DECISIONES
R. P. D.
IO. BAPTISTÆ COCCINI
VENETI.

DECISIONES
R. P. D.
IO. BAPTISTÆ COCCINI
VENETI,
Rotæ Romanæ Decani, & Sacræ Pœnit. Regentis:
NEC NON
R. P. D. LVDOVICI GOMES
EPISCOPI SARNENS.
Et eiusdem Pœnitentiariæ Regentis.

Cum triplici Decisionum, Rerum, ac Locorum Elencho.

Opus absolutissimum, nunc quartò editum,

R. D. LAVRO ARIGONO
PROTONOTARIO APOSTOLICO.
Et in Veronen. Episc. Gener. Vicario,
D.

VERONÆ; Typis Rubeanis. M. DC. XLVII.

SVPERIORVM PERMISSV.

DECISIONES
R. P. D.
IO. BAPTISTAE COCCINI
VENETI.
Rotae Romanae Decani, & Sacrae Poenit. Regentis:
NEC NON
R. P. D. LVDOVICI GOMES
EPISCOPI SARNENS.
Et eiusdem Poenit. [illegible] Regentis.

[illegible]

Opus absolutissimum, nunc primum editum.

R. D. LAVRO ARIGONO
PROTONOTARIO APOSTOLICO,
Et in Veronen. Episc. Gener. Vicario.

D.

[illegible] M. DC. XLVII.

[illegible]

Reuerendissimo D.

LAVRO ARIGONO

PROTONOTARIO APOSTOLICO,

Et in Episcopatu Veronensi

GENERALI VICARIO.

F.

RVRSVS, Reuerendissime ProPastor, eruditus forensium ordo, Coccinianæ Rotæ Decisiones in lucem reposcit, cui quidem, ex nostræ Officinæ more, lubens annuo. Tantum opus mihi enixè elaboratum, nullo Patrono minimè duxi emittendum, quo auspicante, dum diuagari fortuna dederit, excipiatur benignè, foueatur tutò. Ad id muneris Tu solus occurris, cuius gentilitia virtus iam olim terris agnita, nunc tuo cumulata nomine vbique refulget. Pati, Vir Amplissime, propensè velis, hoc obsequij mei pignus, tui maxime proprium, par est enim LAVRVM in Laureatis Lauream gerentem, non tam Leges sententia condere, quam conditas auctori-

tate tueri: Ego verò quod æquum est cuique impartior, Viro quippe sacro Sacrum voueo, Iudici Iudicem iungo, Iuri Iura reddo, & Cocciniæ Rotæ, tanquam Sphæræ cuidam tot Syderibus, quot Decisionibus decoratæ, egregiè consulo, dum quiescenti illi te Motricem Intelligentiam annecto. Augeat ergo humanitas tua munusculum, abs me vix vllum, sed aliquod forsan, reuerentiæ si in te meæ spectes argumentum. Faue votis, tuæque LAVRI virtute, qua VERI IOVIS fulmina flectis, liuoris quoque spicula elude, ac interim Nestorem beatè viue.

Amplitudini Tuæ

Deditissimus

Franciscus Rubeus.

REV.

REV. D.

LAVRI ARIGONI

Epiſcop. Veronen. Vicarij Generalis.

ELOGIVM.

LAVRVS ARIGONVS Vir Vndequaq; Ampliſſimus
Mentis Acie, Prudentia, In Gerendis Negotijs Dexteritate
Singularis:
Solis, Hoc Eſt Æquitatis
(Gentilitia Superior Aquila)
Inconniuenti Obtutu Perpetuus Contemplator:
Penitioris Sapientiæ Arcanorum Antiſtes:
In Vitium Chriſtianus Rhadamanthus:
Virtutis Mecœnas:
Laurus Non Commentitio Apollini, Numini Æterno
Sacra;
Conſtanti Virore, Famæ Scilicet Vigens Immortalitate;
Cœlo gratiſſima:
Quippe Fulminibus Haud Propoſita:
Ingenita Excipiat Humanitate
Leue Sacri Fori Obſequij Argumentum.

STV-

STVDIOSO LECTORI.

FRANCISCVS RVBEVS S. P. D.

CVM turpe sit, ac ignaui ciuis indicium, si beneficij nihil in Patriam; & hominum vniuersitatem conferat, decreui iampridem, parua licet mihi sint vires, & curta supellex, Illustrium Virorum scripta Officina nostra sumptibus vel primò edere, vel aliàs edita restituere. Coccinianas ergo Decisiones nunc accipe, Studiose Lector; quibus ob excellentiam vndique conquisitis Bibliopolarum archiuia iamdiù caruere. Superioribus annis, opera R. P. Aloysij Nouarini Doctoris eximij, & Recentiorum plura diligenter Typis depromenda curaui, & alia aliorum adhuc imprimi conabor, hoc pacto sperans, hæc mea studia alienis alis ab obliuionis Chao eripienda fore; Tu interim hos fructus hilariter collige, & benè vale.

ILLVSTRISS. AC REVERENDISS.

IO. BAPTISTÆ COCCINI
ROTAE DECANI,
ET SACRAE PENITENTIARIAE REGENTIS,
DECISIONES.

Romana DEPOSITI. Lunæ. 5. Iunij. 1600.

ARGVMENTVM.

Fideiussor qui vult vti actis contra principalem factis in causa separata, debet illa proprijs sumptibus transportare.

DECISIO I.

DVBITATVM fuit, an acta essent integrè transportata in casu de quo agitur.

Affirmatiuam amplexi sunt Domini, cum iudicium per Dominos Varesios intentatum cõtra fideiussores, sit separatum a causa contra Horatium principalem debitorem mota. Et ideò si fideiussores volunt vti actis factis contra principalem, debent illa proprijs sumptibus transportare, vt fuit dictum coram Illustrissimo Blanchetto in vna Burgi sancti Sepulchri bonorum, secunda Decembris 1594.

Nec refert quod illa acta faciant ad istam causam, quia non ideò sequitur, esse de actis, ad affectum vt debeant trasportari.

Placuit tamen Dominis, ex quodantur fides citationum Antonij Giani, & Hieronymi de Lutijs, super consignatione bonorum de anno 1597. quòd huiusmodi citationes omninò transportentur, tanquam ad causam præsentem pertinentes.

Romana IVRIS CONGRVI. Lunæ. 5. Iunij. 1600.

ARGVMENTVM.

Dominus soli, vel domus ædificare voles, non potest cogi ad vendendum, vigore Bullæ Iuris congrui.

SVMMARIVM.

1 *Inuitus nemo cogitur vendere.*
2 *Dominus fundi ædificare volens, prefertur alijs, ædificare volentibus.*
3 *Bulla de iure congrui principaliter exprimit, vt Dominus cogatur inuitus vendere.*
4 *Dispositio correctoria quando potest vnum, vel duos effectus contra ius operari, semper interpretatur, vt minus, corrigat ius commune.*
5 *Maior situs & adiacentia in ædificando de iure communi non habentur in consideratione, secus in terminis Bullæ de Iure Congrui.*
6 *Domino vendere nolenti, sed volenti ædificare, præfigendus est terminus ad ædificandum.*

DECISIO II.

IOANNES Iacobus Ferrarius, asserens, se velle ad ornatum Vrbis ædificare, petebat vigore Bullæ Iuris Congrui domum sibi contiguam vænalem Collegij Germanici, & cùm Collegium replicaret, quod pariter volebat ædificare adornatum Vrbis secundum capacitatem sui soli, causa mihi extra Rotam commissam, dubitaui, an dictus Iacobus posset cogere collegium ad vendendum dictam domum. Vt Domini censuerunt, Collegium non posse cogi.

Fundamentum reſolutionis fuit, Deciſio alias facta coram bon. mem. Oriolen. in cauſa Romana Iuris Congrui 5. & 15. Iunij 1572. In iure enim ſunt duæ diuerſæ, & principales diſpoſitiones in fauorem 1 Dominorum. † Altera eſt, quòd nemo inuitus cogitur vendere. l. dudum C. de contr. empt. cum ſi- 2 milibus. † Altera eſt, quod in pari cauſa dominus præfertur omnibus alijs idem facere volens; l. ſi cùm dotem. §. final. ff. ſolut. matr. l. ex facto ff. de pecul. caputaq. dec. 99.

3 Hæc igitur Bulla, † quæ principaliter hoc tantùm exprimit, vt Dominus inuitus cogatur vendere contra l. inuictam, & dict. l. dudum C. de contrahend. empt. in hoc ſolùm corrigit ius commune, in ceteris verò quæ non exprimit, cenſetur, ſe referre ad ius 4 commune, & ab ipſo recepit paſſiuam † interpretationem: quia quando diſpoſitio correctoria poteſt vnum, vel duos effectus contra ius operari, ſemper ſic venit interpretanda, vt vnum tantùm operetur, & minus corrigat ius commune, c. cum dilectus, & ibi Butr. & alij de Conſuet.

Et ideo cum Bulla non corrigat ius commune, quando Dominus vult ædificare, Collegium non poteſt cogi ad vendendum.

5 Non obſtat maior † ſitus, & maior adiacentia Ferrarij, & huiuſmodi &c. quia iſtæ qualitates haberent locum, ſi eſſemus in caſu conſtitutionis; ſed ex quo ſumus in terminis iuris communis, meritò nõ officiunt.

Nec fuit habitum in conſideratione, quòd aliàs 6 conſtitutio redderetur eluſoria, cùm † Dominus ſemper opponere poſſet, ſe velle ædificare; quia terminus eſt præfigendus, quo elapſo, domus venit adiudicanda ſecundum formam dictæ Conſtitutionis.

Valentina GABELLÆ. Veneris. 9. Iunij. 1600.

A R G V M E N T V M.

Exequutoriales debent perſonaliter intimari.

S V M M A R I V M.

1 *Exequutoriales debent perſonaliter intimari, ad hoc vt ferri poſſit declaratoria.*
2 *Exequutoriales debent intimari ad domum, & ad Eccleſiam, ſi latitat ille cui debent perſonaliter intimari.*
3 *Exequutoriales intimatæ Procuratoribus, ſeu ſyndicis, ad hoc vt afficiant, debet conſtare de eorum mandato, ſeu deputatione in ſyndicos.*

D E C I S I O III.

1 CVm Ciuitatis Valentinæ Conſulibus non fuerint † perſonaliter intimatæ exequutoriales, viſum fuit Dominis, non conſtare de legitima intimatione; ideò non eſſe ferendam declaratoriam Innoc. in cap. final. de eo qui mitt. in poſſ. cauſa rei ſeru. Caſſad. deciſ. 2. nu. 4. de penſionibus.

Non obſtat quòd fuerit facta diligentia de intimando: tum quia non conſtat, Conſules habuiſſe 2 notitiam exequutorialium, † tum quia etiamſi habuiſſent, & latitaſſent, debebant intimari ad domum & Eccleſiam, Crete. dec. 18. de re iudic. Ant. Apg. de ſent. excom. §. 11.

Nec refert, quòd fuerint intimatæ Rationali, & aſſertis ſyndicis, † quia præterquam quòd hec de 3 mandatu, ſiue facultate ad lites, nec etiam de bonorum deputatione in ſyndicos conſtat, prout conſtare debet, ſicuti fuit dictum coram Fabio in Romana Horti, 28. Ianuarij 1574. non ſufficit in propoſito caſu ipſorum ſcientia. Caſſad. dicta deciſ. 2. num. 4. Roman conſ. 482. num. 5.

Viterbienſ. EXEQVVTIONIS REI Iudicatæ, vel fideiuſſionis. Lunæ. 26. Iunij. 1600.

S V M M A R I V M.

1 *Rota non exequitur ſententias aliorum Tribunalium, niſi iuſtificentur ex actis.*
2 *Verba:* Volo deponere pecunias in bancho Alexandri antequàm lis terminetur, *non probant aliquam obligationem.*
3 *Fides ſimplex extraiudicialis, & ſine iuramento facta per Cardinalem, non probat concludenter, licèt illi multùm tribuatur.*

D E C I S I O IV.

CVm † Rota non exequatur ſententias aliorum 1 Tribunalium, niſi iuſtificentur ex actis, Put. deciſ. 401. lib. 1. Chaſſan. deciſ. 179. in manuſc. cum alijs pluribus, viſum fuit Dominis, non conſtare de re iudicata, quæ ſit exequenda.

Obligatio enim Horatij de liberando à fideiuſſione Alexandrum, & Io. Dominicum, à qua pendet iuſtitia ſententiæ AC. quæ pretenditur in rem iudicatam tranſiuiſſe, ex alio non probatur, quàm per depoſitionem Ioannis Dominici, quæ continet, Horatium dixiſſe, ſe † antequam lis terminaretur, velle depo- 2 nere pecunias in bancho Alexandri, & ex hoc, non reſultat aliqua obligatio, ſeu diſpoſitio, arg. textus in l. Iulianus. §. ex his, de leg. 3. l. Titia cum teſtamento, in princ. de leg. 2. Bart. in l. cùm iudex in fin. C. de ſent. & interl. omn. iudic. Bald. in l. verbum volo nu. 1. circa finem, & in lege ſi creditoris, num. 2. C. de fideicomm. cum alijs per Decian. conſ. 55. num. 14. lib. 2. † & per fidem Illuſtriſſimi Cardinalis Cameri- 3 ni, cui & ſi Rota multum tribuat, nihilominùs ex quod eſt ſimplex fides extraiudicalis, & ſine iuramento, non probat concludenter. Facit textus cap. cùm à nobis. extrà, de teſtibus Gloſſ. in cap. ſicut, de ſent. excom. Abb. in cap. quod ſuper, num. 5. de fid. inſtr. Socin. in conſ. 99. num. 13. verſ. 2. quia lib. 3. Rot. deciſ. 23. de probat. in antiq. vbi Rotam ita ſeruare habetur, & aliàs Rota in cauſa Veronen. penſionis coram Reuerendo Patre Domino meo Millino, non habuit conſiderationem ſimilis fidei Ro. meum. Cardinalis Madrutij.

Giennen. AVGVMENTI Congruæ. Mercurij 28. Ianuarij 1600.

S V M M A R I V M.

1 *Redditus 100. ducatorum eſt cõgrua portio pro Parochio, ita vt nullum debeatur augumentum.*
2 *Qui tenuia beneficia acceptat ſibi imputare debet.*

DE-

DECISIO V.

De anno 1572 R.P.D. Didacus de los Cobos Episcopus Giennen. Fundauit Hospitale in oppido de Vbeda, & promissis celebrandis ægrotantibus, proque administrandis eisdem Sacramentis tredecim Capellanos instituit, eorumque maiori annuos redditus 200. ducatorum, alijs verò centú assignauit.

Præfatæ assignationis Capellani tunc acquieuerūt hodie verò modernis prætendentibus, assignat onem non esse sufficientem, ad instantiam Rectoris, & Patroni Hospitalis, ipsis solis informantibus, proposui dubium, an esset dandum augumentum; Et placuit

1 Dominis negatiuè respondere, tamen cum dicti Capellani habeant annuos redditus ducatorum 100. videtur satis sufficiens, & congrua portio absque alio augumento, iuxta dispositionē Conc. Trid. sess. 25. c. 12. & Bullam Pij IV. de portion. assig. Vicario perpe-

2 tuo. † Vltra quod sibi imputare debent, si tenuia beneficia acceptarint argumentó, tex. in l. Imperatorem in fine de leg. & Gloss. in cap. 1. in verb. necessitate 21. quæst. 2. Et fuit dictum coram sanctissimo D. N. tunc Rotæ Auditore in Toletana congrua 13. Februar. 1576. & coram Illustrissimo Mantica in Burgen. Congruæ 26. Nouembris 1593. alias in causa Asloricen. congruę, sub. die 23. Martij 1588. coram eodem, & in vna Tullen. Congruæ 26. Iunij 1596. coram R.P.D. meo Pamphilio.

Anconitana Interesse. Merc. 28. Iunij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Interesse non debetur, nisi probentur requisita per Castren. in l. 3. §. fin. ff. de eo quod cert. loc.*

2 *Interesse non debetur pro pecunijs dotalibus, post matrimonium morte dissolutum.*

DECISIO VI.

1 Pro informante, Ex quo non probantur requisita per Castren. in l. 3. §. final. de eo quod cert. loc. cuius opinionem Rota sequitur, Mohed. decis. 3. de vsur. & fuit pluries dictum.

2 Non obstat, si dicatur, interesse magis deberi, ex quo pecuniæ sunt dotales, nam licet constante matrimonio debitum fuisset, tamen cum matrimonium dissolutum fuerit per mortem vxoris, amplius non debetur, quia titulus dotis extinctus est. Doctor. in cap. salubriter, de Vsur. Bart. in l. in nóuam, §. vsuras. in fin. ff. solut. matr. & cons. 128. num 2. lib. 1. & cons. 84. lib. 2. Alex. cons. 74. numer. 13. & cons. 141. num. 2. in princ. lib. 5 Et fuit dictum coram Illustrissimo Mantica in causa, Spoletana vsufructs 16. ... 1592.

Firmana Iurispatronatus. Lanæ 3. Iulij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Filia præsumitur filia mariti, & non adulteri.*

2 *Præsumptio quæ oritur ex eo quod filia sit habita vt filia adulteri ab eo educata, & dotata, & nuptui tradita, non facit cessare præsumptionem, quod filia præsumitur filia mariti, & nō adulteri.*

3 *Impotentia, & absentia mariti: vnd cum alijs, sunt efficaces præsumptiones ad ... ndam præsumptionem iuris, quod scilicet fil a præsumitur mariti.*

4 *Sarnen. in regul. de annal. q. 58. declaratur.*

DECISIO VII.

Theodorus Sacerdos vna cum Ioanna coniugata commercium adeo familiare habuisse dicebatur, vt Ligotia ex dicta Ioanna nata, non solum publicè haberetur pro filia dicti Theodori, sed etiam vtiralis esset ab eo educata, dotata, ac nuptui tradita quidam Fabiano, licet in libro Baptismi legeretur baptizata tanquam filia mariti prædictæ Ioannæ.

Postea dictus Theodorus in vltimo suæ voluntatis elogio hæredes instituit dictum Fabianū, & Concepium eius nepotem, qui ex æquis portionibus in omnibus eius bonis successerunt, ac simul in iure patronatus, quod dicto Theodoro competebat. Ad hoc autem beneficium de iure patronatus per ipsius Theodori obitum tunc vacans, dictus Fabianus præsentauit Leandrum Bonijoannem. Conceptus vero Hieronimum Sciloctum causa super iure dictarum præsentationū introducta coram Vicario Firmiano, fuit lata sententia ad fauorem Scilotti, eaque postea per viam appellationis in Rota mihi commissa. Dubitatum an sententia Vicarij esset reuocanda, ex quo fundabatur in legitimate prædictæ Ligoriæ, ideoque videretur factus esse locus Bullæ s. m. Sanctæ memor. Pij V. super inhabilitate illegitimorum, quoad successiones.

1 Pro instante visum fuit Dominis respondendum, quia cum tempore conceptionis Ligotiæ Ioanna haberet maritum, cuius nec aliquod impedimentum probaretur, nec quod ad eam non potuisset habere accessum, præsumitur filia mariti, & non adulteri. Quotiescunque enim possibile est, filium esse natum ex matrimonio, ex eo natus præsumitur, nisi contrarium probetur, l. m cs §. defuncto ff. ad l. Iu. de adulter. Cyn. & Alber in l. h vicinis num. 3. C. de nupt. Alex. cons. 88. num. 8. lib. 2. Curt. in cons. 31. num. 3. lib. 1. cum alijs relatis per Couar. de sponsal. par. 2. cap. 8. §. 3. num. 8.

2 Non obstat nominatio Adulteri, dos ab eo data, illiusque tr ctatus, & fama publica filiationis; quia ista non sufficiunt ad eff ctum excludendi ista præsumptionem, vt per Achil. decis. 1. qui filij sint legit. nisi simul concurrant præsumptiones, quæ satis efficaces sint ad tollendam præsumptionem iuris, prout

3 sunt impotentia, vel absentia mariti, Bursat. cons. 27. col. penult. vol. 1. Ruin. cons. 15. col. 1. Achil. dicta decis. 1. Mohed. decis. 1. & 2. qui fi. sint legit. Et fuit late deductum in causa Romana alimentorum 1. Decembris 1595. coram R.P.D. Milino.

4 Nec facit Sarnen. in regula de Annal. quæst. 58. referens alias coram ipso fuisse resolutum, cessare præsumptiones, quod sit filius adulteri; quia vt per Achil. præalle decis. in illo casu cum alijs coniecturis concurrebat etiam similitudo lineamentorum adulteri, & quod fuerat vt eius filius baptizatus & legitimatus, quam præsenti casu non concurrunt: imò, quod multum mouit Dominos, in libro Baptismi ista Ligotia est annotata vti filia mariti, & non adulteri.

Vter autem horum nominatorum sit præferendus, Domini volunt particulariter videre.

Romana Consignationis Depositi Lunæ 3. Iulij 1600.

S V M M A R I V M.

1 *Obligatio in forma Cameræ non admittit aliam exceptionem, nisi falsitatis, quietationis, vel solutionis, vel nullitatis.*
2 *Nouatio non inducitur, nisi expressè hoc agatur.*
3 *Clausula citra aliquam nouationem fideiussorum excludit nouationem.*
4 *Conficiens inuentarium, vltra vires hæreditarias non tenetur.*

DECISIO VIII.

CArceribus mancipatus ad instantiam DD. de Varesijs Horatius Vanninus, vt ab illis liberaretur, eius bona mobilia fuerunt descripta, & ea fidei Antonij Iani commissa, præuia eius obligatione in forma Cameræ, & depositi, de restituendo ad omne mandatum Domini, pro quo Horatius, Lutius, & alij accesserunt.

Vita functo Vānino Antonius Ianus præfatus pro sua cautela iterum bona describi curauit. Hæredes postmodum dicti Vannini, omnibus litibus, & actionibus renunciantes, per viam concordiæ omnia bona sua DD. Varesijs cesserunt, qui præuia protestatione de aliquid non innouando, & citra præiudicium omnium suorum iurium, nec animo liberandi fideiussores dictam concordiam acceptarunt, remittendo hæredibus prædictis expensas funeris, victus, & aliorum similium

Tādem egerunt DD. Varesij coram Aud. Camer. contra Ianum, vt consignaret bona prima vice descripta, obtinuerunt, relaxari mandatum cum obligatione, & depositione 60. scut. sine præiudicio iurium ambarum partium pro expensis dictis hæredibus remissis, à quo Ianus appellauit, causaque mihi commissa in Rota quoad bona secundo loco descripta cum clausula (sine præiuditio legitimæ executionis,) quò vero ad bona primo loco annotata, cum clausula, [si quid exequendum.] Ex quo dubitatur, an mandatum A. C. esset exequendum. Et DD. Varesijs solis informantibus responsum fuit, mandatum A. C. esse exequendum stante obligatione Iani in forma Cameræ, & depositi, de restituendo depositum ad omne mandatum Domini. † Quæ obligatio non ad- 3 mittit aliam exceptionem, nisi falsitatis, quietationis, vel solutionis. Cassad. decis. vnica num. 2. de mut. petit. Galles, ad formam oblig. Cameral. par. 4. quæst. 1. vel nullitatis, quæ tamen sit talis, vt nihil sit probandum vel incontinenti probari possit, Ant. de Canar. de exequut. instr. quest. 11. Et fuit dictum coram Illustriss. Blancherta in causa Auximana grani, 20. Aprilis 1592.

Non obstat prætensa nouatio ex noua conuentione, siue concordia inita cum heredibus Horatij principalis debitoris, † quia cum hodie nouatio non in- 2 ducatur, nisi expressè hoc ita agatur, de ea constare debet. l. final. C. de nouat. §. præterea, instit. quib. mod. toll. oblig. Mandel. cons. 367. num. 6. lib. 2. Et fuit dictum coram Cantuccio in vna Romana Curiæ de Sabellis 13. Iunij 1576. Tum etiam quia in dicta cōcordia, DD. Varesij expressè protestati fuerunt, (citra aliquam nouationem fideiussorem.) † Quæ verba exclu- 3 dunt nouationem. Ial. in l. 6. non solum, §. morte, no. 48. ff. de oper. nou. nunciat. Grat. cons. 126. nu. 7. & 8. lib. 1. Et fuit dictum in dicta causa de Sabellis, & in alijs.

Non obstat, quod dictæ protestationes videantur facto contrariæ, ex quo liberantur hæredes Horatij principalis debitoris, contra quos erant cedendæ actiones Iano fideiussori ac depositario, quia DD. de Varesijs non agunt contra dictum Ianum pro rebus iam habitis ab hæredibus Horatij vigore concordiæ, sed tantum pro residuo, quod penes ipsum Ianum depositarium remansit, cuius ratione nulla obligatione erant adstricti hæredes notarij, † Ex quo propter con- 4 fectum inuentarium vltra vires hæreditarias non tenebantur, l. final §. & si præfatam, cum glos. in verb. periculo, & in §. licentia C. de iur. delib. Paris. cons. 33. numer. 89. & seq. lib. 3. Roland. de inuent. par. 1. in 5. quæst num. 2. & par. 2. quæst. 1.

Tarraconem. Præposituraram, Lunæ 30. Octobris 1600.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum de perquirendo in arca priuata, non cōceditur, nisi præcedant aliqua coniectura.*
2 *Decis. 5. de probat. in nou. declaratur.*

DECISIO IX.

PEtebat coram me Capitulum Tarraconem. mandatum de perquirendo scripturas in archiuio priuato Illustriss. Archiepiscopi, qui cum contradicesset, volui consulere Dominos, an hoc mandatum esset concedendum, qui dubio à me proposito resoluerunt non esse concedendum.

Fundamento resolutionis fuit, † quia Capitulum 1 non ostendebit, saltem per aliquas coniecturas, quod in isto archiuio existant scripturæ ad causam facientes, & ideo succedit dictum Speculatoris, quod in contrarium allegabatur in tit. de instr. edit. §. videndum restat. nu. 18. quod cessantibus probationibus, iudex non debet concedere simile mandatum de perquirendo in arca priuata. Et ita etiam dictum Speculatoris declarat Alciat. resp. 16. n. 7. tom. 2. l. 7. Regulariter enim nemo tenetur pandere sua secreta, l. 2. C. de alim. pub. præst. l. 2. C. de quando, & quibus quarta pars. lib. 10. & ibi Bart. nu. 10. Alciat. resp. 1. num. 40. tom. 1. lib. 1. Et ita etiam dicebant Domini, fuisse in Rota seruatum, in causa Lugdunen. Comptitor. coram Illustrissimo Mātica, & coram R. P. D. meo Mellino. Fuit enim concessa facultas perquirēdi in certis libris nominatim designatis, in quibus poterant esse scripturæ ad causam facientes.

Nō obstat decisio coram Ordino in causa Anglicana luminum, sub die 28. Ianuarij 1558. quia loquitur in alijs terminis. Petebantur enim in illa causa nonnulli libri. † Et ita procedit decisio 5. de probat. 2 in nou. vt per caputaq. decis. 179. l. 1. in manuscript. qui dicit quod Rota seruat dictas decisiones, dummodo ad sint iura propria, vel facientia ad causam, & tradit. Roman. cons. 83. in princ. & Mil. in verb. edere non tenetur

---

Terdonen. Præposituris. Ven. 1. Decembris 1600.

S V M M A R I V M

1 *Remissoria in professis absque fisno, conceditur, stante releuantia.*

2 *Sententia priuationis beneficij lata contra absentē, absque trina citatione, per publicum edictum, in loco beneficij facta, nec expectatis sex mensibus, nec consideratis causis excusationis, est nulla.*

3 *Certa notitia supplet defectum citationis.*

4 *Sētentia non dicitur lata præcipitanter ab illo qui beneficiatum non residentem sæpè monuit, & per multum temporis expectauit.*

5 *Arbitrarium est Episcopo, an velit seruare formam traditam in Concilio Tridentino sess. 23. cap. 1. sess. 6. cap. 5. in procedendo contra non residētem.*

6 *Quando adest timor subbornationis remissoria non cōceditur.*

7 *Nominatio testium in Curia facit, vt etiam si adsit timor subornationis, remissoria quæ est releuans concedatur.*

8 *Remissoria propter præsumptam calumniam non facilè denegatur.*

DECISIO X.

1 DOmini censuerunt, dandam esse remissoriam, ex quo versabamur in profanis, in quibus absque fumo conceditur. Caputaqu. decis. 68. par. 3. Fuit dictum coram Oriulen. 8. Octobris 1576. in causa Tirasonēm. Decimarum, & coram Illustrissimo Mātica in causa Monasterien. exhibitionis testamenti 29. Martij 1596. Et concurrebat eius releuantia. Cassad. decis. 2. in princ. de dilat. Caput. dicta decis. 68. & 66. part. 3. Et fuit dictum in præallegata causa Tirasonem.

Releuantia ex eo apparebat, quia cùm fundamentum decisionum in hac causa factarum coram R. P. D. meo Decano 17. Martij & 5. Iunij huius anni, esset super nullitate sententiæ Ordinarij, † qui eam tulerat contra absentem, absque trina citatione per publicum edictum in loco beneficij facienda, cap. ex tuæ de cler. non resid. Et fuit resolutum coram eodem R. P. D. meo Decano, in causa Salamantina del Pedroso 5. Decembris 1567. non expectatis etiā sex mensibus, qui alioquin requiruntur antequam ad priuationem deueniatur, d. cap. ex tuæ, nec consideratis causis excusationis pro parte Camilli allatis, an scilicet essent admittendæ, nec ne. Ad tollendum fundamentum dictarum decisionum articulabatur, Camillum habuisse notitiam citationis factæ ad valuas Ecclesiæ anno 1599. & super ea Aduocatos consuluisse, & de ipsius ordine factam fuisse compari-3 tionem. † Quæ certa notitia supplet defectum citationis per omiss, iux. decis. 11. de dol. & contum. in nou. Et fuit dictum coram eodem R. P. D. meo Decano 23. Octobris 1598. in causa Lunen. Sarzanen. ita vt propter huiusmodi se etiam potuerit Episcopus deuenire ad priuationem, etiam non expectatis tribus monitionibus, & sex mensibus, vt in causa Zamoren. Capellaniæ 12. Iunij 589. coram Illustrissimo Mantica.

4 Quod deinde dicebatur, Episcopum processisse præcipitanter, non consideratis causis excusationis, tollebatur ex eo, quod articulabatur, Episcopum pluries tam voce, quam in scriptis monuisse Camillum iam inde ab anno 1594. citra, quo cœperat ipsius in non residendo, ac deseruiendo defectus, vsque ad annum 1599. quo promulgata fuit sententia, eumque ab vltimo præcepto facto 16. Septembris eiusdem anni, expectasse integros quindecim dies, intra quos potuit causæ cognitionem adhibere; tum, etiam infirmitatem Camilli fuisse leuiorem, quam vt ob illā solam à non residendo excusari potuerit.

5 Nec refert, Episcopum nō seruasse formam Conc. Trid. sess. 23. cap. 1. & sess. 6. cap. 1. de reform procedendo primò ad subtractionem fructuum, & deinde ad priuationem; quia hoc relinquitur arbitrio Episcopi, vt declarauit Sacra Congregatio, & fuit dictum in dicta decis. Zamoren.

6 Non obstat, quod quando adest timor subornationis, remissoria non concedatur, Caput. decis. 50. nu. 4. & decis. 54. par 3. quia hic cessat, ex quo Camillus est Dominus illius loci in temporalibus, & eo maximè cum Domini voluerint, nominari hic in Curia testes Remissoriæ, † quorum nominatio, etiam quando subesset timor subornationis testium, facit vt remissoria releuans concedatur. Caput. dec. 7. par. 3. 7

Non obstat, quod remissoria videatur esse calumniosa, ex quo omnes articuli sunt facti ad euitandas decisiones in hac causa factas, quia vltra iam dicta † etiam propter præsumptam calumniam non venit facilè deneganda remissoria. Ægid. decis. 624. in fine. 8

Bononiens. REMISSIONIS Mercedis. Lunæ 11. Decemb. 1600.

SVMMARIVM.

1 *In remissione mercedis habenda est ratio anni sterilis cum anno fertili.*

2 *Remissioni mercedis non est locus, nisi quis probet, se toto locationis tempore passum fuisse damnum. Est tamen locus compensationi.*

DECISIO XI.

1 DOmini censuerunt, non constare de peremptione ad effectum remissionis mercedis. Nam cum agatur de damno passo circa fructus, prout testes deponunt, (dicunt enim terras fuisse seminatas, sed fructus non fuisse recollectos, fœnaque non fuisse bona; & alij, quod aliqui fructus percipiebantur ex prædictis, licet non solitæ bonitatis) habenda est ratio anni sterilis cum anno fertili, & è contra, iuxta tex. in l. si vno in princ. & ibi in l. licet. C. eodem & in cap. propter sterilitatem, eodem tit. Gig. de pens. quæst. 61. Rimin. Iun. cons. 40. nu. 12. & seq. lib. 1. Et fuit resolutum coram Illustrissimo Bianchetto in causa Romana Remissionis Mercedis, 13. Martij 1594. Et coram bo. me. Giptio in causa Romana affictus Catal s. 8. Febr. 1593. & nouissime coram R. P. D. meo Millino in causa Romana remissionis affictus 16. Iunij huius anni, & alias sæpè.

Et ideo debeat Leonius probare, damnum se fuisse passum per totum tempus locationis, quia alias non est locus remissioni, sed compensationi per supradicta. 2

Non obstat, quod quando conductor non potest vti frui totum, vel in parte re locata, fiat di remissio pro rata; quia quicquid sit de veritate istius opinionis, Domini dixerunt, nos non versari in istis terminis, sed in terminis damni passi circa fructus, & ideo habere locum superius dicta.

Bononien. PECVNIARIA. Lunæ 11. Decembris 1600

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca non inducitur nisi in casibus à iure expressis.*

2 *Tacita hypotheca non competit vxori, pro bonis extradotalibus.*
3 *Bona extradotalia efficiuntur parapherualia, si mulier tacitè vel expressè consentit, quod illa vir administret.*
4 *Scientia requiritur etiam ad consensum tacitum.*

DECISIO XII.

Domini censuerunt, Euæ non competere hypothecam. Ratio decidendi fuit, † quia hypotheca non inducitur, nisi in casibus à iure expressis, gloss. fin. in fine in l. 2. ff. de priuil. credit. Bald. in l. 2. C. in quibus caus. pig. vel hypoth. tac. contr. Rip. in l. dubitatus, §. si quis eum tutor. num. 9. ff. de priuil. cred. Roman. cons. 454. sub num. 28. Surd. decis. 271. num. 10.

Iu iure autem non habetur, quod pro bonis extradotalibus competat vxori tacita hypotheca, prout sunt ista de quibus agitur, ex quo obuenerunt post contractum matrimonium, per successionem. Iacob. de S. Georg. in l. dotis fructus, nu. 1. vers. puta ff. de iur. dot. Bertrand. cons. 19. nu. 11. in fine vol. 3. par. 2. Guido Pap. decis. 468. nu. 5. Aff. ict. dec. 44. num. 1. Pract. Papien. in form. libelli, quo vxor agit ad dotem in verb. tanquam, num. 3. Vincent. Maxila, ad consuet. Bari. in tit. de iur. dot. §. marito, num. 12. Decian. resp. V. t. num. 45. vbi multos congerit, lib. 4.

Nec facit, quod bona extradotalia efficiantur paraphernalia, quando expressè, vel tacitè mulier consensit, quod vir illa administret. Iai. in l. Maritus, num. 12 C. de procurat. Guido Pap. dec. 468. num. 4. Afflict. dec. 44. num. 3 Chassan. ad consuet. Burgun. rub. 4. §. 14. num. 6. & præcipuè Cuman. cons. 105. Cui se subscripserunt insignes Doctores Imol. Castren. Florian. & alij, pro quibus bonis paraphernalibus mulier habet tacitam hypothecam l. vlt. C. de pact. conu. quam ibi Bald. in princ. dicit vnicam, & alibi non reperiri facit. l. vbi adhuc, C. de iur dot. & tenet Azo, in sum. C. in quib. cas. pig. vel hypoth. tac. contr. num. 6. Bald. cons. 47. sub nu. 1. lib. 5. Ias. in d. l. maritus, num. 14. C. de procur. & in §. fuerat, num. 41. Instit. de action. Dec. cons. 221. num. 6. Neguſ. de pig. in 4. memb. 2. par. num. 63. Couar. var. resol. lib. 1. cap. 7. num. 1.

Quia in præsenti casu, nec expressus, nec tacitus consensus probatur, cum concludenter non doceatur de scientia Euæ, sine qua non potest inferri ad voluntatem, l. nec ignorans, C. de donat. l. ex maleficijs, §. longè ff. de action. & oblig. l. generale C. de tabul. lib. 10 Bald. cons. 392. num. 3. & 4. lib. 1. Bero. con. 177. num. 29. lib. 1.

Anconitana MONTIVM, Lunæ 18. Decembris 1600.

SVMMARIVM.

1 *Sequestrum regulariter remedio cautionis reuocatur.*
2 *Sequestrum factum pro exequutione obligationis Cameralis, super bonis quæ potuerunt capi vigore dictæ obligationis, remedio cautionis non reuocatur.*

DECISIO XIII.

Domini valdè dubitarunt, an venditio per illos de Darsasacta de quinque locis Montium Martino Gundulæ ante expeditionem patentium, esset perfecta, & dominium translatum, ita vt sequestrum ante dictam expeditionem super illis factum, ad instantiam illorum de Facendis assertorum creditorum, vigore obligationis Cameralis, præfatorum de Darsasacta nunquam super re aliena factum, esset reuocandum. Et nihilominus per Dominos, pluribus adductis, post longam disputationem, in tanta dubietate concluserunt, sequestrum esse reuocandum, data cautione de stando iuri, & iudicatum soluendo. Fundamentum resolutionis fuit, † quia regulariter 1 sequestrum remedio cautionis reuocatur, l. fin. C. de ord. cogn. cap. 1. de sequestr. poss. & fruct. Bart. in l. 1. C. de prohib. sequestr.

Quibus nihil officit, sequestrum factum pro exequutione obligationis Cameralis non esse reuocandum, cum cautione, † quia hoc procedit, quando 2 clarum est, quod illa bona sequestrata potuerunt capi pro exequutione. Et ita loquitur Gallef. ad form. oblig. Camer. quæst. vlum. num. 39.

Camplem. BENEFICIORVM. Lunæ 18. Decembris 1600.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo, anteriori possessori conceditur.*
2 *Possessio ad effectum mandati de manutenendo probatur ex instrumento adeptæ possessionis, iunctis actibus possessorijs.*
3 *Possessio ad effectum mandati de manutenēdo probatur ex sententia iudicis mandantis aliquem amoueri à possessione.*
4 *Possessio ad effectū mandati de manutenendo probatur ex confessione partis emanata in cōmissione.*
6 *Per adeptionem possessionis Ecclesiæ acquiritur, etiam possessio bonorum.*
7 *Possessio capta, alio existente in possessione, præsumitur clandestina, & vitiosa.*
8 *Sententia lata post inhibitionem rotalem est nulla.*
9 *Inhibitio rotalis, siue iusta, siue iniusta, de stylo Curiæ est timenda.*
10 *Per sententiam iudicis, à qua quis appellauit, & protestatus fuit, se nolle haberi pro spoliato, non censetur priuatus sua possessione.*

DECISIO XIV.

Domini censuerunt, dandum esse mandatum de 1 manutenendo Antonio Mariæ, quia constabat de eius anteriori possessione, † cum ex instrumento 2 publico possessionis consignatæ Antonio Mariæ præsenti, & acceptanti, iunctis actibus possessorijs, ad l. 1. §. si iusserim, & l. quod meo §. si venditorem ff. de acq. possess. l. prædia, & ibi Bart. numer. 1. ff. eodem. Rot. decis. 5. de caus. poss. & propr. in antiqu. Et fuit dictum in causa Maceraten. hæreditatis 30. Aprilis 1593. coram R. P. D. Pamphilio, & in Balneo Regien. Castri 28. Maij 1597. coram bo. memo. Horatio. † Tum ex sententia iudicis mandantis, illum 3 amoueri à possessione † & confessione partis in sua 4 commissione reformatiua, ad l. cum precum, C. de liber. caus. Aym. cons. 205. numer. 6. fuit resolutum coram Illustrissimo Blanchetto, in causa Caurien. Iurisdictionis. 27. Iunij 1582.

Quæ possessio licet sit instrumētalis, tamen ex quo 5 capta est, alio non existente in possessione, de stylo

Rotæ

Rotæ est manutenibilis. Cassad. dec. 20. de præb. Put. dec. 360. num 8. lib. 1. Veral. decis. 334. nu. 6. lib. 2. Et fuit resolutum coram R.P.D. meo Penia in causa Cęsaraugust. na Canonicatus 1. Iu j. 1598. & in causa Romana Capellaniæ S. Marię Magdalenę 24. Februarij 1576. coram Lauretano dec. 19. nu. 7. par. 1. diu.

Nec facit, si diceretur, tunc fuisse solam adeptam possessionem Ecclesiæ, & non bonorum eiusdem, 6 † quia per adeptionem possessionis Ecclesiæ acquiritur etiam possessio bonorum, Anchar. in reg. beneficium col. vit. ante num 12. in vers. & Ideo ego dico, & in reg. sine possessione, num. 10. in fine, & seq. de reg. iur. in 6. Lambertin. de iurepatron. lib. 2. par. 3. quęst. principali 11. art 9. num. 3. Couar. lib. 3. var. resol. cap. 16 num. 13. Ferret. cons. 14. num. 4. & 5. Vol. 1. & 236. num. 10 lib. 2. cum alijs latè deductis In dicta Romana Capellaniæ S. Mar æ. Magdalenæ.

Quibus non officit asserta possessio capta per Placidum, 7 † quia a io existente in possessione, præsumitur clandestina, & vitiosa, nisi ipse probet, illam antiquiorem, cap. licèt causam, & ibi Doct. de prob. Bart. in l. si duo in princ. sub num. 4. ff uti possid. Veral. d. decis. 334. num. 2. & 6. par. 2. Cæsar de Grass. dec. 5. num. 2. de caus. poss. & propr. Et fuit dictum coram. R.P.D. meo Corduba in causa Albigen. Canonicatus 27. Iunij 1594. & in dicta Romana Capellaniæ S. Marię.

Nec refert etiam quòd dicebatur capta, vigore 8 sententiæ Vicarij, † quia illa sententia fuit nulla tan- 9 quam lata post inhibitionem Rotalem, † quæ siue iusta, siue iniusta de stylo Curiæ est timenda. Put. de- 10 cis. 395. lib. 2. Achill. decis. 29. de appell. † Tum quia Antonius ab illa sententia in qua declaratur intrusus appellauit, & protestatus fuit, se nolle haberi pro spoliato, ideoque non censetur priuatus sua possessione, vt fuit resolutum in causa Mediolanen. Parochialis 11. Decēbris 1586. coram Illustrissimo Platto, & in causa Ferrarien. Parochialis. Aprilis 1596. coram R. P.D. Corduba.

Maceraten. CENSVS. Mercurij 24. Ianuarij. 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Qui sua culpa damnum patitur sibi debet imputare.*
2 *Deponens summam petitam, satisfacit petitioni, etiāsi sit debitor in maiori summa, si poterat credere, in plus se non teneri.*
3 *Conditio intrinseca non vitiat depositum, etiamsi illa exprimatur.*

D E C I S I O XV.

Imposuerat Angelus super quibusdam sui bonis censum 500. scutorum, pro quo recognouerat Bortoluccius bonam fidem, & promiserat, dictum Angelum intra triennium liberare, quod vt faceret, curauit dictus Angelus illum citari, qui citatus vice versa curauit Angelum recitari, ad faciendum consentire hæredes Eustachij emptoris census receptioni pecuniarum, & in euentum recusationis, videndum deponi: Obtulit quidem Angelus se id facturum, sed cùm facere posteà neglexerit iudex mandauit, 1 dictas pecunias deponi. † Vnde sibi debet imputare, Angelus, si census non extinto, patiatur damnum, quod ex sua culpa prouenit. Sccin. cons. 70. lib. 1.

Non obstat, quòd Bartoluccius tenebatur extinguere dictum censum, quia cùm eius obligatio esset in instrumento separato ab instrumento census, non poterat cogere hæredes Eustachij ad recipiendum dictas pecunias, nec videbatur aliter hoc casu efficacius se posse liberare, quòd dando pecunias ad hunc effectum.

Nihil facit quòd huiusmodi depositum non fuerit integrum, quia cùm non fuisset plus petitum, quàm scuta quingenta pro sorte principali, & scuta 75. pro fructibus, poterat credere Bartoluccius, in plus se non teneri.

Nec refert, quòd huiusmodi depositum fuerit con- 3 ditionale, si videlicet fieret retrouenditio census; quia cùm conditio hæc illi esset intrinseca, illius expressio non potuit illud vitiare, Bald. in l. acceptam num. 14. C. de vsur. Neguf. de pignor. in 2. part. 3. membri 5. patris principalis, num. 10. vers. in hoc tamen. Et fuit dictum coram bo. me. Orano in causa Romana Mercium 11. Maij 1590.

Quantum attinet ad Hieronimum Silentium fideiussorem, Domini censuerunt Bartoluccium teneri illum liberare, iuxta formam promissionum, ex quo nec in iudicio facto inter ipsum, & Angelum, nec in depositione pecuniarum fuerat citatus, & ideo in non extintione census cessar omnis eius culpa.

Pacen. DECIMARVM del Hebreros. Lunæ 29 Ianuarij 1601.

S V M M A R I V M

1 *Ecclesia Parochialis fundatam habet intentionem in decimis prædiorum quæ sunt intra parochiæ limites.*
2 *A limitibus diuidentibus territoria, & iurisdictiones non infertur ad terminos decimatorios Ecclesiarum.*
3 *Quasi possessio percipiendi decimas, non releuat, nisi constet, ius decimandi ad quasi possidentem spectare, vel esse intra limites suæ parochiæ.*

D E C I S I O XVI.

Fuit per Dominos vnanimiter resolutum contrà informantem, Capitulum scilicet Pacen. non fundare intentionem suam in decimis, de quibus agitur. † Licèt enim Ecclesia Parochialis intentionem 1 habeat fundatam in decimis, intra cuius limites sunt prædia ex quibus illæ colliguntur, cap. final. de Paroch. cap. cum sint de decim. cum vulg. nihilominus capitulum non probat, locum dell'Hebreo esse intra limites Parochiæ Ecclesiæ Pacen. † Non enim infer- 2 tur à limitibus diuidentibus territoria, & iurisdictiones, ad terminos decimatorios Ecclesiarum. Hostien. in cap. super eo num. 3. & 11. de Paroch. & in cap. querimoniam, num. 2. & ibi Butr. num. 6. de iurepatr. Felin. in cap. cum causam, num. 12. de probat. Et fuit resolutum coram Illustrissimo D. Petrusino in causa concheo. limitum, 3. Maij 1589 & posteà coram Illustrissimo Cardinale Blācheto. 5. Maij 1593. & aliàs sæpè.

Nec obstat quasi possessio Capituli percipiendi de- 3 cimas in isto loco; quia præterquam quòd non est sufficienter probata, tamen etiamsi probaretur, non releuaret, nisi doceretur, quòd iste locus esset intra limites Parochiæ, vel quòd iura spectarent aliàs ad Capitulum, ad tex. in cap. vlt. vbi glos. & Menoch. de restit. spol. in 6.

Cese-

Cesenaten. de CACCIAGVERRIS. Ven. 26. Ianuarij 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Iudex ad quem fuit appellatum, in causa appellabili potest inhiberi.*
2 *Vicarius sancti Petri, vigore facultatum, procedit in causis appellatione remota.*
3 *Clausula,* APPELLATIONE REMOTA, *posita in facultatibus alicuius Iudicis, extra Rotam si deinde causa committatur in Rota, censetur repetita in Commissione Rotali.*
4 *Restitutio in integrum impedit exequutionem nondum captam.*

D E C I S I O X V I I.

PLacuit Dominis, inhibitionem non esse moderandam, ex quo fuit appellatum in causa appel-
1 labili, & infra legitima tempora, † Et ideo Iudex ad quem bene inhibuit, cap. Romona, §. si vero, & c. non solùm de appellat. in 6. Rot. decis. 58. de appell. in antiq.

2 Non obstat, quòd Vicarius Sancti Petri procedat vigore suarum facultatum, appellatione remota,
3 † quæ clausula censeri debet repetita in commissione Rotali. Æmil. consi. 68. num. 7. latè Modern. de attent. appel. pend. limit. 8. num. 7. Ægid. decis. 226. Cassad. decis. 8. de rescript. Rota decis. 321. par. 1 qui, cùm comes Christoforus obtinuerit restitutio-
4 nem in integrum, † illa impedit exequutionem, quæ nondum fuerat cœpta; & sic inhibitio non venit moderanda, l. vnica vbi glos. in verb. debere, cyn. & Azo, in sum. in princ. C. in integr. restit. postul. ne quid uo fiat, & in tit. C. de vendic. libert. Doctor. in l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudicat. Rot. decis. 51. de appell. in nou. Put. decis. 456. lib. 2. benè Capuc. decis. 53. num. 1. & Franc. March. decis. 53. num. 7. lib. 2. Mynsing. obseru. 48. cēt. 1. Cblsanen. decis. 164. Et fuit dictum coram R. P. D. meo Decano in causa Ortonen. pensionis 5. Iulij. 1599.

Nihil officit, quòd. R. P. D. meus Lina tulerit duas sententias, & ab vnica tantùm fuerit appellatum: quia hodie pars vult tantum prosequi causam super bonis stabilibus, non autem super attentatis. Vltrà quòd visum fuit Dominis, magis appellationem adaptari sententiæ latæ super negocio principali, quàm super attentatis.

In Causa Sabinen. ARCHIPRESBITERATVS. 27. Decemb. 1600.

S V M M A R I V M.

1 CAP. DE MVLTA DE PRAEBEN. *non habet locum in Vicarijs temporalibus, nec ex eis causatur incompatibilitas, & num. 3.*
2 *Dispositio* CAP. DE MVLTA, *non procedit in illis officijs & dignitatibus, quæ non sunt perpetua, nec in titulum perpetui beneficij conferuntur.*
4 *Vicarius temporalis, siue ad nutum amouibilis, nomine alieno exercet curam Parochiæ.*
5 *Deputatio Vicarij facta cum clausula,* AD NVTVM TAMEN ET BENEPLACITVM AMOVIBILEM, *est temporalis.*
6 *Beneficia regularia aptitudine sunt perpetua, & de eis, vt de perpetuis iudicatur.*
7 *Beneficia regularia ad nutum Superiorum amouibilia, causant incompatibilitatem.*
8 *Beneficia regularia, conferuntur in titulum.*
9 *Obtinentes beneficia regularia potius ratione obedientiæ, & ex vi professionis, quàm ex natura beneficij, possunt remoueri ad nutum Abbatis.*
10 *Beneficia sæcularia manualia nō dantur in titulū.*
11 *Obtinentes beneficia regularia, non possunt amoueri sine causa.*
12 *Obtinentes beneficia regularia, si amoueantur ab illis, sine causa possunt appellare.*
13 *Vicarius ad nutum amouibilis in Ecclesia sæculari, qui nullum habet titulum, & nihil agit nomine proprio, potest amoueri etiam absque causa.*

DECISIO SEV VOTVM SERVORVM. XVIII.

PRætendit Angelus Iacobellus impedire resignationem Archipresbiteratus Collis Veteri ad fauorem Iacobi Corsi, sub prætextu vacationis ex eo quòd ei immineat cura animarum, & resignans fuerat antea deputatus à Capitolo sancti Petri Vicarius Amouibilis in alia Ecclesia Curata Sancti Martini perpetuo Vnita Capitulo, iuxta cap. De multa, de præbendis.

Sed credo, hanc prætensionem non subsistere. In 1 istis enim Vicarijs temporalibus, quę constituuntur in beneficijs vnitis, iuxta decis. Rotæ. 1. sub num. 2. de excess. Prælat. in nou. Bisign. decis. 21. num. 3. de præbend. cum alleg. per Rebuff. in tit. de perpet. Vicar. num. 6. & latè per Alons. Ored. de incomp. benef. par. 1. cap. 15. sub num. 8. & seqq. non habet locum dispositio d. Cap. de multa, nec ex eis causatur incompatibilitas, Glos. in clem. in Vicar. perpetuis de offic. Vicar. & in extrauag. execrabilis, in verb. temporalis, de præbendis Capra. reg. 90 num. 67. in 72. tallen. Rebuff. de dispens. rat. ætat. in verb. vel earum perpetuæ Vicariæ. Ored. d. cap. num. 16.

Dispositio enim d. Cap. de multa non procedit in 2 illis officijs, & dignitatibus, quæ non sunt perpetua, nec in titulum perpetui beneficij conferuntur. vt tradunt ibi DD. communiter, Innoc. sub num. 6. ad finem ibi, nunquam etiam reputamus Ancaranum. 18. Imol. sub num. 44. vers. similiter etiamsi. Abb. num. 23. vers. sed contrarium. Gambar. lib. 5. de offic. legat. in tit. an leg. poss. plur. benef. conferre num. 23. Capra, qui testatur de communi dicta regula 90. num. 67. Alphons. Ored. d. cap. 15. num 52. Put. decis. 117. lib. 2. Et fuit resolutum in causa Seguntin. Thesaurariæ, 29. Aprilis 1596. coram bone. Orano.

Et consequenter non potest habere locum in istis 3 Vicarijs amouibilibus ad nutum constitutis, quæ sunt temporales, & non dantur in titulum perpetui beneficij, nec possunt impetrari, cùm non sint tituli beneficiales. Anton. de Butr. consi. 51 sub num. 6. Vitalin. dicta clem. 1. num. 56. de offic. Vicar. Rebuff. in titulo de nominat. quæst. 15. num. 62. Mandos. de annal. quest. 15. num. 1. Et tenuit Rota in causa Salamantina Vicariæ sub die 15. Martij 1596. coram Illustrissimo Blanchetto.

Nec refert, quòd Ecclesia sancti Martini sit Curata, quia Cura est Capituli sancti Petri, cui fuit vnita, non autem Vicarijs temporalis, & ad nutum amouibilis,

4 bilis,qui non dicitur Curatus, † sed nomine alieno illam exercet ad libitum suum, vel illius qui specialiter illum deputauit, glos. in d. extrauag. execrabilis in verb. temporalis. Rota d. decis. 2. de excess. prælat. quæ loquitur in beneficio vnito mensæ Capitulari. Bisign. d. decis. 21. sub. nu. 2. Cardinal. in d. clem. 1. sub nu. 15. de offic. Vicar. Oldrad. cons. 38. nu. 1. 9. & 12 Rebuff. de dispens. de non resid. num. 15.

5 Quod autem deputatio facta per capitulum sancti Petri de hoc Archipresbitero sit temporalis, & non perpetua, cōstat ex verbis ipsius deputationis, ibi, [ad nutum tamen, & beneplacitum amouibilē,] per quæ Vicarius deputatur tēporalis & de eo vt de temporali iudicatur, glos. in clem. dudum §. ac deinde in verb. impediant, de sepult. Et patet ex suprà allegatis videlicet decis. 2. de excess. præl. ibi. [Vicarius temporalis ad nutum amouibilis.] Bisign. d. dec. 21. ibi, [qui à si talis Vicarius est remouibilis] Butri. d. cons. 51. sub nu. 6. Et patet in omnibus Vicarijs temporalibus, & ibi, [vt non intitulari sunt.] Gem. n. d. cons. 86. nu. 3. ibi [quia ipse exercet curam.] Vital. in d. clem. vnica nu. 56. ibi. [breuiter, si esset instituendus.] Rebuff. in d. tit. de dispens. de non resid. nu. 15. ibi. (quia pro voluntate instituendus.) Alphons. Ored. d. cap. 15. sub num. 8. ibi, Vicaria temporalis dicitur.) Qui omnes concludunt Vicariam ad nutum, & voluntatem constituentis amouibilem, dici temporalem, etiam, ad istum effectum, vt non comprehendatur sub dispositione d. cap. de multa.

6 Non obstant quæ dicuntur de beneficijs regularibus, quę licèt sint ad nutum Superiorum amouibilia, tamen causant incompatibilitatem, iuxta cap. cum singula, de præbend. in 6. Gābar. de offic. legat. loco infrà citando. Hored. de incomp. benef. par. 1. cap. 22
7 num. 14. † quia b[illegible]eficia regularia aptitudine sunt perpetua, nisi si ea [illegible]btinentes amoueantur. Et de ijs iudicatur vt de perpetuis, prout sunt de sui natura
8 † cùm conferantur in titulum, & possunt impetrari,
9 † licèt obtinentes potiùs ratione obedientiæ & ex vi professionis, quàm ex natura beneficijs, possint remoueri ad nutum Abbatis, qui potest etiam non remo-
10 uere, † quidquid dicendum sit de manualibus sæcularibus, quæ non dantur in titulum, iuxta distinctionem Gambar. de offic. leg. lib. 4. tit. de potest. legat.
11 in reseru. benef. num. 14. cum seqq. † præsertim cum regulares non possunt amoueri sine causa, clem. 1. & ibi Doctor. de supplen. neglig. Prælat. Siluan. de benefic. par. 3. quęst. 21. sub num. 5. Rebuff. de pacific. pos-
12 sess. nu. 331. ibi, † (quod datur recursus à remotione sine causa.) Et fuit resolutum in dicta causa Seguntina Thesaurariæ coram bo. me. Orano.

13 Ista autem cessant in Vicario ad nutum amouibili, in Ecclesia sæculari, qui nullum habet titulum, & nihil agit nomine proprio, & potest amoueri ad libitum constituentis, etiam absque causa, vt patet ex superius allegatis.

Procedunt autem hæc faciliùs in hoc casu, quia non obstante deputatione Archipresbiteri, resedit in suo Archipresbiteratú, & amplius declarauit in actis Vicarij Sabinensis, se velle ibi ec residere, pro vt etiam ad huc hodie residet, & sic cessant quæ dicuntur de eius animo non ampliùs redeundi ad suum Archipresbiteratum.

Relaxanda igitur ex præfatis videtur supplicatio resignationis dicti Archipresbiteratus, ad fauorem Iacobi Corsi. & reijcienda est alia supplicatio ab Angelo porrecta de eodem Archipresbiteratu, vti de vacante certo modo ob assequutionem Vicariæ temporalis, & ad nutum amouibilis, ex beneficio vnito mensæ Capitulari Sancti Petri, cùm ista vacatio non adsit.

Viterbien. Fideiussionis. Lunæ. 29. Ianuarij. 1601.

SVMMARIVM.

1 *Cardinalis deponens in facto proprio, facit plusquam semiplenam probationem.*
2 *Testis vnicus in facto proprio, accedētibus adminiculis probat concludenter.*
3 *Statur depositioni fideiussoris, in causa debitoris principalis.*

DECISIO XIX.

Resolutum fuit sine difficultate, hodie constare de promotione Horatij per depositionem Illustrissimi Cardinalis Camerini, † qui (nedum attenta dignitate, & qualitate personę) cùm sit testis in facto proprio, facit plusquam semiplenam probationem. Aym. cons. 178. num. 7. quem Rota fuit sequuta, coram Illustrissimo Cardinali Blanchetto, in causa Romana deuolutionis Vineæ, 1. Iulij 1573. faciunt notata per Socin. iun. cons. 31. num. 32. lib. 2. Paris. cons. 104. num. 80. in princ. Et fuit dictum coram R. P. D. meo Seraphino 4. Iunij 1576. in causa Vrbeuetana bonorum, quæ est inter impressas diuersorum 521. part. 1. † Ideo accedentibus adminiculis, videlicèt depositione D. Ioann. Dominici, probatur concludenter, iuxta notata per Cæs. de Grass. decis. 3. num. 6. de probat. 1 2

Non obstat quòd D. Ioannes Dominicus tractat de suo interesse, ex quo fideiussit pro Horatio, quia nulla etiam habita ratione ad eius personam, (quæ notissima est omnibus, & præsertim nostro Tribunali, in quo semper laudabiliter se gessit) atque etiam circumscripta illa quæ vertitur inter DD. controuersia, † an statur depositioni fideiussoris in causa debitoris principalis, in qua communem opinionem affirmatiuam dicit Curt. Iun. cons. 281. num. 5. & 6. quando principalis est soluendo, vel fideiussor habet bonum releuatorem, negari tamen non potest, quin hæc depositio inseruiat pro adminiculo. 3

Terdonen. Præpositurae. Ven. 3. Febr. 1601

SVMMARIVM.

1 *Causa dicitur profana, quæ non est super titulo beneficij.*
2 *Lis super priuatione beneficij tunc facit causam beneficialem, quando petitur, aliquem priuari, vt sibi beneficium conferatur.*
3 *In profanis remissoria in qualibet instantia absque fumo conceditur.*
4 *In dubio, an articuli sint releuantes, remissoria in profanis conceditur.*
5 *Propter timorem subornationi remissoria denegatur.*
6 *Quando adest timor subornationis, testes examinandi nominatur in Curia.*

DECISIO XX.

Domini fuerunt concordes super eo quòd causa esset profana cùm non agatur super titulo beneficij, 1

neficij, sed solùm de validitate sententiæ, per quam Camillus ad Ordinario fuit priuatus Præpositura Albetiæ, & quam etiam idem Camillus appellatione interposita obtinuit à Rota reuocari, u n imposi tione silentij fisco, & Albetto, quia tanquam prouisus de dicta Præpositura ab eodem Ordinario, venit ad causam ratione sui interesse, Achil. decis. 2. de pens. Put. 497. num. 2. lib. 2. Verall. decis. 99. par. 1. Et fuit dictum in causa Casalen. Præposituræ. 9. Iunij 1597. coram bo. me. Gyptino † Tunc enim demum lis super petitione facit causam beneficialem, quando pet tur, aliquem priuari, vt sibi beneficium conferatur, vel adiudicetur, cap. 2. &c. ibi glos. in verb. finita, vt lite pendente in 6. clem. 1. in verb cum possessor: m de sequest. possess. Et facit Sarn. in regula de subrogat. quest. 7. in princ. & in regula de annal. quæst. 42. in princ. Put. d. decis. 496. num. 1. & 3.

3 Quibus stantibus, remissoria solet concedi in qualibet inst ntia, & absque fumo, Caput. decis. 68. par. 3. Et fuit d ctum coram me in alia decisione in hac causa, 1. Decembris proximè præteriti.

Difficultas fuit restricta ad releuantiam articulorum. Et Domini hoc fuerunt Varij, tandem pro 4 maiori parte concluserunt, esse releuantes. † Et ideo remissoriam concedendam, Cassad. decis. 2. de dilat. cum similibus. Eòque libentius in hanc sententiam venerunt, quia in dubio Rota semper, solet concedere remissoriam.

5 Timor subornationis qui allegabatur, propter quem remissoria denegari solet, iuxta decisionem Caputaquen. sc. num. 4. par. 3. mouebat aliquos ex Dominis, qui erant pro decisione, sed ex quo Camillus non docebat, suos subditos sibi esse contrarios, cùm ex illo intenderet probare dictum timorem subornationis, facilè condescenderunt in hanc sententiam pro re-6 missoria, † Et ad omnem bonum finem voluerunt nominari in curia testes per D. Alb. ttum examinandos.

Augustana Canonicatus Merc. 7. Februarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo, etiam respectu distributionum quotidianarum, datur beneficiato qui est in quasi possessione, etiamsi non resederit, facto tamen Capituli.*

2 *Beneficiatus qui poterat inseruire & solitus erat seruire, quando erat præsens, si facto Capituli non inseruiat, lucratur distributiones quotidianas.*

3 *Beneficiatus qui facto Capituli non pôt inseruire Ecclesiæ, protestari debet, per se non stare &c. ad hoc vt consequatur distributiones quotidianas in absentia.*

4 *Beneficiatus non inseruiens, facto Capituli, debet habere distributiones quotidianas perceptas à Capitulo, etiamsi nullam fecerit protestationem.*

DECISIO XXI.

1 Domini resoluerunt, D. Georgio dandum esse mandatum de manutenendo, etiam respectu distributionum quotidianarum à die carcerationis, quia eius quasi possessio probatur concludenter ex depositione testis, & aliorum, qui deponunt de turbatione Capituli in perceptione. Et adminiculantur alij testes, qui deponunt, de residentia Georgij, qua stante multùm verisimile est, quòd perceperit distributiones quæ dantur propter residentiam. Et ideo cùm fuerit expulsus facto Capituli, ei debentur distributiones quotidianæ: prob. ad Monac. in cap. 1. num. 22. de cler. non resid. & in cap. 1. num. 22. in fine, de constit. Calder. cons. 17. de præbend. Put. decis. 383. & 239. lib. 1

2 Non obstat quòd ad istum effectum necessarium fit probare, quòd Georgius esset solitus seruire Ecclesiæ, Couar. var. resolut. lib 3. cap. 13. num. 8. vers. 6. & Felin. in cap. Apostolus, num. 12. de except. Quia testes probant, quòd quando erat præsens, solebat inseruire, & ideo ista expulsio non debet suffragari Capitulo contra Georgium, qui cessante expulsione poterat inseruiendo lucrari distributiones. Et multùm verisimile est, quòd inseruiuisset, nisi fuisset carceratus, & expulsus, quia quando erat præsens solebat inseruire. Monuit etiam Dominos, quod testes probant, Georgium fuisse solitum residere per certum temporis spatium, non excludendo reliquum tempus, & non probatur, quòd Capitulum præter ma us sciti tium, imò potius probatur contrarium. Et ideo cùm lis vertatur solùm inter Capitulum & Georgium, ex hoc facto Capitulum non debet reportare lucrum, requirendo à Georgio seruitium, quod ab eo non præstatur, tot. tit. quod quisque iuris.

3 Non obstat, quòd videbatur necessaria protestatio ad effectum consequendi distributiones. Mohed. decis. 6. de præbend. & fuit plenius dictum in vna Salamantina fructuum 26. Iunij 1587. coram bo. mem. Bubalo, quæ hic non interuenit, † quia non est neces-4 saria pro distributionibus perceptis à Capitulo, Put. d. decis. 283. lib. 1. Et fuit resolutum coram Illustriss. mo Lancellotto in vna Iacensi portionis 16. Ianuarij 1577. (quæ est 618. part. 1. diuers.) & cor m R. P. D. meo Mellino, in causa Maioricen. Canonicatus 2. Maij 1594. & in causa Firmiana distributionum 26. Ianuarij 1598.

Romana Depositi de Altouitis. Merc. 7. Februarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Soluens contra formam mandati de soluendo malè soluit.*

2 *Mandatum de soluendo est obseruandum in forma specifica.*

3 *Ratificatio mandati retrotrahitur.*

4 *Quod tamen non procedit, re non integra.*

5 *Tertius, stante legitima causa, potest pro suo interesse, habenti mandatum de soluendo, protestari ne soluat.*

DECISIO XXII.

Dubitaui, an esset recedendum à decisis coram R. P. D. meo Decano pro summa contenta in 2. mandato. Et Domini absque difficultate negatiuè responderunt; mandatum enim D. Alexandri non erat liberum, sed sequuta ratificatione Antonij, † & 1 ideo Altouiti soluendo contra illius formam malè sol-uerunt, † cùm esset diligenter obseruanda, & in for-2 ma specifica, l. diligenter, ff. mandati, l. qui hærede, §. final. ff. de condit. & demonstr.

3 Non

3 Non obstat, quod postea sequuta fuerit ratificatio Antonij quæ retrotrahitur, l. final. vbi Bald. in princ. C. ad Macedonia. l. si fundus §. 1. ff. de pignor. l. donationes. C. de donat. inter vir. & vxor. † quia hoc non
4 procedit, re non integra. l. bonorum, ff. rem ratam haberi, cap. si pro te de rescript. in 6. Specul. in tit. de oblig. & solut. §. 1. numer. 3. ver. item pone, 1. prout erat in præsenti casu, propter suspicionem vergentiæ ad inopiam Antonij, & Claudij, quam probauit (esse) fectus decoctionis subsequutus. Et illam sufficere in hoc casu Domini censuerunt. Et ideo poterat Alexā-
5 der protestari † pariter, & Maluicinus, licet esset tertius, cum haberet interesse, & adesset causa, l. cum quis sibi ff. de solut. latè Felin. in capit. cum M. Ferrarien. de constit. num. 4. Vnde si Akouiti expectassent adimplementum, protestationes erant in tempore, & non fuisset facta solutio Claudio.

Melius obstat, quod ratificatio non erat censenda necessaria: tum quia pecuniæ iam effectæ erant Claudij, tum etiam quia Claudius habebat mandatum Antonij. Nam ante ratificationem, pecuniæ non erant effectæ simpliciter Claudij; si quidem voluerat Alexander, sequuta demum Antonij ratificatione illas illi credere, mandatum verò erat dubium, dubitabatur que, an societas esset finita, nec constabat, censum, de quo agitur, fuisse factum nomine societatis, ideoque ratificatio videbatur necessaria, vt fuit resolutum coram R. P. D. meo Mellino, 15. Decembris proximè præteriti in causa Bononien. bonorum de Sanonantijs.

Nihil faciunt a ia ex aduerso deducta, quia non tangunt præsentem disputationem.

An autem D. Maluicinus ex hoc fuerit liberatus, Domini reseruarunt particulariter dubitandum.

Bononien. Remissionis Mercedis Lune. 19. Februarij 1601.

S V M M A R I V M

1 *Remissoria conceditur, quando articuli sunt releuantes.*
2 *Remissoria secundo conceditur, quando noui articuli sunt magis specificati, quam primi super quibus fuit examinatum in partibus.*

D E C I S I O XXIII.

1 Rota censuit, remissoriam de esse concedēdam ex capite releuantis, iuxta decis. Cassad. 3. de dilat. Nec ex eo debet denegari, ex quo idem videatur
2 articulatum in partibus, † quia cum articuli antiqui idem tacitè comprehendant, quoad necessitatem facti, & probationis, sed solum quoad necessitatem facti; non probationis, aut erat dubium, an idem articuli noui & veteres continerent, ideo cum articuli noui sint magis specificati, remissoria est cōcedenda, vt per Abbatem, quis ita distinguit in cap. fraternitatis, num. 8. per totum, de testibus. Et fuit resolutum in causa Ariminensi Castrorum 7. præsentis mensis coram R. P. D. meo Decano.

Romana Legati della Porta. Ven. 30. Martij 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Legatum mobilium relictū per verba præsentis temporis, adiecto nomine possessiuo, ipsius Testatoris, intelligitur de mobilibus extātibus tēpore obitus Testatoris, non autem tēpore conditi Testamenti propter coniecturas quæ ponitur, n. 2. 3. 4. & 6.*
3 *Dictio, SEMPER, denotat perpetuitatem.*
5 *Testamentum in quo legatum relinquitur, debet ita interpretari, vt legatum afferat vtilitatem.*
6 *Facultas capiendi legatum propria authoritate, respicit tempus mortis.*
7 *Solitus notarij dicto status in ijs quæ spectant ad eius officium.*
8 *Notarius solus deponens vt i testis, non facit fidem.*

D E C I S I O XXIV

1 Domini, non obstante quod legatum esset relictum per verba præsentis temporis, adiecto nomine possessiuo ipsius Testatoris, censuerunt, ex coniecturis deberi D. Elisabethæ mobilia, quæ extabant tempore obitus Testatoris, non autem tempore conditi testamenti, contra regulam tex. in l. si ita, & in l. fin. in fine ff. de aur. & arg. legat. à qua in his terminis (cum potius mens testatoris, quam verba sint inspicienda, l. in conditionibus primum locum, in princ. ff. de condit. & demonstr. l. cum virum C. de fideicom. cap. cum Marthæ, de celebrat. missar.) Rota solet recedere, prout fuit resolutum coram sanctissimo Domino nostro, in causa Spoletana legati 20 Febr. 1585. & corambo. me. Bubalo, in causa Romana legati 10. Decembris eiusdem anni, & coram R. P. D. meo Penia, in causa Romana legati Metalliorum 28. Aprilis 1589. iuxta tradita per Crauet. in l. 1. numer. 29. vers. 3. limit. de leg. 1. Calder. cons. 1. numer. 3. vers. nec obstat. de constit. Socin. iun. cons. 98. num. 26. lib. 1. Roland. qui alios allegat. cons. 39. num. 20. lib. 4. Gabriel. cons. 120. numer. 8. in fine, vol. 1. & nouissimè tradit etiam Illustrissimus Mantica, de coniect. vltim. vol. lib. 3. tit. 11. num. 23.

Coniecturæ autem, quæ in præsenti casu concurrebant, ita vitæ fuerunt Dominis vrgentes, vt vnanimiter in hac venerint sententiam.

2 Animaduertebant enim, quod huiusmodi legatum fuerat conceptum per verba geminata prægnantia, & amplā videlicet omnium, singulorum, & cuiuscumque generis, quæ est optima coniectura Crot. cons. 60. num. 3. circa finem vers. Confirmatur, hoc ex verbis Cephal. cons. 773. num. 25. lib. 5. Et firmauit Rota in decisionibus allegatis.

3 Vlterius declarabatur voluntas testatoris, eum in huiusmodi legato exciperentur marmora, & reliqua facientia ad sculpturam, cum dictione (SEMPER) quæ cum denotet perpetuitatem, gloss. in verb. (semper) in proœm. instit. & in l. 1. in verb. semper ff. solut. matrim. facit durare istam exceptionem vsque ad mortem. Vnde debebat pariter legatum intelligi de mobilibus extantibus tempore mortis, cum ex qualitate exceptionis declaretur, de quo genere regula loquatur, vul. l. nam quod liquide ff. de pen. legat. Becciusin l. 1. num 20. ff. de reg. iur.

4 Fuit etiam ponderatum, testatorem tempore conditi testamenti fuisse satis iuuenem. Vnde si intellexisset, legare mobilia, quæ extabant tantum tempore conditi testamenti, de facili legatum fuisset inutile, cum potuisset per plures annos viuere.

5 Debet autem ille intellectus sumi, per quem legatum vtilitatem afferat, ad tex. in l. quoties. ff. de reb. dub. & in l. si igitur, in fin. ff. de leg. 1. Soc. iun. iun. post alios quos refert, cons. 98. num. 16. & sequen. lib. 1. Et fuit dictum in allegata decisione coram Bubalo.

6 Faciebat

6 Faciebat etiam aliquid (omissis alijs coniecturis per Dominos approbatis) quod testator concessit D. Elisabethæ facultatem capiendi legatum propria auctoritate. Quæ verba cum respiciant tempus mortis, secundum illud videntur intelligenda. Alex. cons. 59. num. 11. vol. 1. Bellon. cons. 5. nu. 11. & sequen. facit Gabriel. cons. 53. num 13. vol. 2. Præter quam quod difficile fuisset ad practicam reduci, quod posset capere mobilia propria auctoritate, si testator intellexisset de mobilibus extantibus tempore conditi testamenti.

Ex quibus videntur sublata ea quæ ex adversò adducebantur.

Non obstat postremò quod notarius, qui de testamento fuit rogatus, deponat, se interrogasse testatorem, de quibus mobilibus intelligeret, ipsumque Notatio sciscitanti respondisse, de extantibus tunc, hoc
7 est, tempore conditi testamenti; † dictoque solius notarij stetur, Ias. in l. necis numer. 7. ff. de acquir. hæred. quia tex. in l. si quis decurio, C. ad l. Cornel. de fals. quem ibi Iason citat, vbi Bald. loquitur, quando notarius deponit de his, quæ spectant ad eius officium, vt ibi videre est, ex traditis per Salicet. nu. 4. Et fuit luculenter deductum coram R. P. D. meo Seraphino in causa Romana de Picclus 1. Iunij 1583. &
8 non quando deponit vti testis, † quia tunc ipse solus non facit fidem. Ægid. decis. 51. in fine. Aym. cons. 171. numer. 5. Bald. in l. ertore, num. 3. C. de testam. Et hanc opiuionem Rota sequitur. Testi enim vnico etiam de facto proprio deponenti, fides adhiberi non solet. Achil. decis. 3. num. 2. & seqq. de testibus. Vltra quod idem Ias. sub num. 11. & seqq. tenet contrarium.

Cremonen. Capellaniæ. Lunæ 2. Aprilis 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Iuspatronatus quod præsumitur ex vsurpatione, debet probari per immemorialem cum præsentationibus continuatis spatio 50. annorum effectum sortitis.*
2 *Immemorialis, in probando, iuspatronatus, requiritur pro forma, nec potest per æquipollens adimpleri.*
3 *Iuspatronatus quod prætenditur à Parochianis præsumitur ex vsurpatione, & num. 4.*
4 *Iuspatronatus potest probari per alium modum, quã per immemorialem, quando non adest præsumptio vsurpationis.*
5 *Conc. Trid. nihil innouauit in illis iuribus patronatuum, in quibus non adest præsumptio vsurpationis.*

D E C I S I O XXV.

VT morem gererem parti, volui prius dubitare, antequam iura in forma probanti producentur, an releuarent. Et Domini absque difficultate contra informantem resoluerunt, videlicet non releuare. Cum enim versemur in terminis Concilij,
1 cap. 9. de reformat. sess. 25. † quod vult, vt quodcumque ius patronatus præsumitur ex vsurpatione, cum de instrumento fundationis non docetur, debeat per immemorialem probari, cum præsentationibus continuatis spatio 50. annorum, & effectum sortitis, quæ authenticis scripturis probentur. Hic autem, quicquid sit de cotinuatis præsentationibus, (quia de Illis nil Domini dixerunt, cum summarium datum non fuerit) probatio immemorialis non adest
2 † quæ cum requiratur pro forma nõ potest adimpleri per æquipollens, vt pluries resoluit Sacra Congregatio Concilij. Et tenuit Rota coram Sanctissimo D. N. in caus. Sabinen. Beneficij de anno 1582. & coram R. P. D. Pamphilio, in causa nullius Archipresbiteratus 2. Maij 1588.

Nec dubitari potest, quin hic præsumatur ex vsurpatione, cum ius patronatus prætendatur a Parochia-
3 nis. Put. decis. 57. lib. 1. Achil. decis. 4. de iurepat. Ant. August. eodem titulo. Than. 59. Et ita resoluit Sacra Congregatio Illustrissimor. Interpre. 14. Septembris 1593.

Nec refert, quòd isti sint pauci vicini, seu paro-
4 chiani, a quibus prætenditur iuspatronatus, quia Rota idem fecit de illis iudicium, quod & alias de parua Vniuersitate fortè Cecbæ coram R. P. D. meo Pampbilio in dicta causa nullius Archipresbiteratus.

Non obstat, quòd Concilium non tollit modum
5 probandi iuspatronatus de iure, per illa verba (aliaſue secundum iuris dispositionem est) vt in causa Tirasonen. iuris præsentandi, coram R. P. D. meo Penia 5. Maij 1693. † quia loquitur in alijs casibus, in qui-
6 bus non interuenit præsumptio vsurpationis, & in quibus Sacrum Concilium nihil innouauit, vt fuit dictum coram Illustrissimo D. Cardinale Lanceloto 13. Iunij 1572. in causa Tuden. iurisp. quæ est inter impressas 531. par. 2.

Montis Regalis iurisdictionis. Ven. 6. Aprilis 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Existenti in quasi possessione exercendi iurisdictionem criminalem in monachos datur mandatum de manutenendo.*
2 *Carceratio est actus iurisdictionis.*
3 *Possessio prælati antecessoris iuuat successorem.*
4 *Quasi possessio iurisdictionis non acquiritur sine scientia, & patientia interesse habentis.*

D E C I S I O XXVI.

DVbitatum fuit, an esset dandum mandatum de
1 manutenendo Reuerendissimo D. Archiepisco po in quasi possessione exercendi iurisdictionem criminalem in monachos Monasterij Montis regalis, pro delictis commissis extra Ecclesiam. Pro delictis enim commissis in Ecclesia, Monachi acquiescebant, nec iurisdictionem Domini Archiepiscopi reuocabant in controuersiam, prout Vice versa idem Reuerendissimus Archiepiscopus nihil prætendebat in his quæ pertinent ad regularia instituta.

Causa vtraque parte informante, proposita, Domini resoluerunt dandum esse mandatum de manutenendo Reuerendissimo D. Archiepiscopo, cùm de eius quasi possessione satis cõstaret. §. retinendæ, institut. de interd. ex carceratione facta de anno 1566.
2 de quodam Monacho, † quæ quidem carceratio est actus iurisdictionis, Doctores in l. Imperium, ff. de iurisd. omn. iudic.

Nec obstare videbantur quæ opponebantur, quia quod dicebatur, huiusmodi carcerationem fuisse factam à Visitatore Regio, videbatur nimis friuolum, cùm ex cõfessione ipsiusmet inquisiti constaret, eum fuisse detẽtum ad instantiam Vicarij Reuerendissimi Archiepiscopi. Prout & [illegible] id quod fuisset facta ab Archiepiscopo antecessore, & sic non posset iuuare
3 successorem, cum notissimum sit, † quòd possessio Prælati antecessoris iuuet successorem, ad ea quæ tradunt Felin. in cap. constitutus, num. 19. de rescript.

Innoc.

Innoc. & alij in cap. cum super, vbi Abb. num. 18. de caus. possess. & propriet. Rota decis. 1. de restit. spoliat. in nou. Guido Pap. d. cis. 626.

Secundo, Euidentius hæc quasi possessio ostendebatur, ex carceratione istum monachorum facta de anno 1598. Et ex ipsorum excarceratione ad supplicationem Visitatoris, ex gratia facta, qui prius ad instantiam Reuerend. mi Archiepiscopi fuerant carcerati à Priore in carceribus Monast. i: ad tex. in cap. vt famę, de sent. excom. Et postmodum translati ad Carceres Archiepiscopi. Ex quo tollitur, quòd dicitur, hanc carcerationem fuisse factam per violentiam Archiepiscopi, & alia huiusmodi quæ opponuntur.

4 Non obstabat, quod postea Visitator fecerat processum contra istos Monachos, quia hoc factum fuerat clandestinè, inscio Reuerendissimo Archiepiscopo, & extra ciuitatem Montis Regalis. Et sic illi non potest nocere, cum eius patientia, ac scientia requireretur, lib. 2. C. de seruit. & a qua DD. in cap. cum Ecclesia Sutrina, vbi Abb. num. 25. Rip. num. 64. de caus. possess. & propriet. Put. decis. 360. num. 10. lib. 1.

Non subsistit in facto, quod iste actus dederat causam liti, quia post annum lis fuit mota.

An autem huiusmodi mandatum sit dandum Reuerendissimo D. Archiepiscopo cum datiue vel priuatiue, Domini volūt, quod particulariter dubitetur.

Florentina Pecuniaria. Ven. 6. Aprilis 1601.

SVMMARIVM.

1 *Reeuicta tenetur venditor, eiusque successores ad damna & interesse, & num. 4.*

2 *Denunciatio facienda venditori super molestijs illatis in re vendita, fieri fortasse potest per publica bandimenta, quando ille, cui facienda est, nō reperiatur aut est bannitus.*

3 *Denunciatio quæ fit venienti, non est necessaria quando constat de iustitia euincentis.*

4 *Fideiussor de euictione, qui principalis promisit releuare indemnem, debet releuare indemnes euicta, etiam si illi non fuerint cessæ actiones à creditore.*

DECISIO XXVII.

CVm D. Antonius Franciscus in disputatione præsentis dubij pluries requisitus iura sua deducere negligeret, vt alteri parti consuleretur, propositum dubium. An Dominus Antonius Franciscus teneretur de euictione in casu &c. Qui d D. mini pro informantere solueruat. Pro cuius intelligentia sciendum est, quòd, D. Alexander Soderinus pater D. Antonij Frācisci vendiderat Raphaeli de Medicis quædam bona cum promissione Domini Ioannis Victorij patris Domini Petri Thomę, quem releuare indemnem promiserat idem Alexander. Quibus bonis postea euictis, egit D. Raphael tam contra dictum D. Antonium Franciscum mortuo iam patre, quam contra D. Ioannem Victorium tunc viuentem, qui promiserunt deponere pretium dictorum bonorum, sed cum id non adimpleretur, D. Raphael obtinuit, omnes fructus bonorum dicti D. Ioannis Victorij sequestrari, & tādem sententiam confirmatoriam dicti sequestri, qua ratione coactus D. Ioannes Victorius soluit D. Raphaeli prædictum pretium.

Tandem super his orta controuersia inter dictum D. Ioannem Victorium, & Antonium Franciscum, venerunt vigore laudi ad Concordiam, quòd nimirum D. Antonius Franciscus teneret pro dicto pretio soluto quædam bona D. Ioannis Victorio, cum conditione, quòd in euentu euictionis, posset D. Io. V. ctorius redire ad primæua sua iura, quod quidem fuit adimpletum, sed postmodum hæc bona euicta fuerunt D. Ioanni Victorio, præuia intimatione facta D. Antonio Francisco de molestijs sibi illatis.

1 Quibus sic stantibus, Domini in sententiam venerunt, quòd D. Antonius Franciscus teneatur de euictione, & ad damnum, & interesse, l. euicta, e. l. venditor ff. de euict. cum alijs per Couar. Var. resol. cap. 17. in princ. lib. 3. maximè quia interuenerat denunciatio iuxta l. 1. C. de peric. & com. nod. rei vend. l. emptor. C. de euict. c. vitium de empt. & vendit. Latè Couar. vbi suprà num. 2. vers. dea aitur tam lem.

2 Nec obstat, quòd denunciatio meritò facta per publica bannimenta, quia cùm D. Antonius Franciscus esset bannitus, & non reperiretur, poterat fortasse illi fieri hoc modo, vt de citatione dicit Bart. in l. 4. §. prætor ait, vbi Alex. num. 23. ff. de damn. infect. Capur. decis. 17. in fine part. 1.

3 Sed tollitur omnis scrupulus, cùm cōstet de iustitia euincentis, quo casu non videtur necessaria denunciatio. Falgos. Alber. Bal. & Ang. in l. si. cum quæstio, C. de euict. cum alijs allegatis per Couar. loco prædicto, num. 6. vers. sexto quam us.

4 Quare cum D. Antonius Franciscus hereditario nomine teneatur de euictione, & teleruisset sibi d. Io. Victorius facultatem redeundi ad primæua iura, condetque de fideiussione, & solutione fideiussorio nomine, tenetur pariter D. Antonius Franciscus hæreditario nomine releuare indemnem D. Ioannem Victorium, l. qui debitorem, l. fideiussor ff. de fideiuss. l. vnica vt act. ab hered. & in hæred.

5 Nec obstabat, si diceretur, quod actiones non fuerint cessæ à creditore D. Ioanni Victorio, quia nihilominus indemnes debet releuari, Abbas, in cap. peruenit, num. 20. de fideiuss.

Esina Saluiani Interdicti. Lunæ 9. Aprilis 1601.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata videtur nulla, quando in actis non constat de mandato, stante protestatione, neminē audiri, nisi docto de legitimo mandato.*

2 *A protestatione neminem audiri nisi docto de legitimo mandato, censetur recessum nisi in alijs actibus repetatur.*

DECISIO XXVIII.

DOmini dixerunt, sententiam non esse nullam, nam quantum ad primum caput nullitatis ex defectu mandati, 1 quamuis sententia in ic videretur nulla, quia in actis non constabat de aliquo mandato, fueratque protestatum, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato. Rot. decis. 1. de procur. in antiq. Guidobon. 108. Aym. cons. 208.

2 Quia tamen protestatio non iterat repetita in alijs actibus censebatur ab ea esse recessum, Mohed. decis. 2. iudic. Et in his terminis & fuit resolutum in vna Romana nullitatis subhastationis, 15. Nouembris 1577. coram Brauo, quæ est inter impress. diuers.

599. & in causa Toletana Primitiarum 27. Februarij 1581. quæ est inter impressas 688 par. 1. coram R.P.D meo Decano, & in vna Sitacitana quartæ 23. Iunij 1586. coram Illustrissimo Piatto, & in causa Romana pecuniaria 15. Febr. 1599. coram bo. me. Otan, ideoque cum reueta de eo tempore mandatum adesset, potuit illud quandocumque produci, et am in causa appellat onis, prout fuit productum. Rot. decis. 19. de procur. in antiq. quam seruari testatur, Put. decis. 383. num 8 lib 2. Aym. d. cons. 108. num. 1.

Quantum attinet ad secundum capu. nullitatis resultans ex predicto mandato, in quo procurator ante litem contestatam constitutus tantum à Phyrro, non etiam à Toddæo fratre deprehenditur, quia res apud me non carebat difficultate, & articulus videbatur satis exemplatis, operæ pretium duxi, iterum partes super hoc audire.

Romana Pecuniaria. Ven. 4. Maij 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Dotis legatum factum à patruo, filiabus contemplatione tamen ipsarum patris, in casu restitutionis restituendum est de bonis ipsius patris; non antè de bonis extra dota ibus fæminarum.*
2 *Legatum dotis relictum filiabus intuitu patris, pleno iure ipsi patri acquiritur.*
3 *Pater censetur de suis bonis dotasse filiam quæ omnibus iuribus suis in forma renunciauit.*
4 *Pater in dubio censetur de proprijs bonis dotasse filiam, ita vt si postea declarasset se de alijs bonis dotasse, non sufficeret, num. 5.*
6 *Libri bancherij probant solutionem, & modum solutionis.*
7 *In concursu coniecturarum potiores sunt attendæ.*
8 *Hæres non potest contra factum sui authoris venire*

D E C I S I O XXIX.

1 Domini censuerunt, scuta quatuor millia occasione dotis legata ab Episcopo patruo Hortensiæ, & Verturiæ, contemplatione tamen Fabij ipsarum patris, quamprimum ad ætatem 18. annorum peruenirent, cum conditione quòd post ipsarum obitum sine filijs, reuerterentur ad heredes ipsius Episcopi in casum dictæ restitution s, esse restituenda de bonis hæ 2 reditarijs Fabij, & non dotalibus ipsarum. † Nam cum legatum illud fuerit relictum filiabus, intuitu ac contemplatione patris, vtique acquisitum fuit pleno iure patri, (§. igitur, & ibi glos. in verb. ex re, instit. per quas personas. nob. acquir. l. cum oportet, in prInc. & ibi glos. in verb. eius substantia C. de bonis, quæ lib.) sic vt de eo libere disponere potuerit, dotemque, quæ simpliciter filiabus quærebatur, assignare, l. in re man3 data, C. mandat. Cardin. cons. 111. num. 2. † Prout & voluisse satis videbatur, ea quo ipsæ filiæ renunciarunt omnibus iuribus suis in forma, Card. cons. 111. 4 num. 1. Capie. decis. 176. num. 6. † Et in dubio pater illa censetur dotare de bonis proprijs, l. final. C. de 5 dot. promiss. † vt nec subsequens declaratio, quod scilicet de alijs bonis dotare, sufficeret. Angel. cons. 209. nu. 1. & 2. Rip. in l. 1. num. 88. ff solut. matr. Io. Lupan. cap. per vestras eum not. 3. §. 14. num. 5. vers. sed si expressè, & nu. 6. vers sed si hoc expresse, de donat. inter vir. & vxor. Put. decis. 182. lib. 1.

Vltra quoad Hortensiam res carebat omni difficultate, qua tempore contracti matrimonij, nondum erat ætatis 18. annorum.

Ex quibus vanum redebatur motiuum quod ex aduerso fi bat, in eo quòd summa dictorum scutorū quatuor millium fuerit soluta viro Vetturiæ. † cum 6 fuerit soluta simpliciter, & absque vlla declaratione, vt pater ex partitis banchi, ad l. si rum dotem in princ. ff. solut. matr. Non enim videbatur Domin s verisimile, quòd cum fuisset assignata quantitas dotis, attenta qualitate virorum, voluissent, illam pro hac parte ita oneratam accipere.

Nec etiam mouit Dominos quod Fabius censendus fit noluisse has dotes dare, vt sibi, & suis hæredibus conditionem faceret meliorem, † quia potiores 7 ijs vi æ sunt superiores coniecturæ, Et ideo magis attendendæ. Cassad. decis. 1. num. 9. de testam.

Et ex his sublatum erat quod dicebatur (ex l. cum à matre C. de rei vendic.) dictas filias vti hęredes Patris non posse contra eius factum venire.

Brixien. Capellæ. Veneris 11. Maij 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Possessio instrumentalis alio non existente in possessione, est manutenibilis.*
2 *Per adeptionem possessionis Capellæ acquiritur etiam possessio bonorum.*
3 *Possessio vnius rei non extenditur ad aliam rem.*
4 *Vnio vnius Capellæ ad aliam, non probatur sufficienter per attestationem Episcopi.*

D E C I S I O XXX.

Domini concluserunt, dandum esse mandatum de manutenendo in possessione Capellæ S. Mariæ Benedicto Sandrino, cum de eius possessione constet, † quę licet sit instrumentalis, tamen alio non e- 1 xistēte in possessione, est manutenibilis. Cassad. decis. 20. de præb. Put. 360 num. 8 lib. 1. Verai. 334. n. 6. lib. 2. Fassol. dub. 41. Et fuit pluries dictum.

Et venit manutenendus in omnibus bonis dictæ Capellæ, † quia per adeptionem possessionis Capellæ, 2 acquiritur etiam possessio bonorum, Ancharan. in regula beneficium, rol. vlt. ante num. 12. vers. & ideo, ego dico, de reg. iur. in 6. Couar. li. 3. var. resolut. cap. 16. nu. 13. cum alijs latè deductis coram me in causa Camplen. beneficij 18. Decembris anni præteriti.

Non obstat possessio Bonifacij Bonsad ni, quia non 3 est de dicta Capella, sed de Capella Sancti Ioannis. Et ideo possessio vnius rei non potest extendi ad aliam, Roman. cons. 378. in fine Put. decil. 310. nu. 2. lib. 2. † Et vnio quæ prætenditur fuisse facta de Capella San- 4 ctæ Mariæ ad Capellam Sancti Ioannis non probatur, nisi per attestatiunem Episcopi, quæ non sufficit in præsenti casu ad Geminian. cons. 57. num. 5. Achil. decis. 9. de probat.

Toletana Pensionis. Ven. 11. Maij. 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum de manutenendo exigendi pensionem, datur existenti in quasi possessione.*

2 *Pensionis*

2 *Pensionis reseruatio plenè probatur ex sumpto literarum, habito ex registro.*
3 *Quasi possessio exigendi pensionem probatur ex pluribus quietantijs, & vnico teste, & num. 7.*
4 *In iudicio manutentionis leuiores probationes sufficiũt*
5 *Quasi possessio exigendi pensionem probata contra antecessorem, afficit successorem in beneficio.*
6 *Resignãs beneficium, & soluens pensiones præsumitur beneficium possedisse.*
8 *Illegitimus clericus est capax pensionis.*
9 *Testes nulliter examinati faciunt adminiculum.*
10 *Pensionarius potest pensionem reseruatam in fructibus, percipere in pecunia, & è contra, num. 11.*

DECISIO XXXI.

1 DOmini dixerunt, dandum esse mandatum de manutenendo Roderico in quasi possessione
2 exigendi pensionem, † cum de eius reseruatione constaret ex sumpto literarum habito ex registro, quod plene probat. Rot. decis. 1. num. 1. de fid. Instrum. & 28. num. 1. de probat. in antiq. Ægid. decis. 252. Crescent. 2 de fid. instrum. Franc. March. decis. 575. nu. 1.
3 par. 2. † Et de eius quasi possessione, ad tex. in §. retinendæ, instit. de interd. ex pluribus quietantijs ei factis à Petro de Acuedo Antecessore Ioannis de Cordoua, ad Computum pensionis, & ex depositione Gabrielis, qui exegit pensionem, & recognouit pro-
4 priam manum, † cum alias in hoc iudicio leuiores probationes sufficiant. Put. decis. 6. lib. 2. Paleot. decis. 14. Capic. decis. 3. & 7. Et fuit pluries dictum.
5 Non obstat, quod huiusmodi quasi possessio non probatur contra Ioannem, sed contra Petrum, quia hæc quasi possessio afficit etiam Ioanem successorem in beneficio, Put. decis. 151. lib. 3. Guido Pap. decis. 629. Et fuit dictum coram R. P. D. meo Pamphilio in causa Mediolanen. Pensionis 11. Decembris præteriti, & alias sæpè.
5 Nec refert, quod dicitur non probari Petrum possedisse dictum beneficium, quia visum fuit Dominis contrarium, ad præsentem effectum, tum ex resignatione, tum ex dicto primi testis super 3. Nec videbatur verisimile, quod voluisset soluere pensiones, si beneficium non possedisset, ad tex. in l. cum de indebito, ff. de probat.
6 Quod dicebatur, huiusmodi quietantias non fuisse recognitas, non officiebat, cum pars habuerit illas pro legitime cõpulsatis, & concurrebat depositio Gabrielis, qui exegit pensionem & recognouit propriam manum.
8 Nihil faciebat, quod Rodericus sit illegitimus, quia cum ostendat Clericatum, non est incapax pensionis, secundum opinionem quam Rota seruat. Ex eo enim illegitimus est incapax pensionis, quia non potest esse Clericus. Sarn. in regula de annal. quæst. 21. in fine. Et fuit dictum coram bo. me. Oriolen. in causa Legionen. & Zamoren. Pensionis 20. Octobris 1577. relata, inter impressas 425. part. 1. Paleot. de noth. & super. quæst. 85. Gambar. de auct. leg. lib. 6. n. 284. quicquid dicat Gig. de pens. quęst. 16. & rebuffus in sua praxi, tit. de dispens. super defect. nat. numer. 48.
9 De eo autem quod testes fuerint nulliter examinati, non fuit habita ratio, cum Rota vtatur dictis eorum pro adminiculo. Bart. in l. 2. numer. 25. vers. quod probo, de appellat. recip. Verall. decis. 206. nu. 6. par. 1.

Tandem non releuabat, quod pensio esset reseruata in medietate fructuum, & nihilominus Rodericus perceperit pecunias, tum quia potuit Rodericus iuri suo renuntiare, l. si quis in conscribendo, C. de pactis, Tum quia illud idem non fuit habitum in consideratione, in dicta causa Mediolanen. de pensione reseruata in pecunia, quæ soluta fuit in fructibus.

Alia quæ opponebantur visa fuerunt Dominis respicere iudicium petitorium, de quibus suo loco agetur, & interim Rodericus sua possessione non venit priuandus. Mohed. decis. 9. de caus. poss. & propriet.

Romana Emphyteusis. Ven. 18. Maij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Legatio personarum probatur per assertiones plurium instrumentorum, & per testes.*
2 *Identitas bonorum probatur ex duobus confinibus.*
3 *In emphyteosi recepta pro se & filijs masculis, & fœminis, fœminę non succedunt, extãtibus masculis, sed solum in eorum defectum, quando adest statutum exclusiuum fœminarum.*
4 *Opinio de qua num. antecedenti, est fundata in præsumptione, quod contrahentes censeantur se conformasse cum dispositione statuti.*
5 *A pręsumptione de qua num. 4. propter alias pręsũptiones receditur, & num. 7.*
6 *Statutum exclusiuum fœminarum extantibus masculis, habet respectum ad conseruandam agnationem.*
7 *Et eò quod in institutione non fuerit habita ratione conseruandæ agnationis, oritur coniectura, quod neque fuerit habita in substitutione.*
9 *Appellatione descendentium, ex proprietate verborum veniunt etiam fœminę.*
10 *Bona emphyteotica non hæreditaria, sub generali dispositione non comprehenduntur.*
11 *Emphyteosis in qua non est facta mentio hęredum non est hęreditaria.*
12 *Verbum* SVCCESSORIBVS *positum sine culpa, & post verbum, Descendentibus, recipit declarationem a verbo, Descendentibus, & intelligitur de successoribus sanguinis.*
13 *Primus acquirens emphyteosim dicitur qui ab initio fuit primus inuestitus.*
14 *Primus acquirens emphyteosim an possit præiudicare successoribus*
15 *Secundus acquirens emphyteosim non potest præiudicare successoribus.*
16 *Beneplacitum Apostolicum spatio longi temporis præsumitur.*

DECISIO XXXII.

DVbitatum an Sulpitiæ, & litis consortibus competeret actio ad recuperationem domorum de quibus agitur, & Domini resoluerunt, competere quia de legitimatione personarum satis videbatur constare. † Nam quoad Sulpitiam & Liuiam, concur- 1 runt promissiones dotis de anno 1548. & 1549. cũ assertione quod erant filiæ legitimæ Eluiræ. Itẽ assertio ipsius Eluiræ in testamento, de anno 1568. Depositiones testium, qui bene probant communem reputationem filiationis legitimæ, & tandem sententiæ, & tran-

 sactiones.

factiones, Constat pariter de sufficienti legitimatione Hortensiæ filiæ Liuiæ, ex depositione duorum testium Secundi iuxta 19. & quarti iuxta 12. & super 4. & 6. ad latè deducta in his terminis legitimationis personarum, in causa Mediolanen. emphyteusis 23. Ianuarij 1599. coram bo. me. Orano. Et licèt quantum ad legitimationem personæ Lugretiæ nihil doceatur, satis tamen est, quòd sit legitimata persona supradictarum.

2 Et videbatur etiam de identitate domorum satis constare, cum dentur pro confinibus viæ publicæ, quæ ex oculari inspectione hodie cernuntur, ad Bart. in tract. de testibus. num. 28 & 29. & seqq. Aym. cons. 112. num. 3. & 198. num. 2. Et fuit dictum coram Illustrissimo Blanchetto in causa Romana domus, vltima Aprilis 1574.

3 Et quamuis in Emphiteusi recepta pro se, & filijs masculis, & fœminis, fœminæ non succedant extantibus masculis, sed solùm in eorum defectum, quando adest statutum exclusiuum fœminarum. Bart. in l. vt iurisiurandi, §. si liberi, num. 5. ff. de oper. libert. Curt. iun. cons. 31. nu. 3. Decian. cons. 30. num. 40. & seq. vol. 3. Latè Clar. in §. emphiteusis, quæst. 32. vers. sed pone. Et fuit dictum coram R. P. D. meo Penia in causa Romana Domus Sancti Ludouici, 27. Nouembris proximè præteriti, † Tamen cum ista opinio sit 4 fundata in hac præsumptione, quod contrahentes censeantur se conformasse cum dispositione statuti, l. Gallus. §. 1. & ibi DD. ff. de lib. & posthum. & not. in l. hæredes mei, §. cùm ita, ff. ad Trebell. Brun. in tract. de stat. exclus. fœm. art. 8. quæst. 22. num. 105. & seq. Ancar. cons. 125. Visis, sub num. 5. vers. 2. moueor. Decian. cons. 46. num. 65. vol. 2. & cons. 30. num. 40. & cons. 60. nu. 26. vol. 3. Corn. cons. 91. in princ. & 5 nu. 1. vol. 1. † Non habet locum quando concurrunt aliæ præsumptiones in contrarium. Socin. iun. cons. 71. num. 42. lib. 1. Illustrissimus Mantica de coniect. vlt. volunt. lib. 6. tit. 7. num. 15. Et ab ista præsumptione facilè receditur, vt per Corn d. cons. 91. num. 1. vol. 1. & 202. num. 9. vol. 3. Aym. cons. 250. num. 2. Decian. d. cons. 60. nu. 28. & seq. vol. 3. Et fuit dictum in causa Montis Falisci hæreditatis 24. Februar. 1584 Videbatur autem Dominis hic concurrere vrgens coniectura in contrarium, quòd contrahentes noluerint se conformare cum dispositione statuti, quia Gundisaluus habebat tres filios masculos, & tamen eos exclusit propter filiam fœminam, stipulando solùm emphyteusim pro Eluria, & eius descendentibus, & non vocando eos, nisi in defectum lineæ Eluiræ. Et ita exclusio filiorum masculorum propter filiam fœminam, est de directo contraria dispositioni statuti, & ostendit, quod Gundisaluus noluit præferre ma-6 sculos fœminis, iuxta formam statuti, nec habuit respectum ad conseruationem agnationes, in qua dispositio prædicti statuti est fundata, arg. l. 1. §. sed & si seruus, vers. publicè enim interest. Bald. in l. maximum vitium, num. 4. vers. præterea, C. de liber. præter, Cyn. in l. publico, num. 3, vers. modo ponamus, & vers. præterea C. ad leg. Iul. de adult. Socin. sen. in d. l. Gallus, §. nunc de lege, num. 4. vers. & addo prædictis, & cons. 1. num. 1. vol. 1. Castrens. cons. 83. num. 7 2. in fine vol. 2. † Ideoque cessat ista præsumptio, quod contrahentes voluerint se conformare cum dicta dispositione. Socin. sen. in d. §. nunc de lege, num. 8. vers. ex quibus. Aym. d. cons. 250. num. 2. Decian. d. cons. 60. num. 31. vol. 3. Illustrissimus Mantica in d. 8 tract. lib. 8. tit. 11. nu. 8. vers. similiter. † Et cum in primo gradu non fuerit habita ratio conseruationis agnationis, neque respectus ad statutum, ex hoc oritur efficax coniectura, quòd neque in vocatione descendentium Eluiræ fuisset habitus respectus ad statutum. Et hoc maxima dicendum est, quia ex nulla parte contractus percipitur, fuisse habitam ratione conseruationis agnationis quoad descendentes Eluiræ, ita vt fuerunt prælati eius descendentes masculi fœ-minis, † quia vocantur descendentes, quorum ap- 9 pellatione, ex proprietate sermonis, veniunt etiam fœminæ, Bart. & alij in d. l. Gallus, §. etsi à parente, ff. de liber. & posthum. paris. cons. 72 num. 7. lib. 4 Et postea vocantur ad successionem in defectum lineæ Eluiræ filij & filiæ Franciscæ sororis Gundisalui; ad tradita per Socin. d. §. nunc de lege, num. 8. vers. ex quibus. Illustrissimus Mant. d. tit. 11. nu. 8. Decian. d. cons. 60. num. 31.

Non obstat, quod Sulpitia, & Liuia non sint hære-des Gundisalui, † quia sub generali dispositione non 10 comprehenduntur bona emphyteotica non hæreditaria. Bart. in l. si patroni, & ibi communiter omnes, sub num. 3. ff. ad Trebell. Alex. cons. 91. num. 10. lib. 1. Illustrissimus Mantic. in d. tract. lib. 7. tit. 9. num. 5. Et fuit dictum coram R. P. D. meo Decano, in causa Bononien. de Bologninis. 12. Ianuarij 1571. & coram R. P. D. meo Pamphilio in causa Romana domus & Emphyteusis 6. Martij 1595. † Nec videbatur. Do- 11 minis, posse dubitari, quod ista Emphyteusis non sit hæreditaria; cum in concessione non sit facta mentio hæredum, & vocentur descendentes, vt per Clar. in §. emphyteusis, quæst. 16. vers. emphyteusis non hæreditaria. † Et quantumuis sit appositum illud 12 verbum, [successoribus] tamen cum sit immediatè appositum ante verbum [descendentibus] sine copula, recipit declarationem ab illo verbo [descendentibus] & intelligitur de successoribus sanguinis. Et cessat omnis difficultas, quia in alijs partibus est appositum solùm verbum. [descendentes] sine illo adiuncto, [successores.]

Non obstat, quod Eluira instituit filios masculos in bonis emphyteuticis, † quia licet emphyteusis 13 fuerit recepta, & stipulata à Gundisaluo etiam pro Eluira, tamen illa non fuit prima acquirens, sed Gundisaluus, qui solùm ab initio de anno 1583. fuerat inuestitus, & fecerat melioramenta, & in isto contractu se obligabat expendere alios ducatos mille, & obtinere beneplacitum suis sumptibus, vt per Bald. in auth. si quas ruinas, sub num. 8. vers. 2. ratio est C. de sacros. Eccles. D. Syluester Aldobrand. cons 6. num. 8. Vn- 14 de quicquid sit de veritate illius opinionis, an primus acquirens possit præiudicare successoribus, de qua per Clar. in d. §. emphyteusis, quæst. 16. vers. his præmissis. † Eluira non poterat præiudicare successori- 15 bus. Bald. in l. 1. num. 32. C. per quas person. Ias. in l. 2. num. 207. in fine, vers. 3. limita C. de iure emphyt. Grat. cons. 132. num. 4. vol. 1. Ruin. cons. 154. num. 3. vers. nam quamuis, vol. 3. Alex. cons. 106. visis themate, num. 8. vers. sed ista disputatio, & cons. 107. num. 3. vers. nam ipsemet author, vol. 4.

Quòd pro parte Conuentus Sancti Augustini opponebatur, in concessione non interuenisse consensum Apostolicum, non obstabat, † quia secunda 16 concessio seu prorogatio fuit facta de anno 1546 quo casu spatio tanti temporis elapso præsumitur. Corn. cons. 248. nu. 31. & seqq. lib. 1. Put. decis. 184. & 208. lib. 2. Et fuit dictum coram bo. me. Orolen in causa Camerinen. Fideicomissi 7. Nouembris 1569. Nec lis agitata inter Gundisalum, & fratres aliquid operatur, cùm non fuerit super dicto consensu, ad l. Papinianus exuli. ff. de minor.

Camerinen. Dotis. Lunæ 28. Maij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis non admittit exceptiones extrinsecas à contractu.*

2 *Legata ex bonis fideicomisso subiectis in primis sunt detrahenda.*

3 *Exceptio non adimplementi in totum, vel in partem, impedit exequutionem obligationis, cameralis, & numer. 4.*

5 *Cessio quæ venit ad casum, à quo incipere non potuit, est inutilis.*

DECISIO XXXIII.

DOmini, Augustino solo informante, contra ipsum steterunt in decisis, coram R. P. D. meo Pamphilio, 16. Februarij 1596. videlicèt non posse sustineri mandatum per ipsum obtentum, contra Pantaleonem, nec annis contra Durantem fideiussorem, qui, Pantaleone vigore illius mandati carcerato, vt inde liberaretur, promiserat, quod staret iuri, & iudicatum solueret. Licet enim Pantaleon, & Vincentius eius filius promisissent in forma Cameræ, soluere dotem Augustino, 1 † quæ non admittit exceptiones extrinsecas a contractu, Cassad. decis. vnica de mut. petit. Nihilominus idem Augustinus promisit, quod Venantia filia Pantaleonis, & soror Vincentij cederet legato materno, quod vtique tempore relaxati mandati contra Pantaleonem de anno 1592. fieri non poterat, cum iam defuncto Vincentiu Venantia vigore fideicommissi materni habuisset, vsque de anno 1588. 2 omnia bona ex quibus legatum erat soluendum, † Legata enim ex bonis fideicommissi in primis sunt detrahenda. Roman. cons. 276. num. 6. Et dubitandum quidem non est, quin hæc exceptio impediat exequutionem obligationis Cameralis. ad tradita per Galesi ad formulam obligat. Camer. ad partem quartam secundæ partis, quæst. 1. num. 10. & 13. Et tenuit Rota in causa Romana pecuniaria de Zabretijs, 4. Maij 1580. coram Cantuccio.

Considerabat Vnus ex Dominis, quod renunciatio Venantiæ debebat precedere, & hoc sic inferebat.

Nam cum esset data dilatio ad soluendum dotem per plures annos, nihilominus promiserat Augustinus, nomine futuræ sponsæ, quod ipsa cederet dicto legato, fueratque conuentum in apocha, quod tempore sponsalitij hęc omnia in publicum instrumentum redigerentur, cum obligationibus, & renuncijs. Vnde si durante dilatione ad soluendum, debebat fieri instrumentum denunciationis, satis apparet, quod illa renunciatio debebat præcedere dotis solutioné. 3 † Et hæc quidem exceptio non adimplementi Impedit exequutionem obligationis Cameralis, Veral. decis. 127. par. 3. Put. decis. 757. lib. 3. Gales. loco præcitato, num. 7. 4 † Et prædicta obtinerent, etiamsi pro parte fuisset adimpletum, Dec. in l. cùm proponas. 2. num. 5. vers. 5. ampliatur. C. de pactis. Roland. cons. 53. num. 29. lib. 1. Put. decis. 340. nu. 3. lib. 1. Veral. decis. 316. num. 2. par. 3.

Non obstat cessio facta in actis per Augustinum, de anno 1595. tam nomine proprio, quam vxoris pro qua de rato promisit, quia etiamsi fuisset facta iuxta suam obligationem, nihilominus cùm iam Venantia ante dictam cessionem habuisset omnia bona materna, 5 cessio erat inutilis, † & venerat ad casum a quo incipere non poterat, & ideo nihil operabatur; quod erat de directo contrarium intentioni contrahentiú. Soc. Sen. cons. vlt. num. 3. lib. 3.

Romana Legati della Porta. Ven. 1. Iunij. 1601.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum in litem datur parti petenti mobilia, de quibus constat per inuentarium, ad sciendum illorum valorem, nisi altera pars exhibeat, aut doceat de amissione inuentarij, & num. 3.*

2 *Pro inuentario præsumitur.*

4 *Iuramentum in litem ad probandum valorem bonorum, datur contra illum quia non permisit bona describi, dummodo de bonis constet per testes.*

DECISIO XXXIV.

DOmini censuerunt, quantum ad bona contenta 1 in inuentario, dandum esse Elisabethæ iuramentum in litem, præuia taxatione iudicis, quia concurrunt omnia requisita, videlicet, quòd ipsa sit coniuncta persona, & verisimiliter informata, cum permanserit in domo Equitis eius viri, vsque ad illius obitum, deque eorum quantitate constat ex ipsomet inuentario, quod fuit factum in præsentia Ioannis Pauli, & Thomæ, & pro eo præsumitur. l. final. §. 1. 2 C. de fur. de liber. cum simil. Ideoque nisi mobilia in eo contenta exhibeantur ad effectum sciendi eorum valorem, vel probetur casus amissionis, absque cul- 3 pa ipsius Ioannis Pauli, & Thomæ hæredum, non potest denegari D. Elisabethæ dictum iuramentum. Castrens. cons. 212. num. 3. lib. 4. Seraph. de priuil. iuram. priuil. 31. num. 104. vers. sextus casus. Et fuit dictum in causa Romana de Vitellis, coram bo. me. Bubalo, 1. Iulij 1587. eoque magis cum concurrat æstimatio ad instantiam Ioannis Pauli, & Thomæ de qua deponit 25. testis super 5.

Quantum ad alia bona non contenta in dicto in- 4 uentario, de quibus deponunt testes primus 2. & alij, res est difficilis probationis. Sed quia hoc prouenit ex culpa ipsius Ioannis, Pauli, & Thomæ, qui non permiserunt huiusmodi bona describi, prout deponunt 2. & 4. testes super 4. dixerunt pariter Domini, dandum esse iuramentum in litem D. Elisabethæ, habito respectu, an aliqua forte ex bonis, de quibus deponunt testes, fuissent descripta in inuentario.

Pacen. Decimarum. Lunæ. 4. Iunij 1601.

SVMMARIVM

1 *A limitibus territorij ad limites decimatorios, in dubia non infertur, nisi contrarium probetur per testes. num. 2.*

3 *Testes debent reddere causam scientiæ.*

4 *In finibus probandis leuiores & imperfectæ sufficiunt probationes, cum sit materia difficilis probationis.*

DECISIO XXXV

VOlui particulariter dubitare, an probaretur, locum dell'Hebreros esse intra limites Ecclesiæ

2 Pacen. Et Domini affirmativa fuerunt amplexi. † Licet enim regulariter non inferatur a limitibus territorij ad decimatores, ut c. 1. vbi glos. in verb. locis, de relig. dom. E. fu t dictum coram me in hac causa, 29.
3 Ianuarij præteriti. Hoc tamen procedit in dubio, †sed secus est in præsenti casu, vbi testes in sum. nu. 2. probant, territorium Pacen. esse dec mat. rinni Episcopi, & Capituli, & alij in sum num. 3. probant, locum dell'Hebreros, esse intra territorium Pacen. Ex quibus satis arguitur ad distinctionem territorij temporalis ad spirituale, Butr. in d. cap. 1. num. 15. de relig. domib. Felin. in c. quia indicante, sub num. 6 vers. cum istis cōcordat, de præscript. Franc. March. dec. i. 352. num. 2. l b. 2. Et fuit resolutum coram R. P. D. meo Pamphilio in causa Bracharen. decimarum 19. Ianuarij huius anni.

Non obstat, si diceretur, quòd testes deponentes, locum dell'Hebreros esse intra limites ciuitatis, nullã scientiæ causam reddant, prout deberent, Bald. cōs. 286. num. 2. lib. 2. Nam vnus ex ipsis bonam reddit rationem, nempe pluries vidisse salutationes, Secundus à ratione, quia accenditur, vt de territorio Pacen. cum alias in continibus probandis, quia hæc materia est difficilis probationis Guido Pap. dec. 193 leuiores, & imperfectæ probationes sufficiant, cap. cùm causam, vbi DD. de probat. Becc. cons. 42. num. 10. Franc. Marc. quæst. 111. par. 2. Affl ict. decis 23. Et fu t dictum in dicta causa Bracharen. coram R. P. D. meo Pamphilio.

Florentina Pecuniaria. Venet. 8. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Fideiussor qui debet releuari indemnis, si soluit & acceptit insolutum tot bona pro secutura solu a, cum pacto, quod re euicta redire posset ad primaria iura, reuicta etiam in parte, debet indemnis releuari numero 3.*
2 *Liber depositarij concurrentibus ad minicul probat.*
4 *Hæres tenetur ad id quod eius author tenebatur.*
5 *Denunciatio litis quæ fit vendenti, non est necessaria, quando constat, nullum ius vendenti competere.*
6 *Actiones super bonis competentes post confiscationē bonorum, transferuntur in fiscum.*
7 *Iura extracta ab ipsis actuarijs, in forma probante.*
8 *Item iura extracta à successoribus in officio, sunt in forma probante.*
9 *Item iura extracta ab Archiuistis.*
10 *Iura extracta in vno territorio, non probant in alio territorio, & inter personas non subditas.*
11 *Probant tamen inter subditos ratione contractus, aut ex alia causa, etiam extra territorium.*

DECISIO XXXVI.

VEndiderat Alexander Soderinus Raphaeli de Medicis quædam bona, pretio flor. 3300. cum promissione de euictione Io. Victorij Fratris, quē in instrumento guarantigiato idem Alexander indemnē releuare promiserat. Sequuta euictione maioris partis dictorum bonorum, Raphael venditionem pro resoluta habuit, promisitque Antonius Franciscus filius Alexandri, ipso iam mortuo, deponere dictos Florenos 3300. & pro eo Io. Victorius fideiussit, qui non adimplente Antonio Francisco, coactus fuit soluere dictam summam, pro qua, vigore laudi recepit in solutum ab Antonio Francisco quoddam prædium domus A b x, pacto apposito, quod in casum euictionis posset redire ipse Ioannes Victorius ad primæua iura. Euicto hoc prædio, dubitabatur an Antonius Franciscus teneretur releuare indemnem Petrum Thomã Filium Ioannis Victorij iam defuncti. Et Domini sub die 6. Aprilis præteriti censuerunt teneri. Sed quia resolutio in contumaciam Antonij Francisci fuit capta, iterum vtraque parte informante, proposui dubium, & Domini steterunt in decisis.

1 Prædium enim Ioannis Albæ fuit euictum, & ideo redeundo Petrus Thom. s ad primæua iura, tenetur Antonius Franciscus ipsum releuare indemnem, iuxta obligationem sui patris, cum soluerit Ioannes Victorius eius pater integrum pretium dicti prædij videlicet Flor. 3300. vt constat ex partitis Mercatoris
2 depositarij electi. † Quæ concurrentibus adminiculis venditionis, fideiussionis, sequestri bonorum Io. Victorij probat. Bart. in l. admonendi, num. 17. ff. de iureiur. vbi Iat. num. 127. Guido Pap. decis. 441. Afflict. decis. 402. Surd. decis. 199 nu. 11. Et fuit pluries resolutum.

3 Non obstabat, quod non omnia bona, sed maior tantum pars fuerit euicta, & ideo, cum Ioannes Victorius non potuerit teneri de euictione, nisi pro parte euicta, quæ quanta sit, nondum satis constat; prius veniebat liquidanda, cum in pūs non teneatur Antonius Franci cus ipsum releuare indemnem. Nam cum Raphael venditionem pro resoluta habuerit, & Antonius Franciscus promiserit deponere Florenos 3300. quos coactus fuit soluere Ioannes Victorius, quem indemnem iam promiserat releuare Alexander, vtique tenetur Antonius Franciscus id præstare,
4 ad quod eius pater tenebatur, † cum sit illius hæres, l. vnica C. vt act. ab hæred. & in hæred.
5 Ad id quod dicebatur, non fuisse Antonio Francisco litem nunciatam super euictione prædij domus A bx, prout erant Domino suspiciones in ia decisione, dato, videlicet, quod euictionis inti matio fuisset necessaria, & sufficienter non fuisset facta, nihilominus non intererat, cum nullum ius Antonio Francisco competere posset, vt fuit resolutum coram Illustrissimo Bianchetto in causa Romana emphyteusis, 25 Febr. 1579. vbi allegatur decisio coram Orano in causa Neapolitana euictionis. Et pariter fuit resolutum coram R. P. D. meo Litta, in causa Bononien. euictionis. 27. Octobris 1597.

6 Nec referebant, quod euictio fuerit sequuta post confiscationem bonorum Antonij Francisci, & ideo fuerit omnis actio translata in fiscum, l. 2. vbi glos. in verb. tutte æ, C. ad leg. Iul. de vi public. & tradit latè Pereg. de iure fisci lib. 5. tit. 1. num. 53. cum alijs sequen. Nam Antonius Franciscus habet alia bona extra statum Serenissimi Magni Ducis.

7 Quod dicebatur, iura non esse in forma probanti, non verificabatur in facto, si quidem alia sunt extracta ab ipsismet actuarijs, Bart. in auth. si quis in aliquo, vers. 2. oppono, sub num. 2. vbi Dec. num. 15. & seqq. C. de eden. idem B rt. in l. in fraudem, §. neque instrumenta, num. 2. vers. idem puto, ff. de iure fisc. Felin. in cap. fin. num. 5. de fide instrum. Roman. cons. 105. num. 3. sub fine, Card. cons. 72. num 7. in pri c. Rota decis. 1. de fid. instrum. in nouis, Ægid. decis. 58. Veral. decis. 170. par. 1. Et fuit dictum in vna Bracharen. iurispatronatus de Padronello, 26. Martij proximè præteriti coram R. P. D meo Sacrato.

8 Alia verò a successoribus in officio, ut cap. cùm P. Tabellio, de fid. instrum. Bart. in l. 1. §. si quis in duobus, ff de bon. possess. secund. tabul. Dec. in d. auth. si quis

9 quis in aliquo, num. 26. Verall. decis. 351. par. 2. † Et alia ab Archidiaconis. Dec. post Alex. & alios in d. auth. si quis in aliquo, num 23. C. de edendo. Felin. in cap. ad audientiam nu. 11. & seq. de præscript. Card. cons. 72. num. 6. & 7. circa finem, vers. ego verò tenui
10 † Quæ quamuis non probent extra territorium, & inter personas non subditas, Verall. decis. 42. lib. 1.
11 † at certè illud satis constat, quod inter subiectos ratione contractus, aut ex alia causa, etiam extra territorium probant, arg. l. si non speciali, & l. fin. cum ibi notatis C. de testam. Bald. in l. exemplo, nu. 5. C. de prob. Felin. in d. c. ad audientiam, numer. 12. vers. qui tamen non negant. Cardinal. d. cons. 72. num. 8. Verall. decis. 42. lib. 1.

Spoletana Bonorum. Merc. 13. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Hæres non potest venire contra factum sui authoris,*
2 *Ratificare quis non censetur actum nullum, nisi notitiam habuerit de nullitate, quando agitur de obligando, & nu. 3. & 4.*
5 *Ratificare dicitur, etiam de facto ratificans,*

DECISIO V.

1 DOmini Censuerũt, filios Angeli nõ posse agere contra Pirottum & Ruscham, † cum illis non liceat vti hæredibus patris, venire contra ipsius factum, l. cum a matre, vbi DD. C. de rei vendic. qui maior factus, in calcu o habito cum Iulio eius tutore, acceptauit partitam Ruschæ, l. 1. vbi Bald. C. si ma. fact. rat. hab. Affl ict. decis. 185. num. 12. Barbat. cons 71. col. 2. vers. 4. ista pars ante num. 1. vol. 3. Cephal. cons. 51. num. 12. & 45. vol. 1.

2 Non obstat, quod venditio census facta Ruschæ continebat plures nullitates, & ideo ratificata non posset censeri, nisi doceatur, Angelum habuisse notitiam dictarum nullitatum, Corn. cons. 207. numer. 8. lib. 2. Socin Iun. cons. 59. num. 5. lib. 1.

3 Nam aduertendum est, quod hic non agitur de obligando Angelo; Hoc enim casu fuisset necesse, quod de dictis nullitatibus, & contentis in instrumento notitiam habuisset. Natt. cons. 636. num. 194.

Sed dicitur, quod cum Iulius tutor Angeli cum ipso esset obligatus, & exequutio fuisset facta ad instantiam Ruschæ, super bonis Iulij, non poterat Angelus pro prætenso suo anteriori credito, agere cõtra bona deliberata ad fauorem Ruschæ, cum causam ex qua creditum Ruschæ resultabat, acceptasset, & id quod intus habebat, videbatur petere.

4 Ex quibus videbatur satisfactum his quæ luculenter pro parte filiorum Angeli deducebantur, quia scilicet procederent, si ageretur de obligando Angelo.

5 Nihil facit, quod Ruscha obtinuerit mandatum pro sorte principali census contra hæredes Iulij, ob id quod Angelus non ratificauerat, quia ad effectum de quo hodie agitur, satis est, quod ratificatio Angeli de facto interuenerit.

Pacen. Decimarum dell'Hebreros. Merc. 13. Iunij. 1601.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus habet assistentiam iuris in perceptione decimarum, quando Ecclesia Cathedralis est Parochialis.*
2 *Decimæ Ecclesiæ Cathedralis Parochialis, vel ad Capitulum, vel ad Episcopum pertinent.*

DECISIO XXXVIII.

POst resolutionem factam coram me die 4. presentis, in qua fuit conclusum, locum dell'Hebreros infra limites Cathedralis Pacen. sumpta occasione, quod decimæ huius loci pro medietate percipiũtur a Reuerendissimo D. Episcopo, pro alia verò medietate Duce Feriæ. Et quod Capitulum est in possessione exigendi medietatem omnium decimarum territorij Pacen. aliam verò D. Episcopus, vt deponũt testes de publica voce, & fama, octauus super 9. & nonus super 4. & decimus super eodem, in sum. num. 2. Dubitaui an decimæ quæ percipiuntur à Duce in dicto loco del Hebreros, debeantur Capitulo: non potui super hoc dubio habere omnimodam resolutionem, sed Domini inclinabant deberi, † quia 1 cũ præsupponatur, Ecclesiam Cathedralem Pacen. esse Parochialem, (de quo tamen particulariter agendum erit) ius assistit Episcopo, c. dudum, de decimis. Rebuff. de decim. quæst. 7 vers. 7. Et ideò cũ Dux aliquod priuilegium, vel rationabilem causam minimè ostendant, vt requiritur, cap. cum contingat. vbi glos. de decim. † Vel spectant huiusmodi decimæ ad 2 Episcopum in totum, vel ad Capitulum pro parte. Et sic sufficit, quod de consensu Episcopi percipiantur à Capitol. Et ad hoc propositum placuit Dominis decisio coram bo. me. de Rubeis, in causa Olcen. decimarum. 21. Martij 1564.

Sed quia Capitulum non ostendit concludenter, Episcopum sibi assistere, quæ fuit potissima ratio decisionis Olcen. nec fuit aliquid dictum pro parte Parochiallis de Villalua Pacen. dioces. quæ est in causa, neque pro parte beneficiatorum Capellæ per Federicum Suarez fundare, qui pariter sunt in causa, ideo totalis resolutio præsentis dubij ad Kal. fuit remissa, eoque libentius, quod procurator Ducis comparuerit in Curia, & affirmat causam Domini sui, quæ per contradictas fuit agita se velle tueri.

Zamoren. Decimarum. Merc. 27. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Decretum de sequestrando, non probat, sequestrum fuisse appositum.*
2 *Conditio si sequestrum fuit appositum, intelligitur cum effectu.*

DECISIO XXXIX.

COncesserat Illustrissimus D. meus Cardinalis Arragonius tunc Rotæ Auditor Commendatori della Boueda mandatum de manutenẽdo in perceptione omnium decimarũ Montis del Pego, cum conditione, quod quatenus alias super decimis Sancti Michaelis della Riuiera sequestrum appositum fuisset, illud remanere deberet. Vnde quia prætendebat Abbas S. Mariæ consolationis, appositum iam ante fuisse à iudice de partibus dictum sequestrum; petebat coram me inhibitionem cõtra dictum Commendatorem, ne prædictas decimas sancti Michaelis exigere auderet.

Con-

Consultis desuper Dominis, placuit inhibitionem non esse concedendam. Licet enim fuisset concessum sequestrum, non tamen probatur, quod habuerit effectum: † Per solum enim decretum dici non potest, sequestrum fuisse appositum, argu. l. propriè, & l. licet ff. deposit. & etiam quæ notat Cardinal. in clem. 1. n. 22. de sequestr. possess. & fruct. † Illa autem cõditio in mandato Illustrissimi D. mei Cardinalis, debet intelligi quatenus eum effectu adesset sequestrum, ad tex. in l. 1. §. hæc verba, ff. quod quisque iuris, & in c. relatum de cler. non resid. Bece. conf. 385. col. pen. vers. his tamen non obstat. Et ita fuit resolutum.

Oscen. Pensionis. Merc. 27. Iunij. 1601.

SVMMARIVM.

1 *Pensio in cuius reseruatione concurrit voluntas, & potestas Papæ est validè reseruata.*
2 *In reseruatione pensionis non est necessarium, facere mentionem de lite quæ est super titulo beneficij, vel quando non agitur de præiuditio collitigantis.*
3 *Lite inter duos pendente, tertius impedire nõ debet, quominus iure suo vtatur.*
4 *In beneficialibus symonia committitur ex constitutione Ecclesiæ.*
5 *Authoritas & beneplacitum Papæ in beneficialibus symoniæ vitium excludit.*
6 *Pensionarius existens in quasi possessione exigendi pensionem, non tenetur iustificare narrata, quando titularis consensit reseruationi pensionis, in iudicio possessorio, & nu. 7.*
8 *Pensionarius existens in quasi possessione exigendi pensionem, tenetur narrata iustificare in iudicio petitorio, contra illum, qui consensit pensioni.*

DECISIO XL.

1 Domini concluserunt pensionem esse validam, dummodo iustificetur, in eius enim reseruatione concurrit voluntas, & potestas Papæ, ad tex. l. si quæramus, ff. de testam. l. conficiuntur, §. 1. ff. de iure codicil. cum vulgar.

2 Nec refert, quod in reseruatione non fuerit facta mētio de lite, quia non erat necessaria, cum fuisset super titulu beneficij, nec agebatur de præiudicio collitigantis, nouum enim onus non imponebatur super beneficio, cum antiqua pensio solutis per titularem quibusdam annatis anticipatis, fuisset cassata, & contentum, quod noua solueretur Didaco, Ægid. decis. 748 nu. 3. vers. aut loquimur. Mill. in repert. in verb. gratia impetrata, lite penden. Gabriel. de iudic. con-

3 clos. 4. num. 34. † Et, vt benè dicit Oldrad. consil. 199. num. 1. in fine, lite inter duos pendente, tertius impedire non debet, quominus iure suo vtatur.

4 Nec etiam officit, quod pacta in cassatione posita videantur symoniaca, † quia cum versemur in beneficialibus, in quibus symonia cõmittitur ex constitu-

5 tione Ecclesiæ, Dec. consil. 41. numer. 2. † & omnia de beneplacito sanctissimi fuerint gesta, eius authoritas tale vitium excludit, secundum distinctionem gloss. in cap. cum pridem, in verb. illicitè de pact. & ibi Imol. nu. 8 Butr. numer. 16 Felin. in c. ad audientiam, 2. nu. 5. vers. quod autem dicta conuentio de rescript. Decius, d. conf. 141. nu. 2. & conf. 436. num. 17. & 18, latè Sot. de Iust. & iur. lib. 9. quæst. 5. art. 2.

6 Quantum attinet ad iustificationem, ad quam se non teneri prætendebat Didacus, sub prætextu quod Hieronymus cõsensisset reseruationi pensionis, Guidob. decis. 12. Et fuit resolutum coram bo. me. Gyptio in causa Salamantina pensionis. 26. Martij. 1595. Hoc non verificabatur in facto, cum solum Hieronymus se obligasset in forma Cameræ, de soluenda pēsione, quod verum fuit Dominis, non æquipollere consensui præstito super reseruatione.

7 Nec applicatur, quod existens in quasi possessione exigendi pensionem, non tenetur iustificare narrata. Mohed. decis. 9. de caus. poss. & propr. cum similibus

8 quia hoc procedit in possessorio, † hic autem versamur in petitorio & sic in initio lōgè diuerso, in quo existens in quasi possessione, in casu de quo agitur tenetur iustificare narrata, vt fuit resolutum in præallegata causa Salamantina.

Perusina siue Tudertina Bonorum Merc. 4. Iulij. 1601

SVMMARIVM.

1 *Per donationem dominium etiam absque traditione transfertur in Ecclesiam.*
2 *Instrumentum emptionis, concurrentibus adminiculis, probat dominium, num. 4.*
3 *Instrumentum emptionis regulariter non probat dominium.*
5 *Identitas probatur per testes, et iamsi confinia in duobus instrumentis enunciata non concordent, quando concordat quantitas terræ, nomen venditoris, & notarij.*

DECISIO XLI.

1 Visum fuit Dominis constare de dominio Ecclesiæ, quoad prædium emptum per Iacobam donatricem, de anno 1493. ex ipsiusmet Iacobæ donatione, per quam fuit dominium etiam absque traditione in Ecclesiam translatum, l. fin. vers. in hia autem vbi gloss. in verb in rem. C. de Sacros. Eccles.

2 & ibi Bart. in princ. & num. 17. & alij. † De dominio autem ipsiusmet Iacobæ constat ex instrumento em-

3 ptionis, quod licet regulariter non probet domi-

4 niũ, Alex. conf. 10. lib. 4. † secus tamen dicendum est in præsenti casu, in quo concurrunt adminicula, videlicet, quia tam Franciscus venditor, quã Iacoba, vt ex depositionibus testium patet, possederunt, fructus percipiendo, pretiumque fuit numeratum, l. pro pretiatis, vbi gloss. in verb. emptionis. C. de probat. Et hoc facit decisio Veralli 281. part. 1. in impress.

5 Non obstat, si diceretur, quod confines instrumenti emptionis non concordant cum confinibus instrumenti donationis, † quia nihilominus concordat quantitas terræ emptæ, nomen venditoris, & notarij rogati, & cessat omnis difficultas ex testibus examinatis, qui probant, hanc petiam terræ prius a Francisco venditore fuisse possessam, & postea a Iacoba, & demum per fratres. Ex quibus de illius identitate non est ambigendi locus.

Quantum ad aliud prædium, placuit Dominis quod fratres melius suam intentionem coadiuuatent.

Terdonen, Præposituræ. Ven. 26. Octobris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Si quis dicit, aliquem numquam fuisse legitimè assequutum beneficium, & petit illud sibi conferri, causa dicitur beneficialis.*
2 *Si quis dicat, quem obtinuisse beneficium, sed illo postea priuatum, aut priuandum, causa dicitur pro fana, & num. 8.*
3 *Si quis petit aliquem priuari beneficio, & sibi conferri, vel adiudicari, causa dicitur beneficialis.*
4 *Iudicium ab actore est metiendum.*
6 *Apellatio non diuersificat causam, sed instantiam.*
7 *Ad effectum qualitatis iudicis, attenditur quod principaliter agitur.*
8 *Ex eo quod regens Cancellariæ causam aliquam inter beneficiales distribuat, causa non dicitur beneficialis.*

DECISIO XLII.

AD instantiam fisci Terdonem. Camillus ob non residentiam fuit priuatus beneficio de quo agitur quod postea ordinarius contulit Alberto. Appellauit Camillus à sententia lata ad fauorem fisci, & obtinuit causam committi in Rota R.P.D. meo Decano, qui tullit sententiam ad fauorem Camilli à qua appellatione interposita, & introducta causa coram me, dubitaui, ex quo Albertus adhærebat huic causæ, an esset beneficialis, vel profana. Et Domini pro resolutione distinguebant tres casus quorum duo distinguit glos. Magistralia, in clem. dispendiosam, in verb. benificijs, ibi, si vero agatur, de iudic.

1 Quod videlicet aut dicitur, aliquem numquam fuisse legitime assequutum beneficium, & petitur sibi conferri, & hoc casu agitur de titulo, & consequenter causa est beneficialis, & in his terminis sequitur decisio in causa Casalen. seu nullius Præpositura coram bo. me. Gyptio 9. Iunij 1597.

2 Aut dicitur, quem obtinuisse beneficium, sed illo postea priuatum, aut priuandum. Et hæc causa dicitur prophana. Et dictam dictionem glosse sequuntur ibidem Cardin. num. 16. Imol. nu. 3. vers. vltimo quæritur. Anchar. in 6. notab. Vitalin. nu. 27. & seqq. & num. 49. & trad. t Bald. in auth. litigiosa, C. de litig. Put. decis. 496. num. 2. lib. 2. & decis. 67. incip. in vna Hispalen. Tholom. de penfion. decis. 2. incip. Ro. Parochialis. Achil. decis. 5. num. 6. & seqq. eodem titulo.

3 Aut tertiò petitur, aliquem priuati, & sibi beneficium conferri, vel adiudicari. Et causa dicitur beneficialis. cap. 2. & ibi glos. in verb. finita, vt lite in péd. in 6. Clem. 1. verb. cum possesserem, de sequestr. poss. & fruct. Sarn. in regula de subrogand. quæst. 7 in princ. & in reg. de Annali quæst. 42. in princ. Put. decis. 496. num. 2. & 3. lib. 2. & decis. 66. incip. in vna Hispalen. Et fuit dictum coram me in hac. causa 2. Februarij præd. ct.

Quibus sic positis Domini dixerunt, nos versari in 4 2 casu, & sic in prophanis. † Iudicium enim ab actore est metiendum, l. 1. in princ. ff. si pars hæred. pet. Ægid. decis. 616. Cassad. decis. 13. super regul. Fiscus autem qui est actor, egit ad priuationem Camilli, ob non residentiam, & obtinuit, ob id, sententiam priuationis promulgari. Qua propter nec causa dicitur 5 beneficialis, nec beneficium efficitur litigiosum. Et vitra relatos hoc dicit gloss. in cap. 2. in verb. finita, ibi, pone enim, vt lit. pend. in 6. Ferret. cons. 12. num. 17. & seqq. lib. 1. Sarnen. in reg. de subrog. quæst. 7. per totam. Put. decis. 66. lib. 2. Et fuit dictum coram bo. me. Orano in causa Placentina Capellan. 26. Nouembris 1593.

Non obstat, quod beneficium post priuationem Camill. fuit collatum Alberto, & causa appellationis commissa in Rota. Nam initium litis est spectandum in quo Albertus non erat in causa, & hodie tantum adhæret fisco pro suo interesse. † Et appellatio non 6 diuersificat causam, sed instantiam: nam causa eadem censetur in 2. instantia, prout erat in prima, glos. in l. ita demum, in verb. agitur, vbi Salicet. in fin. & in l. iniuitus, num. 15. C. de procurator.

Neque obstat illa enunciatiua (de, & super prouisione) de qua in sententia R.P.D. mei Decani, quia hodie non mutat naturam causæ; cum de ea principaliter dubitatur. Et ita responderi potest ad aliam enunciatiuam Commissionis, (de, & super Parochia li,) † quia ad effectum qualitatis iudidicij attenditur 7 quod principaliter agitur Anchar. in clem. dispendiosam, in 6. notab. vers. item quandoque, & post eum Imol. num. 3. vers. potest is dicere, de iudic.

Quod Reuerendissimus D. Regeos hanc causam inter beneficiales distribuerit, non mouit Dominos; licet enim Rota tantum huic viro tribuat, quantum cuique doctissimo tribuere conuenit, tamen huiusmodi distributiones facit sine causæ cognitione, & ex eo solum quod in eis de beneficijs mentio habetur.

Cesenaten. Lucri Dotis. Lunæ. 5 Nouembris 1601.

SVMMARIVM

1 *Imputare sibi debet maritus, si accipit in dotem bona ex quibus lucrum dotale non potest consequi.*
2 *Lucrum dotale ex re emphyteotica debrai nō potest*
3 *Fallit hæc conclusio, si maritus expressè sibi cauit lucro, & noluit acceptare dotem in bonis emphyteoticis, nisi cum hac qualitate, quod & debentur lucrum dotale, & nu. 4.*
5 *Renunciatio non inducitur, nisi ex verbis claris & apertis.*

DECISIO XLIII.

QVamquis Franciscus Maria receperit fundum 1 emphyteoticum in dotem, & ideo videretur dicendum, sibi imputari debere, si scienter voluit recipere rem subiectam restitutioni, † ex qua, euenien 2 te casu restitutionis, lucrum consequi non posset. Alex. cons. 176. num. 9. lib. 7. Paul. cons. 57. nu. 3. lib. 1. Phanut. de lucr. dot. gloss. 10. num. 59. circa finem. † 3 Tamen Domini in casu de quo agitur contrarium censuerunt, aliquibus tamen contra dicentibus, quia Franciscus expressè sibi videtur cauisse de hoc lucro in capitulis dotalibus, cap. 10. ibi, (che al Signor sposo s'intenda Saluo il lucro dotale secondo la forma dello statuto.) Et ideo consequenter iuxta illud debet extendi asseccuratio lucri dotalis in instrumento, cum capitula dotalia ad instrumentum conficiendum habeant relationem.

Non obstat, quòd lucrum sit pars dotis, quia ideo fuit facta ista reseruatio, & cùm omnia capitula sint eor-

correſpectiua, videtur maritus noluiſſe acceptare dotem in bonis emphyteoticis, niſi eum hac qualitate, quod ei debeatur lucrum, præſertim cum verſe-5 mur in materia renunciationis. † quæ non inducitur niſi ex verbis claris, & apertis. Card. conſ. 180. num. 3. verſ. item talis, Dec. conſ. 495. num. 19. & 30. cum alijs per Albet. conſ. 776. in fine.

Romana Pecuniaria. Lunæ 12. Nouembris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum facit probationem probatam.*
2 *Apocha erronea, vel facta ad decipiendum, nihil operatur, & nu. 4. & 7.*
3 *In contractibus bonæ fidei bona fides debet exuberare.*
5 *Fraus non debet alicui patrocinari.*
6 *Ius ſuccurrit deceptis, & non decipientibus.*

DECISIO XLIV.

FVit concluſum, non conſtante de credito Lucij. Ex inſtrumento enim celebrato die 27. Ianuarij apparet, ipſi fuiſſe ſatisfactum de integro pretio offi-1 cij pro tot ſcripturis & expeditionibus. † Quod inſtrumentum bene probat, & facit probatione probatam, maximè cum modus ſatisfactionis expreſſus fuerit. Grat. conſ. 28. num. 2. lib. 1. poſt Bart. Iaſ. & omnes in l. 1. in princ. ff. de oper. nou. nunc.

2 Nec aliquid operatur apocha poſtea facta, in qua Auguſtinus fatetur, ſe debitorem Lucij in ſcut. quingentis. nam vel eſt erronea, vel ſaltem facta ad decipien dam vxorem Auguſtini, quæ volebat, officium ſo capite Auguſtini eſſe liberum, & cu'us contemplatione præfata quietantia fuerat facta, quæ non poterat reuocari, vel irritari, propter præiudicium quod 3 inde vxori aliss non contracturæ, generatetur. † Et propter bonam fidem quæ in huiuſmodi contractibus exuberare debet, ad tex. in l. bonæ fidei. ff. de pecul. & in l. ſi præſes, vbi Bald. C. de donat. Tellius Fernandez, ſuper conſtit. Taur. in l. 17. nu 73. verſ. quod eſt adeo verum. Guid. Pap. deciſ. 145. numer. 2. verſ. ſed ijs non obſtant. Vincent. de Franch. deciſ. 205. per totam N... conſ. 609. nu. 41. verſ. non videtur etiā, Aenneus Robertus, rerum iudic. lib. 1. cap. 2 Abb. conſ. 73. nu 3. verſ. nec obſtat. ſi dicatur, lib. 2.

4 Minus facit, quod inſtrumentum ſit correſpectiuum ad apocham, hoc enim non eſt clarum, ſtante enim quietantia generali per inſtrumentum, fuerat in facultate, facere, vel non facere apocham, vel ſi 5 inſtrumentum fuit correſpectiuum ad apocham, † ex hoc detegitur fraus in præiudicium mulieris, quæ Liuio non debet patrocinari. cap. officij cap. requiſiui-6 ſti, ex de teſtibus, cum vulgar. † quia ius ſuccurrit deceptis, non decipientibus, lib. 2. C. ſi min. ſe maior d'xerit. ff. ſine C ad Velleian.

7 Et io omnem euentum ad eſt vltimum inſtrumentum, in quo Liuius promiſit totum officium ad Auguſtinum ſpectare, quod denotat, vel apocham erroneam, vel mulierem deceptam. Et ideo habent locum prædicta.

Pampilonen. Parochialis. Lunæ 12. Nouembris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Sententia, in qua non interuenit citatio, eſt nulla.*
2 *Citatus in prima inſtātia, debet etiam in cauſa appellationis citari ad ſententiam, alias eſt nulla.*
3 *In eadem inſtantia coram diuerſis iudicibus, parte non opponente, procedi poteſt.*
4 *Sententia lata contra procuratorem citatum, non eſt nulla.*
5 *Sententia lata in iudicio coram pluribus intentato, valere poteſt quoad vnum, & non quoad alios in materia diuidua.*

DECISIO XLVI.

DOmini cenſuerunt, tam primam, quam ſecundam ſententias Rotales, fuiſſe nullas quoad Promotorem fiſcalem, Vicarium, & ſuper beneficium. 1 Nam quoad duos primos, nulla interuenerat citatio, l. 1. §. item cum ex edicto, ff. quæ ſent. ſine appel. Dec. 2 conſ. 603. num. 11. cum ſimil.

Quantum vero ad beneficiatos, licet fuerint citati & poſtea actum contra illos per contradictas, nihilominus cum à ſententia in partibus lata, Abbas appellaſſet, & cauſam introduxiſſet, tam via ordinaria coram Metropolitano, quam ex commiſſione, in Rota, cuius vigore emanauit citatio, idem Abbas fuit proſequutus ſolam cauſam coram Metropolitano, à quo, reportata contra ſententia, appellauit, cauſamque appellationis ommiſſam in Rota introduxit, in qua ad fauorem ipſius Abbatis emanauit prima ſententia reuocatoria, tam primæ, quam ſecundæ ſententiæ Metropolitani, Ex quibus ſequitur, beneficiatos de nouo citati debuiſſe. Achi. deciſ. 13. de dol. & contum. & facit deciſio eius titul. & numeri, in nouiſ.

3 Non obſtat, quod in eadem inſtantia coram diuerſis iudicibus, parte non opponente procedi poſſet. Rip. in cap. cum M. Ferrarien. num. 199. cum alijs per eum relatis, de conſtit. Nam proceſſus primæ ſententiæ Rotalis non fuit agitatus in ſecunda inſtantia ſimul cum Metropolitano, ſed in tertia, cognoſcendo de inſtitia ſententiæ Metropolitan. Et ſic vigore dictæ ſecundæ commiſſionis.

4 Quo vero parochianos; Domini dixerunt, ſententias non eſſe nullas, ex quo fuerunt latæ contra eorum procuratorem citatum. Neque obſtat, quod cum ſint nullæ reſpectu litigantium, ſint etiam nullæ 5 reſpectu Parochianorum, ob indiuiduitatem. † Nam cum iudicium eſſet cum pluribus intentatum, ſententia quoad vnum valere poteſt, licet quoad alios ſecus, l. de vnoquoque, ff. de re iudic. cum non verſemur in materia indiuidua, nec non in iudicio diuerſorio; tot enim cenſentur capita, quot ſunt perſonæ, vt bene declarat Gabriel. conſ. 56. num. 1. & ſeqq. & præſertim num. 14. vſque ad 20. vol. 1. Parochiani enim non litigant ſuper iure Parochiæ, ſed ſuper iure eligendi Prædicatorem, quod eſt diuerſum, & nullam habens dependentia a lite ſuper Parochia.

Montis Regalis Iuriſdictionis. Lunæ 19. Nouembris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Exiſtenti in quaſi poſſeſſione de tempore litis motæ procedendi in proceſſionibus, & actibus publicis, & in celebratione diuinorū, & cuſtodiendi Sacriſtiam, datur mandatum de manutenendo.*

DE-

DECISIO XLVI.

1 Visum fuit Dominis, dandum esse mandatum de manutenendo Monachis Monasterij Montis Regalis, in quasi possessione præcedendi Clericos sæculares in Ecclesia in processionibus, & actibus publicis: nec non, dandum idem mandatum, quoad celebrationem diuinorum, secundum regulam B. Patris Benedicti, & quoad custodiam in Sacristiæ antiquæ, dummodo Monachus Sacristia iuxta tenorem Bullæ Fœl. record. Pauli III. per Reuerendissimum Archiepiscopum deputetur, ad nutum amouibilis, nec per hoc impediatur idem Reuerendissimus Archiepiscopus, quominus possit, cui maluerit clerico seculari tradere custodiam nouæ Sacristiæ, vnà cum sacris vestibus per eum confectis, & conficiendis. De quasi enim possessione Monachorum de tempore motæ litis in supradictis, satis constabat ex testibus examinatis. Et ideo illis dandum dictum mandatum, §. hodie in. stit. de interd. cum vulgar. nec Reuerendissimus Archiepiscopus hoc in discrimen iudicij reuocabat.

Quod custodiam reliquiarum, & scripturarum, placuit Dominis hoc temperamentum etiam rat ona bilibus ex caussis, quod iam Reuerendissimus Archiepiscopus, quam Monachi haberent vnam clauem; ita vt simul conueniant, occurrente occasione, ad visitandum Sacras reliquias, & aperiendum Archiuium.

Quantum verò attinet ad mutationem loci in Choro, voluerint Domini partes super hoc audire, nam cum Reuerendissimus Archiepiscopus, relicto Choro antiquo Monachis, alium fieri curauerit pro Clericis hodie prætendunt Monachi, quod iterum Clerici sæculares cedere debeant ad sedendum in loco antiquo.

Toletana Parochialis de Chincon.
Merc. 28. Nouembr. 1601.

SVMMARIVM.

1 *Clausulæ prolatæ per ablatiuum absolutum, importāt conditionem.*
2 *Conditione nō purificata, iurisdictio remanēt suspēsa.*
3 *Tertius cuius interesse constat ex resignatione beneficij in sui fauorem facta, debet audiri, non obstantibus clausulis,* PARITO GIVDICATO, *& clausula* REFECTIS EXPENSIS, *de quibus in princ. viro decisionis.*
4 *Clausulæ positæ in commissione obtenta à Petro, non censentur repetitæ in cōmissione nouæ causæ, vel antiquæ obtenta à Ioanne resignotario iuncto, num. 6. & 14.*
5 *Clausulæ positæ in prima commissione censentur in alijs repetitæ, respectu causarum antiquarum.*
7 *Clausulæ,* REFECTIS EXPENSIS, *&* PARITO IVDICATO, *solent apponi duntaxat in commissionibus appellatiuum, & nullitatem, in quibus adest res iudicata.*
8 *Clausula* IN STATV ET TERMINIS, *refertur solum ad causas antiquas.*
9 *Clausula* IN STATV ET TERMINIS, *ponitur in commissione, in qua quis venit ad causam, in qua prius non erat.*
10 *Vigore clausulæ,* QVAM, ET QVAS, *iudex appellationis potest canonizare etiam nouum ius.*
11 *Propter clausulam,* OMNESQVE alios, *potest agi in causa appellationis contra interesse habentem, qui non fuit in causa in prima instantia.*
2 *Appellatio interposita corā notario, si iudicis copia haberi poterat est nulla.*
3 *Vigore clausulæ,* QVAM, ET QVAS, *iudex potest procedere non docto de appellatione, vel appellatione existente nulla.*
15 *Clausulæ,* PARITO IVDICATO, ET REFECTIS EXPENSIS, *intelliguntur positæ in commissione, quatenus pars vti velit.*
16 *Rescripto dantis formam, continenti fauorem partium tacitè vel expressè potest renuntiari.*
17 *Quod licet Francisco, licet Ioanni in locum Francisci subrogato.*
18 *Ad effectum vt tertius subrogatus audiatur pro suo interesse, potest admitti supplicatio, etiamsi non exhibeantur litteræ subrogationis.*
19 *Tertius veniens ad causam pro suo interesse, ad effectum vt possit audiri, sufficit, quod doceat sūmariè & apparenter de suo interesse.*
20 *In beneficialibus admittitur multiplicatio titulorum.*

DECISIO XLVII.

PEtrum Sanchez obtinuerat, causam appellationis, & restitutionis in integrum à sententia lata ad fauorem Francisci Alfonsi, committi in Rota. bo. mem. Illustrissimo D. Cardinali Lancelloto cum clausula (parito iudicato,) qua in instantia deserta, iterum commissa fuit causa restitutionis in integrum, iudici confidentiarum, cum voto Rotæ, & cum clausula (refectis expensis.) Vnde Ioannes Gomez, ad cuius fauorem Petrus ius suum resignauerat, & qui de anno præterito subrogati se obtinuerat in iuribus Alfonsi iam tum antea à defuncti, petebat audiri; Franciscus vero Apparitius, qui post literam contra Ioannem à Vicario Complutensi suarum litterarum exequutore, ad instantiam fiscl To etani sententiam fuerat per obitum D. Alfonsi ante dictam subrogationem Ioanni's ab ordinario prouisus, & opponebat de dictis clausulis, †quia cum prolatæ essent per ablatiuum absolu- 1 tum, importabant conditionem, l. à testatore, ff. de condit. & dem. † qua non purificata, iurisdictio re- 2 manebat suspensa, Put. decis. 283. lib. 2. Caputaquen. decis. 150. lib. 1. Et sic Ioanni præclusa videbatur audientia.

His tamen non obstantibus, visum fuit Dominis, Ioannem esse audiendum, quia de eius interesse satis constabat, ad cap. veniens 2. de testibus, cap. 2. §. sanè, & ibi Gemin. num. 4. vt lit. pend. in 6. Bilignet. decis. 1. de rescript. tam ex resignatione Petri in eius fauorem quam ex subrogatione in iuribus Francisci Alfonsi, ad tex. in l. si eam's §. qui in iuriarum, ff. si quis caut. Gemin. in d. c. 2. nu. 2. Ferret. cons. 47. num. 24. & per totum.

Nec obstant dictæ clausulæ; quia cum Ioannes ob- 4 tinuisset, committi causam appellationis, & nullitatum à sententia Vicarij Complutensis exequutoris clausulæ non censebantur appositæ in dicta commissione appellationis. † Et quamuis clausulæ n positæ in 5 prima commissione censeantur in alijs repetitæ, Æmil. cons. 68. num. 7. late Modern. de attent. appel. pend. limit. 8. num. 7. Et fuit dictum coram me in causa 6 Cesenaten. de Caccia gueris. 26. Ianuarij huius anni † Tamen hoc debet intelligi, solum respectu causarum antiquarum. Nec enim huic causæ nouæ istę clausulæ conueniunt, † cum soleant apponi dumta- 7 xat in commissionibus appellationum, & nullitatum, in

8 in quibus adest res iudicata, † sicuti etiam clausula (in statu, & terminis,) refertur solum ad causas antiquas, in quibus non erat Ioannes, & appellauerat.
9 † dicta enim clausula ponitur in commissione, qua quis venit ad causam, in qua prius non erat, vt per Mandos. in formul. commis. 9. admissionis pro interesse.

Nihil facit, quod coram primo iudice non fuerit
10 actum de subrogatione; † quia cum causa fuerit commissa cum clausula (quam & quas) iudex appellationis potest canonizare etiam nouum ius, vt in terminis est decisio Putei. 7. de appell. Ægid. decis. 661.

Prout etiam non obstat, Apparitium non fuisse in
11 causa coram Complutensi, sed solum fiscum, † qui cum in commissione adsit clausula (omnesque alios, &c.) potuit illius vigore contra ipsum tanquam interessatum etiam agi. Bisigner. decis. 2. circa finem, de rescript. Achil. dec. vlt. eod. titulo Vestr. in praxi lib. 4. cap. 2. nu. 2. Mandos. in dicta formula commis. 9. admissionis pro interesse, in pe nc.

12 Minus faciebat, quod dicebatur, appellationem fuisse nullam tanquam interpositam coram notario, & non coram iudice, cuius copiam habere poterat. ad tradita per Felin. in cap. ex transmissa, numer. 5. ver. quinimo de præscript. Calsad. decis. 8. sub num. 3. de
13 appell. † Nam vigore dictæ clausulæ (quam & quas) iudex potest procedere non dicto de appellatione existente nulla, vt per Sarnen. in regula de infirm. resig. quæst. 34. vers. & hoc vlterius, Achil. decis. 14. de rescript. Mandos. in formul. communis. vers. vna cum toto negotio principali, ibi, Secundo quæro, fol. mihi 101.

14 Sed & respectu causarum antiquarum non obstabant Ioanni supradictæ clausulæ, quia fuerant appositæ in fauorem Francisci Afonsi, in cuius locum e-
15 tiam quoad litem fuit subrogatus Ioannes. † Ideoque cum semper intelligantur appositæ quatenus pars eis vti velit, vt in simili fuit resolutum in causa Pampilonen. matrimonij 16. Ianuarij 1585. & in vna Elnen. ministeriorum 28. Aprilis. 1596. cura bo. me. Orano,
16 & in terminis est decisio Achil. 12. de rescript. Et expresse quod rescripto dandi formam fauorem partium continentem, tacitè vel expressè possit renunciari, dicit Abb. in cap. causam, ante num. 20. vers. ad nota, de re iud. post Hostien. ibidem, quem allegat Albertus Brunus, de for. art. 6. quis possit dare & tollere formam, col. 14. in princ. vers. exquo infertur. fol.
17 mihi 18. col. 4 folij Sicuti Franciscus si viueret, posset audiri, si vellet ijs non vti, vel renunciare, ad l. si quis in conscribendo, C. de pactis, Ioan. And. in cap. statutum numer. 1. vers. quid si prælatus, ibi dicit autem, de præbend. in 6. ita etiam licere debet Ioanni subrogato, arg. d. si cum, §. qui iniuriarum, ff. si quis caut. l. qui in ius, ff. de reg. iur.

18 Nec refert, quod non fuerint exhibitæ literæ subrogationis, quia cum hodie non agatur de illius canonizatione, iudicarunt Domini, posse admitti supplicationem arg. eorum quæ traduntur per Verall. decis. 335. & 401. par. 3. Maximè vero ad effectum, vt Ioan-
19 nes possit audiri, quo casu sufficit, vt apparenter, & summariè doceat de interesse. Innoc. in d. cap. veniens 2. in verb. in continenti, de testib. vbi Card. & cons. 7. Felin. in cap. cum super, num. 16. de sent. & re iudic. Bisignet. d. decis. 1. Mandos. in d. formul. commis. 9. admissionis pro interesse, in verb. ad causam.

20 Postremò, quod dicebatur, ius Francisci Afonsi esse incompatibile cum iure quod Ioannes habebat ex resignatione Petri, non fuit habitum in consideratione, cum in beneficialibus admittatur multiplicatio titulorum, Veral. decis. 339. par. 1. & est tex. in c. post electionem, vbi Abb. nu. 4 de conces. præbend. Lap. alleg. 132. num. 2.

Romana Legati della Porta. Lunæ 3. Nouembris 1601.

EPITOME.

Legatum mobilium relictum coniunctæ personæ videlicet vxori intelligitur de mobilibus extantibus tempore obitus.

SVMMARIVM.

1 *Legatum mobilium factum per verba præsentis temporis intelligitur de mobilibus extantibus tempore testamenti.*
2 *Testis deponens de facto proprio, plusquam semiplenè probat.*
3 *Pater præsumitur magis cõsulere filijs, quam alijs.*
4 *Qui dicere potuit id quod non dixit, censetur id reliquisse in dispositione iuris communis.*
5 *Argumentum à verisimili est optimum in dispositionibus testamentarijs.*
6 *Vna pars alteram declarat.*
7 *Verba subiunctiui modi, siue sint presentis temporis, siue præteriti imperfecti, semper comprehendunt tempus futurum.*
8 *Verba testamenti ienantia in futurum, non obstante pronomine possessiuo, comprehendunt acquisita post testamentum.*
9 *Recedit ur à regula, l. si ita, ff. de aur. & argen. legat. & nu. 10. propter coniecturas, de quibus nu. 12 13. & 15*
10 *Mens potius quam verba sunt attendenda.*
11 *Legatum mobilium factum coniunctæ personæ, videlicet vxori intelligitur de mobilibus, extantibus tempore mortis.*
14 *Propter generalitatem, & pugnantiam verborũ legatum mobilium comprehendit etiam futura.*
17 *Depositio notarij qui fuit rogatus de testamento, redditur suspecta, si examinatus deponit etiam illam quæ non scripsit in testamento, quæ tamen tenebatur exprimere.*
18 *Testes in dubio præsumuntur contestes, non autem singulares.*
19 *Testes singulares non probant, faciunt tamen magnum adminiculum, num. 8.*
21 *Testis propter leuem inimicitiam non debet à testimonio repelli.*
22 *Potiores coniecturæ in concursu sunt attendendæ.*
23 *Quod est solitum apponi in institutione, non potest dubiam testatoris voluntatem declarare.*
24 *An hæres institutus in omnibus bonis, præsentibus & futuris, censeatur institutus in legatis, etiamsi testator dixerit,* EXCEPTIS LEGATIS.
25 *Legatarius tenetur capere legatum de manu hæredis.*
26 *Legatarius non tenetur capere de manu hæredis, quando datur illi facultas capiendi legatum propria auctoritate.*

27 Insti-

27 *Institutio facta per verba;* IN OMNIBVS AVTEM ALIIS BONIS, *non comprehendit legata.*
28 *Ex dispositione facta in vno legato, non infertur ad alia legata diuersam determinationem habentia.*

DECISIO XLVIII.

DVbitaui, an legatum mobilium relictum per Equitem della Porta Elisabethæ vxori, esset intelligendum de extantibus tempore testamenti vel tempore obitus. Et pro parte fratrum della Porta, quos dictus Eques in euentum quod decederet sine liberis, prout decessit, hæredes instituerat, prætendebatur, esse intelligendum de extantibus tempore testamenti, 1 † quia testator vsus fuerat verbis præsentis temporis, relinquendo omnia & singula sua bona mobilia; Quo casu attenditur tempus testamenti, iuxta textum expressum, in l. si ita, ff. de aur. & arg. legat. l. si ita scriptum esset, de leg. 2. l. Iulianus, §. final. de leg. 3. l. Aurelius, §. 1. de libera. legat. & in terminis consuluit Corne. cons. 14. numer. 5. lib. 1. Capra. cons. 45. nu. 5. cum alijs per Menoch. præsumpt. 127. nu. 6. & seqq. lib. 4.

Secundò dicebatur, quod si res esset dubia, redditur clara, & patens ex depositione notarij, qui de testamento fuit rogatus; dicit enim, se interrogasse testatorem, quænam bona vellet vxori legare, ipsumque 2 respondisse, quæ tempore testamenti extabat, † qui testis, cum de facto proprio deponat, plusquam semiplenè probat. Aym. cons. 178. numer. 7. quem Rota fuit sequuta coram Illustrissimo Bianchetto, in causa Romana deuolutionis vineæ. 1. Iulij 1573. & coram me in causa Viterbien. fideiussionis, 29. Ianuarij præteriti & alias sæpius.

Tertiò, adducebatur, quod testator instituerat filios nascituros, vnde non est verisimile, eum voluisse, quod tempore obitus filij omnino sine mobilibus re-3 maneret. † Præsumitur enim patrem magis consulere voluisse filijs, quam alijs, l. cum acutissimi, C. de fideicom. arg. l. Sempronius Proculo, ff. de leg. 2.

Quarto his addebatur, quod quando testator voluit comprehendere futura, id expressit, vt in institutione hæredis, ibi, (in bonis præsentibus & futuris.) 4 † Vnde, si mobilia etiam futura vxori voluisset legare, facile sibi fuisset addicere l. vnica §. vbi autem legatarijs vers. in autem ad deficientis, C. de caduc. tollend. c. inter. corporalia, de trans. at. Prael. ideo, cum dictum non fuerit, censetur relictum in dispositione iuris communis, l. extraneus, ff. de cond. caus. dat. caus. non sequut. l. commodissimè, ff. de lib. & posthum. ideoque intrat dispositio d. l. si ita, cum alleg.

Quinto magna vi fiebat in eo, quod testator postquam legauit dicta mobilia vxori, in alijs bonis præsentibus & futuris, mobilibus & stabilibus instituit fratres; ex quo clare colligitur, quod non legauit vxori mobilia futura, si enim hoc suæ intentionis fuisset, non est verisimile, quod instituisset fra-5 tres in mobilibus futuris. † Quod argumentum est optimum in dispositionibus testamentarijs, l. titia cum testamento, §. qui iuuita, vers. non est verisimile, ff. de leg. 2.

Sexto adminiculatur prædictis, quia testator legauit vxori melioramenta facta in vinea. Ergo non futura, quia verbum, (facta.) denotat tempus præteritum. Ex quo facilè colligere est qualis fuerit intentio 6 testatoris etiam in legato mobilium, † cum vna pars testamenti aliam declaret, l. qui filias, in princ. de leg. 1. Dec. cons. 593. num. 2.

Vlterius prætendebatur volontatem testatoris inde magis declarari, quia post testamentum testator adnotauit omnia mobilia per eum empta in quodam suo libello, quod euidenter indicat, eum adnotasse dicta bona, vt distinguerentur a relictas vxori.

His tamen non obstantibus, causa bis proposita, ac mature discussa, D D. steterunt indecisis coram me 20 Martij, videlicèt censeri Elisabethæ legata bona extantia tempore obitus testatoris, & non solum tempore conditi testamenti. Verba enim ipsius legati non repugnat, † sunt enim concepta per verba subiunctiui 7 modi, ibi. [di qualunque sorte si siano, & si trouino,] quæ siue sint præsentis temporis, siue præteriti imperfecti, semper comprehendunt tempus futurum, l. si ita quis, §. Seia. ff. de verb. oblig. Bart. in l. 1. nu. 11. vers. in contrarium, ff. de iure codicil. Lud. cons. 362. num. 27. lib. 3. Peregr. de fideicom. art. 46. num. 29. † Et vbi 8 verba sonant in futurum, non obstante pronomine possessiuo, quod comprehendantur acquisita post testamentum tradit Soc. n. iun. cons. 99. num. 27. lib. 1.

Eoque magis placuit Dominis hæc opinio, † quia 9 tales in hoc casu ad sunt coniecturæ, vt etiam sit recedendum a regula tex. in d. l. si ita ff. de aur. & arg. leg. cum alleg. prout alias ex eisdem fuit recessum, coram Sanctissimo in causa Spoletana legati. 20. Febr. 1587. & in simili causa Romana coram Bubalo 10. Decembri eiusdem anni, & in alia Romana Metallium, 28. Aprilis 1589 coram R. P. D. Penia, iuxta doctrinam Crauettæ, in l. 1. nu. 29. vers. 3. in tatut, de leg. 1. Calder. cons. 1. nu. 3. vers. nec obstat, de constit. Socin. iun. cons. 98. nu. 26. lib. 1. Roland. quia alius cumulat, cons. 36. nu. 20. lib. 4. Gabriel. cons. 120. nu. 8. in fine, Vol. 1. Illustrissimus Mantica, de coniect. vltim. vol. lib. 3. tit. 11. nu. 23. Et meritò quidem, cum mens potius quam 10 verba sine attendenda, l. in conditionibus, ff. de cond. & demon. cum vulg. Et est de mente textus in d. l. si ita, ibi, Si aliud comprehensum non esset.

Primò enim considerabant, huiusmodi legatum 11 fuisse factum personæ coniunctæ, videlicèt vxori, quo casu attenditur tempus mortis, & non testamenti, Bart. in d. l. si ita legatum, vers. hæc vera, ff. de aur. & arg. legat. & in l. si cognatis, col. 1. Socin. in l. 1. in 5. notab. ff. de reb. dub. Bero. cons. 44. nu. 22. lib. 7. qui loquitur in his terminis, videlicet in legato facto vxori, Mich. Grassus, qui de comuni, in §. legatum, qu. 29. nu. 2. quicquid dixerit Cagnol. in l. nu. ou. 229. & seqq. C. de pactis, quem sequitur Apostilla ad singulare Roman. 103.

Et hæc coniectura corroboratur ex dilectione & 12 beneuolentia, qua eques vxorem suam prosequebatur, de qua deponunt duos testes, contra quus licet aliqua apponantur. de quibus infra, tantis tamen est in puncto isto, quòd dicta eorum, veritate nitantur, cum Eques in testamento semper vxorem dilectissimam appellet. Ex quo etiam cessant depositiones aliorum testium, quòd deponunt de odio Equitis contra vxorem. Et hæc dilectio inseruit etiam pro coniectura, quod testator legauerit, & futura, Bart. in d. l si cognatis, ff. de reb. dub. Gabriel cons. 120. num. 10. lib. 1. Et hanc coniecturam Rota fuit sequuta in decisionibus allegatis coram Sanctissimo, & coram Bubalo.

His accedit, quod legatum fuit relictum per verba 13 geminata, prægnantia, & ampla, videlicet omnium, singulorum, cuiuscumque generis. Et quamuis hæc coniectura inter DD. sit controuersa, vt per Curt. iun. cons. 277. tamen in decisionibus allegatis Rota fuit sequuta cons. Croti 14. nu. 34. & seqq. † vbi propter 14 generalitatem, & prægnantia verborum, legatum comprehēdit etiā futura, Dec. cōs. 69. nu. 3. circa finē, vers. cōfirmatur hoc ex verb. Cephal. cōs. 863. nu. 25. lib. 5.

Corroborantur prædicta (omissis alijs coniecturis in alia decisione, quæ Dominis non displicuerunt) ex facultate concessa Elisabethæ capiendi legatum pro-

C pria

pria auctoritate, difficile enim fuisset hoc ad practicam reduci, si testator, mobilium extantium solum tempore testamenti rationem habuisset.

16 Non obstant in contrarium adducta, & præcipuè tex. in d. l. si ita, ff de aur. & arg. legat. quia vt dictum est, verba testamenti non repugnant, & ad sunt tales coniecturæ, vt ab eius dispositione sit recedendum.

17 Depositio notarij videbatur suspecta nec placuit Dominis nam si testator dixisset, quod legabat vxori mobilia extantia solum tempore testamenti, multum verisimile est, quod notarius expressisset.

Vltra quod hæc depositio redditur multum turbida, ea depositionibus duorum testium, qui deponunt se a testatore audiuisse, quod legauerat Vxori mobilia

18 extantia tempore obitus, † qui licet dicantur singulares, tamen tales in dubio non præsumuntur, sed contestes. Innoc. in cap. qualiter, & quando, 2. de accus. Alex. cons. 185. num. 2. lib. 7. Et tenuit Rota coram bo. me. Cardinale Lancellotto, in causa Bisigna-

19 nen. pensionis 27. Maij 1574. † Et in omnem euentum, quatenus essent singulares, licet non probarent,

20 Cæs. de Grass. dec 97. numer. 5. de probat. † nihilominus negari non potest, quin facerent magnum adminiculum. Castrens. cons. 281. numer. 10. lib. 1. Aym. de antiq. temp. par. 4 §. sed enim num. 26. Gabr. de testib. conclus. 1. num. 76. Et tenuit Rota in dicta causa Bisignanen. & coram Cantuccio in causa. Vrbeuetana legati 13. Octobris 1581.

Et licet contra ipsos opponatur inimicitia, & con-

21 sanguinitas, † tamen cum alterius inimicitia non fuerit capitalis, sed leuis non debet iste testis repelli, vt de communi testatur Alber. in auth. si testis, C. de testib. Clar. in prax in §. fin. quæst. 24 Vers. item quæro: & alterius consanguinitas non probatur in tali gradu, vt sit à testimonio repellendus.

Tertium quod dicebatur de institutione filij, & ideo non videri verisimile, quod testator voluisset filium omnino remanere sine mobilibus, non mouit

22 Dominos: † nam hæc est vnica coniectura, qua potiores visæ sunt in contrarium ponderatæ, ac proinde ab eis non esse recedendum. Cassad. decis. 1. num. 9. de testam.

23 Quartum non applicatur. Regulare enim est quod in institutione hæredis fiat mentio bonorum futurorum. Vnde cum hoc solitum sit institutione, non potest inde declarari in alijs dubia testatoris voluntas.

24 Quintum de institutione facta in bonis præsentibus & futuris non obstat; nam ommissa illa quæstione, an hæres dici possit in hoc casu institutus, etiam in legatis, quia negotium est valde turbidum, quamuis enim hæres dicatur institutus in legatus, etiam quod testator dixerit, exceptis legatis, prout in præsenti casu, l. si quis ita hæres institutus fuerit, ex certo, 74. vbi Bald. Cuman. in pro notab. Angel. num. 3. Imol. num. 1. vers. extra glossam. ff. de hæred. instit. Alex. in num. 1. vers. extra glossam. ff. de hæred. instit. Alex. in l. nam quod § nam omnis sub. numer. 15. ff. ad Trebell. Ruinus, in l. qui quadringenta, num. 2. ff. eodem, & cons. 32. sub. numer. 8. lib. 2. Et fuit resolutum coram R. P. D. meo Seraphino in causa Romana legatorum, 10. Feb. 1585.

Tamen hoc procedit, ex eo, quia legatarius tene-

25 tur capere de manu hæredis, & si est locus detractio-

26 ni falcidiæ, hæres illam detrahit, † quod videtur cessare in hoc casu, in quo fuit data facultas capiendi le-

27 gatum propria authoritate, † Et eo magis quia institutio est facta per hæc verba, (in omnibus autem alijs suis bonis,) quo casu non includuntur legata. Dec. in cons. 53. sub. numer. 4. & 7. Cephal. cons. 271. numer. 7. lib. 2. Et latius post alios, quos refert, vbi etiam testatur de communi, cons. 621. num. 23. lib. 5.

Tamen quia ex legato mobilium marmorea excipiebantur, quoad illa institutio in futuris poterat optime verificari, ac proinde huiusmodi obiectum cessabat.

28 Sextum oppositum non concludit quoad alia legata diuersam determinationem habentia, ad l. doli clausula, ff de verb. oblig. cum vulgar.

Vltimum tollitur ex eo, quia in illo libello Eques annotabat omnes expensas quotidianas suæ domus, & ideo in hoc fundamentum aliquod fieri non potest, ad tex. in l. in ambiguo, ff. de reb. dub.

Romana Depositi de Altouitis, Lunæ 10. Decembris. 1601.

E P I T O M E.

Si pecuniæ deponantur ad hoc vt soluantur tertio, cum certa conditione, ante adimpletam conditionem non abdicatur ius a deponente, ita, vt si depositarius male soluat, possit contra ipsum agere deponens.

S V M M A R I V M.

1 *Numeratio probatur ex assertione notarij, quod quis recepit in sui & testium præsentia, &c.*

2 *Numeratio pecuniarum transfert dominium in recipientem.*

3 *Hypotheca cadit in pecunijs, dum extant.*

4 *Dominium pecuniarum abdicatur, si detur ordo, quod pecuniæ soluantur sub certa conditione, sed contrarium verius, nu. 12.*

5 *Dominium non acquiritur sine traditione.*

6 *Momentanea solutio non transfert dominium nisi commodum obueniat soluenti.*

7 *Item non transfert dominium, si restitutio pecuniarum sit conuentionalis, secus autem si sit liberalis etiam quod commodum non obueniat soluenti.*

8 *Restitutio in dubio non præsumitur facta ex conuentione.*

9 *Ex serie facti colligitur, an restitutio facta fuerit ex voluntate, vel conuentione.*

10 *Restitutio dotis momentanea transfert dominium, propter vtilitatem, ad declarationem tex. in l. seruus dotalis, ff. solut. matrim.*

11 *Restitutio momentanea pecuniarum donatarum, ad hoc vt mutuentur, ex æquitate & propter commodum donatarij non impedit translationem dominij.*

12 *Dominium rei emptæ transfertur in emptorem, si dans sequitur bonam fidem illius.*

13 *Depositum, licet non possit reuocari, non propterea ante solutionem abdicatur dominium à deponente.*

14 *Depositarius non potest opponere de iure aliorum, sed tenetur soluere.*

D E C I S I O XLIX.

VEndiderat D. Alexander de Aptis, super suis bonis annuum censum, pretio scutorum trium milium, cuius recognouerat bonam fidem Claudius Venturinus, & in instrumento recognitionis asserebat notarius, Claudium in sui & testium præsentia rece-

recepisse dictas pecunias, & ad se traxisse. Qua propter dubitatum, an per huiusmodi actum, esset translatum dominium dictarum pecuniarum in Claudium, ita vt essent hypothecatæ creditoribus D. Claudij in casu, & ad effectum de quo agitur; hoc est, vt Altouitus, in cuius bancho postea dictæ pecuniæ per D. Alexandrum fuerant depositæ, possit hodie tanquam creditor Claudij sibi medietatem illarum retinere, quam male soluit Claudio, antequam ratificatio Antonij interuenire, secundum formam mandati D. Alexandri, iuxta resolutiones in hac causa factas.

Et pro Altouito dicebatur, quod de numeratione facta Cladio non erat ambigendi locus, stante dicta attestatione notarij, Bart. in l. si ex cautione, numer. 14. & 8. C. de non num. pec. & in l. singularia, numer. 22. ff. si cert. pet. Alex. cons. 35. & cons. 172. num. 6. lib. 2 Ias. num. 47. Dec. numer. 33. ff. si cert. pet. Angel. in l. pr æ lia, num. 1. & Imol. num. 2. ff. de acquir. possess. & tenuit Rota in causa Bonon. census, 24. Aprilis anni præteriti, coram R. P. D meo Pamphilo.

2 Et ista numeratio transtulit dominium in Claudiũ, licet momento temporis pecuniæ apud eum fuissent, l. qui id. §. ea lege, ff. de donat. l. si sibi pecuniam, & ibi not. Bald. in princip. Ias. num. 10. Dec. num. 7. ff. si cert. per. l. seruus dotalis, vbi Bald. numer. 2. ff. solut. matr. Et tenuit Rota in d. dicta causa Bononien. Vnde cum esset translatum dominium in Claudium, cuius creditoribus omnia bona sua erant hypothecata,

3 † censeri debeant per consequens huiusmodi pecuniæ hypothecatæ, ad tex. in l. final. C. quæ res pign. oblig. poss. Nomine enim bonorum veniunt etiam pecuniæ, l. cum taberna, §. final vbi Bart. ff. de pignor. Alex. in l. si constante, num 25. vers. confirmo, ff. solut. matr.

Nec officere videbatur, quod pecunia non cadat hypotheca, quia hoc procedit fauore commercij, quando sunt consumptę bona fide. Et ita loquitur Afflict. decis. 190. nu. 5. Paris cons. 69. num. 2. lib. 4. Secus autem dicendum est in casu isto, quo Claudius non consumpserat pecunias, sed fuerant translatæ ex bancho Vbertini in banchum Altouiti, & ibi depositatæ, ad tradita per eundem Afflict. & Paris. locis præcitatis in princ.

4 Et postremò adducebatur, quod D. Alexander abdicauit a se dominium dictarum pecuniarum, dando Altouito ordinem, vt solueret Claudio, sequuta ratificatione Antonij; nam ista conditio non est reseruatio domini, vt in simil tradit Cepolla, cautel. 124. incip. Vulgaris est regula iuris, num. 2.

His tamen non obstan. contrarium visum fuit Dominis, videlicet, dominium non fuisse translatum in Claudium, & proinde pecunias non fuisse hypothecatas suis creditoribus. Nam census fuit impositus die 8. Ianuarij 1585. & mediante bancho Vbertini eadem die dictæ pecuniæ fuerunt solutæ domino Alexandro, & positæ ad eius creditum, ad quod semper remanserunt, donec die octauo Februarij subsequentis fuerant de ordine D. Alexandri translatę ad banchum Altouiti, & pariter positæ ad creditum eiusdem D. Alexandri qui dedit ordinem, quod soluerentur Claudio, sequuta ratificatione, Antonij. Vnde licet Claudius die 28. Ianuarij recognouerit bona fidem, cum attestatione notarij, quod recepert dictas pecunias coram se & testibus, dicendum est, ex tota serie facti, attestationem notarij fuisse factam, vel quia Claudius recognoscebat bonam fidem, vel solum pro illo actu pecunias fuisse traditas, vt etiam censuit Rota in hac causa, coram illustrissimo D. meo Cardinale Arragonio, 27. Martij 1596. Et ideo dominium non

5 fuit translatum in Claudium, † quod non acquiritur sine traditione, l. traditionibus, C. de pactis, † Qui enim sic soluit, vt recepturus sit, antequam aliquod commodum ex solutione obueniat parti, non dicitur soluere, & non transfert dominium, l. qui sic soluit, vbi Bart. Castren. & Imol. in l. si quis duos in fine, Bald. in l. seruus dotalis, num. 2 ff. de solut. idem Bald. in d. l. si sibi Alex nu. 5. Ias. num. 10. Dec. in. fine. ff. si cert. per. Idem Ias. in l. frater a fratre, nu. 7. Cagnol. nu. 87. ff de condict. indeb. Gerard. de Petra sancta, singul. 26. num. 1. Treuizan. cons. 50. n. 47. Modern. de moment. possess. cap. 33. num. 4. licet contrarium sit, quando ex solutione aliquod commodum obuenit parti. vt dicunt DD. allegati.

6

Et quod nullum commodum ex solutione obueniret Claudio, est clarissimum. Et si aliquod obuenerit, puta quod posset repetere pecunias, hoc non proueniebat ex solutione pecuniarum sibi facta, sed ex recognitione bonę fidei, & declaratione, quod illæ pecuniæ fuerant receptæ nomine ipsius.

7 Non refert, quod (licet non obuenerit commodum ex momentanea traditione, nihilominus transfertur dominium, si restitutio est liberalis, secus autem si ex pacto) prædicta habeant locum, quando ex pacto quis tenetur statim reddere, secus autem, quando ex mera liberalitate, quia hæc restitutio liberalis statim facta non impedit dominij translationem, gloss. fin. in lib. si quis duos, & Bart. in d. l. qui sic soluit, in fine, vbi cum Angel. & Castren. ff. de solut. idem Bart. in d. l. singularia, num. 24. Bolog. num. 113. ff. si cert. pet. Bald. in d. l. si tibi pecuniam, num. 1. vers. oppono, & ibi Fulgos. in fine ff. eodem. Iason. in d. l. frater à fratre. num. 6. ff. de cond. indeb. Moder. de moment. possess. cap. 31. num. 5. †

8 Et hæc conuentio, quod statim reddatur quod solutum fuit (quicquid dixerit Angel. in l. si quis duos num. 2. ff. de solut. & Ias. in l. quidam existimauerunt, num. 10. ff. si cert. pet.) in dubio non præsumitur. Bart. in d. l. si quis duos, ff. de solut. Castren. in fin. l. Imol. in verb. in ea, in fine, Angel. sibi contrarius, in l. si tibi pecuniam, ff. si cert. pet. & latem tradit Bolognet. in d. l. singularia, nu. 113. Modern. de mom. poss. c. 33. nu. 5. Et ita fuit dictum in dicta Bononien.

9 Nam ex facto præsumendum est, ita fuisse inter partes conuentum Non enim verisimile est, quod pecuniæ semper remansissent ad creditum D. Alexandri, si soluisset Claudio simpliciter, absque dicto pacto. Et hoc corroboratur tam ex deposito facto in bancho Altouiti, nomine D. Alexandri. quã per ordinem ab ipsomet datum Altouito, de soluendo Claudio sequuta ratificatione Antonij.

Ex quibus cessat quod dicebatur, momentaneã possessionem transferre dominium, quia hoc procederet, si ex illa traditione obuisset commodum pacti, secus autem, si nullum obuenerit, iuxta doctrinam Bart. & aliorum, de qua suprà.

10 Nec tex. in l. seruus dotalis. ff. soluit. matr. officit in hoc casu, quia ibi restitutio dotis momentanea transfert dominium. ratione commoditatis inde emergentis, vt declarat Bald. ibidem in princ.

11 Nec etiam tex. in l. si qui id. §. ea lege, ff. de donat. & in d. l. si tibi pecuniam, ff. si cert. pet. loquitur in casu, quo fuit facta donatio, vt pecuniæ mutuarentur eidẽ donanti. Nam omisso quòd iura illa loquuntur de æquitate, vt not. glos. in d. §. ea lege, in verb. translatio, & in d. l. si tibi pecuniam, in verb. benignius, in casu dictorum iurium ex traditione momentanea fuit acquisitum commodum donatario, qui licet easdem pecunias teneretur mutuare, nihilominus, ex quo illas pecunias postquàm mutuauerat, poterat repetere, sibi commodum fuerat quæsitum ex traditione, videlicet, ex causa donationis. Et ita intelligit hos textus

Bart. in d. l. qui soluit, vers. aut ille primo dans.

12 Vltimo loco nō obstabat Cipolla in caut. 124 Nam in casu illius cautelæ venditor fuerat sequutus bonam fidem emptoris, Et ideò fuerat translatum dominium, l. quidam, ff. de in rem verso, l. procuratoris, § sed si dedi mercem, ff. de tribut. act. §. venditæ, in st. de rer. diuis. Sed in casu isto dominus Alexander noluit à se abdicare dominium, cum dictæ pecuniæ fuerunt positæ in bancho Altouiti, ad eius creditum, & postea dedit ordinem, quod sequuta ratificatione Antonij soluerentur Claudio. Quæ omnia repugnant abdi-

13 cationi domini. † Et licet fortasse non potuisset reuocare depositum, tamen interim remanebat dominus, vt fuit resolutum in causa Romana vineæ 5. Iunij 1579 coram bo. me. Oriolen & in causa Romana pecuniaria 24. Nouembris 1595. coram R. P. D. meo Mellino.

Prædictis addebant Domini, quod si strictè consideraretur effectus dubij. Altouiti tenentur restituere dictas pecunias, sunt enim respectu domini Alexandri depositarij, & cum depositum adhuc extet, iuxta resolutiones in hac causa factas, quia Altouitus malè soluit, non potest contra D. Alexandrum opponere de iure aliorum, neque compensationem, l. si quis vel pecuniæ. C. depositi.

Romana Saluiani interdicti. Lunæ 10. Decembris 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Rota de stylo non exequitur aliorum tribunalium sententias, nisi iustificentur ex actis.*

2 *Saluianum non habet locum, vbi nulla adest hypoteca.*

3 *Relatum est in referente cum omnibus suis qualitatibus.*

4 *Bona prohibita alienari sub pœna, non comprehenduntur sub generali obligatione omnium bonorum.*

5 *Per clausulam,* ETIAM ALIENATIONIS LATE SVMPTO VOCABVLO, *censetur etiam prohibita hypotheca.*

6 *Obligatio generali, comprehendit etiam bona alienari prohibita quando non adsunt alia bona, ne obligatio reddatur frustratoria.*

7 *Allegantis, non adesse alia bona, incumbit onus probandi.*

8 *Saluianum inter præsentes decennio præscribitur stante titulo, & bona fide.*

9 *Limitatur si præscriptio fuerit interrupta.*

10 *Ex capite iustæ ignorantiæ competit restitutio in integrum.*

D E C I S I O I.

Cvm inueteratus Rotæ stylus sit, vt non exequatur sententias aliorum tribunalium, nisi ex actis iustificentur, Put. decis. 401. lib. 1. Mohedan. decis. 3. de testibus, & 11. de re iudic. Et fuit pluries resolutum Domini dixerunt, sententiam A. C. latam in Saluiano, ad fauorem Angeli non esse exequendam. Nam etiamsi dictus Angelus, in cuius contumaciam dubium fuit propositum, & resolutum, probaret domum de qua agitur, fuisse illorum del Re, cuius tamen contrarium verò similius visum fuit, cum testes

2 de identitate non deponant concludenter, † nihilominus in hoc casu non intraret Saluianum, quia nulla adest hyipoteca. Corn. cons. 190. nu. 2. lib. 1. Natt. cons. 174. nu. 34. Na hęc domus est emphyteotica, & quando fuit acquisita ab illis del Re, in instrumento confirmationis, quæ per dominum directum promittitur dicti del Rè, soluere canones, & seruare, alia pacta, conuentiones, & obligationes contentas in aliis instrumentis concessionis in emphyteusim, quæ in eodem instrumento inseruntur, in quibus habetur, quod hæc domus sub pœna caducitatis non possit alienari, etiam alienationis late sumpto vocabulo. Vnde perinde habetur, ac si hæc prohibitio fuisset posita in instrumento dictæ confirmationis. † Relatum enim

3 est in referente cum omnibus suis qualitatibus, l. asse-

4 quuto, ff. de hæred. instit. † Et ideò hæc domus prohibita alienari sub dicta pœna non comprehenditur in generali obligatione omnium bonorum illorum del Rè facta ad fauorem Angeli, cuius vigore egit Saluiano contra Reuerendissimum Archiepiscopum Amalphitanum possessorem huius domus. Bart. in l. cod. cilis, §. institutio n. 5. de leg. 2. cum aliis per Gabriel. de reg. iuris, conclus. 12. num 12. & tenuit Rota coram bo. me. Illustrissimo Cardinale Lancelloto, in causa Romana domorum 3. Iunij 1527. & coram R. P. D. meo Decano in causa Romana vineæ, 26. Iunij 1598 & in alia Romana Saluiani interdicti, 12. Nouembris 1599. coram R. P. D. meo Penia. Et stante

5 ista clausula; (etiam alienationis latè sumpto vocabulo,) censetur etiam prohibita hypotheca glo. in d. final. vers. vel hypothecam. C. de rebus Eccles. non alien. Soc. Sen. cons. 75. num. 2. vers. sed his non obstan. vol. 1 Et tenuit Rota in dicta causa Romana, coram Illustrissimo Lancelloto.

6 Nec obstaret si diceretur, quod prædicta non habent locum, quando ille qui obligauit omnia bona, non habebat alia bona, quam alienari prohibita, ne alioquin reddatur obligatio frustratoria: Gerard. singul. 35. Marsil. in rubr. de fideiuss. quæst. 27. Gabr. d. conclus. 12. nume. 40. quia non probatur illos del Re tempore dictæ obligationis generalis non habuisse alia bona. † Cuius probandi onus incumberet Angelo

7 tamquam allegano. Ruin. cons. 49. num 9. vol. 5. Gabriel. de proba. conclus. 7. numer. 24. Couar. var. resolut. c. 6. num. 2. lib. 2.

8 Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, videlicet quod cum hæc domus fuerit per Reuerendissimum Archiepiscopum possessa per decennium, bona fide, & iusto titulo, inter præsentes. Saluianum fuit præscriptum, l. 1. & 2. C. si aduersus creditorē Roland. cons. 79 num. 7. & 8. vol. 1. Et tenuit Rota coram Illustrissimo Mantica in causa Imolen. Saluiani, 27. Iunij 1594. & in alia Romana Saluiani. S. præsentis coram R. P. D meo Iusto. Nisi forte Angelus ostende-

9 ret, præscriptionem fuisse interruptam, † vel sibi com-

10 petere restitutionem integrum ex capite iustæ ignorantiæ. Bart. in l. 1. §. si quis propter, ff. de itin. actuque priuato, Ruin. cons. 44. nu. 8. lib. 4. Cagnol. in l. 2. qui de communi, quæst. 74. nu. 119. C. de pact. inter empt. & vend.

Beneuentana Beneficiorum. Vener. 14. Decembri, 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Abbati non conceditur alternatiua.*

2 *Decretum irritās positum in regula octo mensium, inficit titulum, & possessionem prouisi ab Abbate.*

3 *Etiamsi decretum non sit positum in reseruatione in corpore iuris clausula, vel alias super certo corpore beneficij, quia eadem ratio militat, vbi reseruatio est notoria, & iustificata.*

4 *Possessio*

4 *Possessio instrumentalis à proviso Apostolico capta, existente proviso per Abbatem in possessione quā decretum irritans regulæ infici t, est manutenibilis.*
5 *Per adeptionem possessionis capellæ, acquiritur etiam possessio bonorum.*
6 *Iudex ritè & rectè procedendo privat possessione possidentem.*

DECISIO LI.

Quamuis constaret de anteriori possessione prouisorum ab Abbate: 1 † nihilominus cum illic sit ex inter or. bus Collatoribus, quibus non conceditur alternatiua, & ideo mensis Aprilis quo contigit 2 vaca io, fit reseruat. † prouisioni dictorum prouisorum obstaret decretum irritans, positum in regula reseruat. tia octo mensium, quod inficit titulum, & possessionem, iuxta decis 3 restit. spoliat. in nouis. & 2. eodem titulo in antiq. Cassad. decis. 1. eodem titulo. Moned. decis. 15. de caus. poss. & propriet. Rota coram. bo. me. Bubalo in causa Sen. n. canon. catus, 13. 3 Martij 1588. Et illud procedit, etiam quod decretum non sit positum in reseruatione io. o: porte: uris claustra, vel alias super certo corpore benefi. ij, quia eadem ratio mil tat, vbi reseruatio est notoria. Put. decis. 290. num. 5. & 797. nu. 3. lib. 9. Simonet. de reseru. quæst. 4. Et fuit resolutum in causa Cottonen. decanatus, 20. Martij 1585. coram bo. me. Orano, & in alia Regien. Canonicatus, 17. Nouembris 1595. coram R. P. D. meo Pamphilio. Vnde fuit conclusum, Ioan. Iacobo 4 dandum esse mandatum de manutenendo, † quia de eius possessione constat, quæ licet sit instrumentalis, tamē cum possessioni prouisorum ab Abbate resistat decretum irritans, & per consequens illa possessio sit infecta, & nullius momenti; habetur pro vacua. 1. deoque dicta possessio instrumentalis est manutenibilis. Cass. d. decis. 20. de præb. nu. Pur. decis 360. num. 8. lib. 1. Vetatl. decis. 334. num. 6. lib. 2. Fatto. dub. 46. Et alias fuit pluries resolutum.

Et venit manutenendus in omnibus bonis dicto-5 rum beneficiorum, † quia per adeptionem possessionis capellæ, acquiritur etiam possessio bonorum. Ancharan. in regul. beneficium, col. vltim. ante numerum 12. vers. & ideo ego dico, de reg. iur. in 6. Couar. lib. 3. var. resolut. cap. 16. num. 13.

Quibus accedit, quod Io. Iacobus fuit immissus in 6 possessionem ab ex. quutore suarum litterarum, † qui iudex rectè, & ritè procedendo, etiam si possessio dictorum prouisorum ab Abbate esset aliquius consideratione, potuit illos priuare sua possessione, Angel. in l. clam possid. ff. § qui ad nondinas, numer. 2. vbi Alex. Soc. n. 101. & alij. ff. de acquir. poss. Ferret. cons. 18. num. 10. Moned. decis. 4. nu. iter. 4. & 5. de restit. spoliat. Et etiam fuit Rota in causa Perusin. & Adrien. beneficiorum, 4. Iulij 1584. & in causa Hippo. Regien. capellaniæ, 3. Martij 1578. coram Cantuccio, & alias sæpius.

Montis Regalis Iurisdictionis. Ven. 11. Ianuarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Incorporalibus, & in ijs quæ de facili concedi non solent ratione amicitiæ, vel familiaritatis, per vni cum actum acquiritur quasi possessio.*
2 *Item per actus contrarios amittitur quasi possessio, & num. 7.*

3 *quasi possessio in corpor. libus est quidam vsus cum scientia, & patientia aduersarij.*
4 *Mandatum de Manutenendo non datur illi qui non est in possessione de tempore litis motæ.*
5 *Possessio simili per decennium amittitur.*
6 *Possessio solo animo amittitur.*
8 *Patientia vnius monasterij sufficit ad amittendam possessionem, nec requiritur consensus totius Religionis.*

DECISIO LII.

Cum per octo annos ante motam litem, Reuerendissimus Archiepiscopus amotu rit sedilia inferiora, in quibus sedebant clerici sæculares, & eos sedere fecerit in superioribus sedibus, subordin. tē tamen Monachis, vt deponunt testes in Sum. num. 1. Et per biennium ante eandem litem motam, (prout etiam deponunt dicti testes, de eiusdem D. Archiepiscopi m. ndato ijdem Clerici sæculares ad e. ent presbiterium & in eo sederint, relicto Monachis choro antiquo, & sedilibus superioribus ibi s s; Domini dixerunt, Monachis non competere mādatum de manutenendo, vt dicti Clerici sedere deberent, vel primo, vel secundo modo. Ratio decisionis fuit, † quia cum 1 Veremur in corporalibus, & in ijs quæ de facili concedi non solet ratione amicitiæ, vel familiaritatis, quemadmodum per vnicum actum acquiritur quasi possessio, cum Ecclesia Sutrioa , vbi Aob. num. 22. Rö. qui de commun. num. 9. de caus. po sed. & propr. Bartol. in l. 3. § hoc iure d. d. a, in princ. ff de itin. actuque priuato. Put. decis. 276. numer. 2. lib. 1. † ita per cot- 2 den actus contrarios amittitur. Put. d. loco. † Et in 3 ijs in corporalibus non est aliud quasi possessio, quā quidam vsus cum scientia, & patientia aduersarij, quoties, fit de iure. Put. d. loco, numer. 3. Et in hoc casu non est dubitandum, quin partes actus inceperint; & ideo, cum de tempore litis motæ Mona- 4 chi non essent in tali possessione, illis non competit dictum mand. tum, § ... inter d. Bart. in l. 1. § fin nu. 4 ff vti possidetis, cum vulgat.

Non obstat, quod d. tconium requiratur ad hoc vt possessio ciuilis am. sa cen. atur, Rota cum Ecclesia Sutrina, num. 23. † Nam cum solo an mo pos- 6 sessio amittatur, Bart. in l. p. ad itaem, numer. 25. de restit. spoliat. de tali animo sine constat ex scientia, & patientia Monachorum, quæ in continentiam in hoc casu deduci non potest. † Et ita fuit, quo circa 7 aliquos actus intercessisse, cum velit in incorporalibus, licet sit forte, in hoc ff ... vendit. innoc. in c. olim. 3. in princ. de restit. spol. vbi Butr. numer. 11. circa medium, vers. Vnde forte. Anchar. num. 5. vers. quand que vero populus, Put. d. decis. 276. lib. 1. Et ita fuit Rota in causa Bononien. iuris manutenendi, 23. Maij 1578. coram Cantuccio.

Nec sufficit, quod requirebatur consensus totius 8 Congregationis, quia sufficit patientia Monachorum illius Monasterij. Mit. in verb. possessio, iuxta quasi iurium incorporalium.

Tarraconen. Præpositurarum. Lunæ 14. Ianuarij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Scripturæ rogatæ in seruata a scriba, & publicatæ ab eius successore in eodem officio, sunt in forma probante.*

2 *Notario qui se nominat successorem alicuius in subscriptione, de stylo Rotæ creditur.*
3 *Secus autem, si se non nominet successorem.*

D E C I S I O LIII.

Partes erant in confesso, quod literæ Apostolicæ, & constitutio Episcopi non erant in forma probante.

Quantum verò ad alias scripturas, fuit resolutum, 1 illas esse in forma probante, quia fuerant rogatæ in scribania, & à scriba Capituli, & publicatæ ab eisdem in eodem officio successore, iuxta notata per Bart. in l. si quis ex argentarijs, §. cogentur, sub numer. 3. ff. de edend. Dec. in auth si quis in aliquo, numer. 26. & ibi Ias. num. 5. fallent. 10. C. eodem.

Nec visum fuit Dominis, posse dubitari, hunc scribam esse successorum, cum se nominet talem in ipsa subscriptione, cui in hoc de stylo Rotæ creditur; Vorat. decis. 245. & 266. par. 2. Put. decis. 475. lib. 2.

3 Non obstat decisio in causa Bertusen. ruris conferendi, 24. Ianuarij 1596. coram R. P. D. meo Pamphilo; quia ibi fuerat resolutum instrumentis per similes Capitulorum scribas sic informiter exemplatis, non credi, quia non constabat, illos esse successores in officijs, & scripturis illorum, qui eas rogauerant, nec tales etiam se enunciabant. Vnde postea 24. Maij eiusdem anni 1596. in eadem causa coram eodem fuit ab illa decisione recessum, quia probatum fuerat, eosdem scribas fuisse successores in officijs & scripturis eorum qui de ijs rogati fuerant. Et ideo insimul fuerat resolutum, in vna Romana domorum de Burgo, 20. Aprilis 1573. coram bo. me. Robusteio, vbi non adhibebatur fides exemplo notarij successoris in officio, quia non probabatur, eundem successisse in scripturis prædecessoris. In præsenti vero casu, qui exemplauit non solum se enunciat notarium, & scribam Capituli, sed etiam, se vti successorem in officio, tenere & regere scripturas omnes prædecessorum in eodem officio, ac libros in Archiuio, & scribania reconditos, & custoditos.

Nec facit, quod istæ scripturæ, etiam bene exemplatæ non facerent fidem, quia illud est alterius inspectionis, cum ad hoc considerandæ sint qualitate Archiuij.

Romana Sancti Thomæ in Formis. Lunæ 14. Ianuarij 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Termini substantiales seruati cum procuratore non habente legitimum mandatum si reiterentur, citato legitimo procuratore, validantur omnia acta.*
2 *Indicium est nullum factum cum procuratore, qui non produxit mandatum stante protestatione, neminem adiri nisi docto de legitimo mandato.*
3 *Mandatum, etiam post sententiam, potest quandocumque produci.*
4 *A protestatione, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato, censetur recessum in alijs actibus, si non fuit repetita.*

D E C I S I O LIV.

Quamuis termini substantiales fuerint seruati cũ procuratore non habente legitimum mandatum, nihilominus cum postea fuerint reiterati, citato legitimo procuratore hoc sufficit ad validandum omnia acta vigore innocentianæ, Cass. ad decis. 8. in fine, de rescript. Vetal. decis. 149. num. 7. par. 3. Vestr. in prax. cap. 23. numer. 1. de re ter. term. lib. 5.

Quantum ad aliam nullitatem prætensam, ex quo 2 fuit per fratres protestatum, neminem audiri nisi docto de legitimo mandato, Rot. decis. 1. de procur. in antiq. Guid. decis. 288. Anil. decis. 6. de procur. Aym. cons. 108. hoc non verificabatur in facto. Et 3 ideo etiam post sententiam, & quandocumque mandatum produci potest. Rot. decis. 19. de probat. in antiq. Put. decis. 383. num. 8. lib. 2. Aim. d. cons. 108. Et 4 si aliquando fuit protestatum, tamen illa protestatio non fuit repetita in alijs actibus, & proinde ab illa censetur recessum. Mohedan. decis. 2. de iudic. Et fuit pluries resolutum. Vnde nihil obstat, & quin possit quandocumque mandatum produci. Rot. & Put. allegati.

Ex quibus conclusum, sententiam Rotalem fuisse validam.

Patauina Decimettæ siue Decimarum. Merc. 23. Ianuarij 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Agens remedio l. conductores. C. locati, debet probare plene, & concludenter suam intentionem.*
2 *In materia probatoria, indefinita nõ æquipollet vniuersali.*
3 *Clausula, CVM OMNIBVS SVIS IVRIBVS, IVRISDICTIONIBVS, ET PERTINENTIIS, non importat aliquod corpus diuersum ab eo quod fuit expressum sed omne aliud ius quod competit locanti.*
4 *Hæc clausula de stylo in locationibus apponitur.*
5 *Pensio censetur commensurata fructibus in locatione.*
6 *Agenti remedio l. conductores, non potest obijci exceptio dominij*
7 *Secus si sit notoriè constet de dominio conducentis.*
8 *Ecclesiæ parochiali debentur decimæ prædiorum existentium intra limites sui Parochiæ.*

D E C I S I O LV.

Domini, vtraque parte informante vnanimiter 1 concluserunt, R. Abbati carcerum, non competere remedium, l. conductores C. locati super tota & integra decima Villæ Baoni; quia non probat plene, & concludenter, prout requiritur, se dictam decimam locasse fratri Federico, vti gubernatori Ecclesiæ Parochialis Sancti Fidentij, vnitæ Conuentui Attrestis; sed solum decimam, seu ius decimandi in loco Baoni, (dicta la decimetta) Modern. de recup. poss. remed. 11. num. 28. Et tenuit Rotalis causa Placentina vsurarum, 9. Nouembris 1583. coram bo. mem. Domino de Rubeis.

Non obstant verba illa indefinita, (decimam seu 2 ius decimandi in loco Baoni.) Nam, vltra quod verba illa indefinita restringuntur ab illa subsequenti denominatione, (decimetta,) in materia probatoria indefinita non æquipollent vniuersalibus Crauett. cons. 33. num. 19. Dec. cons. 146. nu. 15. Cæl. de Grass. decis. 36. num. 2. & decis. 82. num. 3.

Minus faciunt verba sequentia, (cum omnibus suis 3 iuribus, iurisdictionibus, & pertinentiis,) quia illa verba non important aliquod corpus diuersum ab eo quod fuit expressum, sed importaht omne aliud ius quod Monasterium poterat habere intra confines locationis

cationis factæ, vt fuit resolutum coram R.P.D. meo Mantuano in causa Sabinen. decimarum, collis Rampolli, 6. Aprilis præteriti. 4 † In qua etiam fuit dictum, quod illa [illegible] solita apponi de stylo in similibus locationibus.

Et prædicta sumunt adminiculum à pensione annua scutorum librarum, quæ ascendunt ad bolenos quadraginta quinque. 5 † Quæ quidem pensio censetur commensurata fructibus locatis, gloss. in l. 1. §. qui superficiem, in verb. agendo, & ibi Bart. nu. 3. ff. de superficieb. Roman. cons. 395. num. 2. sub fine.

6 Praestitit etiam Dominis aliud iuramentum. † quod licèt contra agentem remedio, l. Conductores, non possit obijci exceptio domini, vt tex. in l. si quis conductionis, C. locati, Modern. loco præcitato num. 4. † Secus nihilominus est, quando potior constat ne dominio conducentis, Modern. vbi suprà num. 44. prout in 8 casu isto, † quia Ecclesia sancti Fidentij est Parochialis Baoni, cui debentur decimæ infra limites suæ Parochiæ, c. Ecclesias 13. quæst. 1. c. ad decimas, de restitut. spoliat. in 6. cap. cum contingat, de decim. Puteo decis. 371. num. 2. lib. 1. Et ita pluries resolutum.

Non obstant donationes quæ producuntur pro parte Abbatis, nam dato etiam, quod essent validæ, & in forma probanti, non continent donationem totius decimationis villæ Baoni, & sic non eliduni intentionē Ecclesiæ Parochialis sancti Fidentij.

Romana Saluiani Interdicti. Ven. 8. Februarij. 1602.

E P I T O M E.

Fructus rei emphyteoticæ veniunt in generali obligatione, quæ tamen per emphyteotæ mortem expirat.

S V M M A R I V M.

1 *Hipotheca censetur prohibita per prohibitionē alienationis, etiam late sumpto vocabulo.*
2 *Relatum est in referente cum suis, qualitatibus.*
3 *Clausula generalis non refertur ad specificata.*
4 *Clausula, SI QVID EXEQVENDVM, debet ex ijsdem actis iustificari.*
5 *Limitatur ad effectum impediendi exequutionem, quo casu reos potest ex nouiter deductis docere de iniustitia sententiæ.*
6 *Rota de stylo semper in expensis condemnat.*
7 *Agent Saluiano, debet de fructibus satisfieri.*
8 *Licèt proprietas rei emphyteoticæ prohibita sit alienari, fructus tamē veniūt in generali obligat.*
9 *Obligatio rei emphyteoticæ solum durat, vita emphyteotæ durante.*
10 *Obligatio rei emphyteoticæ expirat per mortem emphyteotæ, vel ex resolutione.*
11 *Actio personalis non transit in singularem successorem.*

D E C I S I O LVI.

Mortuum idem testis domus, & præscriptionis, videbatur Dominis sublatum ex ijs quę pro parte Angeli deducebantur. Alius tamen, quod domus de qua agitur, non posset alienari, etiam alienationis latè sumpto vocabulo sub pœna caducitatis, remanebat in concussum. Quapropter dicta domus non veniebat in generali obligatione, † Imò propter talem 1 prohibitionem censebatur etiam prohibita hipotheca, rationibus, de quibus late in decision. in hac causa coram me facti 10. Decembris preteriti.

Et quamuis in instrumento concessionis factæ illis del Re, non adsit hæc prohibitio, sed solum quod domus non possit alienari sine consensu Domini, satis tamen est, quod fuerit in altero duorum instrumentorum, quæ fuerunt inserta in dicto instrumento, † cum relatum sit in referente, l. asse toto. ff. de hæred. 2 Instit. Nec huiusmodi pacta ad inuicem pugnant, cum etiam domus prohibita alienari alienationis latè sumpto vocabulo, possit de consensu domini directi alienari. Ex quo cessat quod dicebatur, † clausulam generalem non referri ad specificata, ad l. doli clausula, ff. 3 de verb. oblig. Et eo magis procedunt prædicta, stante prægnanti verborum promissionis illorum del Re de obseruando pacta, conditiones, conuentiones, & capitula, promissiones, & obseruationes in dictis instrumentis contentas, & expressas, quæ fuerunt de verbo ad verbum in dicto instrumento concessionis inserta.

Et licèt hæc instrumenta non fuerit producta coram Auditore Cameræ, nihil refert, cum hodie non agatur ad effectum clausulæ, (si quid exequendum.) 4 † quæ debet ex eisdem actis iustificari? † sed ad effectum impediendi exequutionem sententiæ Auditoris Cameræ. Quo casu, sufficit, quod detegatur in- 5 iusta etiam ex nouiter deductis, etiam ad tendentia ad corroborationem probationum antiquarum, quod potest fieri etiam post sententiam. Facitur tradicta per Gabr. de testibus, conclus. 2 num. 38. Et fuit ita deductum coram R.P.D. meo Lancelloto in causa Tridentina Officij Cancellariæ. 19. Ianuarij 1598. Et hæc noua iurium productio in nullo alio poterit suffragari Angelo, nisi vt ipse, non obstante stylo Rotæ, † quæ 6 semper in expensis cōdemnat, (Cassad. decis. 13. de rescrip. Put. decis. 246. lib. 2.) debeat ab illis absolui, ex quo sententia ex nouiter deductis venit reuocanda. Verall. decis. 340. num. 4. par. 1.

Non obstat, quod agitur vigore Saluiani, & sic † vt 7 ex fructibus satisfiat creditori. Negul. de pignor. in 1. membr. 3. par. num. 6. † Et ideò licèt proprietas sit pro- 8 hibita alienari, tamen secus est dicendum de fructibus, qui sunt in bonis emphyteutæ. Vnde veniunt in generali obligatione, Grat. cons. 22. num. 3. & cons. 54. num. 4. lib. 1. Nam, quicquid sit de veritate illius opinionis, an emphyteuta possit constituere vsumfructum, vel potius fructus ipsius rei hypothecare, de qua per Tiraquel. de retr. lignag. § 1. gloss. 7. num. 4. vsque ad 47. † tamen sufficit in casu isto, quòd hæc 9 obligatio duret solum ad vitam & possessionem emphyteutæ. † Et sic fuit per mortem, vel ex resolutione 10 illius del Re extincta. Pinel. in l. 1. par. 3. num. 7. C. de bon. mater. Roland. cons. 59. num. 7. 12. & 20. lib. 4. qui alios allegat. Grat. loco præcitato. Et fuit dictum in causa Romana de Theodolis. 12. Aprilis 1592. coram Illustrissimo Domino Blanchetto. Actio verò personalis, si quæ erat, non potuit transire in Archiepiscopum singularem successorem l. final. §. final. de contr. empt. l. quædam, §. is autem, ff. de eden. cum alijs late per Crauett. cons. 11. nu. 7.

Nec facit, quod in dicto instrumento concessionis enunciatur, fuisse impositum super has domo alias census, quem pro parte pretij soluendum susceperunt illi del Re, quia non ex eo potest inferri, fuisse concessam facultatem alienandi domum sine licentia domini directi, ad tex. in l. Iulianus, ff. de minor.

Vrba-

Vrbeuetana Affictus. Lunæ 11. Febr. 1602.

SVMMARIVM.

1 *Obliga io Cameralis non admittit exceptiones, nisi falsitatis, quietationis, & solutionis.*
2 *Solutio facta ante lapsum tempor. s concessi ad soluendum, concurrentibus alijs, quando censeatur simulata.*

DECISIO LVII.

Visum fuit Domini, mandatum esse relaxandum pro residuo penultimæ pagbæ, quod est scutorum 123. quia obligatio facta ad fauorem Equitis, est Cameralis, † quæ non admittit exceptiones nisi falsitatis, quietationis, & solutionis. Gallef. ad form. Cam. oblig. 4. par. quæst. 1. Cassad. decis. vnic. de mut. petit. Et fuit pluries resolutum.

Non obstat solutio facta per Gabrielem Cosmo asserto creditori Equitis, † nam fuit facta ante lapsum temporis concessum per Gubernatorem Gabrieli ad soluendum Cosmo. Fuit enim relaxatum mandatum cum termino ad primam, qui terminus durabat per totam diem 27. Septembris. Et ideo non debebat Gabriel illa die 27. soluere, prout solut. Ex quo cessat quod dicitur de solutione facta de mandato iudicis. Et vlterius, cum de solutione facta Cosmo non constet, nisi ex eius confessione de recepto, talis solutio videbatur simulata, non enim in eri simile est, quod Gabriel, qui per longum tempus litigauerat cum executionem, s ... egisset cum Cosmo, stante maxime qualitate ipsius Cosmi. Et hoc satis apparet, quia die 18. Septembris ad istud computu n præcedit alia confessio Cosmi, de recepto scut. 23. Et postea die 27. alia confessio continet solutionem, & receptionem in pecunia numerata r... us summæ debitæ. Et eadem die adest alia promissio Gabrielis, restituendi scuta centum Cosmo absque mutuo recepta. Et hoc indicat, quod vere non fuerat facta solutio Cosmo, sed quietantia fuerat simulata, licet Cosmus voluerit esse securus, vt posset conuenire Gabrielem pro ista summa scut. centum.

Id quod dicebatur, A. C. absoluisse Gabrielem ab hoc debito, tale nqu., absolutionem r ... nisi sie in iudicatum & ideo non esse locum exequitioni, non placuit, quia A. C. solum repulsit a relaxatione mandati, vt passim fieri consueuit.

Romana Saluiani Interdicti. Ven. 1. Martij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Clausula*, VEL SI MAGIS PLACET, COMMITTATVR EIDEM AVDITORI ROTAE QVI PROCEDAT AD LEGITIMAM EXEQVVTIONEM, *siue referatur ad sententiam latam, siue ad obligationem Cameralem, non potest Auditor eius vigore exequi sententiam, si constat de iniustitia.*
2 *Clausula*, SINE PRAEIVDICIO IVRIVM, *præseruat ius etiam post sententiam, de cuius iniustitia constat.*

DECISIO LVIII.

Consuli Domini per memoriale transmissum loco causæ: An stant bus verbis illis positis in fi... n ia commissione, (vel si magis placet, committatur eidem Auditori Rotæ, qui procedat ad legitimam exequ... onem) deberem procedere ad exequutionem sententiæ ab A. C. latæ in Saluiano contra Reuerendissimum Archiepiscopum, vel potius ad exequutionem obligationis factæ per Archiepiscopum in forma Cameræ de soluendo fructus domus Angelo, ipsum in dominum recognoscendo.

Et Domini, siue illa verba debeant referri ad sententiam, siue ad obligationem, dixerunt, non esse procedendum ad aliquam exequutionem: quia si verba illa ad sententiam diriguntur, vtique hodie illius exequutio legitima fieri non potest, cum sit detecta iniusta, prout patet ex decisionibus Rotalibus in hac causa factis. Si verò dirigantur ad obligationem Archiepiscopi idem censuerunt, quia illa obligatio respicit iustitiã sententię. † Et ideo stante dicta iniustitia, intrat præseruatiua facta per Archiepiscopum in obligatione videlicet, (sine præiudicio iurium suorum, quæ non est contraria facto, vt per Put. decis. 115. nu. 3. lib. 2.

Florentina Pecuniaria. Ven. 1. Martij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum personale, quod potest relaxari contra defunctum, potest relaxari contra hæredem qui non confecit inuentarium, num. 7.*
2 *Hæres censetur vna & eadem persona cum defuncto.*
3 *Exequutio personalis fieri non potest quando adsunt bona.*
4 *Quod tamen procedit quãdo debitor offert bona meliora ad electionem creditoris, & cauet de euictione, & adsunt alia requisita.*
5 *Inuentarium tutelare non suffragatur pro aditione hæreditatis. Item inuentarium imperfectum non suffragatur.*
6 *Minor tenetur facere inuentarium.*

DECISIO LIX.

Vendiderat D. Raphaeli de Medicis quædam bona D. Alexander. Et pro eo in euentum euictionis fideiussorat D. Ioannes Victorius, quem D. Alexander per instrumentum guarantigiatum indemnem releuare promisit. Euictis dictis bonis, coactus fuit D. Io. Victorius exsoluere pretium, in cuius vicem D. Antonius Franciscus filius D. Alexandri dedit in solutum D. Io. Victorius prædium domus Albæ, apposito pacto, quod si illud euinci contingeret, posset redire ad primæua sua iura. Vnde euicto prædio domus Albæ, dubitaui, an mandatum personale posset relaxari contra Antonium Franc. seum filium & hæredem D. Alexandri. Et domini affirmatiuè consulerunt.

Nam sicuti mandatum personale poterat relaxari 1 contra D. Alexandrum, ita poterat relaxari contra D. Antonium Franciscum illius hæredem, qui non confecit inuentarium. Bald. in l. vlt. §. etsi præfatam, nu. 3. C. de iur. delib. Alex. in l. pollulante, nu. 2. & seqq. C. ad Trebell. Corn. cons. 31. num. 3. & 15. lib. 3. Hæres

2 enim censetur vna, & eadem persona cum defuncto, auth. de hæ. iur. à mor. præst. in princ. & ibi gloss. in verb. vna quodam modo constat. 5.

3 Non obstat, quod quando non adsunt bona, exequutio personalis fieri non potest, auth. Hoc nisi. C. de solut. quia D. Antonius Franciscus debitor non probat, se fecisse exactam diligentiam reperiendi pecuniam, & 4 quòd non reperit. Item non offert bona meliora ad electionem creditoris, nec cauet de euictione, nec alia ad id requisita promittit, de quibus per Rom. cons. 163. nu. 2. & seqq. latè Thes. decis. 153 num. 12.

5 Nec inuentaria allegata per D. Antonium Franciscum ei suffragantur, quia primum est tulerare confectum a matre. Secundum verò fuit solum ceptum, nunquam perfectum, nec etiam habet requisita, cum citationes iuxta decretum iudicis minimè fuerint factæ.

6 Nec excusari potest ex minori ætate, † quia etiam minor tenetur inuentarium conficere. Rot. de inuent. quæst. 5. par. 2. & maior factus se hæreditati immiscuit.

Minùs obstat, quòd fuerit cepta exequutio super quodam casale; quia ex eo non potuit satisfieri D. Petro Thomæ filio, & hæredi D. Io. Victorij, cum super dicto casali fideicommissum, & census impositos esse detectum sit. Quo circa impediti non debet, quominus persona capi queat, Dec. cons. 562. nu. 8.

Firmana Lucri Dotis. Ven. 8. Martij. 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Lucrum dotale debetur etiam ex parte dotis non exactæ, stante statuto, quod lucrum debeatur etiam ex dote non exacta.*

2 *Dispositio hominis facit cessare dispositionem legis.*

3 *Culpa mariti non exigentis dotem non potest præiudicare mulieri.*

4 *Ad probandam negligentiam illius qui tenebatur exigere à debitoribus, non sufficit probare, eum potuisse agere nisi etiam probetur, quòd facilè poterat exigi.*

5 *Quando expressè dantur in dotem nomina debitorum, cessio non est necessaria, neque necessario danda sunt instrumenta, num. 7.*

6 *Mulier secundo nubens, nulla certa dote data, censetur nubere cum prima dote.*

D E C I S I O LX.

1 Domini pro maiori parte dixerunt, Dianæ deberi lucrum dotis, & pro parte dotis non exactæ; quia statutum, in rubr. 6. lib. 2. est clarum, quod tale lucrum debeatur, etiam pro parte soluta. Et ideo non est opus alia interpretatione, l. ille aut ille de leg. 2. cum vulgar.

2 Non obstat, quòd fuerat conuentum, quòd lucrum non deberetur pro ea parte dotis quæ exigi non posset. 3 † Et sic dispositio hominis facit cessare prouisionem legis, l. fin. C. de pact. conuent. † Quia respon- 4 debatur, quòd culpa mariti non exigentis non potest præiudicare mulieri, l. Meuia marito, l. penult. in princ. §. si vir. ff. solut. matr. l. si extraneus, ff. de iur. dot. l. sub res, ff. de pact. dotal. Roman. cons. 46 nu. 3. Corn. cons. 145. nu. 13. vol. 2.

Culpa autem mariti dicebatur probari, ex quo non ostendebatur, ipsum fecisse aliquam diligentiam pro exigendis nominibus debitorum.

5 Sed Domini qui erant in contrario voto, dicebant, quod ad probandam negligentiam illius qui tenebatur exigere à debitoribus, non sufficit probare, eum potuisse agere, nisi etiam ostendatur, quod facilè poterant exigi. Surd. qui alios allegat, cons. 228. num. 16. lib. 2. Nec in facto probatur, prout ore tenus dicebatur, Dianam post obitum viri exegisse dicta nomina debitorum. Ex quibus potius volui resolutionem extendere, vt videretur ad quod difficultas restringatur, quàm vt ista decisione haberetur.

Nec visum fuit Dominis, obstare, quod videretur necessaria cessio nominum debitorum, quia contrarium est verius in hoc casu, quo expressè fuerant data dicta nomina in dotem. l. 2. C. de act. & oblig. Odofred. in d. l. Meuia, vers. vnde ex principio huius legis, Ruin. cons. 13. num. 27. & 38. vol. 2. Bal. Nouel. de dote, par. 6. priuil. 71. nu. 1. Roland. de lucro 6 dotis, quæst. 71. num. 13. Licèt secus sit, † quando mulier secundo nubit, nulla certa data dote, quia licèt censeatur nubere cum dote data primo viro, tamen in ista tacita assignatione non subintelligitur cessio, vt per DD. allegatos.

Nec facit, quòd fuerat promissa in apocha cessio, quia quoad nomina predicta non erat promissa, sed quod alia iura, & prætentiones.

Minùs releuat, quod instrumenta debitorum non fuerant data viro, quia tunc debebant dari, si debitores negassent, se tales, vt post Castren. & Bertrand. tradit. Dec. cons. 105. nu. 25.

Pampilionen. de Stella. Ven. 15. Martij. 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Contra citatum in prima instantia, nō potest agi per contradictas in causa appellationis.*

2 *Coram diuersis iudicibus in eodem causa potest agi, parte acquiescente.*

3 *Qui citat aliquem tanquam procuratorem, videtur eum tāquam verum procuratorem, aprobare.*

4 *Constitutio procuratoris facta ab vno ex beneficiatis sufficit, cum agitur pro defensione Ecclesiæ.*

D E C I S I O LXI.

Fuerat resolutum coram me, sententias Rotales fuisse nullas, quoad beneficiatos, quia licèt fuerint citati vigore primæ commissionis Rotalis, tamen cum eadem causa fuisset introducta eodem tempore coram Metropolitano, & denuo post latam sententiam a Metropolitano vigore alterius commissionis appellationis in Rota, † debebant denuò citari, nec 1 poterat contra ipsos agi per contradictas vigore citationis factę in vim primæ commissionis. Achil. decis. 13. de dol. & contum. Et cum pars non acquiesceret, iterum proposui dubium, & Domini ex eisdem steterunt in decisis.

2 Nec facit, quod sententia metropolitani fuerit nulla, quia id non operatur, quòd prima commissio Rotalis habuerit effectum Et quamuis coram diuersis iudicibus in eadem instantia possit agi parte acquiescente, Rip. in cap. cùm M. Ferrarien. num. 19. de constit. Tamen hoc non fuit factum, quia prima sententia Rotalis fuit lata in tertia instantia, reuocando sententiam Metropolitani. Et sic vigore secundæ commissionis. Ex quo clare patet, quod prima

commissio non habuit affectum.

Nec Abbati suffragatur, quod coram Metropolitano non comparuit persona legitima. Omisso enim, quòd hoc non facit ad punctum, cum tendat ad impugnationem sententiæ Metropolitani, † fuit coram Metropolitano citatus Ioannes de Ochoa per Abbatem, tanquam beneficiatorum procurator. Et ideo videtur, eum tanquam verum procuratorem, approbasse, Castren. in l. licet num. 2. vers. tu dic hoc verum, ff. de iudic. & in cons. 12. incipit. tota disputatio in princ. Vol. 1. Macant. de ordin. iudic. par. 6. memb. 9. nu. 56. latè Felin. in c. cum inter, sub num. 11. vers. vnde generaliter, de excep. Mohed. decis. vnica, nu. 4. de regular. Et tenuit Rota coram R. P. D. meo Seraphino, in causa Borgen. de Couarruuias 4. Februar. 1492. vbi dicitur, ita pluries fuisse resolutum. Quod dicitur non adesse hodie qui possit de hac nullitate dare, cesset, cum D. Capparossa habeat mandatum ab vno ex Beneficiatis, quod sufficit, cum agitur de defensione Ecclesiæ. Abb. in c. cum olim, num. 2. in fin. vers. item ex prædictus, de testib. Specular. in tit. de procurat. §. ratione, quoque, num. 9. vers. quid si Canonic. Archid. in cap. cum liceat, num. 2. 12. quest. 2. Anton. de Butr. in cap. edocer, paulo antè num. 22. de rescript. Matthe sil. singulari 150. Et fuit resolutum coram Illustrissimo Piatto in causa Virdunen. electionis, 17. Maij 1589.

Esina Saluiani Interdicti. Lunæ 18. Martij 1602.

S V M M A R I V M.

1. *Persona quantumuis coniuncta non potest constituere procuratorem ante litem contestatam, secus tamen post litem contestatam.*
2. *Mandatum procuræ potest quandocumque produci, si non opponatur.*
3. *In dubio fit interpretatio, quòd quis voluerit vti facultate quam habet.*
4. *Verbum* CONSTITVIT, *ex subiecta materia accipitur pro* SVBSTITVIT
5. *Verbum*, SVBSTITVIT, *quando opus est institutione accipitur pro* INSTITVIT.

DECISIO LXII.

Fuerat resolutum coram me. 9. Aprilis præteriti, sententiam non fuisse nullam. Seruatum tamen, videre, an Pyrrhus tanquàm frater potuisset constituere procuratorem pro fratre, ante litem contestatam, in casu, &c. Tunc enim non constabat, quod Pyrrhus haberet mandatum cum facultate substituendi. † Et regula est quod persona quantumuis coniuncta non possit ante litem contestatam, procuratorem constituere, licèt secus sit post litem contestatam, Doctor, & præcipuè Alex & Ias. in l. quod quis. in 7. fallentia. C. de procurat. Decios post. Felin. in C. intelleximus nu. 64. de iudic. Speculat. in tit. de procurat. §. ratione constituentis, vers. quod si cannonicus, Roman. cons. 24. num. 8. Rota. decis. 34. de procurat. in antiq. vbi quod ita tenet Rota.

In casu tamen de quo agitur, Domini dixerunt, Pyrrhum potuisse constituere procuratorē pro Thadæo fratre, quia habebat mandatum cum facultate substituendi, & quamuis hodie solum mandatum fuerit productum, † Tamen cum non fuerit oppositum, quandocumque produci potuit. Rota decis. 19 de procurat. in antiq. quam seruari testatur Puteus decis. 383. nu. 8. lib. 2. Aym. cons. 108. nu. 1.

Nec placuit, quòd Phyrrhus visus sit nolle vti facultate sibi concessa in mandato, cum illud non produxerit, & ideo intrare regulam, Quod potui nolui. &c. quia Phyrrhus non se restrinxit, eligendo viam incompetentem exclusiue ad mandatum, sed solum constituit procuratorem pro se, & fratre, & ideo constitutio procuratoris sustinetur in vim facultatis sibi in mandato concessæ, arg. l. 3. & eorum quæ ibi notat Bald. & alij, ff. de milit. testam. † Et tanto magis quia in dubio fit interpretatio, quòd voluerit vti facultate mandati pro validitate actus, l. quoties 80. de verb. oblig.

Nec releuat, quod Pyrrhus procuratorem constituerit, non autem substituerit, prout sibi erat concessum in mandato, † quia Verbum [constituit] debet intelligi, pro [substituit] † prout verbum [substituit] accipitur pro (instituit) quando institutione opus est. Bald & Salicet. in l. penult. C. de procurat. Decius, in l. si librarius 92. in princ. vers. & similiter si notarius, ff. de reg. iur. Benè facit decisio Rotæ 27. de prebend. in nou.

Romana Redditionis Computor. Ven. 22. Martij, 1602.

S V M M A R I V M.

1. *Qui petit exhibitionem libri, debet probare existentiam libri apud illum à quo petit exhibitionem ante.*
2. *Non tenetur qui exibere librum cuius existentia apud ipsum probata fuit ante litem motam.*
3. *Speciale est in scriptura, quòd probata semel existētia libri apud aliquem ante litem motam, teneatur librum exibere, quando scilicet recepit librū à petente exhibitionem, vel quādo ex officio tenebatur custodire, alias secus.*
4. *Magister domus non tenetur custodire libros dispersa.*

DECISIO LXIII.

Existentia libri dispensæ penes. D. Aloysium, non videbatur plene probata, quod est principale fundamentum illius qui petit exhibitionem, l. 3. in princ. vbi glos. in verb. summatim ff. ad exhiben. De ea enim deponit vnicus tantum testis, cuius etiam dictum confunditur ex dicto primi testis, & in omnem euentum, quatenus probaretur, esset probata ante litem motam, & proptereà non suffragaretur, quia licèt sit speciale in scriptura, quod probata semel existētia, ante litem quis teneatur exhibere; hoc est verum quando ille a quo petitur exibitio, illam recepit à petente exhibionem, vel quando ex officio tenebatur custodire, alias secus, vt declarat Castr. in l. 2. nu 7 & Corn. nu. 5. C. de testam. ordin. Hic autem, cum D. Aloysius non habuerit libros ab ipsis dominis petentibus exhibitionem, † nec ipse tenetur custodire libros dispensæ, cum esset magister domus non valet in his terminis argumentum a præterito in præsens per Doctores allegatos.

Romana Primogenituræ de Sancta Cruce. Ven. 24. Maij 1602.

S V M M A R I V M.

1. *Descendentia probari debet per gradus distinctos.*

2 In

2 *In probanda parentela recente, vt fraternitate, vel filiatione, an sufficiant probare tractatum, vel nominationem in iudicio petitorio.*
3 *Filiatio & fraternitas concludenter probatur per publicam vocem, & famam, & tractatum.*
4 *Testes singulares deponentes de diuersa tractatione & reputatione in filium, vel fratrem, probant fraternitatem & filiationem.*

DECISIO LXIV.

DOnauerat de anno 1576. Scipio Sancta Crucius Episcopus Ceruien. Domino Honuftio eius ex Georgio fratre nepoti, & successiuè primogenito eiusdem Honufrij, & alijs primogenitis ex eo descendentibus, quædam bona, quę &c. testamento auxerat, & in eodem contenta in donatione confirmauerat, quibus substituerat quosdam, inter quos, & primogenitus Valerij alias Valeriani Sanctacrucis fratris Illustrissimi D. Prosperi Cardinalis Sanctæ crucis. Et quãuis nondum euenerit casus substitutionis, nihilominus ad omnem bonum finem, dominus Marcellus filius Valerij, seu Valeriani, & ipso solo iura deducente, Dominis desiderat de hac descendentia constare,

1 † Probatur enim per gradus distinctos, prout requiritur, c. licet ex quam, ibi, singulos gradus, ex. de testibus. Innoc. in C. series, in fin. & ibidem Bald. num. 3. eodem tit. idem Bald. in l. 1. num. 18. Vers. propterea, C. eodem. Anchar. cons. 277. num. 7. vers. nam aliquis gradus, Decius, qui de communi cons. 322. num. 4. Nam quòd Valerius, alias Valerianus esset frater Cardinalis, deponunt primus, & 4. testis super secundo. Et dant rationem ex publica voce, & fama, & super 3. deponunt, de communi reputatione ab omnibus, vt de tractatu inter ipsos, vt tales, & secundus, & 3. testis pariter de eodem tractatu, & communi reputatione deponunt, & Valerianus vt talis nominatur in donatione,

Quòd vero D. Marcellus descendat ex Valer'ano, & Antonina de Mutis coniugibus, deponunt dicti testes super 5. Et deponunt de publica voce, & fama, tractatu, & communi reputatione.

Vltimus vero gradus, videlicèt, quod Valerianus iunior & Antonius descendebant, ex Marcello, & Porcia del Draco pariter coniugibus, deponunt dicti testes super 6. & 7. de publica voce, & fama, tractatu, & reputatione, & res est notoria.

Quæ probatio visa fuit Dominis satis sufficiens.

2 Nam quicquid sit de illa quæstione, an in iudicio petitorio, quando agitur de probando parentela recente, quæ hominum memoriam non excedit, sufficiat probare tractatum, vel nominationem, & de fraternitate probanda, Pacian. de probat. cap. 12. num. 7. & seqq. lib. 2. Et an per similes actus probetur filiatio, Fachin. contro. iur. lib. 1. c. 73. per totum. & Pacian. d. lib. 2. cap. 6. hic cessat omnis difficultas, † quia vna

3 cum tractatu concurrit publica vox, & fama, & ideo hæc fraternitas, & filiatio concludenter sunt probata. Aret. cons. 37. in fin. vers. venit igitur ad 2. Aym. cons. 149. nu. 2. in fin. Alex. cons. 181. num. 9. vol. 7. Pacian. d. cap. 12. num. 23.

4 Nec obstat, si diceretur, quòd isti testes sunt singulares, cùm quilibet, eorum deponat de diuersa tractatione, reputatione, & c. quia hic non agitur principaliter de probando illos actus de quibus testes deponunt, sed de probando effectum quia resultat ex actibus illis, videlicet fraternitatem, & filiationem. Ita post gloss. Castr. in cons. 151. num. 7. vers. 2. Videtur vol. 1.

Camerinen. Dotis. Ven. 31. Maij. 1602.

EPITOME.

Dos pro filia promissa marito, intuitu legati ex certis bonis detrahendi, si illa bona perueniant ad filiam, obligatio cessat.

SVMMARIVM.

1 *Solutio dotis promissę marito facta vxori non liberat debitorem.*
2 *Deficiente causa propter quam quis se obligauit, obligatio remanet inefficax.*
3 *Mandatum non est exequendum quod de legitimo ... etiam ex nouiter deductis.*
4 *De specie ad quantitatem non fit compensatio.*
5 *Mandatum relaxatum vltra summam debitam nõ est exequendum.*

DECISIO LXV.

SEmel atque iterum resoluta hac causa, & tandem tertio proposita, Domini steterunt in decisis contra Augustinum solum informantem, censentes, mandatum per ipsum obtentum contra Pantaleonem socerum, sustineri non posse. Nam cum Venantia eius vxor habuerit bona materna, ex quibus legatum orat soluendum, intus habet, quod ex ra petit.

Nec obstat, quòd promisso de soluenda dote erat facta Augustino, † & solutio dotis promissæ marito 1 facta vxori non liberat debitorem. l. si pater, C. de doti. promiss. Guido Pap. decis. 375. cum alijs, quia hæc difficultas cessat ex apocha, in qua Augustinus promittit quietantiam pro huiusmodi legato, cuius intuitu fuerant promissa quingenta, (vt bene in decisione R. P. D. mei Pamphylis) quam nec ipse, nec Venantia facere poterant, tempore relaxationis mandati, ex quo Venantia habuerat bona materna, & consequenter legatum quod in eis comprehenditur, Vnde mandatum relaxatum contra Pantaleonem fuit iniustum, † quia eius obligatio cessabat, cum de- 2 ficeret causa propter quam se obligauerat, & sic sine causa obligatio remanebat inefficax, l. si pupillum, secunda, vbi Bald. & Imol. ff. de acquir. hæred. Anchar. cons. 330. num. 11. Et tenuit Rota in Romana de Zabrerijs 4. Maij sub num 14. 1580. coram Cantuccio, & fuit late deductum in alia causa Romana nullitatis 23. Ianuarij de hoc anno coram R. P. D. meo Pamphylio.

Nec obstat, quòd causa promissionis dotis non cessat, ex quo pater tenetur dotare filiam, quia cum scuta 500. fuissent promissa intuitu legati de quo promiserat Augustinus quietantia, vtique pro hac rata cessat causa obligationis Pantaleonis, cum iam Augustinus habuerit alia quingenta promissa,

Minus releuat, quod solutis 500. Augustino, & per ipsam quietatione facta, parte agente pro recuperatione bonorum, quietantia operabitur effectum suum, quia fuit responsum, res excedere terminos suos, & 3 semper esse verum, quod de tempore relaxationis mandati obligatio Pantaleon scessabat ex defectu causæ propter quam se obligauerat ad illa 500.

Nec

Nec facit, quod Pantaleonem in solidum obligatus cum Vincentio filio, cui erat facienda quietatio, non possit opponere de hac quietatione, quæ Vincentio et sic facienda, quia Augustinus expressè promiserat, vtrumque de legato quietare.

Non obstat, quod cum Pantaleon non opposuerit de huiusmodi impedimento, Augustinus potuit hoc mandatum obtinere. Alex. in l. filiæ licet, num. 3. C. de collat. Nam quicquid sit de veritate, (sine actis 3 enim procedimur, & causa non est Rotalis) dum † quæritur, an mandatum, relaxatum sit exequendum, sufficit, quod deregatur iniustum, etiam ex noviter deductis, cum id tendat ad corroborationem probationem antiquarum, quod potest fieri etiam post sententiam, prout fuit pluries resolutum.

Nec Augustino suffragatur, quod post solutionem quingentorum, Pantaleon de nouo se obligauerat pro residuo, quia ista non est noua obligatio, nisi respectu solutionis in terminis ab arbitro declarandis.

Minùs etiam ei suffragatur, quod dos fuerit debita 4 in pecunia, † & non fiat compensatio de specie ad quantitatem, l. si conuenerit, ff. de pignorat. act. l. si non fortem, §. si certum. ff. de condict. ind. b. Socin. iun. cons. 10. nu. 22. lib. 3. & cons. 170. nu. 20. lib. 3. quia hæc conclusio non applicatur; non enim agitur de compensatione, sed dicitur, quod pecuniæ fuerint debitæ intuitu legati, quod soluendum erat ex hæreditate, & hodie cessat ista obligatio, quia hæreditas deuenit ad manus ipsius Venantiæ.

Nec refert, quòd ista hæreditas non ascendat ad valorem legati, quia etiam si hoc non probetur, tamé si probaretur cessat, nihilominus causa obligationis Pantaleonis, pro valore hereditatis. Et sic mandatum 5 non esset exequendum tanquam relaxatum † vltra summam debitam, vt fuit late deductum in causa Romana (poli) 21. Februarij, 1600. coram R. P. D. meo Iullo.

Non obstat, quod hodiè negetur, bona matris peruenisse ad manus Venantiæ, sed solum certam partem quæ non ascendit ad summam 500. quia hoc nunquam fuit controuersum, & non instificatur in facto.

Et vnus ex Dominis respondebat, quòd si fortasse probaretur, totam hæreditatem non pertenisse ad manus Venantiæ, quod nihilominus non suffragaretur, ex quo dicta hæreditas hodie est debita Venantiæ ex fideicommisso, & ideo ipse habet iura, & actiones pro consequendis omnibus bonis matris.

Alia tollantur ex decisionibus in hac causa factis.

Anconitana Assecurationis. Ven. 31. Maij. 1602.

SVMMARIVM.

1 *Apocha onerationis vulgariter nuncupata* POLIZA DI CARICO *probat onerationem.*
2 *Liber scribæ nauigiorum meretur fidem, maximè stante statuto, quòd ei fides adhibeatur.*
3 *Testes in primo iudicio nulliter examinati, si deinde cum partis interrogatoris examinentur probant.*

DECISIO LXVI.

Dubitaui, an apocha assecurationis esset iustificata. Et Domini affirmatiue responderunt. Duo enim propositus iustificatione erant probanda, alterum, quod constaret de oneratione Ciambellotorum. Alterum vero, quod constaret de deprædatione.

Prius probatur ex apotheca onerationis vulgariter 1 nuncupata, (Poliza di carico.) Stracca, de assecur. glos. 11. num 50.

Et quamuis in apocha onerationis non habeatur, quod sint tabulæ Ciambellotorum, tamen cessat difficultas, cum in libro originali scribæ habentur, Iacobum onerasse sex tabulas Ciambellotorum. † Qui 2 liber scribæ nauigiorum, fidem meretur, Stracca, de assecur. glos. 81. nu. 52. eoque magis hoc procedit Anconæ, vbi adest statutum municipale, quod huiusmodi scribis fides habeatur, vt in rubrica 90. de fide danda Scripturis scribarum nauigiorum, & insuper concurrit qualitas mercium, numeri, signi, loci, & personarum, nec ita qualitas personarum potest in alia qualitate mercium verificari.

Nec obstat, quod dicitur, Ciambellotos spectare ad Ruscam, non autem ad Hebræos, de quibus agitur, quia licèt testes dicant, vnam tabulam fuisse habitam à Rusca, aliam a Dogana, nihilominus concludunt, tabulas fuisse quorumdam Hebræorum.

Minus facit, quod tam in apocha onerationis, quam in patria libri, dicatur, tabulas fuisse oneratas die 29. Septembris, & tamen ex dicto Luce patroni, ibi fuisse consignatas per sex dies ante discessum a portu, & sic die 24. cum discesserit die 30 Nonem enim, non tum, quod merces consignentur patrono nauis, & illius ad aliquot dies scriba conficiat apocham onerationis.

Quod dicebatur, apocam assecurationis non fuisse recognitam, constat de contrario in processu compulsori in fol. 22. prout etiam apocha onerationis fuit recognita in eodem processu, fol. 22. Cætera vita sunt Dominis non mereri responsionem.

Posterius requisitum videlicet de prædatio, probatur ex testibus, qui licèt in primo iudicio fuerint nulliter examinati, tamen postea ad instantiam patris, cum eius interrogatorijs fuerunt examinati.

Ausculana Domus. Lunæ. 3. Iunij. 1602.

EPITOME.

Legatarius in relegato nō præfertur creditoribus habentibus anteriora iura, quibus datur retentio, si possidebant iure familiaritatis in vita testatoris, vel habebant precariū ad sui fauorem, nisi sunt creditores chirographarij, hæreditas sit soluendo, quo casu onus probandi, quòd hæreditas non sit soluendo, incumbit creditoribus.

SVMMARIVM.

1 *Vxor, & eius heres mortuo marito possunt retinere bona mariti ex hypotheca dotis.*
2 *Vxor non potest authoritate propria ingredi bonorum dotalium possessionem.*
3 *Intellige, nisi habeat precarium ad suifauorem, vel bonorum possessio perueniat ad ipsam fine vitio*
4 *Vxor quæ possidet ratione familiaritatis bona in vita viri*

viri eo defuncto potest sibi mutare causam possessionis, & idem potest hæres.

5 *Mutatio possessionis censetur facta ex superuenientia noui tituli, absque alia declaratione.*

6 *Legatarius in re legata præfertur alijs creditoribus, quando hæreditas est soluendo, al. sec. cus.*

7 *Intellige de creditoribus chirographarijs, qui non habent hypothecam, secus in alijs, & num. 9.*

8 *Doctor est in eligendus secundum ea quæ allegat.*

9 *Creditor habens Hypotecam, potest sibi eligere vnum ex pignoribus quod voluerit.*

10 *Creditoribus chirographarijs agentibus aduersus legatarios incumbit onus probandi, hæreditatem non esse soluendo.*

11 *Saluianum competit legatario pro legato.*

12 *Saluianum non concepit legatario, si possidens habet ius retentionis ex priori iure.*

13 *Ex acceptatione legati censetur approbatum testamentum.*

14 *Heres non potest venire contra factum defuncti.*

15 *Vtens iure retentionis, vt post satisfactionem restituat legatario, non dicitur contrauenire voluntati testatoris qui simpliciter legauit, & num. 17.*

16 *Legatum factum cum conditione, seu clausula, DVM DOTEM NON REPETIERIT, ET VITAM VIDVALEM SERVAVERIT, non censetur relictam animo compensandi cum dote, & num. 22.*

17 *Testator censetur se conformare cum dispositione iuris.*

18 *Hæres succedit in omne ius defuncti.*

19 *Fructus computantur in sortem, quando contractus est vsurarius.*

20 *Legatum annuum factum ob retardatam solutionem dotis, est vsurarium.*

21 *Secus si sit factum absque vlla dinumeratione temporis, vel pro fructibus, atque interesse.*

22 *Legatum vsus fructus, dum dotem non repetierit, & vitam vidualem seruauerit, non est vsurarium, & nu. 19. 20. & 21.*

23 *Legatum alimentorum, vel vsufructus, donec mulier vitam vidualem seruauerit, est validum.*

24 *Maximè si fructus non correspondeant fructibus dotis.*

25 *Cautio Mutiana præstari debet à muliere cui est relictum donec vitam vidualem seruauerit alias debet restituere fructus.*

28 *Cautio Mutiana debet præstari iuxta terminos auth. cui relictum. C. de indict. vidui. tollen.*

27 *Cautio Mutiana vult, quod restituatur, in euentum contrauentionis.*

DECISIO LXVI.

FInito vsufructu domus de qua agitur, per obitum Hieronymæ, quem Vincentius eius vir ipsi legauerat, dum viueret, vitam vidualem seruaret, & dotem non repeteret. Marinus pro parte hæres D. Vincentij, & in dicta domo finito vsufructu prælegatarius petebat immissionem. Albena vero filia, & hæres Hieronymæ volebat retinere, tanquam creditrix dotis maternæ, donec sibi de ea fuisset satisfactũ, quapropter dubitaui, an Marino esset concedenda immissio. Et negatiue fuit resolutum, quia nedum

1 † Vxor, mortuo marito, ratione hypothecæ potest retinere bona pro iure suarum dotium, sed etiam filia pro dote materna, Bart. in l. gerit, numer. 21. ff. de acquir. hæred. Bru. cons. 1. numer. 11. & 12. vol. 1. Campeg. in cons. 109. nu. 4 Grammat. decis. 58. numer. 4. Bald. in l. 1. num. 4. C. de seruo pign. dato manum. Decius cons. 2, 2. numer. 2. & cons. 400. numer. 5. cum alijs per Natt. in cons. 77. num. 27. vol. 1.

Quamuis enim regulariter mulier non possit propria auctoritate ingredi possessionem bonorum dotalium, vel pro illis obligatorum, per tex. in l. dotis actione. C. solut. matrim. † Tamen id non procedit, 3 vel quando mulier habet peccatum in restitutione dotis, vel alias possessio vacua ad ipsam peruenerit sine vitio, vt expressè dicit Decius, d. cons. 232. num. 2. & 671. num. 1. & seqq. prout in proposito accidit. † Al- 4 benia enim; iam viuente matre, ac tempore eius obitus erat in possessione domus de qua agitur, iure familiaritatis. Vnde post illius obitum, potuit sibi mutare causam possessionis. Bald. in l. penult. sub. num. 2. C. de pignorat. act. & retinere pro dote materna, † sicut & absque alia declaratione censetur fecisse, 5 iuxta opinionem Decij in cons. 402. num. 5. quam reprobato Socin. Seniore in cons. 131. num. 7. lib. 1. passim seruat Rota, vt per Put. dec. 446. lib. 1. Paleott. decis. 248. & Achil. decis. 4. de causa poss. & propriet. Et fuit resolutum in causa Maceratan. hæreditatis 11. Maij 1587. & in vna Rom. Beneficij sancti Andreæ. 19 Nouembris 1601. coram R. P. D. N. Pamphilio. Vltra quod constat ex actis, de expressa declaratione.

Non obstat, quod legatarius in re legata præfertur cæteris creditoribus, quando hæreditas est soluendo, licet secus sit quando hæreditas non soluendo. Cyn. in l. 2. circa medium, & Albericus, numer. 2. C. qui potior in pignor. habeantur & Cynum sequitur Bart. in l. si is cui, §. post quam, in fin. ff. vt in pos. sed. legat. Natta post Castren. quem allegat. cons. 199. num. 8 vol. 1. Surd. decis. 316 numer. 12. Et creditori incumbit onus probandi hæreditatem non esse soluendo, Natta, & Surdus loc. s præcitat s.

Nam respondetur, quod glossa, in d. l. si is cui, §. 7 postquam, in verbo non habebitur, ff. vt in poss. legat. quæ est magistra huius opinionis, & quam Cynus sequitur, loquitur, (vt bene aduertit Bart. in l. creditoribus, numer. 3 ff. de separat.) in creditore chirographario, qui non habet hypothecam. Ac in l. summa C. etiam ob chirograph. pecun. & in eodem creditore loquitur Cyn. † Et alij DD. qui ipsam alle- 8 gant, ex eius sententia sunt intelligendi, iuxta doctrinam Bart. in l. non solum, §. si liberationis verba, num. 7. ff. de liberat. legat. Et idem Cyn. bene materiam declarat, & in parte etiam Vincentius de f. anch. dec. 246

At vero in præsenti casu, legatarius non agit cum creditore chirographario, sed agit cum muliere, quæ ex persona matris habet expressam hypothecam omnium bonorum in instrumento dotis, anteriorem legatarijs. † Et ideò potuit sibi vnum ex pignoribus, 9 quod voluerit eligere, l. creditoris, ff. de distract. pignor. iuncta l. qui generaliter, ff. qui potior in pign. hab. Surd. decis. 44. num. 16. Nec hoc ius potest impedire testator, l. 1. C. debit. pign. vendit. imped. non poss. d. l. creditoris. Et in similibus terminis tradit Bald. in l. 2. numer. 4. C. si aduers. vendit. pign. & in d. l. 1. in princ. C. debet. vendit. pign. imp. d. non posse. † Ex quibus cessat, non modo quod dicebatur, 10 creditoribus incumbere onus probandi, hæreditatem non esse soluendo, quia non versamur in terminis illius distinctionis, † sed etiam quod dicebatur, 11 eidem competere Saluianum. Aret. in § Item Seruiana, num. 9. inst. de actionib. Gabriel. cons. 46. numer. 19. l. 1. Paleott. decis. 313. & tenuit Rota coram R. P. D. meo Sacrato in causa Rom. legati 11. Ian. 1602. quia

12 hoc non militat, quando ille qui est in possessione habet ius retentionis ex prioritate hypothecæ, per iura prædicta.

13 Nec facit quod Hieronyma acceptando vsum fructum, videtur approbasse testamentum mariti. Et sic, quod finito vsufructu, domus ad Marinum reuertatur, l. si pars §. fin. l. Papinianus, §. si conditioni, ff. de inoffic. testam. l. post legatum, in princ. & ibi DD. ff. de his quibus, vt indign. in l. qui bil. nu. 2 ff. de inoff. testam. latè Alber. cons. 17. num. 1. & seqq. Et ideo cum 14 Albenia sit † hæres Hieronimæ, non potest venire contra ipsius factum, l. cum a matre vbi DD. C. de rei vendic. Respondetur enim, quod Albenia non impu-15 gnat testamentum, nec testatoris voluntatem, † sed solum vult retinere hanc domum, donec sibi fuerit satisfactum de suo credito, & postea non recusat di-16 mittere domum Marino. † Et cum huiusmodi legatum non fuerit relictum animo compensandi cum dote, quia fuit relictum dum dotem non repetierit, & vitam vidualem seruauerit, & sic per verba temporis distributiui. Quare sicuti Hieronyma, si viueret, potuisset petere dotes suas, nec tum dici potuisset, testatorem noluisse illam posse vti iuris remedijs pro sua 17 dote recuperanda, † quia testator censetur se conformare cum dispositione iuris, Bald. in l. 2. in fin. C. de condit. instit. Ruin. cons. 169. numer. 7. lib. 1. Ita hodie cum per mortem Hieronymæ vsus fructus sit finitus, 18 & Albenia, eius filia, † & hæres petat dotem maternam, iuris remedijs vti potest, prout poterat eius mater, quia in omne eius successit, l. hereditas, ff. de reg. iur. Et sic nec dispositioni, nec voluntati testatoris contradicit.

Non obstat, quod huiusmodi debitum dotis videatur extinctum; quia legatum vsusfructus, donec vitam vidualem seruauerit, censeri debet vsurarium, 19 † Et ideo vsus fructus perceptus in sortem, computari, Put. decil. 70. & 106. lib. 1. quia doctores quos allegat Puteus, & alij latissimè per Surdum cumulati, de aliment. tit. 1. quæst. 45. num. 21. & seqq. & tit. 8. priuil. 29. num. 2. & tit. 9. quæst. 16. numer. 53. & Pu-20 teus ipse, loquuntur, † quando relinquitur annuatim certum quid per denumerationem temporum ob retardatam dotis solutionem, quod est valde di-21 uersum a legato de quo agitur, † in quo non fuit habita aliqua ratio ad denumerationem temporum, nec pro fructibus nec minus pro interesse dotis. Ideoque non est vsurarium. Surd. d. tit. 9. quæst. 16. numer. 53. in 22 fin. Imo fuit factum legatum dum dotem non repe-23 tierit, & vitam vidualem seruauerit. † Et non est dubitandum, quin legatum alimentorum, vel vsusfructus, factum vxori donec vidualem seruauerit vitam, sit validum, l. fin. & ibi gloss. Bart. & alij, C. de indict. viduit. tollend. Castr. cons. 451. part. 1. Illustrissimus Mantica, de coniect. vltim. lib. 11. tit. 19. num. 22. Et in terminis fimilis legati fuit dictum in causa Romana Saluiani, 26. Aprilis, & 2. Iunij 1599. coram R. P. D. meo Lancelloto.

24 Quibus addebant Domini, quod eo magis procederent prædicta, si probaretur per Albeniam, quod vsusfructus medietatis hæreditatis legatus Hieronymæ non haberet proportionem ad fructus dotis. Surd. tit. 9. loco præcitato, in fin. quod etiam fuit ponderatum, in dicta Romana, coram D. meo Lancelloto.

25 Nec subsistit, quod cautio Mutiana non fuerit præstita, & ideo fructus percepti per Hieronymam sint restituendi. Grat. respons. 102. sub nu. 10. lib. 2. Ias. in l. cui relictum, numer. 7. C. de indict. vid. tollen. quia vt 26 constat ex processu de partibus fol. 16. a tergo. † hæc cautio fuit præstita iuxta formam authentic. cui relictum, & in corpore, vnde sumitur, C. de indict. vid. tollend. videlicet † in euentum contrauen-27 tionis de restituendo relictum, vna cum fructibus.

Minus facit, quod Albenia debeat reddere rationem de bonis per Hieronymam receptis, ex quibus vsus fructus erat percipiendus, quia per ipsam non stat, quo minus hæc ratio reddatur, imò offert se paratam.

Legionen. Canonicatus. Lunæ 3. Iunij 1602.

E P I T O M E.

Stante statuto, quòd descendentes ex Mauris non admittantur ac canonicatus, & præbendas, si quis dixerit, quem ex Mauris descendere, debet hoc concludenter probare.

S V M M A R I V M.

1 *Non descendentia à Mauris præsumitur.*
2 *Obiectum debet concludenter probari.*
3 *Confessio facta in memoriali, probat contra confitentem, & nu. 7.*
4 *Publica vox, & fama, cum agitur de probanda origine ab antiquo, facit plenam probationem.*
5 *Confessio simplex extraiudicialis coadiuuat publicam vocem, & famam, contra confitentem.*
6 *Confessio est maior quolibet publico instrumento.*
8 *Exclusio vnius, est inclusio alterius.*
10 *Per communem reputationem, famam, & indicia, impuritas sanguinis sufficienter probatur.*
11 *In probando genere magis creditur testibus deponentibus de bona fama, quam de mala, etiam si testes de mala fama aliquantulum numero excederent, & num. 17.*
12 *Quòd quis sit nobilis, & ex puro sanguine natus, iudicatur ex eo, quod eius pater, vel frater gessit officium quod solum personis puris, & qualificatis conceditur, & nu. 13.*
13 *De fide inquisitorum, quod quis sit ex puro sanguine, habetur aliqua ratio.*
14 *Probata qualitate vnius fratris, censetur etiam probata respectu aliorum fratrum vtrinque coniunctorum.*
15 *Testes nulliter examinati faciunt magnum adminiculum.*
16 *Testes ad probandam impuritatem sanguinis, debent examinari in loco originis illius qui dicitur esse impuri sanguinis.*
18 *In probanda impuritate sanguinis fama non habetur in consideratione, nisi sit vniformis, inconcussa, & super ea non sit contradictio.*
19 *Testis non probat, hoc esse, quod ab hoc contingit abesse, & num. 21*
20 *Fama, ad hoc vt probet, debet ortum habere ex probabilibus causis, alias tanquam vana vox populi nihil probat.*
22 *Probatio, quæ data instantia corruit, nihil cōcludit.*
24 *Probatio dubia non releuat.*

DE·

DECISIO LXVIII.

DOminus Antonius Eſcouat obtinuit per ſanctiſſimum D. N. ſibi prouideri de canonicatu, & præbenda in Eccleſia Legionenſi, in qua viget ſtatutum per Fæl. record. Pium IV. confirmatum, volens inter alia, quod deſcendentes ex Mauris non admittantur ad canonicatus, & præbendas dictæ Eccleſiæ. Vnde Capitulo recuſante recipere D. Antonium ſub prætextu, quod deſcenderet ex Mauris, dubitaui an dictum ſtatutum in hac parte obſtaret domino Antonio. 1 † Et cum talis non deſcendentia præſumatur, c. vlt. de præſumpt. l. ab ea parte ff. de probat. Capitulo 2 onus probandi talem deſcendentiam incubit. † Et quidem concludenter, quia venit obiectiuè. Rota deciſ. pen. & vlt. de except. in nou. ; B. ſigner. deciſ. a. eod. tit. Et in terminis huius ſtatuti fuit dictum corã Illuſtriſſimo Bianchetto, in cauſa Legionen. ſenegatæ poſſeſſ. 8. Martij 1593. Et in alio ſimili ſtatuto coram Illuſtriſſimo Mantica, in cauſa Toletana Parochialis 27. Ianuarij 1595.

Quare pro parte Capituli ad probandum hanc impuritatem dicebatur, quod Antonius fuiſſet ſaſſus in memoriali porrecto Capitulo, de quo in ſummario num. 3. quod eius pater fuerit Bernardinus Eſcouat natus Salpanæ, & eius auus paternus Antonius, qui ante 96. annos venit ex Sahagun ad inhabitandum Saldanam, vbi ſemper eius origo permanſit, quæ alioqui procedit de Villa Atalon ex familia de Eſcouat, quam villam non incolunt abhinc iam annis 140. 3 † Et istæ omnia narrata probant contra D. Antonium ad l. cum precum. C. de liber. cauſ. Felin. in c. examinata ſub num. 3. de iudic. Iaſ. in l. 2. num. 4. C. de inſtit. & ſubſtit.

Et propterea receptis teſtibus de Saldana qui dantur in ſummar. num. 4. Videtur ex eorum depoſitionibus, quod Bernardinus pater, & Antonius auus iunioris Antonij, communiter reputentur deſcendentes ex 4 Mauris, quia de hoc erat publica vox, & fama, † quæ cum agatur de probanda origine ab antiquo, facit plenam probationem. Abb. in c. venerit. 1. ſub num. 8. de verb. ſignif. Alex. conſ. 15. num. 8. & ſeq. vol. 5. cum alijs late deductis per Chaſſan. conſ. 54. num. 25.

Secundo dantur teſtes, ſummar. num. 5. recepti in oppido de Villamartin, qui deponunt, Bernardinum patrem Antonij iunioris, ibi dixiſſe in d. Oppido, vbi murmurabantur, quod non eſſet ex puro ſanguine.

Tertio affertur in ſummar. num. 6. depoſitio eiuſdem teſtis, afferentis ſe audiuiſſe à quodam viro iam defuncto, Antonium ſeniorem ſibi, & aliis Legione dixiſſe, ſubſequentia verba. [Illic in Saldana me habent in mala poſſeſſione, ſed iuro per Deum, quod ille qui iacet ſub hoc lapide, eſt pater meus] 5 † Quæ quidem confeſſio, quod haberetur in mala poſſeſſione, multum coadiuuat publicam vocem, & famam quia 6 † confeſſio eſt maior quolibet inſtrumento publico. Bald. conſ. 192. ſub. num. 8. verſ. veruntamen, vt dixi, lib. 2. Crauett. conſ. 61. nu. 3.

7 Quarto dicebatur, Antonium in ſuo memoriali, dixiſſe, quod eius auus venerat ex oppido de Sahagum, & cum in hoc oppido adſit hæc familia de Eſcouat, in qua aliqui ſunt nobiles deſcendentes ex puro ſanguine, alij vero ex Mauris, vt deponunt teſtes, ſummar. nu. 7. & dicti teſtes deponant, Bernardinum patrem Antonij non eſſe affinem, nec conſanguineum nobilium de Eſcouar, ſequitur, illum deſcendere ab 8 alijs, qui ſunt de ſanguine impuro, † cum excluſio vnius ſit incluſio alterius, l. cum Prætor. ff. de iudic. l. maritus, C. de procurat. c. nonne, de præſumption.

Quinto, habentur teſtes in nouo ſummar. numer. 1. qui deponunt, ſe audiuiſſe dici, Antonium ſeniorem exiuiſſe ex oppido Sahagun, ex via della Moreria. 9 † Quapropter cum in memoriali dato per Antonium Capitulo de anno 1600. habeatur, Antonium ſeniorem illinc 96 annis veniſſe ex oppido de Sahagun Saldanam, & ſic de anno 1504. Et cum de illo tempore colligatur ex actu per ipſum tunc de facto, de quo teſtes in dicto ſummar. nu. 7 fuiſſe cum maturæ ætatis; conſequens eſt, ipſum Antonium ſeniorem venientem ex via della Moreria, natum iam fuiſſe in ea de anno 1502. quo emanauit pragmatica Ferdinandi, & Eliſabethæ Regum, per quam de Regno Caſtellæ Mauri expulſi ſunt, prout habetur in hiſtoria Pontificali de Illeſcas 2. par. cap. 22. fol. 122. § 2. quo tempore ſoli Mauri ibi degebant, quia teſtes dicunt, in ſummar. nouo, num. 2. ſe audiuiſſe à ſuis maioribus, Mauros ibi inhabitaſſe, & Synagogas habuiſſe.

10 Ex quibus cum concurrant communis reputatio, ſeu fama, & indicia, dicebatur ſufficienter probari impuritatem, gloſſ. in l. 1. ff. de probat. Aret. in conſ. 37. nu. 1. Et tenuit Rota coram Illuſtriſſimo Mantica, in cauſa Toletana portionis 2. Maij. 1595.

His tamen non obſtantibus, cauſa bis propoſita, ac mature diſcuſſa, Domini, vtraque parte audita, vnanimiter concluſerunt, ſtatutum non obſtare Domino Antonio. Nam omiſſo, quod pro parte Capituli deducta non releuabant, vt infra dicetur, quattuor teſtes in ſummar. Antonij nu. 4. per Capitulum 1. & 2. vice recepti, tam in oppido de Sahagun, quam in oppido de Saldana ſenes ſexagenarij, ſeptuagenarij, & octuagenarij, deponunt, Antonium ſeniorem, & eius deſcendentes deſcendere ex puro ſanguine, nec vlla macula aſſo infectos: Imo aliqui eorum deponunt eſſe veros nobiles & in tali poſſeſſione nobilitatis exi-11 ſtere. † Vnde, negari non poteſt, cum agatur de probando genere, quod magis ſit credendum teſtibus deponentibus de bona, quam de mala fama, etiamſi teſtes deponentes de mala, aliquantulum numero excederent. Corn. conſ. 176. col. fin. num. 10. vol. 4. Anchar. conſ. 189. col. vlt. num 7. verſ. 2. modo reſpondetur, cum alijs deductis per Ocedam, de benefic. incompat. par. 2. cap. 23. nu. 147.

12 Secundo corroborantur prædicta ex teſtibus datis, ſummar. nu. 5. in fin. qui deponunt. Bernardinum patrem Antonij, geſſiſſe virgam iudicis Confraternitatis ſtatos nobilium, Chriſtianorumque antiquorum. Quod quidem officium, vt deponunt dicti teſtes non datur, niſi perſonis puris, & qualificatis.

13 Tertio legitur in ſummar. nu. 7. fides ſanctiſſimæ Inquiſitionis, in qua habetur, quod Didacus frater moderni Antonij fuit admiſſus, in Officialem illius tribunalis, & quod in eius informatione aliquid repertum non fuerit contra puritatem ſanguinis prædictorum Bernardini, & Antonij ſeniores. Et de ſimili fide Rota habuit rationem in cauſa Oxomen. ſtatuti, ſeu Cantoriæ, 27. Iunij 1601. coram R. P. D. meo Penia. Et quamuis poſtea dictus Didacus fuerit remotus ab officio, tamen hoc non fuit ob aliquam impuritatum, ſed alijs de cauſis, vt in dicta fide.

Ex quibus duabus rationibus negari non poteſt, magnum adminiculum afferri deductis pro parte Antonij, cum alias probata qualitate vnius fratris, cenſeatur probata etiam reſpectu aliorum vtcinque coniunctorum. Angel. in auth. vt liceat matri, & auie. § 1. verſ. ad hæc, in fin. Alex. in l. ſæpe num. 51. verſ. Idem etiam ſent. Angel. ff. de re iudicat. Ti-

raquell. de nobilit. cap. 17. num. 3. Catell. Cotta, in memorab. in verb. sententia dicta pro vno ex multis fratribus. Et hoc probatur Rota in causa Valentina beneficij de Marcato 6. Martij 1598. coram R. P. D. meo Pamphilio.

Quarto concurrunt dicta plurimorum testium pro parte Domini Antonij examinatorum, de quibus in summar. num. 8. qui omnes deponunt concludenter de puritate Domini Antonij. Et licet dicantur nulliter examinati, † nihilominus negari non potest, quin 15 faciant magnum adminiculum. Bart. in l. 2. nu. 2. 25. vers. quod probo. ff. de appell. recep. Verali. decis. 206. num. 6. par. 2.

Non obstant deducta in contrarium pro parte Capituli. Et primo testes deponentes de publica voce, 16 & fama, † quia vltra quod non sunt examinati in loco originis Antonij, scilicet in oppido de Sahagun, ad Bald. in l. ea quidem, num. 51. de accusat. Hic adest fama in contrarium, vt superius dictum est. 17 † Quod casu magis creditur testibus de bona, quam 18 de mala fama. † Hoc autem casu fama etiam non habetur in consideratione, nisi sit vniformis, & super ea non sit contradictio. Bald. in l. conuenticulam, nu. 8. vers. ex his infero, C. de Episcop. & cleric. & in l. diuus, ante num. 2. ff. de milit. testam. cum alijs per Roland. cons. 3. nu. 49. lib. 1. Et tenuit Rota coram R. P. D. meo Decano, in causa Oueten. canonicatus, 24. Ianuarij 1578. & sic inconcussa. Roland. cons. 3. nu. 49.

Et multum mouit Dominos, quod maior pars testium Capituli, dat rationem sui dicti, quia Escouares veniebant ex via della Moretia, & tamen in summario Antonij, nu. 2. testes deponunt, quod in eadem 19 via viri nobiles etiam, & puri habitant. † Ac ideo non probant, hoc esse, quod ab eo contingit abesse, cap. 2. de translat. Episc. l. neque natales, C. de probat. l. non hoc, C. vnde legitimi. Abb. cons. 29. in princ. lib. 1. Et in his terminis fuit dictum coram Illustrissimo Mantica in causa Toletana portionis 15. Iunij 1594. Alij verò testes fundant suum dictum in aliquibus verbis iniuriosis auditis, dum isti testes Escouares alter cate-20 tur. † Et tamen, ad hoc vt fama probet, debet habere ortum ex probabilibus causis, alias tanquam vana vox populi nihil probat. Bart. in l. de minore, §. plurimum, num. 3. ff. de quæst. Bald. cons. 295. num. 2. vers. & hæc fama, lib. 1. Corn. cons. 130. nu. 6. in princ. lib. 4. Alex. cons. 173. num. 11. vers. item non sufficit, lib. 6. Et fuit dictum coram Illustrissimo Mantica in causa Toletana portionis secunda Maij 1594.

Et ex his satis etiam appatet, sublatum esse secundú fundamentum pro parte Capituli adductum.

Tertium minus releuat, quia præterquam quod vnicus tantum testis de eo deponit, & quidem de auditu, nihilominus ex quo Antonius senior dixit, in Saldana haberi se in mala possessione, & imponendo pedem super quodam sepulchro iurauit ibi tacere eius 21 partem, † non potest, ex istis verbis necessario inferri, Antonium esse in mala possessione puritatis sanguinis, Ideoque hoc nihil releuat. ad tex. in l. in ambiguo, ff. de reb. dub.

Quartum nihil concludit, quia non valet consequentia; Non sunt affines nobilium, ergo descendunt ex alia progenie Maurorum, quia stant simul, quod non sint affines, nec consanguinei, & tamé quod descendant ex eodem antiquo stipite; & possunt descé-22 dere ex alia familia nobili in eodem loco. † Et sic hæc probatio nihil concludit, quia data instantia corruit, §. pauonem, instit. de rer. diuis. l. creditori, & ibi not. Roman. in fin. Ias. num. 7. & 8. ff. de nou. oper. nunciat. Socin. iun. cons. 63. nu. 57. lib. 3.

Et prædicta comprobantur ex duobus testibus in summar. num. 4. Videlicet 28. qui deponit, Antonium descendere ex bonis Escouaribus ex oppido de Sahagun, & 24. qui deponit, Antonium iuniorem esse in possessione virorum nobilium, & 26. scilicet Petrus Escouar, cum esset à Capitulo in testem receptus, fassus fuit, se audiuisse dici, se esse consanguineum, propter quod non fuit vlterius examinatus.

Quintum cessat, quia testes non deponunt, de quo tempore Mauri soli habitauerint in dicta via della Moretia. Vnde non obstat quod dicitur de pragmatica, etiam quando historiæ allegatæ esset adhibenda fides. Vltra quod etiam non legitur de regno Legionis, sed de regno Castellæ, quod est regnum separatum. † Et ideo hæc probatio tanquam dubia non re- 23 leuat, c. in præsentia. de probat. vbi DD. & maximè Abb. num. 3. & in c. auditis num. 25. cum seqq. de præscrip. Bald. in l. vlt. in fin. C. si min. se maior. dix. & in l. 2. num. 5. ff. de sent. quæ sine cert. quant. profert. & notat Roman. in l. non hoc, in princ. C. vnde legit. Alex. in l. eum, qui nouissimus, in princ. ff. ad Trebell. Paris. cons. 104. numer. 2. lib. 1. & cons. 54. numer. 47. lib. 4.

Perusina, seu Tudertina Bonorum Merc. 5. Iunij 1601.

E P I T O M E.

Qui agit rei vendicatione, ita debet concludenter probare dominum, vt in supplementum non admittatur iuramentum.

S V M M A R I V M.

1 *In rei vendicatione dominium debet concludenter probari, & num. 3.*
2 *Ita vt non admittatur iuramentum in supplementū.*
4 *Nemo præsumitur immemor salutis æternæ.*
5 *Pro nobili præsumitur circa ea quæ spectant ad nobilitatem, vt est liberalitatem exercere.*
6 *Enunciatiua contra tertium non probat.*
7 *Nisi si in antiquis instrumentis.*
8 *Spatium centum annorum dicitur solum antiquū in instrumentis.*
9 *Enunciatiua vnius instrumenti, etiam antiqui, non probat, sed debet esse ad minimum duorum instrumentorum, quæ originem habeant à diuersis personis.*
10 *Testis de auditu non probat.*
11 *Testis deponens de possessione & perceptione fructuum alicuius, non probat illius dominium.*
12 *Probationes quæ in sua specie non habent perfectionem, simul coniungi non possunt ad faciendā plenam probationem.*

D E C I S I O LXIX.

DOmini dixerunt, non probari dominium circa prædium, de quo agitur. † quia cum fratres 1 agant rei vendicatione, necesse est, vt plenè probetur, l. in rem. l. officium, ff. de rei vendicat. Bald. in l. cum tes. num. 19. C. de probat. Verall. decis. 280. par. 1. † In tantum quod non admittitur iuramentum in 2 supple-

supplementum, Iason in l. admonendi, num. 112. ff. de iureiur. Aym. cons. 157. num. 18. Et fuit latè deductum in causa Romana domus, 19. Iunij 1589. coram bo. mem. Orano. 3 † Et ideo imperfectæ probationea adductæ hic per fratres, sibi non suffragantur. Alex. cons. 10. in fin. & cons. seq nu. 5. & seqq. lib. 4.

Primo enim nihil facit, quod non sit verisimile, quod si Iacoba non habuisset dominium dicti prædij, illud donasset, cum donatio facta sit pro salute animæ, 4 † & nemo præsumatur immemor salutis æternę: maximè 5 stante eius nobilitate, † quæ facit, vt pro ea facilè præsumendum sit circa ea quæ spectant ad nobilitatem, prout est, liberalitatem exercere, c. 1. de donat. Et his terminis consuluit Crot. cons. 332. num. 10. vol. 3.

Quia, etiamsi ex tali præsumptione tolleretur, quod ista enunciatiua à persona suspecta emanarit, 6 nihilominus non inde † sequitur, dominium probare, 7 cum enunciatiua contra † tertium non probet, l. non nudis, l. non epistolis, C. de probat. l. ex his verbis, vbi Decius, C. de testam. milit. Aym. de antiq. temp. in princ. num. 7. Rota decis. 31. de probat. in antiq. 8 † nisi in antiquis instrumentis sit prolata, iuxta Bald. in l. cum antiquis, & ibi Ias. nu. 7. & alij C. de iure de lib. Aymo. d. loco, num. 7. Alex. cons. 75. num. 3. lib. 4. Cassad. decis. 3. num. 3. de procurat. qualis non est hæc, quia non excedit tempus centum annorum, † quod solum in instrumentis dicitur antiquum. Iason in d. l. cum aliqua, vbi hanc communem dicit. C. de iur. de lib. & ibidem idem tenet Alex. num. 6. vers. tamen communiter, & in cons. 12. nu. 8. vers. nec etiam, lib. 4. Decius, cons. 3. num. 8. Cephal. cons. 98. num. 36. Aym. d. loco, num. 4. & fuit dictum in dicta Romana domus, & alias sæpius.

Præterquàm quod hæc enunciatiua est solum vnius 9 instrumenti, † quæ etiam in antiquis non probat, nisi ad minimum sit duorum instrumentorum, quæ originem habeant à diuersis personis. Felyn. in cap. cum causam, num. 4 de probat. Aym. de antiq. temp. par. 1. sect. 4. num. 14. 19. seqq. latè Hieronymus de Monte, de finib. regen. cap. 60. num. 3. Et fuit resolutum in vna Sabinen. confinium, 10. Aprilis 1577. coram Illustrissimo Blanchetto.

10 Testes vero nihil probant, nam dum deponunt de emptione de auditu, nihil releuant. c. tam literis, de testib. Alex. d. cons. 20. num. 6. & num. 8. in fin. lib. 4. 11 Crauett. cons. 157. num. 5. vers. idem vidimus. † Dum autem deponunt de possessione Bartholomei, Iacobę, & fratrum vti dominorum cum perceptione fructuum, non probant dominum. Bart. in d. l. quidam in suo, nu. ff. de cõdit. institut. & post eum Alex. d. cons. 10. num. 4. in fin. & late deducit Decian. responsio. 73. nu. 8. & seqq. lib. 4. Deberent enim assignare rationes concludentes de dominio. Verall. decis. 229. part. 1.

12 Et ex his dicebant Domini, quod cum nulla harum probationum habeat in se perfectionem in sua specie, coniungi simul non possent ad faciendum plenam probationem. Bald. in l. si quis. §. 2. num. 3. ff. de eden. & post eum Felyn. in c. cum causam, nu. 11. de probat. Alex. in d. cons. 10. in fin. & cons. seq. num. 5. & seqq. lib. 4. Et fuit dictum in dicta causa Romana domus corã bo. mem. Orano.

Romana Societatis. Ven. 5. Iunij 1602.

S V M M A R I V M.

1. *Inæqualitas lucri est permissa inter socios, si alteri maiorem partem sortis, vel industriæ conferat.*
2. *Qui neque damnum extrinsecum, neque intrinsecum patitur in societate, sibi debet imputare, si expensas pro expeditione, & admissione ad officium posuit, quæ nunquam recuperantur.*
3. *Fructus incerti agrorum vendi possunt pro determinato pretio.*
4. *Lucrum incertum societatis vendi potest pro pretio determinato, proportionato tamen ad dubium euentum lucri.*
5. *Dicenti taxationem alicuius quantitatis esse excessiuam, incumbit onus probandi.*
6. *Verborum significatio debet trahi ad intellectum sanum, ciuilem, bonum, & vitio carentem. Et excludatur contractus illicitus.*
7. *Bulla Sixti V. super societatibus, ad caput saluum prohibet contractus palliatos, & contra dispositionem iuris.*

D E C I S I O   LXX.

Conuenerunt D. Palauicinus, & Carentius, quod idem Palauicinus emeret officium registri bullarum super periculo vitæ ipsius Carentij, apposito tamen decreto ad fauorem Palauicini, & quòd Carentius erogaret sumptus pro expeditionibus faciendis, & admissione sibi obtinenda pro rata temporis reficiendos, si infra triennium alijs, quàm Carentio officium Palauicinus venderet, & quod fructus massæ, & alij extraordinarij, & tertiæ partis exercitij essent ipsius Carentij. Quæ tertia pars fructuum exercitij taxata fuit ad scuta 40. annua. Quapropter dubitauit, an huiusmodi pacta essent licita. Et Domini affirmatiue concluserunt, † quia inæqualitas haberi inter socios est permissa, vno ex socijs maiorem partem, vel sortis, vel industriæ in societatem conferente, l. si non fuerint, vbi gloss. ff. pro socio, Calder. in c. nauiganti. num. 30. vers. verumtamen, de vsur. Purpur. in l. si pascenda, num. 25. & 26. C. de pact. Couarr. qui de communi testatur, variat. resolut. c. 2. num. 5, vers. hinc primò apparet, & vers. 2. constat. Et ideo cum Palauicinus totum contulerit capitale, non fuit inconueniens, quod totam massam, & alios fructus perciperet: Verum quia fructus consistunt etiam in exercitio, fuit conuentum, quoàd illos, quod Palauicinus vnam tertiam partem, reliquas vero duas Carentius qui officium exercebat perciperet. Et licèt ipse fecerit expensas pro expeditione, & admissione, videretur quæ inde dicendum, quod ipse quoque de massa, & alijs molumentis participare deberet pro sua rata. Tamen dicebant Domini quatenus dictæ expensæ essent pars capitalis, quod satis pro ipsis Carentius participabat, ex quo habebat duas tertias partes lucri, cum alias non fuisset inconueniens, quod Palauicinus maiorem partem istius lucri perciperet, qui incurrebat periculum vitæ Carentij, & per consequens amissionis capitalis, vt tenuit Rota ex Caldetino, Purpurato, & alijs in causa Ferrarien. societatis 28. Iunij 1599. coram R. P. D. meo Millino, stante maximè quantitate dictarum expensarum, quæ non excedit scuta 70.

Nec refert, quod elapso triennio, si officium vendebatur, expensę non erant reficiendæ Carentio, quia dicebatur, quod si huiusmodi expensæ sunt pars capitalis, de natura huius capitalis est, vt collatum in societatem amittatur, cum expensæ factæ pro expeditione, & admissione ad officium nunquam recuperentur. † Et propterea cùm Carentius ex tali amissione, 2

nec damnum extrinsecum, nec intrinsecum patiatur, ad Bald.in l.1.num.23.ff. pro socio, sibi imputare debet, si partem illa capitalis ponere in societate non recusaret.

Non obstat, quod lucrum certum fuerit taxatum, quia respondebat Domini, illam taxationem contine-3 re assecurationem lucri, quæ est licita. † Sicut enim fructus agri, vel vinę incerti vendi possunt 4 pro certo precio, vel locari. † Ita etiam vendi potest lucrum incertum societatis, Syluestr. in summ. in verb. societatis.1.num.18. Armil.num 17. Conrad.de contract. quæst.96. in 1.& 2.conclus. Nauar. cons.24.de vsur. Io. Lopez.de contract. cap. 65. Et latè tradit. Henrichmannus, cons.8. num.72. Et fuit dictum coram R.P.D. meo Millino in dicta causa Ferrariens. societatis 28.Iunij 1599. Et quamuis prædicta procedant quando quantitas taxata est proportionabilis ad dubium euentum lucri, vt per Conrad. 5 & Henrichmannum locis præcitatis, † Nihilominus, omisso, quod onus probandi taxationem excessiuam incumberet Carentio, Purpur.in l.si pascenda, num. 29.C. de pact. ex calculo hic pro parte Palauicini dato, probati 5, hæc non excessiuitas,

Minus facit, quod ista scuta 40. annoua fuerint taxata, non habito respectu alicuius impedimenti, puta infirmitatis, &c. Nauar.cons.24. de vsur. Nam respondebatur, quod illa taxatio debet intelligi cessan-6 tibus infirmitate, & impedimento necessario. † Verborum enim significatio debet ad intellectum sanum, bonum, ciuilem, & vitio carentem applicari. Rota decis. 10.num.4.& 5.de testib.in antiq. Et vt excludatur contractus illicitus. Alex.cons.191. num. 6.lib.2. Et fuit alias resolutum coram bo.mem. Lauretano, in causa Foroliuien.societatis 2 Decembris 1583.& in dicta Ferrarien. coram R.P.D. meo Mellino.

7 Nec releuat Bulla Felic. record. Sixti V. super societatibus ad caput saluum, quia tam ex proœmio, quam ex dispositione, & toto tenore bullæ, habetur, intentionem fuisse prohibere contractus palliatos, & contra dispositionem iuris communis, addendo pœnas nouas, vt censuit Rota in dicta causa Ferrarien. 17. Martij 1600. Et ideo non habet locum in hoc casu, cum ista societas non sit vsuraria, nec prohibita ex dispositione iuris communis, vt superius fuit ostensum.

Romana Depositi Lunæ 5. Iunij. 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Factum indiuiduum principalis suffragatur in consequentiam, fideiussori, & num.3.*
2 *Depositarius male soluens sibi debet imputare.*

D E C I S I O LXXI.

Fideiusserat Altouitus ad fauorem sanctæ Crucis emptoris census, pro pretio trium millium scutorum à Domino Alexandro de Aptis, cuius census recognouerat bonam fidem Claudius Venturinus, & de rato promiserat pro Antonio patre. Et cum mediatas dictarum pecuniarum fuisset per dictum Alexandrum depositam bancho Altouiti, soluenda Claudio, sequuta ratificatione Antonij: Dubitaui an restitutio depositi facienda domino Alexandro per Altouitum, quā soluerat, non sequuta ratificatione Antonij, iuxta decisiones factas, posset suffragari Maluicino qui infra triennium pro Venturino promiserat, liberare dominum Alexandrum, & Altouitum.

Et pro Altouito dicebatur, quod Maluicinus accesserat pro Venturinis, & licèt Altouitus male soluisset Claudio, videlicet, non sequuta ratificatione patris, tamen hoc tantum suffragari debebat D. Alexandro, stante conditione adiecta deposito, non autem Maluicino fideiussori Venturinorum, qui pure, & absque vlla conditione pro ipsis fide ussit.

Hoc tamen non obstante, Domini censuerunt, solutionem faciendam per Altouitum suffragari Mal-1 uicino, quia ex illa solutione debet census extingui, ex quo in necessariam consequentiam resultat liberatio Maluicini qui solum est obligatus eximere, & liberare D. Alexandrum, & Altouitum infra triennium occasione census. Et sic non intrat eius obligatio, cum Altouitus nullum patiatur damnum occasione census sed ex quo male soluit Claudio.† Vnde sibi debet 2 imputare, l.quod quis, ff.de reg.iur. Et tanto magis, quia Maluicinus ante ratificationem Antonij protestatus fuit, etsi Altouitus non erat ita diligens in soluendo, ista protestatio superueniebat in tempore, & sic suffragabatur Maluicino.

Non obstat quod pro Altouito dicebatur, quia l. 3 stud factum est indiuiduum, ex quo si solutio fieri debet Alexandro, resultat liberatio Maluicini pro rata, & ideo nihil refert, quod conditio in deposito fuerit posita ad fauorem, & pro cautela Alexandri.

Regien. Prioratus. Ven. 14. Iunij 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Gratiose subrogatus, lite pendente, potest absque vitio attentatorum capere possessionem.*
2 *Etiam si fuerit inhibitus ante obtentam gratiosam subrogationem.*
4 *Superueniencia noui tituli mutat causam possidendi, sine dimissione, & noua apprehensione.*

D E C I S I O LXXII.

Fuit resolutum, possessionem Camilli non esse attentatam; nam quicquid dicendum esset de possessione capta ante subrogationem gratiosam, †ta-1 men enim ipse postea fuerit gratiose subrogatus ad possessionem Viocentij. potuit, lite pendente, absque vitio attentatorum, capere possessionem. Mohed.decis.11.num.1.vt lite pend. Put. decis. 214.lib.1. Lancell. de attem.par.2.c.4.num 340.

Nec obstat, quod subrogatus attentat quando post 2 inhibitionem, possessionem capit. Lanceell. præcitato loco, num.373.quia prædicta procedunt, si Camillus fuisset inhibitus post dictam subrogationem, † Sed 3 cum fuerit inhibitus ante huiusmodi subrogationem, nihil releuat, quia vigore subrogationis gratiosæ possessio capta censeatur potius continuata, quam denuo acquisita, cum transeratur legis, vel principis ministerio, vt fuit pluries resolutum, teste Lancelloto in præcitato loco, num.342.

Nec releuat, quod de tempore subrogationis Camillus erat in possessione, vigore impetrationis prius factæ per obitum Vincentij, de beneficio, tanquam libero, quia cum postea obtinuisset subrogationem gratiosam, quoad possessionem Vincentij, † hæc su-4 peruenientia noui tituli mutat causam possidendi, sine dimissione, & noua apprehensione, iuxta opinionem quam sequitur Rota. decis.451. lib.1. Ancbil. decis. 4. de caus. poss. & propr. Et fuit pluries resolutum.

CÆSA-

Cæsaraugustana Attentatorum. Lunæ 17. Iunij 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Obligatio conditionalis ante purificatam conditionem, nihil ponit in esse.*

2 *Iustificatio attentatorum, ad effectum reuocationis, debet sumi ex eisdem actis, nō ex nouiter deductis*

D E C I S I O LXXIII.

DOmini censuerunt, Ioanni Berbegal, non obstare periurium, quia non simpliciter se obligauit cum iuramento de soluendo scuta 1200. Ludouico, sed iuxta formam supplicationis, quæ concedit talem solutionem faciendam Ludouico, dummodo expensæ per ipsum factæ, & fructus decursi ad talem summum ascendant. † Et ideo talis obligatio recipit omnes conditiones appositas in supplicatione, nec aliquid poterat operari, nisi prius verificata venditione, quæ ante purificationem nihil ponit in esse, l. Thais §. Stichus, de fidicommis. libertat. l. qui sub conditione, ff. si quis ommissa causa testam. Et in his terminis fuit resolutum in causa Salamantina pensionis coram bo. me. Gipsio 26. Martij 1573. & prius coram Illustrissimo Lancellotto in causa Toletana pensionis, 9. Decembris 1573. & in alia Aretina pensionis, 8. Iunij 1600. coram R. P. D. meo Millino, & alias sepius.

Nec facit, quod ex testibus hodie examinatis, & ex literis Ioannis, hæc conditio dicatur verificata, quia, esto quod sit verum tamen non suffragatur, quia hæc non fuerunt producta coram A. C. Et cum agatur ad effectum reuocandi attentata, & non exequutionem iam factam, non debent attendi nouiter deducta, sed iustificatio sumenda est ex ijsdem actis. Chassaneus decis. 172. Et fuit dictum coram R. P. D. meo Phamphilio in causa Romana census 4. Decembris 1595.

Romana Census. Vener. 21. Iunij 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum nullum, ex eo quod obligatio Cameralis non erat extensa, vel ex defectu citationis in repetitione scripturæ, non est exequendum.*

2 *Citatio facta in domo in qua quis non habitat, non est valida.*

3 *Citatio facta procuratori, de cuius mandato non constat stante protestatione, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato, non afficit.*

4 *Iudices in Curia non cognoscunt de subreptione rescripti sanantis nullitates, propter facilem recursum ad Principem.*

D E C I S I O LXXIV.

DOmini dixerunt, mandatum exequutiuum relaxatum per A. C. non esse exequendum, † quia nulliter ad illud processit. Rota decis. 3. de except. in nou. Processit enim absque eo, quod obligatio Cameralis esset extensa, cum instrumentum extra eius tribunal, in quo agebatur, esset rogatum Gallef. ad formul. obligat. Cameræ de processu ipso, quæst. 1. num. 3. 9. Et fuit pluries resolutum. Imò fuit processum, non solum vigore simplicis fidei instrumenti à Notario subscriptæ, & productæ per Cautiam contra hæredes Pompeij Muti, sed nec in eius repetitione facta per Ariciam fideiussorem Cautiæ contra hæredes, ipsi fuerant citati. Fein. in c. 1. numer. 28., vers. 6. & vlt. de probat.

Non obstat citatio facta instante Venantio Sauino vti procuratore Ariciæ: tum quia fuit facta in domo Spannochij in platea Marganæ, in qua dicti hæredes non inhabitabant. † Tum quia non constat de mandato Venantij, & tamen fuerat protestatum, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato, Aym. cons. 109. Rota decis. 1. de procurat. in antiq.

Aliæ duæ nullitates videlicet ex defectu citationis ad videndum relaxari mandatum, & decreti non interpositi in ipsius relaxatione, non placuerunt, quia fuerunt sanatæ per speciale rescriptum Sanctissimi D. N. † quod, licet dicatur subreptitium, tamen hoc in curia non attenditur, propter facilem recursum ad Principem.

Quantum attinet ad iustitiam mandati, nihil fuit resolutum, quia de ea Domini non viderant.

Romana Emphyteusis. Merc. 26. Iunij 1602.

E P I T O M E.

Emphyteusis simpliciter concessa à primo emphyteota secundo emphyteotæ, non potest à secundo emphyteota alienari sine consensu Domini directi, si vero fuit concessa in emphyteosim sub annua pensione, potest alienari à secundo emphyteota, sine consensu Domini directi, non autem sine consensu primi emphyteotæ.

S V M M A R I V M.

1 *Non licet emphyteotæ sine consensu Domini meliorationes suas alijs vendere, vel ius emphyteoticū transferre.*

2 *L. fin. C. de iur. emphyt. habet locum etiam in conductore sub annua pensione.*

3 *L. fin. non habet locum in conductore ad longum tempus, ad effectum caducitatis, & pœnæ, secus quod validitatem contractus.*

4 *Si primus emphyteota simpliciter vendit emphyteosim, secundus emphyteota debet requirere consensum domini directi, & nu. 5*

6 *Si primus emphyteota res emphyteoticas cōcedit in emphyteosim sub annua pēsione, non alienādo res emphyteoticas, & Secundus emphyteota alienat requiri debet consensus primi emphyteotæ.*

7 *Res emphyteotica vendi potest alteri, comprehenso prima inuestitura irrequisito Domino, secus, extraneo, nu. 8.*

9 *Clausula AD HAFENDVM ET AEDIFICANDVM, & c. nihil operatur, & intelligitur secundum subiecta mate-*

materiam, & num. 10.

11 *Spatio triginta annorum præsumuntur omnia solemniter acta.*

12 *Spatio decem annorum, præsumitur interuenisse licentiam Domini in alienatione emphyteosis, dummodo interuenerit scientia, & patientia, num. 13.*

DECISIO LXXV.

IOannes Gomez nomine suo, & Elnitæ, locauit certam partem terreni, quam in emphyteusim acceperat ab Ecclesia Sancti Augustini, Troilo Lampodio, & alijs, durante vita ipsorum conductorum, ac propersona ab ipsis nominanda. Et cum super dicto terreno domus fuisset fabricata, illam domum cum melioramentis vendidit Lampodius Fabricio vni ex comprehensis in inuestitura, sine requisitione consensus aliorum vocatorum. Qua propter dubitaui, an huiusmodi alienatio esset nulla ad effectum inualiditatis contractus, non autem ad effectum amissionis melioramentorum. Ita vt non sit abdicatum à Lampodio ius in præiudicium Sulpitiæ, & litis consortium in inuestitura comprehensorum. Et Domini affirmatiuè concluserunt, ex dispositione l. fin. C. de iure emphyt. † vbi dicitur, minimè licere emphyteutæ sine consensu Domini meliorationes suas alijs vendere, vel eius emphyteuticum transferre. † Cuius L. dispositio procedit etiam in conductore sub certa annua pensione, vt per Bart. in l. 1. §. quod autem, 2. numer. 1. ff. de superf. Quod dictum Bartoli comprobauit Rota in causa Romana Casalium de Masserinis, num. 6. 14. Martij 1576. coram R. P. D. meo Decano. Et quamuis Bartolus loquatur in superficiario, controuertiq; possit an Lampodius esset superficiarius; Domini tamen in hoc vim non faciebant, sed in eo quod conductor ad longum tempus sub annua responsione non potest alienare irrequisito Domino.

Ex quibus cessat quod dicebatur, dispositionem L. fin. non habere locum in conductore in longum tempus iuxta sententiam, quam in magna DD. discrepantia, sequuta fuit Rota coram R. P. D. meo Decano, in dicta causa Romana Casalium de Maximis, 20. Februarij 1576. quia hoc procedit ad effectum caducitatis, & pœnæ, non autem quantum ad validitatem contractus.

4 Non obstat, quod fratres Sancti Augustini primi Domini nihil dicant, quorum consensus in alienatione erat requirendus, & non primi emphyteotæ sublocatoris, per Corbulum de caus. priuat. ob alienat. irrequisit. domino, ampliat. 24. Quia placuit Dominis distinctio, de qua per Valescum, de iur. emphyt. qu. 13. num. 12. & Menoch. consl. 226. num. 185. & seqq. lib. 3. † quod aut primus emphyteuta simpliciter vendidit emphyteusim, & hoc casu secundus emphyteuta debet requirere consensum domini directi. Aut verò primus emphyteuta transtulit in alium, non quidem res emphyteuticas omnino alienando, sed in emphyteusim concedendo, sub annua pensione; & hoc casu est requirendus consensus primi emphyteutæ; quia quemadmodum dominus directus dicitur dominus respectu primi empyteutæ: ita & ipse primus emphyteuta dicitur dominus respectu secundi emphyteutæ. Vnde † cum Lampodius teneretur soluere certam quantitatem pecuniarum quotanis Ioanni, non fuerat à Ioanne ius abdicatum. Et sic versamur in secundo casu distinctionis, ac per consequens tenebatur Lampodius requirere consensum primi emphyteutæ.

8 Nec suffragatur, quod domus fuerat vendita Fabricio, qui erat vnus ex comprehensis in concessione, ideoque iudicatur, non fuisse requirendam licentiam vendendi. Calder. consl. 10. de locato, quia simul cum Fabricio erant alij vocati. † Et quicquid dicendum sit 9 de rata ipsius, pro rata aliorum dicitur extraneus, & alienatio in eum facta non sustinetur. Corbul. de priuat. ob alienat. irreq. dom. fa. limit. 6. num. 6. & 7. Et quamuis dicatur, quod tempore venditionis solus Fabritius habebat ius super solo prædicto, quod pro sua portione in instrumento diuisionis ei fuerat assignatum, hoc tamen non probatur; nec ex eo quod pensio, quæ per Lampodium soluebatur, perciperetur per Fabricium, potest inferri, solum non remansisse commune.

Nec etiam subsistit, quod Lampodius habebat liberam facultatem disponendi, quia in instrumento repetitur solum † clausula (ad habendum, & in eo 10 ædificandum, modo infrascripto,) & ob id nihiloperatur. Grat. consl. 17. num. 49. lib. 1. Et facit Cresc. deci. 6. num. 8. de testam. Vltra quod ista clausula intelligitur secundum subiectam materiam, & sic secundum naturam emphyteusis, accedente consensu Domini. Dec. consl. 614. nu. 2. & 6.

Minus releuat quod dicitur, hanc venditionem 11 spatio 30. annorum fuisse obseruatam, & ideo præsumendum, omnia solemniter acta. Corn. consl. 248. nu. 31. & seqq. li. 1. Put. dec. 184. & 202. li. 2. quia non verificatur in facto, cum Lampodius alienauerit in Fabricium, de anno 1588. & sic nondum elapsis. 30. annis.

Nec refert, quod spatio decem annorum præsumatur, licentiam domini interuenisse. Corbul. de caus. 12 priuat. ob alienat. limit. 31. quia licet alienatio fuerat facta in Fabricium vnum ex comprehensis, non tamē probatur, quod alij comprehensi habuerint scientiam, † sine qua non intrat ratio ibi allata per Corbulum, 13 quod ex illa diuturna decem annorum patientia præsumatur consensus, ad quem sine scientia inferri non potest, l. nec ignorans. C. de donat. l. ex maleficijs. §. longè. ff. de actionib. & obligat. l. generali, C. de tab. lib. 10. Vltra quod, cum Lampodius alienauerit de mense Septembris 1588. in diuisione facta inter ipsos comprehensos de mense Iunij 1598. declararunt, se domum, & meliorameṅta velle recuperare, & postea inter se diuidere.

Romana Bonorum de Soderinis. Merc. 26. Iunij 1602.

EPITOME.

Notarius potest extendere clausulas cæteratas, positas in instrumento de quo est rogatus, & non cæteratas quæ insunt, ex natura contractus, etiam post datam partibus copiam instrumenti.

SVMMARIVM.

1 *Notarius non tenetur scribere omnia verba contrahentium.*

2 *Item clausulas cæteratas extendere potest.*

3 *Item clausulas non cæteratas, & nu. 15. 16. & 18.*

4 *Fundamentum suæ intentionis, siue excipiendo, siue agēdo deducat vnusquisque, tenetur probare, etiā si consistat in negatiua.*

5 *Alex. in consl. 28. nu. 8. vol. 2. declaratur.*

6 Notarius

6 *Notarius debet extendere clausulas cæteratas secundum consuetudinem, & solitum, & stylum quem partes non ignorant, & num. 9. & 10.*
7 *Relatum est in referente cum omnibus suis qualitatibus, & num. 19.*
8 *Scientia probatur ex coniecturis, & præsumptionibus.*
11 *Minor ætas non suffragatur pupillo, qui actum gessit eum suis iudicis præsentia.*
12 *Promittens generalem defensionem, debet iudicium in se suscipere, & iudicatum soluere.*
13 *Promittens generalem defensionem, tenetur satisdare de iudicatum soluendo.*
14 *Promittere litem in se suscipere, vel de euictione, aut indemnitatem, idem important.*
15 *Verba quæ sunt de natura contractus, etiam si notarius non apposuerit, censentur apposita, nisi partes illis renunciauerint, vel aliter conuenerint, & nu. 16.*
17 *Remittentibus iura sua non est ad ea dandus regressus.*
20 *Notarius potest extendere clausulas non cæteratas, respicientes solemnia quæ ad ipsum notarium spectant etiam si non rogetur à partibus.*
21 *Notarius non potest in instrumentis apponere clausulas, quæ immutant naturam negotij.*
22 *Item non potest post datam copiam partibus aliquid corrigere, vel aliquid immutare circa substantialia contractus.*
23 *Notarius potest extendere clausulas, ceteratas, & sub compendio positas, & aliquas venientes ex natura actus, etiam post datam copiam partibus.*
24 *Notarius non potest aliquid in instrumento corrigere, vel declarare post litem motam.*
25 *Instrumentum præsumitur extensum tempore congruo.*
26 *Notarius etiamsi sit procurator, ex publico officio notariatus habet pro se præsumptionem bonæ fidei.*
27 *Pro instrumento semper præsumitur.*
28 *Producens instrumentum, censetur illud approbare.*
29 *Hæres venire non potest contra factum defuncti.*
30 *Instrumento cæterato desumpto ex protocolo magis creditur quam instrumento per notarium extenso quando adest aliqua dubitatio inter cæteratum, & extensum.*
31 *Scriptura non publica posita in archiuio, lite pendente, non facit fidem.*
32 *Scriptura authentica posita in archiuio lite pendente fidem facit, & probat.*

DECISIO LXXVI.

INstrumentum laudi rogatum per Ioannem de Macandis, de anno 1583. fuerat datum partibus, cum clausulis cæteratis, & de anno 1585. idem Ioannes dederat ipsum extensum io. Victorio alteri ex contrahentibus, quod Petrus Thomas eius filius produxit in baccaula, de anno 1600. & de nouo superioribus diebus illud produxit vigore compulsorialium, desumptum ex protocolo eiusdem Notarij iam defuncti, existente in archiuio Florentino; in eo tamen protocolo positum, die 8. Nouembris anni 1601. de ordine Dominorum conseruatorum. Et quia in dicto instrumento habentur non modo clausulæ cæteratæ extensæ, sed aliquæ etiam quæ non erant cæteratæ: & cum partes ad inuicem promiserint generalem defensionem bonorum per mutatorem, secundum magis amplum stylum Notariorum Florentiæ, & præsertim ipsius Ioannis de Macantis. Quæ promissio reperitur extensa, & in ea habetur, quod partes tenecantur de euictione, siue molestia sit ciuilis, vel criminalis, siue æqua, vel iniqua, de iure, vel de facto, iudicis imperitia, vel iniustitia, & quod denunciatio quomodolis facta habeatur pro legitimè facta, nec dici possit, quod non fuerit solemniter facta. Ideo dubitaui, an huiusmodi extensio esset attendenda, & Domini pro maiori parte affirmatiuam sunt amplexi. † Quia cum notarius scripserit solum effectum iuris, nec omnia verba contrahentium teneretur scribere, Bart. in l. mutum. numer. 2. ff. de acquir. hæred. † tales clausulas sub compendio positas, & cæteratas, extendere potuit. Specul. lib. 2. par. 2. tit. de instrum. edit. instrumentum ergo, num. 12. DD in l. Gallus, §. idem credendum, vbi tas. numer. 18. de lib. & posthum. † prout etiam in casu isto potuit extendere non ceteratas, vt infra dicetur. Et si Antonius Franciscus prætendit, non fuisse dictas clausulas extensas iuxta stylum, ipsi incumbit onus probandi, tanquam fundamentum intentionis suæ, † quod vnusquisque tenetur probare, etiam quod consistat in negatiua, siue id deducat agendo, siue excipiendo. Innoc. in c. super his, sub numer. 50. vers. sed arg. contra, de accusat. Bart. in l. in illa, col. 2. & 3. de verb. obligat. cum alijs per Nattam. consi. 199. num. 9. vol. 1. Surdus, decis. 316. numer. 14. † Nec Alex. in cons. 28. numer. 8. vol. 2. dicit contrarium, cum loquatur quando imbreuiatura est extendenda iuxta stylum alicuius notarij. Tunc enim, dicit, quod qui se fundat in stylo, & petit extensionem, debet illum stylum probare: quæ excedunt terminos, in quibus non versamur.

Nec obstat, quod ad hoc, vt extensio prædicta sustineri possit, † necesse fuisset, vt partes non ignorassent stylum prænominatum, secundum Purpurat. in l. certi conditio. §. si nummos, numer. 34. vers. & declaratis, ff. si cert. pet. & in l. 1. nu. 101. vers. sed ius, C. de iur. et facti. & fid. cat. Gabr. de coniectur. concl. 3. num. 38. quia Purpuratus loquitur in puris terminis illud conclusionis idest, quod notarius censetur ... apponere clausulas coniectas, & solitas, in quibus nos non ita simpliciter versamur, sed versamur in ... quo partes expresse habuerunt relationem ad stylum magis amplum, &c. † Et sic omnia quæ sunt in termino ad quem fit relatio, censentur repetita cum omnibus suis qualitatibus in termino referente, & si prior, & ibi Bart. ff. solut. matrim. l. si ita scriptum, ff. de condit. & demonstr. l. asse toto, ff. de hæred. instit. cum vulgar. Et in omnem euentum huiusmodi contrahentes tenebant regionis, & notariorum consuetudinem, cum alia negotia tractauerint, † Et scientia satis probatur ex coniecturis, & præsumptionibus. Ripa, in l. qui Romæ, §. duo fratres, numer. 50. de Verb. oblig. Paris. consi. 91. num. 47. lib. 2. Aym. consi. 193. numer. 6. vers. contrarium. † Et dubitari non potest, quin in genere huiusmodi stylum, & sciuerint, & cogitauerint, cum ad illum relationem habuerint. Et hoc sufficit; † & ita limitat dictum suum Purpurat. in d. l. 1. numer. 201. Nec Antonio Francisco minor ætas suffragari potest: omnia enim fuerunt acta, & gesta cum interuentu magistratus pupillorum.

Minus releuat, quod ista facultas extendendi sit restricta ad generalem defensionem bonorum, & non quod pars teneatur de euictione quia † promittere defensionem, non solum importat iudicatum in se suscipere, sed etiam iudicatum soluere; alias non diceretur rectè defendere, l. rectè defendi, & ibi Castr. vbi dicit, hoc alibi non ita bene inueniri. ff. de iudic. l. ea iudicatum, ff iudicat. solu. † Imo qui promittit generalem defensionem, tenetur satisdare de iudicato soluen-

tionem esse relaxandam, quæ fuerat contra vtrumque in solidum petita. † Vnde etiam quæ sunt in termino ad quem fit relatio, censentur repetita cum omnibus suis qualitatibus in termino referente. † Neq; perinde est, ac si Virginiam, & Andream in solidum condemnasset, l. si pr or. & ibi Bart. ff. solut. matrim. l. si ita scripsero, ff. de condit. & demonst. cum similibus. Et ex ijs sequitur, † cum hæc sententia, ob non interpositam appellationem, transitum fecerit in iudicatum, quod debeat in solidum, exequi, quia ex actis iustificatur. Put. decis. 401. lib. 1. Mohed. decis. 11. de re iudic. Et fuit pluries resolutum.

Anconitana Assecurationis. Lunæ. 1. Iulij. 1602.

EPITOME.

Decretum. seu sententia, etiam nulla, vulnerat obligationem Cameralem.

SVMMARIVM.

1 *Decretum iudicis vulnerat obligationem Camerale.*
2 *Causa semel effecta appellabilis, semper remanet appellabilis.*
3 *Sententia nulla non vulnerat obligatione Cameralem.*
3 *Decisio Elborem pensionis 9. Iunij 1595. corā Corduba declaratur, & num. 5. & 6.*
4 *Iniustitia notoria æquiparatur nullitati.*
5 *Sententia ex ijsdem actis iniusta, non est notoriè iniusta, at proinde non est nulla, quan lo se non refert ad acta.*
6 *Sententia nulla vulnerat obligationem Camerale, ad effectum appellationis, & num. 8*
7 *In iudicijs paritas seruanda.*
9 *Clausula CVM FACVLTATIBVS A. C. dat facultatem procedendi exequutiuè.*
10 *Causa appellationis diuersificat instantiam.*
11 *Decis. 321. in fin. par. 1 diuers. & decis. 132. n. 12. p. 3. diuers. declarantur.*

DECISIO LXXVIII.

IAm fuerant resolutum coram me, apocham assecurationis fuisse iustificatam, & cum vigore obligationis Cameralis pareretur exequutio. Domini dixerunt, non esse concedendam, † quia obligatio Cameralis fuerat vulnerata per decretum A. C. Vnde cum licuerit Santob actori appellare, ita licet debet Iudæo reo, à contraria sententia reuocatoria decreti vulnerantis appellare, † & sic causa semel effecta appellabilis, semper remanet appellabilis, cap. non licet actori, de reg. 6. l. non debet, ff. eodem, cum vulg.

Non obstat, quod sententia nulla non vulneret obligationem Cameralem, vt fuit dictum coram R.P.D. meo Corduba in causa Elboren. pensionis 9. Iunij. 1595. Et ideo cum decretum A. C. sit iniustum, vt constat ex decisione in hac causa facta, † iniustitia notoria, quæ nullitati æquiparatur. Fel. in c. inter cæteras, num. 10. de re iudic. Cæs. de Graff. decis. 2. numer. 7. de solution. non vulnerauit obligationem Cameralem. Nam responderunt Domini, quod dato etiam, quod sententia ex ijsdem actis appareat iniusta, nihilominus non potest dici notorie iniusta, ad effectum quod sit nulla, cum non referat se ad acta. Put. decis. 405. lib. 1. Quibus addebant aliqui ex Dominis, quod decisio in causa Elboren. non subsistit, fundatur enim in illa regula, (quod nullum est, &c.) quæ non applicatur. † quia ex eo sententia nulla vulnerat obligationem Cameralem, quod sicuti licuit actori appellare, ita licet reo à contraria sententia. † Paritas enim in iudicio est seruanda, c. non licet, &c. in iudicijs, de reg. iur. cum concord. per gloss. vbique allegatis. Et sic non consideratur qualitas sententiæ, sed illa æqualitas inter partes, quæ non resultaret, si sententia nulla non vulneraret.

Nec releuat, quod causa commissa fuerit in Rota cum facultatibus, A. C. & ideo sicuti idem auditor poterat reponere, ita etiam Auditor Rotæ potest, † quia per illa verba, (cum facultatibus,) intelligitur data facultas Auditori Rotæ, procedendi exequutiuè, non autem, quod in eadem instantia tanquam subrogatus A. C. procedat, † quia cum sit cōmissa causa appellationis, illa diuersificat instantiam, Salyc. in l. ita demum, in fin. in l. inuitus, num. 15. C. de procur.

Minus officit decisio in causa Romana societatis 3. Iunij. 1577. coram Illustrissimo D. meo Cardinale Blanchetto, & in Romana census, 27. Iunij 1580. coram Cantuccio, quia pro intelligentia harum decisionum, Domini distinguebant, quod aut est vulnerata obligatio Cameralis, puta quia Iudex absoluit ab impetitis, & hoc casu intrant prædicta, & iste est casus de quo agitur. Aut. Iudex pronunciauit super inualiditate decreti iam relaxati vigore dictæ obligationis, & ista pronunciatio non vulnerat obligationem, sed solum ipsum decretum, & ideo in hoc casu exequutiue potest procedi. Et ita loquuntur decisiones allegatæ.

Lucana Iurispatronatus. Merc. 6. Nouembris. 1602.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus in causa suæ Ecclesiæ est iudex cōpetens, & num. 2*
2 *Potest tamen recusari.*
3 *Monitio iudicis facta etiam legitimo procuratori, ad audiendam sententiam, habet vim citationis, & num. 4.*
5 *Monitio ad audiendam voluntatem, post conclusum in causa, intelligitur de sententia.*
6 *SEV, est dictio alternatiua, & posita inter genus & speciem, stat expositiue seu declaratiue quando cōstet de mente proferentis.*
7 *Sententia siue monitione vim citationis habente est nulla, respectu non citati.*
8 *Mandatum procuræ potest quandocunque produci ad effugiendam nullitatem.*

DECISIO LXXIX.

TRes opponebantur nullitates, iurisdictionis scilicet, citationes, & mandati. Prima non placuit Dominis, † quia Episcopus in causa suæ Ecclesiæ est iudex competens. DD. in c. cum venissent, de iudic. Felyn. in c. insinuante, num. 3. vers. causa Ecclesiæ, de officio de leg. Orland. qui de communi, cons. 156.

Nec Abb. in d. cap. cum venissent, numer. 9. dicit contrarium. † Firmat enim, quod potest recusari, sed antequam recusaretur, est iudex cōpetens, & sententia

tenet,

tenet, quia non est causa propria. Abb. præcitato loco, nu. 17. Felin. in d. c. insinuante, num. 3. circa medium, dicto vers. causa Ecclesiæ non dicitur causa propria, de offic. deleg. ac.

Quantum attinet ad secundam nullitatem ex defectu citationis r. sp. -ctu Lucretiæ, licet non constet de citatione, constat tamen de monitione iudicis in præsentia partium, ad audiendam voluntatem suam fine sententiam, pro die 24. sub qua, sententia fuit

3 promulgata. † Quæ monitio habet vim citationis, l. 2. vbi gloss. in verb. admonit. C. quomodo, & quando iudex, Felin. in c. consuluit, sub num. 16 vers. in eadem, gloss. de offic. delegat. Et quidem monitio fuit recte facta, cum fuerit facta Iacobo Galli procuratori Lucretiæ, de cuius mandato constat in processu producto pro parte procuratoris fiscalis.

Non obstat, quod dicti sp. ocuratot fuerit moni-

4 tus ad audiendam voluntatem, † quia vt monitio valeat debet esse ad audiendum sententiam. Felin. in d. c. consuluit, num 16. vbi Decius, num. 64. de offic. delegat. Romaan. cons. 172. Mathesil. singul. 8. quia vltra quod prædicta non procedunt post conclusio-

5 nem in causa, quia tunc monitio ad audiendam voluntatem. intelligitur pro sententia. Dec. præcitato loco, num. 62. vbi dicit, contrarium in iure non inueniri, & idem tenet addit. ad Mathesil. d. singul. 8. num. 3. Castrens. cons. 412. col. 2. prope fin. vol. 2. In casu isto non modo adest monitio ad audiendam voluntatem,

6 sed etiam ad sunt verba sequentia [seu sententiam] quæ dictio alternatiua, cum sit posita inter genus, & speciem, & de mente proferentis satis constat, stat expositiue, seu declaratiue. Bart. in l. vbi pactum, in 1. opposit. in vtraque lectura, C. de transact. vbi gloss. Angel. num. 2. Bald. in l. opposit. Salicet. nu. 3. in fin. per tex. in l. 1. vbi gloss. in verbo, st, de reb. dub. De mente enim proferent s satis apparebat, ex quo prius interuenerat citatio ad sententiam, licet fuerit circumducta.

7 Sed quantum ad hanc nullitatem, difficultas residebat in eo, quod Vincentius præsentatus à Lucretia non fuerat monitus, nec constat, Iacobum Galli esse suum procuratorem, qui tamen erat in causa, & ideo cum ex hoc capite sententia sit nulla respectu Vincentij. Domini resoluerunt, particulariter videre, an materia sit indiuidua, vt etiam resoluet nullitas respectu Lucret æ.

Tertia nullitas erit clara, quia non constat de mandato comp rentis pro fisco. Et quamuis non fuerit oppositum de tali mandato, hoc tamen nihil aliud opera-

8 tur, quàm vt qu. ndocumque possit produci ad effugiendã nullitatem. Rot. dec. 19. de procurat. in antiq. Butr. decis. 383. num. 8 lib. 1. Aym. cons. 108. num. 1. Nun autem quod si non appareat de mandato, sententia dicatur valida.

Tarraconen. Præpositurum. Merc. 6. Nouembris 1602.

S V M M A R I V M.

1 *De scripturis ad hoc vt probent, debet apparere, notarium fuisse rogatum, etiam quod ex archiuio extrahantur.*

2 *Notarius Capituli ex deputatione ad officium, censetur rogatus ad omnia acta capitularia.*

3 *Constare debet, scripturas quas dat notarius fuisse, sor in officio, fuisse scriptas à notarijs prædecessoribus, ad hoc, vt probent.*

D E C I S I O LXXX.

PRæpositi in eo consistebant, quod scripturæ de quibus agitur, non afficiunt eos, ex quo sunt acta particularia Capituli. Circa hoc Domini dixerunt, quod de eo in progressu causæ videbitur. In reliquis autem dixerunt, has scripturas esse in forma probanti, rationibus, de quibus in decisione in hac causa coram me facta, 14. Ianuarij præteriti.

Nec substitit quum dicitur, quod etiam si constet, 1 secretarium Capituli qui illas extraxit, esse successorem in officio, nihilominus non apparet, antecessores de illis scripturis fuisse rogatos, prout requiritur, iuxta notat. per DD. in l. scripturas, C. qui potior. in pign. habeatur, & quod ex Archiuio extrahantur, Vetall. decis. 41. par. 1. † Quia respondebatur, quod cum hæc 2 acta sint Capitularia, ex deputatione ad officium censetur rogatus ad omnia acta. ad tradit. per Felin. in c. quoniam contra, num. 4. de probat Bald. in l. quædam, in secunda lectura, nu. 1. ff. de edend.

Minus etiam releuat, dum dicitur, non constare, scripturas à scribis prædecessoribus fuisse scriptas, quia satis id probatur ex eo, quod reperiuntur in libris Capituli, in scribania custoditis per scribas ad id deputatos. 3

Pampilonen. Parochialis de Stella. Ven. 8. Nouembris 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Ius parochialitatis est indiuiduum.*

2 *Sententia est valida quoad citatos, secus quoad non citatos.*

3 *Vicarius ad nutum amouibilis. non potest dare de nullitate sententiæ lata in causam quando iure se parochialis Ecclesiæ agebatur.*

4 *Vicarius ad nutum amouibilis, nomine monasterij, cui Ecclesia parochialis est vnita, curam exercet.*

5 *Sententia non afficit illum qui non est in causa.*

6 *Qui non est in causa, non potest dare de nullitate.*

7 *Præcedentia declarat sequentia, & magis influunt ad declarationem sequentium, quam è contra.*

D E C I S I O XXCI.

QVamuis ius parochialitatis sit indiuiduum, ad 1 tradit. per Innocentium, in cap prudentiam, num. 9. Vbi Decius, nu 46. de offic. delegat. tamen cum super eo egerint solum parochiani, sententiæ Rotales, quæ sententias de partibus firmant, quatenus fauorem Abbatis continent, & declarant, Ecclesiam de Stella esse vnitam Monasterio de Yrache, parochianos que non posse impedire iura parochialitatis, & beneficiatos teneri assistere Abbati in visitatione, † sunt valida quoad ipsos parochianos 2 citatos, licet secus dicendum sit, quoad alios non citatos, l. non idcirco, ff. de iudic. l. de vnoquoque, vbi Castren. in princ. ff. de re iudicat. Gabriel cons. 56 nu. 1. 6. volum. 1. Beneficiati enim non egerunt super dicto iure parochialitatis quia cum fuerunt citati coram ordinario responderunt, excepta assistentiæ præstenda ab Abbate, quã ipsi non præstabant, de mandato Episcopi sed superiorum iussa expectabant, in reliquis autem nihil ad se, quia tangebant parochiam. Quæ quidem assistentia non respicit ius, & interesse super quo agebant parochiani, sed quid sepat tum ab illo,

E & sic

12 hoc non militat, quando ille qui est in possessione habet ius retentionis ex prioritate hypothecæ, per iur. prædicta.

13 Nec facit quod Hieronyma acceptando vsum fructum, videtur approbasse testamentum mariti. Et sic, quod finito vsufructu, domus ad Marinum reuertatur, l. si pars §. fin. l. Papinianus, §. si conditioni, ff. de inoffic. testam. l. post legatum, in princ. & ibi DD. ff. de his quibus, vt indign. in l. vnica, ff. de inoff. testam. latè Alber. consil. 17. num. 1. & seqq. Et ideo cum

14 Albenia sit † hæres Hieronimæ, non potest venire contra ipsius factum, l. cum à matre vbi DD. C. de rei vendit. Respondetur enim, quod Albenia non impu-

15 gnat testamentum, nec testatoris voluntatem, † sed solum vult retinere hanc domum, donec sibi fuerit satisfactum de suo credito, & postea non recusat di-

16 mittere domum Marino. † Et cum huiusmodi legatum non fuerit relictum animo compensandi cum dote, quia fuit relictum dum dotem non repetierit, & vitam vidualem seruauerit, & sic per verba temporis distributiui. Quare sicuti Hieronyma, si viueret, potuisset petere dotes suas, nec tum dici potuisset, testatorem noluisse illam posse vti iuris remedijs pro sua

17 dote recuperanda, † quia testator censetur se conformare cum dispositione iuris, Bald. in l. 2. in fin. C. de condit. instit. Ruin. cons. 169. numer. 7. lib. 1. Ita hodie cum per mortem Hieronymæ vsus fructus sit finitus,

18 & Albenia, eius filia, † & hæres petat dotem maternam, iuris remedijs vti potest, prout poterat eius mater, quia in omne eius successit, l. hereditas, ff. de reg. iur. Et sic nec dispositioni, nec voluntati testatoris contradicit.

Non obstat, quod huiusmodi debitum dotis videatur extinctum; quia legatum vsusfructus, donec vitam vidualem seruauerit, censeri debet vsurarium,

19 † Et ideo vsus fructus perceptus in sortem, computari, Put. decis. 70. & 106. lib. 1. quia doctores quos allegat Puteus, & alij latissimè per Surdum cumulati, de aliment. tit. 1. quæst. 45. num. 21. & seqq. & tit. 8. priuil. 29. num. 2. & tit. 9. quæst. 16. numer. 53. & Pu-

20 teus ipse, loquuntur, † quando relinquitur annuatim certum quid per denumerationem temporum ob recordatam dotis solutionem, quod est valde di-

21 uersum a legato de quo agitur, † in quo non fuit habita aliqua ratio ad denumerationem temporum, nec pro fructibus nec minus pro interesse dotis. Ideoque non est vsurarium. Surd. d. tit. 9. quæst. 16. numer. 53. in

22 fin. Imo fuit factum legatum dum dotem non repe-

23 tierit, & vitam vidualem seruauerit. † Et non est dubitandum, quin legatum alimentorum, vel Vsusfructus, factum vxori donec vidualem seruauerit vitam, sit validum, l. fin. & ibi gloss. Bart. & alij, C. de indict. viduit. tollend. Castr. cons. 451. part. 1. Illustrissimus Mantica, de coniect. vltim. lib. 11. tit. 19. num. 22. Et in terminis fuimus legati fuit dictum in causa Romana Saluiani, 26. Aprilis, & 2. Iunij 1599. coram R. P. D. meo Lancelloto.

24 Quibus addebant Domini, quod eo magis procederent prædicta, si probaretur per Albeniam, quod vsusfructus medietatis hæreditatis legatus Hieronymæ non haberet proportionem ad fructus dotis. Surd. tit. 9. loco præcitato, in fin. quod etiam fuit ponderatum, in dicta Romana, coram D. meo Lancelloto.

25 Nec subsistit, quod cautio Mutiana non fuerit præstita, & ideo fructus percepti per Hieronymam sint restituendi. Grat. respons. 103. sub. ou. 10. lib. 2. Iasin l. cui relictum, numer. 7. C. de indict. vid. tollen. quia vt

26 constat ex processu de partibus fol. 16. a tergo. † hæc cautio fuit præstita iuxta formam authentic. cui relictum, & in corpore, Vnde sumitur, C. de indict. vid. tollend. videlicet † in euentum contrauentionis de restituendo relictum, vna cum fructibus.

27 Minus facit, quod A b ... debet reddere rationem de bonis per Hieronymam receptis, ex quibus vsus fructus erat percipiendus, quia per ipsam non stat, quominus hæc ratio reddatur, imò offert se paratam.

Legionen. Canonicatus. Lunæ 3. Iunij 1602.

EPITOME.

Stante statuto, quòd descendentes ex Mauris non admittantur ac canonicatus, & præbendas, si quis dixerit, quem ex Mauris descendere, debet hoc concludenter probare.

SVMMARIVM.

1 *Non descendentia à Mauris præsumitur.*
2 *Obiectum debet concludenter probari.*
3 *Confessio facta in memoriali, probat contra confitentem, & nu. 7.*
4 *Publica vox, & fama, cum agitur de probanda origine ab antiquo, facit plenam probationem.*
5 *Confessio simplex extraiudicialis coadiuuat publicam vocem, & famam, contra confitentem.*
6 *Confessio est maior quolibet publico instrumento.*
8 *Exclusio vnius, est inclusio alterius.*
10 *Per communem reputationem, famam, & indicia, impuritas sanguinis sufficienter probatur.*
11 *In probando genere magis creditur testibus deponentibus de bona fama, quam de mala, etiam si testes de mala fama aliquantulum numero excederent, & num. 17.*
12 *Quod quis sit nobilis, & ex puro sanguine natus, iudicatur ex eo, quod eius pater, vel frater gessit officium quod solum personis puris, & qualificatis conceditur, & nu. 13.*
13 *De fide inquisitorum, quod quis sit ex puro sanguine, habetur aliqua ratio.*
14 *Probata qualitate vnius fratris, censetur etiam probata respectu aliorum fratrum vtrinque coniunctorum.*
15 *Testes nulliter examinati faciunt magnum adminiculum.*
16 *Testes ad probandam impuritatem sanguinis, debēt examinari in loco originis illius qui dicitur esse impuri sanguinis.*
18 *In probanda impuritate sanguinis, fama non habetur in consideratione, nisi sit vniformis, inconcussa, & super ea non sit contradictio.*
19 *Testis non probat, hoc esse, quod ab hoc contingit abesse, & num. 21*
20 *Fama, ad hoc vt probet, debet ortum habere ex probabilibus causis, alias tanquam vana vox populi nihil probat.*
22 *Probatio, quæ data instantia corruit, nihil cōcludit.*
24 *Probatio dubia non releuat.*

DE-

DECISIO LXVIII.

Dominus Antonius Escouar obtinuit per sanctissimum D. N. sibi prouideri de canonicatu, & præbenda in Ecclesia Legionensi, in qua viget statutum per Fæl. record. Pium IV. confirmatum, volens inter alia, quod descendentes ex Mauris non admittantur ad canonicatus, & præbendas dictæ Ecclesiæ. Vnde Capitulo recusante recipere D. Antonium, sub prætextu, quod descenderet ex Mauris, dubitaui an dictum statutum in hac parte obstaret domino Antonio. † Et cum talis non descendentia præsumatur, c. vlt. de præsumpt. l. ab ea parte ff. de probat. Capitulo onus probandi talem descendentiam incubit. † Et quidem concludenter, quia venit obiectiuè. Rota decis. pen. & vlt. de except. in nou. Bisignet. decis. 2. eod. tit. Et in terminis huius statuti fuit dictum corā Illustrissimo Blancheito, in causa Legionen. denegatæ possess. 8. Martij 1593. Et in alio simili statuto coram Illustrissimo Mantica, in causa Toletana Parochialis 27. Ianuarij 1595.

[margin: 1, 2]

Quare pro parte Capituli ad probandum hanc impuritatem dicebatur, quod Antonius fuisset fassus in memoriali porrecto Capitulo, de quo in summario num. 3. quod eius pater fuerit Bernardinus Escouar natus Salpanæ, & eius auus paternus Antonius, qui ante 96. annos venit ex Sahagun ad inhabitandum Saldanam, vbi semper eius origo permansit, quæ alioqui procedit de Villa Aralonea familia de Escouar, quam Villam non incolunt ab hinc iam annis 140. † Et hæc omnia narrata probant contra D. Antonium ad l. cum precum. C. de liber. caus. Felin. in c. examinata sub num. 3. de iudic. Ias. in l. 2. num. 4. C. de instit. & subst.

[margin: 3]

Et propterea receptis testibus de Saldana qui dantur in summar. num. 4. videtur ex eorum depositionibus, quod Bernardinus pater, & Antonius auus iunioris Antonij, communiter reputentur descendentes ex Mauris, quia de hoc erat publica vox, & fama, † quæ cum agatur de probanda origine ab antiquo, facit plenam probationem. Abb. in c. venieris. i. sub num. 8. de verb. signif. Alex. cons. 15. num. 11. & seq. vol. 5. cum alijs late deductis per Chassan. cons. 54. num. 25.

[margin: 4]

Secundo dantur testes, summar. num. 5. recepti in oppido de Villamartin, qui deponunt, Bernardinum patrem Antonij iunioris, iux dixisse in d. Oppido, vbi murmurabantur, quod non esset ex puro sanguine.

Tertio assertur in summar. num. 6. depositio eiusdem testis, asserentis se audiuisse à quodam viro iam defuncto, Antonium seniorem sibi, & alijs Legione dixisse, subsequentia verba. [Illic in Saldana me habent in mala possessione, sed iuro per Deum, quod ille qui iacet sub hoc lapide, est pater meus] † Quæ quidem confessio, quod haberetur in mala possessione, multum coadiuuat publicam vocem, & famam quia † confessio est maior quolibet instrumento publico. Bald. cons. 192. sub num. 8. vers. veruntamen, vt dixi, lib. 2. Craueti. cons. 61. nu. 3.

[margin: 5, 6]

Quarto dicebatur, Antonium in suo memoriali, dixisse, quod eius auus venerat ex oppido de Sahagum, & cum in hoc oppido adsit hæc familia de Escouar, in qua aliqui sunt nobiles descendentes ex puro sanguine, alij vero ex Mauris, vt deponunt testes, summar. nu. 7. & dicti testes deponant, Bernardinum patrem Antonij non esse affinem, nec consanguineum nobilium de Escouar, sequitur, illum descendere ab alijs, qui sunt de sanguine impuro, † cum exclusio vnius sit inclusio alterius, l. cum Prætor. ff. de iudic. l. maritus, C. de procurat. c. nonne, de præsumption.

[margin: 7, 8]

Quinto, habentur testes in nouo summar. numer. 1. qui deponunt, se audiuisse dici, Antonium seniorem exiuisse ex oppido Sahagun, ex via della Moreria. † Quapropter cum in memoriali dato per Antonium Capitulo de anno 1600. habeatur, Antonium seniorem illinc 96. annis venisse ex oppido de Sahagun Saldanam, & sic de anno 1504. Et cum de illo tempore colligatur ex actu per ipsum tunc de facto, de quo testes in dicto summar. nu. 7. fuisse cum maturæ ætatis, consequens est, ipsum Antonium seniorem venientem ex via della Moreria, natum iam fuisse in ea de anno 1502. quo emanauit pragmatica Ferdinandi, & Elisabethæ Regum, per quam de Regno Castellæ Mauri expulsi sunt, prout habetur in historia Pontificali de Illescas 2. par. cap. 222. fol. 182. §. 2. quo tempore soli Mauri ibi degebant; quia testes dicunt in summar. nouo, num. 1. se audiuisse à suis maioribus, Mauros ibi inhabitasse, & Synagogas habuisse.

[margin: 9]

Ex quibus, cum concurrant communis reputatio, seu fama, & indicia, dicebatur sufficienter probari impuritatem, gloss. in l. 1. ff. de probat. Aret. in cons. 37. nu. 1. Et tenuit Rota coram Illustrissimo Mantica, in causa Toletana portionis 8. Maij. 1594.

[margin: 10]

His tamen non obstantibus, causa bis proposita, ac mature discussa, Domini, vtraque parte audita, vnanimiter concluserunt, statutum non obstare Domino Antonio. Nam omisso, quod pro parte Capituli deducta non releuabant, vt infra dicetur, quattuor testes in summar. Antonij nu. 4. per Capitulum 1. & 2. vice recepti, tam in oppido de Sahagun, quam in oppido de Saldana senes sexagenarij, septuagenarij, & octuagenarij, deponunt, Antonium seniorem, & eius descendentes descendere ex puro sanguine, nec vlla macula esse infectos. Imo aliqui eorum deponunt esse veros nobiles & in tali possessione nobilitatis extitere. † Vnde, negari non potest, cum agatur de probando genere, quod magis sit credendum testibus deponentibus de bona, quam de mala fama, etiamsi testes deponentes de mala, aliquantulum numero excederent. Corn. cons. 176. col. fin. num. 10. vol. 4. Ancharr. cons. 189. col. vlt. num. 7. vers. 2. modo respondetur, cum alijs deductis per Ocedam, de benefic. incompat. par. 2. cap. 23. nu. 143.

[margin: 11]

Secundo corroborantur prædicta ex testibus datis summar. nu. 5. in fin. qui deponunt, Bernardinum patrem Antonij, gessisse virgam iudicis Confraternitatis statos nobilium, Christianorumque antiquorum. Quod quidem officium, vt deponunt dicti testes non datur, nisi personis puris, & qualificatis.

[margin: 12]

Tertio legitur in summar. nu. 7. fides sanctissimæ Inquisitionis, in qua habetur, quod Didacus frater moderni Antonij fuit admissus in Officialem illius tribunalis, & quod in eius informatione aliquid repertum non fuerit contra puritatem sanguinis prædictorum Bernardini, & Antonij seniores. Et de simili fide Rota habuit rationem in causa Oxomen. statuti, seu Cantoriæ, 27. Iunij. 1601. coram R. P. D. meo Penia. Et quamuis postea dictus Didacus fuerit remotus ab officio, tamen hoc non fuit ob aliquam impuritatem, seu alijs de causis, vt in dicta fide.

[margin: 13]

Ex quibus duabus rationibus negari non potest, magnum adminiculum afferri deductis pro parte Antonij, cum alias probata qualitate vnius fratris, censeatur probata etiam respectu aliorum vtrinque coniunctorum. Angel. in auth. vt liceat matri, & auiæ. § 1. vers. ad hæc, in fin. Alex. in l. sæpe num. 51. vers. Idem etiam sent. Angel. ff. de re iudicat. Ti-

raquell.de nobilit. cap. 17. num. 3. catell. Cotta, in memorab. in verb. sententia dicta pro vno ex multis fratribus. Et hoc probatur Rota in causa Valentina beneficij de Marcato 6. Martij 1598. coram R.P.D. meo Pamphilio.

Quatro concurrunt dicta plurimorum testium pro parte Domini Antonij examinatorum, de quibus in summar. num. 8. qui omnes deponunt concludenter de puritate Domini Antonij. Et licet dicantur nulliter examinati, † nihilominus negari non potest, quin faciant magnum ad minus adminiculum. Bart. in l. 2. nu. 2. 25. vers. quod probo. ff. de appell. recep. Verall. decis. 206. num 6. par. ...

Non obstant deducta in contrarium pro parte Capituli. Et primo testes deponentes de publica voce, & fama; † quia vltra quod non sunt examinati in loco originis Antonij, scilicet in oppido de Sahagun, ad Bald. in l. ea quidem, num. 55. de accusat. Hic adest fama in contrarium, vt superius dictum est. † Quod casu magis creditur testibus de bona, quam de mala fama. † Hoc autem ea fama etiam non habetur in consideratione, nisi sit vniformis, & super ea non sit contradictio. Bald. in l. conuenticu am. nu. 8. vers. ex his infero. C. de Episcop. & cleric. & in l. diuus, ante num. 2. ff. de milit. test. cum alijs per Roland. cons. 3. nu. 49. lib. 1. Et euenit Rota coram R.P.D. meo Decano, in causa Oueten. canonicatus, 24. Ianuarij 1578. & sic in concussa. Roland. cons. 3. nu 49.

Et multum mouit Dominos, quod maior pars testium Capituli, dat rationem sui dicti, quia Escouates venierunt ex via della Moreria, & tamen in summario Antonij nu. 2. testes deponunt, quod in eadem via viri nobiles etiam, & puri habitant. † Ac ideo non probant, hoc esse, quod ab eo contingit abesse, c. p. 2. de translat. Episc. l. neque natales. C. de probat. l. non hoc. C. vnde legitimi. Abb. cons. 29. in princ. lib. 1. Et in his terminis fuit dictum coram Illustrissimo Mantica in causa Toletana portionis 15. Iunij 1594. Alij verò testes fundant suum dictum in aliquibus verbis iniuriosis auditis, dum isti testes Escouates alter carerent. † Et tamen, ad hoc vt fama probet, debet habere ortum ex probabilibus causis, alias tanquam vana vox populi nihil probat. Bart. in l. de minore, §. plurimum, num. 3. ff. de quæst. Bald. cons. 295. num. 2. vers. & hæc fama, lib. 1. Corn. cons. 130. nu. 6. in princ. lib. 4. Alex. cons. 173. num. 11. vers. item non sufficit, lib. 6. Et fuit dictum coram Illustrissimo Mantica in causa Toletana portionis secunda Maij 1594.

Et ex his satis etiam appatet, sublatum esse secundu fundamentum pro parte Capituli adductum.

Tertium minus releuat, quia præterquam quod, vnicus tantum testis de eo deponit, & quidem de auditu, nihilominus ex quo Antonius senior dixit in Saldana haberi se in mala possessione, & imponendo pedem super quodam sepulchro iurauit ibi tacere eius patrem, † non potest, existis verbis necessario inferri, Antonium esse in mala possessione puritatis sanguinis. Ideoque hoc nihil releuat, ad tex. in l. in ambiguo, ff. de reb. dub.

Quartum nihil concludit, quia non valet consequentia; Non sunt affines nobilium, ergo descendunt ex alia progenie Maurorum, quia stant simul, quod non sint affines, nec consanguinei, & tamè quod descendant ex eodem antiquo stipite; & possunt descendere ex alia familia nobili in eodem loco. † Et sic hæc probatio nihil concludit, quia data instantia corruit, §. pauonem, instit. de rer. diuis. l. creditori, & ibi not. Roman. in fin. Ias. nu m. 7. & 8. ff. de nou. oper. nunciat. Socin. iun. cons. 63. nu. 57. lib. 3.

Et prædicta comprobantur ex duobus testibus in summar. num. 4. Videlicet 28. qui deponit, Antonium descendere ex bonis Escouatibus ex oppido de Sahagun, & 24. qui deponit, Antonium iuniorem esse in possessione virorum nobilium, & 26. scilicet Petrus Escouat, cum esset à Capitulo in testem receptus, fassus, fuit, se audiuisse dici, se esse consanguineum, propter quod non fuit vlterius examinatus.

Quintum cessat, quia testes non deponunt, de quo tempore Mauri soli habitauerunt in dicta via della Moreria. Vnde non obstat quod dicitur de pragmatica, etiam quando historiæ allegatæ esset adhibenda fides. Vltra quod etiam non legitur de regno Legionis, sed de regno Castellæ, quod est regnum separatum. † Et ideo hæc probatio tanquam dubia non releuat, c. in præsentia. de probat. vbi DD. & maximè Abb. num. 3. & in c. auditis num. 25. cum seqq. de præscrip. Bald. in l. vlt. in fin. C. si min. se maior. dix. & in l. 2. num. 5. ff. de sent. quæ sine cert. quant. profer. & notat Roman. in l. non hoc, in princ. C. vnde legit. Alex. in l. eum, qui nouissimus, in princ. ff. ad Trebell. Paris. cons. 104. numer. 2. lib. 1. & cons. 54. numer. 47. lib. 4.

Perusina, seu Tudertina Bonorum Merc. 5. Iunij 1601.

EPITOME.

Qui agit rei vendicatione, ita debet concludenter probare dominum, vt in supplementum non admittatur iuramentum.

SVMMARIVM.

1. *In rei vendicatione dominium debet concludenter probari, & num. 3.*
2. *Ita vt non admittatur iuramentum in supplementu.*
4. *Nemo præsumitur immemor salutis æternæ.*
5. *Pro nobili præsumitur circa ea quæ spectant ad nobilitatem, vt est liberalitatem exercere.*
6. *Enunciatiua contra tertium non probat.*
7. *Nisi in antiquis instrumentis.*
8. *Spatium centum annorum dicitur solum antiquu in instrumentis.*
9. *Enunciatiua vnius instrumenti, etiam antiqui, non probat, sed debet esse ad minimum duorum instrumentorum, quæ originem habeant à diuersis personis.*
10. *Testis de auditu non probat.*
11. *Testis deponens de possessione & perceptione fructuum alicuius, non probat illius dominium.*
12. *Probationes quæ in sua specie non habent perfectionem, simul coniunctæ non possunt ad faciendā plenam probationem.*

DECISIO LXIX.

Domini dixerunt, non probari dominium circa prædium, de quo agitur. † quia cum fratres agant rei vendicatione, necesse est, vt plenè probetur, l. in rem. l. officium, ff. de rei vendicat. Bald. in l. cum res. num. 19. C. de probat. Verall. decis. 280. par. 1. † In tantum quod non admittitur iuramentum in supple-

supplementum, Iason in l. admonendi, num. 122. ff. de iureiur. Aym. cons. 157. num. 18. Et fuit latè deductum in causa Romana domus, 19. Iunij 1589. coram
3 bo. mem. Orano. † Et ideo imperfectæ probationes adductæ hic per fratres, sibi non suffragantur. Alex. cons. 10. in fin. & cons. seq nu. 5. & seqq. lib. 4.

Primo enim nihil facit, quod non sit Verisimile, quod si Iacoba non habuisset dominium dicti prædij, illud donasset, cum donatio facta sit pro salute animæ,
4 † & nemo præsumatur immemor salutis æternæ: maxi-
5 mè stante eius nobilitate, † quæ facit, vt pro ea facilè præsumendum sit circa ea quæ spectant ad nobilitatem, prout est, liberalitatem exercere, c. 1. de donat. Et his terminis consuluit Crot. cons. 332. num. 10. vol. 3.

Quia, etiamsi ex tali præsumptione tolleretur, quod ista enunciatiua à persona suspecta emanaret,
6 nihilominus non inde † sequitur, dominium proba-
7 re, cum enunciatiua contra † tertium non probet, l. non nudis, Loon epistolis, C. de probat. l. ex his verbis, vbi Decius, C. de testam. milit. Aym. de antiq. temp. in princ. num. 7. Rota decis. 31. de probat. in
8 antiq. † nisi in antiquis instrumentis sit prolata, iuxta Bald. in l. cum antiquis, & ibi Ias. nu. 7. & alij C. de iure de lib. Aymo. d. loco, num. 7. Alex. cons. 75. num. 3. lib. 4. Cassad. decis. 3. num. 3. de procurat. qualis non est hæc, quia non excedit tempus centum annorum, † quod solum in instrumentis dicitur antiquum. Iason in d. l. cum aliqs, vbi hanc communem dicit. C. de iur. de lib. & ibidem idem tenet Alex. num. 6. vers. tamen communiter, & in cons. 12. nu. 8. vers. nec etiam, lib. 4. Decius, consil. 3. num. 8. Cephal. cons. 98 num 36. Aym. d. loco, num. 4 & fuit dictum in dicta Romana domus, & alias sæpius.

Præterquam quod hæc enunciatiua est solum vnius
9 instrumenti, † quæ etiam in antiquis non probat, nisi ad minimum sit duorum instrumentorum, quæ originem habeant à diuersis personis. Felyn. in cap. cum causam, num. 4 de probat. Aym. de antiq. temp. par. 1. sect. 4. num. 14. & seqq. latè Hieronymus de Moore, de finib. regen. cap. 60. num. 3. Et fuit resolutum in vna Sabinen. confinium, 20. Aprilis 1577. coram Illustrissimo Biancbetto.

10 Testes vero nihil probant, nam dum deponunt de emptione de auditu, nihil releuant. c. tam literis, de testib. Alex. d. cons. 29. num. 6. & num. 8. in fin. lib. 4.
11 Cranett. cons. 157. num. 5. vers. iden vidimus. † Dum autem deponunt de possessione Bartholomei, Iacobę, & fratrum vti dominorum cum perceptione fructuū, non probant dominum. Bart. in d. l. qu. dam in suo, nu. ff. de condit. institut. & post eum Alex. d. cons. 10. num. 4. in fin. & late deducit Decian. responsio. 73. nu. 8. & seqq. lib. 4. Deberent enim assignare rationes concludentes de dominio. Verall. decis. 229. part. 1.
12 Et ex his dicebant Domini, quod cum nulla harum probationum habeat in se perfectionem in sua specie, coniungi simul non possent ad faciendum plenam probationem. Bald. in l. si quis. §. 2. num. 3. ff. de eden. & post eum Felyn. in c. cum causam, nu. 11. de probat. Alex. in d. cons. 10. in fin. & cons. seq. num. 5. & seqq. lib. 4. Et fuit dictum in dicta causa Romana domus corā bo. mem. Orano.

Romana Societatis. Ven. 5. Iunij 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Inæqualitas lucri est permissa inter socios, si alteri maiorem partem sortis, vel industriæ conferat.*
2 *Qui neque damnum extrinsecum, neque intrinsecum patitur in societate, sibi debet imputare, si expensas pro expeditione, & admissione ad officium possuit, quæ nunquam recuperantur.*
3 *Fructus incerti agrorum vendi possunt pro determinato pretio.*
4 *Lucrum incertum societatis vendi potest pro pretio determinato, proportionato tamen ad dubium euentum lucri.*
5 *Dicenti taxationem alicuius quantitatis esse excessiuam, incumbit onus probandi.*
6 *Verborum significatio debet trahi ad intellectum sanum, ciuilem, bonum, & vitio carentem. Et excludatur contractus illicitus.*
7 *Bulla Sixti V. super societatibus, ad caput saluum prohibet contractus palliatos, & contra dispositionem iuris.*

D E C I S I O LXX.

Conuenerunt D. Palauicinus, & Carentius, quod idem Palauicinus emeret officium registri bullarum super periculo vitæ ipsius Carentij, apposito tamen decreto ad fauorem Palauicini, & quòd Carentius erogaret sumptus pro expeditionibus faciendis, & admissione sibi obtinenda pro rata temporis residentis, si infra triennium alijs, quàm Carentio officium Palauicinus venderet, & quod fructus massæ, & alij extraordinarij, & tertiæ partis exercitij essent ipsius Carantij. Quæ tertia pars fructuum exercitij taxata fuit ad scuta 40. annua. Qua propter dubitabatur an huiusmodi pacta essent licita. Et Domini affirmatiuè concluserunt, † quia inæqualitas haberi inter so- 1 cios est permissa, vno ex socijs maiorem partem, vel sortis, vel industriæ In societatem conferente, l. si non fuerint, vbi gloss. ff. pro socio, Calder. in c. nauiganti. num. 30. vers. verumtamen, de Vsur. Purpurat. in l. si pascenda, num. 25. & 26. C. de pact. Couarr. qui de communi testatur, variar. resolut. c. 2. num. 5, vers. hinc primò apparet, & vers. 2. constat. Et ideo cum Palauicinus totum contulerit capitale, non fuit inconueniens, quod totam massam, & alios fructus perciperet: Verum quia fructus consistunt etiam in exercitio, fuit conuentum, quoàd illos, quod Palauicinus vnam tertiam partem, reliquas vero duas Carentius qui officium exercebat perciperet. Et licèt ipse fecerit expensas pro expeditione, & admissione, videretur quæ inde dicendum, quod ipse quoque de massa, & alijs molumentis participare deberet pro sua rata. Tamen dicebant Domini quatenus dictæ expensæ essent pars capitalis, quod satis pro ipsis Carentius participabat, ex quo habebat duas tertias partes lucri, cum alias non fuisset inconueniens, quod Palauicinus maiorem partem istius lucri perciperet, qui incurrebat periculum vitæ Carentij, & per consequens amissionis capitalis, vt tenuit Rota ex Caldesino, Purpurato, & alijs in causa Ferrarien. societatis 28. Iunij 1599. coram R. P. D. meo Millino, stante maximè quantitate dictarum expensarum, quæ non excedit scuta 70.

Nec refert, quod elapso triennio, si officium vendebatur, expensæ non erant reficiendæ Carentio, quia dicebatur, quod si huiusmodi expensæ fuit pars capitalis, de natura huius capitalis est, vt collatum in societatem amittatur, cum expensæ factæ pro expeditione, & admissione ad officium nunquam recuperentur. † Et propterea cùm Carentius ex tali amissione, 2

nec damnum extrinsecum, nec intrinsecum patiatur, ad Bald. in l. r. num. 23. ff. pro socio, sibi imputare debet, si partem illa capitalis ponere in societate non recusaret.

Non obstat, quod lucrum certum fuerit taxatum, quia respondebat Domini, illam taxationem continere assecurationem lucri, quæ est licita. † Sicuti enim fructus agri, vel vineæ incerti vendi possunt pro certo precio, vel locari. † Ita etiam vendi potest lucrum incertum societatis. Sylueſtr. in summ. in verb. societatis. 1. num. 18. Azmil. num 17. Conrad. de contract. quæst. 96. in 1. & 2. conclus. Nauar. conf. 24. de vsur. Io. Lopez. de contract. cap. 65. Et latè tradit. Henrichmannus, conf. 8. num. 72. Et fuit dictum coram R. P. D. meo Millino in dicta causa Ferrarien. societatis 28. Iunij 1599. Et quamuis prædicta procedant quando quantitas taxata est proportionabilis ad dubium euentum lucri, vt per Conrad. & Henrichmannum locis præcitatis. † Nihilominus, omisso, quod onus probandi taxationem excessiuam incumberet Catentio, Purpur. in l. si pascenda, num. 29. C. de pact. ex calculo hic pro parte Palauicini dato, probatur hæc non excessiuitas,

Minus facit, quod ista scuta 40. annua fuerint taxata, non habito respectu alicuius impedimenti, puta infirmitatis, &c. Nauar. conf. 24. de vsur. Nam respondebatur, quod illa taxatio debet intelligi cessantibus infirmitate, & impedimento necessario. † Verborum enim significatio debet ad intellectum sanum, bonum, ciuilem, & vitio carentem applicari. Rota decis. 10. num. 4. & 5. de testib. in antiq. Et vt excludatur contractus illicitus. Alex. conf. 191. num. 6. lib. 2. Et fuit alias resolutum coram bo. mem. Lauretano, in causa Foroliuien. societatis 2. Decembris 1583. & in dicta Ferrarien. coram R. P. D. meo Mellino.

Nec releuat Bulla Felic. record. Sixti V. super societatibus ad caput saluum, quia tam ex procemio, quam ex dispositione, & toto tenore bullæ, habetur, intentionem fuisse prohibere contractus palliatos, & contra dispositionem iuris communis, addendo pœnas nouas, vt censuit Rota in dicta causa Ferrarien. 17. Martij 1600. Et ideo non habet locum in hoc casu, cum ista societas non sit vsuraria, nec prohibita ex dispositione iuris communis, vt superius fuit ostensum.

Romana Depositi Lunæ 5. Iunij. 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Factum indiuiduum principalis suffragatur in consequentiam, fideiussori, & num. 3.*

2 *Depositarius male soluens sibi debet imputare.*

D E C I S I O LXXI.

Fideiusserat Altouitus ad fauorem sanctæ Crucis emptoris census, pro pretio trium millium scutorum à Domino Alexandro de Apris, cuius census recognouerat bonam fidem Claudius Venturinus, & de rato promiserat pro Antonio patre. Et cum medietas dictarum pecuniarum fuisset per dictum Alexandrum depositam bancho Altouiti, soluenda Claudio, sequuta ratificatione Antonij: Dubitaui an restitutio depositi facienda domino Alexandro per Altouitum, quæ soluerat, non sequuta ratificatione Antonij, iuxta decisiones factas, posset suffragari Maluicino qui infra triennium pro Venturino promiserat, liberare dominum Alexandrum, & Altouitum.

Et pro Altouito dicebatur, quod Maluicinus accesserat pro Venturinis, & licet Altouitus male soluisset Claudio, videlicet, non sequuta ratificatione patris, tamen hoc tantum suffragari debebat D. Alexandro, stante conditione adiecta deposito, non autem Maluicino fideiussori Venturinorum, qui pure, & absque vlla conditione promisit fide iussit.

Hoc tamen non obstante, Domini consuerunt, solutionem faciendam per Altouitum suffragari Maluicino, quia ex illa solutione debet census extingui, ex quo in necessariam consequentiam resultat liberatio Maluicini qui solum est obligatus eximere, & liberare D. Alexandrum, & Altouitum infra triennium occasione census. Et sic non intrat eius obligatio, cum Altouitus nullum patiatur damnum occasione census sed ex quo male soluit Claudio. † Vnde sibi debet imputare, l. quod quis, ff. de reg. iur. Et tanto magis, quia Maluicinus ante ratificationem Antonij protestatus fuit, etsi Altouitus non erat ita diligens in soluendo, ista protestatio superueniebat in tempore, & sic suffragabatur Maluicino.

Non obstat quod pro Altouito dicebatur, quia illud factum est indiuiduum, ex quo si solutio fieri debet Alexandro, resultat liberatio Maluicini pro rata, & ideo nihil refert quod conditio in deposito fuerit posita ad fauorem, & pro cautela Alexandri.

Regien. Prioratus. Ven. 14. Iunij 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Gratiose subrogatus, lite pendente, potest absque vitio attentatorum capere possessionem.*

2 *Etiam si fuerit inhibitus ante obtentam gratiosam subrogationem.*

4 *Superuenientia noui tituli mutat causam possidendi, sine dimissione, & noua apprehensione.*

D E C I S I O LXXII.

Fuit resolutum, possessionem Camilli non esse attentatam; nam quicquid dicendum esset de possessione capta ante subrogationem gratiosam, † tamen cum ipse postea fuerit gratiose subrogatus ad possessionem Vincentij, potuit, lite pendente, absque vitio attentatorum, capere possessionem. Mohed. decis. 11. num. 1. vt lite pend. Put. decis. 214. lib. 1. Lancell. de attent. par. 2. c. 4. num 340.

Nec obstat, quod subrogatus attentat quando post inhibitionem, possessionem capit. Lanceell. præcitato loco, num. 373. quia prædicta procedunt, si Camillus fuisset inhibitus post dictam subrogationem, † Sed cum fuerit inhibitus ante huiusmodi subrogationem, nihil releuat, quia vigore subrogationis gratiosæ possessio capta censeratur potius continuata, quam denuo acquisita, cum transferatur legis, vel principis ministerio, vt fuit pluries resolutum, teste Lancellotto in præcitato loco, num. 342.

Nec releuat, quod de tempore subrogationis Camillus erat in possessione, vigore impetrationis prius factæ per obitum Vincentij, de beneficio, tanquam libero, quia cum postea obtinuisset subrogationem gratiosam, quoad possessionem Vincentij, † hæc superuenientia noui tituli mutat causam possidendi, sine dimissione, & noua apprehensione, iuxta opinionem quam sequitur Rota. decis. 451. lib. 1. Anchil. decis. 4. de caus. poss. & propr. Et fuit pluries resolutum.

CÆSA-

Cæsaraugustana Attentatorum. Lunæ 17. Iunij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio conditionalis ante purificatam conditionem, nihil ponit in esse.*

2 *Iustificatio attentatorum, ad effectum reuocationis, debet sumi ex eisdem actis, nō ex nouiter deductis*

DECISIO LXXIII.

DOmini censuerunt, Ioanni Berbegal, non obstare periurium, quia non simpliciter se obligauit cum iuramento de soluendo scuta 1200. Ludouico, sed iuxta formam supplicationis, quæ concedit talem solutionem faciendam Ludouico, dummodo expensæ per ipsum factæ, & fructus decursi ad talem summum ascendant. † Et ideo talis obligatio recipit omnes conditiones appositas in supplicatione, nec aliquid poterat operari, nisi prius verificata venditione, quæ ante purificationem nihil ponit in esse, l. Thais §. Stichus, de fidicommiss. libertat. l. qui sub conditione, ff. si quis omnissa causa testam. Et in his terminis fuit resolutum in causa Salamantina pensionis coram bo. me. Giptio 26. Martij 1593. & prius coram Illustrissimo Lancellotto in causa Toletana pensionis, 9. Decembris 1573. & in alia Aretina pensionis, 8. Iunij 1600. coram. R. P. D. meo Millino, & alias sepius.

Nec facit, quod ex testibus hodie examinatis, & ex literis Ioannis, hæc conditio dicatur verificata, quia, esto quod sit verum tamen non suffragatur, 2 quia hæc non fuerunt producta coram A. C. Et cum agatur ad effectum reuocandi attentata, & non exequutionem iam factam, non debent attendi nouiter deducta, sed iustificatio sumenda est ex ijsdem actis. Chasaneus decis. 172. Et fuit dictum coram R. P. D. meo Phamphilio in causa Romana census 4. Decembris 1595.

Romana Census. Vener. 21. Iunij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum nullum, ex eo quod obligatio Cameralis non erat extensa, vel ex defectu citationis in repetitione scripturæ, non est exequendum.*

2 *Citatio facta in domo in qua quis non habitat, non est valida.*

3 *Citatio facta procuratori, de cuius mandato non constat stante protestatione, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato, non afficit.*

4 *Iudices in Curia non cognoscunt de subreptione rescripti sanantis nullitates, propter facilem recursum ad Principem.*

DECISIO LXXIV.

1 DOmini dixerunt, mandatum exequutiuum relaxatum per A. C. non esse exequendum, † quia nulliter ad illud processit. Rota decis. 3. de except. in nou. Processit enim absque eo, quod obligatio Cameralis esset extensa, cum instrumentum extra eius tribunal, in quo agebatur, esset rogatum Gallet. ad formul. obligat. Cameræ de processu ipso, quæst. 1. num. 3. 9 Et fuit pluries resolutum. Imò fuit processum, non solum vigore simplicis fidei instrumenti à Notario subscriptæ, & productæ per Cautiam contra hæredes Pompeij Muti, sed nec in eius repetitione facta per Ariciam fideiussorem Cautiæ contra hæredes, ipsi fuerant citati. Fein. in c. 1. numer. 28. vers. 6. & vlt. de probat.

Non obstat citatio facta instante Venantio Sanino vti procuratore Ariciæ: tum quia fuit facta in domo Spannochij in platea Marganæ, in qua dicti hæredes non inhabitabant. † Tum quia non constat de man- 3 dato Venantij, & tamen fuerat protestatum, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato, Aym. cons. 108. Rota decis. 1. de procurat. in antiq.

Aliæ duæ nullitates videlicet ex defectu citationis ad videndum relaxati mandatum, & decreti non interpositi in ipsius relaxatione, non placuerunt, quia fuerunt sanatæ per speciale rescriptum Sanctissimi D. N. † quod, licet dicatur subreptitium; tamen hoc in curia non attenditur, propter facilem recursum ad Principem.

Quantum attinet ad iniustitiam mandati, nihil fuit resolutum, quia de ea Domini non viderant.

Romana Emphyteusis. Merc. 26. Iunij 1602.

EPITOME.

Emphyteusis simpliciter concessa à primo emphyteota secundo emphyteotæ, non potest à secundo emphyteota alienari sine consensu Domini directi, siuero fuit concessa in emphyteosim sub annua pensione, potest alienari à secundo emphyteota, sine consensu Domini directi, non autem sine consensu primi emphyteotæ.

SVMMARIVM.

1 *Non licet emphyteotæ sine consensu Domini meliorationes suas alijs vendere, vel ius emphyteoticū transferre.*

2 *L. fin. C. de iur. emphyt. habet locum etiam in conductore sub annua pensione.*

3 *L. fin. non habet locum in conductore ad longum tempus, ad effectum caducitatis, & pœnæ secus quod validitatem contractus.*

4 *Si primus emphyteota simpliciter vendit emphyteosim, secundus emphyteota debet requirere consensum domini directi, & nu. 5*

6 *Si primus emphyteota res emphyteoticas cōcedit in emphyteosim sub annua pēsione, non alienādo res emphyteoticas, & secundus emphyteota alienat requiri debet consensus primi emphyteotæ.*

7 *Res emphyteotica vendi potest alteri, comprehenso prima inuestitura irrequisito Domino, secus, extraneo, nu. 8.*

9 *Clausula* AD HABENDVM ET AEDIFICANDVM, *&c. nihil operatur, & intelligitur secundum subiectā mate-*

materiam, & num. 10.
11 *Spatio triginta annorum præsumuntur omnia solemniter acta.*
12 *Spatio decem annorum, præsumitur interuenisse licentiam Domini in alienatione emphyteosis, dummodo interuenerit scientia, & patientia, num. 13.*

DECISIO LXXV.

IOannes Gomez nomine suo, & Eluiræ, locauit certam partem terreni, quam in emphyteusim acceperat ab Ecclesia Sancti Augustini, Troilo Lampodio, & alijs, durante vita ipsorum conductorum, ac pro persona ab ipsis nominanda. Et cum super dicto terreno domus fuisset fabricata, illam domum cum meliorامentis vendidit Lampodius Fabricio vni ex comprehensis in inuestitura, sine requisitione consensus aliorum vocatorum. Qua propter dubitaui, an huiusmodi alienatio esset nulla ad effectum inualiditatis contractus, non autem ad effectum amissionis melioramentorum. Ita vt non sit abdicatum à Lampodio ius in præiudicium Sulpitiæ, & litis consortium in inuestitura comprehensorum. Et Domini affirmatiuè concluserunt, ex dispositione l. fin. C. de iure em-
1 phyt. † vbi dicitur, minimè licere emphyteutæ sine consensu Domini meliorationes suas alijs vendere,
2 vel eius emphyteuticum transferre. † Cuius L. dispositio procedit etiam in conductore sub certa annua pensione, vt per Bart. in l. 1. §. quod autem, 2. numer. 1. ff. de superf. Quod dictum Bartoli comprobauit Rota in causa Romana Casalium de Massetinis, num. 6. 14. Martij 1576. coram R. P. D. meo Decano. Et quamuis Bartolus loquatur in superficiario, controuertiq. posset an Lampodius esset superficiarius; Domini tamen in hoc vim non faciebant, sed in eo quod conductor ad longum tempus sub annua responsione non potest alienare irrequisito Domino.
3 Ex quibus cessat quod dicebatur, dispositionem L. fin. non habere locum in conductore in longum tempus iuxta sententiam, quam in magna DD. discrepantia, sequuta fuit Rota coram R. P. D. meo Decano, in dicta causa Romana Casalium de Maximis, 20. Februarij 1576. quia hoc procedit ad effectum caducitatis, & pœnæ, non autem quantum ad validitatem contractus.
4 Non obstat, quod fratres Sancti Augustini primi Domini nihil dicant, quorum consensus in alienatione erat requirendus, & non primi emphyteotæ sublocatoris, per Corbulum de caus. priuat. ob alienat. irrequisit. domino, ampliat. 24. Quia placuit Dominis distinctio, de qua per Valescum, de iur. emphyt. qq. 13. num. 12. & Menoch. conf. 226. num. 185. & seqq.
5 lib. 3. † quod aut primus emphyteuta simpliciter vendidit emphyteusim, & hoc casu secundus emphyteuta debet requirere consensum domini directi. Aut verò primus emphyteuta transtulit in alium, non
6 quidem tes emphyteuticas omnino alienando, sed in emphyteusim concedendo, sub annua pensione; & hoc casu est requirendus consensus primi emphyteutæ; quia quemadmodum dominus directus dicitur dominus respectu primi empyteutæ: ita & ipse primus emphyteuta dicitur dominus respectu secundi em-
7 phyteutæ. Vnde † cum Lampodius teneretur soluere certam quantitatem pecuniarum quotanis Ioanni, non fuerat à Ioanne ius abdicatum. Et sic versamur in secundo casu distinctionis, ac per consequens tenebatur Lampodius requirere consensum primi emphyteutæ.
8 Nec suffragatur, quod domus fuerat vendita Fabricio, qui erat vnus ex comprehensis in concessione, ideoque indicatur, non fuisse requirendam licentiam vendendi. Caldet. conf. 10. de locato, quia simul cum Fabricio erant alij Vocati. † Et quicquid dicendum sit 9 de rata ipsius, pro rata aliorum dicitur extraneus, & alienatio in eum facta non substinetur. Corbul. de priuat. ob alienat. irreq. dom. fact. limit. 6. num. 6. & 7. Et quamuis dicatur, quod tempore Venditionis solus Fabricius habebat ius super solo prædicto, quod pro sua portione in instrumento diuisionis ei fuerat assignatum, hoc tamen non probatur; nec ex eo quod pensio, quæ per Lampodium soluebatur, percipereetur per Fabricium, potest inferri, solum non remansisse commune.

Nec etiam subsistit, quod Lampodius habebat liberam facultatem disponendi, quia in instrumento reperitur solum † clausula (ad habendum, & in eo 10 ædificandum, modo infrascripto,) & ob id nihil operatur. Grat. conf. 17. num. 49. lib. 1. Et facit Cresc. deci. 6. num. 8. de testam. Vltra quod ista clausula intelligitur secundum subiectam materiam, & sic secundum naturam emphyteusis, accedente consensu Domini. Dec. conf. 614. nu. 2. & 6.

Minus releuat quod dicitur, hanc Venditionem 11 spatio 30. annorum fuisse obseruatam, & ideo præsumendum, omnia solemniter acta. Corn. conf. 248. nu. 31. & seqq. li. 1. Put. dec. 184. & 202. li. 2. quia non verificatur in facto, cum Lampodius alienauerit in Fabricium, de anno 1588. & sic nondum elapsis. 30. annis.

Nec refert, quod spatio decem annorum præsuma- 12 tur, licentiam domini interuenisse. Corbul. de caus. priuat. ob alienat. limit. 31. quia licet alienatio fuerat facta in Fabricium Vnum ex comprehensis, non tamē probatur, quod alij comprehensi habuerint scientiam, † sine qua non intrat ratio ibi allata per Corbulum, 13 quod ex illa diuturna decem annorum patientia præsumatur consensus, ad quem sine scientia inferri non potest, l. nec ignorans. C. de donat. l. ex maleficijs. §. longè. ff. de actionib. & obligat. l. generali, C. de tab. lib. 10. Vltra quod, cum Lampodius alienauerit de mense Septembris 1588. in diuisione facta inter ipsos comprehensos de mense Iunij 1598. declararunt, se domum, & melioramenta velle recuperare, & postea inter se diuidere.

Romana Bonorum de Soderinis. Merc. 26. Iunij 1602.

EPITOME.

Notarius potest extendere clausulas cæteratas, positas in instrumento de quo est rogatus, & non cæteratas quæ insunt, ex natura contractus, etiam post datam partibus copiam instrumenti.

SVMMARIVM.

1 *Notarius non tenetur scribere omnia verba contrahentium.*
2 *Item clausulas cæteratas extendere potest.*
3 *Item clausulas non cæteratas, & nu. 15. 16. & 18.*
4 *Fundamentum suæ intentionis, siue excipiendo, siue agēdo deducat vnusquisque, tenetur probare, etiā si consistat in negatiua.*
5 *Alex. in consi. 28. nu. 8. vol. 2. declaratur.*

6 Notarius

6 *Notarius debet extendere clausulas cæteratas secundum consuetudinem, & solitum, & stylum quem partes non ignorant, & num. 9. & 10.*
7 *Relatum est in referente cum omnibus suis qualitatibus, & num. 19.*
8 *Scientia probatur ex coniecturis, & præsumptionibus.*
11 *Minor ætas non suffragatur pupillo, qui actum gessit cum sui iudicis præsentia.*
12 *Promitens generalem defensionem, debet iudicium in se suscipere, & iudicatum soluere.*
13 *Promitens generalem defensionem, tenetur satisdare de iudicatum soluendo.*
14 *Promittere, litem in se suscipere, vel de euictione, aut indemnitatem, idem important.*
15 *Verba quæ sunt de natura contractus, etiam si notarius non apposuerit, censentur apposita, nisi partes illis renunciauerint, vel aliter conuenerint, & nu. 16.*
17 *Remittentibus iura sua non est ad ea dandus regressus.*
20 *Notarius potest extendere clausulas non cæteratas, respicientes solemnia quæ ad ipsum notarium spectant etiam si non rogetur à partibus.*
21 *Notarius non potest in instrumentis apponere clausulas, quæ immutant naturam negotij.*
22 *Item non potest post datam copiam partibus aliquid corrigere, vel aliquid immutare circa substantialia contractus.*
23 *Notarius potest extendere clausulas, ceteratas, & sub compendio positas, & aliquas venientes ex natura actus, etiam post datam copiam partibus.*
24 *Notarius non potest aliquid in instrumento corrigere, vel declarare post litem motam.*
25 *Instrumentum præsumitur extensum tempore congruo.*
26 *Notarius etiamsi sic procurator, ex publico officio notariatus habet pro se præsumptionem bonæ fidei.*
27 *Pro instrumento semper præsumitur.*
28 *Producens instrumentum, censetur illud approbare.*
29 *Hæres venire non potest contra factum defuncti.*
30 *Instrumento cæterato desumpto ex protocolo magis creditur quam instrumento per notarium extenso quando adest aliqua dubitatio inter ceteratum, & extensum.*
31 *Scriptura non publica posita in archiuio, lite pendente, non facit fidem.*
32 *Scriptura authentica posita in archiuio lite pendente fidem facit, & probat.*

DECISIO LXXVI.

INstrumentum laudi rogatum per Ioannem de Macandis, de anno 1583. fuerat datum partibus, cum clausulis cæteratis, & de anno 1585. idem Ioannes dederat ipsum extensum Io. Victorio alteri ex contrahentibus, quod Petrus Thomas eius filius produxit in hac causa, de anno 1600. & de nouo superioribus diebus illud produxit vigore compulsorialium, desumptum ex protocolo eiusdem Notarij iam defuncti, existente in archiuio Florentino; in eo tamen protocolo positum, die 8. Nouembris anni 1601. de ordine Dominorum conseruatorum. Et quia in dicto instrumento habentur non modo clausulæ cæteratæ extensæ, sed aliquæ etiam quæ non erant cæteratæ: & cum partes ad inuicem promiserint generalem defensionem bonorum per mutatorem, secundum magis amplum stylum Notariorum Florentiæ, & præsertim ipsius Ioannis de Macandis. Quæ promissio reperitur extensa, & in ea habetur, quod partes teneantur de euictione, siue molestia sit ciuilis, vel criminalis, siue æqua, vel iniqua, de iure, vel de facto, iudicis imperitia, vel iniustitia, & quod denunciatio quomodouis facta habeatur pro legitimè facta, nec dici possit, quod non fuerit solemniter facta, Ideo dubitatum, an huiusmodi extensio esset attendeda, & Domini pro maiori parte affirmatiuam sunt amplexi. †[1] Quia cum notarius scripserit solum effectum iuris, nec omnia verba contrahentium teneretur scribere, Bart. in l. mutum. numer. 2. ff. de acquir. hæred. †[2] tales clausulas sub compendio positas, & cæteratas, extendere potuit. Specul. lib. 2. par. 2. tit. de instrum. edit. instrumentum ergo, num. 12. DD in l. Gallus, §. idem credendum, vbi Ias. numer. 18. de lib. & posthum. †[3] prout etiam in casu isto potuit extendere non ceteratas, vt infra dicetur, Et si Antonius Franciscus prætendit, non fuisse dictas clausulas extensas iuxta stylum, ipsi incumbit onus probandi, tanquam fundamentum intentionis suæ, †[4] quod vnusquisque tenetur probare, etiam quod consistat in negatiua, siue id deducat agendo, siue excipiendo. Innoc. in c. super his, sub numer. 5. in vers. sed arg. contra, de accusat. Bart. in l. in illa, col. 2. & 5. de verb. obligat. cum alijs per Nattam. cons. 199. num. 9. vol. 1. Surdus, decis. 316. numer. 14. †[5] Nec Alex. in cons. 28. numer. 8. vol. 2. dicit contrarium, cum loquatur quando imbreuiatura est extendenda iuxta stylum alterius notarij. Tunc enim, dicit, quod qui se fundat in stylo, & petit extensionem, debet illum stylum probare: quæ excedunt terminos, in quibus non versamur.

Nec obstet, quod ad hoc, vt extensio prædicta sustineri possit, †[6] necesse fuisset, vt partes non ignorassent stylum prænominatum, secundum Purpurat. in l. certi condictio. §. si nummos, numer. 34. vers. 1. declaratis. ff. si cert. pet. & in l. 1. nu. 101. [illegible] C. de sum. trinit. & fid. cat. Gabriel. [illegible] conclus. 3. num. 38. quia Purpuratus loquitur in prius terminis illud conclusionis idest, quod notarius censetur rogatus apponere clausulas consuetas, & solitas, in quibus nos nō ita simpliciter versamur, sed versamur in casu quo partes expresse habuerunt relationem ad stilum magis amplum, &c. †[7] Et sic omnia quæ sunt in termino ad quem fit relatio, censentur repetita cum omnibus suis qualitatibus in termino referente, l. si prior, & ibi Bart. ff. solut. matrim. l. si ita scriptum, ff. de condit. & demonstr. l. asseuerau, ff de hæred. instit. cum vulgar. Et in omnem euentum huiusmodi contrahentes sciebant regionis, & notariorum consuetudinem, cum alia negotia tractauerint, †[8] Et scientia satis probatur ex coniecturis, & præsumptionibus. Ripa, in l. qui Romæ, §. duo fratres, numer. 50. de verb. oblig. Paris. cons. 91. num. 47. lib. 2. Aym. cons. 193. numer. 6. vers. contrarium. †[9] Et dubitari non potest, quin in genere huiusmodi stylum, & sciuerint, & cogitauerint, cum ad illum relationem habuerint. Et hoc sufficit; †[10] & ita limitat dictum suum Purpurat. in d. l. 1. numer. 201. Nec Antonio Francisco minor ætas suffragari potest: omnia enim fuerunt acta, & gesta cum interuentu magistratus pupillorum.

Minus releuat, quod ista facultas extendendi sit restricta ad generalem defensionem bonorum, & non quod pars teneatur de euictione quia †[12] promittere defensionem, non solum importat iudicatum in se suscipere, sed etiam iudicatum soluere; alias non dicitur rectè defendere, l. rectè defendi, & ibi Castr. Vbi dicit, hoc alibi non ita bene inueniri. ff. de iudic. l. ex iudicatum, ff iudicat. solu. †[13] Imo qui promittit generalem defensionem, tenetur satisdare de iudicato

soluen-

tionem esse relaxandam, quæ fuerat contra vtrum-
14 que in solidum petita.† Vnde etiam quæ sunt in termino ad quem fit relatio,censentur repetita cum om-
15 nibus suis qualitatibus in termino referente. † Neq; perinde est, ac si Virginiam, & Andræam in solidum condemnasset,l.si pr or.& ibi Bart.ff.solut. matrim. l.si ita scripsero,ff.de condit.&demonst.cum similibus
16 Et ex ijs sequitur, † cum hæc sententia,ob non interpositam appellationem, transitum fecerit in iudicatum, quod debeat in solidum, exequi,quia ex actis iustificatur. Put.decis.40 r.lib.1.Mohed.decis.11.de re iudic. Et fuit pluries resolutum.

Anconitana Assecurationis. Lunæ. 1.Iulij. 1602.

E P I T O M E.

Decretum.seu sententia, etiam nulla, vulnerat obligationem Cameralem.

S V M M A R I V M.

1 *Decretum iudicis vulnerat obligationem Camerale.*
2 *Causa semel effecta appellabilis, semper remanet appellabilis.*
3 *Sententia nulla non vulnerat obligationē Cameralem.*
3 *Decisio Elborem pensionis 9.Iunij 1595.corā Corduba declaratur, & num.5.& 6.*
4 *Iniustitia notoria æquiparatur nullitati.*
5 *Sententia ex ijsdem actis iniusta, non est notoriè iniusta,at proinde non est nulla, quan loſe non refert ad acta.*
6 *Sententia nulla vulnerat obligationem Camerale, ad effectum appellationis, & num.8*
7 *In iudicijs paritas seruanda.*
9 *Clausula CVM FACVLTATIBVS A.C. dat facultatem procedendi exequutiuè.*
10 *Causa appellationis diuersifica: instantiam.*
11 *Decis.321.in fin.par.1 diuers. & decis.132.n.12. p.2.diuers.declarantur.*

D E C I S I O LXXVIII.

Iam fuerant resolutum coram me, apocham assecurationis fuisse iustificatum, & cum vigore obligationis Cameralis pareretur exequutio. Domini dixe-
1 runt,non esse concedendam,† quia obligatio Cameralis fuerat vulnerata per decretum A C. Vnde cum licuerit Santob actori appellare, ita licet deber iudæo, à contraria sententia reuocatoria decreti vulne-
2 rantis appellare, † & sic causa semel effecta appellabilis,sen per remanet appellabilis, cap.non licet actori,de reg.6.l.non debet,ff.eodem, cum vulg.
3 Non obstat,quod sententia nulla non vulneret obligationem Cameralem,vt fuit dictum coram R.P.D. meo Corduba in causa Elboren. pensionis 9. Iunij. 1595. Et ideo cum decretum A.C. sit iniustum, vt
4 constat ex decisione in hac causa facta, † iniustitia notoria, quæ nullitati æquiparatur. Fel.in c.inter cæteras, num.10.de re iudic. Cæs. de Graff.decis. 2.numer.7.de solutione non vulnerauit obligationem Ca-
5 meralem. Nam responderunt Domini, quod dato etiam, quod sententia ex ijsdem actis appareat iniusta, nihilò minus non potest dici notorie iniusta, ad effectum quod sit nulla, cum non referat se ad acta. Put.decis.40 r.lib.1. Quibus ad debant aliqui ex Dominis, quod decisio in causa Elboren. non subsistit, fundatur enim in illa regula,(quod nullum est, &c.) quæ non applicatur.† quia ex eo sententia nulla vul-
6 nerat obligationem Cameralem, quod sicuti licuit actori appellare, ita licet reo à contraria sententia.
7 † Paritas enim in iudicio est seruanda: d.c. non licet, &c. in iudicijs, de reg.iur. cum concord, per gloss. vbique allegatis. Et sic non consideratur qualitas
8 sententiæ,sed illa æqualitas inter partes,quę non requiretur,si sententia nulla non vulneraret.

Nec releuat, quod causa commissa fuerit in Rota cum facultatibus, A. C.& ideo sicuti idem auditor poterat reponere, ita etiam Auditor Rotæ potest,
9 † quia per illa verba,(cum facultatibus,)intelligitur data facultas Auditori Rotæ, procedendi exequutiuè, non autem, quod in eadem instantia tanquam subrogatus A C. procedat,† quia cum sit cōmissa causa ap-
10 pellationis, illa diuersificat instantiam, Salyc.in l. ita demum, in fin. in l.finitus, num.15. C.de procur.
11 Minus officit decisio in causa Romana societatis 3. Junij.1577.coram Illustrissimo D.meo Cardinale Blanchetto, & in Romana census, 17.Iunij 1580.coram Cantuccio, quia pro intelligentia harum decisionum, Domini distinguebant, quod aut est vulnerata obligatio Cameralis, per quia Iudex absoluit ab impetitis, & hoc casu intrant prædicta, & ista est casus de quo agitur. Aut. Iudex pronunciauit super inualiditate decreti iam relaxati vigore dictæ obligationis, & ista pronunciatio non vulnerat obligationem, sed solum ipsum decretum, & ideo in hoc casu exequutiue potest procedi. Et ita loquuntur decisiones allegatæ.

Lucana Iurispatronatus. Merc. 6. Nouembris. 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Episcopus in causa sua Ecclesiæ est iudex cōpetens, & num.2*
2 *Potest tamen recusari.*
3 *Monitio iudicis facta etiam legitimo procuratori,ad audiendam sententiam, habet vim citationis, & num.4.*
5 *Monitio ad audiendam volunt.item, post conclusum in causa,intelligitur die sententiæ.*
6 *SEV, est dictio alternatiua, & posita inter genus & speciem stat expositiuè seu declaratiuè quando cō stet de mente proferentis.*
7 *Sententia sine monitione vim citationis habente,est nulla,respectu non citati.*
8 *Mandatum procuræ potest quandocumque produci ad effugiendam nullitatem.*

D E C I S I O LXXIX.

Tres opponebantur nullitates, iurisdictionis scilicèt, citationes, & mandati. Prima non placuit Dominis,† quia Episcopus in causa suæ Ecclesiæ est
1 iudex competens. D.D. in c.cum venissent, de iudic. Felyn. in c.insinuante, num.3. vers.causa Ecclesiæ, de officio de leg. Orland.qui de communi, cons.156.

Nec Abb.in d.cap.cum venissent, numer.9. dicit contrarium.† Firmat enim, quod potest recusari,sed
2 antequàm recusetur,est iudex cōpetens,& sententia tenet,

tenet, quia non est causa propria. Abb. præcitato loco, nu. 17. Felin. in d. c. insinuante, num. 3. circa medium, dicto vers. causa Ecclesiæ non dicitur causa propria, de offic. delegat.

Quantum attinet ad secundam nullitatem ex defectu citationis r. sp. ctæ Lucretiæ, licet non constet de citatione, constat tamen de monitione iudicis in præsentia partium, ad audiendam voluntatem suam, siue sententiam, pro die 24. sub qua, sententia fuit 3 promulgata. † Quæ monitio habet vim citationis, l. 2. vbi gloss. in verb. admonit. C. quomodo, & quando iudex, Felin. in c. consuluit, sub num. 16 vers. in eadem. gloss. de offic. delegat. Et hæc quidem monitio fuit recte facta, cum fuerit facta Iacobo Galli procuratori Lucretiæ, de cuius mandato constat in processu producto pro parte procuratoris fiscalis.

Non obstat, quod dict. s procurator fuerit moni- 4 tus ad audiendam voluntatem, † & sic vt monitio valeat debet esse ad audiendum sententiam. Felin. in d. c. consuluit, num 16. vbi Decius, num. 64. de offic. delegat. Roman. cons. 172. Mathesil. singul. 8. quia vltra quod practicà non procedunt post conclusio- 5 nem in causa, quia tunc monitio ad audiendam voluntatem. intelligitur pro sententia. Dec. præcitato loco, num. 62. vbi dicit, contrarium in iure non inueniri, & idem tenet addit. ad Mathesil. d. singul. 8. num. 3. Castrens. cons. 412. col. 2. prope fin. vol. 2. In casu isto non modo adest monitio ad audiendam voluntatem, 6 sed etiam adsunt verba sequentia [seu sententiam] quæ dictio alternatiua, cum sit posita inter genus, & speciem, & de mente proferentis satis constat, stat expositiue, seu declaratiue. Barr. in l. vbi pactum, in 1. opposit. in vtraque lect. ita, C. de transact. vbi gloss. Angel. num. 2. Bald. in 1. opposit. Salicet. nu. 3. in fin. per tex. in l. t. vbi gloss. in verbo, si, de reb. dub. De mente enim proferentis satis apparebat, ex quo prius interuenerat citatio ad sententiam, licet fuerit circumducta.

7 Sed quantum ad hanc nullitatem, difficultas residebat in eo, quod Vincentius presentatus à Lucretia non fuerat monitus, nec constat, Iacobum Galli esse suum procuratorem, qui tamen erat in causa, & ideo cum ex hoc capite sententia sit nulla respectu Vincentij. Domini resoluerunt, particulariter videre, an materia sit indiuidua, vt etiam resultet nullitas respectu Lucretiæ.

Tertia nullitas erit clara, quia non constat de mandato comparentis pro fisco. Et quamuis non fuerit oppositum de tali mandato, hoc tamen nihil aliud opera- 8 tur, quàm vt quandocumque possit produci ad effugiendã nullitatem. Rot. dec. 19. de procurat. in antiq. But. decis. 383. num. 8 lib. 2. Aym. cons. 108. num. 11. Nunc autem quod si non appareat de mandato, sententia dicatur valida.

Tarraconen. Præpositurarum. Merc. 6. Nouembris 1602.

S V M M A R I V M.

1 *De scripturis ad hoc vt probent, debet apparere, notarium fuisse rogatum, etiam quod ex archiuio extrahantur.*
2 *Notarius Capituli ex deputatione ad officium, censetur rogatus ad omnia acta capitularia.*
3 *Constare debet, scripturas quas dat notarius successor in officio, fuisse scriptas à notarijs prædecessoribus, ad hoc, vt probent.*

DECISIO LXXX.

PRæpositi in eo consistebant, quod scripturæ de quibus agitur, non afficiunt eos, ex quo sunt acta particularia Capituli. Circa hoc Domini dixerunt, quod de eo in progressu causę videbitur. In reliquis autem dixerunt, has scripturas esse in forma probanti, rationibus, de quibus in decisione in hac causa coram me facta, 14. Ianuarij præteriti.

Nec substitit, dum dicitur, quod etiam si constet, 1 secretarium Capituli qui illas extraxit, esse successorem in officio, nihilominus non apparet, antecessores de illis scripturis fuisse rogatos, prout requiritur, iuxta notat. per DD. in l. scripturas, C. qui potior. in pign. habeatur, & quod ex Archiuio extrahantur, Verall. decis. 41. par. 1. † Quia respondebatur, quod cum hęc 2 acta sint Capitularia, ex deputatione ad officium censetur rogatus ad omnia acta. ad tradit. per Felin. in c. quoniam contra, num. 4. de probat Bald. in l. quædam, in secunda lectura, nu. 1. ff. de edend.

Minus etiam releuat, dum dicitur, non constare, scripturas à scribis prædecessoribus fuisse scriptas, quia satis id probatur ex eo, quod reperiuntur in libris Capituli, in scribania custoditis per scribas ad id deputatos. 3

Pampilonen. Parochialis de Stella. Ven. 8. Nouembris 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Ius parochialitatis est indiuiduum.*
2 *Sententia est valida quoad citatos, secus quoad non citatos.*
3 *Vicarius ad nutum amouibilis. non potest dicere de nullitate sententiæ latæ in causa in qua de iure ipse parochialis Ecclesiæ agebatur.*
4 *Vicarius ad nutum amouibilis, nomine monasterij, cui Ecclesia parochialis est vnita, curam exercet.*
5 *Sententia non afficit illum qui non est in causa.*
6 *Qui non est in causa, non potest dicere de nullitate.*
7 *Præcedentia declarat sequentia, & magis influunt ad declarationem sequentium, quam è contra.*

DECISIO XXCI.

QVamuis ius parochialitatis sit indiuiduum, ad 1 tradita per Innocentium, in cap prudentiam, num. 9. Vbi Decius, nu. 46. de offic. delegat. tamen cum super eo egerint solum parochiani, sententiæ Rotales, quæ sententias de partibus firmant, quatenus fauntem Abbatis continent, & declarant, Ecclesiam de Stella esse vnitam Monasterio de Yrache, parochianosque non posse impedire iura parochialitatis, & beneficiatos teneri assistere Abbati in visitatione, † sunt valida quoad ipsos parochianos 2 citatos, licet secus dicendum sit, quoad alios non citatos, l. non idcirco, ff. de iudic. l. de vnoquoque, vbi Casten. in princ. ff. de re iudicat. Gabriel cons. 56 nu. 6. volum. 1. Beneficiati enim non egerunt super dicto iure parochialitatis quia cum fuerunt citati coram ordinario responderunt, excepta assistentiæ prætensa ab Abbate, quã ipsi non præstabant, de mandatu Episcopi, sed superiorum iussa expectabant, in reliquis autem nihil ad se, quia tangebant parochiam. Quæ quidem assistentia non respicit ius, & interesse super quo agebant parochiani, sed quid separatum ab illo,

E & sic

12 hoc non militat, quando ille qui est in possessione habet ius retentionis ex prioritate hypothecæ, per iura prædicta.

13 Nec facit quod Hieronyma acceptando vsum fructum, videtur approbasse testamentum mariti. Et sic, quod finito vsufructu, domus ad Marinum reuertatur, l. si pars §. fin. l. Papinianus, §. si conditioni, ff. de inoffic. testam. l. post legatum, in princ. & ibi DD. ff. de his quibus, vt indign. in l. cibilianu. 2 ff. de inoff. testam. latè Alber. consi. 17. num. 1. & seqq. Et ideo cum

14 Albenia sit † hæres Hieronimæ, non potest venire contra ipsius factum, l. cum à matre vbi DD. C. de rei Vendit. Respondetur enim, quod Albenia non impu-

15 gnat testamentum, nec testatoris voluntatem, † sed solum vult retinere hanc domum, donec sibi fuerit satisfactum de suo credito, & postea non recusat di-

16 mittere domum Marino. † Et cum huiusmodi legatum non fuerit relictum animo compensandi cum dote, quia fuit relictum dum dotem non repetierit, & vitam vidualem seruauerit, & sic per verba temporis distributiui. Quare sicuti Hieronyma, si viueret, potuisset petere dotes suas, nec tum dici potuisset, testatorem noluisse illam posse vti iuris remedijs pro sua

17 dote recuperanda, † quia testator censetur se conformare cum dispositione iuris, Bald. in l. 2. in fin. C. de condit. instit. Ruin. cons. 169. numer. 7. lib. 1. Ita hodie cum per mortem Hieronymæ vsus fructus sit finitus,

18 & Albenia, eius filia, † & hæres petat dotem maternam, iuris remedijs vti potest, prout poterat eius mater, quia in omne eius successit, l. hereditas, ff. de reg. iur. Et sic nec dispositioni, nec voluntati testatoris contradicit.

Non obstat, quod huiusmodi debitum dotis videatur extinctum; quia legatum vsusfructus, donec vitam vidualem seruauerit, censeri debet vsurarium,

19 † Et ideo vsus fructus perceptus in sortem, computari, Put. decis. 70. & 106. lib. 1. quia doctores quos allegat Puteus, & alij latissimè per Surdum cumulati, de aliment. tit. 1. quæst. 45. num. 21. & seqq. & tit. 8. priuil. 29. num. 2. & tit. 9. quæst. 16. numer. 53. & Pu-

20 teus ipse, loquuntur, † quando relinquitur annuatim certum quid per denumerationem temporum ob retardatam dotis solutionem, quod est valde di-

21 uersum a legato de quo agitur, † in quo non fuit habita aliqua ratio ad denumerationem temporum, nec pro fructibus nec minus pro interesse dotis. Ideoque non est vsurarium. Surd. d. tit. 9. quæst. 16. numer. 53. in

22 fin. Imo fuit factum legatum dum dotem non repe-

23 tierit, & vitam vidualem seruauerit. † Et non est dubitandum, quin legatum alimentorum, vel vsusfructus, factum vxori donec vidualem seruauerit vitam, sit validum, l. fin. & ibi gloss. Bart. & alij, C. de indict. viduit. tollend. Castr. cons. 451. part. 1. Illustrissimus Mantica, de coniect. vltim. lib. 11. tit. 19. num. 22. Et in terminis simi is legati fuit dictum in causa Romana Saluiani, 26. Aprilis, & 2. Iunij 1599. coram R. P. D. meo Lancelloto.

24 Quibus addebant Domini, quod eo magis procederent prædicta, si probaretur per Albeniam, quod vsusfructus medietatis hæreditatis legatus Hieronymæ non haberet proportionem ad fructus dotis. Surd. tit. 9. loco præcitato, in fin. quod etiam fuit ponderatum, in dicta Romana, coram D. meo Lancelloto.

25 Nec subsistit, quod cautio Mutiana non fuerit præstita, & ideo fructus percepti per Hieronymam sint restituendi. Grat. respons. 102. sub. nu. 10. lib. 2. Iasl. in l. cui relictum, numer. 7. C. de indict. vid. tollen. quia vt

26 constat ex processu de partibus fol. 16. a tergo. † hæc cautio fuit præstita iuxta formam authentic. cui relictum, & in corpore, vnde sumitur, C. de indict. vid. tollend. videlicet † in euentum contrauen-

27 tionis de restituendo relictum, vna cum fructibus.

Minus facit, quod Albenia debet reddere rationem de bonis per Hieronymam receptis, ex quibus vsus fructus erat percipiendus, quia per ipsam non stat, quo minus hæc ratio reddatur, imò offert se paratam.

Legionen. Canonicatus. Lunæ 3. Iunij 1602.

E P I T O M E.

Stante statuto, quòd descendentes ex Mauris non admittantur ac canonicatus, & præbendas, si quis dixerit, quem ex Mauris descendere, debet hoc concludenter probare.

S V M M A R I V M.

1 *Non descendentia à Mauris præsumitur.*
2 *Obiectum debet concludenter probari.*
3 *Confessio facta in memoriali, probat contra confitentem, & nu. 7.*
4 *Publica vox, & fama, cum agitur de probanda origine ab antiquo, facit plenam probationem.*
5 *Confessio simplex extraiudicialis coadiuuat publicam vocem, & famam, contra confitentem.*
6 *Confessio est maior quolibet publico instrumento.*
8 *Exclusio vnius, est inclusio alterius.*
10 *Per communem reputationem, famam, & indicia, impuritas sanguinis sufficienter probatur.*
11 *In probando genere magis creditur testibus deponentibus de bona fama, quam de mala, etiam si testes de mala fama aliquantulum numero excederent, & num. 17.*
12 *Quòd quis sit nobilis, & ex puro sanguine natus, iudicatur ex eo, quod eius pater, vel frater gessit officium quod solum personis puris, & qualificatis conceditur, & nu. 13.*
13 *De fide inquisitorum, quod quis sit ex puro sanguine, habetur aliqua ratio.*
14 *Probata qualitate vnius fratris, censetur etiam probata respectu aliorum fratrum vtrinque coniunctorum.*
15 *Testes nulliter examinati faciunt magnum adminiculum.*
16 *Testes ad probandam impuritatem sanguinis, debent examinari in loco originis illius qui dicitur esse impuri sanguinis.*
18 *In probanda impuritate sanguinis, fama non habetur in consideratione, nisi sit vniformis, inconcussa, & super ea non sit contradictio.*
19 *Testis non probat, hoc esse, quod ab hoc contingit abesse, & num. 21*
20 *Fama, ad hoc vt probet, debet ortum habere ex probabilibus causis, alias tanquam vana vox populi nihil probat.*
22 *Probatio, quæ data instantia corruit, nihil cōcludit.*
24 *Probatio dubia non releuat.*

DE-

DECISIO LXVIII.

DOminus Antonius Escouar obtinuit per sanctissimum D. N. sibi prouideri de canonicatu, & præbenda in Ecclesia Legionensi, in qua viget statutum per Fel. record. Pium IV. confirmatum, volens inter alia, quod descendentes ex Mauris non admittantur ad canonicatus, & præbendas dictæ Ecclesiæ. Vnde Capitulo recusante recipere D. Antonium sub prętextu, quod descenderet ex Mauris, dubitaui an dictum statutum in hac parte obstaret domino Antonio. 1 † Et cum talis non descendentia præsumatur, c. vlt. de pręsumpt. l. ab ea parte ff. de probat. Capitulo 2 onus probandi talem descendentiam incubit. † Et quidem concludenter, quia venit obiectiuè. Rota decis. pen. & vlt. de except. in nou. Bisigner. decis. 2. eod. tit. Et in terminis huius statuti fuit dictum corā Illustrissimo Biancheito, in causa Legionen. denegatæ possess. 8. Martij 1597. Et in alio simili statuto coram Illustrissimo Mantica, in causa Toletana Parochialis 27. Ianuarij 1595.

Quare pro parte Capituli ad probandum hanc impuritatem, dicebatur, quod Antonius fuisset fassus in memoriali porrecto Capitulo, de quo in summario num. 3. quod eius pater fuerit Bernardinus Escouar natus Salpanæ, & eius auus paternus Antonius, qui ante 96. annos venit ex Sahagun ad inhabitandum Saldanam, vbi semper eius origo permansit, quæ alioqui procedit de villa Ataloñe ex familia de Escouar, quam villam non incolunt ab hinc iam annis 140. 3 † Et l. æ. omnia narrata probant contra D. Antonium ad l. cum precum. C. de liber. caus. Felin. in c. examinata sub num. 3. de iudic. Ias. in l. 2. num. 4. C. de instit. & substit.

Et propterea receptis testibus de Saldana qui dantur in summar. num. 4. videtur ex eorum depositionibus, quod Bernardinus pater, & Antonius auus iunioris Antonij, communiter reputentur descendentes ex 4 Mauris, quia de hoc erat publica vox, & fama, † quæ cum agatur de probanda origine ab antiquo, facit plenam probationem. Abb. in c. venientes. 1. sub num. 8. de verb. signif. Alex. cons. 15. num. 1. & seq. vol. 5. cum alijs late deductis per Chassan. cons. 54. num. 25.

Secundo dantur testes, summar. num. 5. recepti in oppido de Villamartin, qui deponunt, Bernardinum patrem Antonij iunioris, iux dixisse in d. Oppido, vbi murmurabantur, quod non esset ex puro sanguine.

Tertio affertur in summar. num. 6. depositio eiusdem testis, asserentis se audiuisse à quodam viro iam defuncto, Antonium seniorem sibi, & aliis Legione dixisse, subsequentia verba. [Illic in Saldana me habent in mala possessione, sed iuro per Deum, quod il-5 le qui iacet sub hoc lapide, est pater meus]. Quæ quidem confessio, quod habebretur in mala possessione, multum coadiuuat publicam vocem, & famam quia 6 † confessio est maior quolibet instrumento publico. Bald. cons. 192. sub num. 8. vers. veruntamen, vt dixi, lib. 2. Crauett. cons. 61. nu. 3.

7 Quarto dicebatur, Antonium in suo memoriali, dixisse, quod eius auus venerat ex oppido de Sahagum, & cum in hoc oppido adsit hæc familia de Escouar, in qua aliqui sunt nobiles descendentes ex puro sanguine, alij vero ex Mauris, vt deponunt testes, summar. nu. 7. & dicti testes deponant, Bernardinum patrem Antonij non esse affinem, nec consanguineum nobilium de Escouar, sequitur, illum descendere ab a-8 lijs, qui sunt de sanguine impuro, † cum exclusio vnius sit inclusio alterius, l. cum Prętor, ff. de iudic. l. maritus, C. de procurat. c. nonne, de præsumption.

Quinto, habentur testes in nouo summar. numer. 1. qui deponunt, se audiuisse dici, Antonium seniorem exiuisse ex oppido Sahagun, ex via della Moreria. 9 † Quapropter cum in memoriali dato per Antonium Capitulo de anno 1600. habeatur, Antonium seniorem illinc 96. annis venisse ex oppido de Sahagun Saldanam, & sic de anno 1504. Et cum de illo tempore colligatur ex actu per ipsum tunc de facto, de quo testes in dicto summar. nu. 3 fuisse cum maturæ ętatis, consequens est, ipsum Antonium seniorem venientem ex via della Moreria, natum iam fuisse in ea de anno 1502. quo emanauit pragmatica Ferdinandi, & Elisabethæ Regum, per quam de Regno Castellæ Mauri expulsi sunt, prout habetur in historia Pontificali de Illescas 2. par. cap. 112. fol. 182. § 2. quo tempore soli Mauri ibi degebant; quia testes dicunt, in summar. nouo, num. 2. se audiuisse à suis maioribus, Mauros ibi inhabitasse, & Synagogas habuisse.

10 Ex quibus, cum concurrant communis reputatio, seu fama, & indicia, dicebatur sufficienter probari impuritatem, gloss. in l. 1. ff. de probat. Aret. in cons. 37. nu. 1. Et tenuit Rota coram Illustrissimo Mantica, in causa Toletana portionis 2. Maij 1594.

His tamen non obstantibus, causa bis proposita, ac mature discussa, Domini, vtraque parte audita, vnanimiter concluserunt, statutum non obstare Domino Antonio. Nam omisso, quod pro parte Capituli deducta non releuabant, vt infra dicetur, quatuor testes in summar. Anton. num. 4. per Capitulum 1. & 2. vice recepti, tam in oppido de Sahagun, quam in oppido de Saldana senes sexagenarij, septuagenarij, & octuagenarij, deponunt, Antonium seniorem, & eius descendentes descendere ex puro sanguine, nec vlla macula esse infectos. Imo aliqui eorum deponunt esse veros nobiles & in tali possessione nobilitatis exi-11 stere. † Vnde, negari non potest, cum agatur de probando genere, quod magis sit credendum testibus deponentibus de bona, quam de mala fama, etiamsi testes deponentes de mala, aliquantulum numero excederent. Corn. cons. 176. col. fin. num. 10. vol. 4. Anchar. cons. 189. col. vlt. num. 7. vers. in malo respondetur cum alijs deductis per Ocedam, de benefic. incompat. par. 2. cap. 23. nu. 143.

12 Secundo corroborantur prædicta ex testibus datis summar. nu. 5. in fin. qui deponunt. Bernardinum patrem Antonij, gessisse virgam iudicis Confraternitatis status nobilium, Christianorumque antiquorum. Quod quidem officium, vt deponunt dicti testes non datur, nisi personis puris, & qualificatis.

13 Tertio legitur in summar. nu. 7. fides sanctissimæ Inquisitionis, in qua habetur, quod Didacus frater moderni Antonij fuit admissus in Officialem illius tribunalis, & quod in eius informatione aliquid repertum non fuerit contra puritatem sanguinis prædictorum Bernardini, & Antonij seniores. Et de simili fide Rota habuit rationem in causa Oxomen. statuti, seu Cantoriæ, 27. Iunij 1601. coram R. P. D. meo Peña. Et quamuis postea dictus Didacus fuerit remotus ab officio, tamen hoc non fuit ob aliquam impuritatem, sed alijs de causis, vt in dicta fide.

Ex quibus duabus rationibus negari non potest, magnum adminiculum afferri deductis pro parte Antonij, cum alias probata qualitate vnius fratris, censeatur probata etiam respectu aliorum vtrinque coniunctorum. Angel. in auth. vt liceat matri, & auie. § 1. vers. ad hæc, in fin. Alex. in l. sæpe num. 51. vers. Idem etiam sent. Angel. ff. de re iudicat. Ti-

raquell.de nobilit. cap. 17. num. 3. catell. Cotta, in memorab. in verb. sententia dicta pro vno ex multis fratribus. Et hoc probatur Rota in causa Valentina beneficij de Marcato 6. Martij, 1598. coram R.P.D. meo Pamphilio.

Quarto concurrunt dicta plurimorum testium pro parte Domini Antonij examinatorum, de quibus in summar. num. 8. qui omnes deponunt concludenter de puritate Domini Antonij. Et licet dicantur nulliter examinati, † nihilominus negari non potest, quin faciant magnum adminiculum. Bart. in l. 2. nu. 2. 25. vers. quod probo. ff. de appell. recep. Verall. decis. 206. num. 6. par. 2.

15

Non obstant deducta in contrarium pro parte Capituli. Et primo testes deponentes de publica voce, & fama, † quia vltra quod non sunt examinati in loco originis Antonij, scilicet in oppido de Sahagun, ad Bald. in l. ea quidem. num. 53. de accusat. Hic adest fama in contrarium, vt superius dictum est. † Quod casu magis creditur testibus de bona, quam de mala fama. † Hoc autem casu fama etiam non habetur in consideratione, nisi sit vniformis, & super ea non sit contradictio. Bald. in l. conuenticulam. nu. 8. vers. ex his infero. C. de Episcop. & cleric. & in l. diuus, ante num. 2. ff. de milit. testam. cum alijs per Roland. cons. 3. nu. 49. lib. 1. Et tenuit Rota coram R.P.D. meo Decano, in causa Oueten. canonicatus, 24. Ianuarij 1578. & sic inconcussa. Roland. cons. 3. nu. 49.

16 17 18

Et multum mouit Dominos, quod maior pars testium Capituli, dat rationem sui dicti, quia Escouares veniebant ex via della Moteria, & tamen in summario Antonij nu. 2. testes deponunt, quod in eadem via viri nobiles etiam, & puri habitant. † Ac ideo non probant, hoc esse, quod ab eo contingit abesse, cap. 2. de translat. Episc. l. neque natales. C. de probat. l. non hoc. C. vnde legitimi. Abb. cons. 49. in princ. lib. 1. Et in his terminis fuit dictum coram Illustrissimo Mantica in causa Toletana portionis 13. Iunij 1594. Alij verò testes fundant suum dictum in aliquibus verbis iniuriosis auditis, dum isti testes Escouares alter carentur. † Et tamen, ad hoc vt fama probet, debet habere ortum ex probabilibus causis, alias tanquam vana vox populi nihil probat Bart. in l. de minore, §. plurimum, num. 3. ff. de quæst. Bald. cons. 295. num. 2. vers. & hæc fama, lib. 1. Corn. cons. 130. nu. 6. in princ. lib. 4. Alex. cons. 173. num. 11. vers. item non sufficit, lib. 6. Et fuit dictum coram Illustrissimo Mantica in causa Toletana portionis secunda Maij 1594.

19 20

Et ex his satis etiam apparet, sublatum esse secundũ fundamentum pro parte Capituli adductum.

Tertium minus releuat, quia præterquam quod vnicus tantum testis de eo deponit, & quidem de auditu, nihilominus ex quo Antonius senior dixit, in Saldana haberi se in mala possessione, & imponendo pedem super quodam sepulchro iurauit ibi tacere eius parentem, † non potest, ex istis verbis necessario inferri, Antonium esse in mala possessione puritatis sanguinis. Ideoque hoc nihil releuat, ad tex. in l. in ambiguo, ff. de reb. dub.

21

Quartum nihil concludit, quia non valet consequentia; Non sunt affines nobilium, ergo descendunt ex alia progenie Maurorum, quia stant simul, quod non sint affines, nec consanguinei, & tamẽ quod descendant ex eodem antiquo stipite; & possunt descẽdere ex alia familia nobili in eodem loco. † Et sic hæc probatio nihil concludit, quia data instantia corruit, §. pauonem, instit. de rer. diuis. l. creditori, & ibi not. Roman. in fin. Ias. num. 7. & 8. ff. de nou. oper. nunciat. Socin. iun. cons. 63. nu. 57. lib. 3.

22

Et prædicta comprobantur ex duobus testibus in summar. num. 4. Videlicet 28. qui deponit, Antonium descendere ex bonis Escouaribus ex oppido de Sahagun, & 24. qui deponit, Antonium iuniorem esse in possessione virorum nobilium, & 26. scilicet Petrus Escouar, cum esset à Capitulo in testem receptus, fassus fuit, se audiuisse dici, se esse consanguineum, propter quod non fuit vlterius examinatus.

Quintum cessat, quia testes non deponunt, de quo tempore Mauri soli habitauerint in dicta via della Morreria. Vnde non obstat quod dicitur de pragmatica, etiam quando historiæ allegatæ esset adhibenda fides. Vltra quod etiam non legitur de regno Legionis, sed de regno Castellæ, quod est regnum separatum. † Et ideo hæc probatio tanquam dubia non releuat, c. in præsentia. de probat. vbi DD. & maximè Abb. num. 3. & in c. auditis num. 25. cum seqq. de præscrip. Bald. in l. vlt. in fin. C. si min. se maior. dix. & in l. 2. num. 5. ff. de sent. quæ sine cert. quant. profer. & notat Roman. in l. non hoc, in princ. C. vnde legit. Alex. in l. eum, qui nouissimus, in princ. ff. ad Trebell. Paris. cons. 104. numer. 2. lib. 1. & cons. 54. numer. 47. lib. 4.

23

Perusina, seu Tudertina Bonorum Merc. 5. Iunij 1601.

E P I T O M E.

Qui agit rei vendicatione, ita debet concludenter probare dominum, vt in supplementum non admittatur iuramentum.

S V M M A R I V M.

1 *In rei vendicatione dominium debet concludenter probari, & num. 3.*
2 *Ita vt non admittatur iuramentum in supplementum.*
4. *Nemo præsumitur immemor salutis æternæ.*
5 *Pro nobili præsumitur circa ea quæ spectant ad nobilitatem, vt est liberalitatem exercere.*
6 *Enunciatiua contra tertium non probat.*
7. *Nisi si in antiquis instrumentis.*
8 *Spatium centum annorum dicitur solum antiquũ in instrumentis.*
9 *Enunciatiua vnius instrumenti, etiam antiqui, non probat, sed debet esse ad minimum duorum instrumentorum, quæ originem habeant à diuersis personis.*
10 *Testis de auditu non probat.*
11 *Testis deponens de possessione, & perceptione fructuum alicuius, non probat illius dominium.*
12 *Probationes quæ in sua specie non habent perfectionem, simul coniungi non possunt ad faciendã plenam probationem.*

D E C I S I O LXIX.

DOmini dixerunt, non probari dominium circa prædium, de quo agitur. † quia cum fratres agant rei uendicatione, necesse est, vt plenè probetur, l. in rem. l. officium, ff. de rei uendicat. Bald. in l. cum res. num. 19. C. de probat. Verall. decis. 280. par. 1. † In tantum quod non admittatur iuramentum in supple-

1 2

supplementum, Iason in l. admonendi, num. 12. ff. de iureiur. Aym. conf. 157. num. 18. Et fuit latè deductum in causa Romana domus, 19. Iunij 1589. coram bo. mem. Orano. † Et ideo imperfectæ probationes adductæ hic per fratres, sibi non suffragantur. Alex. conf. 11. in fin. & conf. seq. nu. 5. & seqq. lib. 4.

3

Primo enim nihil facit, quod non sit verisimile, quod si Iacoba non habuisset dominium dicti prædij, illud donasset, cum donatio facta sit pro salute animæ, † & nemo præsumatur immemor salutis æternæ; maximè stante eius nobilitate, † quæ facit, vt pro ea facilè præsumendum sit circa ea quæ spectant ad nobilitatem, prout est, liberalitatem exercere, c. 1. de donat. Et his terminis consuluit Crot. conf. 332. num. 10. vol. 3.

4 5

Quia, etiamsi ex tali præsumptione tolleretur, quod ista enunciatiua à persona suspecta emanaret, nihilominus non inde † sequitur, dominium probare, cum enunciatiua contra † tertium non probet, l. non nudis, l. non epistolis, C. de probat. l. ex his verbis, vbi Decius, C. de testam. milit. Aym. de antiq. temp. in princ. num. 7. Rota decis. 31. de probat. in antiq. † nisi in antiquis instrumentis sit prolata, iuxta Bald. in l. cum antiquis, & ibi Ias. nu. 7. & alij C. de iure de lib. Aymo d. loco, num. 7. Alex. conf. 75. num. 3. lib. 4. Cassad. decis. 3. num. 3. de procurat. qualis non est hæc, quia non excedit tempus centum annorum, † quod solum in instrumentis dicitur antiquum. Iason in d. l. cum aliquis, vbi hanc communem dicit. C. de iur. de lib. & ibidem idem tenet Alex. num. 6. vers. tamen communiter, & in conf. 12. nu. 8. vers. nec etiam, lib. 4. Decius, conf. 13. num. 8. Cephal. conf. 98. num. 36. Aym. d. loco, num. 4. & fuit dictum in dicta Romana domus, & alias sæpius.

6 7 8

Præterquàm quod hæc enunciatiua est solum vnius instrumenti, † quæ etiam in antiquis non probat, nisi ad minimum sit duorum instrumentorum, quæ originem habeant à diuersis personis. Felyn. in cap. cum causam, num. 4. de probat. Aym. de antiq. temp. par. 1. sect. 4. num. 14. 19. seqq. latè Hieronymus de Monte, de finib. regen. cap. 60. num. 3. Et fuit resolutum in vna Sabinen. confinium, 20. Aprilis 1577. coram Illustrissimo Blanchetto.

9

Testes verò nihil probant, nam dum deponunt de emptione de auditu, nihil releuant. c. tam literis, de testib. Alex. d. conf. 20. num. 6. & num. 8. in fin. lib. 4. Crauett. conf. 157. num. 5. vers. idem vidimus. † Dum autem deponunt de possessione Bartholomei, Iacobę, & fratrum vti dominorum cum perceptione fructuum, non probant dominium. Bart. in d. l. quidam in suo, nu. ff. de cōdit. institut. & post eum Alex. d. conf. 11. num. 4. in fin. & latè deducit Decian. responsu. 73. nu. 8. & seqq. lib. 4. Deberent enim assignare rationes concludentes de dominio. Verall. decis. 229. part. 1.

10 11

Et ex his dicebant Domini, quod cum nulla harum probationum habeat in se perfectionem in sua specie, coniungi simul non possent ad faciendum plenam probationem. Bald. in l. si quis. §. 2. num. 3. ff. de eden. & post eum Felyn. in c. cum causam, nu. 11. de probat. Alex. in d. conf. 11. in fin. & conf. seq. num. 5. & seqq. lib. 4. Et fuit dictum in dicta causa Romana domus corā bo. mem. Orano.

12

Romana Societatis. Ven. 5. Iunij 1602.

S V M M A R I V M.

Inæqualitas lucri est permissa inter socios, si alteri maiorem partem sortis, vel industriæ conferat.

2 *Qui neque damnum extrinsecum, neque intrinsecum patitur in societate, sibi debet imputare, si expensas pro expeditione, & admissione ad officium posuit, quæ nunquam recuperantur.*

3 *Fructus incerti agrorum vendi possunt pro determinato pretio.*

4 *Lucrum incertum societatis vendi potest pro pretio determinato, proportionato tamen ad dubium euentum lucri.*

5 *Dicenti taxationem alicuius quantitatis esse excessiuam, incumbit onus probandi.*

6 *Verborum significatio debet trahi ad intellectum sanum, ciuilem, bonum, & vitio carentem. Et excludatur contractus illicitus.*

7 *Bulla Sixti V. super societatibus, ad caput saluum prohibet contractus palliatos, & contra dispositionem iuris.*

D E C I S I O LXX.

CONuenerunt D. Palauicinus, & Carentius, quod idem Palauicinus emeret officium registri bullarum super periculo vitæ ipsius Carentij, apposito tamen decreto ad fauorem Palauicini, & quòd Carentius erogaret sumptus pro expeditionibus faciendis, & admissione sibi obtinenda pro rata temporis reficiendos, si infra triennium alijs, quàm Carentio officium Palauicinus venderet, & quod fructus massæ, & alij extraordinarij, & tertiæ partis exercitij essent ipsius Carentij. Quæ tertia pars fructuum exercitij taxata fuit ad scuta 40. annua. Quapropter dubitabatur an huiusmodi pacta essent licita. Et Domini affirmatiue concluserunt, † quia inæqualitas haberi inter socios est permissa, vno ex socijs maiorem partem, vel sortis, vel industriæ in societatem conferente, l. si non fuerint, vbi gloss. ff. pro socio, Calder. in c. nauiganti. num. 30. vers. verumtamen, de Vsur. Purpur. in l. si pascenda, num. 25. & 26. C. de pact. Couarr. qui de communi testatur, variar. resolut. c. 2. num. 3. vers. hinc primò apparet, & vers. 2. constat. Et ideo cum Palauicinus totum contulerit capitale, non fuit inconueniens, quod totam massam, & alios fructus perciperet: Verum quia fructus consistunt etiam in exercitio, fuit conuentum, quoàd illos, quod Palauicinus vnam tertiam partem, reliquas verò duas Carentius qui officium exercebat perciperet. Et licèt ipse fecerit expensas pro expeditione, & admissione, videretur quæ inde dicendum, quod ipse quoque de massa, & alijs molumentis participare deberet pro sua rata. Tamen dicebant Domini, quatenus dictæ expensæ essent pars capitalis, quod satis pro ipsis Carentius participabat, ex quo habebat duas tertias partes lucri, cum alias non fuisset inconueniens, quod Palauicinus maiorem partem istius lucri perciperet, qui incurrebat periculum vitæ Carentij, & per consequens amissionis capitalis, vt tenuit Rota ex Calderino, Purpurato, & alijs in causa Ferrarien. societatis 28. Iunij 1599. coram R. P. D. meo Millino, stante maximè quantitate dictarum expensarum, quæ non excedit scuta 70.

1

Nec refert, quod elapso triennio, si officium vendebatur, expensæ non erant reficiendæ Carentio, quia dicebatur, quod si huiusmodi expensæ sunt pars capitalis, de natura huius capitalis est, vt cum illo in societatem amittatur, cum expensæ factæ pro expeditione, & admissione ad officium nunquam recuperentur. † Et propterea cùm Carentius ex tali amissione,

2

nec damnum extrinsecum, nec intrinsecum patiatur, ad Bald. in l. t. num. 23. ff. pro socio, sibi imputare debet, si partem illa capitalis ponere in societate non recusaret.

Non obstat, quod lucrum certum fuerit taxatum, quia respondebat Domini, illam taxationem continere assecurationem lucri, quæ est licita. 3 † Sicuti enim fructus agri, vel vineæ incerti vendi possunt pro certo precio, vel locari. 4 † Ita etiam vendi potest lucrum incertum societatis, Syluestr. in summ. in verb. societatis. 1. num. 18. Armil. num 17. Conrad. de contract. quæst. 96. in 1. & 2. conclus. Nauar. cons. 24. de vsur. Io. Lopez. de contract. cap. 65. Et latè tradit. Henrichmannus, cons. 8. num. 72. Et fuit dictum coram R.P.D. meo Millino in dicta causa Ferrariens. societatis 28. Iunij 1599. Et quamuis prædicta procedant quando quantitas taxata est proportionabilis ad dubium euentum lucri, vt per Conrad. & Henrichmannum locis præcitatis, 5 † Nihilominus, omisso, quod onus probandi taxationem excessiuam incumberet Carentio, Purpur. in l. si pascenda, num. 29. C. de pact. ex calculo hic pro parte Palauicini dato, probatur, hæc non excessiuitas,

Minus facit, quod ista scuta 40. annua fuerint taxata, non habito respectu alicuius impedimenti, puta infirmitatis, &c. Nauar. cons. 24. de vsur. Nam respondebatur, quod illa taxatio debet intelligi cessantibus infirmitate, & impedimento necessario. 6 † Verborum enim significatio debet ad intellectum sanum, bonum, ciuilem, & vitio carentem applicari. Rota decis. 10. num. 4. & 5. de testib. in antiq. Et vt excludatur contractus illicitus. Alex. cons. 191. num. 6. lib. 2. Et fuit alias resolutum coram bo. mem. Lauretano, in causa Foroliuien. societatis 2 Decembris 1583. & in dicta Ferrarien. coram R.P.D. meo Mellino.

7 Nec releuat Bulla Felic. record. Sixti V. super societatibus ad caput saluum, quia tam ex proœmio, quam ex dispositione, & tuto tenore bullæ, habetur, intentionem fuisse prohibere contractus palliatos, & contra dispositionem iuris communis, addendo pœnas nouas, vt censuit Rota in dicta causa Ferrarien. 17. Martij 1600. Et ideo non habet locum in hoc casu, cum ista societas non sit vsuraria, nec prohibita ex dispositione iuris communis, vt superius fuit ostensum,

---

Romana Depositi Lunæ 8. Iunij. 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Factum indiuiduum principalis suffragatur in consequentiam, fideiussori, & num. 3.*

2 *Depositarius male soluens sibi debet imputare.*

D E C I S I O LXXI.

Fideiusserat Altouitus ad fauorem sanctæ Crucis emptoris census, pro pretio trium millium scutorum à Domino Alexandro de Aptis, cuius census recognouerat bonam fidem Claudius Venturinus, & de rato promiserat pro Antonio patre. Et cum medietas dictarum pecuniarum fuisset per dictum Alexandrum depositam bancho Altouiti, soluenda Claudio, sequuta ratificatione Antonij: Dubitaui an restitutio depositi facienda domino Alexandro per Altouitum, quia soluerat, non sequuta ratificatione Antonij, iuxta decisiones factas, posset suffragari Maluicino qui infra triennium pro Venturino promisserat, liberare dominum Alexandrum, & Altouitum.

Et pro Altouito dicebatur, quod Maluicinus accesserat pro Venturinis, & licèt Altouitus male soluisset Claudio, videlicet, non sequuta ratificatione patris, tamen hoc tantum suffragari debebat D. Alexandro, stante conditione adiect. deposito, non autem Maluicino fideiussori Venturinorum, qui pure, & absque vlla conditione pro ipsis fideiussit.

Hoc tamen non obstante, Domini censuerunt, 1 solutionem faciendam per Altouitum suffragari Maluicino, quia ex illa solutione debet census extingui, ex quo in necessariam consequentiam resultat liberatio Maluicini qui solum est obligatus eximere, & liberare D. Alexandrum, & Altouitum infra triennium occasione census. Et sic non intrat eius obligatio, cum Altouitus nullum patiatur damnum occasione census sed ex quo male soluit Claudio. 2 † Vnde sibi debet imputare, l. quod quis, ff. de reg. iur. Et tanto magis, quia Maluicinus ante ratificationem Antonij protestatus fuit, etsi Altouitus non erat ita diligens in soluendo, ista protestatio superueniebat in tempore, & suffragabatur Maluicino,

3 Non obstat quod pro Altouito dicebatur, quia istud factum est indiuiduum, ex quo si solutio fieri debet Alexandro, resultat liberatio Maluicini pro rata, & ideo nihil refert, quod conditio in deposito fuerit posita ad fauorem, & pro cautela Alexandri.

Regien. Prioratus. Ven. 14. Iunij 1602,

S V M M A R I V M.

1 *Gratiose subrogatus, lite pendẽte, potest absque vitio attentatorum capere possessionem.*

2 *Etiamsi fuerit inhibitus ante obtentam gratiosam subrogationem.*

4 *Superuenientia noui tituli mutat causam possidendi, sine dimissione, & noua apprehensione.*

D E C I S I O LXXII.

Fuit resolutum, possessionem Camilli non esse attentatam; nam quicquid dicendum esset de possessione capta ante subrogationem gratiosam, 1 † tamen cum ipse postea fuerit gratiose subrogatus ad possessionem Vincentij. potuit, lite pendente, absque vitio attentatorum, capere possessionem. Mohed. decis. 11. num. 1. vt lite pend. Put. decis. 214. lib. 1. Lancell. de attent. par. 2. c. 4. num 340.

2 Nec obstat, quod subrogatus attentat quando post inhibitionem, possessionem capit. Lanceell. præcitato loco, num. 373. quia prædicta procedunt, si Camillus fuisset inhibitus post dictam subrogationem, 3 † Sed cum fuerit inhibitus ante huiusmodi subrogationem, nihil releuat, quia vigore subrogationis gratiosæ possessio capta censeatur potius continuata, quam denuo acquisita, cum transferatur legis, vel principis ministerio, vt fuit pluries resolutum, teste Lancelloto in præcitato loco, num. 342.

Nec relauat, quod de tempore sobrogationis Camillus erat in possessione, vigore impetrationis prius factæ per obitum Vincentij, de beneficio, tanquam libero; quia cum postea obtinuisset subrogationem gratiosam, quoad possessionem Vincentij, 4 † hæc superuenientia noui tituli mutat causam possidendi, sine dimissione, & noua apprehensione, iuxta opinionem quam sequitur Rota. decis. 451. lib. 1. Anchil. decis. 4. de caus. poss. & propr. Et fuit pluries resolutum.

Cæsaraugustana Attentatorum. Lunæ 17. Iunij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio conditionalis ante purificatam conditionem, nihil ponit in esse.*

2 *Iustificatio attentatorum, ad effectum reuocationis, debet sumi ex eisdem actis, nō ex nouiter deductis*

DECISIO LXXIII.

DOmini censuerunt, Ioanni Berbegal, non obstare periurium, quia non simpliciter se obligauit cum iuramento de soluendo scuta 1200. Ludouico, sed iuxta formam supplicationis, quæ concedit talem solutionem faciendam Ludouico, dummodo expensæ per ipsum factæ, & fructus decursi ad talem summam ascendant. † Et ideo talis obligatio recipit omnes conditiones appositas in supplicatione, nec aliquid poterat operari, nisi prius verificata conditione, quæ ante purificationem nihil ponit in esse, l. Thais §. Stichus, de fidicommiss. libertat. l. qui sub conditione ff. si quis omnissa causa testam. Et in his terminis fuit resolutum in causa Salamantina pensionis coram bo. me. Gipsio 26. Martij 1593. & prius coram Illustrissimo Lancelloto in causa Toletana pensionis, 9. Decembris 1573. & in alia Acetina pensionis, 8. Iunij 1600. coram R. P. D. meo Millino, & alias sæpius.

Nec facit, quod ex testibus hodie examinatis, & ex literis Ioannis, hæc conditio dicatur verificata, quia, esto quod sit verum tamen non suffragatur, quia hæc non fuerunt producta coram A. C. Et cum agatur ad effectum reuocandi attentata, & non exequutionem iam factam, non debent attendi nouiter deducta, sed iustificatio sumenda est ex ijsdem actis. Chassaneus decis. 172. Et fuit dictum coram R. P. D. meo Phamphilio in causa Romana census 4. Decembris 1595.

Romana Census. Vener. 21. Iunij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum nullum, ex eo quod obligatio Cameralis non erat extensa, vel ex defectu citationis in repetitione scripturæ, non est exequendum.*

2 *Citatio facta in domo in qua quis non habitat, non est valida.*

3 *Citatio facta procuratori, de cuius mandato non constat stante protestatione, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato, non afficit.*

4 *Iudices in Curia non cognoscunt de subreptione rescripti sanantis nullitates, propter facilem recursum ad Principem.*

DECISIO LXXIV.

1 DOmini dixerunt, mandatum exequutiuum relaxatum per A. C. non esse exequendum, † quia nulliter ad illud processit. Rota decis. 3. de except. in nou. Processit enim absque eo, quod obligatio Cameralis esset extensa, cum instrumentum extra eius tribunal, in quo agebatur, esset rogatum Gallesi. ad formul. obligat. Cameræ de processu ipso, quæst. 1. num. 3. 9. Et fuit pluries resolutum. Imò fuit processum, non solum vigore simplicis fidei instrumenti à Notario subscriptæ, & productæ per Cautiam contra hæredes Pompeij Muti, sed nec in eius repetitione facta per Ariciam fideiussorem Cautiæ contra hæredes, ipsi fuerant citati. Fein. in c. 1. numer. 28. vers. 6. & vlt. de probat.

Non obstat citatio facta instante Venantio Sauino vti procuratore Ariciæ: tum quia fuit facta in domo Spannochij in platea Marganæ, in qua dicti hæredes non inhabitabant. † Tum quia non constat de mandato Venantij, & tamen fuerat protestatum, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato, Aym. cons. 108. Rota decis. 1. de procurat. in antiq. 3

Aliæ duæ nullitates videlicet ex defectu citationis ad videndum relaxari mandatum, & decreti non interpositi in ipsius relaxatione, non placuerunt, quia fuerunt sanatæ per speciale rescriptum Sanctissimi D. N. † quod, licet dicatur subreptitium; tamen hoc in curia non attenditur, propter facilem recursum ad Principem.

Quantum attinet ad iustitiam mandati, nihil fuit resolutum, quia de ea Domini non viderant.

Romana Emphyteusis. Merc. 26. Iunij 1602.

EPITOME.

Emphyteusis simpliciter concessa à primo emphyteota secundo emphyteotæ, non potest à secundo emphyteota alienari sine consensu Domini directi, siuero fuit concessa in emphyteosim sub annua pensione, potest alienari à secundo emphyteota, sine consensu Domini directi, non autem sine consensu primi emphyteotæ.

SVMMARIVM.

1 *Non licet emphyteotæ sine consensu Domini meliorationes suas alijs vendere, vel ius emphyteoticũ transferre.*

2 *L. fin. C. de iur. emphyt. habet locum etiam in conductore sub annua pensione.*

3 *L. fin. non habet locum in conductore ad longum tempus, ad effectum caducitatis, & pœnæ secus quod validitatem contractus.*

4 *Si primus emphyteota simpliciter vendit emphyteosim, secundus emphyteota debet requirere consensum domini directi, & nu. 5*

6 *Si primus emphyteota res emphyteoticas cōcedit in emphyteosim sub annua pēsione, non alienādo res emphyteoticas, & Secundus emphyteota alienat requiri debet consensus primi emphyteotæ.*

7 *Res emphyteotica vendi potest alteri, comprehenso prima inuestitura irrequisito Domino, secus, extraneo, nu. 8.*

9 *Clausula AD HAFENDVM ET AEDIFICANDVM, &c. nihil operatur, & intelligitur secundum subiectā mate-*

materiam, & num. 10.

11 *Spatio triginta annorum præsumuntur omnia solenniter acta.*

12 *Spatio decem annorum, præsumitur interueniße licentiam Domini in alienatione emphyteosis, dummodo interuenerit scientia, & patientia, num. 13.*

DECISIO LXXV.

IOannes Gomez nomine suo, & Einitæ, locauit certam partem terreni, quam in emphyteusim acceperat ab Ecclesia Sancti Augustini, Troilo Lampodio, & alijs, durante vita ipsorum conductorum, ac pro persona ab ipsis nominanda. Et cum super dicto terreno domus fuisset fabricata, illam domum cum meliorämentis vendidit Lampodius Fabricio vni ex comprehensis in inuestitura, sine requisitione consensus aliorum vocatorum. Qua propter dubitaui, an huiusmodi alienato esset nulla ad effectum inualiditatis contractus, non autem ad effectum amißionis melioramentorum. Ita vt non sit abdicatum à Lampodio ius in præiudicium Sulpitiæ, & litis consortium in inuestitura comprehensorum. Et Domini affirmatiuè concluserunt, ex dispositione l. fin. C. de iure em-1 phyt. † vbi dicitur, minimè licere emphyteutæ sine consensu Domini meliorationes suas alijs vendere, 2 vel eius emphyteuticum transferre. † Cuius L. dispositio procedit etiam in conductore sub certa annua pensione, vt per Bart. in l. 1. §. quod autem, 2. numer. 1. ff. de superf. Quod dictum Bartoli comprobauit Rota in causa Romana Casalium de Masserinis, num. 6. 14. Maij 1576. coram R. P. D. meo Decano. Et quamuis Bartolus loquatur in superficiario, controuertiq. posset an Lampodius esset superficiarius; Domini tamen in hoc vim non faciebant, sed in eo quod conductor ad longum tempus sub annua responsione non potest alienare irrequisito Domino.

3 Ex quibus cessat quod dicebatur, dispositionem L. fin. non habere locum in conductore in longum tempus iuxta sententiam, quam in magna DD. discrepantia, sequuta fuit Rota coram R. P. D. meo Decano, indicta causa Romana Casalium de Maximis, 20. Februarij 1576. quia hoc procedit ad effectum caducitatis, & pœnæ, non autem quantum ad validitatem contractus.

4 Non obstat, quod fratres Sancti Augustini primi Domini nihil dicant, quorum consensus in alienatione erat requirendus, & non primi emphyteotæ sublocatoris, per Corbulum de caus. priuat. ob alienat. irrequisit. domino, ampliat. 24. Quia placuit Dominis distinctio, de qua per Valescum, de iur. emphyt. qu. 13. num. 12. & Menoch. conf. 226. num. 185. & seqq. 5 lib. 3. † quod aut primus emphyteuta simpliciter vendidit emphyteusim, & hoc casu secundus emphyteuta debet requirere consensum domini directi. Aut verò primus emphyteuta transtulit in alium, non 6 quidem res emphyteuticas omnino alienando, sed in emphyteusim concedendo, sub annua pensione; & hoc casu est requirendus consensus primi emphyteutæ; quia quemadmodum dominus directus dicitur dominus respectu primi emphyteutæ: ita & ipse primus emphyteuta dicitur dominus respectu secundi em-7 phyteutæ. Vnde † cum Lampodius teneretur soluere certam quantitatem pecuniarum quotanis Ioanni, non fuerat à Ioanne ius abdicatum. Et sic versamur in secundo casu distinctionis, ac per consequens tenebatur Lampodius requirere consensum primi emphyteutæ.

8 Nec suffragatur, quod domus fuerat vendita Fabricio, qui erat vnus ex comprehensis in concessione, ideoque iudicatur, non fuisse requirendam licentiam vendendi. Calder. cons. 10. de locato, quia simul cum Fabricio erant alij vocati. † Et quicquid dicendum sit 9 de rata ipsius, pro rata aliorum dicitur extraneus, & alienatio in eum factā non substinetur. Corbul. de priuat. ob alienat. irreq. dom. fact. limit. 6. num. 6. & 7. Et quamuis dicatur, quod tempore venditionis solus Fabricius habebat ius super solo prædicto, quod pro sua portione in instrumēto diuisionis ei fuerat assignatū, hoc tamen non probatur; nec ex eo quod pensio, quæ per Lampodium soluebatur, perciperetur per Fabricium, potest inferri, solum non remansisse commune.

Nec etiam subsistit, quod Lampodius habebat liberam facultatem disponendi, quia in instrumento reperitur solum † clausula (ad habendum, & in eo 10 ædificandum, modo infrascripto,) & ob id nihil operatur. Grat. cons. 17. num. 49. lib. 1. Et facit Cresc. deci. 6. num. 8. de testam. Vltra quod ista clausula intelligitur secundum subiectam materiam, & sic secundum naturam emphyteusis, accedente consensu Domini. Dec. cons. 614. nu. 2. & 6.

Minus releuat quod dicitur, hanc venditionem 11 spatio 30. annorum fuisse obseruatam, & ideo præsumendum, omnia solemniter acta. Corn. cons. 248. nu. 31. & seqq. li. 1. Put. dec. 184. & 202. li. 2. quia non verificatur in facto, cum Lampodius alienauerit in Fabricium, de anno 1588. & sic nondum elapsis 30. annis.

Nec refert, quod spatio decem annorum præsumatur, licentiam domini interuenisse. Corbul. de caus. 12 priuat. ob alienat. limit. 31. quia licet alienatio fuerat facta in Fabricium vnum ex comprehensis, non tamē probatur, quod alij comprehensi habuerint scientiam, † sine qua non intrat ratio ibi allata per Corbulum, 13 quod ex illa diuturna decem annorum patientia præsumatur consensus, ad quem sine scientia inferri non potest, l. nec ignorans. C. de donat. l. ex maleficijs. §. longè. ff. de actionib. & obligat. l. generali, C. de tab. lib. 10. Vltra quod, cum Lampodius alienauerit de mense Septembris 1588. in diuisione facta inter ipsos comprehensos de mense Iunij 1598. declararunt, se domum, & melioramenta velle recuperare, & postea inter se diuidere.

Romana Bonorum de Soderinis. Merc. 26. Iunij 1602.

EPITOME.

Notarius potest extendere clausulas cæteratas, positas in instrumento de quo est rogatus, & non cæteratas quæ insunt, ex natura contractus, etiam post datam partibus copiam instrumenti.

SVMMARIVM.

1 *Notarius non tenetur scribere omnia verba contrahentium.*

2 *Item clausulas cæteratas extendere potest.*

3 *Item clausulas non cæteratas, & nu. 15. 16. & 18.*

4 *Fundamentum suæ intentionis, siue excipiendo, siue agēdo deducat vnusquisque, tenetur probare, etiā si consistat in negatiua.*

5 *Alex. in cons. 28. nu. 8. vol. 2 declaratur.*

6 *Notarius*

6 *Notarius debet extendere clausulas cæteratas secundum consuetudinem, & solitum, & stylum quem partes non ignorant, & num. 9. & 10.*
7 *Relatum est in referente cum omnibus suis qualitatibus, & num. 19.*
8 *Scientia probatur ex coniecturis, & præsumptionibus.*
11 *Minor ætas non suffragatur pupillo, qui actum gessit cum suis iudicis præsentia.*
12 *Promittens generalem defensionem, debet iudicium in se suscipere, & iudicatum soluere.*
13 *Promittens generalem defensionem, tenetur satisdare de iudicatum soluendo.*
14 *Promittere, litem in se suscipere, vel de euictione, aut indemnitatem, idem important.*
15 *Verba quæ sunt de natura contractus, etiam si notarius non apposuerit, censentur apposita, nisi partes illis renunciauerint, vel aliter conuenerint, & nu. 16.*
17 *Remittentibus iura sua non est ad ea dandus regressus.*
20 *Notarius potest extendere clausulas non cæteratas, respicientes solemnia quæ ad ipsum notarium spectant etiam si non rogetur à partibus.*
21 *Notarius non potest in instrumentis apponere clausulas, quæ immutant naturam negotij.*
22 *Item non potest post datam copiam partibus aliquid corrigere, vel aliquid immutare circa substantialia contractus.*
23 *Notarius potest extendere clausulas, ceteratas, & sub compendio positas, & aliques venientes ex natura actus, etiam post datam copiam partibus.*
24 *Notarius non potest aliquid in instrumento corrigere, vel declarare post litem motam.*
25 *Instrumentum præsumitur extensum tempore congruo.*
26 *Notarius etiam si sic procurator, ex publico officio notariatus habet pro se præsumptionem bonæ fidei.*
27 *Pro instrumento semper præsumitur.*
28 *Producens instrumentum, censetur illud approbare.*
29 *Hæres venire non potest contra factum defuncti.*
30 *Instrumento cæterato desumpto ex protocolo magis creditur quam instrumento per notarium extenso quando adest aliqua dubitatio inter cæteratum, & extensum.*
31 *Scriptura non publica posita in archiuio, lite pendente, non facit fidem.*
32 *Scriptura authentica posita in archiuio lite pendente fidem facit, & probat.*

DECISIO LXXVI.

Instrumentum laudi rogatum per Ioannem de Macantis, de anno 1583. fuerat datum partibus, cum clausulis cæteratis, & de anno 1585. idem Ioannes dedit ipsum extensum io. Victorio alteri ex contrahentibus, quod Petrus Thomas eius filius produxit in hac causa, de anno 1600. & de nouo superioribus diebus illud produxit vigore compulsorialium, desumptum ex protocolo eiusdem Notarij iam defuncti, existente in archiuio Florentino; in eo tamen protocolo positum, die 8. Nouembris anni 1601. de ordine Dominorum conseruatorum. Et quia in dicto instrumento habentur non modo clausulæ cæteratæ extensæ, sed aliquæ etiam quæ non erant cæteratæ: & cum patres ad inuicem promiserint generalem defensionem bonorum per mutatorem, secundum magis amplum stylum Notariorum Florentiæ, & præsertim ipsius Ioannis de Macantis. Quæ promissio reperitur extensa, & in ea habetur, quod partes tenean tur de euictione, siue molestia sit ciuilis vel criminalis, siue æqua, vel iniqua, de iure, vel de facto, iudicis imperitia, vel iniustitia, & quod denunciatio quomodolis facta habeatur pro legitimè facta, nec dici possit, quod non fuerit solemniter facta. Ideo dubitaui, an huiusmodi extensio esset attendenda, & Domini pro maiori parte affirmatiuam sunt amplexi. † Quia cum notarius scripserit solum effectum iuris, nec omnia verba contrahentium teneretur scribere, Bart. in l. mutum. numer. 2. ff. de acquir. hæred. † tales clausulas sub compendio positas, & cæteratas, extendere potuit. Specul. lib. 2. par. 2. tit. de instrum. edit. instrumentum ergo, num. 12. DD in l. Gallus, §. idem credendum, vbi tas. numer. 18. de lib. & posthum. † prout etiam in casu isto potuit extendere non ceteratas, vt infra dicetur. Et si Antonius Franciscus prætendit, non fuisse dictas clausulas extensas iuxta stylum, ipsi incumbit onus probandi, tanquam fundamentum intentionis suæ, † quod vnusquisque tenetur probare, etiam quod consistat in negatiua, siue id deducat agendo, siue excipiendo. Innoc. in c. super his, sub numer. 50. Vers. sed arg. contra, de accusat. Bart. in l. in illa, col. 2. & 5. de verb. obligat. cum alijs per Nattam. consil. 199. num. 9. vol. 1. Surdus. decis. 316. numer. 14. † Nec Alex. in cons. 28. numer. 8. vol. 2. dicit contrarium, cum loquatur quando imbreuiatura est extendenda iuxta stylum alterius notarij. Tunc enim, dicit, quod qui se fundat in stylo, & petit extensionem, debet illum stylum probare: quæ excedunt terminos, in quibus non versamur.

Nec obstat, quod ad hoc, vt extensio prædicta sustineri possit, † necesse fuisset, vt partes non ignorassent stylum prænominatum, secundum Purpurat. in l. certi condictio. §. si nummus, numer. 34. vers. & declaratis. ff. si cert. pet. & in l. 1. nu. 101. vers. sed hoc, C. de sum. trinit. & fid. cat. Gabr. de conuict. tit. eod. conc. 3. num. 38. quia Purpuratus loquitur in puris terminis illud conclusionis idest, quod notarius cetetur tex. ius apponere clausulas conuetas, & solitas, in quibus nos nō ita simpliciter Versamur, sed Versamur in c. . . quo partes expressè habuerunt relationem ad illum magis amplum, &c. † Et sic omnia quæ sunt in termino ad quem sit relatio, censentur repetita cum omnibus suis qualitatibus in termino referente, l. si prior, ibi Bart. ff. solut. matrim. l. si ita scriptis, ff. de condit. & demonstr. l. asserto, ff de hæred. instit. cum vulgar. Et in omnem euentum huiusmodi contrahentes habebant regionis, & notariorum consuetudinem, cum alia negotia tractauerint, † Et scientia satis probatur ex coniecturis, & præsumptionibus. Ripa, in l. qui Romæ, §. duo fratres, numer. 50. de verb. oblig. Paris. cons. 91. num. 47. lib. 2. Aym. cons. 193. numer. 6. Vers. contrarium. † Et dubitari non potest, quin in genere huiusmodi stylum, & sciuerint, & cogitauerint, cum ad illum relationem habuerint. Et hoc sufficit; † & ita limitat dictum suum Purpurat. in d. l. 1. numer. 201. Nec Antonio Francisco minor ætas suffragari potest: omnia enim fuerunt acta, & gesta cum interuentu magistratus pupillorum.

Minus releuat, quod ista facultas extendendi sit restricta ad generalem defensionem bonorum, & non quod pars teneatur de euictione quia † promittere defensionem, non solum importat iudicatum in se suscipere, sed etiam iudicatum soluere; alias non diceretur rectè defendere, l. rectè defendi, & ibi Castr. vbi dicit, hoc alibi non ita bene inueniri. ff. de iudic. lex iudicatum, ff iudicat. solu. † Imo qui promittit generalem defensionem, tenetur satisdare de iudicato soluen-

soluendo, l. item ait prætor. § defendi, ex quibus cauſ. maior. l. ſed & ex, 15. defendere, vbi gloſ. in verb. cauere idoneè, ff. de procurat. Et clarum eſt, quod promittere in ſe litem ſuſcipere, vel de euictione, aut indemnitatem, idem important. Bart. in l. pater, num. 1. & 3. ff. de dot. præleg. Ruin. conſ. 187. nu. 2. & 3. vol. 1. Par. conſ. 16 num. 125. Vol. 2.

Non obſtat, quod notarius extenderit aliquas clauſulas abſque eo quod ad eſſet dictio, &c. quæ extenſio eſt tam in corpore, quam in ſubſcriptione notarij. Nam quantum ad clauſulas non cæteratas extenſas in corpore, Domini primum animaduertebant, quod licet in folio particulari dato per informantes pro Antonio Franciſco quam plurimæ ponerentur clauſulæ extenſæ, reuerà tamen repertæ fuerint ſolum tres, & quidem tales, quæ non ſufficiunt.

Prima eſt, quod poſt verba, (arbitramur, & arbitramentamur) fuerunt poſita verba, (pronuntiamus, 15 & ſententiamus, & declaramus.) † Ad quod fuit reſponſum, quod cum in proœmio laudi fuiſſet dictum, quod (iudex erat electus, &c.) & in laudo extenſo poſita verba, (ad arbitrandum, declarandum & ſententiandum) & in diſpoſitiua etiam in laudo. cæterato adeſt hæc clauſula extenſa, (laudamus arbitramur, & abitramentamur, pronunciamus, decernibus, & declaramus, & damus, & adiudicamus) Vtique dubitari non poteſt, quin verba addita in loco non cæterato eſſent ex naturalibus ſimplicibus ipſius actus, quæ ſpectant ad officium notarij, & ſi non poſuerit, cenſentur appoſita, niſi illis partes expreſsè renunciauerint, vel aliter conuenerint. Menoch. conſ. 37. numer. 28 & ſeqq. lib. 1. Et [illegible] modo reſpondetur ad tertiam clauſulam extenſam, non cæteratam, videlicet, quia poſt verba, (prout ex tunc, & èconnerſo) quia cum arbiter voluerit, quod partes ſe adinuicem quietarent, & quod quietatio ſe extenderet etiam quos incognita, & inexcogitata, prout ipſe ex nunc 16 quietabat † profectò eo natura ipſius actus veniebant ſequentia verba (prout ex tunc, & e conuerſo) 17 † quia remittentibus iura ſua non eſt ad ea dandus vlterius regreſſus, l. quæritur, §. ſi venditor. ff. de ædilit. edict. c. ros. 7. quæſt. e. ſic il.ic. 23. quæſt. 4. Anchar. conſ. 339. numer. 10. Crauett. conſ. 114. num. 10.

Ad ſecundum clauſulam extenſam abſque dictione cæterata, videlicet, in omnibus, & per omnia, vt infrà dicitur, de bonis conſignandis, & adiudicandis dicto D Io. Victorio, quæ hic pro expreſſis habeantur. quod defenſionem generalem bonorum, vt ſupra d. D. Antonio Franciſco conſignatorum, 18 † fuit reſponſum, notarium hanc clauſulam potuiſſe extendere, quia cùm vtraque pars ad inuicem promitteret generalem defenſionem bonorum, iuxta ſtylum, &c. vt ſuperius dictum eſt, cum notarius voluiſſet extendere huiuſmodi ſtylum in certa parte inſtrumenti, vtique prædicta verba, in omnibus, & per omnia, quæ ſunt poſita ad fauorem Antonij Franciſci, habent relationem ad promiſſionem defenſionis extendendam, & perinde eſt, ac ſi in hac parte notarius illam defenſionem extendiſſet, cum relatum ſit in referente. Et ſic notarius potuit ponere prædictam clauſulam, quæ habet relationem ad aliam extenſam, ad fugiendas repetitiones.

20 Quantum ad clauſulas non cæteratas, extenſas in ſubſcriptione: Domini dixerunt, quod hæc ſunt ſolemnia, quæ ad ipſummet notarium ſpectant, Bart. in l. ſi librarius, numer. 1. in fin. vbi Decius, num. 5. Cagnol. numer. 15. ff. de reg. iur. Menoc. conſ. 37. in princ. Et de his non eſt, quod notarius rogetur à partibus, & eo ipſo quod requiritur conſcribere inſtrumentum debet adhibere hæc ſolemnia, ex officij ſui debito. Menoch. dicto conſ. 37. num. 3.

Ex quibus ceſſat quod dicebatur, notarium non poſſe ponere clauſulas immutantes naturam negotij. Couarr. poſt alios per eum relatos, in 2. par. rubricæ de teſtamen. ante num. 14. quia tales clauſulæ, vt ex prædictis patet, non immutant naturam negotij.

Non obſtat, quod notarius non potuit extendere 22 huiuſmodi clauſulas poſtquam dedit copiam inſtrumenti partibus, quia Bald. & Felin. in cap. ex litteris, numer. 8. de fid. Inſtrum. Socin. conſ. 277. ſub num. 6. verſ. vnde, vol. 2. Alberic. conſ. 59. numer. 3. Franciſc. Marcus, decil. 289. par. 1. Verrall. decil. 247. par. 2. & alij per Gabr. de conſuetud. concluſ. 3. numer. 42. 43. loquuntur, vel quando notarius poſt datam copiam partibus vult aliquid corrigere, vel quando vult aliquid immutare circa ſubſtantialia contractus, quod non eſt in caſu iſto, † quia notarius neque mutata ſubſtantia, neque aliquo correcto extendi clauſulas ſub compendio poſitas, & cæteratas, & aliquas venientes ex natura actus quod vtique facere potuit per ſupradicta

Minus facit, quod notarius non poſſit aliquid ex 24 inſtrumento corrigere, vel declarare poſt litem motam. Felin. loco præcitato, & Gabriel. d. concluſ 3. num. 45. quia quicquid dicendum eſſet, an poſſit extendere clauſulas cæteratas poſt litem motam, quæ præſumptiuè aliam non recipent interpretationem, Domini dicebant, quod licet inſtrumentum extenſum fuiſſet datum Io. Victorio poſt talem litem, nihilominus non conſtat de quo tempore fuit extenſum, † & ideo præſumendum fuiſſe extenſum de 25 tempore congruo, & debito. Socin. ſen. conſ. 94. numer. 5. vol. 1. Alex. conſ 70. numer. 4. vol. 1. Et fuit latè deductum in cauſa Romana Caſalis Iuliani 4. Iunij 1584. & in alia Caietana Iuriſdictionis 26. Nouembris 1563. coram bo. me. Orioien.

Nec obſtat quod iſta extenſio redditur ſuſpecta 26 ex quo Macantes erat procurator Io. Victorij, nam Marcantes ex publico officio notariatus habet pro ſe præſumptione bonæ fidei, l. cum precibus, C. de probat. l. 2. in verb. non arbitramur, C. de iuriſd. omn. iudic. quem textum dicit in hoc notabilem Bald. in l. errore C. de teſtam. Guido Pap. decil. 129. num. 2. Aym. conſ. 75. numer. 8. Et fuit dictum in dicta cauſa Romana Caſalis, Imo † ſemper præſumitur 27 pro inſtrumento, d. l. cum precibus, cum alijs per Cephal. conſ. 179. num. 28.

Nec facit, quod, cum Ioannes Victorius produxe- 28 rit in iudicio inſtrumentum cæteratum, cenſeatur illud approbaſſe in omnibus, & per omnia, Alex. in l. 2. §. editiones, num. 1. 19. ff. de edend. Alberi. conſ. 59. numer. 11. † Et ideo Petrus Thomas eius hæres non 29 poteſt venire contra factum ipſius, l. cum à matre, vbi DD. C. de rei vendicat quia Petrus Thomas non impugnat inſtrumentum cæteratum, ſed vtitur inſtrumento extenſo, in quo adſunt quæ virtualiter inerant in cæterato.

Non obſtat quod magis creditur inſtrumento cæ- 30 terato deſumpto ex protocolo, quam inſtrumento extenſo per notarium. Socin. ſen. conſ. 277. ſub numer. 7. verſ. quibus. Vol. 1. cum alijs per Menoch. de arbitr. iud. caſu. 187 numer. 21. & ſeqq. quia prædicta procedunt, quando aliqua oritur dubitatio inter extenſum, & cæteratum, hic autem nulla oritur dubitatio, ſed quæritur, an extenſio facta per notarium ſuſtineatur.

Nec releuat, quod hæc ſcriptura fuerit poſita in 31 Archiuio hac lite pendente, & ideo fidem non facit, quia verall. decıſ. 41. numer. 4. part. 1. loquitur in

ſcriptura

scriptura non habente publica requisita, & tunc authoritas Aretin. suffragari non potest. † Hic autem sumus in scriptura authentica, quæ habet omnia requisita, & ideò probat, & fidem facit, Bart. in auth. ad hæc, Castrens. in l. contractum, num. 3. C. de fid. instrum. Curt. iun. cons. 162. Verall. præcitato loco, in princ.

Bononien. Pecuniaria. Ven. 28. Iunij 1602.

E P I T O M E.

Frater diues in concursu cum matre paupere tenetur dotare sororē non habentem, vnde se dotet.

S V M M A R I V M.

1 *Quando duo sunt obligati, intelliguntur pro virili obligati.*
2 *Limita quando negotium specialiter spectat ad alterum ex contrahentibus, quia tunc ille censetur principalis, & alter fideiussor, & ambo tenentur in solidum.*
3 *Frater diues tenetur dotare sororem non habentem aliunde, vnde se dotet, nu. 11.*
4 *Obseruantia, & actus subsequens declarat animum præcedentem.*
5 *Mater tenetur dotare filiam in concursu cum fratre*
6 *Secus est in concursu cum patre.*
7 *Declara, quando mater est diues.*
8 *An, & quando frater teneatur dotare sororem de bonis maioratus.*
9 *Pater tenetur dotare filiam.*
10 *Bona cum sua causa & onere transeunt ad hæredes.*
12 *Iudex non condemnans duos in solidum, videtur condemnasse pro virili.*
13 *Quod non procedit, quando habet relationem ad libellum, in quo petitur, ambos in solidum condemnari, & nu. 15.*
14 *Relatum est in referente cum omnibus suis qualitatibus.*
16 *Sententia quæ ex actis iustificatur, debet executioni mandari.*

D E C I S I O LXXVII.

Dubitaui, an in instrumento promissionis dotis Camillæ Virginia mater, & Andræas frater essent obligati in solidum, an vero pro virili, & an sententia contra ipsos lata, essent in solidum, vel pro virili exequenda.

1 In quantum ad primam partem dubij Domini censuerunt, Virginiam, & Andræam teneri in solidum, licèt enim quando duo sunt obligati, intelligantur pro virili, l. reos, § cum in tabulis, ff. de duobus reis, 2 † Tamen hæc regula non procedit, quando negotium specialiter spectat alterum ex contrahentibus, quia tunc ille censetur principalis, & alter fideiussor, & ambo dicuntur in solidum obligati, Ronchegall. in l. eadem, nu. 59. ff. de duobus reis, Aym. qui de communi. cons. 91. num. 11. vers. solum superest. Otacb. decis. 44. num. 16. & in his terminis Corneus. cons. 316. nu. 3.

3 Atque ideo in hoc casu censeri debet, matrem fideiussisse, Andræam vero principaliter obligatum, & sic ambos teneri in solidum quia ipsi Andrææ tanquam fratri diuiti incumbebat onus dotandi sororem pauperem, nec habentem vnde se dotaret aliunde, gloss. in l. cum plures §. penult. in verb. alio patre. ff. de administ. tut. Cynus post gloss. in l. non omni, in verb. nulla ratione, C. de administr. tut. Abb. cons. 12. nu. 5. vers. septimum dubium, lib. 1. Campeg. de dot. par. 1. quęst. 23. Molina de primog. Hispan. lib. 2. c. 15. num. 17. multos congerit Tiraquell. de iure primog. quæst. 62. in princ. & Corduba, de liber. agnos. §. idem rescripsit, numer. 92. & nouissimè Surdus de alim. tit. 1. quest. 25. num. 9. Quod etiam 4 optime declarauit obseruantia subsequuta † quia Andræas soluit vltra medietatem dotis, ex qua solutione eius animus præcedens declaratur, l. sed & Iulianus, §. proinde. §. interdum, ff. ad Macedo. Aym. cons. 226. num. 6. Surd. cons. 441. num. 30. lib. 3 & tenuit Rota coram bo. me. Cantuccio in causa Romana pecuniaria de Vitellis 27 Ianuarij 1580.

5 Non obstat, quod in concursu cum fratre, mater teneatur dotare filiam. Molina de primogenit. Hisp. lib. 1. c. 15. num. 68 post Gom. 2. quem allegat, in l. 40. Tauri. num. 75. licet secus sit in concursus cum patre, l. 6 neque mater, C. de iur. dot. nisi in causa necessitatis. Campeg. de dote part. 1. quest. 22. Corduba, de liber. agnoscen. in §. si mater, numer. 14. & Surd. de alim. tit. 1. quęst. 14. quia mater in concursu cum fratre tunc 7 tenetur dotare, quando est diues, sed hic non sumus in matre diuite, sed in matre, quæ habet solū scuta 4500. monetæ, aut circiter, pro sua dote, cuius fructus vix sufficiunt pro alimentis iuxta gradum suum, Et ideo onus dotandi sororem, ad fratrem, & non ad ipsam matrem spectabat.

Non obstat, quod Andræas non successit in bonis paternis, sed in maioratu facto à quodam suo patruo. 8 Nam responderunt Domini, quod, quicquid sit de illa quæstione, an & quando frater teneatur dotare sororem de bonis maioratus, de qua per Molinam, de primog. Hispan. lib. 2. c. 16. num. 66 & per Suarez, in l. quoniam in prioribus, C. de inoffic. testam, limit. 2. legis Regiæ, num. 9. & 10. & per Tiraquel. de iur. primog. q. 62. in princ. Si Andręas successisset in bonis paternis, res transiret sine difficultate. † quia pater 9 tenetur dotare filiam, l. fin. C. de dot. promiss. l. qui liberos. ff de ritu nupt. Quod si non fecerit, eius successor etiam extraneus tenetur, † nam bona cum sua 10 causa, id est, onere dotandi transeunt ad hæredes, arg. l. si quis à liberis, §. item rescriptum, ff. de lib. agnosc. Abb. cons. 12. num. 5. vers. 1. quod hæres patris. lib. 1. Bart. & Castren. in l. marito, §. si voluntate, num. 4. ff. solut. matrim. Corduba, de lib. agnoscen. §. non tantum, num. 16. Sed frater hic non tenetur dotare sororem, ex 11 quo est hæres patris sed ex sola obligatione, quia tenetur frater diues ad dotandam sororem. Molina, loco præcitato, numer. 57. & sequ. sed bene Abb. d. cons. 12. num. 5. vers. secundo eap te tenetur, vbi ponit hanc solam causam fraternitatis sufficiētem ad hoc, vt frater diues teneatur dotare sororem.

Quantum attinet ad secundam partem dubij. difficultas residebant in eo † quia Iudex non condemnauit 12 eos in solidum, ideoque videretur dicendum, condemnasse pro virili, iux. tex. in l. 1. vbi Castren. num. 2. & 3. & alij, C. si plur. vna sent. Sed Domini dixerunt, prædicta procedere, † quando Iudex habuit 13 relationem ad libellum. Bart. in d. l. 1. post medium, vers. nam verba sententiæ. & Bald. ante numer. 4. prout in casu isto, quia Iudex dixit, petitam exequu-

tionem esse relaxandam, quæ fuerat contra vtrum-
14 que in solidum petita. † Vnde etiam quæ sunt in termino ad quem fit relatio, censentur repetita cum om-
15 nibus suis qualitatibus in termino referente. † Neq; perinde est, ac si Virginiam, & Andream in solidum condemnasset, l. si pr or. & ibi Bart. ff. solut. matrim. & ita scripsero, ff. de condit. & demonst. cum similibus
16 Et ex his sequitur, † cum hæc sententia, ob non interpositam appellationem, transitum fecerit in iudicatum, quod debeat in solidum, exequi, quia ex actis iustificatur. Put. decis. 401. lib. 1. Mohed. decis. 11. de re iudic. Et fuit pluries resolutum.

Anconitana Assecurationis. Lunæ. 1. Iulij. 1602.

E P I T O M E.

Decretum, seu sententia, etiam nulla, vulnerat obligationem Cameralem.

S V M M A R I V M.

1 *Decretum iudicis vulnerat obligationem Cameralē*
2 *Causa semel effecta appellabilis, semper remanet appellabilis.*
3 *Sententia nulla non vulnerat obligationē Cameralem.*
3 *Decisio Elborem pensionis 9. Iunij 1595. corā Corduba declaratur, & num. 5. & 6.*
4 *Iniustitia notoria æquiparatur nullitati.*
5 *Sententia ex ijsdem actis iniusta, non est notoriè iniusta, at proinde non est nulla, quando se non refert ad acta.*
6 *Sententia nulla vulnerat obligationem Cameralē, ad effectum appellationis, & num. 8*
7 *In iudicijs paritas seruanda.*
9 *Clausula* CVM FACVLTATIBVS A. C. *dat facultatem procedendi exequutiuè.*
10 *Causa appellationis diuersificat instantiam.*
11 *Decis. 321. in fin. par. 1 diuer. & decis. 132. n. 12. p. 2. diuers. declarantur.*

D E C I S I O LXXVIII.

IAm fuerant resolutum coram me, apocham assecurationis fuisse iustificatum, & cum vigore obligationis Cameralis parere tur exequutio. Domini dixe-
1 runt, non esse concedendam, † quia obligatio Cameralis fuerat vulnerata per decretum A. C. Vnde cum licuerit Santob actori appellare, ita licet debet iudæ reo, à contraria sententia reuocatoria decreti vulne-
2 rantis appellare. † & sic causa semel effecta appellabilis, semper remanet appellabilis, cap. non licet actori, de reg. 6. l. non debet, ff. eodem, eum vulg.
3 Non obstat, quod sententia nulla non vulneret obligationem Cameralem, vt fuit dictum coram R. P. D. meo Corduba in causa Elboreni. pensionis 9. Iunij. 1595. Et ideo cum decretum A. C. fit iniustum, vt
4 constat ex decisione in hac causa facta, † iniustitia notoria, quæ nullitati æquiparatur. Fel. in e. inter cæteras, num. 10. de re iudic. Cæs. de Graff. decis. 2. numer. 7. de solution. non vulnerauit obligationem Ca-
5 meralem. Nam responderunt Domini, quod dato etiam, quod sententia ex ijsdem actis appareat iniusta, nihilominus non potest dici notoriè iniusta, ad effectum quod sit nulla, cum non referat se ad acta. Put. decis. 451. lib. 1. Quibus ad debant aliqui ex Dominis, quod decisio in causa Elboren. non subsistit, fundatur enim in illa regula, (quod nullum est, &c.)
6 quæ non applicatur. † quia ex eo sententia nulla vulnerat obligationem Cameralem, quod sicuti licuit actori appellare, ita licet reo à contraria sententia.
7 † Paritas enim in iudicio est seruanda, d. c. non licet, &c. in iudicijs, de reg. iur. cum concord. per gloss.
8 vbique allegatis. Et sic non consideratur qualitas sententiæ, sed illa æqualitas inter partes, quę non resultaret, si sententia nulla non vulneraret.
Nec releuat, quod causa commissa fuerit in Rota cum facultatibus, A. C. & ideo sicuti idem auditor poterat reponere, ita etiam Auditor Rotæ potest,
9 † quia per illa verba, (cum facultatibus,) intelligitur data facultas Auditori Rotæ, procedendi exequutiuè, non autem, quod in eadem instantia tanquam subrogatus A. C. procedat, † quia cum sit cōmissa causa ap-
10 pellationis, illa diuersificat instantiam. Salyc. in l. ita demum, in fin. in l. inuitus, num. 15. C. de procur.
11 Minus officit decisio in causa Romana societatis 3. Iunij. 1577. coram illustrissimo D. meo Cardinale Blanchetto, & in Romana census, 17. Iunij 1580. coram Cantuccio, quia pro intelligentia harum decisionum, Domini distinguebant, quod aut est vulnerata obligatio Cameralis, prinà quia Iudex absoluit ab impetitis, & hoc casu intrant prędicta, & iste est casus de quo agitur. Aut. Iudex pronunciauit super inualiditate decreti iam relaxati vigore dictæ obligationis, & ista pronunciatio non vulnerat obligationem, sed solum ipsum decretum, & ideo in hoc casu exequutiue potest procedi. Et ita loquuntur decisiones allegatæ.

Lucana Iurispatronatus. Merc. 6. Nouembris. 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Episcopus in causa suæ Ecclesiæ est iudex cōpetens, & num. 2*
2 *Potest tamen recusari.*
3 *Monitio iudicis facta etiam legitimo procuratori, ad audiendam sententiam, habet vim citationis, & num. 4.*
5 *Monitio ad audiendam voluntatem, post conclusum in causa, intelligitur de sententia.*
6 SEV, *est dictio alternatiua, & posita inter genus & speciem stat expositiuè seu declaratiuè quando cō stet de mente proferentis.*
7 *Sententia siue monitione vim citationis habente, est nulla, respectu non citati.*
8 *Mandatum procuræ potest quandocunque produci ad effugiendam nullitatem.*

D E C I S I O LXXIX.

TRes opponebantur nullitates, iurisdictionis scilicèt, citationes, & mandati. Prima non placuit Dominis, † quia Episcopus in causa suæ Ecclesiæ est iudex competens. DD. in c. cum venissent, de iudic. Felyn. in c. insinuante, num. 3. vers. causa Ecclesiæ, de officio de leg. Orland. qui de communi, cons. 156.
Nec Abb. in d. cap. cum venissent, numer. 9. dicit contrarium. † Firmat enim, quod potest recusari, sed antequam recusaretur, est iudex cōpetens, & sententia tenet.

tenet, quia non est causa propria. Abb. præcitato loco, nu. 17. Felin. in d. c. ssinuante, nnm. 3. circa medium, dicto vers. causa Ecclesiæ non dicitur causa propria, de offic. deleg at.

Quantum attinet ad secundam nullitatem ex defectu citationis r. sp. ctu Lucretiæ, licet non constet de citatione, constat tamen de monitione iudicis in præsentia partium, ad audiendam voluntatem suam, sine sententiam, pro die 24. sub quia, sententia fuit

3 promulgata. † Quæ monitio habet vim citationis, l. 2. vbi gloss. in verb. admonit. C. quomodo, & quando iudex, Felin. in c. continuit, sub num. 16 vers. in eadem, gloss. de offic. delegat. Et quæ quidem monitio fuit recte facta, cum fuerit facta Iacobo Galli procuratori Lucretiæ, de cuius mandato constat in processu producto pro parte procuratoris fiscalis.

Non obstat, quod dict. sp. ocurator fuerit moni-
4 tus ad audiendam voluntatem, † quæ vt mon itio valeat debet esse ad audiendum sententiam. Felin. in d. c. consuluit, num 16. vbi Decius, num. 64. de offic. delegat. Roman. cons. 172. Mathesil. singul. 8. quia vltra quod prædicta non procedunt post conclusio-
5 nem in causa, quia tunc monitio ad audiendam voluntatem. intelligitur pro sententia. Dec. præcitato loco, num. 62. vbi dicit, contrarium in iure non inueniri, & idem tenet addit. ad Mathesil. d. singul. 8. num. 3. Castrens. cons. 412. col. 2. prope fin, vol. 2. In casu isto non modo ad. fi monitio ad audiendam voluntatem,
6 sed etiam ad sunt verba sequentia [seu sententiam] quæ dictio alternatiua, cum sit posita inter genus, & speciem, & de mente proferentis satis constat, stat expositiue, seu declaratiue. Bart. in l. Vbi pactum, in 1. opposit. in Vtraque lectura, C. de transact. vbi gloss. Angel. num. 2. Bald. in 1. opposit. Salicet. nu. 3. in fine per tex. in l. 1. vbi gloss. in verbo, si, de reb. dub. De mente enim proferent s satis apparebat, ex quo prius interuenerat citatio ad sententiam, licet tuerit circumducta.

7 Sed quantum ad hanc nullitatem, difficultas residebat in eo, quod Vincentius præsentatus à Lucretia non fuerat monitus, nec constat, Iacobum Galli esse suum procuratorem, qui tamen erat in causa, & ideo cum ex hoc capite sententia si nulla respectu Vincentij. Domini resolue: unt, particularitee vider, in materia sit indiuidua, vt etiam resoluet nullitas respectu Lucretiæ.

Tertia nullitas erit clara, quia non constat de mandato comp rentis pro fisco. Et quamuis non fuerit oppositum de ta mandato, hoc t men nihil aliud opera-
8 tur, quàm vt qu ndocunque possit produci ad effugiendã nullitatem. Rot. dec. 19. de procurat. in antiq. Bur. decis. 383. num. 8 lib. 1. Aym. cons. 108. num: 1. Non autem quod si non appareat de mandato, sententia dicatur valida.

Tarraconen. Præpositarum. Merc. 6. Nouembris 1602.

S V M M A R I V M.

1 *De scripturis ad hoc vt probent, debet apparere, notarium fuisse rogatum, etiam quod ex archiuio extrahantur.*

2 *Notarius Capituli ex deputatione ad officium, censetur rogatus ad omnia acta capitularia.*

3 *Constare debet, scripturas quas dat notarius successor in officio, fuisse scriptas à notarijs prædecessoribus, ad hoc, vt probent.*

D E C I S I O LXXX.

Præpositi in eo consistebant, quod scripturæ de quibus agitur, non afficiunt eos, ex quo sunt acta particularia Capituli. Circa hoc Domini dixerunt, quod de eo in progressu causæ videbitur. In reliquis autem dixerunt, has scripturas esse in forma probanti, rationib. s, de quibus in decisione in hac causa coram me facta, 14. Ianuarij præteriti.

Nec tunsistit dum dicitur, quod etiam si constet, 1 secretarium Capituli qui illas extraxit, esse successorem in officio, nihilominus non apparet, antecessores de illis scripturis fuisse rogatos, prout requiritur, iuxta notat. per DD. in l. scripturas, C. qui potior. in pign. habeatur, & quod ex Archiuio extrahantur, Verall. decis. 41. par. 1. † Quia respondebatur, quod cum hęc 2 acta sint Capitularia, ex deputatione ad officium censetur rogatus ad omnia acta. ad tradit. per Felin. in c. quoniam contra, num. 4. de probat. Bald. in l. quædam, in secunda lectura, nu. 1. ff. de edend.

Minus etiam releuat, dum dicitur, non constare, scripturas à scribis prædecessoribus fuisse scriptas, quia satis id probatur ex eo, quod reperiuntur in libris Capituli, in scribania custoditis per scribas ad id deputa- 3 tos.

Pampilonen. Parochialis de Stella. Ven. 8. Nouembris 1602.

S V M M A R I V M.

1 *Ius parochialitatis est indiuiduum.*

2 *Sententia est valida quoad citatos, secus quoad non citatos.*

3 *Vicarius ad nutum amouibilis, non potest dare de nullitate sententiæ l. ta in causam qua de iure ipse parochialis Ecclesiæ agebatur.*

4 *Vicarius ad nutum amouibilis, nomine monasterij, cui Ecclesia parochialis est vnita, curam exercet.*

5 *Sententia non afficit illum qui non est in causa.*

6 *Qui non est in causa, non potest dare de nullitate.*

7 *Præcedentia declarat sequentia, & magis influunt ad declarationem sequentium, quam è contra.*

D E C I S I O XXCI.

Quamuis Ius parochialitatis sit indiuiduum, ad 1 tradita per Innocentium, in cap prudentiam, num. 9. vbi Decius, nu 46. de offic. delegat. tamen cum super eo egerint solum parochiani, sententiæ Rotales, quæ sententias de partibus firmant, quatenus fauorem Abbatis continent, & declarant, Ecclesiam de Stella esse vnitam Monasterio de Yrache, parochianosque non posse impedire iura parochialitatis, & beneficiatos teneri assistere Abbati in visitatione, † sunt valida quoad ipsos parochianos 2 citatos, licet secus dicendum sit, quoad alios non citatos, l. non idcirco, ff. de iudic. l. de vnoquoque, vbi Castren. in princ. ff. de re iudicat. Gabriel cons. 56 nu. 6. volum. 1. Beneficiati enim non egerunt super dicto iure parochialitatis quia cum fuerunt citati coram ordinario responderunt, excepta assistentiæ præ tensa ab Abbate, quã ipsi non præstabant, de mandato Episcopi, sed superiorum iussa expectabant, in reliquis autem nihil ad se, quia tangebant parochiam. Quæ quidem assistentia non respicit Ius, & interesse super quo agebant parochiani, sed quid separatum ab illo,

& sic non agebatur de re ipsa, hoc est, de iure parochialitatis, quoad omnes, sed quoad parochianos tantum. Vnde cessat obiectum ex decisione in causa Montis Regalis, coram R. P. D. Lancellotto.

Nec facit, quod sententiæ condemnent etiam Vicarium, & promotorem fiscalem, quia quatenus attinet ad Vicarium, cum Ecclesia sit vnita monasterio de Irache, † & Vicarius ipse sit amouibilis, non potest dare de nullitate, † cum cura penes Monasterium residéat, & ipse nomine ipsius Monasterij curam exerceat, ad eius libitum. gloss. in extrauag. execrabilis, in verb. temporalis, de præbend. Rot. decis. 2. numer. 2. de excessib. Prælat. in nou. Bisignet. decis. 21. sub numer. 2. de probat. Cardin. in Clem. 1. sub nu. 2. de probat. Cardin. in Clem. 1. sub num 15. de offic. vicar. Oldrad. cons. 38. numer. 1. 9. & 12. Rebuff. de dispensat. de non residen. numer. 15. Vltra quod, non adest hodie in causa persona legitima, quæ nomine Vicarij prædicti possit dare de nullitate.

Et pari modo respondetur ad interesse promotoris fiscalis, quia ipse non erat in causa, & vltima sententia Rotalis solum de eo facit mentionem. Quare dicendum est, sententiam ipsum non afficere. Salycetus, in l. 1. numer. 4. C. si aduers. rem iudic. Bald. in l. ab eo. num. 17. C. quomodo & quando iudic. † Et cum non esset in causa, non potest dare de nullitate. Licet enim in partibus fuisset actum inter Abbatem, & ipsum promotorem fiscalem, & Abb. obtinuisset sententiam in sui fauorem, excepta assistentia beneficiatorum. Tamen denuo introducta causa, & citato promotore, respondit, citandos esse beneficiatos, & parochianos, postmodum vero nihil eum coactum fuit, & nec sententia ordinarij, nec alia Metropolitani, nec prima Rotalis de eo faciunt mentionem, sed solum, modo secunda sententia Rotalis. Nec dictæ sententiæ Rotales quatenus confirmant sententiā de partibus, in eo quod continent fauorem Abbatis, comprehendunt sententiam prædictam, quia omnino est, & penitus separata ab actione, cuius rigore causa commissa est in Rota.

Nec subsistit, quod prætenditur probari, tam ex articulis datis coram Ordinario, quam coram Metropolitano, hanc esse vnicam causam defensionis, quia illi sunt intelligendi, quoad hanc assistentiam, stante prædicta protestatione beneficiatorum, dum fuerunt citati. † Clarum siquidem est, quod præcedentia declarent sequentia, l. si seruus plurium, §. fin. l. qui filiabus, in princ. de legat. 1. Et præcedentia magis influunt ad declarationem sequentium, quam è contra, l. quisquis, & ibi Bart. de legat. 3. Las. in l. 1. num. 5 C. de lib. præter. Paris. cons 43. nu. 52. lib. 4. Et ita etiam sunt intelligendi articuli pro parte Monachorum dati.

Corduben. Prestimonij. Merc. 13. Nouembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *Resignatarius tenetur gratiam resignantis qui nunquam possedit, iustificare.*
2 *Testes iustificando valore, debent deponere per non excessum.*
3 *Testes in probando valore, debent percutere tempus impetrationis.*
4 *Testes parte non citata nulliter examinantur.*
5 *Subrogatus potest dare de nullitate, de qua poterat dare ille in cuius locum fuit subrogatus.*
6 *Possessor, de cuius interesse agitur, est citandus in testibus examinandis.*

DECISIO XXCII.

FVit conclusum, gratiam Ioannis de Herrera non esse iustificatam, quia cum ipse obtinuisset beneficium de quo agitur, ex resignatione Francisci, qui nunquam possedit, † tenetur gratiam ipsius Francisci iustificare. Cassad. decis. 2. in fin. de caus. poss. & propriet. vbi requirit, quod resignans per triennium possederit.

Nec valor narratus videtur iustificatus, quia testes non deponunt per non excessum. Æg d. decis. 674. Et quamuis 1. & 2. deponant per ascensum, non sufficit, vt in causa Aquen. Beneficij. 16. Iunij 1600. coram R. P. D. meo Sacrato, & nouissime coram R. P. D. meo Iusto, in causa Hispalen. Beneficiorum 29. Aprilis prædicti. † Nec dicti testes percutiunt tempus impetrationis, prout requiritur. Felin. in c. ad aures, num. 17. vers. limit. 2. de rescript. Oldrad. cons. 58. nu. 7. & seqq. Cassad. decis. 19. numer. 7. Felin. super regul. Verall. decis. 330. par. 3. & fuit pluries resolutum.

Vltra quod isti testes sunt nulliter examinati, cum non fuerit citatus Ioannes de Castillo, in cuius locum fuit subrogatus Doctor Sanctaté, atque ideo, si misperat Ioannes dare de hac nullitate, ita etiam poterit doctor subrogatus, arg. l. si eum § qui iniuriarum, ff. si quis cautionibus, l. qui in ius, ff. de reg. iur.

Nec obstat quod Castillus non erat citandus, cum non possideret, quia de contrario constat ex decisione R. P. D. Litæ in hac causa facta, 7. Nouembris anni præteriti.

Quæ autem dicebantur de regula de annali & de non publicatione facta in tempore, visa sunt Domin. egere particulari discussione.

Venetiarum, Seu nullius Decimarum. Ven. 15 Nouembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *Nuntius, seu legatus Apostolicus non habet iurisdictionem in Monachos Sancti Benedicti.*
2 *Sententia lata contra Monasterium sine citatione monasterij est nulla.*
3 *Interpretatio talis esse debet, vt contrarietas euitetur.*

DECISIO XXCIII.

OPponebatur contra sententiam Nuncij nullitas & iniustitia. Quantum ad iniustitiam, Domini dixerunt, hunc articulum egere particulari discussione. Nullitas erat clara, quia nuncius non habebat iurisdictionem in Monachos Sancti Benedicti, quorum Monasteria per priuilegium Eugenij 4. & aliorum Romanorum Pontificum sunt exempta ab omni iurisdictione Legatorum Apostolicorum, & nunciorum, & immediate sunt Apostolicæ sedi subiecta. Quæ priuilegia pluries fuerunt canonizata, vt in causa Bergen. Iurisdictionis 20. Decembris 1596. coram bo. me. Orano, & in causa Ticien. seu nullius 7. Martij 1582. coram bo. me. Gypsio.

Alia nullitas erat euidens, cum non constet de citatione Monasterij, l. de vnoquoque, ff. de re iudicat.

Nec facit, si dicatur, quod sola sententia est in actis producta, & cum totus processus non adsit, cognosci non potest, an Monachi fuerint citati, quia constat sententiam fuisse prolatam sine actis, cum in ea habeatur, [partibus extraiudicialiter auditis, & pro bono pacis, &c.]

Minus etiam releuare, si diceretur, constare de actis, ex quo in fine sententiæ habetur hæc verba, [prout in actis Curiæ nostræ latius continetur,] quia cum supra dictum fuerit, (partibus extraiudicialiter auditis,) † dicendum est, ad euitandas contrarietates, quod constet in actis Curiæ, non in hac causa factis, sed in alijs causis, eoque magis, cum ex lectura sententiæ appareat talem esse illorum Verborum intellectum.

3

Romana Fideiussionis Merc. 20. Nouembris 1602.

E P I T O M E.

Fideiussores iudicij tenentur, si mutatur iudex, vel actio, nisi sit fideiussor in euentum succumbentiæ.

S V M M A R I V M.

1 *Eueniente conditione, contractus purificatur.*
2 *Fideiussores iudicij non tenentur quotiescumque mutatur iudex, res, vel actio & num. 9.*
3 *Fideiussores pro decreto faciendo à primo iudice certo, non tenentur pro decreto faciendo à secundo iudice, & num. 12.*
4 *Actus præsumitur factus eo modo quo fieri debebat.*
5 *Præcedentia declarant subsequentia.*
6 *Verbum* SOLVTIONIS, *pertinet ad omnem liberationem.*
7 *Confessio procuratoris non præiudicat Domino.*
8 *Res in iudicio tunc dicitur mutari, quando de vna re acturis, stipulatus est, iudicatum solui, & postea egit de alia,*
10 *Debitor, creditore volente, potest dare speciem pro pecunia, & è contra.*
11 *Quod in cōtractu nō dicitur, nec nos dicere debemus*
13 *Fideiussor in euentum succumbentiæ, post latum decretum à iudice, non dicitur restrictus ad vnum iudicem tantum, & num. 15.*
14 *Fideiussor iudicij non est necessariò citandus, & sententia lata contra principalem, nocet fideiussori iudicij, etiam non citato.*
16 *Depositio alicuius rei (cum protestatione quod alias staret periculo illius cui fuit intimatum) si res perit, perit periculo illius, cui fuit intimatum.*

D E C I S I O LXXXIV.

Fuerat relaxatum mandatum per R.P.D. meum Littam contra Bartholomeum de Grassis, pro summa scutorum mille, ad fauorem Gregorij de Ferratijs, data cautione per Gregorium, de restituendo dictam summam in euentum succumbentiæ, ad omne mandatum domini, & pro eo cauerat Garimboldus, & Guglielminus. Sed quia Reuerendissimus D. meus Alexandrinus coram quo causa appellationis à dicta relaxatione mandati fuerat introducta, declarauerat, quod Bartholomeus solueret in tot libris iuxta commissionem Fœl. record. Sixti V. ante d. relaxationem per Bortolomeum obtentam, ideo post succumbentiam Gregorij, dubitaui, an fideiussores tenerentur. Et D. mini vtraque parte audita, affirmatiue resoluerunt, † quia cum Gregorius succumbuerit, obligatio fideiussorum est purificata, l. cedere diem, ff. de Verb. signif. l. Thais ancilla, ff. de fideic. libert. l. legatum C. de condit. infer. cum; vulgar.

1

Non obstat, quod mandatum fuit relaxatum in pecunia, & Reuerendissimus Alexandrinus illud reformauit, quod solueretur in libris. † fideiussor non tenetur. quotiscumque mutatur iudex. res, vel actio, l. non à iudice, §. 1. vbi gloss. & DD. ff. de iudic. Roman cons. 210. Rolan. cons. 58. num. 20. lib. 1. & in specie, quod quotiescumque fideiussio datur pro decreto faciendo à primo iudice, fideiussores non tenentur pro decreto faciendo à iudice appellationis, l. cum apud. vbi Bart. nu. 11. ff. iudicat. sol. u. Gabr. vlt. de fideiuss. in princ. cum alijs per Thesaur. dec. 202. nu. 1.

2 3

Nam ad primum respondetur, quod in hoc casu, nec iudex, nec res minus actio fuit mutata; nam quantum ad actionem, hoc controuerti non potest, quantum ad iudicem, infra respondebitur, quantum ad rem, non adest difficultas, quia quicquid dicendum sit de mādato, nec decretū, nec fideiussio restringitur ad pecuniam, imo cum adesset commissio prædicta, quod solueretur in libris, ita debeat intelligi decretum; † quia actus præsumitur factus eo modo quo fieri debebat. l. metus §. decē, ff. de re iudic. l. si duo, vbi Bald. ff. de acq. hæred. Aym cōs. 91. nu. 8. Surd. cōs. 198. nu. 15. & seqq. & à primordio tituli posterior formatur, l. 1. circa fin. C. de imponen. lucrat. descr. lib. 10. l. filius familias, in princ. C. ad Macedon. l. tutor datus. ff. de fideiuss. Aym. cons. 144. numer. 2. vbi, quod originalis causa attendi debet, & d. cons. 9. num 9 † Et præcedentia declarant ea quæ sequuntur, l. si tutor pluribus §. fin. l. qui filiabus, in prin. de leg. 1. Paris. cons. 3. num. 37. & cons. 43. num. 51. & seqq. lib. 3.

4 5

Nec facit, quod Reuerendissimus Alexandrinus declarauit, solutionem esse faciendam tot libris, quia cū esset iuxta formam decreti R.P.D. Littæ, nihil fecit alteratum, l. cum dubitari. l. Cornelius, ff. de hæred. inst. l. 3. de leg. 1.

Nec releuat, quod primo loco Bartolomeus suscepit terminum ad soluendum in tot libris. & denuo susceperit terminum de soluendo simpliciter, absque alia mentione librorum, quia per hanc secundi termini susceptionem, non declarauit, se velle soluere in pecunia, † quia verbum, [solutionis,] pertinet ad omnem liberationem, l. solutionis, vbi Bart. num. 1. vers. quandoque, de solutio.

6

Minus etiam releuat, quod Bartholomeus fassus fuerit in commissionibus, mandatum fuisse relaxatū in pecunia, quia commissiones nihil dicunt de certo, sed solum de relaxatione mandati, quę dedit causam declarationi factæ per Reuerendissimum Alexandrinum, & non decretum, Vltra quod ex hac confessione non potest probari concludenter dicta relaxatio in pecunia, quia hæc confessio non fuit Bartholomei principalis, sed procuratoris, † quæ non potuit præiudicare domino, quia non est de re quæ sit in potestate confitentis. Acchil. decis. 4. de confess. Et quamuis impensa faciat præsumere gratiam impetratam ad instantiam principalis, qui cum fuerit ea vsus, non potest contra ipsum venire tamen dicta confessio, & acceptatio non facit, quod omnes clausulæ adpositæ in gratia sint tales, quales procurator expressit, præsertim quando qualitas expressa habet dubium iuris, prout euenit in casu isto, ex supradictis. Et ita fuit resolu-

7

tum in causa Conchens. Archipresbyteratus 28. Ianuar. 1594. coram Domino meo P. nia,

Sed & si dictum decretum expresse loqueretur de pecunia, adhuc fideiussores non possent iuuari ex eo quod solutio fuisset facta in libris, quia nec res in hoc casu esset mutata, iuxta tex. in l. non à iudice. Nam, vt benè declarat gloss. in ✓ verb. si quis alio iudicio, 8 † tunc res mutatur, quando de vna re actum, stipulatus est, iudicatum solui, & postea egit de alia.

9 † Et tunc fideiussor non tenetur, quia eius obligatio alteratur. At in casu isto, non alteratur obligatio fideiussorum, quæ est de restituendo in euentum succumbentiæ. Nam quamuis Bartholomeus soluerit in 10 libris, hoc tamen nihil ad fideiussores, sed solum ad Gregorium, † cuius respectu idem fuit, quod Bartholomeus solueret in specie, vel in pecunia, quando speciem dare poterat pro pecunia, vel pecuniam pro specie, d. l. miles §. decem. ff. de solut. Et hoc alias videtur sensisse Rota, vt per Cæsarem de Grass. decis. 3 num. 8. & to. de fideius.

11 Nec facit, quod fideiussores aliter non se obligarent, nisi solutio facienda esset in pecunia, † quia cum hoc non dicat fideiussio, nec nos dicere debemus, vt in his terminis dixit Rota apud Cæsarem de Grass. loc. cit. ante nu. 7.

12 Ad secundum quod dicebatur, fideiussores, qui dantur à decreto faciendo à primo iudice, non teneri pro decreto faciendo à iudice appellationis, l. cum apud. ff. iudic. solui. ommisso quod hæc conclusio non ita indistinctè procedit, vt per Caputaq. decis. 64. alias 67. in princ. Angelus Episcopus, li. 2. in manus. Cęs. de Grass. decis. 2. numer. 7. de locat. Thesaur. decis. 202. respondebatur, quod tex. in d. l. cum apud, vt benè aduertit Thesaur. dicto loco, nu. 5. loquitur, quando fideiussio datur coram de certo iudice, coram quo 13 causa est terminanda, † hic autem causa erat tam finita per decretum, & appellatum; & in vigorem decreti data fideiussio pro parte Georgij actoris ita quod succumbentia expectabatur coram alio iudice. Et vltra rationem quæ hoc euidenter suadet, cum non fuerit expressum nomen proprium iudicis, hoc videtur concludere Ægid. dec. 33.

14 Non obstat, quod isti fideiussores non fuerint citati, † quia cum simus in fideiussoribus, sententia lata contra principalem, nocet fideiussori etiam non citato. Fingitur enim vna cum principali condemnatus, Bald. in l. duobus, §. agitur si quis, ff. de iureiur. Alex. in l. sæpè, sub numer. 17. ff. de re iudic. Guido Pap. dec. 26. late Surd. decis. 271. nu. 3. & seqq.

15 Et cum, vt supra dictum est, hæc fideiussio non fuerit restricta ad iudicium R. P. D. Litæ, sed simpliciter facta in euentum succumbentiæ, censentur fideiussores consensisse in omni iudicio succumbentiæ. Et hoc casu etiam intrat ratio Doctorum, de qua per Socin. conf. 283. sub num. 14. vers. nam, vt dicit Bart lib. 2.

Tandem non obstat, quod libri fuerint depositati in monte pietatis, & ibi ab innundatione aquarum deuastati, quia hæc proueniunt ex mora Georgij, qui fuit citatus ad recipiendum cum protestatione, quod 16 alias starent suo periculo, & ideo dicitur in se omne periculum suscepisse, Bart. in l. si qui, de acquir. rer. dominio.

Paduana Decimettæ. Merc. 20. Nouembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura sūt in forma probāti quæ habēt requisita de quibus per Abbatem, & Dec. in c. 1. num. 15. de fid. instrum. & aliosnu. 2*

2 *Scriptura carens die, & mense, non est in forma probanti.*

4 *In antiquis non est necessaria recognitio scripturarum neque quod constet de notariatu illius qui scripsit.*

5 *Ex antiquitate temporis præsumitur citatio in transumptatione.*

6 *Simplex sumptum non probat.*

DECISIO LXXXV.

Domini dixerunt instrumentum donationis factæ per Episcopum, de anno 1180. esse in forma probanti, † quia habet omnia requisita, de quibus 1 per Abbatem, & Decium, in cap. 1. num. 18. & seqq. de fid. instrum. Et pariter est in forma probanti transumptum dictæ donationis factum ex decreto Ordinarij, ne scriptura ob antiquitatem periret, c. fin. de fid. instrum. Bart. in auth. si quis in aliquo, vbi Dec. num. 9. C. de eden. idem Bart. in l. chirographarijs, in princ. ff. de administr. tutor. Put. decis. 202. lib. 2.

Est quoque in forma probanti sententia Vicarij Paduani de qua in registro, fol. 173. & alia instrumenta, de quibus in eodem registro, fol. 400. vsque ad 485. quia habent requisita de quibus per Decium, in d. cap. 1. excepto tamen instrumento designationis con- 2 finium, de quo in registro, fol. 412. quia caret die, & mense, & excepta cartula depositionis nouem testium in registro, fol. 431. Non constat enim à quo dicta cartula fuerit scripta, nec habet alia requisita.

Bullas quoque Vrbani, Gregorij, & Martini, fuit 3 resolutum esse in eadem forma probanti, habent enim illa requisita, de quibus per Speculat. in tit. de rescript. præsent. §. 1. Igitur, Rebuff. in praxi, in 3. par signat. tit. de Bullæ declarat. fol. mihi 143. Est etiam in forma probanti scriptum Lucij habet enim requisita, de quibus supra.

Non obstat, quod non constat de notariatu illorum 4 qui scripserunt, & quod eorum manus non fuerint recognitæ, quia cum simus in antiquis, hæc non requiruntur. Caputaq. dec. 1. part 3. Put. decis. 151. & 359. num. 6. lib. 1. Couarr. pract. quæst. c. 21. sub. nu. 6. vers. 2. casus, Gabriel, de probat. conclus. 8, nu. 27.

Minus etiam facit, quod transumpta fuerint facta 5 absque aliqua citatione, quia licet de ea non constet, ex antiquitate tamen temporis præsumitur, Put. dec. 210. num. 6. lib. 2. Chassan. dec. 88.

Quantum ad aliud instrumentum donationis de 6 anno 1589. Domini dixerunt, non esse in forma probanti quia est simplex exemplum factum hac lite pendente DD. in auth. si quis in aliquo. vbi Dec. num. 6. C. de edend.

Neritonen. Bonorum. Lunæ. 3. Decembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *Propter possessionem antecessoris datur mandatum de manutenendo successori.*

2 *Exceptio absorbens possessorium, prius debet discuti, quam possessorium.*

DECISIO XXCVI.

Domini inclinabant dandum esse mandatum de manutenendo Reuerendissimo Episcopo Neritonen.

1 tonen.† de possessione enim antecessorum ipsius Reuerendissimi Episcopi constat ex testibus examinatis quæ iuuat etiam ipsum successorem Felin.in c.constitutus,num.19. de rescript. Inno. & alij ibi. cum sa., per vbi Abb.num.181. de causa poss.& propr. Rota decis.1.de rest.spoliat.in nou. Guido Pap.decis.629.

2 † Sed quia ex depositionibus ipsorum testium, constat, bona de quibus agitur, fuisse concessa in emphyteusim, & modernum Episcopum recepisse canones, ideo antequam mandatum concedatur, voluerunt, vt videatur, quomodo hæc res se habeat.

Legionen. Canonicatus. Lunæ 2. Decembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *Obitus ad effectum reseruationis debet plene, & concludenter probari.*
2 *Obitus ad effectum reseruationis probatur ex testibus de publica voce, & fama, quando nec Ordinarius, nec ab eo prouisus est in causa.*
3 *Probatio ex testibus de publica voce, & fama, in rebus parui præiudicij est concludens probatio.*
4 *Clericatus probatur ex literis patentibus.*
5 *Valor probatur per testes de publica voce, & fama deponentes, per non excessum.*
6 *Non tenetur quis iustificare valorem beneficij quod paratur est dimittere.*

DECISIO XXCVIII.

1 Quamuis obitus ad effectum reseruationis debeat plene, & concludenter probari, quia est fundamentum intentionis impetrantis, & agitur de præiudicio D din.rij. Put.decis.266. lib.3. & fuit resolutum coram Cantuccio in causa Pampilo-
2 nen. beneficij 8. Martij 1577. & alio sæpius. † Nihilominus in casu de quo agitur dixerunt Domini, probari concludenter ex testibus deponentibus de publica voce, & fama, quia nec Ordinarius, nec ab eo prouisus sunt in causa, Cassad. post Aegid. dec.1.de probat.nu.3.vers. nam pro ea facit & fuit dictum coram Sanctissimo D N.in causa Marticana Beneficiorum.10.Iunij 1577. ibi.num.5. Et in his terminis coram bo. me. Gypsio in causa Burgen. de Pancormo,28. Nouembris 1588. & in causa Placentina Canonicatus, 1. Martij 1599. coram bo.me. Orano, Ratio autem videbatur esse, quia cessante præiudicio ordinarij aut ab eo prouisi, agitur de re modici præiudicij. Vnde satis Antonius probabat obitum in
3 mense reseruato, ex quo de eo deponunt testes de publica voce, & fama. † quia in rebus parui præiudicij censetur concludens probatio. Butr.in c. veniens, sub num.8.vers.Similiter factum est, & post eum Abb. sub num. 8. de testib. Bart. in l.de minore,§.tormenta,nu.30.vers.si vero ita esset probata de quæstion.

Et hæc probatio Antonij multum etiam coadiuuabatur, ex quo ipse egit in partibus cum Capitulo, & informationes fuerint factæ contra ipsum, nomine Episcopi, & Capituli, & tamen neque Episcopus vnquam opposuit, ad se spectare collationes, nec vnquam aliquis ab eo prouisus comparuit.

4 Clericatus Antonij satis videbatur probari ex literis patentibus, Grammat decis.81.numer.1. Et fuit pluries resolutum. Et quicquid dicatur, prædictæ literæ fuerunt recognitæ.

5 Valorem Canonicatus probant testes deponentes de publica voce, & fama, per non excessum. Ægid.decis. 674.

Valor obtenti non eget iustificatione, quia Antonius est paratus illud dimittere. Rota decis.20. de probat.in nou. Felin.in c. ad aures, numer. 10. de rescript.

Montis Regalis Iurisdictionis. Lunæ 9. Nouembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *Legalitas ciuitatis attestantis, quem esse notarium probat.*
2 *Fides Commentariensis, quod quis fuerit carceratus probat, si constet, illum qui fidem fecit esse Commentariensem.*
3 *Notario talem se attestanti creditur de stylo Rotæ.*
4 *Quando iura sunt extracta ab actuarijs, sunt in forma probanti.*
5 *In extractione iurium requiritur partis citatio.*
6 *In fide facta ab Officiali publico successore in officio, non requiritur citatio.*
7 *Libri Officialis publici non probant contra eum cui quo res gesta non fuit.*
8 *Mandatum de excarcerando tanquam actus iudicialis non requirit locum loci, nec citationem, & rogitum, pro sui validitate.*
9 *Scriptura extracta ex archiuio inter personas non subditas, & extra territorium, non probat.*

DECISIO XXCIX.

Domini dixerunt, iura, super quibus fundata est decisio in hac causa facta 6. Aprilis 1601. esse in forma probanti. Cum enim testes examinati recognouerint manum scribentium, qui deponunt, Iacobum Spina esse Commentariensem, & Petrum Viennam Notarium, † & hoc etiam probat legalitas ciui-
1 tatis Montis Regalis. † Vtique fides dicti Iacobi,
2 quod in libris Carcerum constet de carceratione Monachorum facta de anno 1598 est in forma probanti, cum sit de pertinentibus ad suum officium. Aym. qui alios allegat de antiquit. tempor.par.1.§.quarto limitatur,num.63. Et de Commentariensi specie est consilium criminale Bertazzoli.41.nu 28.& seqq. vol.2. Quæ carceratio, de anno 1566. sumit adminiculum, etiam ex confessione ipsiusmet inquisiti. Expariter sunt in forma probanti mandatum de carcerando, & excarceratio, ad supplicationem cuiusdam visitatoris, cũ fuerit extracta à D Petro Vienna actuario de quo cõ-
3 stat ex eius attestatione, cui de stylo Rotæ creditur. Put.decis.275.lib.2. Verall.decis.21. sub num.1.& 466.
4 part.2.† Quando enim iura ab actuarijs sunt extracta, sunt in forma probanti. Bart.in auth.si quis in aliquo, vers.2.oppono.sub num,3.vbi Dec.num. 15. & seqq. C.de edeu. Rota dec.1.de fid.instrum.in nou.

5 Nec facit quod dicta iura fuerint extracta lite pendente, & sine partis citatione, † quæ tamen requiritur, Dec.in d. Auth.si quis in aliquo,nu.9.& 10. C.de eden. Rot. decis.36. & 37.de probat.in antiq. Verall. dec.177.par.2. quia cum alia sint extracta ab ipsomet
6 actuario, satis sunt in forma probanti, vt dictum est. Cum vero fides facta sit à Iacobo ipsius successore in officio Commentariensis, nulla requiritur citatio, perinde enim est, ac si fides fuisset facta ab ipsomet Commentariensi, cuius tempore fuerunt factæ carcera-

tiones, vt de notario subrogato dicit Dec. in d. auth. si quis in aliquo, numer. 26. C. de eden. Verall. decis. 341 part. 2.

8 Minus etiam releuat, quod liberi Officialis publicum non probans contra eum cum quo res gesta non fuit, Aym. loco præcit. num. 71. Imol. cons. 96. in fin. Vnde, non debet probare in præiudicium exemptionis quam Monasterium prætendit à iurisdictione Reuerendissimi Archiepiscopi, quia hic proprie non agitur contra tertium, sed contra Monasterium, ex cuius Monachorum carceratione pretendit Reuerendissimus Archiepiscopus esse in possessione exercendi iurisdictionem.

Non obstat quod mandatum de excarcerando ad supplicationẽ Visitatoris careat loco loci, inuocatione, & rogitu, quia cũ ille sit actus in iudicialis non eget ijs solemnitatibus. Baldus, in l. quædam, in 2. l. lectura, nu. 1. ff. de eden. In c. quoniam contra, num. 9. de probat. vbi Pelin. nu. 4.

9 Nec releuat, quod confessio inquisiti extracta ab Archiuista ex Archiuio, non sit in forma probanti, cum simus extra territorium, & inter personas, quas adhuc non constat esse subditas. Card. cons. 72. nu. 8. Verall. dec. 42. lib. 2 quia principale fundamentum in hac scriptura non fuit factum, & ipsa non Inseruit nisi pro adminiculo.

Agrigentina Sancti Angeli. Mer. 11. Decẽbris 1602.

De Subreptione.

S V M M A R I V M.

1 Qui subreptionem allegat, illam probare tenetur.
2 Probatio subreptionis debet esse concludens.
3 Narratiua concepta per verbum, VT ASSERITVR, nõ debet iustificari.
4 Cancellaria in breuibus vtitur verbo, VT ASSERITVR quando sunt plures impetrantes.
5 Communitas reputatur vt vna persona ficta.
6 Verba in fine posita referuntur ad omnia narrata.
7 Quando tamen sunt probata principaliter, & non incidenter.
8 Qui se fundat in possessione, probare debet possessionẽ
9 In impetratione Breuis facienda est mentio de possessione alterius.
10 Qui non habet interesse non potest dare de subreptione.
11 In impetratione gratiæ non est facienda mentio de actibus extraiudicialibus.
12 Lis non inducitur per citationem, neque exequutã, neque decretam.

D E C I S I O LXXXIX.

1 DOmini dixerunt, non constare de subreptione Breuium, † quia confraternitas quæ subreptionem allegat, illam nõ probat, prout tenetur, gloss. in cap. super literis, in verb. priori modo, de rescrip. 2 Paris. qui alios allegat. cons. 3. num. 50. vol. 4. † Et probatio debet esse concludens, l. in præsentia, vbi not. de probat.

Non enim subsistunt subreptiones, quæ contra primum Breue allegantur. Quod enim dicitur, fuisse narratum. Ecclesiam esse de iurepatronatus Iuratorum, quod tamen non probatur, non sufficit, quia 3 iustificatio iurispatronatus non est necessaria, † cum narratiua sit concepta per verbum, (vt asseritur) quo casu impetrans ad illius iustificationem minimè tenetur. Cassad. decis. 4. num. 1. & 8. de probat. Rot. decis. 60. & 77. de rescript. in antiq. Et fuit resolutum coram R. P. D. meo Decano in causa Legionens. præstimonij 14. Iunij 1595.

4 Nec facit, quod quando sunt plures impetrantes, Cancellaria vtatur hoc verbo (vt asseritur) Paul. in pract. Cancellar. notab. super vacat. non reseruat. vers. item nota quod, vt asserit, quem sequitur Rebuff. super concord. de forma mand. Apostolici. nec nõ omnia, & singula, vers. nota tamen, fol. mihi ...., quia respondebatur, hic nõ esse plures oratores, quia sumus 5 in Communitate, † quæ licet sit collectiua plurium, tamen habetur loco vnius personæ fictæ, Imol. in l. mortuo, in fin. ff. de fideiussorib.

Minùs releuat quod illud verbum (vt asseritur) recipiat strictionẽ, & limitationẽ à verbo (stantibus præmissis, concedes, & assignes.) † Quæ verba in fine po- 6 sita referuntur ad omnia narrata, l. 1. vbi post alios 7 latè Iason, num. 4. & seqq. C. de lib. præterit. quia secus dicendum est, in hoc casu, quia verba illa, (de iurepatronatus, vt asseritur,) incidenter, & non principaliter fuerunt prolata. Bart. in l. fin. §. Titia, ff de liberat. legata, Felio. in c. causam, quæ, num. 4. vers. limita. 4. de rescript.

Secunda subreptio, quæ deducitur, ex quo non fuit facta mentio possessionis Frãcisci capellanis, non sub- 8 sistit: quia hæc possessio non probatur, † quam tamen tenerentur probare confratres tanquam in ea se fundantes, l. ab ea, l. verius, ff. de probat. Innoc. in c. super his. sub nu. 10. vers. sed argum. contra, de accusat. Bartol. in l. in illa, col. 2. num. 5. ff. de verb. obligat. cum alijs per Natam cons. 199. num. 9. vol. 1. Surd. dec. 316. num. 14. Et in omnem euentum ille erat capellanus amouibilis ad nutum.

9 Tertia subreptio, quæ deducitur, ex quo non fuit facta mentio de possessione Confraternitatis prout requiritur, cap. cum nostris, de concess. præbend. tollitur, ex quo in 2. Breui hæc mentio habetur, cum capitula fuerint inserta, in quibus adest sufficiens mentio.

Quarta subreptio, quod breuia fuerint impetrata nomine Iuratorum, de quorum mandato non constat, non obstat, nam præterquam quod adsunt multæ coniecturæ præsertim quia ipsi non contradicunt, & quia fuerunt facta capitula cum eorum interuen- 10 tu, † Confratres non possunt dare de hac subreptione cum ipsorum non intersit.

Subreptio autem, quæ deducitur respectu secundi Breuis, quod non fuerit facta mentio litis, & appellationis à Confratribus interpositæ ad Archiepiscopum Panormitanum; hæc Dominis visa fuit vana, quia aliqua lis non adest, nec de tali appellatione constet: 11 † Actus enim qui datur, est extraiudicis, factus per viam 12 recursus, † nec adest aliqua citatio Carmelitarum, neque exequuta contra ipsos, sed nec etiam decreta, sine quibus non fuit inducta lis; gloss. in clem. 2. in verb. pleno, & ibi DD. vt lit. pend.

Regien. Prioratus. Lunæ 16. Decembris. 1602.

E P I T O M E.

Capiens possessionem post inhibitionem Rotalem siue iustam, siue iniustam, etiam de

de manu procuratoris Cameræ, attentat.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio Rotalis, siue iusta, siue iniusta, causat attentata, & num. 5.*
2 *Capiens possessionem de manu procuratoris Cameræ, qui nomine illius videtur possidere, non attentat: Contrarium verius, num. 6.*
3 *Post sententiam quæ transiuit fecit in iudicatum, non potest dare de attentatis.*
4 *Tertius non potest dare de attentatis, qui non fuit in causa, tempore attentatorum.*
7 *Ad instantiam illius qui est in causa reuocantur attentata.*
8 *Commissa causa appellationis, & nullitatis per dictionem copulatiuam, & vtraque causa censetur æquè principaliter commissa.*

DECISIO LXXXX.

NObiles de Tauulis petebant reuocari attentata, quæ ex eo prætendebantur, quod dominus Camillus cepisset possessionem, 7. Aprilis, 1583. de manu Commissarij Cameræ post inhibitionem Rotalem ab Illustrissimo bon. me. Cardinale Lancelloto emanatam, quæ fuerat intimata D. Camillo 14. Martij 1 eiusdem anni 1583. †Quę quidem inhibitio, siue iusta, siue iniusta, causat attentata. Put. dec. 375. lib. 2. Achill. decis. 29. de appell.

Pro parte autem D. Camilli huic obiectioni tres attendebantur responsiones. Prima est, quod causa fuerat commissa dicto Illustrissimo Cardinali Lancelloto, in petitorio firmo remanente negotio exequutiuo litterarum Apostolicarum, in forma Breuis, co- 5 ram A. C. & ideo dominus Camillus, absque vitio attentatorum, potuit capere possessionem.

Secundò dicebatur, quod camillus cepit possessio- 2 nem de manu procuratoris Cameræ, †qui videbatur possidere nomine ipsius Camili, Lancellott. de attent. c. 4. in præfat. num. 443. Et ideo capiendo talem possessionem, non attentauit, ad trad. per eundem Lancellotum, d. c. 4. limit. 1. num. 14.

Tertiò respondetur, quod hodie non adest, qui possit dare de attentatis. Nam aut de his volunt dare 3 qui tunc erant in causa; † Et cum ipsa fuerit agitata coram R. P. D. meo Decano, & in ea pronunciatum, sententiaque fecerit transitum in iudicatum, non potest amplius dare de attentatis. Rota, decis. 1. de appell. in nou. Crescen. dec. 7. de iudic. Cæs. de Grass. 4 decis. 2. de appell. † Aut vero Achilles, qui non erat in causa de tempore prætensorum attentatorum, vult dare de attentatis, & non potest, cum sit tertius, qui sicut non attentat, ita nec de attentatis dare potest, Achil. dec. 28. de appellat. Lancellott. de atten. c. 3. numer. 141.

His responsionibus pro parte dictorum nobilium de Tauulis replicabatur. Et ad primam quidem dicebatur, quod de anno 1581. 24. Decembris, cum Camillus obtinuisset, sibi prouideri de hoc beneficio, tanquam de libero, & fuisset capta possessio nomine Cameræ, aliqui ex patronis, facta mentione huiusmodi possessionis, obtinuerunt, & committi dictam causam Illustrissimo D. Cardinali in petitorio, cum clausula prædicta sed Dominus Camillus non cepit possessionem vigore illarum litterarum, obtinuit enim nouam prouisionem, 1. Februarij 1583. cum narratiua, quod beneficium de quo agitur, esset de iure patronatus, & à medietate patronorum esset præsentatus, cuius vi- 5 gore possessionem cepit. Quæ quidem possessio fuit attentata, tanquam post dictam inhibitionem capta.

Ad secundam replicabatur, contrarium esse verius, 6 quia qui accepit possessionem de manu procuratoris, Cameræ, & facit actus possessorios, attentat, † vt dicit Lancell. d. c. in præfat. num. 16. & limit. 1. nu. 25. & seqq. Et ita attestatur fuisse resolutum in Rota, coram Iusto, & coram Quiroga.

Ad tertiam replicabatur, quod Gaspar patronus, 7 qui inter alios obtinuit, committi causam Illustrissimo Lancelloto, est in causa, ad cuius instantiam attentata debent reuocari, capit. 1. vt lit. pend. cum vulgar.

Nec obstat, quod sententia R. P. D. mei Decani transitum fecerit in iudicatum, & fuerit etiam lata contra Gasparem quia fuit commissa non modo cau- 8 sa appellationis, sed etiam nullitatis à dicta sententia, per dictionem copulatiuam; quo casu vtraque causa censetur æque principaliter commissa. Put. dec. 172. lib. 2. Et ideò quamuis dicatur deserta causa appellationis tamen non debet censeri deserta causa nullitatis, super qua nunquam fuerat pronunciatum. Et quod tollit omnem difficultatē est quod in hanc causa ante lapsum fatalium adderat alia com missio super subreptione litterarum, commissa bo. mem. Domino de Rubeis.

Romana Releuationis indemnitatis Ven. 20. Decemb. 1602.

SVMMARIVM.

1 *Fideiussor de indemnitate, tenetur ad damna & interesse.*
2 *Quietantia Barigelli probat contra tertium solutionem illi fuisse factam.*

DECISIO LXXXXI.

QVantum ad primam partem dubij, Dominis non 1 dubitatum Lucios teneri releuare indemnem Ianum, stante eorum clara obligatione de releuando, &c. Bald. in l. quæro. ff. locat. & in l. 2. vbi Salicet, C. de senten. quæ sine certa quantitate proferuntur, Parif. consil. 109. numer. 38. lib. 1. Socin. iun. cons. 78. num. 2. lib. 2. latè Surd. consil. 150. nu. 3. & 6. lib. 1. In quibus autem, & ad quam summam teneantur releuare; in hoc consistit difficultas. Nam quantum ad pecunias captas ad societatē officij, videlicet scuta 450. in eo videtur esse difficultas, quia Ianus in ipso actu Societatis protestatus fuit, omne commodum & incommodum pectare ad Lucios, & sic non potest & potere releuationem cum commodum, & incommodum spectet ad Lucios, sed solum liberari à fideiussione.

Huiusmodi motiuum non placuit Dominis. Licet enim, si negotium consideretur inter Ianum, & Lucios, non adsit difficultas, quia stante dicta protestatione Lucij sint principales, & omne commodum & incommodum ad ipsos spectet, si tamen negotium consideretur inter illum qui dedit pecunias, & 2 Ianum & Lucios, nihil ad Lucios, quia Ianus non potuit illos obligare absque mandato, & semper ille qui dedit pecunias, egit contra Ianum, tanquam principalem. Vnde ipse ob hanc causam potest potere releuationem indemnitatis à Lucijs.

Et

Et dictus Ianus debet quoque releuari indemnis pro scutis septuaginta, & Baiocchis 15. quos soluit vna cum dictis scutis 450. dominis de Varijs, vigore mandati contra ipsum relaxati.

2 Debet quoque releuari indemnis pro scutis septem & Baiocchis quinquaginta, quos soluit Barigello, vt constat ex quietantia ipsius Barigelli, pro mandato exequutiuo contra ipsum relaxato ad instantiam dominorum de Varijs. Item debet releuari pro scutis 18. & baioc. 50. solutis procuratori, qui pro ipso egit coram A. C. in hac causa, vt ex quietantia ipsius procuratoris constat.

Quantum attinet ad pecunias solutas Bernardo de Caualierijs pro pensione vnius apothecæ: Domini dixerunt, Ianum non debere releuari, quia non probat, hanc apothecam fuisse conductam causa custodiendi res depositas, & minus debet releuari pro expensis, quas ipse asserit se fecisse pro transportandis & custodiendis rebus depositatis; de ipsis enim non constat, nisi ex lista ipsius Antonij, nec aliunde iustificantur.

Sed quia non constat, Ianum passum fuisse damnum ex deposito, sed ex quo bona restituit, ideò statuerunt iterum consulere Dominos, & tanto magis quia Ianus soluit informauit, & profitetur, velle tollere hoc fundamentum ex facto.

Montis Regalis iurisdictionis. Ven. 24. Ianuarij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Pro reuocandis illis quæ sunt in facultate, v. g. Episcopi, non competit inferioribus actio spolij.*
2 *Exceptio absorbens possessorium, prius cognosci debet, quam possessorium.*
3 *Qui iure suo vtitur alteri non facit iniuriam.*

DECISIO XCII.

Dubitaui, an Monachis competeret actio spolij ita vt clerici, qui per biennium ante motam litem iussu Reuerendissimi Archiepiscopi sedent in presbyterio, cedere debeant ad sedendum in choro 1 antiquo vna cum Monachis. † Et Domini cum præsupposito, quod Monachi sedeant in digniori loco dixerunt, actionem prædictam non competere; ea moti ratione, quia cum tempore Fel. record. Pauli III. verteretur quæstio inter Monachos, & Vicarium Archiepiscopi, Gubernatorem, Archidiaconum, clerumque Ecclesiæ Montis Regalis super Missarum celebratione, sedendi locis, pace, & thure dandis, ac processionibus, ac nonnullis alijs præeminentijs, & prærogatiuis, ac similibus, quæ postea singillatim declarantur, bo. me. Cardinalis Farnesius illius Ecclesiæ administrator super illis quædam ordinauit, reseruata tamen sibi, & successoribus suis facultate, illa minuendi, & in illis addendi, prout in Domino sibi, & successoribus suis visum fuerit, quæ omnia fuerunt per eundem Paulum Summum Pontificem confir-2 mata; † ideoque cum talis sit data facultas Archiepiscopis, Monachi non possunt agere spolio, donec in petitorio cognoscatur, an Reuerendissimus Ar-3 chiepiscopus potuerit hoc facere: † Qui enim iure suo vtitur, alteri non facit iniuriam, l. factum 198. §. non videtur. ff. de reg. iur.

Ex quibus dicebant Domini, cessare omnia adducta pro Monachis.

Romana Primogeniture. Ven. 4. Ianuarij. 1603.

EPITOME.

Administrator de facto, rei fideicommissariæ tenetur reddere rationem ante finitum officium, & ante purificatum fideicommissum.

SVMMARIVM.

1 *Per confessionem Procuratoris, probatur administratio sui principalis.*
2 *Administrator hæreditatis tenetur reddere rationē ante purificatam fideicommissi conditionem de pecunijs qua debebant inuestiri, & num. 7.*
3 *Administrator non tenetur reddere rationem ante officium finitum, nisi constiterit de mala administratione.*
4 *Administrator de facto tenetur reddere rationem ante finitum officium.*
5 *Voluntas testatoris debet pro lege seruari.*
6 *Hæres non tenetur reddere rationem, nisi purificato fideicommisso.*

DECISIO XCIII.

Cvm constet de administratione D. Honufrij ex 1 confessione procuratoris. Felin. inc. 1. num. 14. vt lite non contestat. & res sit notoria; & de interesse domini Marcelli, qui est vocatus ad primogenituram. Castren. cons. 383. numer. 2. lib. 1. dem Hono-2 frius tenetur reddere rationem de pecunijs, quæ iuxta voluntatem testatoris inuestiri debebant. 1ss. fin. l. præses. num. 5. C. de transact. Decius cons. 110. numer. 7. Rolan. cons. 49. num. 2. lib. 1. Grat. cons. 131. numer. 30. lib. 1. Et hoc procedit etiam quod de facto administrauerit. Socin. iun. cons. 2. numer. 5. Dec. cons. 49. num. 17. lib. 1.

Non obstat, quod administrator non tenetur red-3 dere rationem ante officium finitum, nisi constiterit de mala administratione. Io. Andr. in addit. ad Specul. tit. de instrum. edit. §. nunc vero, numer. 45. vers. legatarijs. Io. à Canibus, de execut. vltim. volunt. §. nouissimum, numer. 8. † quia cum de facto D. Hono-4 frius administrauerit, (sunt enim dati particulares à testatore ad ministratores) satis dicitur officium finitum; ex quo nunquam de iure incepit. Saliceт. in l. adnectius. numer. 1. vers. & ideo ne dicatur. Et tanto magis, quia etiam Domini censuerunt, esse locum deputationi administratorum, iuxta voluntatem testatoris, † quæ pro lege haberi debet, §. disponat. auth. 5 de nupt. tequi istis tamen illis, qui per testatorem dati sunt.

Minus releuat, quod D. Honufrius tanquam hæres non tenetur reddere rationem fideicommissario, nisi purificato fideicommisso, Castren. in l. cum tale, sub num. 2. ff. de condit. & demonstrat. quia D. Marcellus non petit hanc rationem à D. Honufrio tanquam hærede, † sed tanquam administratore, vel 7 exequutore, quia in ea parte, quia inuestiri debebat, non potuit gerere se nisi tanquam administrator, vel exequutor. Capra, in tract. de exequutorib. vltim.

viam. volunt. membr. 4. nu. 7. Et ideo tenetur reddere rationem, per supradicta.

Interamen. Pecuniaria. Lunæ 17. Februarij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Bis ignoranter solutum, repeti potest, cum bona fides non patiatur, quod idem bis exigatur.*
2 *Dicens, indebitum se soluisse, debet hoc concludenter probare.*
3 *Verba generalia apta sunt comprehendere omnem causam.*

D E C I S I O XCIV.

DVbitaui, an esset recedendum a laudo per R.P. D. de Grand stato, in quo vtraque pars absoluitur. Fundamentum Iulij Cecchoni, qui petebat ab illo recedi, in eo consistebat, quia de iniustitia laudi constabat ex quibus idem soluerat, & ideo poterat repetere quod ignoranter soluerat, l. 1. & toto titulo, ff. de condict. indeb. nec bona fides patiatur, quod bis idem exigatur, l. bona fides, ff. de reg. iur. Et ad hoc probandum dicebat, quod cum bo. mem. Ioannes Cittadinus in laudo dato 22. Augusti 1591. quietasset vtramque partem de omnibus datis, & acceptis, reseruatis tamen quibusdam, vt infra dicitur, non potuit Ioannes Baptista Marcutius obtinere graduationem pro scutis 250. vt in summario, num. 9. in quibus Gabriel Cecchonus author Iulij remanebat debitor ipsius Ioannis Baptistæ, vigore concordiæ factæ de anno 1590. de qua in summar. num. 3. Nec etiam pro scutis 600. & scutis 73. pro agio, occasione cuiusdam census Fatioli assignati D. Gabrieli in prædicta concordia anni 1590. ad hoc, vt extingueret censum Vecchiarellæ. Quia licet hoc fuisset reseruatum in laudo lato per Cittadinum, nihilominus constat, post obitum Gabrielis, Marcum, Antonium Cecchonum, fratrem & fideiussorem Gabrielis, extinxisse censum Vecchiarellæ, nec non & fructus dicti census ipsis Vecchiarellæ soluisse, iuxta concordiam anni 1590. quæ in hoc non fuit mutata per Cittadinum.

Vnde cum Iulius nomine suorum authorum soluisset Io. Baptistæ Marcutio in vna manu scuta 365. 24. Martij 1596. summario, nu. 10. & eadem die constituisset se debitorem ipsius Marcutij, in scutis 400. quæ postea fuerunt soluta ipsi Ioanni Baptistæ. 5 Maij 1597. vt in eius quietantia summario, num. 12. vtique in prædictis constat, ipsum indebitum soluisse.

2 His tamen non obstantibus, censuerunt, Iulium non probare concludenter, se indebitum soluisse, prout tenetur Alex. cons. 83. lib. 1. Socin. cons. 94. num. 4. Rota Ianuen. decis. 2. num. 3. & decis. 5. num. 5. Et fuit resolutum in causa Romana lignorum, 8. Martij 1602. coram R.P.D. meo Lancellotto, Nam cum in concordia 1590. fuisset conuentum, quod fructus census Fatioli assignati Gabrieli Cecchono, vt extingueret censum Vecchiarellæ decursi, vsque ad illam diem, deberent solui per Gabrielem. Ioann. Baptistæ Marcutio, & in hoc concordia non fuerit immutata per laudum bo. memor. Cittadini, vtique solutio facta ipsi Ioanni Baptistæ potuit cedere in hanc causam, & in causam scutorum 85. quæ Cittadinus declarauit in laudo debere solui eidem Ioann. Baptistæ, & ad hoc vt non dicatur indebitè solutum; sufficit, quod solutio potuerit verificari in dictis fructibus, & scutis 85.

Non obstat, quod Ioannes Baptista obtinuerit graduationem pro scutis 250. & processu Fatioli, à quibus tamen Iulius Cecchonus erat liberatus, stante laudo Cittadini, & extinctione facta cum Vecchiarella, quia non constat ex hoc capite, ipsum exegisse pecunias, dicitur enim in solidationibus factis inter Ioannē 3 Baptistam, & Iulium, quod inito calculo inter ipsos de omnibus gestis, & administratis, &c. Quæ verba cum sint generalia sunt apta comprehendere omnem causam, l. Iulianus, de legat. 3.

Sed res apud me non caret difficultate, quia fructus dicti census non possunt ascendere ad tantam summam solutam per Iulium. Erat enim huiusmodi census redditus scutorum quadraginta octo, & fuerat emptus de anno 1586. & datus Gabrieli Cecchono de anno 1590. cum onere soluendi fructus decursos ipsi Ioanni Baptistæ Marcutio. Vnde de eo tempore etiam quod fructus nunquam fuissent soluti per Fatiolum venditorem census, non poterant excedere summam scutorum centum nonaginta duorum, quæ vnà cum alijs scutis 85. quæ Iulius tenebatur soluere ex laudo Cittadini, ascendunt ad summam scutorum 277. & tamen Iulius soluit scuta 365. in vna manu, & in alia 400.

Ex quibus statui, iterum consulere Dominos meos super præsenti dubio.

Romana Dominus. Lunæ 17. Februarij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Testis vnicus in facto proprio plus quam semiplene probat, & iunctis adminiculis plenè probat.*
2 *Quietantia probant solutionem ad effectum liquidationis, quæ est difficilis probationis, & 3.*
4 *Dominum percepisse pensionem domus, verb. gratia, probatur ex eo, quod illam locauit, & conductor inhabitauit, & nu. 6.*
5 *Fructus ciuiles tunc solum dicuntur percepti, quando exiguntur.*
7 *L. si fundum, C. de rei vindic. procedit etiam in fructibus ciuilibus.*
8 *Vbi militat eadem ratio, idem ius statui debet.*
9 *Nullus præsumitur iactare suum.*

D E C I S I O XCV.

PLacuit Dominis liquidatio facta in sententia Rotali, quibusdam tamen additis, ad fauorem dominorum de Perbenedictis, quia ostenderunt nouas quietantias, & errorem. Ex depositione enim tertij testis de qua in summario, num. 7. qui deponit, pluries se soluisse pensiones Rentio, de mandato domini sui scilicet quolibet anno scuta 48. Et hoc per septennium ante obitum fœl. record. Gregorij 13. Quod tempus comprehendis annum 1582. & sequentes, & currit vsque ad annum 1585. de mense Aprilis, de quo tempore obijt Pontifex. Ideo bene fuit facta liquidatio in scutis 217. facto enim calculo, tantum percipit Rentius, & hoc quidem testis, quamuis sit 1 vnicus, nihilominus cum de facto proprio deponat, plusquam semiplenè probat, Aym. cons. 178. & fuit pluries resolutum. Et adiunctis adminiculis, de quibus in decisione R.P.D. mei Decani, probat concludente. Pro pensionibus autem decursis dicto mense Aprilis, vsque ad mens. Iulij 1586. nihil fuit liquidatum, cum non constet de aliqua receptione Ren-

tij, à dicto autem mense Iulij 1586. vsque ad mensem Iulij 1588. Domini censuerunt, faciendam esse liquidationem in scut. 570. & baiocchis 80. † Et quamuis ex quietantijs constet, Rentium percepisse solum scuta 60. & baiocchos 81. vel circiter, tamen constat, Boiardum, ad cuius fauorem dictæ quietantiæ fuerunt factæ, inhabitasse domum circa finem mensis Iunij 1588. Et hoc apparet ex quandam quietantia sibi de eo tempore facta per quendam artificem pro operibus in dicta domo præstitis. Vnde verisimile est quod soluerit pensiones, & eas perceperit Rentius. Et hoc videbatur sufficere, cum simus in materia liquidationis, quæ est difficilis probationis.

A dicto autem mense Iulij vsque ad mensem Februarij 1593. sententia liquidat in scutis centum, qui primus testis, de quo in summar. numer. 5. deponit, inhabitasse domum per biennium, & quod inhabitabat de tempore Gregorij 14. & soluit scuta 100. & ad hoc tempus addenda sunt alia scuta vigintiquinque, vt in summar. num. 2.

Pro pensionibus autem Februarij 1595. vsque ad mensem Nouembris 1596. sententia liquidat in scutis 175. † & hoc bene, quia ex quietantijs, de quibus, num. 3. non modo constat, Rentium percepisse dictam summam, sed etiam aliquid amplius.

A die autem 15. Decembris 1596. vsque ad annum 1599. sententia condemnat ad rationem scutorum 48. pro quolibet anno. Sed quia fuit relictus vnus annus, fuit dictum, eum esse addendum, quia domini de Perbenedictis recuperarunt domum anno 1600. die 9. Augusti.

Et hanc quidem perceptionem fructuum satis videbatur probari, ex quo Rentius locauit dictam domum cuidam Fabio dicta die 15. Decembris ad quinquennium, & constat etiam de inhibitione domus per ipsum Fabium, ex depositione secundi testis, de quo in summar. num. 6.

Nec facit, quod non constet de exactione pensionis à dicto Fabio, nec minus a Boiardo, nisi pro dictis scutis 60. bon. n. 81. † Et cum versemur in fructibus ciuilibus, n mpe pensionibus domorum, tunc solum dicuntur percepti, quando exiguntur, Surd. post alios, cons. 84. numer. 4. vol. 1. † Quia hic satis probatur exactio, cum probetur, non modo domum fuisse inhabitatam, verum etiam locatam pro certa annua responsione, ad tradita per Iacobum de Sirena, in l. si fundum, in princ. & ibi Bald. numer. 5. C. de rei vendicat. † quæ licet loquatur in fructibus naturalibus; † tamen militat in hoc casu eadem ratio, cum domus fuerit locata, & inhabitata, & ideo idem ius statui debet, ad l. illud, ff. ad legem Aquil. † nec præsumitur quisquam iactare suum, l. cum de indebito, ff. de probat.

Lucana Parochialis. Ven. 21. Februarij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum procuræ factum ab Episcopo sub nomine dignitatis, in dubio intelligitur ad acta sua Curiæ maximè si vigore illius procurator exerceat acta fiscalia.*
2 *Mandatum pro vna causa, non suffragatur pro alia.*
3 *Mandatum expressum facit cessare præsumptum.*

D E C I S I O XCVI.

ALteram ex nullitatibus, quæ alias opponebantur, dixerunt Domini esse sublatam, ex mandato procuratoris fiscalis, quod fuit datum à moderno Episcopo. Et licet in eo non legatur, quod procurator fuerit constitutus ad acta ipsius Curiæ Episcopalis, † tamen cum sit facta sub nomine dignitatis, videlicet, Alexander Episcopus, &c. Visum fuit, esse intelligendum pro actis ipsius curiæ, iuxta decis. Ægid. 47. Eoque amplius, quia vigore istius mandati dictus procurator exercet acta fiscalia.

Aliam nullitatem non posse sanari fuit conclusum, quia licet fuerit productum mandatum Vincentij præsentati in personam Iacobi Galli, tamen non est ad istam causam, sed ad quandam causam peculiarem ipsius Vincentij cum alia persona, & ideo suffragari non potest. Etiam quod habeat clausulas generales, quia restringuntur respectu illius contra quem est facta constitutio. Vant. de nullit. ex defectu mandati, nu. 101.

Nec releuant ea quæ dicuntur de mandato præsumpto, & decisione in causa Anconitana coram bo. mem. Giptio, quia cum Iacobus produxerit ab initio dictum mandatum, hoc expressum facit cessare præsumptum, l. fin. C. de pactis conuent. l. cum ex filio, §. filio, ff. de vulgar. Paris. cons. 43. n. 75. lib. 2.

Romana Sancti Thomæ in Formis. Ven. 21. Februarij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Iudex nulliter procedendo spoliat.*
2 *Reintegratio ad bona nulliter concessa non reuocatur in vi compulsiua, secus autem in expulsiua.*
3 *Vltimum spolium est purgandum.*
4 *Castrens. in cons. 400. num. 4. vers. 3. Similiter, lib. 1. & Dec. cons. 200. numer. 5. declaratur.*

D E C I S I O XCVII.

FVit resolutum, reintegrationem factam ad fauorem Capituli Sancti Petri esse reuocandam ex capite nullitatis cuiuscunque, quia in relaxatione mandati fuit citatus Paulus Gisterius, qui non habebat mandatum. † Et ciatum est, quod iudex nulliter procedendo spoliat. Abb. in c. conquerentis, num. 8. de restit. spoliat. Bald. cons. 357. lib. 2. Caput. aq. dec. 186. par. 3. Cæs. de Gras. decis. 1. num. 4. de const.

Non obstat, quod dicitur cessare hoc fundamentum ex quo reintegratio Capituli, si non fuisset concessa, esset de nouo concedenda. Crauett. cons. 46. num. 7. Caput. dec. 175. num. 3. par. 3. quia hoc procedit in vi compulsiua, secus autem in vi expulsiua, vt in spolio, quemadmodum distinguit Put. dec. 183. par. 1. & fuit dictum coram bo. me. Oriolen. in causa Romana Casalis, 12. Iunij 1578. quæ est Deci. par. 1. dec. 103. num. 1.

Minus releuat, quod Capitulum quoque fuerat prius spoliatum, quia vltimum spolium est purgandum, l. 3. §. cum igitur, §. qui possessionem, l. qui fundum, ff. de vi & vi arm. l. si quis ad se fundum, C. ad l. Iuliam de vi public. Gabr. cons. 149. num. 12. & 16. volum. 2.

Nec resistit Castrensis, in cons. 400. num. 4. vers. 3. similiter, lib. 1. quia Castren. loquitur, quando primum

mum spoliatum fuisset violentum, quod non est in casu isto, & Dec. in cons. 200. num. 5. loquitur, quando primum spolium fuisset attentatum.

Bononien. De Mangiolis. Mer. 26. Februarij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Descendentia contra vnum ex creditoribus probatur ex testibus examinatis contra alios creditores in eadem causa coram alio iudice, concurrentibus adminiculis.*
2 *Reciproca regulariter non continet fideicommissariam.*
3 *Limita quando adest clausula codicillaris, concepta per verba futuri temporis quæ continet tractum successiuum, & quando substitutio est concepta per verbum commune.*
4 *Confessio facta in instrumenti diuisionis effectum fortitur, probat, factum esse locum fideicommisso.*
5 *Confessio authoris nocet singulari successori.*

DECISIO XCVIII.

QVia Comes Melchior Senior de anno 1515. in suo, quod condidit testamento, per institutionem factam de filijs masculis legitimis, & eorum descendentibus legitimis, vocauit minores natu masculos ex filijs feminis, & eorum descendentibus masculis, nec non descendentes masculos legitimos, ex Comite Octauiano filio naturali legitimo, ex Comite Hercule nepote naturali, ex Bartholomeo filio legitimo, quos etiam incerta portione instituit, & in eadem sibi inuicem substitu[it], ideo dubitaui, an Comes Hercules iunior, & alij filij Comitis Melchioris iunioris, sint de vocatis in testamento, in casu & ad effectum de quo agitur, qui est, vt possint agere pro recuperatione bonorum per eorum patrem alienatorum. Et Domini restrinxerunt negotium ad tres difficultates, quarum prima respicit effectum dubij.

Prima fuit, an constaret de descendentia Comitis Melchioris Iunioris à Comite Hercule Seniore nepote testatoris? Et Domini dixerunt, constare, & vltra quod pars vehementer in hoc non insistebat, & [illegible] est plusquam notorium inter DD. Bononien. probatur ex testibus 6. 9. 11. & 14. vt in summario, num. 6. qui deponunt: Melchiorem fuisse natum ex Comite Hercule, & Gumpera de Paleottis eius vxore, sorore bo. 1 me. Illustrissimi D. Cardinalis Paleotti. Et licet isti testes fuerint examinati coram A. C. dum ageretur contra dominos de Maluarijs tantum, & non contra alios creditores contra quos coram me agitur, tamen prædictis accedit nomina in ipsius Herculis in testamento facto de anno 1559 vbi nominat filios legitimos, & naturales Melchiorem, Alexandrum, & Georgium de quo in summario, num. 1. 2 Et hæc quidem descendentia corroboratur ex quibusdam enunciatiuis modernis, de quibus in summario, numer. 3. & sequentibus.

Descendentia verò Comitis Herculis iunioris, ex dicto Melchiore iuniore, & Dom. Laurenia Caldetina eius vxore, probatur ex eisdem testibus, & ex testibus coram me examinatis super paupertate Comitis Herculis, & fratrum.

Secunda difficultas fuit, in qua parte testamenti sint vocati. Et DD. dixerunt quoad bona relicta filijs legitimis, quod fuerunt apertis verbis in defectum filiorum legitimorum, & eorum descendentium legitimorum vocati, vt superius dictum fuit.

Quo verò ad bona relicta Octauiano, Domini dixerunt, esse vocatos ex reciproco fideicommisso facto inter descendentes Octauiani, & [illegible] Herculis. Licet 2 enim reciproca regulariter non contineat fideicommissariam, l. iam hoc iure, & ibi DD. de vulgar. & [illegible] pupillar. Alex. post Bart. in leg. Lucius Titius, numer. 13. & 19. Iason. num. 29. vbi. Ripa, numer. 41. testatur de communi, eodem tit. Tamen hęc regula fallit, 3 quando adest clausula codicillaris concepta per verba futuri temporis, Ripa, dicto loco, numer. 45. late Surd. qui alios cumulat, cons. 232. numer. 16. vbi subdit, hoc magis procedere, quando substitutio est concepta per verbum commune, l. cohæredi. §. cum filiæ, ff. de vulgar. not. in l. centurio, ff. eodem, Surd. loco cit. numer. 15. eoque magis, quia verba continent tractum successiuum, ex quo sunt vocati descendentes. Socin. iun. cons. 136. numer. 18. & seqq. lib. 3. & tenuit Rota coram Reuerendissimo Domino meo Patriarcha Alexandrino, in causa Vrbeuetana Castri Sepij 15. Iunij 1579. Quo casu reciproca continet fideicommissariam. Parif. cons. 41. num. 37. lib. 2. Cur. iun. cons. 48. num. 4. Socin. d. cons. 136. num. 3. & 28.

Tertia difficultas est, an possit agere. Et hæc difficultas consistit in eo, an sit facta locus fideicommisso. Et pariter affirmatiue fuit conclusum. Et quicquid sit circa bona relicta Octauiano, quia esse factum locum fideicommisso deponunt solum testes examinati coram A. C. quoad bona relicta filijs legitimis, hoc probatur ex confessione, & [illegible] ex communicationibus factis inter ipsos diuidentes, in instrumentis diuisionis bonorum fideicommissi factis inter vocatos ex ipsa substitutione, ob mortem filiorum testatoris. Ias. in l. cum aliquis, numer. 4. C. de iure de lib. Quæ diuisiones fortitæ fuerunt effectum, & nocent 4 creditoribus singularibus successoribus, tanquam à suis auctoribus. Aym. cons. 29. numer. 1. & de antiq. temp. par. 1. § amplatur, numer. 12. Et de confessione facta in diuisione, Ruin. cons. 40. numer. 4. & 5. vol. 4. Gabr. de confess. conclus. 1. in fin. & tenuit Rota in causa Faucotina bonorum de Nicolutijs 15. Ianuarij 1582. coram Reuerendissimo Domino meo Patriarcha Alexandrino. Et hoc idem probant testes in summario, num. 6.

Non obstat quod instrumentum testamenti non sit in forma probante, nec formiter leuatum, quia contrarium fuit resolutum de hoc met instrumento coram Reuerendissimo D. meo Pacen.

Toletana Decimarum. Ven. 28. Februarij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio non datur nisi possidenti.*
2 *Testes deponens, quā exegisse decimas prædij ex omnibus fructibus, intelligitur de fructibus, quos arrendatarij percipiunt si prædia sunt arrendata.*
3 *Testes in specie deponentes, alios declarant.*
4 *Exceptio respiciens petitorium, non cognoscitur in summarissimo possessorio, in quo simplex possessio, & nuda facti detentatio attenditur.*

DECISIO XCIX.

DVbitatum Prior, & Fratres Conuentus Sancti Marci, essent manutenendi in quasi possessione perci-

percipiendi decimas, in casu de quo agitur, cuf erat vt moniales Sanctæ Fidei tenerentur soluere decimas de pascuis, quæ proprijs gregibus depascebant: & DD. negatiuè resoluerunt, † quia manutendio non datur nisi possidenti. Fab in §. retinendæ, numer. 16. Instit. de interd. Nec releuat possessio, dum prata arrendantur, Caputaq. decis. 244. lib. 1. Et hanc possessione quando proprijs animalibus pascuntur prata, non probat Prior, imò Moniales ex pluribus testibus, de quibus in summario, numer. 4. probant non solutionem.

2 Nec obstant testes deponentes, Priorem exigere decimam omnium fructuum, quia debent restringi, & declarari ad fructus quos arrendatarij percipiunt, vt censuit Rota in causa Sabinen. decimarum, 12. & 3 26. Iunij 1598. coram bo. me. Giptio, † quia testes in specie deponentes, alios declarant. Cæs. de Graff. decis. 8. numer. 10. de testib. His accedat confessio administratoris Prioratus, de qua deponit tertius testis in summario monialium, numer. 3. & 20. in eodem summario, num. 3. & omnes testes Prioris fatentur, quod postquam moniales emerunt greges, de pascuis non soluerunt.

4 Non obstat quod decimatio sit realis, & propterea intelligi debet de omnibus fructibus, quia hoc respicit petitorium. In summarijssimo autem possessorio, solo simplex possessio, & nuda facti detentatio attenditur. Couar. pract. quæst. cap. 17. sub. nu. 5.

Nec facit, quod non probetur quasi possessio monialium non soluendi, cum non appareat, quod Prior petierit, quia sufficit in hoc casu, quod Prior non doceat de possessione in pascuis non arrendatis.

Quæ dicuntur de subrogatione visa fuerunt Dominis non applicari ad articulum summarijssimi possessorij.

Bononien. Census. Mercurij 5. Martij. 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Fideiussorem de euictione ante sequutam euictionem non tenetur principalis liberare.*
2 *Fideiussor qui diu stetit in obligatione debet liberari præsertim stantibus molestijs, tempus autem arbitrio iudicis relinquitur.*
3 *Notorium probari non debet.*

D E C I S I O C.

Duplex est obligatio Gnetti ad fauorem dominorum de Buratijs, videlicet de euictione fundi, & de solutione fructuum census. Quantum ad primum, Domini dixerunt Balsanum ad cuius istan-
1 tiam Gnettus fideiussit, † non teneri ipsum liberare à fideiussione, quia ante sequutam euictionem non potest dici Gnettus in obligatione stetisse, Bald. in l. facere, num. 2. Bar. num. 3. Alex. num. 1. & 2. ff. solut. matrim. Salyc. qui de communi, in l. si pro ea, num. 5. C. mandat. Aret. in §. si quid autem, num. 3. instit. de fideiuss. Imol. in l. fin. nu. 1. & 8. de fideiuss. Afflict. dec. 241. num. 4. vbi Vrsill. num. 4. Surd. cons. 367. num. 19. lib. 3. Gaill. pract. obser. lib. 2. obser. 29.
2 Quantum ad secundum, Domini dixerunt, Balsanum teneri liberare Gnettum, cum diu steterit in obligatione, quod tempus arbitrio iudicis relinquitur. Gloss. in l. Lucius, in verb. condemnetur, ff. mandat. Aret. in d. §. si quid autem numer. 3. Socin. reg. 148. fall. 3. Afflict. dec. 241. num. 3. vers. 2. si diu steterit, Mei och. de arbitr. cas. 41. lib. 2. præsertim stantibus molestijs passis per Gnettum, vt in causa Romana, seu Bononien. censu 7. Maij. 1601. coram Reuerendissimo D. meo Pacen. nuper nostri Ordinis insigni auditore.

Nec facit, quod obligatio Gnetti est conditionalis, in euentum quo certa ratio banchariæ desisteret, de quo non fuit doctum, quia notorium, & plusquam clarum est, pluribus ab hinc annis, illam rationem cessasse. Et ideò fuit purificata obligatio Gnetti.

Patauina Decimettæ, Lunæ 10. Martij. 1603

E P I T O M E.

Exemplatio in causa spirituali, vel inter personas Ecclesiasticas facta de mandato Iudicis laici, est nulla, nec ex diuturnitate temporis præsumitur solemniter facta.

S V M M A R I V M.

1 *Causa decimarum est spiritualis.*
2 *Exemplatio instrumenti in re spirituali, & inter personas Ecclesiasticas facta de mandato iudicis laici est nulla.*
3 *Iudex laicus nullã habet iurisdictionem in personas Ecclesiasticas, & num. 5. & 6.*
4 *In exemplatione requiritur citatio interesse habentis, & si persona sit incerta, facienda est citatio per edictum.*
5 *Parochus non potest citari coram laico.*
7 *Ex antiquitate temporis non præsumitur, vel iudiciorum solemnitas, quæ si in principio actus fuisset adhibita, male fuisset adhibita.*
8 *Exemplatio fieri debet iuxta formam, c. fin. de fid. instrumen.*
9 *Instrumentum rasum, & super lineatum diuerso atramento in loco suspecto, est suspectum. & non facit fidem*
10 *Apostilla posita in margine, non probat, nisi de illa faciat mentionem notarius in subscriptione.*
11 *Liber priuatus non probat*
12 *Inditio falsa quæ cum anno non concordat, reddit instrumentum suspectum.*

D E C I S I O CI.

Domini censuerunt, exemplum instrumenti donationis noualium villæ Baonis, exemplatum de anno 1307. de ordine, & authoritate iudicis laici, non esse in forma probanti. Cum enim personæ essent Ecclesiasticæ, & ageretur de re spirituali, † videlicet 1 de decimis, c. parochianos, cum seqq. de decim. Rebuff. de decimis, quæst. 10. num. 2. & 35. † exemplatio 2 non potuit valide fieri mandato, & auctoritate iudicis laici, sed de mandato, & auctoritate Ecclesiastici fieri debebat, c. fin. de fid. instrum. vbi DD. Ioa. Andr. nu. 7. Abb. nu. 9. Felin. num. 3. & 4.

Nec placuit Dominis, quod huiusmodi exemplatio sit res merè prophana, quia habemus dictum tex. clarum,

clarum, & DD. dicentis, quod exemplatio de re spirituali, vel Ecclesiastica, debeat fieri auctoritate iudicis Ecclesiastici, & de mandato ipsius, ea ratione, quia consonum est, vt ille iudex adeatur, coram quo quæstio principalis moueri potest.

Nec facit Rebuff. de decim. q. 10. num. 3. & 4. qui supra, num. 2. firmat, causam decimarum spectare ad Ecclesiasticos, & dum numer. seq. subdit, quod quando agitur de facto decimarum, puta de furto, causa posset cognosci coram laico, non propterea dicit, quod causa decimarum debeat cognosci coram laico, & cessat in præsenti casu omnis difficultas, quia tam Monachi Carcerum quam Rector Sancti Fidentij, de cuius præiudicio agebatur, cum decimæ monialium Baonis existerent infra limites suæ Parochiæ

3 erant personę Ecclesiasticæ, † inter quas nullam iurisdictionem habet iudex laicus, vt infra dicetur.

Nec Ripa, in l. 2. nu. 13. & 17. nec minus Decius, num. 217. de iudic. officiunt, quia quicquid sit de veritate illius quæstionis, non tangunt præsentem.

Et ex hac quidem exemplatione coram laico alius

4 resultat defectus, † quia cum in exemplatione requiratur citatio interesse habentis, Bart. in auth. si quis in aliquo, in 3. opposit. sub numer. 4 & ibi Dec. num. 9. C. de edend. & si persona incerta sit, facienda est citatio generalis per edictum, siue proclama, Bald. in auth. si quis in aliquo, num. 18. & ibi Decius, num. 10.

5 Alex. cons. 112. num. 1. vol. 4. † At in casu isto Rector Sancti Fidentij, de cuius interesse agebatur, non po-

6 terat citari, nec conueniri coram laico. † Multa enim Concilia ab Ecclesia approbata, & perpetuo vsu recepta, prohibent clericis conclericos trahere ad iudicia secularia. Concil. Carthaginen. tertium, cap. 9 Conc. Toletanum tertium. capit. 13. Vbi talis ausus vocatur indisciplinatio, & disciplinæ infulsæ præsumptio, Concilium Calcedonen. cap. 9. quæ refert Gratian. in c. insolita, & c. placuit, & c. si clericus, 11. q. 1. Extant præterea in eandem sententiam summorum Pontificum decreta, in c. nemo, in c. si clericum, in c. si quis, in c. Christianis, c. nullus clericum, in c. peruenit, & in c. fratris, & in c. Sacerdotibus, 11. quæst. 1. Quibus per omnia consentiunt recentiorum summorum Pontificum sanctiones, Innocentij III. in c. qualiter, & quando, de iudic. Honorij III. in c. nouit, & in c. grauem, de sent. excom. Quibus duobus postremis decretis incurrunt in sententiam excommunicationis omnes iudices violantes Ecclesiasticam libertatem, & iuxta tenorum suorum statutorum, & consuetudinum introductarum clericos iudicare præsumentes.

7 Nec potest defectus huius citationis sanari ex antiquitate, cum ex actu ipso constet, quatenus solemnitas fuisset adhibita, quod male fuisset adhibita. Castren. cons. 81. nu. 3. vers. & si dicat, lib. 2. Alexan. cons. 1. numer. 21. lib. 4. Felin. in c. sicut, num. 33. de re iudic. Gabr. de præsumpt. conclus. 1. nu. 54 in 4. limitat.

Et mouit etiam Dominos, quod alia iura exemplata septem annos post istam exemplationem, quæ sub die 20. Nouembris præteriti Rota censuit esse in forma proban. i, fuerunt optimè exemplata coram iudi-

8 ce Ecclesiastico, † seruata forma, c. fin. de fid. instrum. & durum videbatur, quod in oculis Episcopi iudex laicus authoritatem suam interponeret, pro exemplatione instrumenti rem spiritualem continentes.

Ex alio etiam capite Domini censuerunt, huiusmo-

9 di instrumentum, non esse in forma probanti, † ex rasura, scilicet, & super lineatura diuerso atramento confecta in loco suspecto, nempe in anno. Legitur enim [millesimo centesimo octuagesimo,] & posteà sequitur quædam rasura, super lineata diuerso atramento ita vt cognosci minimè possit, quid denotet. Quare huiusmodi instrumentum redditur suspectum, & fidem non facit, cap. cum venerabilis, de relig. domib. vbi Abb. nu. 6. & cum gloss. Io. Andr. in addit. ad Speculat. §. ostenso, antenu. 16. de instrum. edit. Verall. dec. 3. nu. 12. & 14. lib. 2.

Nec releuat, quod in margine dicti instrumenti adsit scriptus annus scilicet 1589. quia ex diuersitate atramenti constat, non fuisse scriptum de tempore exemplaris instrumenti. vltra quod notarius de hoc fecisset mentionem in subscriptione sua, † sine qua nume- 10 rus in margine scriptus nihil operatur, Castren. in l. si vnius, vbi Ias. num. 8. vers. dicit etiam Bart. C. de testa. Abb. in d. cap. cum venerabilis, num. 8. Verall. d. dec. 3. nu. 12.

Minus releuat, quod in lib. priuilegiorum Congregationis Camaldulen. impresso per plures annos ante hanc litem, adsit huiusmodi instrumentum cum anno 1189. quia non propterea tollitur super lineatura, & rasura. † Et huiusmodi liber tanquam scriptura pri- 11 uata, & confecta à Monacho eiusdem Ordinis, non prodest, l. instrumenta, l. rationes, l. exemplo, C. de probat.

Nec tandem mouit, quod dictus annus 1189. concordat cum indictione septima, quæ in instrumento ponitur, quia ex hoc instrumentum non potest saluari, imo redarguitur, quod ex eo rasura & super lineatura potuit fieri, quia forte indictio cum anno non concordabat. Clarum enim est, quod indictio, falsa scilicet † quæ cum anno non concordat, reddit in- 12 strumentum suspectum. Io. Andr. in reg. damnum Romæ num. 7. & seq. de reg. iur. lib. 6. Franc. ibidem, num. 6. in fin. Abb. post gloss. in c. inter dilectos, num. 13. de fid. instrum. vbi Felin. num. 9. Butr. nu. 20.

Quia tamen ex obscuritate etiam scripturæ in formi fides solet adhiberi, Domini mandarunt quod particulariter viderem, an instrumentum huiusmodi habeat obseruantiam.

Romana Affictus Bucceæ. Ven. 14. Martij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Prima obligatio per nouationem extinguitur, & per secundum pactum videtur à primo recessum.*

2 *Ex obseruantia cum scientia & patientia, declaratur actus antecedens.*

3 *Qui tenetur ad aliquid faciendum, semel illud facere tenetur, licet factum nō duret, & ad hoc vt teneatur ad damna, illi debet intimari.*

4 *Nouatio non præsumitur in præiudicium nouantis.*

5 *Mora breuis tēporis de iure canonico purgari potest, quando ius partis non est effectum deterius.*

D E C I S I O CII.

Dubitaui, an Capitulo obstaret exceptio non adimplementi, ita vt Dominus Franciscus non posset cogi exequutinè ad solutionem terminorum affictus Casalis. Et Domini censuerunt, Capitulo non obstare, & dominum Franciscum posse cogi. Quamuis enim parata non fuerit confecta iuxta formam instrumenti, nihilominus secundus testis & quintus in summario Capituli, num. 1. qui sunt contestes, deponunt de noua conuentione. Scilicet, dominum Franciscum ad interrogationem istorum dixisse, quod parata ad sui libitum conficeretur, etiam ex tela araneorum, dummodò ipse possit inaquare. Vnde

F haec

hæc nouatio extinxit primam obligationem factam instrumento, & transfundit in istam, l. 1. ff. de nouat. Quotiescumque enim secundum pactum est diuersum à primo, inducitur nouatio, per quem à primo videtur recessum. Bald. in l. pacta nouissima, nu. 12. C. de pact. Crauett. cons. 167. numer. 9. Et quamuis secundus testis sit beneficiatus Sancti Petri, tamen eius dictum coadiuuatur ex dicto primi testis, qui licet etiam sit beneficiatus, negari tamen non potest, quin faciat aliquod adminiculum & adest etiam dictum tertij testes in eodem summario Capituli, nu. 1.

2 † Et cessat difficultas ex effectuatione, & scientia, & patientia, atque vsu absque querela, & protestatione. Ex quibus censetur approbasse, l. item quæritur. §. exercitu, ff. locat. Aym. cons. 151. nu. 22. & seqq. Beron. cons. 141. nu. 14. vol. 1.

Non facit, quod consensus D. Francisci fuerit limitatus, modo ipse posset inaquare, quia quod potuisset inaquare, prout prius, & abundantius, deponunt testes in summario Capituli, num. 3. & 7.

Nec obstat, quod testes in summario Domini Francisci, numero. 2. deponunt, quod ipse non potuerit inaquare, quia hoc dicunt, postquam parata fuit dirupta. Et quamuis non sufficiat fecisse, nisi factum permaneat, l. pro parte, §. versum, ff. de in rem verso, tamen non propterea D. Franciscum potest agere ea non

3 adimplemento, † quia sufficit semel adimpletum, licet impletum non duret. l. si quis hæredem. C. de instit. & substit. l. in substitutione, ff. de vulg. & pupill. Surd. cons. 56. num. 27. l. 1. Promittens enim reaptare, satisfacit semel reaptando. Bald. in l. licet, numer. 9. C. locati. Felin. in cap. 2. col. 3. vers. promittens reaptare, numer. 5. de treu. & pace. Ias. in l. diuortio, §. in anno, numer. 22. ff. solut. matrim. Alex. cons. 16. nu. 8. lib. 4. Decius cons. 512. numer. 9. Vltra quod, vt constat ex testibus in summario Capituli, numer. 11. deponunt de fractura paratæ culpa ministrorum D. Franciscis, qui ducebant animalia ad bibendum super parata, non obstante, quod pluries fuerunt admoniti, vt deponunt testes, summario, numer. 12. & quod peius est, hoc idem fuit permissum per Dominum Franciscum de alienis animalibus, vt deponunt testes, summario Capituli, num. 13. Et tandem, licet per cursum aquæ parata in aliqua parte fuisset læsa, & Capitulum fuisse, obligatum reficere, nihilominus Dominus Franciscus debebat intimare, & postea protestari. Corne. cons. 102. in fin. lib. 3. Et ideo si damnum D. Franciscus culpa sua passus fuit sibi, & non alteri debet imputare, l. damnum de reg. iur. in 6.

Nec facit, quod parara fuerit premissa per totum mensem Aprilis, & circa hoc tempus nulla ostenditur

4 nouatio, † quæ non præsumitur in præiudicium nouantis. Dec. cons. 97. num. 5. & tenuit Rota coram Santissimo in causa Romana pretij domus de Palellis 13. Ianuarij 1578. Vt ex testibus in summario D. Francisci, numer. 2. constat, paratam non fuisse confectam infra dictum tempus.

5 Nam responsum fuit, quod. Capitulum de iure canonico potuit purgare moram, c. potuit. de locato, capit. in tua, de pœn. Et lic † hæc regula non procedat quando ius partis est effectum deterius, l. & si post. tres ff. si quis cautionibus, Alex. in l. si in fulsam, num. 10. de verb. oblig. Gabr. de transact. conclus. 1. numer. 14. Tamen in casu isto testes in summario Capituli, num. 4. deponunt, quod circa finem mensis Maij, & in principio Iunij, D. Franciscus potuit inaquare, & testes in summario, numer. 5. deponunt, quod fœna erant ad huc in pratis de mense Iunij, Ita vt non esset effectum ius D. Francisci deterius, cum etiam de illo tempore non potuisset inaquare, obstante quod fœna adhuc erant super pratis, de quo tempore non solent inaquari, vt deponunt primus testis, & tertius iuxta 64. Et quod de mense Iulij, & initio mensis prata possent inaquari, deponunt ipsimet testes Domini Francisci, summario, nu. 2.

Nec facit, quod dicti testes deponant, quod prata conficiebantur de mense Augusti, quia hoc prouenit ex eo, quod fuerat dirupta, & reficiebatur.

Regien. Prioratus. Ven. 11. Aprilis. 1603.

S V M M A R I V M.

1 Possessio capta post inhibitionem Rotalem, non est attentata, si causa fuit cõmissa tantum in petitorio.

2 Possessio capta lite pendente, est attentata, quando hoc fit in spretum iudicis, vel partis.

D E C I S I O CIII.

QVamuis possessio Camilli fuerit capta post inhibitionem Rotalem, nihilominus non fuit attentata, quia in Rota fuerat commissa tantummodo causa in petitorio, firmo remanente iudicio executiuo literarum Apostolicarum coram A. C.

Nec facit, quod Camillus non cepit possessionem vigore istarum literarum, sed nouæ prouisiones, quia cum commissio Rotalis fuerit in petitorio tantum, nihil fuit attentatum circa ipsum, & sic capiendo possessionem, nec ius, nec iudicem, quod petitorium ostendit. Rota decis. 10. num. 2. vers. credo prædictum spoliatum, de caus. poss. & propr. Lancell. de attent. lit. pend. par. 2. cap. 4. nu. 10.

2 Minus releuat. quod huiusmodi possessio fuit capta lite pendente, toto tit. vt lit. pend. quia hoc procedit, quando aliquid fit in spretum iudicis, vel partis, quorum alterumque cessat in casu isto, ex supradictis. Ita Innoc. in rubr. Vt lit. pend. vers. imo plus dicimus, & in c. ex parte, 2. nu. 2. de rescript. Rota, dicto loco, vers. & sic non obstat.

Viterbien. Fideicommissi. Vener. 18. Aprilis 1603.

E P I T O M E.

Alienatio fideicommissi fieri non potest ex causa paupertatis, in quam sua culpa quis incidit potest tamen illi succuri per modum elemosinæ arbitrio superioris.

S V M M A R I V M.

1 Restitutio in integrum ad retardandam exequutionẽ non conceditur, quando de bono iure non constat.

2 Voluntas testatoris pro lege seruari debet.

3 Necessitas naturalis, quæ est illa quæ causatur à natura præstat iustam causam alienandi.

4 Etiam quod restitutio esse facienda ex pia causa.

5 Dictum vnius, dictum nullius.

6 Fundamentum intentionis suæ vnusquisque probare tenetur, & num. 14

7 Bona fideicommisso subiecta non potest quis alienare propter

propter paupertate in quam incidit sua culpa.
7 Secus si facto sui authoris, nu. 9. 10. item secus ex cõiectura ta mente testatoris.
8 Potest tamen illi succuri ex dictis, bonis per modum eleemosinæ arbitrio superioris.
11 Non probat, hoc esse, quod ad hoc contingit abesse.
12 Bald. in l. 20. lib. 2. declaratur.
13 Alienatio in dubio nõ presumitur dolosa, vel fraudolenta.
15 Probatio dubia non releuat.
16 Bona fideicommissi alienata, in legitimam imputantur.
17 Pro melioramentis datur retentio rei fideicommissariæ.
18 Hæres non potest venire contra factum defuncti.
19 Vnica enunciatiua moderna nihil operatur.

DECISIO CIIII

1 DOmini dixerunt, non constare de causis restitutionis in integrum, propter quas exequutio sententiæ Rotalis veniat retardanda, quia Ricomani non docet de eorum bono iure. Rota, decis. 1. de restit. in integ. in numer. Et ideo non est locus restitutioni, quę fuit limitata per clausulam (prout iuris,) ex qua videtur data forma, quæ obseruari debet ad trad. per Bart. in l. diem profere, §. stati, num. 3. ff. de recept. arbitr. Dec. cons. 436. nu. 4.

Nec visum fuit Dominis, constare de bono iure dictorum de Ricomanis, ex quo Pacificus eorum auctor habebat licentiam a testatore alienandi ex causa necessaria, & vrgenti, & voluntas testatores totum facit, l. ex facto ff. de hæred. instit. & pro lege haberi 2 debet, §. disponat, auth. de nupt. Et etiam quando testator hoc non dixisset, censebatur tamen id permissum ex præsumpta mente ipsius testatoris, stante necessitate ipsius Pacifici, quæ etsi non erat fatalis, de qua latè per Menoch. de arbitr. iudic. casu 187. num. 24 erat tamen naturalis, scilicet, infirmitatis ipsius Pacifici, & causa alendi liberos, cum esset grauatus numero octo filiorum. Quæ quidem necessitas, naturalis dicitur, cum consetur natura ipsa. Menoch. post alios, præcis. locc, num. 25. Et hæc necessitas naturalis præstat iustam causam alienandi, præsertim causa alimentorum, vt per Menoch. d. loco, num. 24. & seqq. & de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 192. num. 1. post Bart. in auth. res quæ, numer. 9. C. commun. de legat. & fideicom. vbi Castren. num. 13. Ias. numer. 31. Curt. qui de communi, num. 30. Socin. in l. Marcellus, §. res quæ, nu. 3. ff. ad Trebell. cum alijs ibi per eum, & plenè Surd. 4 de aliment. tit. 8. priuileg. 19. num. 1. & per totum. † Et prędicta procedere etiam quod restitutio esset facienda ex pia causa voluit Ruman. cons. 267. cum concord. ibi per Mandos. qui de comm. Respondetur enim, quod huiusmodi necessitas naturalis hic non interuenit, quia infirmitas non probatur ex testibus, qui dantur, num. 3. Non enim deponunt de infirmitate diutina, sed quod aliquando fuit infirmus, & dum secundus testis super tertio dicit, quod habebat vnam ex auribus falsam, & alteram manum impeditam, non propterea probatur, quod propter huiusmodi infirmitatem coactus fuisset facere maximas impensas. Vltra quod testis iste vnicus: & succedit conclusio, 5 quod dictum vnius, dictum nullius l. iurisiurandi, C. de testib.

Et quamuis dicti testes deponant, Pacificum habuisse filios octo, & cum suis deditibus non potuisse viuere, tamen isti testes confunduntur ex dictis aliorum testium, datis pro parte fratrum de Dinina, qui deponunt, Pacificum culpa sua incidisse in paupertatem, quia bona sua consumpsit ludendo, Vt deponit primus testis concludenter, secundus de audito, & tertius deponit, Pacificum potuisse familiam suam gubernare, & conseruare, quia fuit hæres patris. Ex quibus depositionibus, vel confunduntur dicta testium Ricomani, & sic ipse non probat concludenter, Pacificum alienasse bona ex causa necessitatis, † quod 6 vtique tenetur probare, cum sit fundamentum intentionis suæ. Innoc. in c. super his, numer. 10. vers. sed argum. cons. de accusat. Bart. in l. in illa, num. 5. ff. de verb. oblig. cum alijs per Natt. cons. 199. nu. 9. vol. 2. Surd. decis. 316. numer. 14 Vel isti testes probant, culpa sua Pacificum incidisse in paupertatem, ludendo, quare non potuit alienare, † quia hæc necessitas, nec 7 iusta, nec excusabilis est. Menoch. d. cas. 182. numero 37. Et quamuis non versemur in culpa ad actum paupertatis, & necessitatis præmeditata, & ordinata, quo casu res de plano transiret, vt per Menoch. d. loco, nu. 39. sed in casu, quo culpa non fuit ad casum ordinata, nec præmeditata, vt in similibus terminis exemplificat Menoch. d. loco, num. 41. de eo qui multa alea, & luxu profudit, credens, alia sibi superesse debere. Tamen ex tali facto proueniens necessitas non præbet iustam causam, vt bona alioqui inalienabila, libere, & absolute alienari possint, † sed solum per modum e- 9 leemosynæ succurri possit. Dec. in cap. quæ in Ecclesiarum, nu. 3. vers. tertius, & vltimus casus, de constit. Couar. variar. resolut. lib. 2. cap. 15. numer. 9. vers. contrarium. Menoch. d. loco, num. 42. & nu. 44. cum seq. vbi subdit, quod talis non poterit hoc prætextu bona inalienabilia alienare, sed à superiore petere, vt de his sibi succurratur, & is superior suo arbitrio iudicabit, an de his potius, quam de alijs facienda sit ei eleemosyna. Et licet subdat Menoch. ibidem dubiam esse Doctorum opinionem tamen d. num. 45. in fine, dicit hanc esse veram sententiam, & num. 51. appellat hanc sententiam communem.

Licet autem Menoch. præcitato loco, nu. 62. & 64. declaret, huiusmodi sententiam dupliciter, primò non habere locum in hæreditate illius qui male substantiam consumpsit. Nam si is ex facto sui prædecessoris in necessitatem incidit, potest inalienabilia alienare, vt huic suæ necessitati, iniquam sine sua culpa incidit, subueniat. Couarruu. variar. resolut. lib. 2. cap. 16. vers. fateor, tamen quicquid sit de hac declaratione, de qua etiam videtur dubitare Menoch. d. loco, nos non versamur in his terminis. † Secundo declarat non habere locum, quando con- 10 iecturata voluntas testatoris vrget in contrarium, & exemplificat materiam in carceratione, liberatione ab hostibus, & morte, & arguit à verisimili amore patris erga filium. Nam omisso quod Menochius loquitur quando restitutio est facienda extraneo, hic non constat, ob quam causam alienauerit Pacificus vel causa alendi familiam, vel potius ob causam soluendi debita propter ludum contracta, † & ideo 11 non probat, hoc esse, quod ab hoc contingit abesse, l. neque natales, C. de probat. l. non hoc, C. vnde legit. cap. 2. de translat. prælat. cum vulgar.

Nec resistit Baldus, in cons. 20. li. 2. quia eius di- 12 cto prout sonare videtur; respondet Osasch. decis. 168. numer. 1. & vsque ad 10. & numer. 11. declarat, dictum Baldi debere intelligi de alienationibus factis propter prodigalitates ante testamentum & a testatore cognitas, & sic respicientibus causas vetustiores, & ibi Osasch. allegat Doctores declarantes Baldum.

13 Non obstat, quod alienatio in dubio non præsumitur, nec dolosa, nec fraudolenta, quia Ruin. cons. 119. nu. 11, in fin. vol. 2. & Peregr. de fideicom. art. 50 & si qui ad hoc allegantur, loquuntur in terminis, l. Titius. ff. ad Trebell. & authen. contra cum rogatus, C. eod. & dicunt, quod non præsumitur a senasse animo euertendi fideicommissum; ibi enim erat permissa alienatio in isto casu, nil mirum si ille, quod ne eo opponit, debeat probare. In præsenti vero casu alienatio est prohibita, & permissa solum in casu necessitatis
14 quam prob. re tenetur ille qui alienauit, vel habentes causam ab eo, cum sit fundamentum intentionis.

Nec subsistit, quod Marcus testator non poterat supponere bona de quibus agitur, fideicommisso, cum essent bona suæ vxoris, quia testes in summario, num. 4. hoc non dicunt, sed solum, quod bona Pacifici peruenerunt ad Marchum ex persona Hieronymæ eius vxoris, sed propterea non concludunt, quod huiusmodi bona essent Hieronymæ, vt Marcus non potuisset super eis testari, cum potuerit esse, quod Hieronyma,
15 vel reliquisset huiusmodi bona Marco, † & ideo huiusmodi probatio tanquam dubia non releuat. c. in præsentia, de probat.

Minus facit, quod sententia Rotalis declarat, fratres de Diuitiis fore, & esse immittendos, & tamen declarum est respectu legitimæ, & Trebellianicæ Pacifico debitæ non potuisse immissionem concedi, sed pro ea tantum emptoribus, & possessoribus competijsse
16 retentionem, cum alienata in illis imputentur, l. Marcellus. §. res quæ. ff. ad Trebell. Alex. cons. 278. numer. 4. lib. 5. Rolan. cons. 78. numer. 19 Vol. 1. Quia in sententia Rotali licet pronuncietur, concedendum immissionem fratribus de Diuitiis est tamen cum clausula, [deductis deducendis in exequutione sententiæ.]

Quæ autem excipiuntur de dotibus datis, non releuant, quia non constat, de aliqua solutione facta per Pacificum.

17 Minus etiam obstat, quod pro melioramentis datur detentio, l. si in area, cum ibi not. de condict. indebit. Castren. cons. 247. nu. 7. li. 1. Contard. l. vnica, quæst. 28. numer. 16. C. de moment. possess. quia in hoc casu non constat de melioramentis, nec in genere, nec in specie.

Nec tandem releuat, quod fratres de Diuitiis sunt
18 hæredes sui patris, † & ideo non possent venire contra ipsius factum, l. cum à matre, C. de rei vendicat. per regul. quem de euictione tenet actio, eundem agentem repellit exceptio. l. vendicantem, ff. de euictionib. quia non constat, ipsos esse hæredes, & quamuis in quodam instrumento enuncientur hæredes tamen hæc est simplex, & vnica enunciatio moderna, quę nihil operatur, Felin. in c. cum causam, num. 4. de probat. Aym. de antiq. temp. par. 1. sect. 4. num. 14. & 19. & seqq.

Papiensis Iurispatronatus. Ven. 18. Aprilis 1602.

E P I T O M E.

Descendentia probari debet per gradus distinctos, ita vt vno gradu deficiente cæteri destruantur.

S V M M A R I V M.

1 *Qualitate vnius fratris probata, cẽsetur probata qualitas aliorum fratrum vtrinque coniunctorum.*
2 *Testes duo, sufficiunt in probanda descendentia.*
3 *Institutio, iuncta nominatione, probat filiationem, & fraternitatem, & nu. 9.*
4 *Descendentia probari debet per gradus distinctos.*
5 *Vnica enunciatiua non probatur descendentia, & nu. 7. & 13.*
6 *Nisi in duobus instrumentis antiquis sit prolata, quæ originem habeant à personis non suspectis, & nu. 8. & 10.*
7 *Tempus centum annorum solummodo dicitur antiquum in instrumentis.*
11 *Duæ enunciatiuæ modernæ non probant descendentia.*
12 *In probanda descendentia, si probatio deficiat in vno gradu, cæteri destruuntur.*
14 *Fides parochi attestantis, quem esse baptizatum, vt natum ex N. non probat descendentiam ab N. nisi concurrant adminicula.*

D E C I S I O CV.

Post quam per sententias Rotales fuit pronunciatum, D. Franciscum, & litis consortes esse patronos Ecclesiæ de qua agitur, intentarunt coram me, vigore commissionis, remedium, l. diffamari, C. de ingen. & manum. contra alios de Basilica Petri prætendentes, se esse patronos. Et vt materia facilius cognosceretur, illam diuidendo, primo loco dubitatum; An ius præsentandi, de quo agitur, spectaret etiam ad dominos Rochum, & Hypolitum, Cæsarem, & Massilium, nec non ad Paulum Antonium, Octauium, Hieronymum, & Ludouicum fratres, & ad Claudium, & Marinum omnes de Basilica Petri, & domino Francisco, & alijs, informare minimè curantibus, Domini quoad alijs affirmatiue censuerunt, quo vero ad alios voluerunt coadiuuare probationes.

Et quantum attinet ad Rochum, cum iam sit firmatum coram R. P. D. meo Decano, iuspatronatus spectare ad Franciscum, Hieronymum, & alios fratres ipsius Rochi, vtique, & ad ipsum Rochum spectat
1 † nam probata qualitate vnius fratris, censetur etiam probata respectu aliorum vtrimque coniunctorum, Angel. in auth. Vt liceat matri, & auiæ, §. 1. vers. ad hæc; in fin. Alex. in l. sæpè, nu. 51. vers. idem etiam tenent. Angel. de re iudic. Tiraquell. de nobilitat. capit. 17. num. 3. Cotta in memorial. in verb. sententia dicta pro vno ex multis fratribus. Et quod Rochus sit frater Francisco, & aliorum, satis probatur ex dictis testium, qui datur, numer. 2. qui appellant Rochum fratrem Franciscum, qui cum sint duo sufficiunt, l. vbi numerus, ff. de testib. & testium depositio adminiculatur ex instrumento lib. rationis, de anno 1598. quod datur nu. 2.

Quantum attinet ad Hypolitum, ad ipsum quoque spectat iuspatronatus, quia sicuti spectat ad alium Hieronymum, & fuit firmatum coram R. P. D meo Decano, ita quoque ad D. Hypolitum eius fratrem, per supra narrata. Nec de hac fraternitate potest dubitari, cum appelletur talis in testamento Sioderi patris, de anno 1591. & hæres instituitur. Et iste actus institutionis. Vti proportionabilis filio, iuncta nominatione, probat filiationem, & per consequens fraternitatem; quia tam Hypolitus quam Hieronymus appellantur filij, & hæredes instituuntur. Put. in c. transmissæ. num. 10 & ibi Præpositus, num. 9. in fin. qui filij sint legitimi. Arct. in c. per tuas, numer. 13. & Felin. numer. 17. de probat. Paris. cons. 29. numer. 10. lib. 2. Ruin. cons. 13. lib. 3. num. 6. Gozzadin. consil. 15. numer. 7. Cephal. cons. 48. numer. 14. lib. 1. Et fuit

reso-

resolutum in Vna Comen. Capellaniæ, 27. Ianuarij 1595. coram D. meo Pegna, & fuit dictum in hac causa, 28. Ianuarij anni præteriti coram R. P. D. meo Decano.

Quo vero ad Cæsarem iuniorem, res ex duplici fundamento habet difficultatem non enim probatur, quod Franciscus quondam Rainaldi præsentauerit ante annum 1500. sed solum de dicto 1500. Vt in summario, num. 4. & quod pluries præsentauerit, quia coram D. Decano fuit firmatum, quod illi qui præsentarunt ante annum 1500. sunt patroni, quia pluries præsentarunt, nec probatur, quod Cæsar iunior descendat à D. Francisco quondam Raynaldi, quia concludenter non docetur de descendentia, per gradus distinctos, 3 † prout requiritur, l. licet ex quadam, ibi, singulos gradus de testib. Innocen. in c. licet, in fin. & ibidem Bald. numer. 3. eod. tit. idem Bald. in l. 1. numer. 18. vers. præterea, C. eodem. Ancharr. cons. 277 numer. 7. Vers. aliquis gradus. Decan. qui de communi cons. 321. num. 4. Et licet prætendatur probari, quod Cæsar Senior sit filius Francisci, ex instrumento transactionis de anno 1578. quod datur in summario, nu. 5 5. † tamen huiusmodi enunciatiua contra tertium non probat, l. non nudis, l. non epistolis, Codice de probat. l. ex his verbis, vbi Dec. C. de testam. milit. Aym. de antiq. temp. in princ. num. 7. Rota, dec. 31. de probat. in antiq. 6 † Nisi in duobus instrumentis antiquia sit probata, iuxta Bald. in l. cum aliquis, & ibi Ias. nu. 7. C. de iure delib. Alex. cons. 75. nu. 3. lib. 4. Cassad. dec. 3. num. 3. de procurat. Put. dec. 209. lib. 3. Et fuit dictum in causa Sutrina beneficij 18. Decembris 1587. coram D. meo Decano, & illa non est antiqua, quia non excedit 7 tempus 100. annorum, quod solum in instrumentis dicitur antiquum. Ias. in d. l. cum aliquis, sub num. 7. versio breuiter istis non obstantibus, Vbi hanc communem dicit, Alex. num. 6 & in cons. 12. num 8. Ce- 8 phal. cons. 98. num. 36. Aym. d. loco num. 4. †. Et vltra prædicta huiusmodi enunciatiua est vnius tantum instrumenti, quæ etiam in antiquis non probat nisi ad minus sit duorum instrumentorum, quę originem habeant à diuersis personis non suspectis, Felyn. in c. cum causam, vbi Aret. num. 2. de probat. Aym. de antiq. temp. par. 1. sect. 4. num. 15. 19. & seqq. Put. decis. 209. lib. 2. ac Hieronymus de Monte, de finibus regen. c. 60. numer. 3. Et fuit dictum in allegata causa Sutrina coram Domino meo Decano, vbi aliæ decisiones allegantur, & coram Illustrissimo Blanchetto in causa Sabinen. Confinium, 20. Aprilis 1577.

Ad Marinum vero probatur spectare iuspatronatus, quia cum sit firmatum coram Domino meo Decano, spectare ad alium Franciscum fratrem ipsius Marsilij, & ad ipsum quoque Marsilium spectat, per supradicta. Et quod illi sint fratres constat ex testamento Ioannis Antonij quondam Ioannis Baptistæ eorum patris, de quo, num. 6. cum tales appellentur, & instituantur per supradicta.

Quantum vero attinet ad Paulum Antonium, Octauium. Hieronymum, & Ludouicum, dicitur ad eos quoque spectare iuspatronatus, quia descendunt ab Ottone, qui præsentauit de anno 1462. Vt in præsentatione, quæ datur, num. 8. & iam fuit resolutum, quod descendentes ab illis qui præsentarunt ante annum 1500. sunt patroni. Dicitur enim quod ab Ottone descendit Ioannes, à quo descendit Ioannes Antonius, & ab illo Camillus, à quo Paulus Antonius, & alij fratres. Sed videndum est, prout fuit firmatum coram domino meo Decano, an Otto fuerit patronus, quia licet præsentauerit ante annum 1500. tamen fuit firmatum, vt dictum est, quod illi qui præsentarunt ante annum prædictum 1500. sunt patroni ex multiplicatis præsentationibus. Nec etiam huiusmodi probatio descendentiæ placuit Dominis. 10 † Licet enim probetur, quod ab Ottone descendat Ioannes ex duabus enunciatiuis duorum instrumentorum. de anno 1491. & de anno 1492. quæ bene probant per supradicta, tamen quod à Ioanne descendat Ioannes Antonius, non probatur, nisi ex duabus enunciatiuis modernis, altera anni 1526. altera vero anni 1559. 11 † quæ non probant, per supradicta. Quod vero à Io. Antonio descendat Camillus, prætenditur probari ex duabus enunciatiuis in instrumentis modernissimis, scilicet, anni 1596. & 1597. de quibus in summario, numer. 11. & pari modo dicitur probari descendentiam Pauli Antonij, & fratrum a Camillo ex quadam enunciatiua in instrumento de anno 1601. quæ datur, num. 12. Quæ omnia non probant, vt dictum fuit. Nec fauore Pauli Antonij, & fratrum, aliquid concludunt testes. Dum enim dicunt, Camillum reliquisse filios, non deponunt de ipsorum nomine, sed solum 3. & 8. Primus quidem dicit reliquisse Paulum Antonium, & Octauius Paulum Antonium, & Octauium 12 † vltra quod sufficit, quod probatio deficiat in vno gradu, ad effectum quod alij destruantur, d. c. licet ex quadam, ibi, singulos gradus, de testib. Et fuit dictum in causa Parmen. Prioratus 12. Ianuarij 1590. coram Domino meo Lita.

Postremo nec aliquid probatur concludenter de Marino iuniore, quia hæc probatio pariter patitur duas difficultates, vt supra dictum est de Cæsare, quia scilicet Marinus senior non præsentauit ante annum 1500. nec constat, quod pluries præsentauerit. Et quod à Marino seniore descenderit Iulius, probatur 13 ex vnica enunciatiua anni 1562. quæ datur, numer. 13. quæ non sufficit, per sepius repetita, nec ad probandum Marinum iuniorem esse filium Iulij, sufficit fides Parochi, quæ attestatur, fuisse baptizatum de anno 1582. quia hęc est simplex fides, quæ non probat. Socin. in cons. 99. numer. 13. vers. secundo quia, lib. 3. Rota, decis. 33. de probat. in antiq. Vel saltem non probant, nisi addantur adminicula. Et ita fuit resolutum.

Sutrina Iurispatronatus. Lunæ 21. Aprilis 1603.

EPITOME.

Iuspatronatus non acquiritur ex eleemosyna facta in constructione Ecclesiæ, aut ex modica dote.

SVMMARIVM.

1 *Fundamentum intentionis est probandum ab illo qui in eo se fundat.*
2 *Ex fundatione, & dotatione acquiritur iuspatronatus.*
5 *Iuspatronatus acquiritur ex donatione.*
6 *Præbens fundum pro constructione Ecclesiæ acquirit iuspatronatus.*
7 *Ecclesia penitus directa, non indigens consecratione, si redificetur acquiritur iuspatronatus.*
8 *Episcopo attestanti in prouisione, talem Ecclesiam esse de iurepatronatus, non creditur si de contrario constet.*
9 *In familia potenti præsumitur vsurpatio iurispatronatus.*

10 *In acquirendo iuspatronatus requiritur Episcopi consensus.*
11 *Consensus Episcopi in acquirendo iurepatronatus præsumitur ex spatio 30. annorum.*
12 *Ex eleemosyna in constructione Ecclesiæ non acquiritur iuspatronatus,*

DECISIO CVI.

Recusante Reuerendissimo Episcopo instituere Antonium præsentatum ab Excellentissimo Domino Duce Bracchiani ad canonicatum de quo agitur, quem ipse prætendebat esse de iurepatronatus ipsius D. Ducis, stante, quod fuerat erectus mediante vnione facta de Ecclesia Sanctæ Mariæ del Riposo, quam dicebat esse de iurepatronatus ipsius Ducis introducta causa coram me, dubitaui. An constaret de huiusmodi iurepatronatus. Et Domini negatiue resoluerunt, quia pro parte prætendentis adesse iuspatronatus, non probatur assumptum, prout 1 requiritur, † cum sit fundamentum intentionis suæ. Innocen. in c. super his, sub numer. 10. versic. sed argu. contra, de accusat. Bart. in l. in illa, numero 5. ff. de verb. obig. cum alijs per Nattam, cons. 198. numer. 9. Vol. 1.

2 Nec facit, quod ea fundatione, & dotatione acquiritur iuspatronatus, c. filijs 16. quæst. 7. & c. 3. & c. nobis, de iurepatronat. Lambertin. post alios, de iurepatron. lib. 1. par. 1. quæst. 2. art. 2. numero 1. quia nec dotatio, nec fundatio docetur. Quantum enim attinet ad fundationem, testes, qui dantur pro parte domini Episcopi, probant, Ecclesiam fuisse fundatam ex piorum eleemosinis. Et sic, cessat fundamentum quod deducitur ex fundatione. Quantum ad dotationem, nec de ea constat, nisi per quandam enunciatiuam in certo instrumento Communitatis, de anno 3 1573. † Quæ enunciatiua, cum sit moderna, nihil probat, & maxime contra tertium, & est vnica, l. non nudis, l. non epistolis, C. de probat. Rota, decis. 31. de probat. in antiq. Put. decis. 209. lib. 2. Et fuit latè deductum coram Reuerendissimo Domino meo Decano in alia Sutrina beneficij 18. Decembris 1587. Sed quatenus etiam probaretur ista dotatio, fuit redditum molatium qui annatim, vt deponunt testes, reddunt scuta 5, & decem Vegetum vini ita vt sit tam 4 modica, † vt ea ipsa non sit acquisitum iuspatronatus, gloss. in c. quicumque, 16. quæst. 7. Abb. in cap. 3. num. 4. de Eccles. ædifican. Lambert. de iurepatronat. lib. 1. par. 1. qu. 5. art. 12. num. 1,

Nec vsibi constat de aliqua translatione Commu- 5 nitatis in ducem Paulum, † quia licet ex donatione acquiritur iuspatronatus, c. 1. de iurepatr. in 6. Lambert. de iurepatr. lib. 1. par. 2. q. 1. art. 9. & seqq. tamen translatio Communitatis non fuit in ducem Paulum, sed in præsentatum ab ipso. Vltra quod huiusmodi translatio nihil operaretur, cum non constet de iurepatronatus Communitatis. l. nemo plus iuris de reg. iur.

6 Nec releuat, quod quando quis præbet fundum pro constructione Ecclesiæ, acquirit iuspatronatus, capit. nobis, de iurepatr. c. Abbate, 2. 18 q. 5. Rocc. de iurepat. in verbo, fundauit, numer. 1. Et fuit dictum in causa Valentina de Consentaina, 26. Ianuarij 1582. coram Reuerendissimo D. meo Patriarcha Alexandrino, quia nec hoc probatur: imò ex dictis testium apparet, quod vbi adest moderna Ecclesia, aderat 7 prius alia, quæ fuit restaurata, † & quamuis acquiratur iuspatronatus, quando Ecclesia penitus diruta reædificatur, tamen, vt dictum est, Ecclesia non fuit ædificata sumptibus Ducis, sed piorum eleemosynis. Et insuper requiritur, vt ita sit diruta, vt indigeat noua consecratione, quod non probatur in casu isto. Rocch. in verb. construxit, num. 12. Lambert. de iurepat. lib. 1. pat. 1. quæst. 6. art. 3. Et fuit dictum in causa Perusina de Cornio 3. Decembris 1576. coram Illustrissimo domino meo Cardinale Blanchetto, & in causa Valentina de Consentaina præallegata, & in causa Valentina Parochialis de Carlet. 4. Maij 1601. coram R. P. D. meo Lancellotto.

Nec attestatio Episcopi in prouisione aliquid ope- 8 ratur, quia, vt ex prædictis patet, constat de contrario. Felino in cap. quoniam Abbas, prope finem, de offic. delegat. Decius. in l. ædita, numer. 86. C. eodem, & in l. penult. nu. 2. C. de instit. & substit. & in c. 2. col. 3. nu. 33. de rescript. Crescen. dec. 8. nu. 5. de præben.

Et ex prædictis cessant quæ dicuntur de præsenta- 9 tionibus factis per Duces, quia ex prædictis constat, de non iurepatronatus, & sumus in familia potenti, in qua præsumitur vsurpatio, iuxta decret. Sacrosanct. Concilij Tridentini, capit. 9. de reformat. sess. 25. Et cum non constet de titulo, non potest fieri aliquod fundamentum in præsentationibus, quia nec docetur de immemoriali, nec de præsentationibus effectum sortis per 50. annos, nec de prædictis potest doceri, cum Ecclesia fuerit constructa de anno 1573.

Accedat superius deductis, quod in constructione, 10 & dotatione Ecclesiæ, ad effectum acquirendi iuspatronatus, requiritur consensus Episcopi, cap. nobis, de iurepatr. c. vero de consecrat. distinct. 1. auth. de Monach. §. illud. coll. 1. Lambert. de iurepatr. lib. 1. part. 2. quæst. 1. art. 10. numer. 4. & 5. Vnde, dato etiam quod Ecclesia fuisset fundata, dotata, & ius in ducem translatum ex donatione Communitatis, ad hoc tamen requirebatur consensus Episcopi, de quo non docetur, † licet spatio 30. annorum præsumatur. Lam- 11 bert. par. 1. lib. 1. d. quæst. 2. art. 7. numero. 2. & seqq. & tenuit Rota in causa Romana iurispatronatus, 10. Martij 1595. coram R. P. D. meo Millino, tamen dempto tempore litis 50. anni non interuenient.

Et tantò magis huiusmodi sententia placuit Domi- 12 nis, quia considerata tota serie facti, euidenter apparet, quod piorum eleemosinis, Ecclesia fuit constructa, & id quod per ducem fuit assignatum, fuit per modum eleemosinæ, habita ratione ad modicitatem, & etiam quod communitas quolibet anno assignauit scuta decem, & vt patet ex testibus, etiam Ecclesia habuit quoddam legatum. Ex quibus patet, hos non fuisse dotatores, nec fundatores, sed benefactores, Abbas, in c. 3. num. 10. de iurepatr. Lambert. de iurepatr. lib. 1. par. 1. quæst. 5. art. 12. nu. 2. & quæst. sexta, art. 1. nu. 9. & 10. eisdem lib. & parte.

Romana Bonorum de Soderinis. Lunæ 28. Aprilis 1603.

EPITOME.

Notarius potest extendere clausulas cæteratas, etiam post datam copiam partibus, & litem motam, non tamen aliquid minuere vel addere circa substantialia.

SVMMARIVM.

1 *Notarius potest extēdere clausulas cæteratas, & sub* com-

compendio positas, etiam post datam imbreuiaturam partibus.

2 *Non tamen potest aliquid minuere, vel addere circa substantialia, vel corrigere errorem suum, post datam copiam partibus, vel post litem motam.*

3 *Extensio imbreuiaturæ, vel correctio, præsumitur facta à notario tempore debito.*

4 *Fides non facit fidem.*

5 *Præsump. fraus transfert onus probandi in illum qui se fundat in actu de quo fraus præsumitur.*

6 *Hanc talem translationem oneris probandi Rota non amplectitur.*

DECISIO CVII.

PLacuit Dominis decisio in hac causa facta 26. Iunij præteriti, † quia notarius potuit extendere clausulas ceteratas, & sub compendio positas DD. in l. Gallus, §. idem credendum. ff. de liber. & posthum. Nec iure, aut aliqua ratione probatur, quod notarius, etiam postquam dedit copiam imbreuiatam partibus, non posit extendere suam imbreuiaturam. Nec doctores, qui ad hoc allegantur, id dicunt, † quia loquuntur quando post datam copiam extensam partibus, notarius vult aliquid addere, vel minuere circa substantialia, vt fuit responsum in decisione. Et hoc præcipuè dicunt Doctores, qui in specie de nouo ponderantur, scilicet Franciscus Marcus, decis. 589. par. 1. qui allegat Bartol. in l. imperator, 2. & ibidem Bald. numer. 12. ff. de stat. homin. qui expresse loquuntur, quando notarius vult, post datam copiam partibus, aliquid addere, vel minuere circa substantialia, & Alberi. 59. num. 4. non recedit ab istis terminis. Et expresse hoc suadetur, quia allegatur Bald. in rubrica, C. de instrum. num 41. vers. 41. vers. quæritur, & num. 45. vers. sed pone, qui expresse dicit, quod notarius, post datam copiam partibus, vel post litem motam, non potest corrigere errorem suum. & quando Marcus, & Alberic. viderentur aliquid dicere in contrarium, quod visum non fuit Dominis, adhuc essent intelligendi iuxta sententiam Bartoli, & Baldi, quos allegant, ex sententia ipsiusmet Bartoli, in l. non solum, §. liberationis verbo, numer. 7. ff. de liberat. legat. Nec aliquid dicit decisio Florentina 57. num. 43. & 44. quia verbis claris loquitur, quando notarius vult corrigere errorum suum.

3 Nec probatur, hanc extensionem fuisse factam post litem motam. Et ideo præsumitur facta tempore congruo, & debito. Et quamuis Socin. cons. 94. numer. 5. vol. 1. & Alex. cons. 70. numer. 4. volu. 1. qui ad hanc conclusionem probandam fuerunt allegati, loquantur, quando notarius correxit dictum suum, quia correctio præsumitur facta tempore debito, hic autem non versamur in correctione, sed in extensione. Ex identitate tamen rationis imo à maioritate, visum fuit Rotæ, extendere illud dictum etiam ad extensionem, vt in causa Romana Casalis Iuliani 4. Iunij 1584. & in alia Caetana iurisdictionis 26. Nouemb. 1563. coram bon. mem. Robusterio.

Nec visum fuit Dominis probari, hanc extensionem non fuisse factam iuxta stylum notariorum Florentiæ, & præsertim Io. de Macantis rogati, iuxta quorum stylum, & per prædicta formalia verba, fuerat permissum de euictione, quia fides quæ datur, 4 † vltra quod non facit fidem iuxtam vulgatam regulam, in l. 3 §. idem diuus, ff. de testib. Rota Genuen. decis. 76. numer. 11. Guidob. decis. 19. non probat stylum Io. de Macanti, quia dicit, quod habentur in eius protocolis quædam instrumenta venditionis, & laudi, quæ non sunt plenè extensa, sed in aliquibus notarius remittit se ad formam iuris, in aliquibus vero ad stylum notariorum Florentiæ. Et quamuis ad sit vnum instrumentum extensum in quo promissio euictionis reperitur extensa iuxta formam iuris, hæc quidem extensio non ostendit stylum Ioannis, cum in alijs instrumentis aliquando retulerit se ad formam iuris, aliquando vero ad stylum notariorum Florentiæ.

Et cessat omnis difficultas, quia promissio de euictione est facta iuxta stylum magis simplum notariorum Florentiæ, & præsertim Ioannis de Macantis, & ideo cum habeamus hanc promissionem de euictione extensam, si Dominus Antonius prætendit, hunc non esse stylum Ioannis de Macantis, & aliorum notariorum Florentiæ, sibi hoc onus probandi incumbit, tanquam fundamentum intentionis suæ, Vt late dicitur in alia decisione, & ex supradictis clarum est, quod non probauit stylum Macantis in contrarium notariorum Florentiæ. Imò Dominus Petrus Thomas dat magnum fumum ne dicatur, quod probet stylum notariorum Florentiæ, extendendi clausulam promissionis de euictione post positam in suo instrumento, repetitur extensa ex duobus formularijs instrumentorum Florentiæ productis in actis, de 10. Iunij præteriti.

Nec placuit Dominis, quod stantibus clausulis exorbitantibus, positis in extensione promissionis de euictione, præsumatur fraus, † quæ transfert onus 5 probandi in Dominum Petrum Thomam, hunc esse stylum notariorum Florentiæ, & Ioannis de Macantis ex sententia Archidiaconi in c. in memoria, num 12. 19. distinct. quia omisso, quod Archidiaconus loquitur in terminis longe diuersis, hic nulla fraus potest considerari, stante quod partes habuerunt relationem ad stylum notariorum Florentiæ, de quo datur magnus fumus, & huiusmodi extensio hoc modo facta non solum afficit Dominum Antonium Franciscum, vero etiam D. Petrum Thomam, toto tit. quod quisque iuris. Aliæ vero præsumptiones fraudis, scilicet, quod huiusmodi instrumentum fuit extensum post litem motam, & positum nouissimè in Archiuio, cessant ex superius deductis, & ex quo fuit positum in Archiuio, de ordine Conseruatorum, vt late dedicitur in alia decisione. † Vltra quod huius- 6 modi translationem oneris probationis Rota amplecti non solet, prout fuit resolutum coram Reuerendissimo D. Alexandro in causa Perosina Bonorum, 12. Decembris 1597. & nouissimè in causa Cæsaraugustana alimentorum, 4. Martij 1602.

Alia tolluntur ex decisione in hac causa facta 26. Iunij præteriti.

Hispalen. Distributionum. Ven. 2. Maij. 1603.

EPITOME.

Absens distributiones quotidianas amittit nec Capitulum potest facultatem concedere, vt illas absens lucretur.

SVMMARIVM.

1 *Tres sententiæ in eo quod sunt conformes, exequi debent*

2 Rota

2 *Rota exequitur sententias de partibus, constito de bono iure.*
3 *Nec residens, distributiones quotidianas admittit.*
4 *Capitulum non potest concedere absenti, quod lucretur distributiones quotidianas.*
5 *Glos. in cap. 1. in verb. suas. de cler. non resid. in 6. Gem. in c. vnico, §. qui verò, num. 10. vers. possent. de cler. non resid. in 6. Card. in Clem. 2. nu. 8. vers. 13. de vit. & honest. cleric. declaratur.*
6 *Dolus præteritus remitti potest, non autem futurus.*
7 *Conditione deficiente, deficit conditionatum.*
8 *Canonico infirmo inseruire solito debentur distributiones quotidianæ.*

DECISIO CVIII.

1 Dubitauit iuxta rescriptum signaturæ, an esset procedendum ad exequutionem trium sententiarum de partibus, in ea parte, in qua sunt conformes, scilicet, quod bon. mem. Episcopo Squillacen. non essent debitæ distributiones quas percepit, non residendo, exceptis tamen illis, quas etiam non residendo fuisse lucratus. In hoc enim senteotiæ sunt conformes Et Domini affirmatiuè resoluerunt, quia constito de bono iure, Rota solet exequi sententias de partibus. Put. dec. 401. lib. 1. Mohed. decis. 3. de restib. & 15. de re iudicat. & fuit pluries resolutum. De iustitia autem dictarum sententiarum satis constabat, quia Episcopus Squillacen. non resedit in suo Archidiaconatu, & canonicatu, † & ideo distributiones ei non erant debitæ, c. 1. de cleric. non resid. in 6. Parif. conf. 33. lib. 4. Cassad. decis. 1. de cleric. non residen.

Non obstat licentia obtenta per Episcopum à Capitulo de lucrando distributiones per triennium de quo agitur, absque eo quod resideret, quia huiusmodi licentia tam ex defectu potestatis, quam voluntatis, Episcopo nihil suffragantur. Potestatis quidem, quia Capitulum illi non potuit concedere, quod absens lucraretur distributiones, Archidiaconus, in c. 1. in fin. vers. dic, quod fortè contrarium, de cleric. non residen. in 6. Et videtur de mente Sacrosancti Concilij Tridentini, sess. 24. c. 12. ibi, (distributiones, verò, qui statis horis interfuerint recipiant reliqui quanis collusione, aut remissione exclusa, his careant,) & declarauit expressè S. Congregatio Illustrissimorum Interp. eiusdem Sacrosancti Concilij, quod Capitulum non possit concedere absenti, quod lucretur distributiones, Nauar. de orat. & horis canonicis, cap. 22. Mescell. 14. num. 48.

5 Non obstat gloss. in c. 1. in Verb. suas, de clericis non residen. in 6. quæ videtur dicere contrarium † quia non inquit posse conueniri quod distributiones in absentia remittantur, sed solum, quod Is cui iam ipso iure accreuerunt, possit eas remittere, id est, consentire, ne is qui eas iam perdidit, teneatur ei restituere, quod est longe diuersum à pactione, quo quis distributiones in absentia non perdat. Et hanc gloss. ita intelligit. Nauar. d. loco, de orat. & horis canonicis, cap. 22. Mescellar. 14. numer. 49. Et hoc etiam sentit Franciscin d. c. vnico, §. qui verò, numer. 4. vers. tu dic. de clericis non residen. in 6. Et ita est intelligendus Geminian. in d. §. qui. Verò, nomer. 10. vers. possent concordari. Et ita debet intelligi Cardinalis, in Clem. 2. num. 8. vers. 13 quæro, de vit. & honest. Cleric. Et

6 meritò quidem, † quia dolus præteritus remitti potest. Bald. in l. iurisgentium, §. sed si paciscar. nomer. 5. ff. de pact. Iason. in l. si vnus, §. illud nulla, in princip. eodem tit. Dolus vero de futuro remitti non potest, quia sic inuitaretur quis ad deliquendum, Iason. in d. §. illud. num. 1. Ruin. conf. 129. num. 20. lib 5. Et hac ratione mouetur Nauar. d. loco, num. 49.

7 Ex defectu voluntatis pariter dixerunt Domini, Episcopum non potuisse lucrari distributiones, † quia licentia fuerat concessa, per triennium incipiendum à die habiti beneplaciti Apostolici, quod non constat vnquam fuisse obtentum. Ideo voluntas Capituli deficit. Parif. conf. 31. sub numer. 17. lib. 4. Put. decis. 2. de transact. Accorambo dec. 8. in fin. lib. 1. Et habeatur pro non data huiusmodi licentia, l. pecuniam quam ff. si cert. petat. l. necessario, §. quod si pendente, ff. de peric. & comm. rei vend. Socin. iun. conf. 4. num. 16. lib. 2.

Nec obstat, quod aliæ duæ licentiæ fuerint datæ à Capitulo absque huiusmodi reseruatione beneplaciti Apostolici, quia quatenus in istis non intelligeretur repetita illa qualitas, scilicet beneplacitũ Apostolicum tamen adhuc non remaneret defectus potestatis, vt superius dictum fuit.

Nec releuat, quod certo anni tempore canonici soleant ad inuicem remittere sibi distributiones malè perceptas, quia hoc intelligebant Domini de distributionibus malè perceptis ab inseruientibus, ob non præstitum debitum seruitium eo modo, quo præstare tenebantur.

8 Quia tamen Capitulum concessit Episcopo Archidiacono huiusmodi distributiones, ob eius indispositiones, & infirmitates, ac seruitium multorum annorum, quod in Ecclesia præstiterat, † & clarum est, quod Canonico infirmo & solito inseruire debentur distributiones, etiam quod non resederit, cap. 1. de cleric. non residen. in 6. Natta d. conf. 41. numer. 1. vol. 1. Nauar. conf. 2. nom. 3. de cleric. non residen. par. 1. Ideo reseruarunt Domini, videre, an ex ista assertione Capituli constet de infirmitate Episcopi Archidiaconi, & quod esset solitus residere, ita vt illi debeantur distributiones ex isto capite.

Et ita fuit resolutum, vna tantum parte informante.

Mediolanen. Euictionis. Lunæ 5. Maij. 1603.

EPITOME.

Creditor, vel alius pro illo admittitur ad licitandum, alijs non existentibus, vel dignum pretium non offerentibus.

SVMMARIVM.

1 *Singularis successor non habet regressum contra primum venditorem authoris sui, sequuta euictione, & num. 6. quod limitatur, num. 7.*
2 *Exequutio facienda in bonis, non potest fieri super iure personali quod competit pro euictione, quod declara, vt num. 10.*
3 *Facultas data ad vnum actum, non extenditur ad alium.*
4 *Creditor non admittitur ad distractionem pignoris, etiam per suppositam personam, nisi debitor ipse vendat.*

5 Promit-

7 *Promitens defensionem, debet in se iudicium suscipere, & iudicatum soluere.*
8 *Subrogatus gaudet iure illius in cuius locum subrogatur.*
9 *Quod fit à iudice rem adiudicante creditori, vel licitatori, à parte fieri censentur.*
11 *In mandatis veniunt quæ sunt consueta apponi.*
12 *Creditor, vel alius pro illo, admittitur ad licitandum in pignore iudiciali alio emptore non existente, vel dignum pretium non offerente, numer. 15.*
13 *L. & qui sub imagine, C. de distract. pign. loquitur pignore conuentionali.*
14 *In datione in solutum videtur necessaria æstimatio præcedens, secus in venditione.*

DECISIO CIX.

SEquuta per mutatione inter Octauium, & Alphonsium, bona Aretij de quibus agitur, peruenerunt ad Alphonsium, qui fuit declaratus debitor per sententias Rotales in certa summa illorum de Puteobonellis, qui per exequutorem in partibus à Rota subdelegatum, bona de quibus agitur subhastari obtinuerunt, & fuerunt deliberata cuidam Herculi tanquam plus offerenti, qui in ipsa oblatione declarauerat, se fuisse personam suppositam à Puteobonellis, vt constat de instrumento ipso venditionis. Quare iudex ipsis Puteobonellis fecit venditionem, & dationem in solutum cum cessione, ac positione in locum Alphonsi. Sed cum postea Puteobonelli molestarentur super dictis bonis, mediantibus resolutionibus factis, fuit pronunciatum, stante obligatione Domini Octauij, ipsum teneri suscipere litem, & defendere illos de Puteobonellis, tanquam successores Alphonsi.

Ad impugnandum sententias prædictas opponebatur coram me de iniustitia sententiarum Rotalium vltimo loco latarum, nec non de nullitate exequutionis factæ in partibus, tam ex defectu iurisdictionis, quam ob non seruatam formam iuris.

Iniustitia deducebatur ex eo, quia Puteobonelli erant singulares successores, & ideo non habentes regressum contra primum venditorem auctoris sui, vt 1 est text. in l. si res quam 59. ff. de euict. vbi DD. communiter. Bart. in l. si pro re pupilli, §. si pro euict. num. 2. Angel. numer. 3. eodem tit. & tex. alibi non reperiri dicit. Bald. in l. 1. num. 10. C. de rer. permut. & text. singularem appellat. Imol. in l. Iulianus, §. 1. numer. 5. vers. & sic iura, & actiones, ff. de verb. obligat.

Nullitas exequutionis ex defectu iurisdictionis deducebatur ex triplici fundamento. Primò quia sententiæ Rotales loquuntur de bonis, & ideo non poterat exequutor facere exequutionem super isto iure personali, † quod pro euictione competit, & est di- 2 uersum a bonis, l. à diuo Pio, §. in vend. ff. de re iudicat. ponendo scilicet illos de Puteobonellis in locum Alphonsi, cedendo iura. Secundo quia facultas 3 exequutoris erat restricta ad venditionem faciendam oblatoribus, & per consequens, non potuit bona adiudicare creditoribus. Salicet. in l. 1. vers. quæro quis est competens, C. si in causa iudicat. N. guz. de pignoribus, in primo memb. 6. par. numer. 9. versic. supple tu. Gozadin. cons. 10. numer. 11. versic. quia iudex delegatus. Tertiò quia stante deliberatione facta Herculi, iudex functus fuerat officio suo, & ideo expirauerat iurisdictio, c. in literis, de offic. de legat.

Nullitas secundo principaliter deducebatur, ob 4 non seruatam formam iuris. † quia creditor ipse, nec etiam per suppositam personam admittitur ad distractionem pignoris, nisi debitor ipse vendat, vt est tex. in l. & qui sub imagine, C. de distract. pignor. Alberic. cons. 14. num. 5. Pancirolus, cons. 18. num. 45.

Prædictis non obstantibus, visum fuit Dominis, sententias esse iustas, quia clara est promissio D. Octauij. † & qui promittit defensionem, non solum tene- 5 tur iudicium in se suscipere, verum etiam iudicatum soluere, alias non dicitur rectè defendere, l. recte defendi, & ibi Castren. vbi dicit, hoc alibi non ita benè inueniri, ff. de iudic. l. ex iudicatum, ff. iudic. solui.

Non obstat, quod Puteobonelli sint singulares suc- 6 cessores, & ideo non habeant regressum contra primum venditorem auctoris, d. l. si res quam, † quia 7 dispositio illius textus dupliciter limitatur, scilicet, vt non habeat locum, quando singularis successor fuit positus in locum primi emptoris, vel quando ipsi omnia iura fuerunt cessa. Angel. in d. l. si res quam, num. 2. vers. sed quid si non apparet. & Bart. Bald. & alij locis superius allegatis. Gloss. in d. l. si res quam, in verb. nisi hoc colligit ex textu ipso. Decius, cons. 74. num. 1. vers. iste tamen circuitus, cum alijs per Surd. cons. 17. numer. 31. volum. 2. Hæ autem limitationes bene adaptantur ad præsentem casum, quia non modo Puteobonellis fuerunt cessa iura, verum etiam fuerant positi in locum Alphonsi. Vnde sicut † Octa- 8 uius tenebatur defendere Alphonsum ita & Puteobonellos in locum ipsius Alphonsi subrogatos, l. si eum, §. qui iniuriarum, ff. si quis cautionibus, l. qui in ius, ff. de reg. iur.

Nec facit, quod ista cessio, & in locum Alphonsi positio fuit facta à iudice, & non a parte, nam quod fit à iudice rem ipsam adiudicante creditori, vel alteri vltimò licitatori, censetur fieri ab ipso debitore. l. si ob causam, & ibi Bart. Bald. & alij, C. de euictio. l. l. si pignora, ff. eodem tit. l. eleganter, in princ. ff. de pignor. act. cum alijs per Tiraquell. de retract. lign. §. 1. gloss. 14. nu. 13.

Et quantum attinet ad nullitates, non releuat, quod sententiæ Rotales loquuntur de bonis, & ideo iudex non poterat adiudicare illud ius personale, † quia tex. in d. l. à diuo Pio, §. in venditione, ff. de re 10 iudic. loquitur, quando iura sunt omnino separata ab ipsa re, vt ex lectura tex. apparet, & sentit Socin. sen. cons. 158. num. 14. vers. prima est, vol. 2. Pinell. in rub. C. de bon. matern. par. 2. num. 24. & firmauit Rota in hac causa, coram R. P. D. meo Millino. Huiusmodi autem iura cum sint annexa, succedit conclusio, quod si quis vnum mandauit, videtur & aliud mandasse. Caputaq. decis. 191. numero 5. & 6. par. 2. † Et in mandato veniunt consueta, l. si pignora, §. fin. 11 ff. de pignor. act. Iason. in l. si procurator, sub numer. 8. vers. octauo limitatur, C. de procurat. Ruin cons. 93. sub num. 4. lib. 5. Et in mandato ad vendendum veniunt omnia quæ sunt consueta apponi in contractu venditionis. Gabriel, qui alios refert. de consuetud. conclus. 1. num. 21.

Minus facit quòd facultas exequutoris erat restricta ad venden. oblatoribus, & per consequens non poterat adiudicare bona creditoribus, eoque magis, cum ius resistat, & quod functus fuerat officio suo, stante deliberatione facta Herculi, quia exequutor non adiudicauit bona creditoribus, sed processit ad subhastationem, & obtinuit Hercules, persona supposita, a Puteobonellis, feci[t]que maiorem oblationem. Clarum autem est, quod creditor admittitur ad licitandum in pignore iudiciali, alio emptore non existente, vel existente quidem, sed non dignum pretium offerente, vt ad literam dicit d. tex. & ibidem notat Odofredus, & Bald. in fin. in l. 2. C. si in causa iudicat

l. ordo,

l. ordo, secundum lecturam Butrigarij & Butrigellæ, C. de exequut. senten. diffinit. in princip. numer. 20. circa finem, latè Surd. cons. 256. nu. 5 vol. 2. Roland. cons. 32. num 33. volum 1.

Nec resistit textus, in l. & qui sub imagine, C. de distract. pignor. quia loquitur in pignore conuentionali, hic autem versamur in pignore iudiciali, in quo procedit d. l. 2. C. si in causa iudicat.

13 Etiam vt dicebat vnus ex Dominis, nec textus in d. l. ei, qui sub imagine, officit in præsenti, tum quia in vers. tametsi debitore distrahente, habetur, quod debitor, cessante fraude, & metu potest vendere creditori, sed in hoc casu iudex, est qui vendidit. Vnde intrat conclusio, quod factum iudicis, censetur factum partis, l. ob causam, C. de euictionibus, cum alijs. Sed veritas est, quod text. in d. l. ei qui sub imagine, loquitur pignore conuentionali.

Nec facit, quod in instrumento hæc appelletur venditio, & datio in solutum, quia ex actu ipso constat, fuisse venditionem, vendita enim fuerunt bona Puteobonellis ad mensuram, certo pretio, & residuum pretij Puteobonelli se obligarunt soluere alijs creditoribus litis consortibus, infra annum, iuxta formam oblationis.

Et ex hoc cessat quod dicebatur, fuisse necessariam

14 æstimationem præcedentem, † quia, quicquid dicendum esset de datione in solutum, in venditione non est necessaria, vt contra Afflictum latè deducitur Surd. d. cons. 256. per totum, lib. 2.

Nec subsistit, quod iudex deliberando bona Herculi, functus fuit suo officio, quia ipse iudex sciebat, Herculem personam suppositam, & ideo non functus fuerat suo officio, nisi post deliberationem, & bona fuissent vendita. Et de scientia huiusmodi suppositionis satis constat ex ipso instrumento, in quo propter

15 hanc causam fit venditio Puteobonellis, † Et ideo cessat ex hoc fundamentum, quod creditor debet admitti à iudice, vt tradunt Cynus, Bald. Salic. & Ang. in leg. vlt. C. si in causa iudicat. quia satis admittit iudex, ex quo persona supposita, ipso sciente, & permittente obtulit.

Lucana Parochialis. Ven. 16. Maij. 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Possessio instrumentalis, alio non existente in possessione, est manutenibilis.*
2 *Resignatione beneficij, omne ius abdicatur à resignante.*
3 *Literis ad duos exequutores directis, si primo præsentetur, adiri secundus non potest, nisi in defectũ.*
4 *Processus non afficit non citatum.*
5 *In interdicto Vti possidetis, probari debet possessio mediate ante litem motam.*
6 *Resignatarius ante litem motam potest lite pendentem capere possessionem.*

D E C I S I O CX.

1 Visum fuit Dominis, Matthæo dandum esse mandatum de manutenendo, † quia de eius possessione constat ex instrumento adeptionis, l. prædia, vbi Bart. num. 1. ff. de acquiren. poss. l. non id circo, & ibi Bald. C. de fid. instru. Put. dec. 360. numer. 8. lib. 1. quæ licet fuerit instrumentalis, nihilominus, alio non existente in possessione, est manutenibilis. Rota, dec. 21. de restit. spoliat. in antiq. Put. d. dec. 360. num. 8. lib. 1. Et fuit pluries resolutum. Satis autem dicebatur, neminem existere in possessione, ex quo Matthæus beneficium per resignationem obtinuerat, † ex qua

2 omne ius a resignante abdicatum fuit, Rota, decis. 3. de renunciat. in antiq. & decis. 4. in princ. eod. tit. in no. Cassad. dec. 2. num. 3. eodem tit.

3 Non obstat, quod possessio fuerit tradita de ordine secundi exequutoris, qui adire non poterat, cum literæ primo essent præsentatæ, cuius iurisdictio erat perpetua, cap. cum plures, de off. delegat. in 6. quia cum esset data facultas Matthæo, in euentum quod primus differret exequutionem, post 30. dies, adire secundum meritò, elapso tempore, potuit, d. c. cum plures.

Minus releuat, quod primus exequutor habuit iustam causam non tradendi possessionem infra dictum tempus, stante clausula; (diligenter iniquitas, si aliqua symoniæ labes, vel illicita pactio interuenerit,)

4 † quia licet fuisset inchoatus processus coram alio iudice Episcopi, non tamen afficiebat Matthæum non citatum. Bald. in l. ab eo, num. 17. C. quomodo, & quando iud. Et quamuis coram Vicario Lucano exequutore procurator fiscalis partes se opposuerit, allegando huiusmodi symoniam, tamen nullam fecit probationem. & productio actorum coram alio iudice nihil operabatur, tum quia fuit verbalis, tum etiam quia in illo iudicio Matthæus non fuit citatus.

Nec potest fieri aliquod fundamentum in citatione facta Matthæo per Vicarium primum exequutorem, quia non potest validare gesta coram alio iudice, & huiusmodi citatio erat ad respondendum in Camera ipsi Vicario, super quibusdam petitionibus per ipsum faciendis, nec constabat, super qua repetitiones essent faciendæ.

5 Non officit, quod possessio in isto interdicto est probanda immediate ante litem, §. hodie, instit. de interdict. Bart. in l. 1. §. fin. num. 14. ff. Vti possidet. Alexan. cons. 92. num. 4. vers. quod autem in possessorio, lib. 1. quia licet processus formaliter super symonia fuisset inchoatus 28. Nouembris, elapsis iam, nouem diebus post terminum 30. dierum datum primo exequutori, nihilominus citatio fuit exequuta die 29. contra Matthæum, quo die ceperat possessionem de mandato secundi exequutoris. Vnde non constat an citatio fuerit exequuta ante, vel post captam possessionem, & multum verisimile est, quod post captam possessionem, stante quod citatio fuit exequuta, domi dimissa copia. Vltra quod huiusmodi nouale non poterat impedire, quo minus Matthæus posset capere possessionem, cum non esset super titulo beneficij, vt in his terminis fuit resolutum coram R. P. D. meo Lancellotto in causa Calaguritana de Maesta, 29. Octobris 1601. Et cessat omnis amaritudo, quia cum habuisset resignationem ante huiusmodi iudicium cœptum 29.

6 Octobris, potuit lite pendente possessionem capere. Lancellot. de attentat. par. 2. cap. 4. num. 338.

Firma Prætensæ restitutionis Rotis. Mercur. 2. Maij. 1603.

E P I T O M E.

Dos filiæ à patre dotatæ, patre mortuo spectat ad filias fœminas dotatæ, etiam stante statuto exclusiuo fœmina-

rum

rum propter masculos, si masculi non adsint.

SVMMARIVM.

DECISIO CXI.

DOmini dixerunt, non esse locum lucro tertiæ partis, & restitutioni aliarum partium, iuxta dispositionem statuti, sub rub. 44. lib. 2. cuius verba sunt, (quod muliere decedente ante virum sine filijs. Vel cum liberis ex eodem matrimonio natis non peruenientibus ad ætatem quatuordecim annorum, maritus lucretur tertiam partem dotis, aliæ vero duæ 3. partes restituantur cui de iure.) Licet enim fuerit conuentum, quod in euentum restitutionis, aut lucri dotis, seruaretur tale statutum ciuitatis nouæ, tamen casu de quo agitur, visum fuit non esse locum restitutioni, quia cum prædecessent pater Arpalicis, de 1 cuius dote agitur, † dos in ipsa muliere fuit consolidata, & radicata, ita vt transeat ad hæredes eius, & successores, l. vnica, §. videamus, C. de rei vxor. act. Bald. Nouell. de dote, par. 6. priuileg. 17. numer. 5. circa medium, vers. sed quando, Ripa, in l. in quartam, num. 145. ff. ad leg. Falcidiam, Capyc. decis. 176. num. 4. Ab. cons. 81. num. 1. lib. 1. Honded. cons. 32. numer. 25. volum. 1. Et ideo non potest dominus Lucius frater Arpalicis iuuari ex regula, quod dos à patre profecta reuertatur ad patrem, l. dos a patre profecta. C. solut. matrim. quia, defuncto patre, in Arpalice fuit radicata, & in eius successoribus quales sunt filij, auth. in successione, C. de legit. hæredib.

2 Nec obstat, quod adsit aliud statutum exclusiuum fœminarum, etiam filiarũ fauore agnationis, sub rub. 34. lib. 5. Et ideo cum dominus Lucius frater Arpalicis, sit agnatus, debet succedere quia non extant nisi filiæ fœminæ ex dicta Arpalice, cum Franciscus masculus prædecesserit ante 14. annum, † quia huiusmo- 3 di statutum non obligat dictas filias, cum sint forenses. Socin. sen. cons. 74. numer. 13. lib. 1. Gozadin. cons. 76. num. 12. Honded. post alios, cons. 11. num. 9. vol. 1. Nec fuit conuentum, quod in successione seruaretur statutum ciuitatis nouæ, sed solum in euentum restitutionis dotis in quo casu nos non sumus, per supradicta. † Ergo non potest inferri de vno ad aliud, l. Pa- 4 pinianus, ff. de minorib. Et hoc casu idem esset si ageretur inter subditos, & non ad essent agnati, quia fœminæ succederent, deficientibus enim agnatis, cessat statutum inductum fauore agnationis. Brun. de statut. exclu. fœmin. art. 12. numer. 36. Et sic in ista facti specie, cum istæ fœminæ non sint subditæ statuto, ces- 5 sat statutum. paria enim sunt statutum non excludere, & quod statutum non afficiat, l. 1. §. qui habebat, ff. de bon. poss. contra tabul.

Non obstat, quod statutum exclusiuum fœminarum ligat etiam forenses, Brun. d. loco, art. 6. numer. 5. in fin. qui refert etiam se ad ea quæ dixit in superiori quæstione quæ est in eodem. art. num. 2. & seqq. Quia quicquid sit de hac quæstione, quam Brunus ipse declarat, & limitat, d. numer. 2. & seqq. vt videre est in locis præcitatis, † ponit quæstionem, quando viget 6 statutum exclusiuum fœminarum, vbi bona sunt sita, & tunc dici posset, quod ligaret forenses: hic autem non sumus in casu, quo bona adsint in loco ciuitatis nouæ, quia fuit data dos in pecunia numerata: & hoc casu statutum non potest ligare personas forenses, per supra dicta, & dicit Brun. præcitato loco, num. 6.

Ex quibus, siue mares, & fœminæ successerint pariter, l. maximum vitium, C. de lib. prætert. siue stante aliquo statuto, mares tantum, & nunc agatur de successione maris, & quicquid dicendum esset de eius successione, & quomodo succedatur, satis est, quod adsit pater, & sorores. † Et sic proximiores in gradu, 7 ita, vt ab ipsis tanquam remotior excludatur Lucius, auth. de hæred. ab intestat. §. 2. Et sufficit ipsis tanquam reis, † possessoribus vincere per non ius Lucij, l. qui 8 accusare, C. de eden.

Sed dato etiam absque veri præiudicio, quod d. Lucius, posset agere ad restitutionem dotis, adhuc non intraret dispositio d. statuti de lucro dotis, quia licet Arpalices decesserit, relictis Francisco masculo, qui ante 14. annum decessit, & tribus filiabus fœminis, tamen adhuc non esset locus restitutioni dotis, cum nomine filiorum, ex interpretatione veniant e- 9 tiam fœminæ. l. si quis ita, in fin. ff. de testam. tutel. l. si ita scriptum, de legat. 2. l. iusta, & l. quisquis, ff. de verb. signif. Illustrissimus Mantic. de coniect. vltim. volunt. li. 11. tit. 14. numer. 2. eoque magis in præsenti casu, quia statutum dicit, si decesserit sine filijs, vel cum liberis, † & clarum est, quod sine vllo dubita- 10 tionis scrupulo, propria verbi, Liberorum, significatio, deseruit etiam pro fœminis, l. cognoscere, § liberorum, & l. non est sine liberis, ff. de verb. signif. l. 1. C. de condit. insert. l. iubemus, §. si in autem, C. ad Trebell. l. cum acutissimi, Cod. de fideicom. Illustrissimus Cardinalis Mantica, d. loco, num. 11. Surd. decis. 66. numer. 9. Et hoc suadetur optima ratione, quia nomen, Liberorum, est terminus communis mari & fœminæ, l. 1. §. generaliter, ff. de legat. præstand. Et ideo comprehendit vtrumque sexum ex proprietate sermonis, non ex interpretatione, vel extinct. Bart. in l. 1. num 2. vers. vel dic, & ibi Alciat. in princ. & latius Varonen. num. 23. vers. 1. casu, ff. de verb. signif. idem Bart. in l. si quis in tantam, num. 4.
vers.

vers. habemus, C. vnde vi. Cardin. in Clem. 1. quæst. 3. numer. 8. vers. dic, quod quandoque, & ibi Barbat. num. 19. & 60. de elect. mihi colum. 20. vers. quæritur ista gloss. & col. 26. vers. imò ex vi rationis, cum alijs latè deductis coram Cantuccio in causa Romana deuolutionis domus, sub. num. 37. 4. Maij. 1580.

11 Quare stantibus dictis filiabus, vir non lucrabitur tertiam partem dotis nec aliæ duæ erunt restituendæ, sed debent remanere penes filias Arpalicis, d. l. 1. §. videamus, C. de rei vxor. act. etiam si auus viueret, quia tunc intraret consuetudo, Martini, gloss. in l. dos à pa-
12 tre profecta, C. solut. matrim. † Et tunc deferretur ipsis filijs, non vt hæredibus matris, sed, vt dicunt Doctores; auocandò dotem ab auo, & in filium transferendo, Bart. in l. post dotem. numer. 30. & seqq. ff. solut. matrim. Ripa qui de communi, in l. in quartam, numer. 191. ff. ad. leg. Falcid. Cephal. cons. 613. numer. 11. alios allegat. Honded. cons. 32. numer. 24. & 27. volum. 1. & cons. 75. numer. 37. lib. 2. Et quamuis aliqui voluerint, filios succedere, vt hæredes matris, non autem iure proprio, nihilominus Rota sequitur primam opinionem, vt in causa Clausina dotis. 12. Ianuarij 1598. coram bon. mem. D. Peregrino. Nec
13 facit, quod hoc sit argumentum à contrario sensu, quod in statutis non valet, quicquid dixerit Bald. in cons. 95. in princip. volum. 4. per text. in l. inter socerum, §. cum inter, ff. de pact. dotalibus, quia huic textui respondet ex communi opinione Gabr. consil. 58. num. 19. & seqq. lib. 1. & latè prosequitur, qui alios allegat. Phanucc. de lucro dot. gloss. 11. numer.
14 9. & seqq. Aduertendum autem est quod licet argumentum à contrario sensu ita generaliter non dicatur sumi, sumitur tamen ad limites verborum, quæ in sensu directo ponunt, non autem quando plus venit ex mente, & intellectu, & interpretatione, quam verbis. Butr. in c. cum Apostolica. numer. 10. de his, quæ fiunt à prælat. sine consens. cap. Decius, cons. 386. num. 4. circa medium, vers. quia tale argumentum à contrario. Tiobius Non. cons. 50. numer 14. Ofasch. dec. 85. numer. 14. Honded. cons. 16. numer. 60. libr. 1. Et si modo prædicto sumatur argumentum, dicendum etiam virum succedere in tertia parte, & teneri restituere alias duas filijs non extantibus, vel non peruenientibus ad 14. annum, ipsis vero extantibus, virum non excludi, sed an succedat, vel non, statu-
15 tum non determinat, † propterea casus remanet in dispositione iuris communis, l. commodissime, ff. de lib. & posthum. l. si extraneus, ff. de condict. ob causam, Decius, loco præcitato, & Honded. in terminis
16 statuti pariter, loco allegato. Hinc est quod Roland. de dote, quæst. 43. numer. 3. voluit, post alios quos allegat, argumentum à contrario sensu valere, quando ius commune per illud non corrigitur, sed reseruatur. Quare in hoc casu tale argumentum valebit, quia ius commune non corrigitur, sed seruatur, quia succedunt filij, vt fuit superius dictum.

Nec placuit, quod statutum disponat super duabus partibus dotis, & non super tertia viri quia clarè patet, quod intentio statuti fuit disponere solum de lucro dotis in fauorem maritij, & non de duabus tertijs, fauore illorum quibus dos est restituenda. Et hoc patet ex rubrica, cuius verba sunt, (quod maritus lucretur tertiam partem dotis: & de dotium resti-
17 tutione,) † quæquidem rubrica demonstrat, & declarat intentionem statuti, Bald. in l. 1. sub. numer. 6. vers. modo in glos. C. ne liceat tertiò prouocare. Alex. in l. 1. numer. 3. ff. si cert. pet. & cons. 13. incipien. casu primo, sub numer. 8. vers. sicut per rubricam, lib. 3. Decius, d. cons. 387. numer. 7. vers. prædictis tamen non obstantibus.

Nec resistunt verba illa in rubrica, (& de dotium restitutione,) & in nigro, quod (duæ tertiæ partes restituantur cui de iure,) † quia hæc veniunt in neces- 18 sariam consequentiam, & ideo non alterant dispositionem, ad text. in l. 1. ff. de auct. tutor. & in l. conditionibus, §. pupillus, ff. de condit. & demonstrat. Sed dato etiam quod disponerent super restitutione dotis, quod tamen non visum fuit Dominis, nisi in necessariam consequentiam, adhuc intraret argumentum, quia stantibus filijs, dos non debet restitui, sed debetur ipsis secundum dispositionem iuris communis, per supradicta.

Minus officit, quod propter illud statutum exclusiuum fœminarum, in hoc statuto de lucro dot. non veniunt fœminæ, † sed nec etiam nomine liberorum, 19 Iason. cons. 140. num. 32. Vol. 2. Roland. cons. 82. num. 41. volum. 3. cum alijs per Illustrissimum Manticam, de coniecturis vltimarum volunt. 14. lib. 11. num. 2. & post eum Surd. decis. 66. numer. 10. Respondetur enim, quod, licet nomine filiorum non veniant fœminæ, quando adsit tale statutum, † tamen est aduer-
20 tendum, quod non extantibus masculis, vel deficientibus, nomine filiorum veniunt etiam fœminæ. Bart. in l. vt iusiurand. §. si libere, num. 5. ff. de oper. libert. Decian. respons. 30. num. 40. & seqq. volum 3. Bercus, consil. 83. num. 10. lib. 2. Cephal. cons. 252. numer. 23. lib. 2. Brun. de stat. exclus. fœmin. art. 1. num. 36. & melius, art. 12. nu. 109. Et fuit dictum in causa Bononien. de Beroaldis. 18. Aprilis prædicti coram R. P. D. meo Lutio.

Et ideo cum extent filiæ fœminæ, debent succedere, quia dominus Lucius non potest iuuari alio statuto exclusiuo fœminarum, quod non ligat forenses, & pariter quod non adessent agnati, & quod istæ mulieres non ligentur illo statuto. Quare non impeditur, quin nomine filiorum, veniant fœminæ, vt dictum fuit.

Non obstat, quod adsit aliud statutum, sub rubrica 30. lib. 5. in quo cauetur, quod statutum nullam recipiat interpretationem etiam à iure communi, vel canonico, quia etiam licet, quod adest aliud statutum, eodem lib. 5. cap. 25, in quo habetur, quod dispositum in masculino, intelligatur etiam dispositum in fœminino, nisi constet de contraria mente & ratione, tacita, vel expressa statuti, & quod in hoc casu non agitur propriè de interpretatione, sed de verbo liberorum, vt dictum fuit, tamen hoc debet intelligi, † quod 21 statutum non recipiat interpretationem friuolam, non enim excludit intellectum qui colligitur ex verbis, & animum ipsum. Brun. de stat. exclus. fœm. in. ar. 5. num. 109. Et quamuis adsint verba prægnantia. scilicet etiam à iure communi vel canonico, non tamen tollit interpretationem, quæ fit per punctum rationis, vel ex communi vsu loquendi, vel ex communi obseruantia Brun. loco præx mè citato, numer. 113. Et ideo non debet excludere, quod nomine filiorum deficientibus masculis, non veniant fœminæ, per supradicta.

Ex quibus in summa conclusum, quod, aut dominus Lucius vult iuuari statuto de restitutione dotis, & non potest, quia non est amplius locus restitutioni, cum pater Arpalicis predecesserit, Sed, dato quod Lucius posset agere ad restitutionem, adhuc dos non esset restituenda, † cum adsint filiæ fœminæ, quæ comprehenduntur sub nomine filiorum, saltem non 22 extantibus masculis. Aut vult iuuari Lucius statuto de successione, & non potest, † quia non ligat istas filias forenses, nec aliquid fuit conuentum super hu- 23 iusmodi statuto.

Luca-

Lucæ Iurispatronatus. Merc. 21. Maij. 1603.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus est indiuiduum.*
2 *Patronus potest separatim, vel coniunctim cum præsentatis esse in iudicio.*
Præsentatio est fructus diuisibilis, & separatus à iurepatronatus.
4 *In diuisibilibus sententia quoad vnum potest valere & non quoad alium.*

DECISIO CXII.

1 Licet iuspatronatus sit indiuiduum, cap. 1. de iurepat. Bald. in l. familiæ. num. 1. C. comm. vtriusque iudic. Roch. de iure patr. in verb. ius. numer. 10. tamen Lucretia solum egit super iure patronatus, Vincentius verò ab ea præsentatus agebat super institutio-
2 ne. † Et dubitari non potest, quin patronus possit separatim, & coniunctim cum præsentatis agere. Rota, decis. 2. de iure. patr. in no. Lambert. de iurepatr.
3 lib. 2. q. 8 art. 3. per totum. Et clarum est, † quod præsentatio est quid separatum abipso iurepatronatus, qui fructus est diuisibilis, Roch. loco præcitato, num. 12. Hinc est, quod alias Rota resoluit, teste Lancelloto, de attentatis 2. parte, c. 12. ampliat. 11. num. 12. sententiam fuisse validam, quoad patronos citatos quia beneficiati agebant solum super manutentione quę erat omnino separabat ab eo super quo pa-
4 troni agebant. † Et clarum est de iure, quod, quando agitur super aliquo diuisibili, sententia post valere quoad vnum, licet secus quoad aliud, l. de vno quoque, ff. de re iudicat. & latè persequitur Gabriel. conf. 56. numer. 16. vol. 1. Et fuit resolutum in causa Pampilon. Parochialis de Stella, 8. Nouembris preteriti coram me.

Ex quibus cessant in contrarium deducta, ex indiuiduitate rei super qua agitur, quia vnus super vno, alter vero, super alia ra agebatur.

Toletana Capellaniæ. Lunæ 26. Maij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Possessio probatur per instrumentum adeptæ possessionis.*
2 *Possessio iunior præsumitur clandestina.*
3 *Iudex nulliter procedens, non priuat possessione.*
4 *Possessio ciuilis est manutenibilis contra occupantem naturalem.*
5 *Possessor sine citatione, priuari non potest possess.*
6 *Clausula, AMOTO ILLICITO DETENTORE, facit exequutorem, de mero mixtum.*
7 *Possessio instrumentalis alia non existente in possessione, prodest ad effectum manutentionis restitutionis, & alios effectus.*
8 *Exceptiones respicientes petitorum, non admittuntur in summarissimo in possessorio.*

DECISIO CXIII.

In hac causa quæ agitabatur per contradictas, dubitaui an Petro esset dandum mandatum de manutenendo: Et Domini affirmatiuam sunt amplexi quia de eius possessione anteriori constat per instrumentum, de quo in registro fol. 83. quæ fuit apprehensa, 22. Octobris, 1600. † Quod quidem instrumen-1 tum probat possessionem, l. prędia, vbi Bart. num. 1. ff. de acquir. posses. l. non idcirco, vbi Bald in princ. C. de fid. instrum. Put. decis. 360. num. 8. lib. 1. non obstante alia possessione Ioannis, capta 21. Octobris 1601. vt in registro, fol. 28. quæ tanquam iunior præsumitur clandestina Bar. in l. si duo, numer. 4. vers. si verò testes vniuscuiusque, ff. vti possidet. c. licet causam, & ibi DD. per illum text. de probat. Couar. pract. quæst. 17. in fin. ver. 12. merito.

3 Nec facit quod Ioannes fuit imissus de mandato iudicis, quia iudex nulliter processit, & ideo non priuauit Petrum sua possessione. Angelus, & DD. in l. clam possidere, §. qui ad nundinas, ff. de acquir. possess. Et cum ipse non habuerit se pro spoliato, dicitur ciuilem retinuisse, d. l. clam possidere, §. qui ad nundinas. Cuius vigore dandum est illi interdictum 4 retinendæ contra occupantem naturalem, vt tradit Bart. in l. 1. §. interdictum autem, numer. 2. & in d. l. si duo, numer. 2. ff. vti possid. Quod autem iudex nulliter processerit, dubitari non potest. † Cum enim Petrus 5 esset in possessione, debet citari, c. licet Episcopus, vbi gloss. in verb. vocato, de preben. in 6. l. fin. C. si per vim, vel alio modo, latè Felyn. in c. dudum, numer. 24. de præsumpt. stante maximè, quod in litteris aderat clausula, (dummodo tempore datæ præsentium non sit alteri ius quæsitum, & alia clausula, (amoto e-6 xinde illicito detentore,) quæ facit exequutorem de mero mixtum, Felyn. in c. de cętero, numer. 9. de re iudic. Et fuit dictum in causa Zamoren. Cupfratrum 14. Iunij 1595. coram bonę memoriæ D. Gyptio.

Nec releuaret, si diceretur, quod possessio Petri 6 fuit mere instrumentalis, quia cum non constet alium tunc temporis possedisse, † prodest ad effectum ma-7 nutentionis, & restitutionis, & ad quoscumque alios effectus. Rota, decis. 21. de restit. spoliat. in antiq. Bisignet. decis. 8. eodem tit. Farinac. dub. 41. Cassad. decis. 20. in fin. de præben. Mohedan. decis. 234. Verall. decis 334. num. 5. par. 2. Et fuit pluries resolutum.

Minus releuaret, quod Petrus non probat, se habere qualitates requisitas in fundatione de qua in registro, fol. 40. † quia hæc respiciunt petitorium, nec 8 in hoc iudicio summarissimo admittuntur huiusmodi exceptiones, Couart. pract. quæst. cap. 47. sub numer. 4.

Romana Releuationis Indemnitatis. Lunæ 26. Maij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Depositarius debet releuari ab omnibus damnis, & expensis.*
2 *In taxatione expensarum datur iuramentum in litem, præuia iudicis taxatione.*

DECISIO CXIV.

Placuit Dominis decisio in hac causa facta 20. Decembris præteriti, scilicet Lucios, & alios teneri releuare indemnem Antonium, rationibus, de quibus dicta decisione.

Nec facit, quod fideiussores se obligarunt, quod Antonius nullum damnum pateretur ex deposito, ex quo

quo non fuit passus, sed ex restitutione ipsius, depositi, quia constat, quod Antonius vocauerat se depositarium, attamen realiter non habebat bona depositaria, quod constat, tam ex confessione Vanini, de cuius bonis agebatur, dum ipsum promisit relevare indemnem, & dare fideiussores, vbi expressè habetur, quod vocauit se depositarium adeò confessio Luciorum in commissione signata manu Sanctissimi, l.cùm precum, C.de liberal. causa, quæ probat, assertionem Vanini fuisse veram. Et hoc maximè suadetur ex sustentatione litis per Lucios & alios facta, nec videtur verisimile, quod si non fuissent obligati sustinuissent litem contra dominos Varesios creditores.

1 Debet quoque Antonius releuari, præter ea quæ dicuntur in alia decisione, ab omnibus expensis factis occasione istius depositi, tam in trasportando bona post obitum Vanini, quæ tunc in actuale depositum accepit, & iterum describi obtinuit quam etiam in pensione domus conductæ causa custodiæ

2 bonorum bonorum. † Et quamuis probatio harum expensarum sit leuis, dixerunt Domini, quod detur iuramentum in supplementum, præuia taxatione iudicis.

Aretina Spolij. Mercurij 28. Maij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Iudex, non transportatis actis, nulliter procedit.*
2 *Acta præsumuntur integrè transportata.*
3 *Iura verbaliter producta, non debent transportari, & nu.4.*

D E C I S I O CXV.

Qvamuis ex dispositione Sacrosancti Concilij Tridentini, sess.24.cap.2. acta primæ instantiæ sint

1 transportanda, † ita vt iudex ob non transportationem dicatur nulliter procedere; vt pluries

2 fuit resolutum, † tamen pro integra transportatione actorum præsumitur, ita vt alleganti, acta non esse integra, omnis id probandi, incumbat.

Non obstat quod dicebatur, certa iura deficere nempe quandam fidem de certis bonis, quæ catasto sunt descripta, vt constat ex processu, fol. 143. quia illa est confessio partis in positione quam dedit, & cessat difficultas, quia huiusmodi fides repetitur in huiusmodi processu, fol.256.& 257.

Minus subsistit, quod desunt literæ dominorum Conseruatorum iurisdictionis Florentiæ, emanatæ sub die 3. Septembris 1576. nec non litteræ Apostolicæ ad fauorem d. Francisci ac literæ dominorum Conseruatorum directæ Vexillifero Montis Sancti Sauini:

3 † quia, vt constat in processu, fol.273. a tergo huiusmodi productio fuit verbalis, quod suadetur ex styloipsiusmet notarij in productione reali, de qua fol.256. in qua habetur quod talis, &c. (dict. iura produxit, quæ vna cum præsenti notula admittit, & relaxauit penes me Cancellarium.) Quæ quidem assertio non reperitur in alia productione, & ideò cùm huiusmodi productio fuerit verbalis, dicta iura non erant transportanda. Et fuit resolutum coram D. meo Ludouisio, in causa Mediolanen. bonorum emphyteoticorum, 10. Iunij 1602.

Non obstat fides notarij de productione horum iurium, quia non concludit ad productionem realem, immò videtur concludere de productione verbali per ea quæ in ipsa leguntur, scilicet, (fuerunt, & sunt infra iudicata iura, & scripturę ab eodem D. Francisco, vel eius procuratore producta) ponderando verbum illud (indicata.) quod cùm verbo producta, videtur concludere ad productionem verbalem.

4 Nec releuat, quod huiusmodi iura maximè conferant ad prætexendam causam, quia non ideò sequitur, quod sint transportanda, cum non fuerint realiter producta, nec propterea est præclusa via D. Francisco, quin illa possit in Rota producere. Et sic fuit resolutum, vtraque parte iura sua deducente.

Valentina Mercedis. Lunæ 2. Iunij. 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Contractus factus per literas censetur celebratus in loco vbi literæ recipiuntur.*
2 *Consuetudo, seu statutum requirens solemnitatem, non extenditur extra territorium.*
3 *Vbi facienda est solutio, ibi contractus dicitur celebratus, respectu fori.*
4 *Solemnitas, & consuetudo loci contractus attenditur in contractibus.*
5 *L.sed & socius, §.si absenti, ff. pro soc. declaratur.*
6 *Mandatum, re integra, potest reuocari.*
7 *Contractus celebratus extra territoriũ, ad fraudandum statutum, est nullus, nõ seruata forma statuti*

D E C I S I O CXVII.

Dvbitaui an Comiti esset concedenda remissoria, quæ ex eo petebatur, quia cum fuisset condemnatus ad soluendum salarium D. Viues, quod fuerat illi constitutum per Vicecomitissam eius matrem, & tutricem, articulabatur, quod in regno Valentiæ obseruatur, quod nullus tutor, nec curator potest procuratori, Aduocato, vel cuilibet alij salarium absque auctoritate iudicis sub nullitatis decreto, constituere. Et Domini, vtraque parte informante, resoluerunt, remissoriam non esse concedendam. Ratio decisionis fuit, † quia salarium non fuit in ciuitate

1 Valentiæ sed Comitissa per litteras constituit salarium d. Viues, qui Romæ existebat, in quo loco censebatur celebratus contractus cum in eo epistola fuisset recepta. Bald.in l. mutuum, numer.28. vbi Salicet, numer.17. ibi.& id dicit C. si quis alteri, vel sibi. Alberic.in l.2. numer.4. vers. sed iure, ff. de procur. Rot. Ianuuen. decis. 161. numer.4 Et ideo cum consuetudo

2 non prohibeat, tutricem simpliciter constituere salaria, sed sine certa solemnitate, tunc non extenditur extra territorium, vt distinguendo dicit Bart. in l.1. numer.32. quæst.6. C. de sum. Trinit. & fid. Cathol. & ibi Io. Baptist. de S. Seuerina, in repet. numer. 102. Multos congerit Lambert. de contract. fine certa solem. non valit. in verbo mulierum, q.14. numer. 41.& seqq. & post eum. Modern. Ferrarien. de clausul. e. cauf.7. gloss.19. cum. 17. vers. contrarium. tamen alias. & de ratificatione facta extra locum statuti, si contractus per procuratorem fuisset factus in loco statuti, fuit resolutum 14. Martij præteriti in causa Romana hæreditatis, de Saluiatis, coram R.P. D. meo Litta.

3 Non obstat, quod solutio erat destinata Valentiæ, & ibi quia contraxisse dicitur, vbi soluere se obligauit, l. contraxisse, ff. de action. & obligat. l.3. ff. de

ff. de bon. auth. iudic. poss. & l. hæres, §. fin. de iudic. Nam fuit resolutum, quod iuxta allegata loquuntur respectu fori, ad effectum, vt quis ibi possit conueniri. Bart. in l. semper in stipulat. numer 2. ff. de reg. iuris, & in d. l. contraxisse, Socin. ien. consl. 247. numer. 5. vers. non obstat, quod tertio loco. † In his verò quæ respiciunt solemnitatem, & ordinationem actus & litis decisionem attenditur status, & consuetudo loci contractus. Bart. locis præcitatis, & in l. cunctos populos, numero. 15. & 16. C. de sum. Trinit. & fid. Cath.

5 Minus obstat textus, in l. sed, & socius, §. si absenti, ff. pro socio, quem explicat Cephal. cons. 272. nume. 99. vol. 2. vbi renunciatio facta absenti tenet in præiudicium renunciantis ante scientiam absentis. Ex quibus conabatur probari, contractum respectu Comitissæ fuisse perfectum Valentię. Quia respondetur, quod tex. in d. §. si absentis, loquitur in renunciatione societatis, vbi interest, non esse factum, non esse
6 renunciatum, secus autem in mandato, quod re integra, potest reuocari, & sola voluntas mandantis extinguit mandatum, quia nihil interest mandatarij, l. si pater, §. cui autem, ff. de manumiss. vindic. Et ita declarat text. in d. §. si absentis. Salicet. circa final. & Fulgos. num. 1. Et in omnem euentum ista constitutio salarij fuerat facta per literas missiuas, nec vlla aderat stipulatio notarij pro absente, & antequam epistola perueniisset ad manus domini Viues, poterat per Comitissam laceri.

Nec subsistit, quod contractus licet celebratus extra territorium fuit nullus, ex quod. Viues est Valentinus, qui præsumitur scire constitutiones illius patriæ, vnde illas seruare tenebatur. Tiraq. de legibus
7 conub. qui alios allegat. gloss. 8. numero 222. † quia prædicta procederent, si contractus fuisset celebratus ad fraudandam constitutionem, vel saltem posset intrare aliqua præsumptio fraudis. ita Aretinus in l. cunctos populos, num. 8. vers. nisi actus, C. de sum. Trinit. & in cons. 14. in causa magistri Blasij sub numero 2. Paris. cons. 99. num. 58. vol. 1. Crot. consil. 1. num. 42. volum. 1. & latè prosequitur Lambert. d. loco, quæst. 17. numer. 53. Hic autem nulla potest considerari fraus, quia negotium erat tractandum in Curia, & in ea degebat dominus Viues. Notum est enim quod ipse est curialis antiquus. Ex quibus patet, quod natura negotij requirebat, quod sic tractaretur.

Romana Census Lunæ 9. Maij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Vbi non verificatur qualitas constitutionis, non militat illius dispositio.*
2 *Vbi agitur de alterius præiudicio, stricta fieri debet interpretatio.*
3 *Factum alterius non debet tertio nocere.*
4 *Obseruantia subsequuta declarat actum præcedentem.*
5 *Causa propter quam aliquid fit, debet ante omnia verificari.*

D E C I S I O CXVII.

VEndiderat censum Paulus Victorius Ianus Fabricio Fossano, accedentibus fideiussoribus, Celio, & illis de Vecchijs qui Vecchij postmodum in quadam apocha separata erga Paulum Victorium recognouerunt bonam fidem, & cum postea foro cessissent, sanctæ memor. Pius V. per suum Motum proprium mandauit, quod a die cessionis fori, vsque ad illud tempus, nulla haberetur ratio fructuum, sed solum sortis principalis, & si quid solutum hac ratione fuisset, loco sortis principalis cederet. Quare dubitatum, An casus, de quo agitur esset comprehensus in d. Motu proprio In casu, & ad effectum de quo agitur, qui est vt Celsus tanquam fideiussor non teneatur ad fructus, & soluti vsque ad hodiernum diem computentur in sortem. Et tota difficultas fuit restricta ad effectum dubij, quia quod census contineretur in Motu proprio, verba satis clara videbantur, nec hoc in controuersiam deducebatur, sed ad effectum dubij DD. censuerunt, non continere. Motus enim proprius emanauit ad fauorem DD. de Vecchis, & contra eorum creditores, vt patet ex verbis illis, ibi, [alios creditores.] ac patet ex verbis quondam Iulij de Vecchijs, & ibi, [inter ipsos creditores, &c.] qualis non erat Fossanus, quia emerat censum à Paulo Victorio, qui non modo vendiderat. sed etiam receperat pecunias. † Et ideo cum in Fossano non verificetur quali- 1 tas considerata in Motu proprio, nec contra eum militat eius dispositio, l. 4. §. prætor ait, ff. de dam. infect. eoque magis quia cum agatur de præiudicando ipsi Fossano, debet sumi strictissima interpretatio, c. dudum. de decimis. Cassad. dec. 1. in princ. de priuil.

Non obstat, recognitio bonæ fidei facta per illos de Vecchijs, quia fuit facta in apocha separata erga Paulum Victorium, † & ideo non debet nocere Fossano, auth. de duobus reis, §. si vero minus idonei. collat. 7. Bart. in l. in duobus, §. vbi duo, num. 15. ff. de duobus reis, Ronchegal. in l. reos, 11. nu. 33. vers. est tamen sciendum, de duobus reis.

Nec releuat, quod fuerit in Motu proprio habita expressa mentio huius census impositi ad fauorem 2 Fossani, cum recognitione bonæ fidei illorum de Vechijs quia hęc semper intelliguntur respectu Pauli Victorij, & illorum de Vecchijs. qui erant creditores, & debitores, & non respectu Fossani, qui excepta fideiussione illorum de Vecchijs, nihil agere debebat cum ipsis, sed solum cum Paulo Victorio, qui ex alio capite, nempe ex recognitione bonæ fidei, agebat cum illis de Vecchijs, & propter hanc caussam fuerat graduatus, nec vnquam Fossanus interuenit, aut tanquam creditor fuit nominatus in discussione.

Prædictis accedat obseruantia subsequuta, quia vsque ad hæc tempora fructus fuerunt soluti. † Et 3 hæc quidem obseruantia declarat præcedentia, l. si seruus plurium, §. final. l. qui filiabus, in princ. de leg. Paris. cons. 3. numero 37. & consil. 43. nu. 15. & seqq. lib. 3.

Et cessat omnis difficultas, quia Motus proprius 4 in fine habet adstrictiuam, quod fructus computentur in sortem, quatenus bona non sufficiunt, & ideo quatenus prædicta non subsisterent, ad huc DD. de Celsis, non possent audiri, nisi prius verificato, quod bona non sufficerent. Qualitas enim est causa priuilegij. † Et ideo debet in primis verificari, cap. vlt. 5 de præbend. Card. cons. 92. num. 5. & seqq. Bero. cons. 140. nu. 17. lib. 2. Paris. cons. 41. nu. 14. lib. 4. cum alijs.

Facen. Decimarum del Hebreros. Lunæ 9. Iunij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Parochus prætendens decimas ex prædijs, probare debet, prædia esse intra fines paro. bia.*
2 *Nomine ciuitatis, venit quod murorum ambitu terminatur.*
3 *Ex limitibus ciuitatis, non infertur ad limites parochiæ.*
4 *Episcopus habet curam generalem totius ciuitatis, & diœcesis.*
5 *Decimæ loci qui non est intra limites alicuius parochiæ, spectant ad Episcopum.*

D E C I S I O CXVIII.

1 FVit resolutum, non probari locum del Hebrero esse infra limites Parochiæ Episcopi. † Non enim probatur esse intra illos fines prout requiritur. Hostien. in sum. in tit. de Paroch. numero 1. Rom. consil. 356. numero. 1. & 2. Rebuff. super concordatis, tit. de collat. §. statuimos, li. 2. in vers. parochialis. Hoied. de benefic. incompat. par. 1. capit. 13. num. 2. Et fuit dictum coram Cantoccio, in causa Racanaten. Parochialis, sub numero 14. 20. Maij 1577. & in alia Ciuitatem decimarum Februarij 1589. coram Illustrissimo Card. Mantica, & in eadem coram bon. mem. D. Gyptio.

Nec aliquid probant testes capituli, quia deponunt de administratione solum in ciuitate, & ideo eorum depositio non potest extendi extra ciuitatem. Nomine enim ciuitatis † venit id quod murorum ambitu terminatur. cap. si ciuitas, de sent. excom. in 6. Felyn. in cap. Rodulphus, numer. 1. & seqq. de rescript. Vltra quod hæc depositio redditur turbida, ex testibus examinatis pro parte D. Ducis.

3 Nec releuat, quod locus del Hebrero sit infra limites ciuitatis, † quia non ideo sequitur, esse infra limites Parochiæ. Hostien. in cap. super eo, num. 3. & 11. de Parochijs, & in cap. quectimoniam. numer. 2. & ibi Butr. num. 6. de iurepatronatus, Felyn. in cap. cum causam, num. 12. de probat, cum alijs.

Minus faciunt alia late deducta pro parte Capituli, quia omnia tendunt ad probandum, quod locus del Hebreto sit infra limites parochiæ generalis Episcopi, † qui habet curam generalem totius ciuitatis, & Diœcesis, glos. in cap. 2. in verbo, suo subdito, de pœnit. & remiss. in 6. Butr. in capit. sicut ex literis, numero. 2. de sponsal. non autem infra limites spiritualis parochiæ, id est, quatenus Ecclesiæ Cathedralis sit parochialis, de quo hodie quæritur, sed quatenus Episcopus habet curam generalem, vt dictum est.

5 Prædictis non officit, quod non probato quod aliquis locus sit infra limites alicuius parochiæ, decimæ spectant ad Episcopum, capit. quoniam, de decim. capit. decimas, 16. quæst. 7. Rebuf. de decimis, quæst. 7. numer. 8. Et fuit resolutum in causa Oscen. decimarum, 21. Martij 1564. coram bo. mem. D. de Rubeis, quia hodie de hoc non quæritur, sed tantummodo an locus del Hebrero sit infra limites parochiæ Episcopi, considerando, quatenus Ecclesia Cathedralis est parochialis, vt dictum est.

Anconitana Assecurationis, Lunæ 16. Iunij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Testes nulliter examinati, non probant.*
2 *Acta facta in iudicio criminali, non probant in ciuili inter diuersas personas, licet socias.*
3 *In probando naufragio admittuntur testes, parte non citata, in loco naufragij.*
4 *A verbis contractus non est recedendum.*

D E C I S I O CXIX.

DOmini dixerunt, testes non probare deprædationem, quia fuerunt nulliter examinati, cap. 2. vbi Doctores, de test.

1 Nec releuat, quod isti testes fuerint repetiti in iudicio criminali, ad instantiam Iudæ cum interrogatorij Simeonis, quia hæc non fuit repetitio parte citata, sed fuerunt examinati ad instantiam Iudæ in iudicio criminali, & illa quæ dicuntur interrogatoria, sunt potius materiæ suggestæ iudici criminali, quam interrogatoria, & ideo sicuti isti testes non probarent pro Iuda, nec contra ipsum probare debent. Vital. in Clemen. 2. nu. 91. de test. Achil. decis. 1. eod. tit. & fuit alias resolutum.

2 Vltra quod huiusmodi acta non erant facta inter easdem partes, sed cum socio, † & ideo non probarent in iudicio ciuili, ita vt iudex ex illis moueri debeat. Bald. in l. 2. numer. 19. & ibi Dec. numer. 44. C. de eden. Felyn. in cap. causam, quæ. 1. numer. 18. de testibus Capit. decis. 107. num. 3. Et fuit dictum in causa Bononien. de Budriolis, sub numero 5. 25. Nouembris 1578. coram Reuerendissimo D. meo Patriarcha Alexandrino.

3 Nec applicatur, quod in causa naufragij admittantur testes etiam sine partis citatione. Butr. in l. secunda, num. 2. C. de naufrag. lib. 11. quia hoc procedit, quando examen est factum in loco naufragij, & ita declarat Bartolum Dec. consil. 82. num. 3. vers. non obstant allegata, & ad den. ad Bart. vers. & adderte, secus autem dicendum est in casu isto, ex quo examen fuit factum Anconæ, vbi aderat pars, & ideo citari debebat.

4 Minus applicatur quod dicitur, sufficere, † quod adsit nuncius deprædationis nauis; quia hoc non dicit, apocha assecurationis, in qua fit fundamentum, sed solum dicit, sufficere, quod venerit nuncius deprædationis nauis, ad effectum quod assecuratores teneantur. Sed cum nauis venerit salua ad portum Anconæ, vtique deprędatio erat probanda, ad effectum quod assecuratores tenerentur, quia sumus in casu deprædationis, non perditionis, prout loquitur apocha assecurationis, à cuius verbis non est recedendum; non aliter, de leg. 3.

Bononien. Fideicommissi de Mangiolis. Ven. 20. Iunij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Ex confessione, etiam tacita, facta in diuisione, & transactione, probatur, bona fuisse supposita fideicommisso, in præiudicium diuidentium, & singularium successorum. Quod numero sequenti declaratur.*
3 *Taciti & expressi eadem est virtus.*

4 *Ad*

4 *Ad validitatem transactionis sufficit timor litis.*
5 *Duo confines probant identitatem, & nu. 1. & 7. licet mutata sit qualitas rei.*
6 *Sequentia declarant præcedentia.*

DECISIO CXX.

FVerunt adiudicata pluris bona dominis de Maluaticis tanquam creditoribus Comitis Melchioris iunioris, quæ eius filij tanquam fideicommisso supposita recuperare intendunt. Quare cum prius fuerit firmata descendentia, & adesse fideicommissum; Dubitaui, an constaret de identitate horum bonorum. Et Domini quoad primam, & secundam possessionem affirmatiuè resoluerunt, quod enim hæ duæ possessionis fuerint suppositæ fideicommisso Comitis Melchioris, senioris, videbatur satis probari 1 quoàd primam, † ex diuisione facta inter ipsos fideicommissarios, id est, inter Comitem Melchiorem iuniorem, Ranucios, Barbacios, & alios, de qua in summario, num. 2. vbi inter alia in positione Comitis Melchioris obuenit hæc possessio nuncupata Cassina, in campo Bruno. Et probatur quoque ex alia diuisione facta de anno 1545. Quo vero ad alia possessionem id est, vnum prædium terræ aratiuæ arboratæ, &c. distinctum in quatuor petijs terræ, iuxta dominos de Faba à meridie Ariostis, & de Felicinis, foueas Castri Sancti Martini, constat pariter fuisse suppositam fideicommisso Melchioris Senioris, ex instrumento transactionis inter Comitem Melchiorem iuniorem, & 2 Comitem Vlissem de Bentiuolis. † Et hæ quidem confessiones in diuisionibus, & transactionibus, sicuti probarent inter ipsos diuidentes, & transigentes, bona fuisse supposita fideicomisso, Alex. cons. 152. nu. 1. lib. 7. ita quoque probant contra singularem successorem, vt in terminis fideicommissi est consiliũ Ruin. 128. num. 15. lib. 2. Mazzar in epit. de fideicom. quæst. 59. & tenuit Rota coram Reuerendissimo D. meo Patriarcha Alexandrino, in causa Fauentina bonorum de Nicolutijs, 15. Ianuarij 1582. & nouissime fuit admissum in causa Bononien. fideicommissi de Rubeis 3. Martij præteriti, coram R. P. D. meo Lancellotto. Et facit quod voluit Castren. cons. 94. in fin lib. 2. quod bona fuerint possessa tanquam fideicommisso supposita. Et confessio facta in instrumento diuisionis, quando emanauit ante translationem nocet singulari successori. Ruin. cons. 40. num. 3. & 4. lib. 4. Et tenuit Rota coram Cardinali Lancellotto in causa Bononien. iurisdictionis 18. Maij 1576. Et generale est, quòd confessio nocet tam singulari, quam vniuersali successori. Aym. consil. 29. nu. 1. Cæsar. de Grass. decis. 20. nu. 9. probat.

Nec releuat, quòd in istis diuisionibus non habeatur mentio, quod huiusmodi bona fuerint supposita fideicommisso, & ideo cum nulla adest confessio cessant omnia prædicta, † quia cum taciti & expressi 3 eadem sit virtus, l. cum quod, ff. si cert. pet. l. qui ad certum, ff. locat. ideò satis adest confessio, cum ipsi tanquam fideicommissarij, & vocati, fecerint diuisionem.

Nec obstant ea quæ dicuntur circa secundam possessionem, scilicet, quod licet Comes Melchior eam prætenderet à Comite Vlisse, tanquam suppositam fideicommisso, & vigore laudi Cardinalis Santi Sixti, tamen ei non fuit data, nec vigore fideicommissi, nec vigore laudi, sed in vim transactionis, cum clausula ad habendum; quia respondetur, quod transactio tanquam quid separatum ab ipsa confessionem, non tollit confessionem Comitis, nec resistit, quod fuerit 4 non obstante confessione, transactum, † quia sufficit timor litis & controuersiæ, ad validitatem transactionis sed non propterea sequitur, quod confessio fuerit erronea.

Prædictis firmatis, dubitari non potest, quin de 5 identitate harum possessionum constet. Nam quantum attinet ad primam possessionem, conueniunt duo confinia scilicet via publica, & Zena, quæ sufficiunt. Bart. in l. demonstratio, nu. 14. ff. de condit. & demonst. latè Menoch. cons. 409. numer. 84. His accedat identitas nominis, scilicet, la Cassina. Menoch. consil. 102. numer. 102. & loci, scilicet in communi Sancti Martini. Aret. cons. 109. sub. num. 3. vers. idem videtur.

Non obstat, quod in diuisionibus hæc prima possessio nuncupetur Cassina, quæ differt à possessione laborestiua, quia, vt dicunt restica fuit redacta ad culturam; & hoc idem fatentur fideicommissarij in diuisione, & cum confinia concordent, licet sit immutata qualitas rei, sufficit. Roland. consil. 67. numero 17. & seq. lib. 2.

Non officit, quod in instrumento adiudicationis, hæc non appelletur Cassina, quia vigore illius instrumenti fuit capta possessio huius Cassinæ, vt constat ex alio instrumento adeptæ possessionis, & ideo satis videtur, hanc fuisse possessionem adiudicatam 6 † Sequentia enim declarant præcedentia, l. fi. ser. uus pluribus, l. qui filiabus, ff. de leg. 1. cum alijs.

Minus obstat, quod possessio illa nuncupata Cassina, esset Tornaturarum, 67. Et quod ista sit Tornaturarum. 125. arguendo à quantitate seminis, quia tota non fuit inducta ad culturam, sed adhuc retinet prata.

Nec subsistit, quod huiusmodi Cassina sit in communi Minerbij, possessio vero de qua agitur in communi Sancti Martini; quia licèt in vna diuisione enuncietur in communi Minerbij, tamen colligitur, hoc fuisse per errorem; tum quia in vltima diuisione enunciatur in communi Sancti Martini, tum quia dicitur esse in loco dicto Campo Bruno, qui est in communi Sancti Martini. Et hoc etiam suadetur, propter contiguitatem horum duorum communium.

Quantum attinet ad secundam possessionem, confinia posita instrumento adiudicationis bene concordant cum confinibus nominatis in instrumento transactionis. Ex quibus satis constat de identitate huius secundæ possessionis, per supradicta.

Pampilonen. Parochialis de Stella Lunæ 23. Iunij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Propter præsumptam calumniam, non facilè denegatur remissoria, secus propter vehementem.*
2 *Scripturis magis creditur, quam testibus in cõcursu.*
3 *Remissoria denegatur, ob irreleuantiam articulorũ.*
4 *Tertius non potest dare de nullitate.*
5 *Non reclamans acquiescere censetur.*

DECISIO CXXI.

PEtebatur remissoria ad euitandam decisionem, in qua firmatur, sententias fuisse validas quoàd Parochianos citatos, licet secus quoàd beneficiatos non citatos, quia actiones erant diuersæ, & fiscalis non erat in causa, & Vicarius est amouibilis quare non poterat dare de nullitate, cum cura sit penes Ab-

batem,

batem, cuius monasterio Ecclesia est vnica; & ideò: cum omnes articuli tendat ad probandum, quod Vicarius est perpetuus, tam ex capite calumniæ, quàm irreleuantiæ, Domini censuerunt, remissoriam esse denegandam. Ex deductis enim coram Reuerendissimo Domino Patriarcha Alexandrino 12. Decembris 1598. in hac causa constat, Vicarium esse amouibilem, & quamuis etiam ad euitandum illam decisionem articularetur contra ipsius fundamenta, tamen manifeste colligitur calumnia, quia ex multis præsentationibus quæ dantur in summario Abbatis ab anno 1544. vsque ad annum 1579. constat, semper Vicarium fuisse ad annum præsentatum, & admissum. † Et quamuis propter præsumptam calumniam non de facili denegetur remissoria, Ægidius decis. 644. tamen hoc procedit, quando articuli sunt releuantes, quod non est hic, vt infrà dicetur, vel nisi calumnia esset vehemens, prout resolutum fuit coram Reuerendissimo D. Oriolen. bon. mem. in causa Caurien. Iurisdictionis 16. Februarij. 1587. quæ videtur in casu isto, stantibus prædictis præsentationibus.

Nec releuant testes pro parte parochianorum examinati quid deponunt, Vicarium esse perpetuum, quia non propterea cessat calumnia. Ex scripturis enim constat, Vicarium esse amouibilem, † & clarum est, quod in concursu præualet probatio per scripturas, vt fuit resolutum coram bo. mem. Bubalo, in causa Caliguritana beneficijs, 5. Iunij 1589. Vltrà quod, testes deponunt post constitutionem synodalem factam de anno 1590. in qua præcipitur, quod Vicarij amouibiles exinde non amoueantur absque legitima causa, sed nec huiusmodi constitutio tollit, quin Vicarius sit amouibilis, quod satis est, quod beneficium in titulum ei non conferatur, & quod simpliciter, absque alia priuatione, cum causa remoueri possit.

Ex capite irreleuantiæ pariter remissoria fuit denegata, probatis enim articulis non releuarent, l. ad probationem, C. de probat. gloss. & Bald. in cap. cum contingat. de offic. deleg. Cassad. decis. 2. de dilat. capu. taquen. decis. 66. part. 3. Paleot. decisione 294. Mohed. 199. Nam non adest persona legitima, quæ habeat mandatum pro Vicario, nec possunt parochiani pro ipso dare de hac nullitate, ad tex. in l. per fundum, ff. de seruit. rust. præd. ibi. Benignius, vbi Vnus ex socijs cedens ius suum, non potest postea obijcere de iure aliorum qui cedere noluerunt, & bene explicat matthæum gloss. finalis, ibidem. Et merito quidem in præsenti casu, quia Vicarius, non reclamat, nec aliquid dicit, quare censetur sententiæ acquiescere l. 5. C. de appellat. l. ab ea C. quomod. & quand. iudex, eoque magis, quia parochiani semper comparuerunt pro Vicario. Et hodie volunt allegare turpitudinem suam, scilicet, ipsos comparuisse absque mandato, & ex hoc capite dare de nullitate, respectu ipsius vicarij.

Romana Bonorum de Soderinis. Lunæ 23. Iunij 1603.

S V M M A R I V M.

1. *Ex causa Releuantiæ, etiam vnius articuli remissoria conceditur.*
2. *Propter presumptam calumniam, de facili remissoria non negatur.*
3. *In executionis remissoria non conceditur.*

D E C I S I O CXXII.

Ex capite releuantiæ, Domini censuerunt concedendam esse remissoriam. Articulatur enim, instrumentum non fuisse extensum iuxta stylum notariorum Florentiæ, secundum quem fuerat promissum de euictione. Et si aliquod instrumentum reperiatur extensum, prout est illud de quo agitur, nihilominus quod eius exequutio non solet concedi, quotiescumque constat iudici, quod causa poterat defendi ab eo qui petit exequutionem, vel quotiescumque euictio fuit iniusta. † Quando enim constat de releuantia, etiam sine fumo in profanis, remissoria conceditur. Verall. decis. 68. par. 3. Cassad. decis. 2. de dilation. Mohed. decis. 199. & sufficit, quod vnus articulus sit releuans, ad hoc vt alij admittantur, prout passim Rota fertur.

Nec releuat, quod ista remissoria videatur calumniosa, stante, quod extensio est facta iuxta formularium Florentinum, † quia propter præsumptam calumniam non de facili denegatur remissoria. Ægid. decis. 624. in fin. Cassad. decis. 3. de dilat. & fuit sæpè resolutum.

Minus refert, quod in exequutionis remissoria non solet concedi, Verall. decis. 262. par. prima, quia non agitur ad impediendam exequutionem, sed agitur ad verificandam ipsam obligationem, & causa reperitur commissa, appellatione remota. Vnde ex denegatione remissoriæ, sequeretur damnum irreparabile, quod facit, vt remissoria concedatur, vt fuit dictum coram Fabio in causa Toletana matrimonij 7. Iunij 1549. sub num. 4.

Interamnen Pecuniariæ. Lunæ 23. Iunij 1603.

E P I T O M E.

Causa ciuilis prius cognosci debet, quàm criminalis, si sit præiudicium est vicissitudinarium, stante clausula, *constito quòd causa ciuilis præiudicat criminali*, quæ formam inducit.

S V M M A R I V M.

1. *Creditor exigens creditum alids exactum, tenetur ciuiliter actione in factū, & criminaliter ex stellionatu.*
2. *Actionis stellionatus locus est, cum non reperitur impositum particulare nomen.*
3. *Causa ciuilis est præiudicialis criminali, quando illa resoluitur etiam criminalis.*
4. *Clausula,* CONSTITO, *inducit formam, nu. 21. & 31.*
5. *Causa ciuilis, & criminalis, quando oriuntur ex eodem facto, non possunt vnico contextu cognosci, & nu. 20. Secus si ex diuerso, nu. 32. & 33.*
6. *Si causa criminalis, & ciuilis tendunt ad diuersa, vna sine alia potest ad aliam procedi, secus si tendūt ad eundem finem, ne diuersæ sententiæ sequantur.*
7. *Causa ciuilis prius debet cognosci, & interim super sederi in criminali, num. 8.*
9. *Commisso causæ appellationis, non diuersificat iudicium, sed instantiam.*
10. *Accipiens scienter indebitum, committit furtum*

11 *Domi-*

11 *Dominus rei subtractæ non potest impedire iudicem criminaliter procedentem, post formatam inquisitionem.*

12 *Debitum iam solutum scienter exigens, non committit aliquod delictum, nominatum, ideoque tenetur crimine stellionatus, & lenius peccat, num. 14.*

13 *Exigens scienter pecuniam nunquam debitam, est author & fabricator doli totiusque figmenti; & infamis.*

15 *Falsi criminem non adest, vbi est aliquod primordium veritatis admixtum.*

16 *Stellionatus non infamat, si ciuilis actio non infamat.*

17 *Qui debitum solutum exigit, satisfaciens parti læsæ iudicium criminale impedit.*

18 *Causa criminalis tanquam maior prius cognosci debet quando præiudicium est vicissitudinarium, secus est quando non est vicissitudinarium, nu. 19. quia impossibilitas facti non resultat, sed tantum impotentia iuris.*

22 *Iudex ex officio potest hodie de quocunque crimine inquirere, nec admittitur reus, qui contra querelam iuris ciuilis pendentiam opponit.*

23 *Iudex non repræsentat offensum, vt dicatur eius iniuriam prosequi, sed publicam iniuriam, & equiparatur accusanti tanquam vni de populo, non tanquam priuato, nisi quando officium suum principaliter est offensum num. 24.*

25 *Vbi seruatur ius commune, non potest iudex ex officio inquirere.*

26 *Dictio, fere, est diminutiua.*

27 *Doctori attestanti de consuetudine non creditur.*

28 *Consuetudo est probanda ab eo qui in ea se fundat.*

29 *Officium iudicis mercenarium actioni deseruit, officium iudicis nobile actioni non deseruit, sed deseruit loco actionis deficientis.*

34 *Bulla Pij 4. in §. & si auditor, habet locum quando causa criminalis est præiudicialis ciuili.*

DECISIO CXXIII.

PEndente huiusmodi causa coram me, Marcutius obtinuit rescribi vt constito, quod causa ciuilis sit præiudicialis criminali, inhiberem: quare dubitatum, an constaret de huiusmodi præiudicio, & Domini resoluerunt affirmatiuè. Prætenditur enim, bis idem exactum fuisse, † ex quo oritur actio ciuilis in factum, & criminalis ex stellionatu. Bald. in l. prima, numer. 14. C. de cond. ob. indeb. Et in terminis, quod illa qui exigit debitum iam solutum teneatur crimen stellionatus, est text. not. in l. sed fideiussor, §. in omnibus, ff. mandat. vbi Bart. numer. 1. & benè Aret. in 2. not. Bald. in l. 2. numer. 12. C. quand. ciuil. act. crimin. præiud. † Cui stellionatus actioni locus est, quando non reperitur impositum speciale nomen, l. 3. ff. de crimin. stellion. Quare cum ciuilis sit præiudicialis criminali, (resoluto enim ciuiliter, quod bis idem non fuerit exactum, non potest agi criminaliter ex stellionatu) est inhibendum, stante clausula, (constito &c.) quæ inducit formam; quare debet seruari, ad trad. per Bart. in l. diem proferre, §. stat numer. 3. de recept. arbitr. Dec. cons. 438. † Et eo magis, cum causa ciuilis, & criminalis non possint cognosci vnico contextu, quando oriuntur ex eodem facto, vt in casu isto, † sed peracta vna, si actio criminalis, & ciuilis, tendunt ad diuersa, potest ad aliam rediri, licet secus sit, si tendunt ad eundem finem, l. 2. §. ex hoc edicto, & ibi notat Bart. in princ. & numer. 1. vers. videtis Domini, ff. de vi bon. rapt. l. vnica, vbi Azo. numer. 3. C. quando ciuil. act. crimin. præiu. l. l. interdum, ff. de publ. iud. Boss. in prax. titul. de pluribus violentijs, num. 115. Clar. in prax. crimin. §. fin. quæst. 2. vers. vlterius quæro, Marcan. in prax. in 4. part. princip. in 1. distinct. iudic. numer. 9. fol. 93. in fin. cum seqq. Possent enim sequi, quod contrariæ sententiæ pronunciarentur, quod est euitandum. Ioan. c. in cap. cum contingat, numer. 3. vers. est ergo, de offic. de leg. Anchar. cons. 62. numer. 3. vers. item ratione, Surd. cons. 139. num. 1. Volum. 1. † Sed. sic est, quod fuit prius intentata causa ciuilis, ideò de ea prius cognosci debet, Cyn. in d. l. vnica numer. 5. vers. sed breuiter dicendum est, C. quando ciuil. act. crimin. præiud. & ibidem, Odofred. numer. 1. & seq. & numer. 12. vers. si autem alicui, Bart. ibidem, numer. 3. & in d. l. 2. §. ex hoc edicto, in princ. vers. & quando, & numer. 1. vers. videre Domini, ff. de vi bon. rapt. & in d. l. interdum, in princ. ff. de public. iud. Abb. in cap. suæ, numer. 5. vers. nam regula iuris de procurat. Specul. in tit. de action. seu petit. §. sequitur, numer. 15. Surd. dicto cons. 139. num. 1. Vol. 1. Et supersedere habet qui intentauit prius iudicium ciuile, donec illud sit terminatum, l. damus, C. de fals. l. prima, C. de appell. vbi etiam conceditur appellatio, si non terminatur iudicium primo loco intentatum. Bart. loco allegato.

Et quamuis causa criminalis sit attentata post iudicium ciuile in partibus, hoc sufficit, † quia commissio causæ appellationis non deuoluit causam, sed instantiam. Salyc. in l. ita demum, in fin. & in l. nanctus, num. 1. C. de procurat.

Non obstat, quod quando quis scienter accepit indebitum ab alio committit furtum, l. quoniam, & ibi Salice, numer. 3. & Castren. in fine, post Bart. ff. de condict. furt. Alex. in l. in his, §. mulier, ff. solut. matrim. † Et ideo formata inquisitione de furto, non potest dominus rei subtractæ impedire iudicem criminaliter procedentem, Clar. in §. furtum, column. 6. vers. item exulatur. † Nam fuit responsum, quod † quando quis scienter, debitum iam solutum exigit, non committit aliquod delictum nominatum, ideoque propter dolum tenetur solo crimine stellionatus, vt dictum fuit, † sed qui scienter exigit pecuniam indebitam, scilicet quæ nunquam fuit debita, est author & fabricator doli, & totius figmenti, & est infamis, l. quarta, in fin. cum duabus sequen. ff. de his qui not. infam. At is qui bis exegit creditum, fuit aliquando verus creditor, † & habet aliquod primordium veritatis, & per consequens leuius peccat, Castren. in l. cum filius, §. hæres, de leg. 2. vbi ait per illum tex. † quod non est falsi crimen, quod habet aliquod primordium veritatis, vel aliquid veritatis admixtum; & in cons. 120. num. 4. volum. 1. Rimin. sen. cons. 53. num. 6. Cagnol. in procem. Digestorum, in principio, numer. 102. † Et stellionatus non infamat, quando ciuilis actio non infamaret, l. penul. ff. de crimin. stellionat. Menoch. de arbitr. cas. 381. in fine, † Quare in casu crediti bis exacti, satisfaciendo parti læsæ, impeditur iudicium criminale, nec potest iudex amplius inquirere, l. prima, in fine, & ibi Salicet. numer. 3 versic. quibusdam vero ex his, C. de crimin. stellionat. Azo. in l. vnica numer. 3, C. quando ciuil. act. crimin. præiud. Boss. titul. de crimin. stellionat. numer. 8

Nec facit, quod hic præiudicium est vicissitudinarium, vna enim causa propter facti possibilitatem approbat aliam, quare prius debet cognosci de maiori, qualis est criminalis, l. prima, C. qui accusar. non poss.

poss. Salyc. qui dicit ita Azonem legere textum, in dicta l. prima, & illam lecturam esse communiter receptam, & in l. final. numer. 1. vers. causa hæc, C. de ordin. iud. † Licet secus sit, quando præiudicium non est vicissitudinarium, quia impossibilitas facti non resultat, sed solum in potentia iuris, vt in seruo qui accusat dominum, & quod sit seruus cuius obijcitur, & pronunciari petitur; & tunc deista præiudiciali prius cognoscitur. Et ita procedunt textes, in quibus terminis nos non versamur, in l. per minorem, ff. de iudic. & cap. tuam, de ordin. cognit. l. quoniam Alexandrum, C. de adult. l. præses, C. ad leg. Flau. de plag. & §. præiudiciales, instit. de action. & alij quos allegat Hostien. in summ. de ordin. cognit. circa finem. Natt. cons. 138, numer. 3. Et in his terminis procedunt exempla adducta per Aym. cons. 280. numer. 3. Et ita distinguit Salyc. in l. vltima, numer. 1. C. de ordin. iud.

20 † Respondetur enim, quod causa ciuilis, & criminalis non possunt cognosci vnico contextu, quando oriuntur ex eodem facto, sed eum fuerit prius incepta causa ciuilis, debet prius terminari per supradicta. Secundo fuit responsum, quod cum fuerit rescriptum

21 † cum clausula, (constito, quod causa ciuilis sit præiudicialis criminali,) quæ inducit formam, non est habenda ratio, an maior, vel minor sit causa ciuilis, sed solum an sit præiudicialis criminali, qualis est, vt fuit ostensum.

22 Minus etiam officit, quod cum hodie ex officio iudex possit de quocumque crimine inquirere, non admittitur reus qui contra qu relam, siue accusationem contra se porrectam, opponeret huiusmodi exceptiones ad euitandum iudicium criminale. Clar. in §. fin. quæst. 2. in fine, & ibidem, in quæst. 10. vers. scias tamen.

23 † Iudex enim non repræsentat offensum, vt dicatur eius iniuriam prosequi, sed publicam iniuriam prosequi. Et iudex inquirens æquiparatur ei qui accusat tanquam quilibet de populo, non autem qui propter priuatam iniuriam & vindictam suam. Ita Bald. in l. cum mulier, ante numer. 32. vers. item iudex non repræsentat, ff solut. matrim. Bartol. in l. prima. §. si publico, numer. 16. ff. ad leg. Iul. de adult. † Nisi

24 quando officium suum est principaliter offensum, vt in falso teste, calumniatoribus, & similibus. Natt. cons. 138 nu. 15. vol. 1.

25 Nam fuit responsum, quod iudex non potest ex officio inquirere, vbi seruatur usus communis sed vbi viget talis consuetudo. Clar. in prax. d. quæst. 10. vers. scias tamen, ibi, bene verum est quamuis Clar. attestetur, esse generalem consuetudinem tamen dicit,

26 in omnibus fere casibus, † quæ dictio ferè, cum sit diminutiua, non firmat in omnibus casibus, l. in omnmi, ff. de adopt. l. intra vtiles §. sed diuortibus, ff. de minor. Bald. in l. 3. ante numer. 42. C. de edict. Diu. Adrian. tollen. Et ideo ex hoc nihil potest concludi, cum data instantia, corruat, §. patronum, instit. de rer. diu.

27 † Vltra quod Doctori attestanti de consuetudine non

28 creditur. Mohed. decis. 2. & 3. de consuet. † Et ideo esset probanda ab eo qui in ea se fundat. Imol. in cap. super his, sub. numer. 10. vers. sed argumentum, extr. de constit. Bartol. in l. in illa, numer. 5. ff. de verb. oblig.

Et in super in hoc casu non potest expediri huiusmodi negotium, nisi officio iudicis mercenario,

29 † quod actioni intentatæ deseruit, quæ cum sit sublata ex eo quod prius fuit actum ciuiliter, impossibile est dare officium iudicis mercenarium: per se enim tanquam accidens non subsistit, nec iudex potest prosequi ex officio quod est male, & perperam inchoatum, quicquid dicendum esset, quando negotium

30 esset expediendum officio iudicis nobili, † quod actioni non deseruit, sed deseruit loco actionis deficientis, l. quod si minor, §. finali, ff. de minor. Ita Bald. in d. l. cum mulier, numer. 32. circa medium, vers. posset. Anch. in cap. iudicis, numer. 5. de offic. iud. Gregor. Tholosan. in syntag. iur. lib. 47. cap. 21. numer. 10. & seqq. † Et tandem in omnem euentum, cessantibus

31 etiam præmissis, sufficit, quod actio ciuilis sit præiudicialis criminali ad effectum quod possit inhiberi stante clausula (constito, &c.) vt supra dictum est.

Nec minus resistit tex. in vlt. C. de ordin. iud. vbi

32 prius cognoscitur causa criminalis, quam ciuilis, † quia, vt ex lectura textus apparet, & not. gloss. ibidem in vers. sæpe, causa criminalis, & ciuilis, in casu illius tex. non erat super eodem facto sed ambæ quæstiones erant principales, & diuersæ, quod non est in casu isto.

33 Nec Put. decis. 48. & 275. lib. primo, Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. limit. 23. aduersantur prædictis, quia loquuntur, non quando agitur super eodem facto, sed super quodam incidenti quod tollit ius, vt de subornatione testium, falsitate instrumenti, & similium.

34 Denique non officit Bulla Pij IV. in §. & si adiutor, quia ibi dicitur, quod tunc adiutor quiescere debet, quando criminalis est præiudicialis ciuili: sed nos non versamur in his terminis per supradicta.

Meliten. Parochialis. Ven. 27. Iunij. 1603.

SVMMARIVM.

1 *Possessio instrumentalis, est manutenibilis.*
2 *Possessio posterior præsumitur clandestina.*
3 *Decretum irritans inficit titulum, & possessionem, quando decretum est iustificatum alias non tollit detentationem, seu insistentiam facti nu. 4.*
5 *Possessor beneficij interim dum cognoscitur, an beneficium sit reseruatum, debet manuteneri.*
6 *Iudex ritè procedendo, priuat possessione.*
7 *Reseruatio debet esse notoria, & indubitata, vt sit locus subrogationi gratiosæ.*

DECISIO CXXIIII.

Conclusum fuit, Stephano dandum esse mandatum de manutenendo De eius enim possessione constat ex instrumento, † quod ipsam probat, l. præ-1 dia, vbi Bart. ff. de acquir. possess. l. non idcirco, vbi Bald. C. de fid. instrum. Put. decis. 360. numer. 8 lib. 1. non obstante alia possessione Ioannis Dominici, † quæ 2 tanquam iunior, præsumitur clandestina, l. 1. in fin. vbi DD. ff. vti possid. Bart. in l. si duo, num. 4. eod. tit. cum alijs.

Nec releuat, quod Stephanus cæpit possessionem post collationem sibi factam ab Ordinario absque eo quod examinatetur ab examinatoribus synodalibus, & ideo cum non fuerit seruata forma Sacrosancti Concilij, cap. 18. de reformat. numer. 24 non modo prouisio fuit nulla, verum etiam possessio, quia Concilium habet decretum irritans, † quod inficit titulum, & 3 possessionem. Cassad. decis. 11. numero 5. super regul. Gabr. de claus. concl. 3. & fuit pluries resolutum. † Quia hæc conclusio procedit, quando decretum est 4 iustificatum, & ante iustificationem non tollit detentationem, seu insistentiam facti, vt fuit resolutum in causa armen. Prioratus, 16. Ianuarij, & 16. Februarij 1598. coram bo. me. Orano, & de anno 1600. 26. Octobris idem fuit resolutum in causa Cautem na Capella.

pellaniæ coram R.P.D. meo Milino, Hic autem non potest dici decretum iustificatum, quia Concilium, vt videre est in fine, dat licentiam Ordinarijs, in certis casibus non seruata præscripta forma, priuatum examen, cæteris tamen seruatis, adhibere, & insuper dat facultatem Synodo circa examinationis formam, addere, vel remittere. Et donec cognoscatur, an versemur in limitatione Concilij, & limitatio adaptetur ad 5 præsentem casum, † interim Stephanus debet manuteneri, cap. 1. vbi Abb. num. 8. de restit. spoliat. Dec. cons. 92 numer. 1. Put. decis. 497. numer. 2. lib. 2. vbi fuit dictum in causa Barchinonen. beneficij, 19. Iunij 1600. coram Reuerendissimo D. meo Decano. Et hoc etiam modo respondetur ad id quod dicitur, beneficium vacasse in mense reseruato, & ideo titulum & possessionem fuisse infectam, quia episcopus habet indultum conferendi, etiam in mensibus reseruatis, quod fuit canonizatum in simili Meliten. Beneficij sancti Marci 20. Iunij 1592. coram R.P.D. meo Penia. Et quamuis respondeatur, quod indulgetur Episcopis quod possint conferre etiam in mensibus reseruatis ordinarijs, & familiaribus, etiam consanguineis, non tamen ob id cessat reseruatio, modo conferatur talibus personis, vt de beneficijs debitis certo generi personarum, quod cadant sub reseruatione, modo conferantur illi generi; fuit resolutum in causa Vibonen. Prioratus, prima Februarij 1602. coram Reuerendissimo Domino meo Patriarcha Alexendrino. Tamen negari non potest, quin hęc requirant altiorem indaginem, & quod multum differant inter 1 se, quod beneficium sit debitum certo generi personarum, & quod Episcopus possit conferre, etiam in mensibus reseruatis: & ideo interim Stephanus debet manuteneri, d. cap. 1. cum allegatis.

Minus facit, quod possessio Ioannis Dominici fuit capta vigore subrogationis gratiosæ, de mandato iu-6 dicis, † qui rectè procedendo priuauit Stephanum sua possessione. Angel. & Doct. in l. clam possidere, 7 §. qui ad nundinas, ff. de acquir. possess. † quia cum reseruatio sit turbida, etiam deductis, immissio non solet concedi, quando reseruatio non est notoria, & indubitata, vt fuit resolutum coram Reuerendissimo Domino meo Decano in causa Neapolitana Rectoriæ, 15. Februarij, 1598. & coram R.P.D. meo Ludouisio, in causa sancti Angeli Lombardorum 3. Iunij 1602. vbi aliæ decisiones allegantur. Et ideo donec cognoscatur, an ritè fuerit processum Stephanus debet manuteneri per supradicta.

Parmen. Pensionis. Veneris 4. Iulij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Possidenti datur mandatum de manutenendo, etiam post sententiam cōtra se latam, si appellauit, nu. 4.*
2 *Confessio facta in positionibus probat contra confitentem.*
3 *Possessio antecessoris iuuat successorem.*
5 *Clausula, SALVO IVRE CONSEQVENDI RESIDVVM, præseruat iura ad effectum manutensionis.*
6 *Clausula, DVMMODO REMANEANT CENTVM PRO RECTORE, non debet iustificari à pensionario, in iudicio summarissimo.*

DECISIO CXXV.

FVit resolutum, Brunoro dandum esse mandatum de manutenendo in possessione exigendi pensionem annuam scutorum 180. auri in auro, † cum de 1 cuius possessione constet, §. hodie, instit. de interdict. † ex confessione patris in positionibus, l. cum precum, 2 C. de liber. caus. Abb. in cap. final. numer. 15. Versic. idem in positionibus, C. de confess. Alexan. cons. 118. num. 5. lib. 2. & cons. 92. in principio, lib. 5. Felin. in cap. examinata, num. 2. de iudicijs, cum alijs.

Non obstat, quod huiusmodi confessio fuerit de exactione facta ab antecessore, † quia huiusmodi 3 quasi possessio nocet etiam successori, Guido Pap. decis. 29. Gig. de pensionibus, quæst. 47. numer. 10. Put. decis. 151. lib. 3. Et fuit dictum in causa Romana censuum, 8. Februarij 1577. sub numer. 10. coram bonæ mem. Otto en.

Nec facit, quod fuerit lata sententia super redu-4 ctione pensionis; quia cum sit per appellationem suspensa, non impedit, quominus Brunorus manuteneatur. Barr. in cap. cum dilectus, in fine, de caus. posses. & propriet. Menoch. de retinen. possess. remed. 3. numer. 849. & sequen. & fuit dictum in causa Beneuentana census, 13. Iunij, 1594. coram Reuerendissimo Domino Episcopo Pacen.

Minus facit, quod Brunorus cecidit facto suo à possessione, stante quod obtulit se paratum accipere pensionem iuxta prædictam sententiam, quæ declarat, esse reducen. ad scuta centum duodecim, ob idque non potest prætendere se manuteneri vltra istam summam; quia hæc oblatio fuit cum clausula † (saluo iure consequendi residuum,) quę præseruauit 5 iura ipsius Brunori. Aym. cons. 33. sub. numer. 17. & cons. 170. num. 6. & consil. 127. sub numer. 7. & consil. 144. sub. nu. 15. & est text. in l. 4. §. 1. ff. quib. mod. pign. vel hypothec. soluat.

Nec releuat, quod pensio sit reseruata cum clausula, († dummodo centum remaneāt pro R ctore,) quæ 6 debet iustificari, quia rum gatur de possessorio, iustificatione non eget, Moned. decis. 9. de caus. poss. & propr. & fuit dictum coram me in vna Oscen. pensionis, 27. Iunij 1601.

Romana Emphyteusis. Ven. 4. Iulij. 1603.

SVMMARIVM.

1 *Identitas probatur ex pluribus confinibus.*

DECISIO CXXVI.

CIrcumscriptis etiam instrumentis promissionis dotis, & transactionis, quæ non sunt in actis, adhuc constat ex testibus, de legitimatione personarum. Et visum fuit Dominis, quod hoc non sine maxima calumnia negari possit, prout etiam idem dictum fuit quoad identitatem domus, † quia vltra 1 quod confinia conueniunt, vt dicitur in alia decisione, res est tam notoria, & publica, vt in hoc vlterius non sit insistendum; nec aliqua egeat probatione. Quod autem competat actio D. Sulpitiæ, & litis consortibus, ad recuperationem domorum, de quibus agitur, fuit latè deductum in alia decisione, contra quam, licet pluries fuerit dictum per partem aduersam, velle aliqua deducere, tamen non solum aliquid nunquam fuit deductum, sed distulit vsque ad vltimas

mas audientias, informare, & tunc nec etiam aliquid deduxit. Quare fuit resolutum, dandam esse immissionem, seruatis tamen seruandis, quia iam Rota firmauit, huiusmodi Venditionem fuisse nullam.

Mediolanen. Pensionis. Vener. 4. Iulij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Successor in possessione beneficij dicitur successor illius qui beneficium possidebat,*
2 *Cleri us probatur per litteras patentes.*
3 *Lis probatur ex confessione pa tis, & decisione Rotali.*
4 *Acta producta probant contra producentem.*
5 *Valor beneficij probatur ex confessione partis ad positiones.*

D E C I S I O CXXVII.

PRoposui dubium, 14. Aprilis præteriti, an Capitulum teneretur soluere pensionem Carolo. Et Domini tunc dixerunt, quod videretur in gratia Caroli esse iustificata, quia si esset iustificata dixerunt, Capitulum teneri, nam in receptione concurrit voluntas, & potestas Papæ, l. si quæramus, ff. de testam. l. conficiuntur, §. 1. ff. de iur. codicill. cum vulg.

Nec dixerunt, obstare DD quod pensio fuerat reseruata Carolo, soluenda per Aloysium, & eius successores, cuius non est successor Capitulum, sed Petri Lamburghi, de cuius consensu fuerat facta voio, qui Lamburghus fuerat prouisus per obitum Leonis Carpani, & Leoni fuerat collatum ius per Iosephum, 1 qui litigabat cum Carolo, † quia satis dicitur Capitulum successor Aloysij, ex quo Aloysius fuerat in possessione huius beneficij. Achill. dec. 1. & 6. de pens.

Quantum attinet ad iustificationem gratiæ, est 2 quoque iustificata, † Quod enim Carolus sit clericus, probatur ex litteris patentibus, vt pluries fuit resolu-3 tum. † Lis narrata probatur, ex decisione facta in causa coram Illustrissimo D Cardinali Bianchetto, quam ex propositione Leonis Carpan, in qua habetur mentio de huiu modi lite; & hæc gratia fuit 4 producta à parte aduersa, & ideo in ea contenta probant contra producentem. Bald. in l. cum precum, C. de liber. caus. num. 3. Gozad. cons. 42. numer. 9. Roman. cons. 65. in nn. D. c. in l. 2. nu. 6. & 7. C. de instit. & substit. & cons. 558. num. 7 Socin. sen cons. 66. num. 13. vol. 1. Quod verò pensio 30. ducat. reseruata vna cum alia prius reseruata 15. ducat. non excedat medie-5 tatem valor s, & etiam valorem, † probatur ex confessione ipsiusmet p rtis ad p sitiones, d. l. cum precum, C. de liber. caus. Abb. in cap. final. numer. 15. V. rfic. idem in positionibus, de confess. Alex nd. consil. 118. numer. 5. lib. 2. & consil. 42. in princip. lib 5 Felyn. in cap. ex. mpata, numer. 2. de iudicijs, cum simil.

Non obstat, quod fuerit narratum, beneficium huiusmodi esse simplex, quod tamen non probatur tale, quia fuit obtenta n. ua gratia, in qua narratur, esse Canonicatum, quam tamen gratia dixerunt Domini, esse producendam in actis.

Tarraconen. Præpositurarum. Vener. 4. Iulij 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Scriptura bene compulsata, & registrata in vna causa, vigore Innocentianæ probat in alia.*
2 *Scriptura ex archiuio extracta, non probat extra territorium, & inter non subditos, secus tamen inter subditos, etiam extra territorium, nu. 3.*
4 *Scriptura carens subscriptione notarij, si est subscripta à supremo Principe loci, à Legato, ab Archiepiscopo, & alijs, probat quia subscriptio Supremi Principis, & Legati supplet omnes defectus.*
5 *Dispositio loquens in testamento, trahitur ad alios casus, est paritate rationis.*
6 *Scriptura priuata subscripta à tribus testibus fidem facit.*
7 *Scripturæ informi obseruantia subsequuta fides adhibetur.*
8 *Obseruantia præsumitur subsequuta est titulo præcedente.*

D E C I S I O CXXVIII.

FVit resolutum, instrumentum siue scripturam an 1 ni 1154. esse in forma probanti, fuit enim bene compulsata, & registrata in alia causa, & ideo facit fidem in ista, vigore Innocentianæ, de qua per Verall. in decis. 751. num. 5. par. 2.

Concurrit etiam, quod huiusmodi scriptura est ex-2 tracta ab Archiuio ex Archiuio, † quæ licet non probet inter non subditos, & extra territorium, Verrall. decis. 42. lib. 1. † Secus tamen est, quando agitur in-3 ter subditos, etiam extra territorium. Bald. in l. exemplo, nu mer. 5. C. de probat. F. yn. in cap. ad audientiam, numer. 12. versi. qui tam non negant, de præscript. Cardin. cons. 72. num. r. & Vestrab. dicta decis. 42. lib 1. E fuit dictum coram me, in causa Florentina pecuniaria 8. Iunij 1601.

Nec refert, quod huiusmodi instrumentum, vel scriptura non habeat subscriptionem notarij, † quia 4 cum fuerit subscripta à Comite Barchinonæ, à Cardinali Legato, ab Archiepiscopo cum subscriptione Episcoporum Prouincialium, talis præsentia, & subscriptio Pr ncipis, & Legati supplet omnes defectus, l. omnem C. de testamen vbi Alexand. in fin. Imol. in cap 1. sub. num. 17 Verl. fallit tamen, de fi. co testat. † Cuius dispositio loquens in testamento, trahenda 5 videtur ad alios casus à paritate rationis, vt per Corn. cons 200 num. 1. vol. 1. maximè cum certum sit, Comitem Barchinonæ fuisse supremum Principem, prout requiritur ad hunc effectum. Socin. iun. cons 137. num. 5. vol. 1.

Sed quatenus etiam esset scriptura priuata, adhuc 6 fidem faceret, cum habeat subscriptionem plurium testium, quando tres sufficiunt, vt scripturæ priuatæ fides adhibeatur, l. scripturas, vbi Doct. C. qui pot. in pign. hab. cap. quoniam ibi, duos viros ideneus, vbi gloss. in verb. duos viros, de probat.

Et quatenus esset scriptura informis, adhuc ei ad-7 hibenda esset fides, propter obseruantiam, cyn. inter consil. Bald. cons. 400. numer. 5 lib. 4. Bald. cons. 402. in fine, lib. 5. Aym. cons. 101. numer. 4. Et fuit late deductum in causa Bononien. Iurispatronatus, sub. numer. 5.

met. 5. 29. Martij 1574. coram bo. me. Episcopo Orioden. & coram Domino de Rubeis in causa Romana census, 21. Februarij 1578.

Et de hac quidem obseruantia satis docetur, quia semper in Ecclesia fuerunt Canonici regulares, iuxta tenorem instrumenti. † Et hæc quidem obseruantia præsumitur subsequuta ex præambulo tituli huis instrumenti, Aym. cons. 10. num. 9. & cons. 318. num. 2, Alciat. de præsumpt. regul. 2. præsumpt. 24. Et fuit dictum in præcitata causa. Bononien. iurispatronatus.

Prædictis accedant alia adminicula, de turri ædificata, & alia bene ponderata, quæ non repeto.

Romana Casalis Portus. Mercurij 29. Octobris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Nomine ciuitatis venit id quod murorum nouorum ambitu continetur, num. 3.*
2 *Ciuitas & diœcesis sunt differentes.*
3 *Ciuitas antiqua non dicitur amplius ciuitas, & quando hoc dicatur.*
4 *In diuisione locorum status præsens est attendendus.*
5 *Actus subsequens declarat antecedentem.*
6 *Obseruantia subsequuta, declarat actum præcedentē.*

DECISIO CXXIX.

IN hac causa quæ pendet coram me extra Rotam, volui consulere Dominos, an terræ nuncupatæ, Casaleni, essent vigore concordiæ reseruatæ Illustrissimo Domino Cardinali Episcopo Portuen. Et negatiue fuit resolutum, quia hoc non legitur in reseruatione, & verba sunt ita clara, vt interpretatione non egeant, l. ille aut ille, §. cum in verbis, de legat. 3.

Nec facit, quod reseruatur Illustrissimo Domino Cardinali pro tempore Episcopo tota ciuitas, & huiusmodi terræ continentur intra ambitum ciuitatis. Respondetur enim, quod non subsistit, huiusmodi terras comprehendi intra ciuitatem, † cum nomine ciuitatis, veniat id quod murorum abitu continentur, capit. si ciuitas, de senten excommun. in 6. l. 3. ff. de verb. signific. Bart. in l. 1. §. siue autem, numer. 2. ff. de nou. oper. nunciat. Felyn. in cap. Rodulphus, numer. 1, & seq. de rescript. Alciat. in l. 2. numero 1. de verbor. significat. licet non comprehendantur intra limites ciuitatis, quæ hodie exat. † Ciuitas enim & Diœcesis inter se differunt, capit. Rodulphus, de rescript. Et ciuitas dicitur illa, quæ muris nouis, non antiquis cingitur. Bart. in dicta l. 2. num. 7. † Nec ciuitas antiqua dicitur amplius ciuitas, in ea enim non modo aratrum est inductum, quod intelligitur, quando vix vestigia ciuitatis sunt relicta, vt inibi terra locum aratro præbeat, non habitationi, sed sationi idoneum, quo casu ciuitas esse desinit, l. si vsusfructus, vbi gloss. ff. quib. mod. vsusfruct. amittit. late Gregorius Tholosan. syntagm. iur. lib. 4. capit. 5. numero 15. & seqq. Sed etiam terra colitur, & aratur. Et hoc non controuertitur, sed dat causam liti. Quare ista reseruatio ciuitatis non potest suffragari Cardinali ad præsentem effectum, † cum præsens status, scilicet qui erat de tempore diuisionis, non qui alias fuit, sit considerandus, l. vbi autem, §. Idem Marcellus, ff. de in diem addict. Castren. cons. 433. in fin. vol. 1, Aym. cons. 906, num. 4. late Tiraquell. de retract. consang. §. 1. gloss. 8, nu. 25.

Prædictis accedat, quod in laudo diuisionis reseruantur quædam Illustrissimo Cardinali tunc Episcopo, & post reseruationem dicitur, cum onere ipsi Domino Episcopo custodiendi arcem, & inseruiendi Ecclesiæ dicti loci, & manutenendi ciuitatem, quas arcem, & Ecclesiam declarunt spectare ad D. Episcopum, & ideo licet in locatione postea facta de consensu Episcopi, & Capituli Sancti Petri, reseruetur ciuitas Episcopo, tamen nihil plus reseruatur, quod anteà non sit reseruatum. Ciuitas enim nihil aliud continet nisi arcem, Ecclesiam, & cauponam, quæ pariter est reseruata Episcopo Ecclesia enim de tempore diuisionis non erat incorporata arci, quia hoc fuit factum postea per bo. me. Illustrissimum Cardinalem Perusinum. † Quare reseruatio prædicta declarat hanc secundam, l. si seruus plurium, §. fin. l. qui filiabus, de leg. primo. Paris. cons. 3. numero 37. & cons. 43. num. 51. & seqq. lib. 3.

Et tandem cessat omnis difficultas, ex obseruantia subsequuta, † quia semper Capitulum Sancti Petri habuit portionem suam fructuum harum terrarum. Quæ quidem obseruantia, quatenus verba concordiæ essent obscura, ipsa declarat, l. sed Iulianus, §. proinde. & §. interdum, ff. ad Macedon. Aym. consil. 226. nu. 6. Surd. cons. 366. numer. 141. lib. 3. Et ita fuit conclusum.

Romana Sancti Thomæ Lunæ 10. Nouembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *In relaxatione mandati vigore sententiæ, requiritur citatio, alias mandatum est nullum, num. 2.*
2 *Quæ requiratur, ad hoc vt mandatum possit relaxari, absque citatione, & num. 4.*
5 *Possessio solo animo amittitur.*
6 *Possessor potest sibi mutare causam possessionis in alterius præiudicium, etiam tacitè.*
7 *Secundum, non primum spolium, est purgandum.*
8 *Lis cum colono introducta, non afficit dominum.*
9 *Attentata non dicuntur respectu illius qui non est in causa, & num. 10.*

DECISIO CXXX.

DOmini dixerunt, quod licet articulus sit valdem controuersus, † an in relaxatione mandati vigore sententiæ requiratur citatio, ex tradit. per Gabr. de citat. concl. 1. num. 129. & seqq. tamen magis placuit opinio affirmatiua, quia ex citatione non grauatur ille qui petit exequutionem, & videtur satis conueniens, quod alia pars possit deducere suas defensiones, quæ ei possint competere pro impedienda exequutione. Et hanc opinionem alias Rota sequuta fuit coram Illustrissimo D. Cardinale Blanchetto in causa Taurinen. Capellaniæ. 24. Februarij, 1576 & in causa Barchionen. bonorum, sub num. 5. coram R. P. D. meo Patriarcha Alexandrino, 16. Februarij, 1682. † Quare Iudex procedendo absque citatione, nulliter processit, & ideo spoliauit. Igitur Fratres sunt restituendi.

In reuolutione tamen registri duo vidi quæ non deducebantur: alterum est, quod sententia fuit lata prima Decembris 1589. & reintegratio capituli 26. Februarij 1590. appellatio vero fuit interposita per Fratres 18. Nouembris 1596. quare dubitaui, an in

hoc

hoc casu requireretur citatio, ex decis. 25. num. 3. circa med. de appell. in nou. † Quæ vult, quod possit
5 fieri exequutio, parte non citata, duobus concurrentibus, Vnum, quod vere appellatio sit deserta, alterum, quod de hoc iudex sit certus, & ita intellixit hanc decisionem Rota coram Reuerendissimo Patriarcha, in allegata causa Barchionen. numer. 5. & in dicta causa Taurioen. coram Illustrissimo Blanchetto. In præsenti vero casu non modo appellatio fuit deserta, sed non fuit interposita, & satis iudex erat certus, cum ex reuolutione actorum, non constaret de appellatione.

Nec decisiones Illustrissimi Blanchetti, & Reuerendissimi Patriarchæ repugnant, quia ibi iudex non fuerat certus de desertione appellationis.

Secundum, quod ex reuolutione actorum vidi, est, quod exequutio fuit facta super eadem re, super qua fuit lata sententia, quo casu dicit Gabr. ex communi opinione DD. loco præcit. num. 135. non requiri citationem, & est decisio Auoramb. 7. circa fin.

Hac diuersitate facti stante, ex solita benignitate DD. meorum, statui iterum eorum sententias audire.

Et prosequendo in reliquis decisionem, non subsistit, quod Capitulum non spoliauit Fratres, ex quo ipsi nunquam habuerunt possessionem respectu Capituli, stante quod citarunt conductorem Viridarij Ecclesiæ ad videndum decerni, & relaxari mandatum, sine præiudicio tamen iurium Capituli. Put. decis. 32. libr. 2. cum allegatis. Nam cum Capitulum postea egerit spolio, satis est, quod ex isto actu habuerit se pro spoliato, † solo enim animo perditur possessio.
5 Butr. in cap. cum ad sedem, numer. 25. de restit. spoliat
6 † Et cum Fratres essent iam in possessione Ecclesiæ, & viridarij, potuerunt sibi mutare causam possessionis, possidendo etiam in præiudicium Capituli, Bald. in l. penult. C. de pign. action. & satis eam sibi mutauerunt, cum litem sustinuerint contra Capitulum, & conabantur probare, per ipsos non fuisse Capitulum spoliatum, & tamen instante Capitulo, contrarium fuit resolutum.

Non obstat dum dicitur, quod in, omnem euentum spolium commissum erga Capitulum fuit attentatum, & ideo licet primum sit, † debet nihilominus
7 secundum ante purgari. Rip. in l. naturaliter, §. nihil commune, num. 68. de acquiren. possess. Castren. cons. 400. incip. prius quam, colum. fin. versic. 3. similiter, Dec. consil. 200. numero 5 Menoch. in primo remed. recuper. possess. numer. 383. Et fuit resolutum in causa Cortonen. bonorum 19. Decembr. 1586. & 7. Martij 1587. coram Cardinali Plato. Nam fuit responsum, quod attentata prætenduntur ex lite, & nulla lis erat inter Capitulum, & Fratres, quia Capitulum nunquam fuit citatum, nec vnquam de eo tempore interuenit in causa, Clemen. prima, vt lit. pend. Lan-
8 cellott. de attent. capit. 4. in præfat. nu. 11. †. Et quamuis lis fuerit introducta contra Petrum colonum Capituli, nihilominus ipsum Capitulum non afficiebat. Abb. in cap. quoniam frequenter, § in alijs, numer 23. & 6. vt lit. non contest. Aut prætenduntur attentata ex eo quod post appellationem interpositam à Petro à decreto de immittendo, iudex relaxauit mandatum.
10 † Et hoc casu, dato etiam quod esset locus appellationi, nihilominus respectu Capituli non possunt considerari attentata, cum Capitulum non esset in lite per supradicta.

Romana de Bombellis. Vener. 14. Nouembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum in litem datur, stante dolo, & difficultate probationis, ex dolo causata.*
2 *Testes examinati pro informatione curiæ, non probant.*
3 *Clausula apponendo alia bona si quæ extarent, operatur, vt faciens inuentarium, possit deinde alia bona describere.*
4 *Hæres non tenetur conficere inuentarium, nisi instantibus fideicommissarijs.*
5 *Iuramentum in litem non datur, nisi verè constet de bonis super quibus petitur iuramentum.*

DECISIO CXXXI.

Fuit resolutum, Ioannæ non esse dandum iuramen-
1 tum in litem, quod datur duobus concurrentibus, scilicet dolo, & difficultate probationis ex dolo causata. Barto. in l. in actionibus, num. 22. ff. de in lit. iur. Purpur. consil. 369. numer. 44. & sequen. lib. 1. Paul. de Monte Pico, cons. 97. numer. 7. Plot. de in lit. iur. §. 22. numer. 1. Menoch. de arbitr. cas. 208. nume. 1.

Dolus in præsenti casu non probatur, Licet enim testes deponant de transportatione aliquorum bono-
2 rum, † tamen isti testes sunt examinati pro informatione curiæ, quæ sicuti non probarent pro Helena, ita quoque contra ipsam probare non debent Vitall. in Clem. 2. numero 91. de test. Achill. decis. 1. eod. tit. & fuit dictum coram me in causa Anconitana assecurationis 16. Iunij præteriti. Vltra quod non probatur concludenter, quod ista bona essent hæreditaria Bernardini.

Nec officit, quod Helena non apposuerit omnia bona in inuentario, quia postea in eodem inuentario
3 descripsit alia bona, † potuit hoc facere, stante clausula posita in primo inuentario, de apponendo alia
4 bona si quæ extarent.† Vltra quod hæres non tenetur conficere inuentarium, nisi instantibus fideicommissarijs. Ruin. consil. 159. numer. 25. lib. 3. Guido Papa decis. 351. Corn. cons. 303. numer. 8. lib. 1. Socin. iun. consil. 51. numer. 1. lib. 3. Cephal. consil. 396. numer. 49. Peregr. de fideicommiss. art. 3. num. 79. vel quatenus ipse hæres velit vti beneficio legis, & inuentarij. l. fin. in princip. versic. cum igitur, & in §. fin vero, & in §. penult. C. de iur. delib.

Ex quibus p... etiam deficere secundum requisitum, quia difficultas probationis non prouenit ex do-
5 lo ipso. † Vltra quod non constat, super quibus bonis sit dandum huiusmodi iuramentum, & tamen requiritur vera notitia eius super quo petitur iuramentum. Ruin. consil. 35 numer. 10. lib. 5. Socin. consil. 194. nu. 1. lib. 2. Et tenuit Rota coram R. P. D. Penia in causa Romana Computorum 17. Nouembris 1595. Non constat enim de qualitate bonorum transportatorum, & dato etiam quod testibus esset credendum, deponunt, quod erant in quodam sacculo.

Patauina Decimeque. Vener. 14. Nouembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Non entium nulla sunt qualitates.*

2 Dicta

2 *Dicta testium obscura per alios declarantur, & supplentur.*
4 *Verba nouales, & terra noua; fructus nouales, & terra noua, non sunt idem.*
4 *Obseruantia dans fidem scripturæ informi, debet esse certa, & non æquiuoca.*
5 *Historijs non creditur, nisi sint tales, quod illis à maioribus nostris sit adhibita fides.*

DECISIO CXXXII.

Adunt, vt prætenditur, duo instrumenta donationis decimarum. Primum quod reperitur, & Rota resoluit esse in forma probanti, confectum de anno 1180. in quo Gerardus Episcopus Paduanus donat Conuentui Sanctæ Mariæ Carcerum decimas nouialium Palussia de Baone per hæc verba, (habito consilio fratrum nostrorum Canonicorum, & aliorum sapientum, omnes decimationes paludis de Baone, siue quæ nunc ex colitur, siue quæ in posterum ad culturam quacumque occasione prouenerint, Vobis, & Ecclesiæ vestræ titulo donationis offerimus, donamus, tradimus, & concedimus.)

Alterum verò instrumentum, vt dicitur, est donationis nouallium in genere, factum vt prætenditur de anno 1189. quod non reperitur, in quo idem Episcopus donat per hæc verba formalia: (Gerardus Paduanus Episcopus donationem in reuocabilem fecit eidē Ecclesiæ, totam decimationem omnium nouallium de Baone, tam quæ nunc sunt, quam quæ pro temporibus fuerint, tam in terra, quam in palude.) Reperitur tamen exemplum huius instrumenti factum de anno 1307. quod Rota resoluit 10. Martij præteriti, non esse in forma probanti. Tum quia fuit exemplatum de mandato, & auctoritate iudicis laici, tum etiam quia adest rasura in loco suspecto, cuius tamen obseruantiam referuntur Domini videre, ex qua etiam scripturæ informi solet fides adhiberi, & in disputatione dubij Domini non se restrinxerunt ad exemplum anni 1307. quia omnes actus sunt facti ante dictum exemplum, sed ad obseruantiam ipsiusmet originalis quam deducebant monachi Carcerum ex confirmationibus apostolicis, testibus alias examinatis, terminationibus factis, & pluribus alijs actibus, de quibus in summario concordato per totum, & ex historia ipsiusmet Congregationis Camaldulensium.

Sed de ipsa obseruantia minimè constare Domini resoluerunt, Nam quantum attinet ad confirmationes Apostolicas, confirmatio Lucij Vrbani sunt ante dictam donationem de anno 1189. Illa enim Lucij est de anno 1184. & illa Vrbani de anno 1186. Quare non possunt comprehendere donationem factam de anno 1189. quæ nondum erat in rerum natura; † cum non entium nullæ sint qualitates, Leius qui in prouincia; §. fin. ff. si cert. petat. cap. ad dissoluendum; de desponsat. impub. Vltra quod verba vtriusque confirmationis sunt satis clara, quod loquuntur de prima donatione, quia Lucius, & Vrbanus suscipiunt monasterium Carcerum sub sua, & Beati Petri protectione, & volunt, quod omnia bona donata, & concessa, firma ipsis monachis, eorumque successoribus, & illibata permaneant, quæ postea exprimuntur sigillatim, & postea legitur, (decimationes etiam totius paludis de Baone sicut vobis à Paduano Episcopo rationabiliter concessa sunt, & eius instrumentum plenius continet, &c.) Et postea confirmant decimas, quas à 40. annis vsque ad illud tempus pacificè possident, salua sedis Apostolicæ auctoritate, & diœcesani Episcopi canonica iustitia, quas Bullas sub vna structura verborum retuli, quia vtraque est iisdem verbis concepta.

Nec minus potest fieri fundamentum in Bulla Gregorij de anno 1227. quia Gregorius, vt dicitur in dicta Bulla, inhærendo vestigijs Lucij, & Vrbani, verbis eorundem Pontificum vtens, inquit, (decimationes etiam totius paludis de Baone, sicut vobis à Paduano Episcopo concessum est, & eius instrumentum plenius continet,) & infrà, (decimas nouallium paludis de Baone, & omnium nouallium Vigizoli, &c. quæ omnia ven. frater noster Episcopus Padouanus de consensu Capituli sui vobis pia liberalitate donauit, prout in instrumento confecto exinde continetur.)

Quare huiusmodi confirmatio Gregorij non potest comprehendere secundum instrumentum de anno 1189. donationis nouallium in genere, tum quia verba sunt expressa, quia confirmat donationem factam de nouallibus paludis, tum etiam quia in dicto instrumento de anno 1189. nulla habetur mentio Capituli, prout dicitur in confirmatione Gregorij, sed solum in primo instrumento de anno 1180. ibi, (habito Consilio fratrum nostrorum Canonicorum, &c. omnes decimationes Paludi, &c.) Vt dictum fuit.

Martinus verò V. nihil aliud facit in sua Bulla, quam renouare litteras Gregorij, subdens, quod per huiusmodi renouationem vult, quod nihil de nouo acquiratur, sed antiquum ius, si quod habent, tantummodo conferuetur.

Quantum attinet ad cartulam nouem testium de qua in summar. à nu. 8. vsque ad numer. 21. licet sufficeret vnica responsio, quod scilicet iam Rota coram me resoluit 20. Nouembris anni præteriti, non esse in forma probante, nihilominus non solum non concludunt pro decimis nouallium Paludis: nam primus deponit, quod monachi Carcerum percipiunt decimas paludis, & hoc scit de auditu, & quia soluit decimam de Vno campo de terra, quam laborant in palude Baonis, secundus verò testis dicit, quod decimæ terrarum, quæ sunt ab illis Zotum versus Palude nostri, verbis ipsius testis, sunt Ecclesiæ Carcerum &c. Et infrà, quod terræ quarum decima litigatur, sunt subtus puteum Laurani, & vt constat, ex sententia arbitrali de qua infra dicetur, istæ terræ quarum decimæ litigabantur, sunt in Palude: tertius testis dicit, decimas, de quibus agebatur, spectare ad Conuentum Carcerum, & hoc scit, quia à terminis positis per massarios Baonis inter paludem Baonis, & terras Veteres, decima terrarum, quæ sunt ab illis terminis versus paludem est Ecclesiæ Carcerum, & infra dicit, quod laborat duos campos de terra in ipsa Palude, & soluit decimas illius terræ. Et quartus testis dicit scire fuisse positos terminos lapideos ad discernendam paludem Baonis à terris Veteribus.

Nec facit, quod iste testis dicat, quod decimæ nouallium Baonis sunt Ecclesiæ Carcerum, quia ex dictis constat, ipsum intelligere de decimis Nouallium Paludis, quod maximè suadetur ex sequentibus verbis, scilicet, & dixit, quod laborat de terra illius paludis, & dat decimam monasterio Carcerum.

Et quintus testis dicit, quod decima nouallium territorij, & confinij Baonis, scilicet paludis Baonis, est Sanctæ Mariæ ad Carceres.

Et sextus testis dicit quod lis est de decima terræ Petri de Caustij, & quod illa terra iacet in Bruida, & quod est in amplis Baonis, & dat rationem, quia ego met laboro vnum campum in amplis Baonis, & soluo decimas monasterio Carcerum. Ex prædictis clare colligitur, quod iste testis loquitur de decimis nouallium

Paludis quia vt infra dicetur, terræ dicti Petri de Canuli, super quibus decima prætendebatur, erant in palude Baonis. & cum etiam dicat, esse in amplis, debet intelligi in palude exsiccata ex ratione supradicta, & quia amplum ita accipitur, vt in instrumento quod datur nu. 8. ibi excepto campo vno, & dimidio in amplo ipsius paludis. Et ex ratione testis hoc euidenter apparet, inquit enim, quia egomet laboro Vnum campum in amplis de Baone, & amplum accipitur pro palude exsiccata, vt dictum est ita loquitur, & debet intelligi septimus testis, quia dicit, litem esse de decimis terrarum Petri de Canuli, & dicit quod illa terra iacet in amplis de Baone, & quod laborat certam terram in Palude Baonis, & de ea soluit decimam, Et octauus testis dicit, quod decima amplorum colligitur pro Monachis Carcerum, & collegit decimas ab aliquibus in. fossa Meliorina, in Palude Baonis, & quod ipse laborauit terras in palude, & soluit decimam: & infra dicit, quod non fuit vbi decima noualium paludis Baonis fuit concessa Ecclesiæ Sanctæ Iustiæ.

Nonus vero testis dicit expresse, quod ipse laborat terram in palude Baonis, & ex ea dedit decimam Nuncijs Carcerum.

Ex quibus dicendum, quod huiusmodi testes deponunt de decimis Noualium paludis non autem de decimis noualium in genere, & quatenus dicta aliquorum ex istis testibus viderentur obscura cum sint 2 pluries, † declarantur, & supplentur per alios. Veral. decis. 206. num. 5. p. 2. Bald. in l. 2. numer. 5. C. de bon. poss. secundum tabul. Et cessat difficultas prorsus ex serie facti; nam est sciendum, vt constat ex sententia Commissarij Apostolici, quæ datur numero 12. lata 12. Maij 1219. quod pendebat lis inter Monachos Sanctæ Iustinæ de Padua, & Monachos Carcerum super perceptione decimarum aliquarum terrarum, quas dicebant monachi Carcerum esse de noualibus paludis & in dicta sententia dicitur, quod fuit allegatum per Monachos Carcerum, decimas, & ius decimationis noualium paludis de Baone esse Ecclesiæ Carcerum, & allegabatur titulus, nempe donatio Episcopi Gerardi, & exemplum instrumenti authentici per Vgerinum notarium scripti ostendebatur, quod quidem est illud donationis Noualium paludis de anno 1180. subscriptum ab Vgerino, & vt constat ex cartula testium fuerunt examinati in hac eadem causa, & constat etiam ex dictis eorum. Quare cum deponant, decimas Petri de Canuli spectare ad Conuentum Carcerum, sunt intelligendi, quod loquantur de decimis Noualium paludis, vt constat ex dicta sententia, in qua pronunciatur decimas prædictarum terrarum spectare ad monasterium Carcerum. Ex quibus satis patet, ad quem effectum testes fuerint examinati, scilicet ad probandum, quod huiusmodi terræ erant in palude Baonis, & quod ad monachos Carcerum spectabant dictæ decimæ vt dictum fuit.

Nec positio terminorum suffragatur ad ostendendum, quod instrumentum donationis noualium in genere habeat obseruantiam; quia omnes terminationes huiusmodi loquuntur de decimis noualium paludis. Prima enim & secunda terminatio, quæ dantur, numer. 7. & 9. altera de anno 1196. altera verò 1208. absque difficultate loquitur de decimis noualium paludis ibi, quod debeant ostendere cuncta noualia paludis Laurani, & ibi terram paludis curiæ Baonis, & verba sunt adeo clara, vt tergiuersari non possint. Immo in secunda terminatione dum aliquando nominantur noualia, subiungitur, id est palus. Altera verò terminatio de anno 1210. quæ datur. nu. 10. concordat cum prædictis, quia distinguit terram veterem a terra noua; & sic dicendum est, intelligi de ea quæ prouenit ex exsiccatione paludis. † Aliud 3 enim est dicere, nouale, aliud terra noua. Licet enim fructus terræ nouæ sint nouales, tamen non omnes fructus nouales sunt terra noua, cap. 1. & cap. quid per nouale, vbi DD. de verb. sign.

Præceptum verò quod datur, nu. 30. factum. 9. Martij 1260. vbi præcipitur hominibus Baonis, vt infra 15. dies bona fide, & sine fraude debeant discernere, & consignare noualia, & quæ sunt noualia a veteribus terris, & à decimis veteribus, nihil facit: nam & ex eo colligitur, semper fuisse habitam rationem ad terras veteres. Et cessat difficultas, quia die 14. eiusdem mensis Martij homines consignant decimas monachis Carcerum, & ponunt termines. & pluries datur pro confinio, Paulus. & aliquando dicitur, est tota terra noua, & paludis. Ex quibus satis patet, quod terminatio loquitur de decimis paludum.

Nec facit, quod detur pro confinio palus, quia aliud est palus, aliud verò palus exsiccata, nec propterea potest dici, quod istæ decimæ sint extra paludem exsiccatam.

Vltima verò terminatio facta 12. Maij 1288. quæ dicitur, num. 32. loquitur pariter de decimis paludis pluries enim datur pro confinio palus, & aliquando dicitur, quod confines distant à palude, quinque perticas, aliquando verò sex perticas, & dicitur omnia esse noualia, siue nouaria.

Nec facit, quod aliquando in dictis positionibus terminorum, dicatur versus montem, & versus arcadam; quia non ideo concluditur, quod decimæ sint extra noualia paludis, quia etiam in noualibus paludia possunt dari dicta confinia, quia non dicitur in arcada, quod est in montibus, sed versus arcadam, versus alia similia loca.

Et tanto magis prædicta placuerunt Dominis, quia ista positio confinium non potest forte considerari, nisi in decimis noualium paludis quia palus exsiccatur, & terræ laborantur, quare sunt ponenda confinia, ad distinctionem terrarum antiquarum.

Et cessat omnis difficultas, quia dato etiam quod huiusmodi obseruantia posset verificari tam in primo instrumento donationis noualium paludis, quam in alio, adhuc non releuaret, † nam ad hoc vt obser- 4 uantia det fidem scripturæ informi, debet esse certa, & non æquiuoca. Abb. in c. 2. in fine, de consi. Felyn. in cap. cum Bertoldus, numer. 26. de re iud. & fuit resolutum in Tirasonem. Iurisdictionis de Tudela. 12. Nouembris 1601. coram Reuerendissimo Patre Domino meo Millino. Et hoc maximè dicendum est, quia non docetur de effectuatione istius donationis, vt fuit resolutum in causa sententiæ tenutæ Pont. s. Areghi. 10. Martij 1578. coram sanctissimo Domino nostro, & in dicta causa Tirasonen. coram Domino meo Mellnio, sicuti docetur effectuatio primæ de anno 1180. stantibus confirmationibus Apostolicis, & alijs. Et hac responsione tollitur etiam fundamentum quod sit in sententia lata de anno 1459. quæ datur numero vltimo, quia loquitur de decimis paludis, cum prata de quorum decima agebatur, dentur pro confinibus à tribus Valles, nec constat de effectuatione huius sententiæ.

Nec prædictis officit laudum datum de anno 1213. quod datur, numer. 15. inter agentes pro Ecclesia Sanctæ Theclæ de Este, & Sancti Stephani de Padua, & Monachos Carcerum cuius laudi vigore fuerunt positi certa confines, quia hoc nihil ad id de quo quæritur.

Minus resistit sententia arbitralis, lata 9. Maij 1220. inter

inter Monachos Sanctæ Iustinæ de Padua & Carcerum, quæ datur, numero. 25. Quia licet in ea dicatur, quod penderet lis super quadam decima noualium Baonis, huiusmodi sententia est intelligenda de noualibus paludis: nam, vt constat ex compromisso quod datur, numer. 24. factum per 5. dies ante dictam sententiam, conquerebatur monasterium Carcerum de monasterio Sanctæ Iustinæ, à quo petebat decimam vnius petiæ terræ, iacentis in palude Laurani. in confinio Baonis, & in laudo Iudex laudat, quod decima terræ, quæ fuit Cambij, sit Ecclesiæ Carcerum & aliæ decimæ consignatæ, prout in cartula consignata per Corradum sint pro indiuiso.

Nec minus potest fieri aliquod fundamentum in alio instrumento quod datur num. 26. confecto de anno 1215. quia ibi Salomon, & Bellotus presbyteri Baonis prætendebant à Monachis Carcerum decimas suarum possessionum, exceptis ijs quas proprijs manibus, vel sumptibus excolebant, & fuerat per quendam iudicem arbitrum pronunciatum, quod solutis Monachos Carcerum lib. 16. monetæ Venetæ, nomine finiti & conuenti pretij omne ius suum cederent dicti presbyteri super dictis decimis, prout cesserunt. Et hæc sententia fuit confirmata per Episcopum, vt in summario, nu. 17. sed hæc nihil concludunt ad dubium.

Petitio facta de anno 1223. quæ datur, numero 28. à quodam Mazzuchello de Baone, qui prætendebat non teneri soluere decimas de vna petia terræ posita in pertinentijs Baonis, in loco, vt dicitur, Laurano, vt constat ex alio instrumento, de quo in summario, nu. 7. & 14. & est in palude, sed iste casus nec aliquid concludit per supradicta.

Quietantia facta Conuentui Carcerum de anno 1206. quæ datur, numero 8. à Lucchesio & Dominico de Randuno, de lib. 60. monetæ Veronæ, ex qua cesserunt dictis Monachis omne ius quod habebant in decima totius paludis Baonis, nihil concludit ad obseruantiam donationis noualium in genere.

Nec tandem releuat, quod donatio facta de decimis noualium, de anno 1189. fuit facta in consecratione Ecclesiæ, in cuius consecratione Marchio Opizzo de Este donauit mansum, quæ quidem donatio habuit effectum, cum postea Azo vigore testamenti Oppizzi dederit dictum mansum, vt constat ex instrumento quod datur, numero 6. quia hoc non concludit ad obseruantiam instrumenti, cum potuerit instrumentum confingi, concordet cum dicta donatione Marchionis, nec per necesse istud instrumentum donationis Marchionis concludit, quod huiusmodi instrumentum sit in forma probanti, cum in eo nulla habetur mentio de donatione decimarum facta per Episcopum.

Quod dicebatur de Historia Monachorum Camaldulensium, est confecta à quodam Monacho, & est moderna. Vnde licet in ea registretur huiusmodi instrumentum, tamen historijs non creditur, nisi sint tales, quod à maioribus nostris sit fides adhibita. Abb. in c. cum causam, sub numero 1. vers. ex his infero, de probat. & debet apparere, quod sit approbata. Paris. cons. 23. num. 235. lib. 1. Vel quod sub custodia publica remanserit. Ægid. decis. 70.

Dicebat etiam vnus ex Dominis, quod credebat, non esse differentiam inter primam & secundam donationem, quia secunda potest induci ad intellectum primæ; nam in secunda dicitur, decimationes omnium noualium de Baone, tam quæ non sunt, quam quæ pro temporibus fuerunt tam in terra quam in palude, restringe videntur generalitatem ad terras paludis, quæ dietim excolebantur, vt dicitur in prima donatione, & tanto magis, quia in terminatione, quæ datur num. 9. nomen noualium accipitur pro palude, ibi noualium id est palus, & idem dicit quintus testis in summario, num. 17. vbi dicit, quæ decimæ noualium, scilicet paludis, &c. Circa hoc tamen nihil per alios Dominos fuit firmatum, sed si opus erit super hoc particulariter agetur.

Valentina Mercedis. Lunæ 17. Nouembris 1603.

E P I T O M E.

Quoad solemnitates, & ea quæ oriuntur secundum naturam contractus, tempore contractus, locus contractus debet attendi: locus verò destinatæ solutionis, quoad ea quæ veniunt adimplenda post contractum.

S V M M A R I V M.

1 *Vbi literæ recipiuntur, ibi contractus dicitur celebratus.*
2 *Statutum prohibens contrahi sine certa solemnitate, non extenditur extra territorium.*
3 *Solemnitates loci contractus, debent in contractu adhiberi, & num. 5. & 7.*
4 *Vbi solutio est destinata, ibi contractus censetur celebratus, quoad ea quæ in loco destinatæ solutionis adimplenda, num. 6.*
8 *Gabella pro contractu, debet solui in loco destinatæ solutionis. Sed contrarium verius, num. 9.*
10 *Statutum laicorum non ligat clericos.*

D E C I S I O CXXXIII.

DOmini perstiterunt in resolutis, scilicet denegandam esse remissoriam ex capite irreleuantiæ, † quia cum in Vrbe contractus sit celebratus, ex quo in ea D. Viues receperit litteras Comitissæ, Bald. in l. multum, nu. 28. C. si quis alteri, vel sibi, cum alijs allegatis in decisione facta sub die 2. Iunij præteriti, etiamsi probaretur adesse constitutionem vel statutum prohibens, mulieres contrahere sine certa solemnitate, † adhuc non extenderetur extra territorium, cum non probibeat mulieres simpliciter contrahere, sed sine certa solemnitate. Bart. in l. 1. num. 32. C. de sum. Trinit. & fid. Cathol. † Et ideo quoad ea quæ respiciunt solemnitatem actus, vel quæ oriuntur secundum naturam ipsius contractus, tempore contractus, & debent adhiberi in contractu, vel impleri tempore contractus, l. si fundus, vbi Aret. in summ. ff. de euict. & latè prosequitur Gail. obser. 123. numer. 2. lib. 2. Euerard. cons. 78. num. 11. vers. modo sic est. Mysing. obser. 82. nu. 3. cent. 4.

Non obstat, quod solutio est destinata Valentinæ, ideo ibi contractus censeri debet celebratus, l. quæro, ff. de solut. l. contraxisse, ff. de bon. auth. iud. possid. Quia respondebatur, quod dum quæritur, an in decisorijs sit obseruandus locus contractus, vel destinatæ solutionis, aut quæritur quoad ea quæ respiciunt solemnitatem actus, vel quæ oriuntur secundum naturam ipsius contractus tempore contra-

ctus, & debent adhiberi in contractu, vel impleri tempore contractus, vt dictum fuit, † & tunc inspicienda est obseruantia, seu lex loci, in quo contractum fuit, & ita procedit d. l. si fundus, ff. de euict.

5

At quæritur quoad ea quæ veniunt implenda post contractum in esse productum in loco ad impletionem destinato, † & eo casu non est consideranda lex vel consuetudo loci initi contractus, sed destinatæ solutionis: & ita procedunt tex. in l. quæro, ff. de solut. & in l. contraxisse, ff. de act. & oblig. ita distinguit. Bart. in l. cunctos populos, numer. 13. & seqq. C. de summ. Trinit. & fid. Cath. in l. in principio, ff. de vsur. Bald. in d. l. si fundus, numer. 2. ff. de euict. & in d. l. quæro, numero 2. ff. de solut. Ang. in d. l. si fundus, num. 1. ff. de euict. in d. l. 1. in princ. vers. 2. nota, ff. de vsus. Euerard. cons. 78. num. 11. & num. 27. Mysing. obser. 81. num. 3. cent. 4. Surd. decis. 227. num. 2. Vlasch. decis. 114. num. 4.

6

7 Ex quibus, cum versemur in primo membro distinctionis, scilicet quoad ea quæ respiciunt perfectionem contractus, & eius substantiam, merito debet attendi locus celebrati contractus per supradicta. Quæ etiam sufficiunt pro responsione, & intellectu ad ea quæ in contrarium allegantur.

8 Nec facit quod dicebatur in specie ad probandum, quod contractus non fuit perfectus Romæ, † scilicet, quod si venditio fuit facta in certo loco, & in alio destinata solutio, in loco destinatæ solutionis debet solui gabella, ex quo ibi contractum fuisse dicitur. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloss. 2. numer. 49. Fuit enim responsum, quod licet ex prædictis pareat, hanc opinionem non esse tutam, † tamen ex abundanti fuit etiam dictum, communem opinionem esse in contrarium, vt per Dec. in c. 1. numero 156. in prima lectura, de iudic. Rol. cons. 100. numero 9. lib. 3.

9

10 Nec subsistit quo dicebatur, in omnem euentum sententias Rotales esse iniustas, quia si locus destinatæ solutionis est attendendus in his quæ veniunt ex post facto, adest Valentiæ statutum, quod Aduocati & Procuratores non possint petere salarium, nisi pro quatuor annis præteritis. † Nam huiusmodi statutum non ligat Ecclesiasticos. Anchar. cons. 61. numer. 2. Abb. in cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ, numer. 1. versic. hoc dictum, vbi etiam Felyn. nu. 101. in fin. vers. & pro ista declaratione, de const. Socin. iun. cons. 25. num. 5. lib. 2. Paris. cons. 27. nu. 43. lib. 1.

Toletana Decimarum. Lunæ 17. Nouembris 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Magis attenditur caussa actus, quam ipsius actus exercitium.*

2 *Parochus vniuersalis habet fundatam intentionem in omnibus decimis.*

D E C I S I O CXXXIV.

Dubitauit, an constaret de quasi possessione vniuersali Prioris, percipiendi decimas in casu, & effectum de quo agitur. Et Domini capiendo dubium in abstracto, non autem cum effectu, & in concreto, ita vt præiudicetur monialibus, quando prata arrendantur, affirmatiuè resoluerunt, tum ex titulo Alexandri tertij assignantis militibus omne territorium, quod à Mauris recuperaretur, volentis quod 1 decimæ soluerentur clericis; † quo titulo vniuersali stante magis attenditur caussa actus, quam ipsius actus exercitium. Bald. in l. 1. in repet. numero 24. vers. tu dic. C. de emancip. lib. Felyn. in c. audītis, numero 19. prope fin. de præscript. Et fuit dictum in causa Toletana annatarum, 16. Februarij 1581. coram Cantucio, & alias sæpius quam e x stabilimentis, de quibus in summar. nu. 2. & seqq. in quibus expresse disponitur, super decimis huiusmodi, & ex testibus qui [illegible] tur in summar. nu. 7. apertis verbis deponentibus, de huiusmodi possessione vniuersali.

Et cessat etiam difficultas, quia Prior [illegible] curam vniuersalem animarum per clericos [illegible], ad nutum amouibiles, quare etiam de iure habet intentionem fundatam in omnibus decimis, [illegible] gat, de decimis, c. Ecclesias. 13. quæst. 1. c. ad decimas, de rest. spol. in 6. Put. decis. 371. num. 1. lib. 1.

Romana Vineæ de Brunis. Merc. 19. Nouembris. 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Termini substantiales, an sit seruandum [illegible] in expeditione negotij principalis.*

2 *In connexis fit extensio de personis [illegible]*

3 *Pars potest iudicis iurisdictionem prorogare.*

4 *Sententia est nulla, non visis actis [illegible] taquando pars fuit negligens in [illegible]*

5 *Præmissa tamen monitione [illegible]*

7 *Termini substantiales seruati, & [illegible] habent vim monitionis.*

8 *Concil. Trid. sess. 24. c. 20. §. præterea habet locum in causa appellationis, non autem in aliis [illegible] tem in causis Ecclesiasticis tantum, [illegible] profanis, etiam quod vertantur coram [illegible] Ecclesiastico, nu. 10.*

9 *Casus omissus remanet in dispositione [illegible] nis.*

11 *Obligatio, & actio semel extincta, [illegible] plius reuiuiscere.*

D E C I S I O CXXXV.

Dubitatum, an decretum reuocatorij [illegible] let nullum, ita vt posset procedi [illegible] exequutionem ipsius mandati. Et Domini [illegible] attinet ad nullitates, habuerunt aliquam [illegible] tem, quia non fuerunt seruati termini [illegible] licet in Tribunali Auditoris Cameræ, [illegible] uis, & in reuocatione mandatorum [illegible] tamen in hoc casu non fuit simpliciter [illegible] mandatum, sed expeditum negotium principale, & facta condemnatio in expensis: Dicitur [illegible] tione, ad videndum reuocari mandatum [illegible] bus inde sequutis, & in expensis condemnari [illegible] quod fuit relaxatum pro prætenso [illegible] ante relaxationem dicti mandati. & [illegible] instantia, vt imponeretur perpetuum [illegible] videbatur, terminos fuisse seruandos, & [illegible] lationes.

Alia nullitas, quod deputatio bo. me. D. [illegible] afficeret D. Merendam, ex quo fuit [illegible] tiam hæredum Benedicti Carpij [illegible] Pauli Bruni, contra Virgilium [illegible] ginis Brunæ, & ideo non excederet [illegible] pasnon placuit Dominis, quia [illegible]

[illegible]

2 connexa, & indiuidua cum causa D. Merendæ, † quo casu fit extensio de persona ad personam. Affl.ict. decis. 227. num. 2. Hostien. in summ. de offic. iud. de leg. §. quibus modis. vers. & in summa. † Et D. Merenda 3 comparendo coram iudice prædicto, & faciendo actus iudiciarios, potuit eius iurisdictionem prorogare, l. 1. C. de iurisd. omn. iud. stante maximè reconuentione facta per D. Merendam, ad subhastationem vineæ, per quam iudex fit competens, si prius erat incompetens. Afflict. decis. 27. num. 2. vers in contrarium.

Nec potest iuuari D. Meréda ex capite erroris cum sit iurisperitus. Alex. cons. 12. nu. 7. vers. nec ad hoc obstat, lib. 6.

4 Minus facit habita in consideratione tertia nullitas ex defectu non transportationis actorum. Licet enim sententia non visis actis etiam probatorijs, sit nulla, tanquam sine causæ cognitione lata, l. properandum, §. & si quidem, vbi Bart. numero 6. C. de iud. idem Bart. in l. 2. num. 5. C. de eden. & ibi Alex. num. 8. & seqq. Cagnol. num. 68. vers. sed oppositum. late Felyn. in c. Ecclesia Sanctæ Mariæ, numer. 17. de coust.

5 Nihilominus prædicta non procedunt, † quando vna pars produxit probationes suas, & altera fuit negligens in transportando, quo casu index super productis pronunciare potest. Alex. vbi supra, numero 6. Rimin. ibidem, numer. 12. vers. limita, & infrà. Cagnol. num. 70. Felyn. in d. c. Ecclesia Sanctæ Mariæ, in prima limit. numero 18. Et fuit resolutum in Maioricen. Pœnitentiariæ, & Canonicatus 4. & 18. Februarij 6 1591. coram R. P. D. Giptio. † Et licet requiratur monitio iudicis, Cagnol. d. num. 70. sufficit tamen, quod termini substantiales fuerint seruati, & pluries reite-7 rati, † quia inseruiunt pro monitione, vt dicitur in allegata causa Maioricen. Et de hac negligentia D. Merendæ non potest dubitari, quia distulit per tantum tempus, coram iudice subdelegato suas probationes exhibere, vt fuit dictum in allegata causa Maioricen.

8 Nec prędictis resistit decretum Sacrosancti Concil. Trid. sess. 24. c. 20. §. præterea, de reformat. quia loquitur in causa appellationis. & sic quando à iudice à quo, ad iudicem ad quem omnia acta sunt transportanda, non autem quando vna ex partibus non exhibet aliqua acta coram delegato facta ipsi subdelegato, 9 † Propterea iste casus tanquam omissus remanent in dispositione iuris communis, l. commodissimè, ff. de lib. & posth. Et ita fuit resolutum in dicta Maioricen. 10 † Vltra quod, vt bis resoluit Congregatio Illustrissimorum interpretum Sacrosancti Concilij, eius dispositio, in d. cap. propterea, habet locum tantummodo in causis Ecclesiasticis, secus autem in causis profanis, etiam quod vertantur coram iudice Ecclesiastico: & sequuta est Rota in causa Romana lignorum 23. Iunij 1603. coram R. P. D. meo Sacrato.

Quantum attinet ad effectum dubij absque difficultate Domini dixerunt, data nullitata decreti, non posse procedi ad exequutionem mandati, cum iam fuit resolutum coram R. P. D. nunc Episcopo Pacen. 14. Martij 1597. quod mandatum fuit relaxatum pro 11 credito extincto. † Quare obligatio, & actio semel extincta non potest amplius reuiuiscere, l. qui res. §. area, ff. de solut. inter, stipulantem. §. nam cum quis, ff. de verb. obligat.

Fauentina de Pasijs. Ven. 28. Nouembris 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum relaxari non potest, non præcisa liquidatione.*
2 *In eo in quo duo periti concordant, non est opus electione tertij.*
3 *Mandatum potest relaxari, etiam in illo quod virtualiter continetur in decreto.*
4 *Decretum super exequutione instrumenti, vel liquidatione, dicitur interloquutorium.*
5 *Mandatum interloquutorium relaxatum intra 10. dies ad appellandum, est validum.*
6 *Fideicommissarius non potest propria authoritate ingredi possessionem rei fideicommissariæ.*
7 *Exequutio facta in re maioris valoris, illud plus debet reddi debitori.*

D E C I S I O CXXXVI.

Alphonsus, & Iulius occasione fideicommissi Annibalis, cui factus est locus per obitum Bartholomæi, deuenerunt ad concordiam quod Alphonsus, qui in possessione existebat, daret Iulio octauam partem bonorum Annibalis, cum certa parte fructuum, & quartam partem bonorum Bartholomæi, pariter cum certa quantitate fructuum, quas portiones partes ipsæ intellexerunt, deductis oneribus, quorum deductionem, & alias differentias remiserunt in personam Illustrissimi D. Cardinalis Matthæi, & insuper pro assignationibus faciendis elegerunt peritos, cum facultate in euentum discordiæ, tertium eligendi. Peritus Alphonsi postea retulit octauam partem, & quartam ascendere ad certam summam, cum qua non concordauit peritus Iulij, & absque alia electione tertij partes adiuerunt Illustrissimum Cardinalem Matthæum, qui laudauit, certas concordias factas per Alphonsum cum Camilla vxore Annibalis, & Maldina vxore Bartholomæi suffragari etiam Iulio.

His peractis, Iulius producta dictis æstimationibus, & laudo Illustrissimi D. Cardinalis Matthæi petijt coram Auditore Cameræ, iuxta relationem periti Alphonsi, & sententiam dicti Domini Cardinalis, relaxari mandatum; qui Auditor Cameræ relaxauit mandatum de immittendo in possessionem tornaturarum 93. certa summa pecuniarum, & illius vigore fuit facta exequutio; & quia iustitia huius mandati pendet ex eo, an Auditor Cameræ excesserit relationem, periti Alphonsi, & laudum Cardinalis Matthæi, quod pendet à computis, & ideo opus esse videtur electione periti, ideo omissa pro nunc iustitia seu iniustitia huius mandati, volui particulariter videre, an mandatum relaxatum, & exequutio sint valida.

Et quantum attinet ad relaxationem mandati, fuit resolutum pro validitate, quia non docetur de eius nullitate, quam ostendere tenetur Alphonsus, cum sit fundamentum intentionis suæ.

Non obstat quod huiusmodi mandatum fuit relaxatum, non præuia liquidatione, quæ tamen requirebatur, Gal. el. de liquid. nu. 7. & cæs. de Graff. decis. 2. nu. 10. de sent. excomm. 1

Nam fuit responsum, quod cum Iulius voluerit stari liquidationi factæ per peritum Alphonsi ille liquidauerit in minori summa, quam peritus ipsemet Iulij, † in ea parte dicuntur concordes, quare nece- 2

rat opus ad hunc effectum electione tertij perid, ad tradita per Dec. in cons. 100. numer. 6. Rolan. cons. 35. nu. 6. vol. 2.

Minus facit, quod mandatum fuit relaxatum vltra istam summam liquidatam per petitum Alphonsi, quia hoc obuenit propter laudum Illustrissimi Cardinalis Matthæi, qui laudauit, concordias factas per Alphonsum cum Camilla, & Maldina suffragari Iulio, & si in exequutione illius laudi excessit Auditor Cameræ, hoc respicit iustitiam, vel iniustitiam mandati, vt dictum fuit.

Nec subsistit, quod mandatum relaxatum non concordet cum decreto facto, † quia cum decreto virtualiter continerentur omnia quæ sunt in mandato, iudex potuit illo eo modo relaxare. Afflict. decis. 32. num. 4. Pedemon. decis. 5. p. nu. 21.

3

Minus subsistit, dum dicitur, quod ab huiusmodi decreto fuit appellatum, & ideo non potuisse deueniri ad relaxationem mandati, quia non docetur de appellatione, nec de ea in actis constat.

Nec facit, quod mandatum fuerit relaxatum infra decem dies ad appellandum, † quia cum decretum fuisset interloquutorium, vt est decretum super exequutione instrumenti, Rimin. iun. cons. 106. & super liquidatione instrumenti, idem Rimin. cons. 200. † non procedit regula, paria esse, fuisse appellatum & esse infra tempus ad appellandum. Lancell. de attent. p. 2. cap. 11. num. 30. & 31. post Franc. quem allegat. in c. super eo, num. 7. de appell.

4

5

Quantum attinet ad exequutionem mandati, Domini inclinabant pro nullitate, cum enim Iulius vellet consequi certam portionem hæreditatis, † non poterat ingredi possessionem alicuius rei particularis propria auctoritate, prout ingressus fuit, exequendo mandatum super rebus sibi beneuisis. ad tex. in l. 2. C. quando, & quibus 4. pars lib. 10. Rip. in l. in quartam, nu. 113. cum seqq. ff. ad leg. falcid.

6

Aliqui tamen ex Dominis non consentiebant huic motiuo, dicentes, quod agitur de exequutione mandati, quod potuit exequutioni mandari super quibuscumque rebus, & licet opponatur, quod res super quibus fuit facta exequutio sint maioris valoris quam sit debitum, tamen respondebatur, quod etiamsi hoc probaretur, † nihilominus exequutio non vitiaretur, sed illud plus esset debitori reddendum. Alexand in l. iuste possidet, numero 23. ff. de acq. poss. Socin. ibidem numer. 13. vers. aliquando, & fuit latè deductum in causa Romana dotium de Zoppis, sub nu. 23. ianuarij 1584.

7

Ex quibus statui iterum audire sententias Dominorum meorum.

Romana Emphyteusis. Ven. 28. Nouembris 1603.

EPITOME.

Emphyteosis acquisita pro successoribus descendentibus, non est hereditaria, & si prorogetur, censetur cum ijsdem qualitatibus pro rogata.

SVMMARIVM.

1 *Inuestitura facta simpliciter, ad certam generationem, sine nomine hæredum, non dicitur hæreditaria, nu. 4.*

2 *Secunda inuestitura, recipit interpretationem à prima.*

3 *Prorogatio censetur facta cum ijsdem qualitatibus & num. 15.*

5 *Quilibet censetur se conformare statuto patriæ, secus si constet de contraria, num. 8. à qua præsumptione facilè receditur, nu. 9.*

6 *In alternatiuis est electio alternatiue acquirentis.*

6 *Sequentia declarant præcedentia.*

10 *Nomine successorum veniunt hæredes, cum hæredes dicantur de iure ciuili, successores de iure prætorio.*

11 *Pater in dubio censetur stipulari pro filijs, vti hæredibus, & num. 17.*

Secùs in emphyteosi, quando non est facta mentio hæredum, nu. 18.

12 *Verbum* DESCENDENTIBVS *positum sine copula* ET *post verbum* SVCCESSORIBVS *illud qualificat, & comprehendit successores sanguinis. 14. Et an intelligatur de hæredibus, nu. 13.*

16 *Emphyteosis hæreditaria non habet effectum, nisi adsint hæredes instituti.*

19 *Ex proprietate sermonis nomine descendentium veniunt etiam fœminæ, & nu. 27.*

20 *Consanguinei dicuntur agnati, & quocumque modo sanguine coniuncti, nu. 21.*

22 *Illegitimus, qui non potest succedere vt hæres patris in emphyteusi, an dicatur primus acquirens, & numer. 24.*

23 *In generali dispositione non venit emphyteosis non hæreditaria.*

25 *Clausula posita in parte exequutiua, non ampliat, neque immutat naturam dispositionis.*

26 *In emphyteosi pro re in recognitionem, modica quantitas soluitur.*

28 *Creditum melioramentorum cum alijs debitis compensatur.*

DECISIO CXXXVII.

DOmini vnanimiter perstiterunt in resolutis, Sulpitiæ, & litis consortibus competere actionem ad recuperationem domorum, de quibus agitur, & illis dandam esse immissionem, stante nullitate venditionis facta per Lampodinum Fabricios nec obstare exceptionem melioramentorum, cum Tomatus satis habeat intus, quod extra prætenditur. Quod autem talis actio competat Slupitiæ, & alijs, vltra deducta in alia decisione, hoc euidentius apparet, † quia prima inuestitura non fuit hæreditaria, cum fuerit facta simpliciter ad tertiam generationem. Clar. in §. emphyteusis, quæst. 37. in fin. Couar. var. resol. lib. 2. cap. 19. num. 4. vers. quinto deduditur. Et quamuis in ea semel habeatur mentio hæredum, hoc tamen est in nominatione, non in vocatione generationis: quare cum ista prima inuestitura non sit hæreditaria, ita dicendum etiam est de secunda, quæ à prima debet interpretationem accipere, & declarari. Ruin. cons. 187. num. 1. lib. 1. Paris. cons. 23. num. 64. lib. 1. Cephal. cons. 369. numero 161. & seqq. † præsertim cum ista secunda sit prorogatio primæ inuestituræ, quæ propter censetur facta cum ijsdem qualitatibus, l. sed & si manente, ff. de precar. l. Labeo, 2. §. hæc autem, ff. de arbitr. Bar. in l. 1. §. & post operis, numer. 5. vers. sed si in centum annorum. ff de nou. oper. nunc. Cephal. d. cons. 369. numer. 101. Et verba prorogationis sunt satis clara, cum Gundisaluus acquirat

1

2

pro

pro se, & Eluira, & successoribus descendentibus, quocumque nomine nuncupentur, & quocumque consanguinitatis iure sibi attineant in perpetuum, † quare cum nec in secunda sit facta mentio hæredum sed descendentium, non est hæreditaria. Clar. in §. emphyteusis, quæst. 16 versic. emphyteusis non est hæreditaria. Vnde cum iam sit firmatum per duas decisiones, constare de legitimatione personæ Sulpitiæ & litis consortium, nec non de identitate domorum, merito illis competit actio ad illarum recuperationem.

Non obstat, quod in prima inuestitura Gundisaluus acquirit ad tertiam generationem masculinam, seu fœmininam, vel ad tertiam generationem, quare, stante statuto exclusiuo fœminarum, censentur fœminæ vocatæ in defectum lineæ masculinæ, & ideo non potuit primus acquirens præiudicare masculis & ista Sulpitia prætendit, non adesse masculos in prima inuestitura vocatos, sibi onus hoc probandi incumbit.

Nam per dominos fuit responsum, quod, quicquid sit de illa quæstione, an primus acquirens possit præiudicare, de qua non est opus tractare in præsenti casu, non est verum in hac facti specie, quod fœminæ essent vocatæ in prima inuestitura post masculos, nam tunc eo modo censentur vocatę, quando non apparet de contraria mente testatoris, quia dictum Doctorum fundatur in eo † quod quilibet censetur se conformare cum statuto patriæ. Bruno in tract. de stat. exclus. fœmin. art. 8 quęst. 21. nu. 1. & seqq. Anchar. cons. 25 nu. 5. vers. 2. principaliter moueor. Decian. resp. 46. nu. 65. vol. 2. & cons. 30. nu. 40. lib. 3.

In præsenti vero casu constat de contraria mente Gundisalui, quia Gundisaluus in prima inuestitura non acquiuit simpliciter ad tertiam generationem sed ad tertiam generationem masculinam, seu fœmininam, † quare stante alternatiua, [seu] erat in electione Gun[disalui] quàm generationem vellet. capit. in alternatiuis, de reg. iur. in 6 §. penult in tit. de hæred. instit. Bartol. in l. si is qui ducenta, §. veium, num. 1. & l. qq. ff. de reb. dub. cum al js. Quod etiam ex eo apparet, quia in prorogat one primo nominauit Eluiram filiam, & eius descendentes, & postea filios masculos. Quare satis constat, ipsum non habuisse animum in prima inuestitura vocandi fœminas post masculos; † cum sequentia declarent præcedentia, l. sed Iulianus, § interdum, & §. proinde, ff. ad Maced. Aym. consil. 126. numero 6. Surd. consil. 366. numero 14. lib. 3.

Cum igitur constet de contraria mente Gundisalui, non est locus conclusioni, † quod voluerit se conformare cum dispositione statuti. Socin. iun. consil. 71. numero 42. versic. demum, & quarto, lib. 1. Illustrissimus Mant. de coniect. vlt. volu. lib. 6. tit. 7. nume. 14. † stante maxime, quod ab ista præsumptione facile receditur, Corn. consil. 91 numer. 1. versic. tamen de facili, vol. 1. & consil. 202. numer. 9. prope fin. vol. 3. Et sequuta est Rota in causa Mantis Faitici 24. Februarij 1584. & coram me in hac causa.

Non obstat, quod in prorogatione non est emphyteusis acquisita pro Gundisaluo, & descendentibus, sed pro Gundisaluo, Eluira, & suis successoribus descendentibus, † & nomine successorum veniunt hæredes, cum hæredes dicantur de iure ciuili, successores vero de iure prætorio. Alexand consil. 44. numero 1. & 4. lib. 1. Parif. consil. 46. numer. 10. lib. 4. Syluan. consil. 30. numer. 10. & 11. cum alijs, † Eoque magis cum in dubio patet censeatur stipulari pro filijs hæredibus Surd. post alios, decis. 322. nu. 32. & seq.

Quia DD. prædicti loquuntur in emphyteusi acquisita pro hæredibus, & successoribus, & in alijs terminis, in quibus nos non versamur. † Nam in hoc casu dicitur pro successoribus descendentibus, quod verbum [descendentibus,] sine copula, [&] qualificat verbum (successoribus,) & illud restringit, ita vt non possit intelligi nisi de successoribus sanguinis, nec est nouum in iure, quod verbum, (successor) accipiatur aliquando pro successore sanguinis, l. cum acutissimi, in fin. vbi Bald. in 2. not. Ias. numero 4. C. de fideicommiss. Socin. iun. consil. 249. numero 15. & 16. lib. 2.

Nec subsistit, quod ex quo non est posita copula, (&) inter verba (successoribus descendentibus,) magis videtur dicendum, su de iure lectum de hæredibus, vt per Pinell. in l. 1. part. 3. numero 90. C. de bon. matern. quia ratio Pinelli optimè facit pro decisione, licèt loquatur in alijs terminis, scilicet, quando stipulatio sit pro liberis hæredibus sine copula, & sic verbum, (hæredes,) qualificat, & restringit, vocationem liberorum, † ita in præsenti casu, cum stipulatio sit facta pro successoribus descendentibus, illud verbum, (descendentibus,) qualificat, & restringit verbum (successoribus,) vt dictum inest.

Et cessat omnis difficultas; quia prima inuestitura est pro descendentibus, quare ita debet intelligi etiam prorogatio, vt dictum fuit secunda quia in alijs partibus vocantur descendentes simpliciter absque alio verbo, (successoribus.) Et quamuis sit posita dictio, (vt supra,) tamen posita ad repetitionem descendentium, & habentium interesse, non vt reperat illam qualitatem successorum. Tertio quia fit concessio pro descendentibus quocumque nomine nuncupentur, & quocumque consanguinitatis iure attineant, in futurum, & ista verba repugnant emphyteusi hæreditariæ, vel mixtæ; † quia si non essent vocati nisi hæredes, ista dispositio, (quocumque nomine, &c. & quocumque consanguinitatis iure, &c.) esset inutilis, quia non posset habere effectum, nisi etiam essent instituti hæredes.

Nec refragatur, quod in dubio patet censeatur stipulari pro filijs, & hæredibus, quia quod sit in alijs contractibus, † secus est in emphyteusi, quando non est facta mentio hæredum, ex communi opinione DD. Clar. in §. emphytheusis, quæst. 37. in princip. Caputaqu. decis. 113. part. 1. in manuscript. Cott. decis. 355.

Nec est verum, quod fœminæ non possint succedere in hac emphyteusi: nam respondetur, quod vocantur descendentes, quorum appellatione veniunt ex proprietate sermonis etiam fœminæ. Alexand. consil. 160. nume. 2. versic. sed his non obstantibus, lib. 2. Parif. consil. 72. numer. 9. lib. 4. Neque hic fuit habita ratio agnationis, cum vocetur Eluira fœmina. Nec militat ratio statuti, vt latè fuit deductum in alia decisione.

Minus resistit, quod vocentur consanguinei, qui agnati dicuntur, l. 1. § final. cum lequ in ff. de suis & legit. hæred. §. 1. instit. de legit. agnat. success. quia vocantur descendentes, vt dictum fuit, & subditur, (quocumque nomine nuncupentur, & quocumque consanguinitatis iure sibi attineant.) Ex quibus constat, Gundisaluum non se restrinxisse ad agnationem, eoque magis, † quia secundum communem vsum loquendi, appellentur consanguinei quocumque modo sanguinei coniuncti. Bart. in l. cum quidam §. 1. nume. 1. versic. scien dum est, ff. de acquir. hæred.

Minus subsistit, quod Eluira fuit prima acquirens, vt deducitur ex eo, quia cum esset illegitima, non poterat succedere, vt hæres patris, † & ideo debet censeri noua acquirens. Afflict. decis. 99. Quapropter cum in testa-

in testamento exclusisset fœminas, merito debent succedere tantum masculi, stante maximè clausula,(adhabendum,&c.)posita in prorogatione.

Nam resp ndetur quod huiusmodi emphyteusis 23 non est hæreditaria, † & ideo in generali dispositione non veniunt bona emphyteotica, vt late in alia deci- 24 sione. † Vltra quod illegitimus potest patri succedere licet non tanquam hæres; in emphyteusi. Bald. in l.2.numer.7.& ibi Iasnum. 132. C.de iur.emphyt. Et sic, quamuis patris stipulatio facta pro filio illegitimo, ionet in nouam dationem, non tamen inde est, quod iste, cuius fauore fit stipulatio, sit per mis acquirens, quia inter emphyteutam, & eius filium pro quo stipulatur, oritur tacita donatio, & ideo succedit patri, licet non tanquam hæres, vt declarat. Bald. in auth.si quas ruinas.num .8.versic.2.ratio est C.de sacros. Eccl. D. Aldobr. cons 6.nu.8.

Nec clausula, (ad habendum.&c) efficit, quod Elui ra potuit disponere in præiudicium vocatorum 25 † quia cum huiusmodi clausula sit posita in parte exequtiua,non ampliat, neque immutat naturam emphyteusis. Deo cons. 500.numero 8.versic.& ideo Pedemon decis.764.numer.2.Vinc.de Franc.decis.6. numero 7 Cortul.tit.de caus. priu ob alien.limit.3. num.8. Honded.cons.38.nume.11.vol.1. Vltra quod istæ clausulæ, vt ex lectura patet, expresse sunt appositæ ad fauorem vocatorum.

26 Minus etiam obstat, dum dicitur, quod hæc fuit locatio ad longum tempus, stante magna quantitate recognitionis, nempe ducat. 190. cum tunc dicatur emphyteusis, cum pro re in recognitionem dominij quantitas modica soluitur Ruin.cons. 161.numer. 21. & seqq.lib 1.Rol.cons.l.96 numer.25.& seq vol.1.& tenuit Rota coram Reuerendissimo Patriarcha Alexandrino in causa Romana Casalium. 6. Nouembris 1576.& ideo illi debent censeri vocati, qui sunt filij,& hæredes

Nam fuit responsum, quod quicquid sit de hac quæstione, & in huiusmodi contractus fuerit locationis, vel emphyteusis,
sit tis eis,quod ibi vocati descendentes, † quorum appellatione veniunt etiam fœminæ, & quod nulla sit facta mentio hæredum, per supradicta. 27

Prædictis stantibus D. Sulpitiæ,& litis consortibus danda est im missio, quia iam fuit firmatum coram me, alienationem factam per Lampodium in Fabricium, fuisse nullam. ita vt ab ipso Lampodio in Fabricium non fuerit acquisitum in præiudicium Sulpitiæ,& aliorum.

Nec officit, quod prætenduntur melioramenta quia Tullius, qui illa fecit, cessit ius suum Sulpitiæ, & illa compensantur pro summa scutorum 170. & eis debentur fructus, & pensiones domus, & apothecarum, a die motæ litis, & annuatim bene canones decursi, & non solutis quæ longè omnia excedunt va- 28 lorem omnium prætensorum emendamentorum, † & cum illis veniunt computanda, vt per Put. decis.276. lib.9.& tum pluries resolutum.

Agrigētina Sancti Angeli. Lunæ. 1. Decembris. 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Narratiua per verbum* (VT ASSERITVR) *non est iustificanda.*
2 *Clausula,* STANTIBVS PRAEMISSIS, *non alterat narrata, & nu.* 4.

3 *Crescentij decis.6.* DE RESCRIP. *declaratur.*

D E C I S I O CXXVIII.

DOmini censuerunt in resolutis, scilicet, Breuia non fuisse subreptitia. Licet enim non iustificetur, Ecclesiam de qua agitur, esse de iurepatronatus iuratorum, † non refert, cum iuspatronatus fuerit 1 narratum per verbum (vt asseritur) quo casu impetrans releuatur ab onere probandi, Cassad.decis.4.nu. 1.de probat.cum a leg. in alia decis.

Non obstat clausula in fine posita, (stantibus præmissis affignes, &c) ex qua omnia narrata sunt iustificanda, quia illa clausula non potest operari, quod quis teneatur iustificare id quod ipse minime narrauit.

Minus refert dum dicitur, quod prædicta procederent, si esset simplex gratia, sed cum istio forma commissoria, licet sit narratum per verbum, (vt asseritur iuspatronatus)deberi illud iustificare, cum Papa dicat,(stantibus præmissis,) † quia fuit responsum,hàc 2 clausulam non alterare narrata, & ideo debere intelligi prout hic narrantur.

Nec prædictis resistit decisio Crescen.6.de rescript. 3 quia in casu illius decisionis Papa narrat enunciatiuè, aliquid coram eo fuisse factum, & illud factum debet iustificari, per clausula, (constito tibi de illo facto.) Et ratio illius decisionis est, quia si Papæ intentio fuisset, vt suæ assertioni staretur, non rescripsisset cum clausula,(constito,) sed nos in præsenti casu versamur in longè diuersis terminis, quia licet forsan Papa assertiuè fuerit narratum Ecclesiam esse de iurepatronatus iuratorum, Papa non rescripsit cum clausula,(constito quod sit de iurepatronatus) prout in casu Crescentij, in quo clausula, (constito) in specie percussit narratum, & Papa vult, quod iustificetur, sed in præsenti casu, Papa dicit,(stantibus præmissis,) quæ clausula non alterat narrata.

Pampilonen. de Iansi. Lunæ. 1. Decembris. 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Alternatiua dispositio cõtentatur vno ex requisitis.*
2 *In gratia beneficij a primi debet certus modus vocandi, vt in gratia si neutri, & num. 4. ietus si est derogatum regulæ, nu. 6.*
3 *De iure cõi non est necessarium exprimere in gratia certum modum vacandi, sed sufficit, quod beneficium vacet, & nu. 5. & 6.*
7 *Gratia, si neutri, est noua gratia, & in ea debent exprimi quæ reddere possunt difficiliorem Papam ad concedendum.*
8 *Papa potest conferre beneficium, etiamsi non vacat.*
9 *Impetrans certo modo, & duobus modis vacationis expressis, non gectussit atione de facto, si est derogatum regulæ, qua iustificatione egeret, si vellet capere beneficium, ex clausulis generalibus in gratia positis.*

D E C I S I O CXXXIX.

DOmini resoluerunt, gratiam Ferdinandi esse iustificatam quoad vacationem. Cum enim alternatiuè narrauerit, parochialem vacare per obitum Ioannis

Ioannis illius vltimi possessoris, seu ius in illa, vel ad illam habere prætendentis, sufficit, quod iustificauerit dictum Ioannem prætendisse habere ius, 1 † cum alternatiua contentetur altero es requisitis, capit. in alternatiuis, de regul. iur. in 6. l. si heredi plurium, ff. de condit. & demonstr. cum alijs. Et in his terminis fuit resolutum coram Reuerendissimo Domino meo Patriarcha Alexandrino in causa Lunen. Sarzanen. Prioratus. 9. Februarij 1590. & 19. eiusdem mensis, & anni, in causa Bononien. Canonicatus, coram Reuerendissimo D. meo, Decano. & in alia Calagurritana beneficij de Ariola, 15. Nouembris 1592. coram bo. mem. Giptio & alias sępius.

2 Non obstat, quod in gratia debeat exprimi certus modus vacandi. Mandos. in prax. signat. grat. de impetr. cert. mod. versic. vel quia conclusio. Et in gracia si neutri, dicit expresse Felyn. in capit. in nostra, numero 37. versic. limita 1. de rescript. Rot. decis. 25. eod. tit. in nou. cum pluribus in discursu allegatis.

Nam fuit responsum, quod circumscripta regola, cui fuit in hac gratia derogatum, 3 † de iure communi non est neccesse exprimere certum modum vocandi. sed sufficit, quod beneficium vacet. Lap. alleg. 6. num. 5. cum alleg. ibi per Mandos. in tit. K. Felyn. in cap. in vestra, numero 37. rescript. Gabr. consil. 188. lib. 1. Hier. Paul. in prax. Cancell. fol. 139. Staphil. de lit. gra. tit. de var. mod. vacat. num. 5.

4 Et quamuis Mandos. teneat contrarium, & Felyn. limitat dictam conclusionem in gratia, si neutri, tamen Mandos. alleg. tex. in capit. susceptum de rescript. in 6. in quo facit fundamentum, sed non facit ad punctum, quia aliud est, quod narratur vno modo Vacationis, alius non veniat, prout dicitur in eo tex. aliud vero, quod sit neccessarium exprimere certum modum & contrarium dicunt Doctores. in d. cap. susceptum, Gemin. sub. num. 7. versic. per hoc, Franch. numer. 10. & firmant sufficere, constare de intentione conferentis, & quod non requiritur certa formalitas verborum.

Felyn. vero pro ratione suæ limitationis allegat dictam decisionem, 24. de rescript. in nou. quam DD. cum alijs allegatis intelligunt, 6 † quod tunc debeat exprimi certus modus vacandi, quando non fuit derogatum regulę, quia cessante regula, de iure communi, sufficit, quod beneficium vacet, vt dictum est. Et si hoc de iure commmuni fuisset necessarium, regula minime opus fuisset, & ea superuacanea dici posset, nec adest aliqua ratio specialitatis in gratia, si neutri, sed ratio sola est, 7 † quia cum sit noua gratia, debent in illa exprimi ea quæ possunt Papam reddere difficiliorem ad concedendum, vt dicitur, in dicta decis. 24. de rescr. in nou. Felyn. in d. cap. in nostra, numero 57. dicit, quod requiritur expressio, prout si de nouo beneficium impetraretur.

Et ista ratio cessat in hoc casu, quia ex forma gratiæ apparet, quod Papa voluit concedere sine aliqua expressione, per tot clausulas, cum derogatione regulæ. Ioan. Paul. decis. 69. 8 † vbi, quod si Papa, voluit, cepit etiam beneficium quod non vacabat.

Nec subsistit, quod debeat saltem de facto iustificari, beneficium vacare per obitum Ioannis, ad effectum quod possit capi alia vacatio, scilicet quod in eo ius habere pretendebat, 9 † quia fortasse est de facto iustificatus primus modus narratus, sed Ferdinandus non egeret tali iustificatione de facto, quia tunc egeret, si vellet capere vacationem ex clausulis generalibus. Et ita procedunt decisiones allegatæ, secus autem dicendum est in casu 40, in quo dispositiuè duo modi vacandi fuerunt alternatiuè narrati, vt in decisionibus superius allegatis.

Et ita fuit resolutum, gratiam Ferdinandi fuisse iustificatã quoad modum vacandi expressum. In reliquis videndum erit.

Narnien. Confinium. Mercurij 10. Decembris 1603.

E P I T O M E.

Testes de Vniuersitate, quando agitur de interesse Vniuersitatis, sunt idonei testes; secùs si agatur de interesse singulorum.

S V M M A R I V M

1 *Testes de Vniuersitate, regulariter admittuntur, exempli gratia, in probandis confinibus, num. 2. Contrarium vide, num. 3.*

4 *Testes de Vniuersitate, admittuntur, quando agitur de interesse Vniuersitatis, secus si de interesse singulorum.*

5 *Ex materia confinium non infertur ad pascua, cum nihil habeant commune.*

6 *Quando ius pascendi, vel lignãdi, venditur, & pretium in arca communi reponitur, causa spectat ad Vniuersitatem, non ad singulos de Vniuersitate.*

7 *Communitas emens ius pascẽdi, præsumitur acquirere pro Vniuersis, potius quam pro singulis.*

8 *Ad hoc vt repellantur testes Vniuersitatis, quando agitur de pascuis, vel ne moribus, requiritur, quod alibi pascua habere non possint.*

9 *An testes vnius Vniuersitatis idonei sint, quando agitur de solutione gabellarum, vel sua Vniuersitati, vel alterius materia confinium, & pascuorum.*

10 *Testes Vniuersitatis non sunt idonei, quando sunt descripti in mandato procuræ ad agendum.*

11 *Verba sunt intelligenda secundum subiectam materiam.*

12 *Testes de Vniuersitate non admittuntur, quando causa est criminalis, vel ciuilis ardua, vel magni honoris, quod quando sit, relinquitur iudicis arbitrio, numer. 13.*

14 *Testes de Vniuersitate non sunt admittendi, quando aliter veritas haberi potest. Vide contrarium, numer. 15.*

16 *An testes de Vniuersitate, si admittantur, sint integræ fidei.*

17 *Testium dicta supplentur ex numero testium.*

18 *Sacerdos est idoneus testis pro Vniuersitate sæculari.*

19 *Dictum testium de Vniuersitate, suppletur per dicta testium, qui non sunt de Vniuersitate, & nu. 21.*

20 *An sit magis credendum testibus forensibus cõtradicentibus, quam testibus Vniuersitatis, & 22.*

D E C I S I O CXL.

Fvit per Dominos resolutum, testes de Vniuersitate Colliscipionis non esse reppellendos: quia regulariter admittuntur, capit. insuper de test. quod licèt loquatur in testibus de Vniuersitate Ecclesiastica, tamen eius dispositio procedit etiam in Vniuersitate

laicorum

laicorum. Felyn. ibid. numer. 2. versic. sed contrarium. Abb. pariter, numero 2. versic. ex qua ratione infertur, & versic. sed istam differentiam, & ibi in addit. Vrsil. colum. 1. versic. quam regulam, Alberic. de Maluet. de test. capit. 4. nume. 72. versic. hæc ratio, & versic. iudicando tamen, Hier. de Mont. de fin. reg. cap. 57. Et simpliciter, quod testes Vniuersitatis admittantur, dicit Specul. in tit. de testam. §. 1. nume. 22. versic. sed nunquid in causa Vniuersitatis, numer. 1. versic. vnde tenet gloss. Odofr. versic. Orsignori, Alber. num. 3. & seqq. iuncto numero 7. versicul. nec obstat, vbi tuetur hanc partem, & respondet contrarijs, ff de rer. diu. Dec. in capit. 3. nume. 45. Bald. num. 8. versic. item nota, de probat. item Bald. in cap. cum Nuncius, in primo not. Butr. numer. 3. Arian. num. 1. in primo not. de testam. Salyc. in l. parentes, numer. 4 C. de testament. Ias. in l. dictantibus, numer. 4. versic. sic in simili dicimus, C. de testament. Socin. reg. 519. in princip. vbi testatur de communi, Menoch de arbitr. qui etiam testatur de magis recepta sententia, & etiam respondet contrarijs rationibus, cas. 18. numero 5. & 6. cum seqq. libr. 2. Et hanc conclusionem pluries admisit Rota, Chisan decis. 189. & coram Illustrissimo D. Cardinali Blanchetto in causa Conchen. limitum. 19. Ianuarij 1596. & prius in alia Pampilonen sepulturæ. 5. Decembris 1584. coram bo. mem. Lancelano, & alias sæpius.

2 Et in specie, quod testes Vniuersitatis admittantur in terminis nostris, scilicet quando agitur de finibus probandis, dicit Ruin. consil. vlt. num. 16. lib. 4. Menoch. d. cas. 106. numer. 5. Guido Pap. decis. 193. nu. 1. in fin. Couar. pract. quæst. cap. 18. numero 4. versic. 4. iudices, Bald. qui dicit hanc esse communem opinionem in cas. 445. numer. 9. lib. 5.

3 Non obstat, quod Plot. de in lit. iur. §. 4. numero 26. & Viu. in com. opin. verb. test. s de Collegio, vel Vniuersitate, dixerint ex Dec. in cap. insuper numer. 6. de test. communem opinionem esse, quod testes de Vniuersitate sæculari non admittantur pro sua Vniuersitate.

Nam fuit responsum, quod Viuius, & Plot. perperam allegant Decium, quid. num. 6. nihil dicit, 4 † sed num. 16. testatur, esse communem opinionem, quod testes de Vniuersitate non admittantur, quando agitur de interesse singulorum, de quo in præsenti casu non agitur, vt infra dicetur.

Minus releuat, quod dicebatur, prædicta procedere si ageretur de interesse Vniuersitatis, sed cum agatur de interesse singulorum, testes Vniuersitatis, non admittantur, vt distinguendo dicit Chisaren. decis. alleg. & post alios Menoch. loco præcit. numero 13. & testatur de communi Lanfranc de test. in num. 73. Ofasch. qui multos refert. decis. 99. numero 39 quod interesse singulorum deducitur, ex quo agitur de pascuis, & quando agitur de pascuis, vel nemoribus, propter interesse singulorum testes de Vniuersitate non sunt idonei Angel. in l. omnibus, num. 2. versicul. aut respicit singulos, C. de testam. Castren. ibidem, numer. 2. & versicul. & per prædicta patet, quod si est quæstio de pascuis, Lanfranc. de testamen. numero 73. qui de communi. Afflict. decis. 400. post num. 5. Couar. pract. quæst. cap. 18. num. 4. versicul. 4. iudices, vbi quod hæc opinio procul dubio est communis. Rol. qui pariter de communi, consil. 72. numer. 13. & seqq. libr. 2.

Respondetur enim, quod prædicta conclusio est verissima, seu non applicatur; nam hic non agitur de pascuis, sed agitur de finibus, & quamuis inter fines prætensos adsint pascua, quæ arrendantur per communitatem Narniæ, tamen ex victoria finium non resultat per necesse victoria pascuorum; 5 † materia enim finium nihil habet commune cum iure pascendi. Couar. pract. quæst. cap. 37. in princip. & per tot. & stant simul, quod territorium sit Collis Scipionis, & ius pascendi competat Narnien. Couar. loco præcitato, Cæpol. de seruit. rustic. præd. cap. 9. Florian. de Sancto Petro, in l. item. si fundi, §. seminarias, in fine, ff de vsufruct. Rota coram bo. mem. D. Gipsio in Farfen. territorij, die Lunæ 9. Maij 1594.

6 Et in omnem euentum, etiam quod agatur de iure pascendi, & nemoribus, causa non ad singulos sed ad Vniuersitatem spectare dicitur, quando ius pascendi, & lignandi per Vniuersitatem venditur, & pretium in arca communi reponitur, Iacob. de Sancto Georgio, in l. nullus, numer. 8. vers. deinde si esset quæstio, ff. de testam. Felyn. in cap. insuper, numer. 2. ad med. & num. 6. versic. secus si effectus vtilitatis, de testam. & in capit. 3. loco num. 3. in fin. versic. & idem si est, quæstio de nemore. Bald. numer. 4. versic. vel est quæstio de nemore, de probat. idem Bald. in l. parentes, in fin. C. de testam. Afflict. decis. 400. post nume. 6. vers. vel est quæstio de nemore, cuius fructus, num. 91. versicul. testes an possint esse, in quarta fallentia, versic. secus, si effectus, Marsil. in l. 1. §. seruus municipium, num. 10. post med. ff. de quæst. Couar. pract. cap. 18. numer. 4. versic. qua ratione, Hier. de Mont. de fin. reg. cap. 58. num. 9. & seqq.

Ex quibus cum hodie per communitatem Narnien. istud ius pascen. vendatur, non potest concludi, quod Communitas Collis Scipionis velit illud acquirere pro singulis, immo magis dicendum est, velle illud arrendare, 7 † & sic acquirere pro vniuersis, & sufficit, quod non constet, quod vellet facere Communitas, ad effectum, quod testes de Vniuersitate Collis Scipionis tanquam habentes interesse, vti singuli non repellantur, ad trad. per Alberic. in d. l. in tantum, §. Vniuersitatis, num. 7. in fin. ff. de rer. diu. Aym. post Butr. & alios, de antiq. temp. par. 1. sect. quid in libro officialis, numer. 21. Rol. consil. 72. numer. 4. versic. pro cuius sententia lib. 2. Menoch. de arbitr. d. cas. 106. nu. 15. in fine lib. 2.

8 Dicebat etiam vnus ex Dominis, ex Bald. in capit. cum nuncius, ante numer. 1. versic. nam iuramenta de test. quem sequitur Socin. reg. 519. in 6. fallentia, versic. Bald. tamen, quod ad hoc, vt testes Vniuersitatis repellantur, quando agitur de pascuis, vel nemoribus, requiritur, quod homines alibi pascua commode habere non possint, & etiam quod gratias ad pascendum admitterentur absque aliqua solutione Bald. in l. parentes, prope fin. C. de testam. Hier. de Monte de fin. regun. cap. 58. num. 8. Capic. decis. 15. numer. 6. Socin. d. 519. in 6. fallen. versi. 2. limitat. idem Bald. Rol. consil. 72. num. 15. lib. 2.

Vnde necesse esset, quod Communitas Narnien. quæ curat, hos testes repelli probaret, quod pascua alibi commodè haberi non possint, & quod Communes Collis Scipionis esset admissura gratis homines Vniuersitatis ad pascendum eorum animalia.

Non officit, quod aliqui ex illis testibus habeant bona in loco controuersiæ, & quod agatur de interesse solutionis gabellarum, collectarum, & similium, quia etiamsi declararetur territorium esse Communitatis Collis Scipionis, hæc tamen omnia essent soluenda illi Communitati. Vnde cum horum testium non 9 intersit magis soluere onera Narniæ, quam Communitatis Collis Scipionis, propter hoc non sunt repellendi, vt fuit resolutum coram Illustrissimo Cardinali Blanchetto in causa Conchen. limitum Aueg. 19. Ianuarij 1596.

Et cessat difficultas, quod homines Collis Scipionis

suæ

sunt exempti à iurisditione Nurien. in constitutionibus Apostolicis, quare non potest considerari aliquo modo mandatum, saltem principale pro hominibus de Communitate Collis Scipionis ex victoria sua cōmunitatibus.

Minus facit, dum dicitur, quod isti testes non sunt idonei, ex eo quia dederunt mandatum ad agendum, quia ad eum effectum requiritur quod omnes de 10 Vniuersitate dederint mandatum, † tunc enim qui in mandato procuratur comprehensus est, pro sua Vniuersitate testimonium ferre non potest. Pl... de in lit. lur. § 4. num. 26. versic. maximè vbi omnes, & versic. quod tamen si omnes, A... in addit. ad Decan. in capit. 3. loco, num. 46. lit. G. de testam. Viu. com. opin. verb. testes de collegio, versic. & hoc potissimum Rol. consil. 72. num. 17. lib. 2. vbi ... quod si causa est mixta, q... scilicet intentetur, tam nomine Vniuersitatis, quàm singulorum, tunc singuli de Vniuersitate non poterunt testimonium ferre. Et ita loquitur decisio coram ... G ... in causa Germunden. anniuersariorum, 9. Iunij 1586. & est decis. Buonchetti, in alleg. causa Conchen. ... n.

Et licet dicatur, quod omnes non descripti in mandato, hoc tamen in facto non subsistit, & copia mandati fideliter minime datur.

Nec facit, quod mandatum sit datum ad instantiam Communitatis, & hominum Collisscipionis; quia non propterea est dicendum, mandatum datum fuisse pro Vniuersitate, & singulis, nam verba illa [pro Communitate, & hominibus,] sunt intelligenda respectu omnium vti Vniuersitatem constituentium, non vti singulorum; quia cum agatur de territorio, 11 non possunt considerari vt singuli, † & verba sunt intelligenda secundum subiectam materiam, Gemin. cons. 29. Aym. cons. 171. nu. 13. cum alijs.

12 Non releuat, quod testes de Vniuersitate non admittantur, quando causa ciuilis est ardua, & magna, in qua, cum aequi paretur criminali, testis de Vniuersitate non admittitur; nec quando agitur de magno honore, vel de aliqua magna iurisdictione, Felyn. in capit. insuper, numer. 5. ad fin. de testamen. Marsil. in l. prima, § seruus municipium, numero 8. in fin. ff. de quaest. Vrsill. ad Afflict. decis. 400. column. 2. versicul. nisi tractetur de causa ardua, Menoch. de arbitr. d. cas. 106. nu. 11.

13 Quia cum tota haec materia relinquatur arbitrio iudicis, vt per eundem Menoch. d. loco, quod licet regulatur à iure, remittit tamen multum de rigore iuris, non visum fuit Dominis, quod causa de qua agitur, sit talis, vt non sint admittendi testes de Vniuersitate.

14 Minus subsistit quod testes de Vniuersitate non sint admittendi, cum veritas aliter possit haberi, vt per gloss. Innocen. Host. Bald. & alios, quos refert Felyn. in cap. cum nuncius, num. 2. de test. cum alijs.

15 Nam communis opinio est in contrarium. Abb. in cap. insuper, numer. 2. ad fin. vers. non autem admittantur, idem Abb. in cap. 3. loco, num. 5. vers. 2. colligitur, vbi dicit, hoc esse verius, de probat. Dec. qui pariter testatur de communi, in eod. cap. 3. loco, numeri 48. 49. & 50. Felyn. in d. capit. insuper, numer. 7. in a. fallen. vbi respondet contrarijs. Menoch. de arbitr. d. cas. 106. nu. 8. cum alijs, qui allegari possent.

16 Nec etiam facit, quod si admittantur testes de Vniuersitate, non tamen sunt integrae fidei, quia iste articulus est valde controuersus, circa quem tamen nihil Domini firmarunt, cum pro negatiua testetur de communi Crot. de testibus, num. 132. & pro affirmatiua Nicol. Fostas in tract. de collect. par. 3. cap. 2. sub numer. 26. Et quamuis opinio negatiua videatur fortè ex sinu aetatione Doctorum magis communis, tamen quando alij testes non deponunt contrarium, affirmatiua videtur magis communis, ex alleg. per Honded. cons. 17. nu. 37. & seqq. vol. 1.

Tamen omissis praedictis, cum sint pluries testes, supplentur ex numero ipsorum. † Quando enim plu- 17 res, quam duo testes Vniuersitatis aliquid dicunt, plenam fidem faciunt, Paul. de Castr. consil. 47. nu. 7. versic. adeo quod lib. 3. Inn. in d. cap. cum nuncius, sub num. 4. versic. ideo potest dici, de testam. Alexan. cons. 97. num. 17. lib. 5. Prosp. Pateri. cons. 161. numer. 14. cum alijs pluribus per Honded. dicto consil. 17. num. 42. libro prima. Aym. qui dicit, in hoc Doctores conuenire, de antiq. temp. par. prima, sect. quid in libro officialium, num. 17. & 18.

Eo quae magis haec procedunt in praesenti casu, quia 18 adsunt duo testes Sacerdotes, † qui videntur esse idonei pro ista Vniuersitate saeculari, cum sint idonei pro Ecclesia, Dec. in cap. insuper num. 20. de test. am. & in cap. 3. loco, numer. 46. de probationibus, Vrsil. in addit. ad Afflict. decis. 400. column. 2. versic. & est opinionis Nellus de test. numer. 22. Alberic. de Maltter. de test. cap. 5. numer. 29. Aym. de antiq. tempor. part. 1. sect. quid in lib. offic. part. numer. 17. Hieron. de Mont. de fin. regen. cap. 57. numer. 1. & 2. Viu. in comm. opin. vers. testes de collegio, vt sic interpretatur quoque, vbi de communi,

Et cessat difficultates, quia concurrunt alij testes, qui non sunt de Vniuersitate; Vnde dictum testium de 19 Vniuersitate suppletur per dictum istorum; Gerard. sing. 24. numer. 2. Gabr. de testam. concl. 5. num. 1. vbi de communi, Roman. cons. 19. numer. 9. lib. 3. Olasch. decis. 99. numer. 40. Paul. de Castr. Alexan. & Ias. in l. si quis ex argentarijs, § cogendus, ff. de eden. cum infinitis, qui alleg. ri possent.

Et ex praedictis cessat quod dicebatur, in concursu 20 magis esse credendum testibus forensibus contradicentibus testibus Vniuersitatis, Abb. in cap. insuper, sub nume. 2. column. 4. versic. ego putarem hoc dictum procedere, Felyn. ibidem numer. 3. in secunda fallen. Dec. cons. 25. versicul. nisi essent alij testes, Afflict. decis. 400. nu. 8. & in fin. cum alijs.

Nam cum ex alijs testibus supplicantur dicta testiū 21 Vniuersitatis, non potest habere locum praedicta conclusio, quod magis sit credendum testibus forensibus.

Vltra quod, hodie non quaeritur, quorum testium dicto sit standum; & si de hoc ageretur particulariter, fortasse responsio habere difficultatem; quia cum agatur de materia finium inter viscera territorij vtriusque communitatis, & illi non possint sic bene noti esse alijs, vt illis de Vniuersitate, † fortè magis creditur 22 testibus de Vniuersitate, quam alijs, Felyn. in d. cap. insuper, num. 3. versic. sed intellige, de testibus. Martin. in l. 1. § seruus municipium, numer 3. versic. quod tamen intelligit. ff. de quaest. Aufer. de testam. numero 9. verbo, testes an possint esse versic. sed intellige sane, Menoch. de arbitr. d. cas. 106. nu. 10.

Circa hoc vltimum tamen nihil fuit per Dominos firmatum, sed tantum consideratum in discursu causae.

Et ex praedictis fuit resolutum, testes de Vniuersitate Collisscipionis non esse repellendos.

Aretina Spolij. Ven. 12. Decembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiua notarij, quod testis sit iuratus, vel medio iura-*

Paludis quia vt infra dicetur, terræ dicti Petri de Canuli, super quibus decima prætendebatur, erant in palude Baonis. & cum etiam dicatur esse in amplis, debet intelligi, in palude exsiccata ex ratione supradicta, & quia amplum ita accipitur, vt in instrumento quod datur nu. 8. ibi excepto campo vno, & dimidio in amplo ipsius paludis. Et ex ratione testis hoc euidenter apparet, inquit enim, quia egomet laboro vnum campum in amplis de Baone, & amplum accipitur pro palude exsiccata, vt dictum est ita loquitur, & debet intelligi septimus testis, quia dicit, litem esse de decimis terrarum Petri de Canuli, & dicit quod illa terra iacet in amplis de Baone, & quod laborat certam terram in Palude Baonis, & de eo soluit decimam. Octauus testis dicit, quod decima amplorum colligitur pro Monachis Carcerum, & collegit decimas ab aliquibus in fossa Meliorina, in Palude Baonis, & quod ipse laborauit terras in palude, & soluit decimam: & infra dicit, quod non fuit vbi decima noualium paludis Baonis fuit concessa Ecclesiæ Sanctæ Mariæ.

Nonus vero testis dicit expresse, quod ipse laborat terram in palude Baonis, & ex ea dedit decimam Monachis Carcerum.

Ex quibus dicendum, quod huiusmodi testes deponunt de decimis Noualium paludis non autem de decimis noualium in genere, & quatenus dicta aliquorum ex istis testibus viderentur obscura cum sint pluries, † declarantur, & supplentur per alios. Veral. decis. 206. num. 5. p. 2. Bald. in l. 2. numer. 5. C. de bon. poss. secundum tabul. Et cessat difficultas prorsus ex serie facti, nam est sciendum, vt constat ex sententia Commissarij Apostolici, quæ datur numero 12. lata 22. Maij 1219. quod pendebat lis inter Monachos Sanctæ Iustinæ de Padua, & Monachos Carcerum super perceptione decimarum aliquarum terrarum, quas dicebant monachi Carcerum esse de noualibus paludis & in dicta sententia dicitur, quod fuit allegatum per Monachos Carcerum, decimas, & ius decimationis noualium paludis de Baono esse Ecclesiæ Carcerum, & allegabatur titulus, nempe donatio Episcopi Gerardi, & exemplum instrumenti authentici per Vgerinum notarium scripti ostendebatur, quod quidem est illud donationis Noualium paludis de anno 1180. subscriptum ab Vgerino, & vt constat ex cartula testium fuerunt examinati in hac eadem causa, & constat etiam ex dictis eorum. Quare cum deponant, decimas Petri de Canuli spectare ad Conuentum Carcerum, sunt intelligendi, quod loquantur de decimis Noualium paludis, vt constat ex dicta sententia, in qua pronunciatur decimas prædictarum terrarum spectare ad monasterium Carcerum. Ex quibus satis patet, ad quem effectum testes fuerint examinati, scilicet ad probandum, quod huiusmodi terræ erant in palude Baonis, & quod ad monachos Carcerum spectabant dictæ decimæ vt dictum fuit.

Nec positio terminorum suffragatur ad ostendendum, quod instrumentum donationis noualium in genere habeat obseruantiam; quia omnes terminationes huiusmodi loquuntur de decimis noualium paludis, Prima enim & secunda terminatio, quæ dantur, numer. 7. & 9. altera de anno 1196. altera verò 1208. absque difficultate loquitur de decimis noualium paludis ibi, quod debeant ostendere cuncta noualia paludis Laurani, & ibi terram paludis curiæ Baonis, & verba sunt adeo clara, vt tergiuersari non possint, immo in secunda terminatione dum aliquando nominantur noualia, subiungitur, id est palus. Altera verò terminatio de anno 1210. quæ datur. nu. 10. concordat cum prædictis, quia distinguit terram veterem a terra noua; & sic dicendum est, intelligi de ea quæ prouenit ex exsiccatione paludis. † Aliud enim est dicere, nouale, aliud terra noua. Licet enim fructus terræ nouæ sint nouales, tamen non omnes fructus nouales sunt terra noua, cap. 1. & cap. quid per nouale, vbi DD. de verb. sign.

Præceptum verò quod datur, nu. 30. factum. 9. Martij 1260. vbi præcipitur hominibus Baonis, vt infra 15. dies bona fide, & sine fraude debeant discernere, & consignare noualia, & quæ sunt noualia a veteribus terris, & à decimis veteribus, nihil facit, nam & ex eo colligitur, semper fuisse habitam rationem ad terras veteres. Et cessat difficultas, quia die 14. eiusdem mensis Martij homines consignant decimas monachis Carcerum, & ponunt termines, & pluries datur pro confinio, Paulus, & aliquando dicitur, est tota terra noua, & paludis. Ex quibus satis patet, quod terminatio loquitur de decimis paludum.

Nec facit, quod detur pro confinio palus, quia aliud est palus, aliud verò palus exsiccata, nec propterea potest dici, quod istæ decimæ sint extra paludem exsiccatam.

Vltima verò terminatio facta 22. Maij 1288. quæ dicitur, num. 32. loquitur pariter de decimis paludis, pluries enim datur pro confinio palus, & aliquando dicitur, quod confines distant à palude, quinque perticas, aliquando verò sex perticas, & dicitur omnia esse noualia, siue nouaria.

Nec facit, quod aliquando in dictis positionibus terminorum, dicatur versus montem, & versus arcadam; quia non ideo concluditur, quod decimæ sint extra noualia paludis, quia etiam in noualibus paludis possunt dari dicta confinia, quia non dicitur in arcada, quod est in montibus, sed versus arcadam, versus alia similia loca.

Et tanto magis prædicta placuerunt Dominis, quia ista positio confinium non potest forte considerari, nisi in decimis noualium paludis quia palus exsiccatur, & terræ laborantur, quare sunt ponenda confinia, ad distinctionem terrarum antiquarum.

Et cessat omnis difficultas, quia dato etiam quod huiusmodi obseruantia posset verificari tam in primo instrumento donationis noualium paludis, quam in alio, adhuc non releuaret, † nam ad hoc vt obseruantia det fidem scripturæ informi, debet esse certa, & non æquiuoca. Abb. in. c. 2. io. fin. de cons. Felyn. in cap. cum Bertoldus, numer. 26. de re iud. & fuit resolutum in Tirasonem. Iurisdictionis de Tudela. 12. Nouembris 1601. coram Reuerendissimo Patre Domino meo Millino. Et hoc maximè dicendum est, quia non docetur de effectuatione illius donationis, vt fuit resolutum in causa sententiæ tenutæ Pontis. Areghi. 10. Martij 1578. coram sanctissimo Domino nostro, & in dicta causa Tirasonen. coram Domino meo Mellnio, sicuti docetur effectuatio primæ de anno 1180. stantibus confirmationibus Apostolicis, & alijs. Et hac responsione tollitur etiam fundamentum quod fit in sententia lata de anno 1459. quæ datur numero vltimo, quia loquitur de decimis paludis, cum prata de quorum decima agebatur, dentur pro confinibus à tribus Valles, nec constat de effectuatione huius sententiæ.

Nec prædictis officit laudum datum de anno 1213. quod datur, numer. 15. inter agentes pro Ecclesia Sanctæ Theclæ de Este, & Sancti Stephani de Padua, & Monachos Carcerum cuius laudi vigore fuerunt positi certa confines, quia hoc nihil ad id de quo quæritur.

Minus resistit sententia arbitralis, lata 9. Maij 1220. inter

inter Monachos Sanctæ Iustinæ de Padua & Carcerum, quæ datur, numero 25. Quia licet in ea dicatur, quod penderet lis super quadam decima noualium Baonis, huiusmodi sententia est intelligenda de noualibus paludis: nam, vt constat ex compromisso quod datur, numer. 24. factum per 5. dies ante dictam sententiam, conquerebatur monasterium Carcerum de monasterio Sanctæ Iustinæ, à quo petebat decimam vnius petiæ terre, iacentis in palude Laurani in confinio Baonis, & in laudo Iudex laudat, quod decima terræ, quæ fuit Cambij, sit Ecclesiæ Carcerum & aliæ decimæ consignatæ, prout in cartula consignata per Corradum sint pro indiuiso.

Nec minus potest fieri aliquod fundamentum in alio instrumento quod datur num. 26. confecto de anno 1215. quia ibi Salomon, & Bellotus presbyteri Baonis prætendebant à Monachis Carcerum decimas suarum possessionum, exceptis ijs quas proprijs manibus, vel sumptibus excolebant, & fuerat per quendam iudicem arbitrum pronunciatum, quod solutis Monachos Carcerum lib. 16. monetæ Venetæ, nomine finiti & conuenti pretij omne ius suum cederent dicti presbyteri super dictis decimis, prout cesserunt. Et hæc sententia fuit confirmata per Episcopum, vt in summario, nu. 17. sed hæc nihil concludunt ad dubium.

Petitio facta de anno 1223. quæ datur, numero 28. à quodam Mazzuchello de Baone, qui prætendebat non teneri soluere decimas de vna petia terræ posita in pertinentijs Baonis, in loco, vt dicitur, Laurano, vt constat ex alio instrumento, de quo in summario, nu. 7. & 14. & est in palude, sed iste casus nec aliquid concludit per supradicta.

Quietantia facta Conuentui Carcerum de anno 1206. quæ datur, numero 8. à Lucchesio & Dominico de Randuno, de lib. 60. monetæ Veronæ, ex qua cesserunt dictis Monachis omne ius quod habebant in decima totius paludis Baonis, nihil concludit ad obseruantiam donationis noualium in genere.

Nec tandem releuat, quod donatio facta de decimis noualium, de anno 1189. fuit facta in consecratione Ecclesiæ, in cuius consecratione Marchio Oppizzo de Este donauit mansum, quæ quidem donatio habuit effectum, cum postea Azo vigore testamenti Oppizzi dederit dictum mansum, vt constat ex instrumento quod datur, numero 6. quia hoc non concludit ad obseruantiam instrumenti, cum potuerit instrumentum confingi, concordet cum dicta donatione Marchionis, nec per necesse istud instrumentum donationis Marchionis concludit, quod huiusmodi instrumentum sit in forma probanti, cum in eo nulla habetur mentio de donatione decimarum facta per Episcopum.

Quod dicebatur de Historia Monachorum Camaldulensium, est confecta à quodam Monacho, & est moderna. Vnde licet in ea registretur huiusmodi instrumentum, tamen historijs non creditur, nisi sint tales, quod à maioribus nostris sit fides adhibita. Abb. in c. cum causam, sub numero 1. vers. ex his infero, de probat. & debet apparere, quod sit approbata. Paris. cons. 23. num. 135. lib. 1. Vel quod sub custodia publica remanserit. Ægid. decis. 70.

Dicebat etiam vnus ex Dominis, quod credebat, non esse differentiam inter primam & secundam donationem, quia secunda potest induci ad intellectum primæ; nam in secunda dicitur, decimationes omnium noualium de Baone, tam quæ non sunt, quam quæ pro temporibus fuerunt tam in terra quam in palude, restringe videntur generalitatem ad terras paludis, quæ dictim excolebantur, vt dicitur in prima donatione, & tanto magis, quia in terminatione, quæ datur num. 9. nomen noualium accipitur pro palude, ibi noualium id est palus, & idem dicit quintus testis in summario, num. 17. vbi dicit, quæ decimæ noualium, scilicet paludis, &c. Circa hoc tamen nihil per alios Dominos fuit firmatum, sed si opus erit super hoc particulariter agetur.

Valentina Mercedis. Lunæ 17. Nouembris 1603.

EPITOME.

Quoad solemnitates, & ea quæ oriuntur secundum naturam contractus, tempore contractus, locus contractus debet attendi: locus verò destinatæ solutionis, quoad ea quæ veniunt adimplenda post contractum.

SVMMARIVM.

1 *Vbi literæ recipiuntur, ibi contractus dicitur celebratus.*
2 *Statutum prohibens contrahi sine certa solemnitate, non extenditur extra territorium.*
3 *Solemnitates loci contractus, debent in contractu adhiberi, & num. 5. & 7.*
4 *Vbi solutio est destinata, ibi contractus censetur celebratus, quoad ea quæ in loco destinatæ solutionis adimplenda, num. 6.*
8 *Gabella pro contractu, debet solui in loco destinatæ solutionis. Sed contrarium verius, num. 9.*
10 *Statutum laicorum non ligat clericos.*

DECISIO CXXXIII.

Domini perstiterunt in resolutis, scilicet denegandam esse remissoriam ex capite irreleuantiæ, † quia cum in Vrbe contractus sit celebratus, ex quo in ea D. Viues receperit litteras Comitissæ, Bald. in l. multum, no. 58. C. si quis alteri, vel sibi, cum alijs allegatis in decisione facta sub die 2. Iunij præteriti, etiamsi probaretur adesse constitutionem vel statutum prohibens, mulieres contrahere sine certa solemnitate, † adhuc non extenderetur extra territorium, cum non prohibeat mulieres simpliciter contrahere, sed sine certa solemnitate. Bart. in l. 1. num. 32. C. de sum. Trinit. & fid. Cathol. † Et ideo quoad ea quæ respiciunt solemnitatem actus, vel quæ oriuntur secundum naturam ipsius contractus, tempore contractus, & debent adhiberi in contractu, vel impleri tempore contractus, l. si fundus, vbi Aret. in summ. ff. de euict. & latè prosequitur Gail. obser. 123. numer. 2. lib. 2. Euerard. cons. 78. num. 11. vers. modo sic est. Mysing. obser. 82. nu. 3. cent. 4.

Non obstat, quod solutio est destinata Valentinæ, ideo ibi contractus censeri debet celebratus, l. quæro, ff. de solut. l. contraxisse, ff. de bon. auth. iud. possid. Quia respondebatur, quod dum quæritur, an in decisorijs sit obseruandus locus contractus, vel destinatæ solutionis, aut quæritur quoad ea quæ respiciunt solemnitatem actus, vel quæ oriuntur secundum naturam ipsius contractus tempore contra-

ctus, & debent adhiberi in contractu, vel impleri 5 tempore contractus, vt dictum fuit, † & tunc inspicienda est obseruantia, seu lex loci, in quo contractum fuit, & ita procedit, d.l. si fundus, ff. de euict.

Aut quæritur quoad ea quæ veniant implenda post contractum in esse productum in loco ad implementum 6 destinato, † & eo casu non est consideranda lex vel consuetudo loci initi contractus, sed destinatæ solutionis: & ita procedunt tex. in l. quæro, ff. de solut. & in l. contraxisse, ff. de act. & oblig. ita distinguit. Bart. in l. cunctos populos, numer. 13. & seqq. C. de summ. Trinit. & fid. Cath. in l. in principio, ff. de vsur. Bald. in d.l. si fundus, numer. 2. ff. de euict. & in d.l. quæro, numero 2. ff. de solut. Ang. in d.l. si fundus, num. 1. ff. de euict. in d.l. 1. in princ. vers. 2. nota, ff. de vsus. Euerard. conf. 78. num. 11. & num. 27. Mysing. obser. 82. num. 3. cent. 4. Surd. decis. 227. num. 2. Osasch. decis. 114. num. 4.

7 Ex quibus, cum versemur in primo membro distinctionis, scilicet quoad ea quæ respiciunt perfectionem contractus, & eius substantiam, merito debet attendi locus celebrati contractus per supradicta. Quæ etiam sufficiunt pro responsione, & intellectu ad ea quæ in contrarium allegantur.

Nec facit quod dicebatur in specie ad probandum, 8 quod contractus non fuit perfectus Romæ, † scilicet, quod si venditio fuit facta in certo loco, & in alio destinata solutio, in loco destinatæ solutionis debet solui gabella, ex quo ibi contractum fuisse dicitur, Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloss. 2. numer. 49. Fuit enim responsum, quod licet ex prædictis pareat, 9 hanc opinionem non esse tutam, † tamen ex abundanti fuit etiam dictum, communem opinionem esse in contrarium, vt per Dec. in c. 1. numero 156. in prima lectura, de iudic. Rol. cons. 100. numero 9. lib. 3.

Nec subsistit quo dicebatur, in omnem euentum sententias Rotales esse iniustas, quia si locus destinatæ solutionis est attendendus in his quæ veniunt ex post facto, adest Valentiæ statutum, quod Aduocati & Procuratores non possint petere salarium, nisi pro 10 quatuor annis præteritis. † Nam huiusmodi statutum non ligat Ecclesiasticos. Anchar. cons. 61. numer. 2. Abb. in cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ, numer. 1. versic. hoc dictum, vbi etiam Felyn. nu. 101. in fin. vers. & pro ista declaratione, de const. Socin. iun. cons. 25. num. 5. lib. 2. Paris. cons. 27. nu. 43. lib. 1.

Toletana Decimarum. Lunæ 17. Nouembris 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Magis attenditur causa actus, quam ipsius actus exercitium.*
2 *Parochus vniuersalis habet fundatam intentionem in omnibus decimis.*

D E C I S I O CXXXIV.

Dubitaui, an constaret de quasi possessione vniuersali Prioris, percipiendi decimas in casu, & effectum de quo agitur. Et Domini capiendo dubium in abstracto, non autem cum effectu, & in concreto, ita vt præiudicetur monialibus, quando prata arrendantur, affirmatiuè resoluerunt, tum ex titulo Alexandri tertij assignantis militibus omne territorium, quod à Mauris recuperaretur, volentis quod 1 decimæ soluerentur clericis; † quo titulo vniuersali stante magis attenditur causa actus, quam ipsius actus exercitium. Bald. in l. 1. in repet. numero 24. vers. tu dic. C. de emancip. lib. Felyn. in c. auditis, numero 19. prope fin. de præscript. Et fuit dictum in causa Toletana annatarum, 16. Februarij 1581. coram Cantuccio, & alias sæpius quam ex stabilimentis, de quibus in summar. nu. 2. & seqq. in quibus expresse disponitur, super decimis huiusmodi, & ex testibus qui dantur in summar. nu. 7. apertis verbis deponentibus, de huiusmodi possessione vniuersali.

Et cessat etiam difficultas, quia Prior exercet curam vniuersalem animarum per clericos suos, ad nutum amouibiles, quare etiam de iure habet intentionem fundatam in omnibus decimis, c. cum contingat, de decimis, c. Ecclesias. 13. quæst. 1. c. ad decimas, de rest. spol. in 6. Put. decis. 371. num. 1. lib. 1.

Romana Vineæ de Brunis. Merc. 19. Nouembris. 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Termini substantiales, an sit seruandi coram A.C. in expeditione negotij principalis.*
2 *In connexis fit extensio de persona in personam.*
3 *Pars potest iudicis iurisdictionem prorogare.*
4 *Sententia est nulla, non visis actis probatorijs. Limita quando pars fuit negligens in trasportandis, nu. 5. Præmissa tamen monitione iudicis num. 6.*
7 *Termini substantiales seruati, & pluries reiterati, habent vim monitionis.*
8 *Concil. Trid. sess. 24. c. 20. §. præterea, habet locum in causa appellationis, non autem in alijs casibus. Item in causis Ecclesiasticis tantum, non autem in profanis, etiam quod vertantur coram iudice Ecclesiastico, nu. 10.*
9 *Casus omissus remanet in dispositione iuris communis.*
11 *Obligatio, & actio semel extincta, non potest amplius reuiuiscere.*

D E C I S I O CXXXV.

Dubitaui, an decretum reuocationis mandati esset nullum, ita vt posset procedi ad vlteriorem exequutionem ipsius mandati. Et Domini, quantum attinet ad nullitates, habuerunt aliquam difficultatem, quia non fuerunt seruati termini substantiales, licet in Tribunali Auditoris Cameræ, in exequutiuis, & in reuocatione mandatorum non seruentur, tamen in hoc casu non fuit simpliciter reuocatum mandatum, sed expeditum negotium principale, & facta condemnatio in expensis: Dicitur enim in citatione, ad videndum reuocari mandatum, cum omnibus inde sequutis, & in expensis condemnari attento quod fuit relaxatum pro prætenso credito extincto ante relaxationem dicti mandati. & facta fuit postea instantia, vt imponeretur perpetuum silentium. Vnde videbatur, terminos fuisse seruandos, & dandas esse di- 1 lationes.

Alia nullitas, quod deputatio bo. me. D. Guidij non afficeret D. Merendam, ex quo fuit facta ad instantiam hæredum Benedicti Carotij creditoris Ioannis Pauli Bruni, contra Virgilium Brunum patrem Virginiæ Brunæ, & ideo non excederet dictas personas; non placuit Dominis, quia huiusmodi causa est conne-

2 connexa,& indiuidua cum causa D. Merendæ, † quo casu fit extensio de persona ad personam. Afflict. decis. 227. num. 2. Hostien. in summ. de offic. iud. de leg.
3 §. quibus modis. vers. & in summa. † Et D. Merenda comparendo coram iudice prædicto, & faciendo actus iudiciarios, potuit eius iurisdictionem prorogare, l. 1. C. de iurisd. omn. iud. stante maximè reconuentione facta per D. Merendam, ad subhastationem vineæ, per quam iudex fit competens, si prius erat incompetens. Afflict. decis. 27. num. 2. vers in contrarium.

Nec potest iuuari D. Meréda ex capite erroris cum sit iurisperitus. Alex. cons. 12. nu. 7. vers. nec ad hoc obstat, lib. 6.

4 Minus facit habita in consideratione tertia nullitas ex defectu non transportationis actorum. Licet enim sententia non visis actis etiam probatorijs, sit nulla, tanquam siue causæ cognitione lata, l. prepe-randum, §. & si quidem, vbi Bart. numero 6. C. de iud. idem Bart. in l. 2. num. 5. C. de eden. & ibi Alex. num. 8. & seqq. Cagnol. num. 68. vers. sed oppositum. lata Felyn. in c. Ecclesia Sanctæ Mariæ, numer. 17. de const.
5 Nihilominus prædicta non procedunt, † quando vna pars produxit probationes suas, & altera fuit negligens in transportando, quo casu iudex super productis pronunciare potest. Alex. vbi supra, numero 6. Rimin. ibidem, numer. 12. vers. limita, & infrà. Cagnol. num. 70. Felyn. in d. c. Ecclesia Sanctæ Mariæ, in prima limit. numero 18. Et fuit resolutum in Maioricen. Pœnitentiariæ, & Canonicatus 4. & 18 Februarij
6 1591. coram R. P. D. Giptio. † Et licet requiratur monitio iudicis, Cagnol. d. num. 70. sufficit tamen, quod termini substantiales fuerint seruati, & pluries reite-
7 rati, † quia inseruiunt pro monitione, vt dicitur in allegata causa Maioricen. Et de hac negligentia D. Merendæ non potest dubitari, quia distulit per tantum tempus, coram iudice subdelegato suas probationes exhibere, vt fuit dictum in allegata causa Maioricen.

8 Nec prędictis resistit decretum Sacrosancti Concil. Trid. sess. 24. c. 20. §. præterea, de reformat. quia loquitur in causa appellationis, & sic quando à iudice à quo, ad iudicem ad quem omnia acta sunt transportanda, non autem quando vna ex partibus non exhibet aliqua acta coram delegato facta ipsi subdelegato,
9 † Propterea iste casus tanquam omnibus remanent in dispositione iuris communis, l. commodissimè, ff. de lib. & posth. Et ita fuit resolutum in dicta Maioricen.
10 † Vltra quod, vt bis resoluit Congregatio Illustrissimorum interpretum Sacrosancti Concilij, eius dispositio, in d. cap. propterea, habet locum tantummodo in causis Ecclesiasticis, secus autem in causis profanis, etiam quod vertantur coram iudice Ecclesiastico: & sequuta est Rota in causa Romana lignorum 23. Iunij 1603. coram R. P. D. meo Sacrato.

Quantum attinet ad effectum dubij absque difficultate Domini dixerunt, data nullitate decreti, non posse procedi ad exequutionem mandati, cum iam fuit resolutum coram R. P. D. nunc Episcopo Pacen. 14. Martij 1597. quod mandatum fuit relaxatum pro
11 credito extincto. † Quare obligatio, & actio semel extincta non potest amplius reuiuiscere, l. qui res. §. area, ff. de solut. inter, stipulantem, §. nam cum quis, ff. de verb. obligat.

Fauentina de Pasijs. Ven. 28. Nouembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum relaxari non potest, non præcisa liquidatione.*
2 *In eo in quo duo periti concordant, non est opus electione tertij.*
3 *Mandatum potest relaxari, etiam in illo quod virtualiter continetur in decreto.*
4 *Decretum super exequutione instrumenti, vel liquidatione, dicitur interloquutorium.*
5 *Mandatum interloquutorium relaxatum intra 10. dies ad appellandum, est validum.*
6 *Fideicommissarius non potest propria authoritate ingredi possessionem rei fideicommissariæ.*
7 *Exequutio facta in re maioris valoris, illud plus debet reddi debitori.*

DECISIO CXXXVI.

ALphonsus, & Iulius occasione fideicommissi Annibalis, cui factus est locus per obitum Bartholomæi, deuenerunt ad concordiam quod Alphonsus, qui in possessione existebat, daret Iulio octauam partem bonorum Annibalis, cum certa parte fructuum, & quartam partem bonorum Bartholomæi, pariter cum certa quantitate fructuum, quas portiones partes ipsæ intellexerunt, deductis oneribus, quorum deductionem, & alias differentias remiserunt in personam Illustrissimi D. Cardinalis Matthæi, & insuper pro assignationibus faciendis elegerunt peritos, cum facultate in euentum discordiæ, tertium eligendi. Peritus Alphonsi postea retulit octauam partem, & quartam ascendere ad certam summam, cum qua non concordauit peritus Iulij, & absque alia electione tertij partes adiuerunt Illustrissimum Cardinalem Matthæum, qui laudauit, certas concordias factas per Alphonsum cum Camilla vxore Annibalis, & Maldina vxore Bartholomæi suffragari etiam Iulio.

His peractis, Iulius productis dictis æstimationibus, & laudo Illustrissimi D. Cardinalis Matthæi petijt coram Auditore Cameræ, iuxta relationem periti Alphonsi, & sententiam dicti Domini Cardinalis, relaxari mandatum, qui Auditor Cameræ relaxauit mandatum de immittendo in possessionem tornaturarum 93. certa summa pecuniarum, & illius vigore fuit facta exequutio; & quia iustitia huius mandati pendet ex eo, an Auditor Cameræ excesserit relationem, periti Alphonsi, & laudum Cardinalis Matthæi, quod pendet à computis, & ideo opus esse videtur electione periti, ideo omissa pro nunc iustitia seu iniustitia huius mandati, volui particulariter videre, an mandatum relaxatum, & exequutio sint valida.

Et quantum attinet ad relaxationem mandati, fuit resolutum pro validitate, quia non docetur de eius nullitate, quam ostendere tenetur Alphonsus, cum sit fundamentum intentionis suæ.

1 Non obstat quod huiusmodi mandatum fuit relaxatum, non præuia liquidatione, quæ tamen requirebatur, Gales. de liquid. nu. 7. & Cæs. de Graff. decis. 2. nu. 10. de sent. excomm.

2 Nam fuit responsum, quod cum Iulius, voluerit stari liquidationi factæ per peritum Alphonsi ille liquidauerit in minori summa, quam peritus ipsemet Iulij, † in ea parte dicuntur concordes, quare nec e-

rat opus ad hunc effectum electione tertij periti, ad tradita per Dec. in conſ. 100. numer. 6. Rolan. conſ. 35. nu. 6. vol. 2.

Minus facit, quod mandatum fuit relaxatum vltra iſtam ſummam liquidatam per petitum Alphonſi, quia hoc obuenit propter laudum Illuſtriſſimi Cardinalis Matthæi, qui laudauit, concordias factas per Alphonſum cum Camilla, & Maldina ſuffragari Iulio, & ſi in exequutione illius laudi exceſſit Auditor Cameræ, hoc reſpicit iuſtitiam, vel iniuſtitiam mandati, vt dictum fuit.

Nec ſubſiſtit, quod mandatum relaxatum non concordet cum decreto facto, † quia cum decreto virtualiter continerentur omnia quæ ſunt in mandato, iudex potuit illo eo modo relaxare. Afflict. deciſ. 32. num. 4. Pedemon. deciſ. 5. p. nu. 24.

3

Minus ſubſiſtit, dum dicitur, quod ab huiuſmodi decreto fuit appellatum, & ideo non potuiſſe deueniire ad relaxationem mandati, quia non docetur de appellatione, nec de ea in actis conſtat.

Nec facit, quod mandatum fuerit relaxatum infra decem dies ad appellandum, † quia cum decretum fuiſſet interloquutorium, vt eſt decretum ſuper exequutione inſtrumenti, Rimin. iun. conſ. 206. & ſuper liquidatione inſtrumenti, idem Rimin. conſ. 200. † non procedit regula, paria eſſe, fuiſſe appellatum & eſſe infra tempus ad appellandum. Lancell. de attent. p. 2. cap. 11. num. 30. & 31. poſt Franc. quem allegat. in c. ſuper eo, num. 7. de appell.

4

5

Quantum attinet ad exequutionem mandati, Domini inclinabant pro nullitate, cum enim Iulius vellet conſequi certam portionem hæreditatis, † non poterat ingredi poſſeſſionem alicuius rei particularis propria auctoritate, prout ingreſſus fuit, exequendo mandatum ſuper rebus ſibi beneuiſis. ad tex. in l. 2. C. quando, & quibus 4. pars lib. 10. Rip. in l. in quartam, nu. 113. cum ſeqq. ff. ad leg. falcid.

6

Aliqui tamen ex Dominis non conſentiebant huic motiuo, dicentes, quod agitur de exequutione mandati, quod potuit exequutioni mandati ſuper quibuſcumque rebus, & licet opponatur, quod res ſuper quibus ſuit facta exequutio ſint maioris valoris quam ſit debitum, tamen reſpondebatur, quod etiamſi hoc probaretur, † nihilominus exequutio non vitiaretur, ſed illud plus eſſet debitori reddendum. Alexand in l. iuſte poſſidet, numero 23. ff. de acq. poſſ. Socin. ibidem numer. 13. verſ. aliquando, & fuit latè deductum in cauſa Romana dotium de Zoppis, ſub nu. 23. ianuarij 1584.

7

Ex quibus ſtatui iterum audire ſententias Dominorum meorum.

Romana Emphyteuſis. Ven. 28. Nouembris 1603.

E P I T O M E.

Emphyteoſis acquiſita pro ſucceſſoribus deſcendentibus, non eſt hereditaria, & ſi prorogetur, cenſetur cum ijſdem qualitatibus prorogata.

S V M M A R I V M.

1 *Inueſtitura facta ſimpliciter, ad certam generationem, ſine nomine hæredum, non dicitur hæreditaria, nu. 4.*

2 *Secunda inueſtitura, recipit interpretationem à prima.*

3 *Prorogatio cenſetur facta cum ijſdem qualitatibus, & num. 15.*

5 *Quilibet cenſetur ſe conformare ſtatuto patriæ, ſecus ſi conſtet de contrario, num. 8. à qua præſumptione facilè receditur, nu. 9.*

6 *In alternatiuis eſt electio alternatiuè acquirentis.*

6 *Sequentia declarant præcedentia.*

10 *Nomine ſucceſſorum veniunt hæredes, cum hæredes dicantur de iure ciuili, ſucceſſores de iure prætorio.*

11 *Pater in dubio cenſetur ſtipulari pro filijs, vti hæredibus, & num. 17.*

Secùs in emphyteoſi, quando non eſt facta mentio hæredum, nu. 18.

12 *Verbum* DESCENDENTIBVS *poſitum ſine copula* ET *poſt verbum* SVCCESSORIBVS *illud qualificat, & comprehendit ſucceſſores ſanguinis. 14. Et an intelligatur de hæredibus, nu. 13.*

16 *Emphyteoſis hæreditaria non habet effectum, niſi adſint hæredes inſtituti.*

19 *Ex proprietate ſermonis nomine deſcendentium, veniunt etiam fœminæ, & nu. 27.*

20 *Conſanguinei dicuntur agnati, & quocumque modo ſanguine coniuncti, nu. 21.*

22 *Illegitimus, qui non poteſt ſuccedere vt hæres patris in emphyteuſi, an dicatur primus acquirens, & numer. 24.*

23 *In generali diſpoſitione non venit emphyteoſis non hæreditaria.*

25 *Clauſula poſita in parte exequutiua, non ampliat, neque immutat naturam diſpoſitionis.*

26 *In emphyteoſi pro re in recognitionem, modica quantitas ſoluitur.*

28 *Creditum melioramentorum cum alijs debitis compenſatur.*

D E C I S I O CXXXVII.

DOmini vnanimiter perſtiterunt in reſolutis, Sulpitiæ, & litis conſortibus competere actionem ad recuperationem domorum, de quibus agitur, & illis dandam eſſe immiſſionem, ſtante nullitate venditionis facta per Lampodium Fabricio; nec obſtare exceptionem melioramentorum, cum Tomatus ſatis habeat intus, quod extra prætenditur. Quod autem talis actio competat Sulpitiæ, & alijs, vitra deducta in alia deciſione, hoc euidentius apparet, † quia prima inueſtitura non fuit hæreditaria, cum fuerit facta ſimpliciter ad tertiam generationem. Clar. in §. emphyteuſis, quæſt. 37. in fin. Couar. var. reſol. lib. 2. cap. 19. num. 4. verſ. quinto deducitur. Et quamuis in ea ſemel habeatur mentio hæredum, hoc tamen eſt in nominatione, non in vocatione generationis: quare cum iſta prima inueſtitura non ſit hæreditaria, ita dicendum etiam eſt de ſecunda, quæ à prima debet interpretationem accipere, & declarari. Ruin. conſ. 187. num. 1. lib. 1. Pariſ. conſ. 23. num. 64. lib. 1. Cephal. conſ. 369. numero 161. & ſeqq. † præſertim cum iſta ſecunda ſit prorogatio primæ inueſtituræ, quæ propterea cenſetur facta cum ijſdem qualitatibus, l. ſed & ſi manente, ff. de precar. l. Labeo, 2. §. hæc autem, ff. de arbitr. Bar. in l. 1. §. & poſt operis, numer. 5. verſ. ſed ſi in centum annorum. ff de nou. oper. nunc. Cephal. d. conſ. 369. numer. 101. Et verba prorogationis ſunt ſatis clara, cum Gundiſaluus acquiſiuit

1

2

pro

pro se, & Eluira, & eius successoribus descendentibus, quocumque nomine nuncupentur, & quocumque consanguinitatis iure sibi attineant in perpetuum, 4 † quare cum nec in secunda sit facta mentio hæredum sed descendentium, non est hæreditaria. Clar. in §. emphyteusis, quæst. 16 versic. emphyteusis non est hæreditaria. Vnde cum iam sit firmatum per duas decisiones, constare de legitimatione personæ Sulpitiæ & aliis consortium, nec non de identitate domorum, merito illis competit actio ad illarum recuperationem.

Non obstat, quod in prima inuestitura Gundisaluus acquisiuit ad tertiam generationem masculinam, seu fœmininam, vel ad tertiam generationem, quare, stante statuto exclusiuo fœminarum, censentur fœminæ vocatæ in defectum lineæ masculinæ, & ideo non potuit primus acquirens præiudicare masculis & vt Sulpitia prætendit, non adesse masculos in prima inuestitura vocatos, sibi onus hoc probandi incumbit.

Nam per dominos fuit responsum, quod, quicquid sit de illa quæstione, an primus acquirens possit præiudicare, de qua non est opus tractare in præsenti casu, non est verum in hac facti specie, quod fœminæ essent vocatæ in prima inuestitura post masculos, nam tunc eo modo censentur vocatę, quando non apparet de contraria mente testatoris, quia dictum Doctorum 5 fundatur in eo † quod quilibet censetur se conformare cum statuto patriæ. Brun. in tract. de stat. exclus. fœmin. art. 8 quęst. 21. nu. 1. & seqq. Anchar. cons. 125 nu. 5. vers. 2. principaliter moueor. Decian. resp. 46. nu. 65. vol. 2. & cons. 30. nu. 40. lib. 3.

In præsenti vero casu constat de contraria mente Gundisalui, quia Gundisaluus in prima inuestitura non acquisiuit simpliciter ad tertiam generationem, sed ad tertiam generationem masculinam, seu fœmi- 6 ninam, † quare stante alternatiua, [seu] erat in electione Gundisalui, quam generationem vellet. capit. in alternatiuis, de reg. iur. in 6 §. penult. in tit. de hæred. instit. Bartol. in l. si is qui ducenta, §. verum, nu. 1. & l. qq. ff. de reb. dub. cum aliis. Quod etiam ex eo apparet, quia in prorogatione primo nominauit Eluiram filiam, & eius descendentes, & postea filios masculos. Quare satis constat, ipsum non habuisse animum in prima inuestitura vocandi fœminas post ma- 7 sculos; † cum sequentia declarent præcedentia, l. sed Julianus, § interdum, & §. proinde, ff. ad Maced. Aym. consil. 226. numero 6. Surd. consil. 366. numero 14. lib. 3.

Cum igitur constet de contraria mente Gundisal- 8 ui, non est locus conclusioni, † quod voluerit se conformare cum dispositione statuti. Socin. Iun. consil. 71. numero 41. versic. demum, & quarto, lib. 1. Illustrissimus Mant. c. de coniect. vlt. volu. libr. 6. tit. 7. nume. 14. 9 † stante maxime, quod ab ista præsumptione facile receditur, Corn. consil. 91 numer. 1. versic. tamen de facili, vol. 1. & consil. 202. numer. 9. prope fin. vol. 3. Et sequuta est Rota inc. . . a Mutis Fa. . ici 24. Februarij 1584. & coram me in hac causa.

Non obstat, quod in prorogatione non est emphyteusis acquisita pro Gundisaluo, & descendentibus, sed pro Gundisaluo, Eluira, & suis successoribus de- 10 scendentibus, † & nomine successorum veniunt hæredes, cum hæredes dicantur de iure ciuili, successores vero de iure prætorio. Alexand. consil. 44. numero 1. & 4. lib. 1. Paris. consil. 46. numer. 10. libr. 4. Syluan. 11 consil. 30. numer. 10. & 11. cum aliis, † Eoque magis cum in dubio pater censeatur stipulari pro filijs hæredibus Surd. post alios, decis. 323. nu. 32. & seq.

Quia DD. prædicti loquuntur in emphyteusi acquisita pro hæredibus, & successoribus, & in alijs ter- 12 minis, in quibus nos non versamur. † Nam in hoc casu dicitur pro successoribus descendentibus, quod verbum [descendentibus,] sine copula, [&] qualificat verbum (successoribus,) & illud restringit, ita vt non possit intelligi nisi de successoribus sanguinis, nec est nouum in iure, quod verbum, (successor) accipiatur aliquando pro successore sanguinis, l. cum acutissimi, in fin. vbi Bald. in 2. not. Ias. numero 1. C. de fideicommiss. Socin. Iun. consil. 249. numero 15. & 16. lib. 2.

13 Nec subsistit, quod ex quo non est posita copula, (&) inter verba (successoribus descendentibus,) magis videtur dicendum, ita esse intellectum de hæredibus, vt per Pinell. in l. 1. part. 3. numero 90. C. de bon. matern. quia ratio Pinelli optimè facit pro decisione, licèt loquatur in alijs terminis, scilicet, quando stipulatio fit pro liberis hæredibus sine copula, & sic verbum, (hæredes,) qualificat, & restringit, Vo- 14 cationem liberorum, † ita in præsenti casum, cum stipulatio sit facta pro successoribus descendentibus, illud verbum, (descendentibus,) qualificat, & restringit verbum (successoribus,) vt dictum fuit.

15 Et cessat omnis difficultas; quia prima inuestitura est pro descendentibus, quare ita debet intelligi etiam prorogatio, vt dictum fuit secundo quia in alijs partibus vocantur descendentes simpliciter absque alio verbo, (successoribus.) Et quamuis sit posita dictio, (vt supra,) tamen posita ad repetitionem descendentium, & habentium interesse, non vt repetat illam qualitatem successorum. Tertio quia fit concessio pro descendentibus quocumque nomine nuncupentur, & quocumque consanguinitatis iure attineant, in futurum, & ista verba repugnant emphyteusi hæ- 16 reditariæ, vel mixtæ; † quia si non essent vocati nisi hæredes, ista stipulatio, (quocumque nomine, &c. & quocumque consanguinitatis iure, &c.) esset inutilis, quia non posset habere effectum, nisi etiam essent instituti hæredes.

17 Nec refragatur, quod in dubio pater censeatur stipulari pro filijs, & hæredibus, quia quicquid sit in 18 alijs contractibus, † secus est in emphyteusi, quando non est facta mentio hæredum, ex communi opinione DD. Clar. in §. emphytheusis. quæst. 37. in princip. Caputaqu. decis. 113. part. 1. in manuscript. Cou. decis. 355.

19 Nec est verum, quod fœminæ non possint succedere in hac emphyteusi; nam respondetur, quod vocantur descendentes, quorum appellatione veniunt ex proprietate sermonis etiam fœminæ. Alexand. consil. 160. nume. 2. versic. sed his non obstantibus, libr. 2. Paris. consil. 72. numer. 9. lib. 4. Neque hic fuit habita ratio agnationis, cum vocetur Eluira fœmina. Nec militat ratio statuti, vt latè fuit deductum in alia decisione.

20 Minus resistit, quod vocentur consanguinei, qui agnati dicuntur, l. 1. § final. cum l. sequ. ff. de suis & legit. hæred. §. 1. instit. de legit. agnat. success. quia vocantur descendentes, vt dictum fuit, & subditur, (quocumque nomine nuncupentur, & quocumque consanguinitatis iure sibi attineant.) Ex quibus constat, Gundisaluum non se restrinxisse ad agnationem, 21 eoque magis † quia secundum communem vsum loquendi, appellentur consanguinei quocumque modo sanguinei coniuncti. Bart. in l. cum quidam §. 1. nume. 1. vers. sciendum est, ff. de acquir. hæred.

Minus subsistit, quod Eluira fuit prima acquirens, vt deducitur ex eo, quia cum esset illegitima, non poterat succedere, vt hæres patris. † & ideo debet cen- 22 seri noua acquirens. Afflict. decis. 99. Quapropter cum

in testa-

in testamento exclusisset fœminas, merito debent succedere tantum masculi, stante maximè clausula,(adhabentum,&c.)posita in prorogatione.

Nam resp ndetur quod huiusmodi emphyteusis 23 non est hæreditaria, † & ideo in generali dispositione non veniunt bona emphyteotica, vt late in alia deci-24 sione. † Vltra quod illegitimus potest patri succedere licet non tanquam hæres; in emphyteusi. Bald. in l.2.numer.7.& ibi Iasonum. [illegible] C.de iur.emphyt. Et sic, quamuis patris stipulatio facta pro filio illegitimo, ionet in nouam dationem, non tamen inde est, quod iste, cuius fauore fit stipulatio, sit pe mis acquisitos, quia inter emphyteutam, & eius fi um pro quo stipulatur, oritur tacita donatio, & ideo succedit patri, licet non tanquam hæres, vt declarat. Bald. in auth.si quas ruinas.num .8.versic.2.ratio est C.de sacros. Eccl. D. Aldobr. conf 6.nu.8.

Nec clausula,.(ad habendum,&c) efficit, quod Blaira potuit disponere in præiudicium vocatorum 25 † quia cum huiusmodi clausula sit posita in parte exequutiua,non ampliat, neque immutat naturam emphyteusis. Dec.cons.500.numero 8. versic.& ideo Pedemon decis.764.numer.2.Vinc.de Franc.decis.6. numero 7 Corbul.tit.de caus. priu ob alien.limit.3. num.8. Honded.conf.38.nume.11.vol.1. Vltra quod istæ clausulæ,vt ex lectura patet, exptessè sunt appositæ ad fauorem vocatorum.

26. Minus etiam obstat, dum dicitur, quod hæc fuit locatio ad longum tempus, stante magna quantitate recognitionis, oemped cat.[illegible] cum tunc dicatur emphyteusis, cum pro re in recognitionem dominij quantitas modica soluitur Ruin.cons.164.numer. 21. & seqq.lib 1.Rol.consil.96 numer.25.& seq vo .1.& tenuit Rota coram Reuerendissimo Patriarcha Alexandrino in causa Romana Casalium. 6. Nouembris 1576.& ideo illi debent censeri vocati, qui sunt filij,& hæredes.

Nam fuit responsum, quod quicquid sit de hac quæstione, & in huiusmodi contractus fuerit locationis,vel emphyteusis s tis est,quod tu vocati deficien-27 uentes, † quorum appellatione veniunt etiam fœminæ, & quod nulla sit facta mentio hæredum, per supradicta.

Prædictis stantibus D. Sulpitiæ,& litis consortibus danda est im nissio, qu a iam fuit firmatum coram me, alienationem f. ctam per Lampodium in Fabricium, fuisse nullam. ita vt ab ipso Lampodio ius nullum potuerit transire in præiudicium Sulpitiæ,& aliorum.

Nec obstat, quod prætenduntur melioramenta, quia Trollus, qui illa fecit, cessit ius suum Sulpitiæ, & litis consortibus pro summa scutorum 170. & eis debentur fructus,& pensiones domus, & apothecarum,a die motæ, litis, & annuis meliorum licet canones decursi, & non soluti sint quæ longè omnia excedunt va-28 lorem omnium prætentorum emolumentorum . † & cum illis veniunt compensanda,vt per Put. decis.276. lib.9.& tot plures relatiuum.

Agrigétina Sancti Angeli.Lunæ.1.Decembris. 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Narratiua per verbum* (VT ASSERITVR) *non est iustificanda.*
2 *Clausula,*STANTIBVS PRAEMISSIS,*non alterat narrata,& nu. 4.*
3 *Crescentij decis.6.*DE RESCRIP.*declaratur.*

D E C I S I O CXXXVIII.

Domini responderunt in resolutis, scilicèt, Breuia non fuisse subreptitia. Licet enim non iustificetur, Ecc esiam de qua agitur, esse de iurepatronatus laicorum, † non refert,cum iuspatronatus fuerit 1 narratum per verbum (vt asseritur) quo casu impetrans releuatur ab onere probandi, Cassad.decis.4.nu. 1.de probat.cum a leg. in alia decis.

Non obstat clausula in fine posita, (stantibus præmissis assignes, &c) ex qua omnia narrata sunt iustificanda, quia illa clausula non potest operari quod quis teneatur iustificare id quod ipse minime narrauit.

Minus refert dum dicitur, quod prædicta procederent, si esset simplex gratia, sed cum sit in forma commissoria, licet sit narratum per verbum, (vt asseritur iuspatronatus)debet i tuo iustificare, cum Papa dicat,(stantibus præmissis,) † quia fuit responsum,hanc 2 clausulam non alterare narrata, & ideo debere intelligi prout hic narrantur.

Nec prædictis resistit decisio Crescen.6.de rescript. 3 quia in casu illius decisionis Papa narrat enunciatiuè, aliquid coram eo fuisse factum, & illud factum debet iustificari, per clausula, (constito tibi de illo facto.) Et ratio illius decisionis est, quia si Papæ intentio fuisset, vt suæ assertioni staretur, non rescripsisset cum clausula,(constito,) sed nos in præsenti casu versamur in longe diuersis terminis, quia licet fuerit Papa assertiuè fuerit narratum Ecclesiam esse de iurepatronatus laicorum, Papa non rescripsit cum clausula,(constito quod sit de iurepatronatus,) prout in casu Crescentij in qua clausula, (constito,) in specie percussit narratum, & Papa vult,quòd iustificetur, sed in præsenti casu, Papa dicit,(stantibus præmissis,) quæ clausula non alterat narrata.

Pampilonen.de Iansi. Lunæ. 1. Decembris. 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Alternatiua dispositio cötentatur vno ex requisitis.*
2 *In gratia beneficij exprimi debet certus modus vacandi,vt in gratia si neutri,& num. 4. secus si est derogatum regulæ, nu.6.*
3 *De iure cõi non est necessarium exprimere in gratia certum modum vacandi, sed sufficit quod beneficium vacet, & nu.5. & 6.*
7 *Gratia si neutri,est noua gratia,& in ea debent exprimi quæ reddere possunt difficiliorem Papam ad concedendum.*
8 *Papa potest conferre beneficium, etiamsi non vacat.*
9 *Impetrans certo modo, & duobus modis va ationis expressis,non egetiustifi atione de facto, si est derogatum regulæ,qua iustificatione egeret,si vellet capere beneficium,ex clausulis generalibus in gratia positis.*

D E C I S I O CXXXIX.

Domini resoluerunt, gratiam Ferdinandi esse iustificatam quoad vacationem. Cum enim alternatiuè narrauerit, parochialem vacare per obitum Ioannis

Ioannis illius vltimi possessoris, seu ius in illa, vel ad illam habere prætendentis, sufficit, quod iustificauerit 1 dictum Ioannem prætendisse habere ius, † cum alternatiua contentetur altera ex requisitis, capit. in alternatiuis, de regul. iur. in 6. l. si heredi plurium, ff. de condit. & demonstr. cum alijs. Et in his terminis fuit resolutum coram Reuerendissimo Domino meo Patriarcha Alexandrino in causa Lunen. Sarzanen. Prioratus. 9. Februarij 1590. & 19. eiusdem mensis, & anni, in causa Bononien. Canonicatus, coram Reuerendissimo D. meo Decano. & in alia Calaguritana beneficij de Ariola, 15. Nouembris 1592. coram bo. mem. Giptio & aliàs sępius.

2 Non obstat, quod in gratia debeat exprimi certus modus vacandi. Mandos. in prax. signat. grat. de impetr. cert. mod. versic. vel quia conclusio. Et in gratia si neutri, dicit expresse Felyn. in capit. in nostra, numero 37. versic. limita 1. de rescript. Rot. decis. 25. eod. tit. in nou. cum pluribus in discursu allegatis.

Nam fuit responsum, quod circumscripta regula, 3 cui fuit in hac gratia derogatum, † de iure communi non est necesse exprimere certum modum vacandi. sed sufficit, quod beneficium vacet. Lap. alleg. 6. num. 5. cum alleg. ibi per Mandos. in tit. K. Felyn. in cap. in vestra, numero 37. rescript. Gabr. consil. 188. lib. 1. Hier. Paul. in prax. Cancell. fol. 139. Staphil. de lit. grat. tit. de var. mod. vacat. num. 5.

4 Et quamuis Mandos. teneat contrarium, & Felyn. limitat dictam conclusionem in gr. de, si neutri, tamen Mandos. alleg. tex. in capit. susceptum de rescript. in 6. in quo facit fundamentum, sed non facit ad punctum, quia aliud est, quod narrato vno modo Vacationis; alius non veniat, prout dicitur in eo tex. aliud vero, quod sit neccessarium exprimere certum modum & contrarium dicunt Doctores. in d. cap. susceptum, Gemin. sub. num. 7. versic. per hoc, Franch. numer. 10. & firmant sufficere, constare de intentione conferentis, & quod non requiritur certa formalitas verborum.

Felyn. vero pro ratione suæ limitationis allegat dictam decisionem, 24. de rescript. in nou. quam DD. 6 cum alijs allegatis intelligunt, † quod tunc debeat exprimi certus modus vacandi, quando non fuit derogatum regulę, quia cessante regula, de iure communi, sufficit, quod beneficium vacet, vt dictum est. Et si hoc de iure communi fuisset necessarium, regula minime opus fuisset, & ea superuacanea dici posset, nec adest aliqua ratio specialitatis in gratia, si neutri, 7 sed ratio sola est, † quia cum sit noua gratia, debent in illa exprimi ea quæ possunt Papam reddere difficiliorem ad concedendum, vt dicitur, in dicta decis. 24. de rescr. in nou. Felyn. in d. cap. in nostra, numero 17. dicit, quod requiritur expressio, prout si de nouo beneficium impetraretur.

Et ista ratio cessat in hoc casu, quia ex forma gratiæ apparet, quod Papa voluit concedere sine aliqua expressione, per tot clausulas, cum derogatione regulæ. 8 Ioan. Paul. decis. 69. † vbi, quod si Papa, voluit, cepit etiam beneficium quod non vacabat.

Nec subsistit, quod debeat saltem de facto iustificari, beneficium vacare per obitum Ioannis, ad effectum quod possit capi alia vacatio, scilicet quod in eo 9 ius habere prętendebat, † quia fortasse est de facto iustificatus primus modus narratus, sed Ferdinandus non eget tali iustificatione de facto, quia tunc egeret, si vellet capere vacationem ex clausulis generalibus. Et ita procedunt decisiones allegatæ, secus autem dicendum est in casu 10, in quo dispositiuè duo modi vacandi fuerunt alternatiuè narrati, vt in decisionibus superius allegatis.

Et ita fuit resolutum, gratiam Ferdinandi fuisse iustificatam quoad modum vacandi expressum. In reliquis videndum erit.

Narnien. Confinium. Mercurij 10. Decembris 1603.

E P I T O M E.

Testes de Vniuersitate, quando agitur de interesse Vniuersitatis, sunt idonei testes; secùs si agatur de interesse singulorum.

S V M M A R I V M

1 *Testes de Vniuersitate, regulariter admittuntur, exempli gratia, in probandis confinibus, num. 2. Contrarium vide, num. 3.*
4 *Testes de Vniuersitate, admittuntur, quando agitur de interesse Vniuersitatis, secus si de interesse singulorum.*
5 *Ex materia confinium non infertur ad pascua, cum nihil habeant commune.*
6 *Quando ius pascendi, vel lignādi, venditur, & pretium in arca communi reponitur, causa spectat ad Vniuersitatem, non ad singulos de Vniuersitate.*
7 *Communitas emens ius pascēdi, præsumitur acquirere pro Vniuersis, potius quam pro singulis.*
8 *Ad hoc vt repellantur testes Vniuersitatis, quando agitur de pascuis, vel ne moribus, requiritur, quod alibi pascua habere non possint.*
9 *An testes vnius Vniuersitatis idonei sint, quando agitur de solutione gabellarum, vel sua Vniuersitati, vel alteri in materia confinium, & pascuorum.*
10 *Testes Vniuersitatis non sunt idonei, quando sunt descripti in mandato procuræ ad agendum.*
11 *Verba sunt intelligenda secundum subiectam materiam.*
12 *Testes, de Vniuersitate non admittuntur, quando causa est criminalis, vel ciuilis ardua, vel magni honoris, quod quando sit, relinquitur iudicis arbitrio, numer. 13.*
14 *Testes de Vniuersitate non sunt admittendi, quando aliter veritas haberi potest. Vide contrarium, numer. 15.*
16 *An testes de Vniuersitate, si admittantur, sint integræ fidei.*
17 *Testium dicta supplentur ex numero testium.*
18 *Sacerdos est idoneus testis pro Vniuersitate sæculari.*
19 *Dictum testium de Vniuersitate, suppletur per dicta testium, qui non sunt de Vniuersitate, & nu. 21.*
20 *An sit magis credendum testibus forensibus cōtradicentibus, quam testibus Vniuersitatis, & 22.*

D E C I S I O CXL.

Fuit per Dominos resolutum, testes de Vniuersitate Collisipionis non esse reppellendos: quia regulariter admittuntur, capit. insuper de test. quod licèt loquatur in testibus de Vniuersitate Ecclesiastica, tamen eius dispositio procedit etiam in Vniuersitate laicorum

laicorum. Felyn. ibid. numer. 2. versic. sed contrarium. Abb. pariter, numero 2. versic. ex qua ratione infertur, & versic. sed istam differentiam, & ibi in addit. Vrsil. colum. 1. versic. quam regulam, Alberic. de Maluet. de test. capit. 4. nume 72. versic. hæc ratio, & versic. iudicando tamen, Hier. de Mont. de fin. reg. cap. 57. Et simpliciter, quod testes Vniuersitatis admittantur, dicit Specul. in tit. de testam. §. 1. nume. 22. versic. sed nunquid in causa Vniuersitatis, numer. 1. versic. vnde tenet gloss. O. lofr. versic. Orsignori, Alber. num. 3. & seqq. iuncto numero 7. versicul. nec obstat, vbi tuetur hanc partem, & respondet contrarijs, ff. de rer. diu. Dec. in capit. 3. nume. 45. Bald. num. 8. versic. item nota, de probat. item Bald. in cap. cum Nuncius, in primo not. Butr. numer. 3. Arian. num. 1. in primo not. de testam. Salyc. in l. parentes, numer. 4. C. de testament. Ias. in l. dictantibus, numer. 4. versic. sic in simili dicimus, C. de testament. Socin. reg. 519. in princip. vbi testatur de communi, Menoch de arbitr. qui etiam testatur de magis recepta sententia, & etiam respondet contrarijs rationibus, cas. 18. numero 5. & 6. cum seqq. lib. 2. Et hanc conclusionem pluries admisit Rota, Chisan decis. 189. & coram Illustrissimo D. Cardinali Blanchetto in causa Concben. limitum, 19. Ianuarij 596. & prius in alia Pampilonen sepulturæ. 5. Decembris 1584. coram bo. mem. Lancellotto, & alias sæpius.

2 Et in specie, quod testes Vniuersitatis admittantur in terminis nostris, scilicet quando agitur de finibus probandis, dicit Ruin. consil. vlt. num. 15. 16. lib. 4. Menoch. d. cas. 106. numer. 5. Guido Pap. decis. 193. nu. 1. in fin. Couar. pract. quæst. cap. 18. numero 4. versic. 4. Iudices, Bald. qui dicit hanc esse communem opinionem, in cas. 445. numer. 9. lib. 5.

3 Non obstat, quod Plot. de in lit. iur. §. 4. numero 26. & Viuius in com. opin. verbo testes de Collegio, vel Vniuersitate, dixerint ex Dec. in cap. insuper numer. 6. de test. communem opinionem esse, quod testes de Vniuersitate sæculari non admittantur pro sua Vniuersitate.

Nam fuit responsum, quod Viuius, & Plot. per-
4 peram allegant Decium, quid. num. 6. nihil dicit, † sed num. 18. testatur, esse communem opinionem, quod testes de Vniuersitate non admittantur, quando agitur de interess. singulorum, de quo in præsenti casu non agitur, vt infra dicetur.

Minus relevat, quod dicebatur, prædicta procedere si ageretur de interesse Vniuersitatis, sed cum agatur de interesse singulorum, testes Vniuersitatis, non admittantur, vt distinguendo dicit Chisanen. decis. alleg. & post alios Menoch. loco præcit. nu. 13. & testatur de communi Lanfranc de test. m. n. num. 73. Ofasch. qui multos refert. decis. 99. numero 39 quod interesse singulorum deducitur, ex quo agitur de pascuis, & quando agitur de pascuis, vel memoribus, propter interesse singulorum testes de Vniuersitate non sunt idonei Augel. in l. omnibus, num. 2. versicul. aut respicit singulos, C. de testam. Castren. ibidem, numer. 2. & versicul. & per prædicta patet, quod si est quæstio de pascuis, Lanfranc. de testamen. numero 73. qui de communi. Afflict. decis. 400. post num. 5. Couar. pract. quæst. cap. 18. num. 4. versicul. 4. indices, vbi quod hæc opinio procul dubio est communis. Rol. qui pariter de communi, consil. 72. numer. 13. & seqq. libr. 2.

Respondetur enim, quod prædicta conclusio est verissima, seu non applicatur; nam hic non agitur de pascuis, sed agitur de finibus, & quamuis inter fines prætensos adsint pascua, quæ arrendantur per communitatem Narniæ, tamen ex victoria finium non resultat per necesse victoria pascuorum; † materia 5 enim finium nihil habet commune cum iure pascendi. Couar. pract. quæst. cap. 37. in princip. & per tot. & stant simul, quod territorium sit Collis Scipionis, & ius pascendi competat Narnien. Couar. loco præcitato, Capol. de seruit. rustic. præd. cap. 9. Florian. de Sancto Petro, in l. item. si fundi, §. seminarias, in fine, ff. de vsufruct. Rota coram bo. mem. D. Gipdo in Farfen. territorij, die Lunæ 9. Maij 1594.

Et in omnem euentum, etiam quod agatur de iure 6 pascendi, & nemoribus, causa non ad singulos sed ad Vniuersitatem spectare dicitur, quando ius pascendi, & lignandi per Vniuersitatem venditur, & pretium in arca communi reponitur, Iacob. de Sancto Georgio, in l. nullus, numer. 8. versic. deinde si esset quæstio, ff. de testam. Felyn. in cap. insuper, numer. 2. ad med. & num. 6. versic. textus si effectus vtilitatis, de testam. & in capit. 3. loco num. 3. in fin. versic. & idem si est, quæstio de nemore, Bald. numer. 4. versic. vel est quæstio de nemore, de probat. idem Bald. in l. parentes, in fin. C. de testam. Afflict. decis. 400. post nume. 6. versic. vel est quæstio de nemore, cuius fructus, num. 91. versicul. testes an possint esse, in quarta fallentia, versic. secus si effectus, Marsil. in l. 1. §. seruus municipium, num. 10. post med. ff. de quæst. Couar. pract. cap. 18. numer. 4. versic. qua ratione, Hier. de Mont. de fin. reg. cap. 58. num. 9. & seqq.

Ex quibus cum hodie per communitatem Narnien. illud ius pascen. vendatur, non potest concludi, quod Communitas Collis Scipionis velit illud acquirere pro singulis, immo magis dicendum est, velle illud arrendare, † & sic acquirere pro vniuersis, & sufficit, quod 7 non constet, quod vellet facere Communitas, ad effectum, quod testes de Vniuersitate Collis Scipionis tanquam habentes interesse, vti singuli non repellantur, ad trad. per Albene. in d. l. in tantum, §. Vniuersitatis, num. 7. in fin. ff. de rer. diu. Aym. post Butr. & alios, de antiq. temp. par. 1. sect. quid in libro officialis. numer. 22. Rol. cons. 72. numer. 4. versic. pro cuius sententia lib. 2. Menoch. de arbitr. d. cas. 106. nu. 15. in fine lib. 2.

Dicebatur etiam vnus ex Dominis, ex Bald. in capit. 8 cum nuncius, ante numer. 1. versic. nam iuramenta de test. quem sequitur Socin. reg. 519. in 6. fallentia, versic. Bald. tamen, quod ad hoc, vt testes Vniuersitatis repellantur, quando agitur de pascuis, vel nemoribus, requiritur, quod homines alibi pascua commode habere non possint, & etiam quod gratias ad pascendum admitterentur absque aliqua solutione Bald. in l. parentes, prope fin. C. de testam. Hier. de Monte de fin. regun. cap 58. num. 8. Capic. decis. 15. numer. 6. Socin. d. 519. in 6. fallen. vers. 2. limitat idem Bald. Rol. cons. 72. num. 15. lib. 2.

Vnde necesse esset, quod Communitas Narnien. quæ curat, bus testes repelli probaret, quod pascua alibi commode haberi non possint, & quod Communes Collis Scipionis esset admissura gratis homines Vniuersitatis ad pascendum eorum animalia.

Non officit, quod aliqui ex illis testibus habeant bona in loco controuersiæ, & quod agatur de interesse solutionis gabellarum, collectarum, & similium, quia etiamsi declararetur territorium esse Communitatis Collis Scipionis, hæc tamen omnia essent soluenda illi Communitati; Vnde cum bonorum tertium non 9 intersit magis, soluere onera Narniæ, quam Communitatis Collis Scipionis, propter hoc non sunt repellendi, vt fuit resolutum coram Illustrissimo Cardinali Blanchetto in causa Concben. limitum Aleg. 19. Ianuarij 1596.

Et cessat difficultas, quod homines Collis Scipionis sunt

sunt exempti à iurisditione Nrrnien. in constitutionibus Apostolicis. quare non potest considerari aliquo modo, saltem principale pro hominibus de Communitate Collis Scipionis ex victoria sua cōmunitatibus.

Minus facit dum dicitur, quod illi te les non sunt idonei, ex eo quia dederunt mandatum ad agendum, quia ad hoc effectum requiritur quod omnes i

10 Vniuersitate dederunt mandatum, tunc enim qui in mandato procurare comprehenduntur est pro ius Vniuersitate testimonium ferre non possunt. Plat. de in lit. iur. 4. num. 26. versic. maxime vbi omnes, & versic. quod autem si omnes, Al. Iodand. in addit. ad Decian. in capit. 3. loco num. 46. tit. G. de testam. Viu. comm. opin. verb. testes de colleg. o. versic. & ibi toc post illi. num Rol. consil. 72. num. 17. lib. 2. vol. 4 nplilat, quod fit causa est mir a, quia scilicet intenteture, tam no nine Vniuersitatis, quam singulorum, tunc singuli de Vniuersitate non poterunt testim nium ferre, sic ita loquitur decisio coram b. memor. Gptio in causa Geruoden. praeiudicatorum, 9. Iunij 1586. & est decis. Buchetti, in alleg. causa Conchen. limitum.

Et hoc dicatur, quod omnes non descripti in mandato, hoc tamen in facto non suffistit, & copia mandati fideliter minime datur.

Nec facit, quod mandatum sit datum ad instantiam Communitatis, & non nominum Collisscipionis; quia non propterea est, mandatum, mandatum, latum fuisse pro Vniuersitate, & singulis, nam Verba illa [pro Communitate, & hominibus,] sunt intelligenda respectu hominum vti Vniuersitatem constituentium, non vti singulorum; quia cum agatur de territorio,

11 non possunt considerati vt singuli, † & verba sim intelligenda secundum subiectam materiam, Ge nia. cons. 29. Aym. cons. 171. nu. 13. cum alijs.

12 Non releuat, quod testes de Vniuersitate non admittantur, quando causa ciuili, est ardua, & magna in qua, cum aequi pareatur criminali, testis de Vniuersitate non admittitur; nec quando agitur de magno honore, vel de aliqua magna iurisdictione, Felyn. in capit. insuper. numer. 5. ad fin. de testamen. Marsilius in prima, § ferunt municipium numero 8. in fin. ff. de quaest. Vrsill. ad Affict. decis. 400. column. 2. versicul. nisi tractetur de causa ardua, Menoch. de arbitr. d. cas. 106. nu. 11.

13 Quia cum tota haec materia relinquatur arbitrio iudicis, vt per eundem Menoch. d. loco, quod licet regulariter à iure, remittit tamen multum de rigore iuris, non visum fuit Dominis, quod causa de qua agitur, sit talis, vt non sint admittenti testes de Vniuersitate.

14 Minus subsistit quod testes de Vniuersitate non sint admittendi, cum veritas aliter possit haberi, vt per gloss. Innocen. Host. Bald. & alios, quos refert Felyn. in cap. cum nunci is num. 2. de test. cum alijs.

15 Nam communis opinio est in contrarium. Abb. in cap. insuper, numer. 2. ad fin. vers. non autem admittantur, idem Abb. in cap. 3. loco, num. 5, vers. 2. colligitur, vbi dicit, hoc esse verius, de probat. Dec. qui pariter testatur de communi, in eod. cap. 3. loco, numeri 48. 49. & 50. Felyn. in d. capit. insuper, numer. 7. in 2. fallen. vbi respondet contrarijs. Menoch. de arbitr. d. cas. 106. nu. 8. cum alijs, qui allegari possent.

16 Nec etiam facit, quod si admittantur testes de Vniuersitate, non tamen sunt integrae fidei, quia iste articulus est valde controuersus, circa quem tamen nihil Domini firmarunt, cum pro negatiua testetur, de communi Crot. de testibus. num. 132. & pro affirmatiua Nicol. Fosses in tract. de collect. par. 3. cap. 2. sub numer. 26. Et quamuis opinio negatiua videatur fortè ex sinu aetatione Doctorum magis communis, tamen quando alij testes non deponunt contrarium, affirmatiua videtur magis communis, ex alleg. per Honded. cons. 17. nu. 37. & seqq. vol. 1.

Tam non illis praedictis, cum sint pluries testes, supplentur ex numero ipsorum. † Quando enim

17 plures, quam duo testes Vniuersitatis aliquid dicunt, plenam fidem faciunt, Paul. de Castr. consil. 47. nu. 7. versic. adeo quod lib. 3. limo in d. cap. cum nuncius, sub num. 4. versic. ideo potest dici, de testam. Alexan. cons. 93. num. 17. lib. 5. Prosp. Pateth. cons. 161. numer. 34. cum alijs pluribus, per honded. dicto consil. 17. num. 42. libro primo. Aym. qui dicit, in hoc Doctores conuenire, de anti q. temp. par. prima, sect. quid in libro officialium, num. 17. & 18.

18 Eoque magis haec procedunt in praesenti casu, quia adsunt duo testes Sacerdotes, † qui videntur esse idonei pro ista Vniuersitate saeculari, cum sint idonei pro Ecclesia, Dec. in cap. insuper num. 20. de testam. & in cap. 3. loco, numer. 46. de probationibus, Vrsil. in addit. ad Afflict. decis. 400. column. 2. versic. & est opinionis Nellus de test. num. 22. Aberic. de Maillet. de test. cap. 5. numer. 29. Aym. de antiq. tempor. part. 1. sect. quid in lib. offic. post numer. 17. Hier. de Mont. de fin. regen. cap. 57. numer. 1. & 2. Viu. in comm. opin. vers. testes de collegio, vt interpretatur quoque, vbi de communi.

Et cessat difficultates, quia concurrunt alij testes, qui non sunt de Vniuersitate: † Vnde dictum testium de

19 Vniuersitate suppletur per dictum illorum; Gerard. sing. 24. numer. 2 Gabr. de testam. concl. 5. num. 1. vbi de commun. Roma. cons. 19. numer. 9. lib. 3. Olasch. decis. 99. numer. 40. Paul. de Castr. Alexan. & Iasin l. si quis ex argentarijs, § cogentur, ff. de eden. cum infinitis, qui alleg. ri possent.

20 Et ex praedictis cessat quod dicebatur, in concursu magis esse credendum testibus forensibus contradicentibus testibus Vniuersitatis, Abb. in cap. insuper, sub nume. 2. colum. 4. Versic. ego putarem hoc dictum procedere, Felyn. ibidem numer. 3. in secunda fallen. Dec. cons. 25. versicul. nisi essent alij testes, Afflict. decis. 400. nu. 8. & in an. cum alijs.

21 Nam cum ex alijs testibus suppleantur dicta testiū Vniuersitatis, non potest habere locum praedicta conclusio, quod magis sit credendum testibus forensibus.

Vtra quod, hodie non quaeritur, quorum testium dicto sit standum, & si de hoc ageretur particulariter, forsan de res posset habere difficultatem, quia cum agatur de materia finium inter viscera territorij vtriusque communitatis, & illi non possint sic bene notitiae alijs, vtillis de Vniuersitate, † fortè magis creditur

22 testibus de Vniuersitate, quam alijs, Felyn. in d. cap. insuper. num. 3. versic. sed intellige, de testibus. Marsil. in l. 1. §. ferunt municipium numer 3. versic. quod tamen intelligit. ff. de quaest. Aufer. de testam. numero 9. verbo, testes an possint esse versic. sed intelligendum, Menoch. de arbitr. d. cas. 106. nu. 10.

Circa hoc vltimum tamen nihil fuit per Dominos firmatum, sed tantum consideratum in discursu causae.

Et ex praedictis fuit resolutum, testes de Vniuersitate Collisscipionis non esse repellendos.

Aretina Spolij. Ven. 12. Decembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiua notarij, quod testis sit iuratus, vel medio iura-.*

iuramento dispsuerit, de stylo Rotæ non creditur

2 *In examine testium, stylus loci est seruandus, de quo saltem extraiudicialiter constare debet, cum respiciat ordinatoria, non decisoria.*

3 *Aequalitas est seruanda in examinandis testibus vtriusque partis.*

4 *Præfixio termini habet vim monitionis factæ per iudicem.*

DECISIO CXLI.

PLacuit Dominis, quod videretur particulariter de probationibus Chiusini, interim tamen firmarunt examen testium pro parte Sozzini fuisse validum, non obstantibus tribus nullitatibus quæ opponebantur, videlicet citationis ad videndum iurare testes, iuramenti ipsorum testium, cum solum de eo constet per verba enunciatiua Notarij, scilicet [testis iuratus, 1 qui medio iuramento dixit,] † cui de stylo Rotæ non creditur Verall. decis. 123. part. 2. & decis. 240. ead. par. 2. & decis. 295. part. 3. & defectus citationis pro die certa ad videndum testes examinari.

2 Quantum attinet ad primam, & secundam nullitatem, visum est, eas esse sublatas ex stylo illarum partium, nam ibi solum citatur pars ad videndum induci, & produci capitula, & non etiam ad videndum iurare testes, neque ad videndum committi receptionem iuramentorum testium, & ipsorum testium iuramentum notatur illis verbis. [Testis inductus, & iuratus, ac examinatus, qui eius medio iuramento dixit.] absque verbo (tactis,) &c. de quo stylo constat ex fide Aduocatorum, & procuratorum illarum partium. Licet enim non doceatur formaliter, sufficit tamen, quod de eo extraiudicialiter constet, ex quo respicit ordinatoria, non decisoria iudicij, Pedemon. decis. 31. Cæs. de Graff. decis. 7. numero 1. de probat. & tenuit Rota coram R. P. D. Sacrato in Mediolanen. rescissionis contractus, 17. Iunij 1602.

3 Vltra quod quantum attinet ad primam nullitatem, scilicet citationem ad videndum iurare testes, responsum fuit, quod nec in examine testium partis aduersæ adest huiusmodi citatio, & ideo cum iste modus fuerit seruatus ab vtraque parte, sufficit, totum quod quisque tur. & adest in terminis decisio bo. me. Rubei, sua die 16. Februarij 1582. quæ datur.

Quod attinet ad tertiam nullitatem, minus placuit Dominis, quia die septima fuit facta citatio per Chiusinum, ad videndum produci capitula, quæ eadem die fuerunt producta, & Sozzinus præsens protestatus fuit, non deueniri ad examen absque suis interrogatorijs, & die 15. fuit exequuta alia citatio contra Sozzinum, ad instantiam Chiusini, ad videndum produci testes, qui eadem die fuerunt producti, & Sozzinus protestatus fuit, non examinari, nisi cum suis interrogatorijs, & die 14. fuit facta citatio ad instantiam Sozzini, ad videndum exhiberi quandam petitionem, eademque die idem Sozzinus comparuit in iudicio, & petijt copiam capitulorum, cum termino ad conficiendum interrogatoria, & iudex assignauit terminum trium dierum ad dandum interrogatoria, quæ fuerunt data die 20. & eadem die testes examinati. Ex qua serie facti constat, fuisse testes valide examina-4 tos, † cum post terminum concessum ad dandum interrogatoria fuerint examinati, quæ quidem præfixio termini habet vim monitionis factæ per iudicem, quæ citationem supplet. Maran. de ordin. iud. par. 6. princip. in prima parte iudic. de citat. 1. membr. nu. 48.

Montis Regalis Iurisdictionis. Vener. 12. Decembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *In sanctuario clerus orat, prædicat, & ministrat.*

2 *Locus in Ecclesia est nobilior, in quo fiunt nobiliores functiones, item in quo est sedes Archiepiscopi, vel regia, nu. 3 quod fallit, vt nu. 5. item vbi pulchrius est ædificium, ornamenta, & similia, nu. 4.*

DECISIO CXLII.

FVerat per DD. resolutum, Reuerendis Monachis non competere actionem spolij aduersus mutationem Chori factam per Reuerendissimum Archiepiscopum, cum præsupposito tamen, quod locus, in quo ipsi monachi sederent, sit dignior, quod præsuppositum, cum ab ipsis monachis impugnaretur, ideo de illius veritate dubitaui: & Domini pro maiori parte stare præsuppositum concluserunt; scilicet, locum monachorum esse digniorem; ea mota ratione, quia in his Ecclesijs, vbi etiam hodie Chorus remanet ante altare maius, remanet etiam illa diuisio Ecclesiæ materialis antiquæ in qua in parte anteriori locus est, vbi populus audire & orare debet, intus vero remanet Sanctuarium, † vbi Clerus orat, prædicat, iubilat, 1 & ministrat. Abb. in cap. 1. numer. 3 de vit. & honest. cleric. vt dicit Duran. in rationali diuinorum officiorum lib. 1. capit. 1. numer. 5. vbi tractat de Ecclesia, & eius partibus. Et quamuis paulo inferius dicat; quod simpliciter loquendo respectu loci, Sanctuarium est nobilius, in quo ministrant Sacerdotes, quia denotat vitam contemplatiuam, tamen in præsenti casu, cum Ecclesia in modo prædicto diuisa, non magis potest dici Sanctuarium post altare maius, quam ante; cum comprehendatur in parte anteriori cleri, non autem in parte anteriori populi, quo casu pars ante altare maius est nobilior, quia ad hunc effectum debet attendi locus, vbi fiunt nobiliores functiones, † Sed 2 cum altare maius non habeat gradilia retro, vbi sedeat Clerus, sed ante, solum, & in conspectu chori monachorum in loco ibi conficitur corpus Christi, & perficitur Sacrificium, cantatur Euangelium, & Epistola, cum ritibus Ecclesiæ, ex his omnibus absque difficultate ostenditur, chorum monachorum esse digniorem.

Et in prædicto choro monachorum, non modo ad-3 est sedes priuata Reuerendissimi Domini Archiepiscopi, in qua sedet quando in priuatis adsistit alicui diuino officio, verum etiam adest sedes regia, & sedes Pontificia ipsiusmet Reuerendissimi Archiepiscopi. Ex quibus etiam satis patet, locum monachorum esse digniorem, attenta per Alexand. in l. generaliter, ante numer. 11. versic. dicit etiam Ang. & num. 14. ff. de vulgar. & habito respectu ad dictum locum a latere Euangelij, apparet presbyteros existere a sinistris, & monachos a dextris Reuerendissimi Archiepiscopi, & propterea etiam ex hoc constat, chorum monachorum esse digniorem, gloss. in l. decernimus. C. de Sacrosanct. Eccles. vbi Bald. numer. 7. & idem Bald. in l. ex hoc iure, num. 15. ff. de iust. & iur. gloss. vltima, in cap. quam periculosum. 7. quæst. 1.

Prædictis accedat qualitas ædificij chori monacho-4 rum, ornamenta ipsius, & alia similia, quæ omnia, vt patet ex depositionibus testium, longe excedunt chorum clericorum, ideoque reddit ipsum digniorem.

Non

Non obstat, quod in præsbyterio post altare, vbi sedent clerici, adsit in medio sedes marmorea, & a dextris Altaris sedes lignea Reuerendissimi Archiepiscopi; quia in sede marmorea Prælatus non facit functiones Pontificales, sed ponitur ad effectum ostendendi Ecclesiam Archiepiscopalem, prout passim fieri consueuit, vt constat ea fide Communitatis, & deponunt testes. Altera vero sedes lignea fuit subrogata in [illegible] tum alterius sedis, in qua Reuerendissimus Archiepiscopus etiam ante mutationem chori faciebat certas functiones particulares, † quare huiusmodi sedes non potest facere, quod propterea locus in quo sedent clerici seculares sit dignior, cum sedes in illo loco esset etiam antequam Chorus mutaretur, ad tex. in l. fin. §. simili modo, &c. C. de nupt. & not. per Bald. in l. procurator, numer. 4. C. de eden. Stante maximè, quod sedes regia, & pontificalis ordinaria Reuerendissimi Archiepiscopi, sunt ad latus chori monachorum.

Eoque magis prædicta sententia placuit Dominis, quia Reuerendissimus Archiepiscopus dat optionem Reuerendissimis Monachis, eligendi sibi locum, in quo sedent clerici, si putant ipsum esse digniorem, licet contrarium visum fuerit Dominis, vt superius dictum est.

Bononien. de Beroaldis. Lunæ 15. Decembris 1603.

E P I T O M E.

Si legitima non sufficit pro dote, possunt alienari bona fideicommissaria, pro dote constituenda, & restituenda, si alia non extant.

S V M M A R I V M.

1 *Pater relicta legitima filijs, de bonis suis disponere potest.*
2 *Filij succedentes ab intestato in fideicommisso, ex vi clausulæ codicillaris, non possunt detrahere duas quartas, quæ detrahuntur, quando sub conditione, vel in diem est iniunctum grauamen. nu. 3.*
4 *Si legitima non sufficit pro dote possunt alienari bona subiecta fideicommisso, filia non habet aliunde vnde se dotet, num. 6. & 10.*
Item pro restitutione dotis possunt alienari, num. 7.
5 *Dicens, legitimam non sufficere pro dote, probare hoc debet, sicut dicens, mulierem aliunde habere. nu. 8.*
9 *Pater tenetur dotare filiam, etiam quod filia habeat de proprio, in vita tamen sua secus post obitum, numer. 10.*
11 *Bona transeunt ad hæredes cum sua causa, & onere.*
12 *Hæres tenetur dotare filiam defuncti, vsq; ad legitimam, & si non sufficit, vltra legitimam de bonis defuncti.*
13 *Auth. res quæ, cum proponeretur, C. comm. de legat. explicatur, & nu. 15.*
14 *Olim legitima, & Trebellianica, pari passu ambulabant.*
16 *Fructus percepti iudicio testatoris, non computantur in legitimam, in filijs primi gradus.*
17 *Arbitri ex statuto dati ad arbitrandam dotem non debent arbitrari minus legitimo, possunt tamen excedere, si legitima non sufficit.*
18 *Non est curandum de modo, cum effectus habetur.*

DECISIO CXLIII.

FVerat resolutum coram Reuerendissimo patre Domino meo Litta, testamentum Ioannis, non obstante præteritione filiarum, sustineri in vim fideicommissi, ex clausula codicillari. Quare cum Elisabetha, retenta sua legitima, residuum restituerit: Dubitaui an sibi aliquid deberetur vltra dictam legitimam in bonis patris fideicommisso subiectus, ratione dotis vel alimentorum. Et negatiue fuit resolutum; † quia pater relicta filiæ legitima, de bonis suis disponere potest ad libitum, l. parentibus, vbi Bart. C. de inoff. testam. Surd. qui alios allegat, dec. 21. nu. 14. 1

Nec minus ista mulier potest prætendere Trebellianicam, † quia cum simus in testamento quod sustinetur in vim fideicommissi, ex clausula codicillari, filij venientes ab intestato, grauari restituere, non possunt detrahere duas quartas, quia censetur rogari incontinenti restituere, † Duæ autem quartæ detrahuntur, quando sub conditione, vel in diem, est iniunctum grauamen. Bart. in l. Papinianus, §. meminisse, in fin. ff. de inoff. testam. vbi Cagnol. etiam in fin. num. 21. Alex. cons. 26. num. 7. vol. 1. & [illegible] cons. 164. nu. 4. vol. 2. Corn. cons. 232. num. 11. Vol. 4. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 7. tit. 12. num. 31. 2 3

Non obstat, quod quando legitima non sufficit pro dote possunt alienari bona subiecta fideicommisso, auth. res quæ, C. comm. de leg. l. mulier, §. cum proponeretur, ff. ad Trebell. quæ in hoc concordat cum d. auth. vt aduertit Cuman. ibi, numer. 2. vers. nota summarium.

Nam fuit responsum, quod, omisso quod minimè constat, legitimam non sufficere pro dote, & onus hoc probandi incumberet Elisabethæ, cum sit fundamentū intētionis suæ, vt in his terminis dicit Corn. cons. 3. numer. 3 vers. & ei qui, vol. 3. tamen, etiamsi probaretur, non releuat dispositio enim, dict. auth. res quæ, non procedit quando filia testatoris habet vnde se dotet aliunde. Ias. ibi, numero 3. in fin. & cons. 231. numer. 12. lib. 2. Et hoc idem tentiunt R.p. in l filiusfamilias, ff. diui, num. 74. ff. de legat. 1. & ibidem Ferdin. Loaz. in repet. nu. 138. Curt. iun. cons. 154. in fin. num. 15. Aym. cons. 186. nu. 17. Rol. cons. 85. nu. 9. vol. 1. & [illegible] in tract. de lucro dot. quæst. 58. Dec a resp. 120. in fin. sub num. 27. vers. item & 3. vol. 3. Phanuc. de lucro dot. gloss. 10. nu. 72. Boer. decis. 130. nu. 12. & 13. Petra, de fideicom. quæst. 8. princ. numero. 459. Peregr. de fideicomm. art. 42. numer. 66. Kirchou. relat. In tom. 1. com. opin. diu. loco 3. tit. de iure dot. c. 15. fol. 209. vers. dos prohibita. Et videtur de mente tex. in d. §. cum proponeretur, vbi quod si adsunt fructus ex bonis fideicommisso subiectis, & sic proprium ipsius mulieris, non potest fideicommissum minui. Et Ita limitat dictam authenticam Cuman. in præcitat. §. num. 2. vers. 2. habetis limitationem. Et hoc idem dixit bene Bart. in eodem §. n. 3. Et est generale in quocunque fideicommissario, non modo in constitutione dotis, verum etiam in restitutione, quia prius debet capere proprium, & postea alienum. DD. in auth. res quæ, Curt. iun. cons. 26. Angel. nu. 5. Paris. cons 63. nu. 49. vol. 2. Aym. cons. 19. nu. 18. Castren. cons. 77. nu. 7. lib. 2. Marzar. cons. 1. nu. 41. Et fuit resolutum in causa Romana dotium de Zappis, 19. Ianuarij 1593. 5

8 Quod autem mulier habeat aliunde, quamuis debeat probari per dicentem, Curt. sen. conf. 27. num. 17. vers. ergo incumbit hæredibus, Aym. conf. 19. numer. 18. vers. cui autem incumbat onus probandi, Ferdin. Loaz. in d. repet. l. fil. famil. §. diui, num. 138. ff. de leg. 1. vers. vnum tamen est notandum; tamen satis probatur in hoc casu, cum vigore sententiæ Rotalis Elisabetha habuerit quintam partem bonorum Hieronimi patrui, & medietatem alterius fideicommissi Iuliæ de Spontonibus.

9 Non obstat, quod pater teneatur dotare filiam, etiam quod filia habeat de proprio, l. fin. C. de dot. promiss. ibi, (neque enim incognitæ sunt leges, quibus cantum est, omnino paternum esse officium dotem pro sua dare progenie,) & per illud (omnino,) magis communis opinio DD. est, quod pater teneatur dotare, etiam quod filia habeat aliunde, Socin. iun. in l. 1. num. 156. vers. & hoc dico, & num. 162. vers. cogitabis tamen. vbi quod, non est recedendum à communi opinione, & nu. 164. vers. fateor tamen, vbi quod communis opinio magis sibi placet, ff. sol. matr.

10 Respondetur enim, quod dispositio l. fin. procedit in vita patris, secus autem dicendum est post obitum patris, quia filia vltra legitimam non debet tangere fideicommissum, si habeat aliunde, & dicunt DD. superius allegati. Et ratio differentiæ est, quia pater relinquendo filiæ legitimam, satisfacit officio suo, vt considerat Peregr. de fideicom. art. 4. num. 68. Alciat. de præsumpt. regul. prima, præs. 26. num. 4. vers. quod potest procedere, & ante hos homines eleganter dicit Cuman. in d. l. mulier. §. cum proponeretur numer. 11. vbi expresse declarat tex. in d. l. fin. C. de dot. promiss.

11 Nec facit, quod bona transeunt ad hæredes cum sua causa, id est, onere dotandi, Bart. & Castr. in l. si marito, §. si voluntate, numero 4. ff. solut. matr. Cordub. de lib. agnos. §. non tantum numer. 56. quia hæredes † tenetur vsque ad legitimam, quæ si non sufficit tenetur quoque vltra, si filia non habet aliunde, secus autem si haberet, vnde declarat Abb. conf. 12. nu. 4. vers. ad vltimum. contrarium, & nu. 5. vers. tenetur ergo dictus Bernardinus, lib. 1.

12

13 Minus officit, dum dicitur, quod mulier non solum debet habere dotem, sed etiam Trebellianicam, vt innuit glos. in d. §. cum proponeretur, in verb. hoc, & ibidem Iacob. de Aren. & Arius Pinel. in l. 1. p. p. 3. nu. 102. versic. sed receptissima mansuetudo, C. de bon. mat. per tex. in d. §. cum proponeretur, intelligendo

14 tamen pro Trebellianica, legitimam, † quia olim vtraque consistebat in 4. & vsque ad nonam tantummodo, de qua in l. parentibus. C. de inoff. testam. Et ideo de Trebellianica sola fiebat olim mentio, quia consistebat in eadem quantitate cum legitima, Iacob. de Beluis. in auth. de rest. & ea quæ pariti vndec. mens. q. 2. vers. sed olim vtraque coll. 4. hodie vero fit mentio de legitima, quia regulariter est maior quam quarta Trebellianica, quia est triens, vel semis, auth. nouissima C. de inoff. testam.

15 Nam respondetur, quod tex. in d. §. cum proponeretur, non dicit, quod debeantur dos, & legitima, sed solum, quod si sufficiunt fructus rerum fideicommisso subiectarum pro dote, non est deueniendum ad alienationem fideicommissi. Cuman. ibidem, in fin. Castren. num. 6. Alex. num. 3. cum alijs, Rom. conf. 232. circa fin. Molin. de primog. Hisp. lib. 4. cap. 6. nu. 15. Nam auth. res quæ processit ista consideratione, quia licet legitima filiæ sit quarta vel triens, tamen vbi euenit causa dotis voluit Imperator, augeri legitimam quatenus est necessarium pro ista causa. Et per hoc euenit mirabile, quod extenditur legitima & fructus computantur, quamuis non computantur in primam legitimam, sed in extensione. † Et ratio est, quia ista extensio fit, si fructus non sufficiunt: Cuman. in d. §. cum proponeretur, nu. 11. & 13. Bart. num. 3. dicens, quod filia non debet habere vtrumque integrum, & ante eum dixit Iacobus de Beluisio, loco præcit. vers. & quod vnica quarta detrahatur. Licet enim fructus percepti testatoris iudicio non computentur liberis primi gradus in quartam l. iubemus, C. ad Trebell. bene computantur in omnem aliam quantitatem propter quam ipsum fideicommissum potest. diminui. Angel de Perus. in d. §. cum proponeretur, nu. 1. dicens, hunc esse verum intellectum illius tex.

16

17 Non obstat, quod in ciuitate Bononiæ adsit statutum, quod mulieres debeant dotari arbitrio quatuor coniunctorum, † quia dato, etiam, quod statutum loqueretur in casu nostro, quod non fuit visum propinqui stante dicto statuto non debent arbitrari minus legitima, quia in ea non est excessus. Vel si legitima non sufficit, debent excedere. Salicet. in d. auth. res quæ, in 2. not. † Quare cum in præsenti casu Elisabetha habuerit legitimam, quæ sufficit pro dote, vt dictum fuit, habemus affectum statuti; vnde non est curandum de modo, cum modus, videlicet arbitrium coniunctorum requiratur ad certum finem, l. si mater vbi glos. C. de instit. & substit. l. si quis mihi bona §. sed si mandauit, ff. de acq. hæred. Brun. in tract. de form. in tit. de implen. & obseruan. forma col. 13. in t. fallen. fol. mihi 75. Put. decis. 252. numero 8. cum seq. lib. 2. Cassad. decis. 2. de iud. Et fuit dictum in Compostellana Cannonicatus, 20. Iunij 1601. coram Reuerendissimo Pacen.

18

Minus facit aliud statutum, quod vna soror debeat dotari prout aliæ fuerunt dotatæ, nisi patrimonium sit diminutum: nam etiam dato, quod etiam huiusmodi statutum faceret ad præsentem casum, tamen non potest fieri fundamentum in dote dati alteri sorori Elisabethæ quia ipsa non fuit dotata à patre, sed à patruo, qui potuit adhibitum de rebus suis disponere. Vnde non potest fieri aliquod fundamentum in dicto statuto.

Et ex prædictis conclusum, Elisabethæ aliquid non deberi vltra legitimam.

Burgen. Seruitij. Lunæ 15. Decembris 1603.

EPITOME.

Hic agitur de clausula, sine præiudicio literarium Apostolicarum, & clausula sine præiudicio exequutionis, & quando detur appellatio a mero exequutore.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio non causat attentata, cum res à qua appellatur, non recipit suspensionem.*
2 *A mero exequutore non datur appellatio.*
3 *Literæ Apostolicæ habent exequutionem paratam.*
4 *Literis Apostolicis recentioribus maior fauor conceditur, quam antiquis.*
5 *In literis indultis Exequendis, concessis ad fauorem Ecclesiæ negligentia vnius non debet Ecclesiæ nocere. In litteris autẽ ad fauorem priuati negligentia nocere potest.*

6 *Exe-*

6 *Exequutio præscribitur 30. annis.*
7 *Clausula,* SINE PRAEIUDICIO LITERARUM APOSTOLICARUM, *importat, vt non ligentur manus exequutoris literarum per inhibitionem. Et idem importat in hoc casu ac clausula,* SINE PRAEIUDICIO EXEQUUTIONIS, *num.* 10.
8 *Clausula,* SINE PRAEIUDICIO EXEQUUTIONIS, *tunc ponitur quando per exequutorem fuit cognitum super exequutione literarum.*
9 *Hæc clausula ponitur quando literæ nõ fuerint præsentatæ exequutori.*
11 *Nomine, redditus, obuentiones, emolumẽta, omniaque alia ad beneficium spectantia veniunt, etiam distributiones quotidianas, & 13.*
12 *A mero exequutore ratione excessus datur appellatio.*
14 *Verba quantumuis vniuersalia, intelliguntur secundum subiectam materiam.*
15 *Exequutor literarum Apostolicarum, debet assumere partes iudicis contra contradictores, & propterea ab eo datur appellatio, secus si oppositiones sunt friuolæ.*
16 *Stantibus difficultatibus à facto pendentibus, datur appellatio à declaratoria exequutoris literarum Apostolicarum.*
18 *Tertius veniens ad causam, adherendo, debet venire in statu causa, inchoans verò nouum iudicium, potest venire ad causam, prout sibi placet.*

DECISIO CXLIIII.

DOmini resoluerunt, gesta per Abbatem Sancti Ioannis non esse attentata. Licet enim fuerint gesta post appellationem interpositam, † tamen cum res non reciperet suspensionem, appellatio non causat attentata, c. non solum, vbi gloss. in verbo, casibus de appell. in 6. Aegid. decis. 18. Ias. cons. 187. nu. 21. & 22. lib. 2. latè Moder. de attent. p. 2. capit. 12. in limit. 33. num. 1. Abbas enim prædictus erat merus exequutor, † à quo non datur appellatio, saltem suspensiua, cap. nouit. de appell. l. ab exequutione, ff eod. Si enim grauamen adest, non prouenit ab exequutore, sed à priuilegio, & à Papa concedente. Aym. cons. 273. num. 2. vers. & ista est ratio. Agebatur enim de exequutione literarum Apostolicarum, quæ † exequutionem paratam habent. Mohed. decis. 13. vt lit. pend. Gig. de pens. q. 85 nu. 2.

(marginal numbers: 1, 2, 3)

Non obstat, quod cum ageretur de exequutione literarum satis antiquarum, erat in illarum exequutione supersedendum; † quia eis non conceditur tantus fauor in exequutione, quantus recentioribus concedi solet, vt fuit resolutum coram Bubalo in Compostellana Cardinalatus, 17. Nouembris 1586. (4)

Nam fuit responsum, quod prædicta fortasse procederent, si literæ nunquam fuissent exequutioni traditæ, quia non esset præsumendum, absque causa illas fuisse neglectas, in præsenti verò casu licet de illarum exequutione non constet, non apparet, quod fuerint neglectæ, quia forsan semper fuerunt obseruatæ, & non euenit casus in quo ad exequutionem esset recurrendum. † Cum enim habeant successiuam exequutionem, & semper loquantur, semper possunt exequutioni mandari. Et in hoc casu est aduertendum, quod sumus in literis Indulti concessis ad fauorem vnius Ecclesiæ, in casu verò decisionis Domini Bubali literæ erant concessæ ad fauorem certæ personæ, & ideo negligentia illius sibi nocere poterat, sed in casu isto negligentia vnius, non nocet respectu aliorum. (5)

Præterea decisio Domini Bubali fundatur in præscriptione 30. annorum, quibus exequutio præscribitur vt per Achill. decisio 5. de præscr. Quæ ratio hic non adaptatur, cum non doceatur, euenisse casum exequutionis Indulti, & non fuisse factam exequutionem, absque causa enim ad exequutionem Indulti non potest deueniri. (6)

Et in omnem euentum cessat omnis difficultas, quia signatura committit causam cum clausula, (sine præiudicio literarum Apostolicarum,) quæ importat, quod non ligentur manus exequutoris literarum; & Rota declarauit, inhibitionem stare cum huiusmodi clausula. (7)

Nec facit, quod in commissione fuerit deletum verbum exequutionis, & relicta tantum modo verba (sine præiudicio literarum Apostolicarum:) † nam licet clausula (sine præiudicio exequutionis) tunc ponatur quando per exequutorem fuit cognitum super exequutione literarum, & decreta exequutio, mandatumq; relaxatum; † clausula verò (sine præiudicio literarum Apostolicarum,) tunc demum ponatur, quando literæ fuerunt præsentatæ alicui de exequutoribus deputatis, ita quod per inhibitionem quæ emanabit vigore commissionis, non impediatur: tamen patet, quod semper stantibus præfatis clausulis, signatura intendit, quod exequutio literarum non impediatur. † Et ideo quamuis in hoc casu exequutio esset decreta, & propterea esset ponenda clausula, (sine præiudicio exequutionis,) tamen ita debet intelligi clausula (sine præiudicio literarum Apostolicarum,) cum etiam aliter non possit intelligi, ad tex. in l. 2. ff. de libr. & posthum. l. fundus qui locatus, ff. de fund. instruct. Paris. cons. 27. numer. 64. libr. 2. Cephal. cons. 622. numero 54. lib. 4. Berou. cons. 159. nu. 29. lib. 2. (8, 9, 10)

Et ex hac responsione tollitur quod dicebant, indultum Alexandri censeri debere reuocatum per Sacrosanctum Conc. Trid. capit. 2. §. 6. quia sufficit, quod etiam fuerit commissa sine præiudicio literarum Apostolicarum, & propterea non fuit firmatum, an per constitutionem Sacrosancti Conc. censeatur derogatum literis Alexandri.

Minus facit, quod in omnem euentum erat concedenda appellatio, quia Abbas condemnauit beneficiatos ad respondendum de omnibus redditibus, obuentionibus, emolumentis, omnibusque alijs ad beneficium spectantibus, sub quibus Verbis vniuersalibus, comprehenduntur etiam distributiones quotidianæ, fuit resolutum in causa Toletana pensionis, de anno 1565. coram bon. mem. de Rubeis, & coram R. P. D. meo Penia in causa Toletana parochialis, de Mazaramboz 29. Aprilis 1592. Et circa has distributiones Abbas excessit fines Indulti. † Vnde cum esset merus exequutor, ratione excessus dabatur appellatio, iuxta notata per Ang. in l. si cum exceptione, §. hoc autem, num. 4. ff. de eo quod met. caus. Imol. in l. ab exequutore, col. 2. sub numero 2. vers. vbi autem per pronunciationem, ff. de appell. Felin. in c. quoad consultationem, numer. 16 de sent. & re iud. C. pic. decis. 1. numero 17. vers. quo casu, Rota decisio. 45. numero 1. de appell. in nou. Modern. de atten. appell. pend. limit. 53. numero 22. & seq. (12)

Respondebatur enim, quod Abbas non condemnauit ad distributiones, & licet prædicta verba sint apta eas comprehendere, tamen hoc casu non comprehenduntur, † quia cum ageretur de exequutione literarum, verba quantumuis vniuersalia restringi debent secundum naturam ipsarum literarum, & subiectam materiam. Gemin. cons. 29. circa fin. Syluan. (13, 14)

conf.56.num.19. Cephal.consil.516.nume.34.libr.4. & conf.347.n.7.& 8.lib.3.Aym.conf 171.nu.13.

15 Nec facit, quod Abbas tenebatur assumere partes iudicis, & propterea ab eo dabatur appellatio, cum eius potestas procederet tantum aduersus contradictores de facto, non autem contra resistentes de iure. Franch. in cap.1.nume.6.vers.vel poterit, & ibi Gemin.numer.11.de concess. præben.in 6.Staphil.de lit.gra.in tit. de vi,& effect.claus. §.sequitur post modum,num.6,& seqq.Rebuf.in forma nou.prouis.in verbo,contradictores, & super Concord. in tit. de form.lit. exequut. mand.Apost. in verbo contradictores,Put.decis.251.numero 6. libr.3. Nam respondetur, hæc cessare, cum ex prædictis satis constet, quod isti erant contradictores de facto, & friuolæ videbantur oppositiones,vt dictum fuit.

16 Non officit, quod in hoc casu dabatur appellatio à declaratoria incursus Censurarum. Achil.decis 4.nu.7.de sent. excomm. Put.qui refert decisionem coram Achil.decis.271.num.1.& seqq.lib.3.quia ipsi loquuntur stantibus difficultatibus ex facto pendentibus, & cessat omnis difficultas, Quia causa fuit commissa sine præiudicio literarum Apostolicarum, vt per eundem Acchill.loco præcitato,nu.13.

17 Quantum attinet ad caput nullitatis ex litis pendentiam coram alio iudice, minus placuit Dominis, quia lis erat diuersa, tam attentis personis, quam attento fine. Rot.decis.13.& 43. de procur. in nou.Interesse enim Capituli est vniuersale, interesse vero Michaelis,proprium,& particulare.

18 Nec facit, quod tertius veniens ad causam debet venire in statu causæ, quia est in facultate tertij venire adhærendo, & tunc illud procedet, vel inchoando nouum iudicium, vt in casu isto; & tunc potest venire prout sibi placet, Cassad. decis. 1. num. 9. vers. item in pubertate,de excep. Afflict.decis. 235.nume.6, Abb. in cap. cum super num.627.de re iud.

Nouarien. Beneficij. Ven. 19. Decembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Obitus, & valor beneficij probatur ex confessione aduersarij, emanata in sua gratia.*

2 *Clericatus probatur ex literis patentibus.*

3 *Fides Episcopi attestantis canonicum suæ Ecclesiæ esse militem Sancti Lazari, exempli gratia, probat.*

DECISIO CXLV.

Visum fuit Dominis, gratiam D.Octauij Ranzij esse iustificatam,Quod enim beneficium vacaret per obitum Petri Francisci de Portiz de mense Sep-1 tembris, & illius valor, probatur ex gratia ipsiusmet aduersarij,Ægid.decis.268.& decis.595. Put.dec.368. lib.1.

Nec facit, quod in gratia Tentoni narretur, quod beneficium non excedit 10. ducat.in gratia vero Ranzij quod non excedit 24. quia si non excedit decem, minus etiam 24. Et sic confessio Tentoni suffragatur Ranzio.

2 Clericatus pobatur ex ipsismet literis patentibus, Quod vero Octauius esset miles SS. Mauritij, & Lazari, probatur ex fide Reuerendissimi Episcopi Vercellen. in cuius Ecclesia Octauius canonicus existit, 3 quę visa fuit sufficiens probatio, cum ad probandum huiusmodi qualitates, alias sufficiat summaria probatio. Aegid.decis. 114.Caputaqu.decis.277.p.1.

Quod vero Octauius fuisset examinatus ab examinatoribus, probatione non eget, cum sit assertio ipsiusmet Papæ, vt fuit resolutum in causa Vallisoletana Scholastriæ,17. Iunij 1602. coram R.P.D. Lancelotto, & in alia Tiraionen. Capellaniæ, prima Iulij eiusdem anni, coram R.P.D.Sacrato, & alias sæpius. 4

Camerinen. Dotis. Ven. 19. Decembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio extinguitur cessante causa propter quam facta est obligatio.*

DECISIO CXLVI.

Domini persisterunt in resolutis, scilicet, mandatum relaxatum non esse exequendum; quia obligatio Pantaleonis, & Vincentij, cessabat ex defectu causæ. Eorum enim obligatio ad quingenta, erat vt Angelus faceret, quod Venantia vxor cederet legato materno, quod vtique non poterat facere de tempore relaxationis ipsius mandati, cum iam Venantia vigore fideicommissi habuisset bona materna, ex quibus legatum erat detrahendum.

Nec facit, quod Venantia non habuit omnia bona materna, quorum valor ascendit ad scuta 1225. Nam omisso, quod hoc concludenter non probatur, respondetur, quod dato etiam, quod probaretur, non releuaret, quia sufficit, quod Venantia habuerit bona sita in monte Causario, ex quibus Iulia mater voluit quod extraheretur legatum dictæ Venantiæ factum.

Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, scilicet, quod detracta legitima, & Trebellianica pro Vincentio hærede, nec non & legato facto Venantiæ, & alijs legatis factis per dictum testatorem, non remanebat tanta summa pro fideicommisso ad fauorem Venantiæ, quantam ipsa habuit, dicitur enim bona montis Causarij esse valoris scutorum 475. quare aut ipsa voluit hæc bona pro legato, & cessat obligatio Pantaleonis, & Vincentij ex defectu causæ, vt dictum fuit; aut voluit pro fideicommisso, & tanta summa ei non debetur. Vnde semper erit verum dicere, quod obligatio Pantaleonis, & Vincentij, cessat pro illa Augustinum non posse adimplere quod promisit, & quoad illam mandatum esse iniustum. Quare in totum corruit, vt fuit resolutum in Romana Nouij 21. Februarij 1600. coram R.P.D. Iusto, & aliàs sæpius.

Alia sunt sublata ex alijs decisionibus in hac causa factis, &c.

Papien. Iurispatronatus, Lunæ 12. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Descendentia probatur ex confessione partis ad articulos deponentis de sua credulitate, & nu. 3. & 5. cum ex voluntate partis fietur probationi minus legitima, nu. 2.*

4 *Enunciatiuæ modernæ faciunt adminiculum ad probandum descendentiam.*

DE-

DECISIO CXLVII.

PRoposui dubium 18. Aprilis præteriti, an Ius præsentandi spectaret quoque ad DD. Rochum, Hippolitum, Cæsarem, & Marsilium, nec non ad Paulum, Antonium, Octauium, Hieronymum, & Ludouicum fratres, & ad Claudium, & Marinum omnes de Basilica Petri.

Et quia fuerat firmatum coram R.P.D. meo Decano, constare de iurepatronatus ex multiplicatis præsentationibus, & aliis, de quibus in eius decisione sub die 19. Februarij 1601. Ideo tota vis consistebat in probanda descendentia ab illis qui præsentarunt, de qua tunc fuit resolutum, constare quoad personam Rochi, Hyppoliti, & Marsilij. Et quia iam fuerat resolutum coram R.P.D. meo Decano iuspatronatus spectare ad Hieronymum, Franciscum, & alios eius fratres, & ad alterum Hieronymum, nec non ad alterum Franciscum, ita quoque dictum fuit, spectare ad supradictos; quia probatur, Rochum esse fratrem Hieronymi, & Francisci, Hyppolitum vero alterius Hieronymi, & Marsilium alterius Francisci, rationibus de quibus supra in dicta decisione. Quamuis enim quoad alios Domini tunc haberent difficultatem, tamen hodie cessat talis difficultas, ex responsione facta per partem aduersam ad positiones.

Nam quantum ad personam Cæsaris iunioris, quod descendat ab altero Francisco, qui de anno 1500. præsentauit, scilicet quod a dicto Francisco descendat Cæsar Senior, & à Cæsare Ascanius, & ab Ascanio

1 Cæsar ipse iunior, de quo in dubio † probatur ex dicta responsione partis aduersæ ad positiones, Abb. in c. fin. nume. 15. vers. idem. in positionibus, de confess. Alex. cons. 118. num. 5. lib. 2. & cons. 92. in princ. li. 5. Felyn. in cap. examinata, nu. 2. de iud. Et tanto magis quia agitur inter consanguineos, qui præsumuntur scire gradus, & rationem consanguinitatis. Bart. in l. qui duos, in princ. num. 2. ff. de reb. dubijs. Bald. in l. quoniam, C. de iur. delib. Natt. cons. 108. numero 3. vol. 1.

Nec facit, quod respondeat, quod credit de eius credulitate, quod Franciscus fuerit in rerum natura eo tempore, & quod ab eo descenderit Cæsar senior; quia cum responderit positionibus, ex quo ex iuribus alias datis visum fuit Rotæ, non probari sufficienter

2 descendentiam, & dependentiam quoad illam † ex voluntate partis, potest dari probationi imperfectæ. Alex. in l. Titia, num. 11. ff solut. matrim. Aym. cons. 206. num. 19. Nec hodie agitur contra Episcopum, sed solum inter ipsos compatrianos.

Ex prædictis constat, etiam probari descendentiam Pauli Antonij, Octauij, Hieronymi, & Ludouici fratrum ab Ottone, qui præsentauit, vt dicitur in alia decisione. Nam quod ab Ottone descendat Ioannes, sufficienter fuit probatum, vt dicitur in dicta decisione, & quod a Ioanne descendat Ioannes Antonius, adest confessio partis, quæ licet respondeat,

3 quod credat de eius credulitate, † tamen sufficit hæc

4 responsio per supradicta. † Et his accedunt duæ enunciatiuæ duorum instrumentorum, quæ licet sint modernæ, faciunt adminiculum, quod à Ioanne Antonio descendat Camillus, & à Camillo Paulus Antonius, & alij fratres. Constat item ex responsione partis ad positiones, & conueniunt etiam pro adminiculo enunciatiuæ in instrumentis modernis.

Quantum attinet ad personam Claudij, & Marini iunioris, probatur quoque descendentia, nam quod à Marino seniore descendat Iulius, & Claudius, pro-

5 batur ex confessione partis; † quę respondit per verbum, credit, de credulitate, vt superius dictum fuit, & concurrit, etiam vnica enunciatiua moderna, quoad personam ipsius Iulij, & Claudij. Et quod Marinus iunior sit filius Iulij, probatur ex confessione partis, in responsione ad positiones, & concurrit fides Baptismi.

Prædictis accedat responsio generalis, pars enim respondet, credere, prædicta omnia esse vera, & tandem cessit dubio, agnoscendo bonam fidem.

Burgen. Iuris Lucrandi Fructus. Ven. 16. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Absentes à choro habentur præsentibus, dum ministrant sacramenta in capellis annexis suo beneficio, vel curæ.*

2 *Solitus residere ante infirmitatem, quando est infirmus habetur pro præsente.*

DECISIO CXLVIII.

FVit per Dominos resolutum, curatos Capellæ Sancti Iacobi esse habendos pro præsentibus, in Ca-1 pellis curę annexis, quando sunt occupati in administratione Sacramentorum, ratione ipsius curæ ad tex. in cap. vnico, ibi, vel ob euidentem Ecclesiæ Vtilitatem, de cler. non resid. in 6. Conar. var. resol. lib. 3. cap. 13. numer. 8. vers. 8. nontantum, & voluit Congregatio Illustrissimorum Interpretum Sacrosancti Concilij Tridentini: declarauit enim, quod illi habeantur tanquam præsentes in Choro, qui animarum curam exercent, quę illi Ecclesiæ imminet, dum tamen sint in actu ministrandi Sacramenta, vel alia exercendi quæ spectant ad ipsam curam, & insuper adest expressa concordia, quæ datur in summario, numer. 1.

Quantum attinet ad caput infirmitatis, licet soli-2 tus residere, quando est infirmus habeatur pro præsente, d. cap. vnico, de cler. non resid. in 6. vbi Doct. tamen quia huiusmodi caput reddebatur turbidum ex concordia, de eo voluerunt Domini, quod particulariter videatur.

Quæ opponebantur contra vnionem, visa fuerunt Dominis extra dubium.

Pamphilonen. Statutorum. Ven. 16. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Si vnus articulus est releuans, conceditur remissoria & nu. 3. Quæ in materia profana in omni instantia & absque fumo conceditur.*

2 *Non datur remissoria ad probandum per testes, quod potest per scripturas probari.*

4 *Suspenso petitorio, iudex non habet iurisdictionem donec cognoscatur in possessorio.*

DECISIO CXLIX.

DOmini resoluerunt, concedendam esse remisso-1 riam, quia articuli sunt releuantes. Articulantur enim grauamina Cleri ob extorsionem salarij, & in materia profana conceditur in omni instantia, & absque fumo. Verall decis. 68. pag. 3. Cassad. decis. 2. de dilat. Et est regula trita.

Non officit, quod articulantur quædam quæ pos-2 sunt

sunt probari per scripturas;& non datur remissoria ad probandum per testes, quod per scripturas probari
3 potest. Afflict. decis. 398 num 4. † quia adsunt alij articuli releuantes, & sufficit, quod vnus sit talis ad effectum, vt remissoria concedatur. Cassad. decis. 45. num. vlt. de seq. poss. & fruct.

Nec facit, quod non adsit qui legitimè compareat pro clero, quia cum adsint mandata procuræ nouem Archiepresbiteratuum, ad instantiam horum remissoria potest concedi.

4 Minus resistit, quod sit suspensum petitorium, & ideo iudex non habeat iurisdictionem, donec cognoscatur in possessorio; quia cum talis suspensio sit facta ad effectum, vt videtur manutentio Episcopo, Archipresbiteratus, hoc non controuertunt, & ideo placuit DD. quod manutentio daretur Episcopo, & Archipresbiteris remissoria.

Auximana Bonorum. Lunæ. 19. Ianuarij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Possidenti datur mandatum de manutenendo.*
2 *Iudex ritè procedens priuat possessione.*
3 *Iudex subrogatus facit idem tribunal cum illo in cuius locum fuit subrogatus.*
4 *Possessio capta post appellationem prohibitam per Aegidianam, non est attentata.*
5 *Aegidiana non habet locum, quando agitur super re Ecclesiastica, vel inter personas Ecclesiasticas; secus quando agitur inter laicos de possessione super re emphyteotica, quæ est sub proprietate Ecclesiæ.*
6 *Possessio capi non potest, re non liquidata, etiam quod adsit pactum capiendi possessionem propria auctoritate.*

D E C I S I O CL.

1 DOmini dixerunt, Sacripanti dandum esse mandatum de manutenendo, non quidem ex prima possessione; quia cum habuerit pro spoliato, ei non
2 competit manutentio: sed ex sententia iudicis, † per quam cepit possessionem, & ideo Mutius fuit omni possessione priuatus. Ang. in l. clam possidere, §. qui ad nundinas, numer. 2. in fin. Imol. numer. 1. ff. de acq. possess. Et fuit pluries resolutum.

Non obstat, quod prædicta sunt vera, quando iudex ritè, & rectè processit, secus autem quando nulliter, & iniustè, & quia Mutius neque probat nullitatem, neque iniustitiam, & hæc quidem tenetur probare, cum sit fundamentum intentionis suæ.

Non enim subsistit, quod iudex processerit, Actis non transportatis, quia iudex non fuit iudex appellationis, sed primæ instantiæ. Et quamuis Mutius fuisset conuentus coram Vicario, attamen fuit exequutum simplex monitorium, cum clausula, (si quis prætendit, &c.) & ab huiusmodi monitorio appellauit Mutius, & introduxit coram legato, qui inhibuit, & de his omnibus constat ex inhibitione Legati, in qua monitorium inseritur.

Minus subsistit, quod non constet de deputatione Alexandri Auditoris, quia contrarium est in facto. Ostenditur enim deputatio, in qua habetur, quod propter absentiam Pompeij locum tenentis Vicelegatus deputauit Alexandrum in omnibus causis in statu, & terminis &c.

Et hac responsione cessat quod dicebatur, acta non fuisse reperta coram Alexandro; quia Alexander non erat iudex diuersus, sed subrogatus in locum Pompeij absentis, ad omnes causas in statu, & terminis, &c. † Et sic erat idem tribunal, vt l. §. qui mandatum ff. de offi. eius cui mand. est iurisd. 3

Nec etiam est verum, quod huiusmodi possessio 4 fuit attentata tanquam capta post appellationem, quia cum sententia sit lata in possessorio, vigore Ægidianæ, non dabatur appellatio, cum Aegidiana habeat locum in quocumque possessorio. Caputaq. decis. 225. l. 1. in manuscript. † Nec applicatur, quod 5 Aegidiana, non habet locum quando agitur super re Ecclesiastica, vel inter personas Ecclesiasticas, vt fuit resolutum in causa Romana saluiani interdict. 12. Iunij 1589. coram bon. m. m. Bubalo, & in alia Imolen. Legati 24. Maij 1595. coram Orano, quia licet bona, de quorum possessione agitur, sint emphyteotica, sub proprietate Ecclesiæ, tamen personæ sunt sæculares, nec agebatur super bonis, sed super possessione inter ipsos laicos. Vnde dicendum venit intrare Aegidianam.

Quantum attinet ad caput iniustitiæ. Respondetur, nec de iniustitia constare. Licet enim fuisset pactum appositum ad fauorem Mutij, ingrediendi propria auctoritate, in euentum non solutionis canonum, 6 tamen non poterat Mutius vti hoc pacto, nisi negotio liquidato Bart. in l. creditores, numer. 14. C. de pignor. Alex. cons. 189. numero 2. vers. bene fuit, vol. 2. & cons. 96. nu. 4. vol. 4. vt fuit late deductum in causa Montis Falisci bonorum, 13. Maij 1589. coram R. P. D. meo Decano, & in causa Mediolanen. Bonorum 18. Aprilis præteriti coram R. P. D. Ludouisio.

Romana Inuentarij. Lunæ 19. Ianuarij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Obligatio non porrigitur contra tertium, & personam extraneam.*
2 *Inuentarium præseruat conficientem in eo statu in quo ante aditionem reperiebatur.*
3 *Nullitas non admittitur in iudicio exequutiuo.*
4 *In dubio, vt actus valeat, prius præsumitur quod est posterius.*
5 *In confectione inuentarij citandus est nominatim creditor certus, non autem absens.*
6 *Difficile est asserere, aliquem esse creditorem.*
7 *Inuentarium potest esse validum respectu citatorum, inualidum vero respectu non citatorum.*
8 *Descriptio in genere scripturarum in sacculo existentium sufficit in inuentario faciendo.*
9 *Item sufficit habere relationem ad scripturam, in qua sunt descripta bona, etiamsi illa bona non describantur.*
10 *In inuentario describenda sunt iura & actiones.*
11 *Inuentarium fieri debet coram testibus.*

D E C I S I O CLI.

DVbitatum an mandatum relaxatum contra propria bona Eleonoræ per A.C. esset exequendum? Et Domini negatiuè resoluerunt, † quia ab huiusmo- 1 di decreto datur appellatio, cum effectus obligationis non porrigatur contra tertium, & personam extraneam. Gallet. de oblig. Cam. p. 2. in prima part. ormal. 91. numer. 3. qualis erat Eleonora, stante inuentario

2 tario per eam confecto, † cuius natura est, vt ponat conficientem in eo statu, in quo ante aditionem reperiebatur. Bald. in l. debitori, col. 1. versic. sed contra istu. C. de pact. & in l. fin. §. in computatione, in 1. oppositione, vbi etiam Ias. num. 14. C. de iur. delib. Et est text. apertus in eadem l. fin. §. & si præfatam, vbi dicitur, quod hæres adeundo cum beneficio inuentarij, hoc facit sine periculo, & nihil penitus amittit, nec aliquod sentit damnum, late Surd. post alios, cons. 143. nu. 40. lib. 1.

3 Nec obstat, dum dicitur de nullitate inuentarij, quia huiusmodi nullitas non est discutienda in articulo exequutiuo, sed in petitorio, & negotio principali, Achil. decis. 15. nu. 2. de restit. spoliat. Gabr. cons. 44. nu. 12. lib. 1.

Sed cessat omnis difficultas, quia nullitates quæ contra inuentarium opponuntur non subsistunt, nam defectus citationis tollitur, quamuis enim mandatarius referat, affisse citationem die 18. pro prima die iuridica, & tamen Inuentarium fuit confectum die 20. nihilominus, stante, quod commissio de citando, est die 19. Nouembris & Tubicinator, tulit, se publicasse dicta die 19. ea serie facti manifestè conuincitur error mandatarij referentis, se citasse, & affixisse die 18. non enim verisimile videtur, quod mandatarius, citet an-

4 te decretum iudicis, † ideo in dubio vt actus valeat, prius præsumitur quod est posterius. Aym. consil. 52. num. 2. Alexand. consil. 112. nume. 04. lib. 5. Dec. in cap. quoniam Abbas, num. 51. de offic. deleg. & in l. donationem, num. 12. C. de collat.

5 Nec releuat, quod cum Virginia esset certa creditrix, debebat nominatim citari. Barto. in d. l. final. §. cum igitur, numer. 3. C. de iur. delib. Dec. cons. 251. numero 4. & consil. 633. nume. 9. Aym. cons. 89. in fin. Nam fuit responsum, ipsam, vt ex eius ad positiones responsione constat, post annum ab obitu patris recessisse ab Vrbe, nec constat fuisse reuersam, de tempore quo inuentarium fuit confectum.

6 Vltra quod aliqui ex Dominis dicebant, difficile esse, asserere aliquem esse certum creditorem. Sa yc. in d. l. fin. §. sin autem dubius, numer. 8. in fin. C. de iur. delib. Et ideo quatenus probaretur, D. Virginiam eo tempore fuisse in Vrbe, negotium egere particulari discussione.

7 Minus etiam facit, quod alij creditores, qui erant certi, tanquam nominati in testamento, non fuerunt particulariter citati; quia quicquid dicendum esset respectu istorum, respectu citatorum inuentarium fuit validum. Dec. d. cons. 251. nu. 4.

8 Non officit, quod Eleonora non descripsit nominatim scripturas quę erant in duobus sacculis, sed in genere descripsit duos sacculos scripturarum quia Rota pluries suppleuit hunc defectum, vt in causa Romana de Gaddis 24. Octobris 1578 coram Reuerendissimo D. Patriarcha Alexandrino, & meis temporibus in causa ciuitatis Castelli pecuniaria. 2. Iunij 1603. coram R. P. D. Iusto. Eoque amplius visum fuit Dominis, hoc admittendum in præsenti casu, stante mendicitate testatoris, de qua deponunt testes, & quod alter ex illis sacculis erat in manibus magistri domus carcerum, alter vero in manibus cuiusdam ædium locatoris, ex quibus omnibus de facili potest argui qualitas istarum scripturarum.

9 Minus placuit Dominis, quod omnia bona nominata in testamento non fuerint descripta in inuentario, quia cum inuentarium habeat relationem ad testamentum, visum fuit sufficere, ex trad. tis per Rip. in l. ait Prætor, §. si iu tex. num. 4. ff. de re iud. Rot. decis. 5. de testam. in antiq. Et saltem ista relatio excludit dolum; quia cum credita essent nominata in testamento non poterant occultari. Et hoc sufficit ad effectum excusandi à dolo, ad trad. per Bald. cons. 147. numer. 3. vol. 4. Dec. cons. 633 num. 11. & fuit dictum in allegata causa ciuitatis Castelli coram R. P. D. Iusto.

10 Tandem non obstat, quod non fuerint descripta iura, & actiones. Bald. in d. l. final §. cum igitur, nu 8. versic. tu dic. C. de iur. delib. quia stante qualitate testatoris, & eius testamento, in quo descripsit certa credita, visum fuit, huic requisito perabunde fuisse satisfactum.

11 Et ad illud quod dicebatur, notarium scripsisse ad relationem Eleonoræ, & tamen in descriptione debere interuenire notarium, † & describere coram testibus, d. l. final. §. sin autem dubius, C. de iur. deliber. Respondebant Domini, quod testator non habebat domum, obijt enim in carceribus, nec habebat mobilia, vt ex eius testamento patet, & ideo satis in descriptione interuenit notarius, & testes, cum Eleonora, habens relationem ad testamentum quod erat in actis, dederit notulam notario. Nec nominata in testamento agebant particulari inspectione notarij, cum exceptis duobus sacculis, & certo esse, omnia essent incorporalia, nempe credita, & debita.

Bononien. Fideicomm. de Mangiolis. Ven. 23. Ianuarij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Confessio facta in diuisione bonorum, antequam adessent creditores, probat etiam contra creditores superuenientes.*

2 *Vbi lex non distinguit, neque nos distinguere debemus.*

3 *Confessio voluntaria tutoris non probat contra pupillum.*

4 *Identitas bonorum probatur per duos, vel tres confines.*

D E C I S I O CLII.

Dubitatum an bona adiudicata Fasanino essent supposita fideicommisso Comitis Melchioris senioris. Quod quidem dubium habet duas inspectiones; scilicet, ex quibus probetur esse supposita, & an de illorum identitate.

Quantum attinet ad primam inspectionem, circa possessionem nuncupatam, [i prati de Comacino,] habemus diuisionem factam inter ipsos fideicommissarios, quæ corroboratur etiam ex alia diuisione facta inter grauatos, in summario num. 1. Circa secundam possessionem positam in Comuni Sancti Martini, dictam, [ita possessione della Tena,] habemus aliam diuisionem factam per ipsos fideicommissarios, num. 2. Quo vero ad tertiam possessionem positam in eodem Communi super Tena, habetur instrumentum exequutionis laudi lati per Cardinalem sancti Sixti postea Gregorium 14. vbi hæc possessio conceditur Comiti Melchiori iuniori.

1 † Et hæ confessiones cum fuerint factę antequam creditores haberent causam à Comite Melchiore, fuit resolutum, probare contra ipsos creditores, vt ex sententia Doct. bene distinguit Surd. decis. 256. nu. 8. Et fuit late deductum in alia decisione in hac causa facta contra Dominos de Maluetijs.

2 Nec placuit Dominis distinctio quę fuit facta ex causa lucratiua, & ex causa onerosa, scilicet quando singularis successor habet ius ex causa lucratiua, confessio afficit, secus si ex causa onerosa, quia hæc distin-

ctio

ctio iuribus non probatur, textus enim in l. apud celsum, in §. authoris, & vtrobiq. gloss. ff. de dol. mal. except. non tangit hanc difficultatem, sed loquitur quando dolus authoris nocet successori.

Minùs etiam applicatur consilium Cornei. 17. nu.
3 20. libr. 4 † quia loquitur in confessione Volu icaria tutoris, quæ non probat contra pupillum, l. certum, §. sed an & ipsos, ff. de confess. & loquitur etiam in confessione facta ab aduersario, quæ sibi pro se de non debet, & alteri parti obesse.

4 Quantum attinet ad identitatem, satis etiam fuit resolutum, probari; nam circa possessionem nuncupatam (prati de Comachio,) in instrumento possessionis captæ enunciantur tria confinia, quæ enunciantur etiam in diuisione, nempe acua, bona DD. de Bentiuolijs, & Canale molendini.

Pariter quoad secundam possessionem concurrunt duo confinia, scilicet via communis, & bona DD. de Bentiuolijs.

Et quoad tertiam, concordant etiam quatuor confinia, nempe campi bruni, possessio quæ est possessio Cassinæ vt dictum fuit in alia decisione, via publica, canali, & alia bona ipsorummet Comitum de Mangiolis.

Nec facit, quod dicatur in exequutione laudi Gregorij 13. quod ista possessio est diuisa in quatuor petias, & ex instrumento possessionis captę, constat esse diuisam in plures, quia ex lectura vtriusque scripturæ, & ex confinibus, apparet, esse eandem possessionem, de qua in exequutione laudi, eoque magis, cum eodem nomine nuncupetur.

Et ex prædicta concordantia confinium, & etiam ex concordantia nominis, dubitari non potest, quin identitas probetur, vt late in alia decisione dictum fuit.

An autem Domini moderni Comites possint agere ad recuperationem horum bonorum contra Falaninum, particulariter erit agendum.

Anconitana Sequestri. Vener. 23. Ianuarij 1604.

S V M M A R I V M.

Debet probari in specie cum suis qualitatibus id propter quod dicitur cessasse interesse, ad hoc vt debeatur interesse.

D E C I S I O CLIII.

1 FVit per Dominos resolutum, interesse non probari, ad hoc vt debeatur. Non enim probatur, quod ob sequestrum Somentius non transmiserit panninas ad nundinas, in quibus illas tanti vendidisset, & certam summam fuisset lucratus, quod requisitum in specie postulatur, ad effectum vt interesse debeatur Castren. in l. 3. §. final. num. 3. ff. de eo quod certo loco, quem passim Rota sequitur. Mohed. decis. 3. de vsur. & nouissime coram Reuerendissimo D. meo Patriarcha Alexandrino in causa Rauennaten. interesse, 28. Aprilis præteriti, & alias pluries.

Non obstat, quod Somentius est mercator, & alias merces conduxit ad nundinas, quia non valet argumentum, Solitus est negotiari. Ergo, & has merces ad nundinas transmisisset, & tot lucratus fuisset: quia debet probari in specie, ob sequestrum, has merces ad nundinas conduxisse, vt per Castren. ind. loco, Mohed. pariter loco alleg. in fine.

Nec minus sufficeret, si prædicta probarentur, nisi etiam constaret, panninas fuisse eius qualitatis, vt ex eis fuisset perceptum lucrum de quo deponunt testes. Castren. loco præcitato.

Esina Fideicommissi. Lunæ 26. Ianuarij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Adimpletis conditionibus fideicommissum purificatur.*

D E C I S I O CLIV.

QVamuis pars contraria agnosceret bonam fidem, & cederet dubio, nihilominus agentes pro Confraternitate actrice ad fundandam eius intentionem, voluerunt firmare, an constarent de fideicommisso Berti, quod sit purificatum ad fauorem ipsius Confraternitatis. Et dubio per me proposito, Domini affirmatiuè resoluerunt. Nam Bertus instituit Marchegianam filiam, & alios filios nascituros, quibus in pupillari, vel quandocumque decendentibus sine filijs legitimis, & eo casu testator post mortem Drusianæ vxoris substituit Confraternitatem, ad cuius fauorem factus est locus fideicommisso. Decessit enim Bertus, relicta tantummodo Marchegiana filia, vt deponunt testes in summario num. 2. & postmodum ipsa Marchegiana absque filijs decessit, vt in eodem summario, num. 4. Et quoque defuncta Drusiana vxor testatoris, vt deponunt testes in summario, nu. 5. Vnde euenit casus vocationis dictæ Confraternitatis.

Burgen. Iurisdictionis. Veneris 6. Februarij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Clausula, PARITO IVDICATO, impedit exequutionem donec fuerit paritum, & afficit etiam successorem, nu. 2. & reficiendæ sunt tam expensæ factæ in Curia, quam in partibus, nu. 3.*

D E C I S I O CLV.

FVit per Dominos resolutum, Reuerendissimum Archiepiscopum Modernum non posse audiri, nisi refectis expensis, quia restitutio in integrum fuit commissa cum clausula [parito iudicato] † quæ suspendit iurisdictionem, donec fuerit paritum, capit. cum dilecta, de rescript. Paris. consil. 94. num. 8. lib. 4. Put. decis. 283. lib. 2. Caputaq. decis. 150. pag. 1. Et ideo gesta ante purificationem huius clausulæ, essent absque iurisdictione, vt in dictis locis, & per Put. decis. 429. lib. 1. Staphil. de lit. iust §. dicendum, numer. 42. Et fuit resolutum in Calagurritana Capellæ sanctæ Crucis de Nagera 13. Ianuarij 1589. coram Orano, & in alia Pampilonen. parochialis, 4. Martij 1591. coram R. P. D. Decano.

2 Non obstat, quod huiusmodi rescriptum fuerit obtentum per antecessorem, quia cum suspendat iurisdictionem, afficit etiam modernum Archiepiscopum causam prosequi volentem; vt fuit resolutum in causa Vigellen. iuris optandi, 10. Decembris 1603. coram R. P. D. meo Ludouisio.

Minus

3 Minus etiam obstat, quod fuerit paritum, quoad expensas factas in curia, & expensæ quæ hodie petuntur, fuerunt factæ in partibus, quia cum fuerint factæ pendente causa in Rota, veniunt in condemnatione sub clausula, (coram nobis.) & ideo potuerunt taxari. Rot. decis. 42. de sent. & re iud. in antiq.

Toletana Decimarum. Mercurij 11. Februarij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Quasi possessio vniuersalis non extenditur locum vbi quis habet quasi possessionem particularem, cum titulo de quo non cognoscitur in iudicio summarissimo, numer. 3.*

2 *Non datur possessio nisi contra prohibentem.*

3 *Testes de visu ponere debent se non vidisse, nec fieri potuisse, quin ipsi vidissent, si res se aliter habuisset.*

D E C I S I O CLVI.

Fuit per Dominos resolutum, quasi possessionem vniuersalem Prioris non capere territorium de 1 quo agitur, dum moniales pascunt proprios greges, † quia quasi possessio vniuersalis, etiam fundata in iure communi, non extenditur in locum vbi quis habet quasi possessionem particularem titulatam, prout habent moniales, vt constat ex testibus, & titulo dato, cap. cum personæ, de priuil. in 6. Ioan. Lup. in repet. cap. per vestras, § sed est pulchra dubitatio, qui est 44. sub not. 2. numer. 45. de donat. inter vir. & vxor. fol. mihi 303. Rot. decis. 11. de rest. spol. in nou.

2 Non obstat, quod non detur possessio nisi contra prohibentem; quia fallit hæc conclusio, stante titulo monialium Rot. dicta decis. 11. Rebuff. ad ord. reg. Gall. tom. 3. tit. de materia possess. in præfat. num. 145.

3 † De cuius tituli validitate non est cognoscendum in hoc iudicio summarissimo, capit. cum venissent, vbi Abb. num. 8. Butr. numer. 11. & 35. de Instit. Rot. d. decis. 11. Et alias fuit dictum coram Cardinali Paleotto in Tirasonen. decimarum 2. Decembris 1561.

Nec subsistit, quod possessio monialium inceperit de anno 1576. quia contrarium constat ex pluribus testibus. Nec minus etiam probatur, quod moniales non habeant proprios greges, cum deponant testes, 4 non vidisse. † Hæc enim depositio non sufficit, nisi subdant, quod aliter non possit se res habere, quin ipsi viderint. Dec. cons. 534. num. 8.

Alia sunt sublata per aliam decisionem factam ad fauorem monialium.

Montis Regalis Iurisdictionis. Lunæ 8. Martij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Episcopus est caput, & loco Abbatis in Ecclesia Cathedrali regulari, & habet omnimodam iurisdictionem in monachos Cathedralis regularis, exceptis ijs quæ concernunt regularia instituta.*

3 *Verba prolata ab habente potestatem dispensandi, important causam non conditionem.*

4 *Exceptio firmat regulam in non exceptuatis.*

5 *Dictio, VEL, est augmentatiua, & ampliat dispositionem, etiam ad diuersa.*

6 *Statutum recipit interpretationem à iure communi.*

7 *Episcopus habet iurisdictionem in monachos sancti Benedicti. Sed contrarium est verius, quando Ecclesia Cathedralis est regularis, num. 8.*

9 *Vnio intelligitur facta sine preiudicio tertij.*

10 *Ex separatis non fit illatio.*

11 *Concil. Trid. sess. 21. cap. 8. loquitur de monachis existentibus in locis exemptis.*

D E C I S I O CLVII.

Dubitatum, an & quam iurisdictionem habere Reuerendissimus D. Archiepiscopus in monachos monasterij Montis Regalis, tam in Ecclesia, & monasterio, quam extrà. Et Domini vnanimiter censuerunt omnimodam iurisdictionem in ipsorum habere, & in omnibus casibus, exceptis ijs quæ concernunt regularia instituta. Verba enim Bullæ Pauli Tertij visa fuerunt satis clara in §. declarans etiam vbi dicitur, quod Archiepiscopus est caput ipsorum monachorum, declarando illorum exemptionem à visitatione, & correctione Archiepiscopi quoad regularia instituta tantum, & non quoad supradicta in Bulla, vel excessus perpetratos, vel perpetrandos, in quibus visitationi & correctioni Archiepiscopi promittunt subiecti, sint & esse censeantur. Et hæc quidem dispositio est conformis dispositioni iuris communis. † Cum enim aga- 1 tur de Ecclesia Cathedrali regulari Episcopus est caput, & loco Abbatis monachorum, & ipsi loco Canonicorum; Doctores, in cap. cautam, de iud. 1. Host. In princip. Ioan. Andr. nume. 3. Abb. Antiq. numero 2. Bellam. num. 1. & 2. Butr. num. 4. & 8. Imol. numero 1. Dec. numer. 38. & Abb. qui loquitur expresse de Ecclesia montis Regalis, num. 8. & seqq. † Et idem Episco- 2 pus etiam de iure communi, exceptis ijs quæ concernunt regularia instituta, habet omnimodam iurisdictionem in monachos Cathedralis regularis, capit. 1. ne sed. vac. gloss. final. in cap. nullus, vers. vt Episcopus etiam secularis, de elect. in 6. vbi Anchar. nume. 3. versic. sed aduerte, Ioann. Andr. numero 3. versic. in gloss. vltim. Gemin. numer. 7. versicul. mea gloss. ibid. Franc. numer. 3. versic. in gloss. in fin. Com. cons. 133. numero 4. lib. 2. vbi num. 5 apparet de hoc non esse hæsitandum, cessantibus indultis, & consuetudinibus particularibus loci propter quæ in illo casu ipse consuluit contrarium. Et hanc sententiam alias sequuta fuit Rota coram Oradino in Perusina iurisdictionis 27. Februarij 1558. quæ etiam refertur, licet diuersis verbis inter miscellaneas Cattæ, sub. num. 56.

Nec placuit Dominis, verba Bullæ prout sunt, esse intelligenda conditionaliter, non causatiuè; quia contrarium est verius. Tum quia D. Archiepiscopus habet dispositionem iuris pro se. Tum etiam quia huiusmodi verba sunt prolata ab habente potestatem dispensandi in dispositione certa, † & ideo important 3 causam, non conditionem, Felyn. in cap. 2. numer. 10. de rescript. & tenuit Rota coram Lauretano in Cauten. iurisdictionis, 5. Nouembris 1576.

Et hoc etiam euidentissime apparet, cum monachi 4 eximantur a iurisdictione Domini Archiepiscopi quoad regularia instituta tantum; quæ exceptio firmat regulam in omnibus casibus expresse non exceptuatis. Bart. in l. quæsitum, §. denique, ff. de fund. instruct. & præscribit, quod ad alia non expressa exemptio extendi nequit, l. qui in aliena, §. liber. ff. de neg. gest.

Minus etiam placuit Dominis, verba Bullæ esse intelligenda de iurisdictione, quoad Ecclesiam tantum;

quia

quia Bulla vlterius prosequitur, scilicet, vel excessus perpetratos, vel perpetrandos, &c. Quæ dispositio non solum est generalis comprehendens omnia, sed

5 etiam augumentatiua, propter dictionem, (vel) † quæ ampliat dispositionem etiam ad diuersa, Crauet. cons. 326. num. 2. Quæ eò magis vera sunt, quia cum iure

6 communi concordant, † à quo verba statutorum interpretationem assumerent, vbi dubia viderentur, l. 2. C. de noxal, cap. cum dilectus, de consuet. Alexand. in l. nam quod §. non omnis, ff. ad trebell. Ias. in auth. nouissima, num. 24. C. de inoff. testam. Vnde non potest dici, vigore Bullæ, iurisdictionem Archiepiscopi restringi vltra quam Bulla ipsamet faciat.

7 Nec subsistit, quod Episcopus non habeat iurisdictionem etiam quod procedatur in figura iudicij, cum isti monachi sint Ordinis Sancti Benedicti. Abb. in c. quanto, de Offic. Ord. Rom. consil. 375. cum alijs. Nam, omisso, quod illi Doctores non loquuntur quando Ecclesia est Cathedralis regularis, † contrarium est verius de iure, cap. cum personæ, de priuil. in 6. cap. 1. de offic. Ordin. cap. omnes Basilicæ, 16. quæst. 7. & tenet. in d. cap. quanto Innoc. nume. 2. Host. numer. 9. Ioan. Andr. num. 15. Anchar. num. 16. Henric. Boich. nume. 4. Bellam. numero 8. versic. aut igitur, & Butr. numer. 20. Dec. in cap. tua nobis, numer. 16. de confirmat. vtil. vel inutili, Firman. de episc. libr. 4. part. 2. quæst. 35. num. 81. versic. & quia dixi. Capell. Tholos. decis. 309. Et hanc opinionem tanquam veriorem, & communiorem sequuta fuit Rota in causa Augustana iurisdictionis 27. Maij 1573. coram Oriolen. & in alia Cæsaraugustana exemptionis, 13. Nouembris 1587. & 28. Martij 1588. & 12. Febr. 1590. coram Orano.

Minus etiam subsistit dum dicitur, quod in omnem euentum cessat iurisdictio D. Archiepiscopi stantibus priuilegijs venerabilis Congregationis Cassinen. cui fuit vnita Congregatio. Sicula, d. cap. cum personæ, de priuil. in 6. Corn. d. cons. 193. numero 7. lib. 2. Capell. Tholos. decis. 309. Et censuit Rota in prædicta decisione Cortæ.

9 Nam fuit responsum, quod vnio intelligitur facta sine præiudicio tertij, cap. 2. de relig. dom Rebuf. in prax. tit. de erect. in Colleg. versic. & in hac erectione, Put. decis. 268. numer. 3. lib. 2. Vnde per talem vnionem non censetur derogatum iurisdictioni D. Archiepiscopi.

Et cessat omnis difficultas, quia in Bulla erectionis Congregationis Siculæ, in cuius locum subrogata est Congregatio Cassinen. expresse legitur sine præiudicio iurium Archiepiscopi, quare huiusmodi priuilegia non possunt monachis suffragari, dum degunt in monasterio Montis Regalis iurisdictioni Archiepiscopi subiecto, cap. 1. § in eos, de priuil. in 6. ibi, nisi forsan ipsi monachi, vbi Franc. in 2. not. & Gemin. num. 3. & 6. Capic. decis. 59. in fin.

10 Nec facit, quod monachi habeant mensam separatam de qua disponunt, & negotia Archiepiscopi, & monachorum sint separata; quia ex hoc non potest inferri ad non iurisdictionem D. Archiepiscopi, cap. edoceri, de rescript. Et videmus, quod Capitula sæcularium Ecclesiarum habent mensam separatam, & negotia separata, & non propterea iurisdictio Episcoporum eliditur, tot. tit. de his quæ fiunt à Prælat. sine cons. cap. Doct. in d. c. edoceri, de rescript.

11 Nec etiam monachis suffragatur dispositio Sacrosancti Conc. Trid. sess. 28. cap. 8 quia loquitur de monachis existentibus in locis exemptis à iurisdictione Ordinarij, quales non sunt degentes in monasterio Montis Regalis per supradicta.

Et ita conclusum fuit, omnimodam iurisdictionem spectare in omnibus ad Reuerendissimum Dominum Archiepiscopum, præterquam quoad regularia instituta tantum.

Calaguritana Beneficij. Lunæ 8. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Reus possessor vincis per non ius alterius.*
2 *Sequestrum necessarium non priuat possessione.*
3 *Decisio in causa Calaguritana iuris ascendendi 2 Iunij 1599. coram Seraphino declaratur.*

DECISIO CXLVIII.

DVbitari, ad quem spectaret beneficium. Et Domini dixerunt, cum Michael sit reus, & possessor; &, sibi sufficiat vincere per non ius Petri actoris, non esse videndum de iure suo. Rot. decis. 1. & 4. de re iud. in nou. † nec sibi nocere sequestrum per Rotam appositum, quia sequestrum necessarium possessione non priuat, Cyn. Bart. Bald. Salicet. & alij, & præsertim Curt. sen. numer. 64. in l. vnic. C. de prohib. seq. Cassad. decis. 14. numer. 12. super regul. Sarnen. in reg. de Annal. quæst. 46. Rebuf. de sequestr. gloss. 1. art. 1. num. 19. Et fuit resolutum in causa Salutiarum beneficij, 27. Nouembris, anno Iubilei coram R. P. D. Ludouisio, & per prius in causa Parmen. Prioratus, 16. Ianuarij 1598. coram bo. me. me. Orano.

Propterea, viso iure Petri, Domini resoluerunt, dominium spectare ad ipsum Petrum. Non potest enim dubitari, quin esset dimidius antiquior, & deberet vigore constitutionis synodalis ascendere ad integram portionem. Et quamuis tempore vacationis, & primæ prouisionis Petri, quæ fuit 15. Ianuarij 1591. vigeret constitutio Sixti V. tamen postea 4. Maij 1592. S. D. N. per Breue commisit Episcopo, vt suspenderet exequutionem Motus proprij Sixti V. & sineret electum præsentare, vt antea solebat, & mandatur ei in dicto Breui, vt prouisos post inhibitionem Rotalem iuxta Motum proprium Sixti V. eijceret è possessione. Quare cum inhibitio Rotalis fuerit intimata in partibus 20. Aprilis 1590. & sic ante vacationem huius beneficij. & Capitulum de nouo prouiderit Petrum de mense Februarij 1593. vtique ad ipsum spectat beneficium per supradicta.

Nec releuat, quod fuerit resolutum coram D. Litta in causa Calaguritana attentatorum, 15. Maij 1600. prouisiones factas per Episcopum post dictam inhibitionem, non fuisse attentatas, stante illius moderatione de ordine signaturæ, quia aliud est, quod Episcopus excusetur ab attentatis, aliud verò, quod Sanctissimus mandauerit, vt prouisi post dictam inhibitionem amouerentur.

Nec releuat, quod idem S. D. N. per aliud Breue quod fuit datum 15. Martij 1593. suspenderit omnes prouisiones factas à Clero quoad Sanctitas sua aliud declarasset, quia postea de anno 1596. declarauit, quod respectu illorum, qui cœperant esse beneficiati ante publicationem Motus proprij Sixti V. seruaretur consuetudo statuta antiqua. Et talis erat Petrus, qui fuerat beneficiatus ante dictum annum 1596.

Nec prædictis resistit decisio Reuerendissimi D. Patriarchæ Alexandrini in simili causa Calaguritana iuris ascendendi, 28. Iunij 1599. Quia illa loquitur in puris terminis constitutionis Sixti V.

Bono-

Bononien. de Beroaldis, Merc. 10. Martij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia iusta debet confirmari.*

D E C I S I O CLIX.

Domini censuerunt, sententiam Rotalem esse confirmandam. De eius enim iustitia constat ex decisionibus factis tam coram D. Litta, quàm coram me, quæ non oppugnantur.

Quantum attinet ad prætensiones de nouo excitatas, Et primo circa prætensionem gemmarum, iocalium, bonorum mobilium, & melioramentorum, respondetur, quod de prædictis nihil constat in actis. & si essent, prætensiones attendendæ, Lucretia quoque habet alias prætensiones, nempe pecuniarum solutarum Elisabethę, durante litè, & melioramentorum factorum per Hieronymum in bonis communibus.

Minus etiam aliquid fuit liquidatum circa creditum in frumentorum venditorum, vt asseritur cuidã Fasanino, nec minus aliqua ex ijs fuerunt ostensa, & liquidata, de quibus in decisione D. Littæ, quę datur numer. 3.

Quantum attinet, ad creditum Montis salis lib. 569. & aliud super registro lib. 2500. & ad pretium animalium quod Rota firmauit. 10. Maij. 1600. vt in decisione, quæ datur dicto num. 3. ascendere ad lib. 200. quæ omnia ascendunt ad summam, lib. 3269.

Respondetur quod hæc summa quamuis sit liquida, tamen de ea fuit habita ratio in sententia Rotali, quia vt constat ex calculo dato, debita communia, ascendunt ad lib. 13269. ex quibus deducta dicta summa, liquida remanent lib. 10000. de quibus pro medietate in sententia fuit habita ratio ad fauorem hęreditatis Hieronymi.

Narnien. Confinium. Lunæ 15. Martij. 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Testes de vniuersitate habentes particulare interesse non sunt idonei & nu. 3.*

2 *Testes de Vniuersitate admittuntur etiam quando agitur de pascuis, si pretium ponatur in arca communi.*

4 *Testes de Vniuersitate, quando causa est mixta, non sunt idonei.*

5 *Non potest quis esse actor, & testis.*

D E C I S I O CLX.

FVerat resolutum, testes de Communitate Collisscipionis non esse repellendos. Tunc enim ex deductis visum fuerat, non constare de eorum interesse. Testes autem de Vniuersitatę non repelluntur nisi habeant interesse in causa, ex allegatis in alia decisione. Iterum proposito dubio ex nouiter deductis fuit conclusum, testes qui habent bona in loco controuerso, & qui interuenerunt in mandato ad causam dato, non esse idoneos.

1 Nam quantum ad illos qui habent bona in loco cõtrouerso, agitur de eorum interesse. Vt enim constat ex querela per Collisciplonenses data, de qua in summario, nume. 3. controuersia super territorio ex eo orta fuit, quia Narnien. prætendebant pascua super terris particularium qui habent terras, quæ liberarentur ab ista seruitute quam prætendunt Narnien. in terris particularium in suo territorio existentibus.

2 Non obstat, quod testes de Vniuersitate, admittantur etiam quod agatur de pascuis, si pretium pascuorum ponatur in archa communi, quia hic non versamur in his terminis, † sed in casu quo ex victoria 3 territorij resultat liberatio habentium terras in loco controuerso; quia Communitas Narniæ non prætendit pascua, nisi ratione territorij, nec agitur super communi pascuo intra fines alicuius territorij cõtrouersi, sed super pascuis, quæ ratione territorij prætenduntur Narniensibus, vt dictum fuit.

Ex alio etiam capite dixerunt Domini, huiusmodi testes non esse idoneos, scilicet ratione gabellarum, & onerum quæ soluunt Collisscipionenses. Ex victoria enim territorij liberarentur à solutione huiusmodi onerum.

Nec placuit, quod si non soluerent onera Narniensibus, soluerent Communitati Collisscipionis, vt in causa Conchensi limitum, coram Illustrissimo Blanchatto, 19. Ianuarij 1596. Quia illa decisio loquitur de onere soluendi decimas, quod est certum, debent enim solui vni, vel alteri ex parochis; secus autem est dicendum in casu isto, quia constat de oneribus soluendis Narniensibus, secus vero de oneribus soluendis Communitati Collisscipionis.

Nec facit, quod homines Collisscipionis sunt exempti à iurisdictione Communitatis Narniensium. quia Domini intelligunt hanc exemptionem, ratione personarum, non ratione bonorum existentium in territorio Narniensi.

4 Pariter fuit dictum, illos non esse idoneos testes qui interuenerunt in mandato, cum illud sit datum pro Communitate, & hominibus, & eorum, & dictæ communitatis nomine, & prædictis nominibus, & pro eis. Quæ constitutio satis ostendit, causam esse mixtam, scilicet tam nomine Vniuersitatis, quam singulorum; & ideo illi qui interuenerunt in mandato, non sunt idonei testes, † quis enim non potest esse actor, & testis, 5 Bald. consil. 438. nume. 3. lib. 5. Ruin. consil. 189. num. 20. in fin. lib. 1. & fuit resolutum in Gerundensi Anniuersariorum, 9 Iunij 1580. coram bonę memoriæ Giptio.

Nec placuit quod dicebatur, constitutionem esse intelligendam pro hominibus, tanquam vniuersitatem repræsentantibus, quia verba (eorum, & pro eis,) visa Dominis satis clara.

Minus etiam placuit, quod ad hunc effectum omnes de Vniuersitate debuissent interuenire in mandato; quia hęc intelliguntur ad effectum quod omnes repellantur; sed non propterea sequitur, quod illi qui dederunt mandatum, non sint repellendi; cum militet ratio doctorum, scilicet, quod quis non potest esse actor, & testis, de qua per Bald. loco superius allegato.

Reatina Prædij. Lunæ 15. Martij. 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Ex possessione antecessoris datur restitutio successore in beneficio.*

2 *Sustentatio litis cũ adminiculis probant possessionẽ.*

3 Testes debent reddere causam scientiæ, etiam non interrogati, in ijs quæ pendent à iudicio intellectus.
4 Locatio cum adminiculis probant possessionem.
5 Vltimum spolium est purgandum.

DECISIO CLXI.

1 FVit per Dominos resolutum, Lælium esse restituendum. Datur enim restitutio successori in beneficio, ex possessione antecessoris. Rot. decis. 1. de restit. spoliat. in nou. de qua quidem possessione, scilicet Alpharabij antecessoris non potest dubitari, tam ex testibus examinatis, quàm locationibus factis, & alijs, de 2 quibus in discursu. † Quod autem Herculanus Abbas hodie possideat prædium, probatur ex sustentatione litis, quę, concurrentibus adminiculis, probat secundum extremum, & hoc etiam non controuertitur.

Non obstat, quod Alpharabius non possidebat vti canonicus, sed iure pignoris habiti a quodam Nico- 3 lao Abbate Bossio, † quia hoc solum probatur ex depositione testium, qui nullam reddunt causam scientiæ, & tamen, cum hoc pendeat à iudicio intellectus etiam non interrogati reddere tenebantur. Innoc. in cap. cum causam, de testam. vbi Felyn. nume. 3. versic. fallit secund. dict. consil. Bald. consil. 288. num. 3. loco 2. Verall. decis. 35. lib. 1. in manuscript.

Nec placuit dum dicebatur, ipsos satis reddere causam scientiæ, ex quo deponunt de lite, & carceratione; quia hæc non concludunt, quod possideret iure pignoris, licet super hoc fuisset controuersia, & tantò magis, quia, vt deponunt testes nouiter examinati, Alpharabius possedit vsque ad obitum; nec videtur verisimile, quod per spatium ferè 40. Annorum possederit iure pignoris.

Et cessat difficultas, quia huiusmodi testes conuincuntur de mendacio, Alpharabius enim, vt constat ex locatione facta, quæ datur in summario numer. 3. possidebat vsque de anno 1550. Abbas vero Bossius, vt constat ex literis quas idemmet Alpharabio misit, de quibus in sum. nu. 8. cepit possessionem Abbatiæ, de anno 1553.

4 Nec facit, quod locationes non probant possessionem, quia secus est, concurrentibus adminiculis; quæ multa concurrunt in hoc casu, vt latè in discursu dictũ fuit.

Nec facit, quod testes Abbatis deponunt, Matinum Settacium Abbatem, qui obijt ante annum 1550. vel Abbatem possedisse hanc vineam quia nullam reddunt causam scientiæ, quam etiam in hoc casu tenebantur reddere, cum penderet à iudicio intellectus, ex quo Marinus fuit quoque canonicus.

Nec facit, quod in lite canonicus succubuerit, quia non propterea tollitur, quod non potuerit medio tempore, vti canonicus possidere.

Sed cessat omnis difficultas, quia cum post obitum Martini possederit Alpharabius, post cuius obitum vi- 5 nea fuit occupata ab abbate Herculano, † vltimum spolium est purgandum, l. si quis ad se fundum, C. ad l. Iul. de vi pub. Gabr. cons. 189. num. 12. & 16. vol. 2. Rot. decis. 27. de appell. in nou.

Nec tandem releuant testes Abbatis, qui deponunt, vineam communiter fuisse reputatam Abbatię, & esse descriptam in Catastro, vti de bonis ipsius Abbatiæ, quia cum canonicatus sit in eademmet Ecclesia Abbatiæ, hæc non tollunt, quod bona canonicatus possint ex communi vsu dici bona ipsiusmet Abbatiæ, prout quotidie videtur, & de hoc datur magnus fumus, stãte fide producta, quod bona describantur nomine Ecclesiarum, in quibus sita sunt beneficia.

Vrbeuetana Affictus. Veneris 16. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 Exceptio falsitatis solutionis, & quietationis, potest opponi contra obligationem in forma Cameræ, vel nullitatis, incontinenti probata.
2 Exceptiones extrinsecæ à contractu, & requirentes altiorem indaginem, non admittuntur ad impediendam obligationem Cameralem.

DECISIO CLXII.

FVit per DD. conclusum, Equiti Sauino dandum esse mandatum pro scutis 1050. & bol. 38. nam eius creditum ascendit ad scuta ter millia ex quibus detractis scutis 1989. & bol. 62. quorum partem soluit Gabriel. & certa pars ei computatur propter damna passa, iuxta relationem peritorum, remanet dicta summa liquida, pro qua est relaxandum mandatum, stante obligatione in forma Cameræ Gabrielis, † contra quam solum opponi potest exceptio falsitatis solutionis, & quietationis. Cassad. decis. Vnica, num. 2. de mut. petit. Galles. de oblig. Cameral. 4. part. quæst. 1. Vel nullitatis, quæ tamen incontinenti probari possit, Galles. d. loco numer. 6. Ant. de Canar. de exequut. inst. quæst. 11. Et ita fuit resolutum coram Illustrissimo Blancheto, in Auximana, grani, 20. Aprilis 1592. 1

Non obstant prætensiones Gabrielis, † quia non sunt liquidæ: cum sint extrinsecæ à contractu, & altiorem requirant indaginem, non impediunt, quominus exequatur obligatio Cameralis. Cassad. dicta decis. vnica. Et fuit resolutum in Tiburtina Castri S. Pauli 17. Martij 1564. coram Cotta. 2

Nec facit, quod Gabriel deposuerit magnam quantitatem frumenti, ascendentem ad notabilem summam, quia Eques non prætendit depositum vltra summam prætentam, sed petit mandatum pro summa prædicta quod intendit exequi contra depositum, si extabit, sin minus contra Gabrielem, & eius bona.

Pamphilonensis Iurispatronatus de Iansi. Ven. 19. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 In probando iurepatronatus sufficiunt leuiores probationes quando Episcopus non est in causa. Si vero est in causa requiruntur exacta probationes nu. 2.
2 Communitas nunquam moritur.
3 Concilium Tridentinum non reuocat concessiones iurispatronatus factas titulo oneroso.

DECISIO CLXIII.

DOmini resoluerunt, ex decisionibus factis coram Illustrissimo Domino Cardinali Mantica, constare de iurepatronatus ad fauorem Catharinæ de Taualetta, Quod quidem iuspatronatus fuit canonizatum per tres sententias Rotales.

Nec releuat, quod tunc temporis Episcopus Pamphilonensis non erat in causa, & ideo sufficiebant le- 1

uiores

uiores probationes, vt dicitur in decisionibus Illustrissimi Domini Manticzæ, secus autem nunc est, ex quo E iscopus est in causa.

2 Nam fuit responsum, quod tunc requiruntur exactæ probationes, quando Episcopus est in causa, ex quo ipse agit pro libertate Ecclesiæ. Sed in præsenti casu non est in causa, vt vindicet libertatem beneficij qui ex succumbentia Catherinæ, non resultat libertas beneficij, † sed iuspatronatus acquireretur Communitati de Iansi cui fuit concessum, licet concessio non habuerit effectum, ex quo repertum est, beneficium esse de iurepatronatus Catherinæ.

3 Et visum fuit Dominis, Episcopum laborare contra propria commoda. Nam si iuspatronatus non esset Catherinæ, erit Communitatis, quæ nunquam moritur, & sic nunquam Ecclesia posset acquirere libertatem.

Nec placuit Dominis, quod iuspatronatus vniuersitati concessum, fuerit reuocatum per decreta Con-4 cilij, † quia cum concessio fuerit facta titulo oneroso, non comprehenditur sub dictis decretis, vt fuit resolutum in Valentina de Consentayna 3. Ianuarij 1581. coram Reuerendissimo P. D. meo Patriarcha Alexandrino.

Pampilonensis Parochialis de Iansi. Lunæ 22. Martij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Lis probatur exactis, clericatus ex literis patentibus valor beneficij ex confessione partis ad positiones.*
2 *Qui fatetur, valorem beneficij non excedere 100. exempl. gr. multò magis fatetur, non excedere 120. & decis. 145.*
3 *Non potest quis contra suam confessionem venire. Potest tamen suam positionem reuocare, & stare responsioni partis, num. 4.*
4 *Requisita propter quæ potest reuocari positio, vide remissiuè.*

D E C I S I O CLXIV.

1 Fuit resolutum, gratiam Ferdinandi esse iustificatam, quoad litem, clericatum, & valorem. Nam quantum ad litem, de ea satis constat ex inspectione actorum. Clericatus verò probatur ex litteris, & valor probatur ex confessione Domini Antonij, in responsione ad positiones, l. cum precum, C. de lib. caus. Abb. in c. fin. num. 15. vers. idem in positionibus, de confess. Alex. cons. 118. nu. 7. lib. 2. & cons. 92. in princ. lib. 20. Felyn. in c. examinata, nu. 2. de indic. cum simil.

2 Non obstat, quod fuerit narratum, valorem non excedere 120. duc. & positio fuit data, quod excedit 100. & D. Antonius respondet ad positiones, negando id quod ponebatur, quia si Antonius negando confitetur non excedere 100. minus etiam excedit 120. vt pluries fuit resolutum, & nouissimè coram me in causa Nouarien. beneficij 19. Decembris præteriti.

Minus obstat, quod Ferdinandus non potest vti confessione Antonij resultante ex positione negata, 3 † quia alias ponens deteget turpitudinem suam, & contra suam assertionem veniret. Specul. tit. de posit. §. 6. iuo loco. n. 2. versic. dic, quod neuter contra alterum. Archid. in cap. 1 numer. 3. vers. nunquid ergo ex positione negata. Gemin. num. 9. Franc. num. 14. vers. 6. quæritur. de confess. n. 6.

4 Nam fuit responsum, quod Ferdinandus potuit reuocare suam positionem, & stare negationi partis. Bart. in l. post legatum, num. 11. ff. de his quib. indign. Felin. in c. Capitulum sanctæ Crucis, sub num. 9. vers. scilicet dixit de rescript.

An autem concurrant requisita propter quæ positio potest reuocari, de quibus per Alexandrum, in addit. ad Bart. loco prædicto vers. ibi sufficiet, & per Gabr. de reg. iur. c. 1. erit particulariter videndum.

Montis Falisci Beneficij. Ven. 26. Martij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Remissoria, quotiescumque est releuans, conceditur.*
2 *Quadragenaria cum titulo, vel immemorialis requiritur ad probandum, collationem spectare ad inferiorem Episcopo.*
3 *Non datur remissoria ad probandum per testes quod potest per scripturas probari.*
4 *Negatiua, quod non adsit memoria in contrarium, potest probari per scripturas.*
5 *Remissoria in beneficialibus non conceditur in prima, vel secunda instantia, nisi facta obligatione de stando vnica.*
6 *Item non conceditur absque fumo.*

D E C I S I O CLXV.

Domini resoluerunt, remissoriam in contumaciam partis decretam, & relaxatam, esse exequendam, † Quotiescumque enim est releuans, conceditur. Verall. decis. 68. p. 3 Cassad. decis. 2. de dilat. Mohed. decis. 199. Releuantia autem ex eo apparet: quia cum non agatur incidenter inter prouisos super pertinentia collationis, sed principaliter Ordinario existente in causa, † ad probandum collationem spectare ad inferiorem, requiritur vel quadragenaria cũ titulo, vel immemorialis. Aegid. cons. 261. nu. 5. cum pluribus seqq. & sub num. 27 vers. & si quæras. Aym. cons. 134. num. 14. cum seqq. Et fuit latè reductum in Pitcien. seu nullius iurisdictionis, de mense Octobris 1584. quæ quidem immemorialis articulatur in casu isto, & ideo non potest dubitari, quin articuli sint releuantes.

3 Non obstat, quod non datur remissoria ad probandum per testes id quod per scripturas probari potest. A gid. decis. 384. Put. decis. 366. numero 7. lib. 2. quia fuit responsum, quod negatiua, quod memoria in 4 contrarium non adsit, † non est res quæ per scripturas possit probari. Io. Andr. in cap. 1. in fin. de præscript. in 6. Alex. cons. 16. num. 17. lib. 5. Bald. de præscript. 2. p. 3. par princ. quæst. 6. numer. 25. Aym. de antiq. temp. p. 4. §. materia ista, nu. 39. Gabr. de præscript. concl. 1. num. 15. & Rota in dicta Pitcien.

5 Non obstat, quod remissoria in beneficialibus non conceditur in prima, nec in secunda Instantia, nisi facta obligatione de stando vnicæ sententiæ, In. Paul. decis. 177. Put. decis. 42. 54. nu. 3. lib. 1. Capic. decis. 56. & 57. p. 3. Peregr. decis. 93. lib. 3. quia cessat obiectum, cum obligatio fuerit facta, & de ea in actis constet.

6 Minus etiam facit, quod in beneficialibus non conceditur absque fumo. Put. decis. 866. lib. 2. quia ex testibus satis constat de fumo, licet duo ex eis deponant, collationem spectare ad Episcopum Castrensem, tamen veniunt intelligendi, spectare ad Episcopum tanquam Abbatem, quia Abbatia est Vnita dicto Episcopatui. Et hoc maximè fuit admissum, quia adest dictum actoris testis deponentis, collationem spectare ad Abbatem.

Et ita conclusum, remissoriam esse exequendam.

K Bono-

Bononien. Fideicomm. de Mangiolis. Ven. 26. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Stante prohibitione alienandi, cum facultate renocandi, alienatio bonorum est nulla ab initio, impedit translationem dominij, & repellit alienantem, tanquam indignum à reuocatione rei alienatæ.*
2 *Clausula in fine posita refertur ad omnia præcedentia.*
3 *An bona alienata, prohibita tamen alienari, stante facultate renocandi, possint reuocari ab illis, qui postea nati, & concepti sunt.*
4 *Bona alienata per prohibitum alienare, possunt reuocari à tertio possessore, etiam per remotiores descendentes, vel consanguineos, etiamsi adsint proximiores, qui tamen non declarauerint, se velle agere.*
5 *Non potest quis dare de iure tertij, nisi ius tertij sit exclusiuum ipso iuris agentis.*

DECISIO CLXVI.

Dubitaui, an filij Comitis Melchioris possint agere ad recuperationem bonorum per Fasaninum detentorum. Et Domini affirmatiuè responderunt; quia cum in testamento Comitis Melchioris senioris cuius fideicommissu ea esse supposita iam firmatam est adsit expressa prohibitio alienandi, & de-
1 tot facultas cuilibet ex Vocatis recuperandi, † hæc prohibitio reddit alienationem nullam ab initio, impedit translationem dominij, & repellit alienantem tanquam indignum à reuocatione rei alienatæ, l. filiusfam. § diui. vbi Bart num. 6. Castren. num. 7. Iaf. in prim. lectura, num. 66. Rip. num. 47. Ceot. num. 52 de leg. 1. Ruin. conf. 33. numer. 13. lib. 5. Tiraq. de leg. connub. glof. 7. num. 57. glof. 2. in l. cum patet. §. libertis vbi Castren. num. 4. de leg. 2. Et tenuit Rota coram bo. me. Episcopo Lauretano, in Romana Palatij 8. Martij 1577.

Nec est verum, quod huiusmodi prohibitio sit facta respectu certorum bonorum particularium: quia refertur ad omnia bona, & postea ampliatiuè ad certa bona particularia, ibi (specialiter, præsertim, & præcipuè.) Et in fine prohibition sdatur a testatore
2 supradicta recuperandi facultas, † quæ tanquam in fine posita refertur ad omnia, l. t. vbi DD. & post alios Iaf. num. 4. & seq. C. de liber. præt. Bart. in l. 3. §. filius, numer. 7. ff. de lib. & posth. Et fuit resolutum in causa Placentina cuiusd onis 16. Ianuarij 1589. coram Reuerendissimo D. meo Decano, & alias sæpius.
3 Non obstat, quod huiusmodi bona obuenerint in portione Comitis Alexandri fratris Comitis Melchioris, & ideo eorum recuperatio spectet ad filios ipsiusmet Alexandri etiam quod sint nati, & concepti, post purificationem dictæ conditionis. Ruin. post alios, quos alleg. conf. 22. num. 9. vers. sed istis. & alijs, lib. 2.

Nam ommisso, quod non constant concludenter de huiusmodi diuisione, & quod Ruinus mouetur ex coniectura mente testatoria, alias firmans regulam in contrarium, scilicet, quod i lom qui vult admitti ad recuperationem, necesse est fuit natum, vel conceptum de tempore purificatæ conditionis, cuius opinionis fuit auctor Lambert. de Ramponibus, quem postea sequuti fuerunt lo. Andr. in addit. ad Specul. tit. de testam. in rubr. col. 3. in vers. item. Lambertinus de Ramponibus, Castren. conf. 16. nu. 5. lib. 2. Alex. conf. 13. nu. 4. lib. 4. idem Ruin. conf. 109. num. 17. lib. 2. cum ijs per A. c.n. conf. 105. num. 5. & 11. quo etiam latissimè cumulat Tiraq. de retract. lignag. §. 1. glof. 9. nu. 81. & seqq. dixerunt DD. non esse opus ingredi nunc quæstionem, quam dicit Moser. Patau. esse mutuam controuersiam, & ratione, & auctoritate ostendit in suo tr. act. de fideicom. art. 22. num. 73. per tot. quia de ea esset agendum inter ipsos filios Ale-
4 xandri, & M lchioris. Sed cum hodie agatur contra tertium detentorem, sufficit, quod testator voluerit, per quemlibet ex vocatis bona alienata posse recuperari, quo casu admittuntur etiam remotiores. Baldus in rubr. C. qui accus. non poss. in fin. Dec. conf. 619. nu 2. Decia. resp. 2. nu 2. & resp. 3. num. 1. lib. 2.

Nec facit, quod adsint filij Alexandri proximiores, quia dato etiam, quod possent agere, tamen Fasaninus non potest dare de illo iure tertij, l. oci corpus §. competit. si seruit. Vendic. & l. 2. cum gl. ff. si ager vectig. cum alijs. Et quamuis regula non procedat,
5 quando ius tertij est exclusiuum ipso iure iuris agentis. Bartin d. § competit, & in l. 2. ff. de except. rei iud. Alex. conf. 13. num 23. lib. 2. tamen cessat hæc limitatio, quia istud ius tertij non est exclusiuum iuris agentis, cum non constet, filios Alexandri velle agere, & tamen requireretur declaratio.

Elina Fideicommissi. Lunæ 29. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Prætendens, bona fuisse fideicommittentis, probare debet illa bona fideicommittentem possedisse de tempore obitus & num. 3.*
2 *Fideicommissario competit remedium, l. fin. C. de eadi D. Adr. toll. contra tertios possessores habentes causam ab hærede grauato etiam mediatè, & nu 4.*

DECISIO CLXVII.

Domini resoluerunt, sequentia bona fuisse in bonis quondam Berti fideicommittentis, scilicet, fundum aratiuum, & arboratum, positum in contrata Collis, qui possidetur hodie à Fæ... et... nec non
1 alium similem fundum situatum, quoque positum in contrata S. Blasij, exceptis tamen tribus cuppis emptis per Ioannem Baptistam; & similiter alium positum in contrata sancti Stephani, qui possidetur à Menardo Ioan. Vincentij, & deinde alium fundum, similem positum in dicta contrata Collis in bona Alexandri Francioni possessum per ipsiusmet Alexandrum. †. Et hæc probatio resultat ex testibus in causa examinatis, qui benè probant, possessionem Berti de tempore obitus, & quod hodie bona possidentur per supradictos. Innoc. in cap. cum olim 2. numer. 4. in fin. de priuil. Bald. in l. data opera numer. 34. vers. item nota quod quando testes, C. de his qui accus. non poss. Doct. in l. stipulatio ista, §. hæc quoque. vbi Bart. numero 1. ff. de verb. oblig. Alex. conf. 51. numero 6. lib. 1.

Nec facit, quod Confraternitas agat contra tertios
2 possessores, quia vbi habent causam ab hærede grauato, datur fideicommissario remedium, l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen. non obstante alienatione grauati, glof. fin. in l. pia, vbi Bart. & alij, C. ad Trebel. Gabr. conf. 44. nu. 6. lib. 2. Et tenuit Rota in causa Montis Falisci fideicommissi 12. Maij 1603. coram Reuer. D. Decano, vbi aliæ decisiones allegantur. Et ad hunc

effe-

effectum sufficit probatio possessionis fideicommittentis de tempore mortis, absque alia probatione dominij. Cephal. cons. 98. num. 35. Rimin. iun. consil. 190. nume. 35. Gabr. d. cons. 44. num. 30. Pereg. de fideic. art. 44. numer. 6. & 16. art. 48. num. 55. Et alias fuit resolutum in causa Bononien. fideicommissi de Sancto Petro, 4. Maij 1588. coram Illustrissimo Cardinali Plato. Et meis temporibus in Viterbien. fideicommissi 8. Martij 1602. coram R.P.D. Littai & in dicta Montis falisci coram R.P.D. meo Decano.† In qua etiam in fortioribus terminis fuerit resolutum, prędicta habere locum contra illum qui habet causam ab hærede grauato, mediatè, non immediatè.

Alia visa sunt Dominis extra dubium, de quibus suo tempore erit agendum.

Viterbien. Fideicommissi. Lunæ 5. Aprilis 1604.

SVMMARIVM.

1 *Aditio hæreditatis probatur ex solutionibus debitorum, & ex actibus iudicialibus, & extraiudicialibus.*

2 *Mater tutrix potest sola nomine pupilli infantis hæreditatem adire.*

DECISIO CLXVIII.

VIsum fuit Dominis constare de aditione hæreditatis Pacifici per Alexandrum & fratres, eius filios, tam ex solutione debitorum ipsius Pacifici, l. 2. C. de iur. delib. Socin. cons. 45. numer. 5. lib. 4. Patif. cons. 15. numer. 31. lib 3. Ial. in l. pro hærede, §. Papinianus, in 5. not. ff. de acq. hæred. quam ex pluribus actibus iudicialibus, & extraiudicialibus, qui non possunt fieri citra ius, & nomen hæredis, l. gerit, vbi Doct. ff. de acquir. hæred. Alex. cons. 31. nu. 1. lib 3.

Non obstat, quod aliqui ex istis filijs erant minores, aliqui verò maiores; quia maiores interuenerunt in pluribus ex dictis actibus. Pro minoribus verò interuenit mater, † quæ potuit tanquam tutrix sola adire hæreditatem nomine pupilli infantis, l. si infantis, §. 1. C. de iur. delib. glos. in. in l. potuit. cod. tit. Et ad hoc sufficit, quod tutor nomine infantis gerat se pro hærede, Bald. in d. l. potuit, num. 20.

An autem competat restitutio in integrum minoribus, & quatenus sic, an etiam suffragetur maioribus, Domini reseruarunt particulariter videndum.

Agrigentina S. Angeli. Veneris 30. Aprilis 1604.

SVMMARIVM.

1 *Auditor Cameræ in beneficialibus nullam habet iurisdictionem.*

2 *Causa dicitur beneficialis, quæ est super titulo beneficij.*

3 *A.C. est exequutor literarum Apostolicarum, etiam si datus sit certus exequutor, cumulatiuè tamen, nu. 5.*

4 *Citatio ad dicendum contra commissionem est necessaria, alias omnia sunt nulla.*

6 *Vna constitutio derogat alteri, quoad expressa.*

7 *Citatio non est necessaria ad dicendum contra commissionem, quando vtraque pars illa vtitur. Item quando commissio est excitatoria iurisdictionis.*

8 *Procurator generalis alicuius Ordinis non habet facultatem comparendi pro monasterio particulari. Quod non procedit in procuratore generali Ordinis Prædicatorum, & Carmelitarum, & nu. 9.*

10 *Sententia est nulla, stante protestatione, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato, si mandatum non producatur.*

11 *Adicta protestatione videtur recessum, quoties cumque alijs actibus non repetitur, & ideo mandatum potest quandocumque produci.*

DECISIO CLXIX.

COntra sententiam AC. duæ opponebantur nullitates, iurisdictionis scilicet, & mandati, quæ non placuerunt Dominis. Et quantum attinet ad primam,† licet Auditor Cameræ in beneficialibus non habeat iurisdictionem Achil. decis. 28. de appell. Et fuit resolutum in causa Casertana beneficij, 5. Maij 1595. coram Illustrissimo Blanchetto, & in alia Oritana parochialis 12. Decembris 1597. coram bo. mem. Peregrino, & in alia Gerunden. beneficij 13. Octobris anno Iubilei coram R.P.D. meo Penia: Tamen causa non erat beneficialis, † cum non ageretur super titulo beneficij, sed super validitate vnionis. Achil. decis. 4. num. 4. & decis. 5. numero 6. de pens. Put. decis. 496. num. 2. libr. 2. Verall. decis. 99. p. 1. Et fuit latè deductum coram me in causa Terdonen. Præpositurę 3. Febr. & 26. Octobris 1601. Sed vtcumque sit, AC. est exequutor literarum Apostolicarum, & ideo potuit procedere ad exequutionem Breuis, tam vigore suarum facultatum, quam commissionis in actis præsentatæ, quia illi committitur causa super exequutione literarum Apostolicarum in forma Breuis, firma remanente causa iurispatronatus in Rota.

Nec est verum, quod AC. non potuit procedere ad exequutionem literarum Apostolicarum cum esset datus certus exequutor in literis, nec minus vigore commissionis, cum alia pars non fuisset citata ad dicendum contra commissionem. † Quæ quidem citatio est necessaria ad firmandam iurisdictionem, alioquin omnia gesta sunt nulla. Cassad. decis. 7. in fin. de rest. spol. & fuit pluries resolutum.

Nam fuit responsum, quod licet in facultatibus antiquis AC. prohibeatur ne procedat ad exequutionē literarum Apostolicarum, quando est datus certus exequutor, tamen postea nouis facultatibus tam fælicrec. Gregorij 14. quam S.D.N. Clementis 8. datur facultas, quando est datus certus exequutor, accumulatiuè cum illo exequendi.

Nec facit, quod in fine dictarum facultatum Gregorij, & S.D.N. dicatur, quod non intelligant derogare constitutionibus antiquis Pij IV. & Pij V. † quia hæc verba non intelliguntur, nisi quoad expressa. Ias. in l. doli clausula, 1 19. nu. 2. ff. de verb. oblig.

Vigore etiam commissionis AC. potuit procedere; nam cum vtraque pars fuisset vsa commissione præsentata, & sic propterea fuisset effecta de actis, non erat necessaria alia citatio ad dicendum contra commissionem, quia commissio non erat specialis tribuēs iurisdictionem, sed excitatoria iurisdictionis, vt fuit resolutum in causa Romana Castri Feliciani, 12. Martij 1577. coram bo. me. de Rubeis, quæ est sub numer. 212. in manuscript. diuers.

Quantum attinet ad aliam nullitatem ex defectu mandati, minus etiam placuit, quia in actis constat de mandato Mutij, qui fuit substitutus.

Nec facit, quod Mutius fuerit substitutus a procuratore generali, qui non habet facultatem comparendi pro monasterio particulari. Castol. dub. 23. Felyn. in capit. cam te, nume. 14. & in cap. cum dilecta, nu. 6. ante vers. amplia primo, de rescript. Dec. cons. 61. nom. 3. Et tenuit Rota coram me in causa Montis Regalis iurisdictionis.

9 Nam fuit responsum quod Bonifacius 9. concessit priuilegium Ordini Prædicatorum, quod vigore communicationis extenditur etiam ad Carmelitas, quod procurator generalis possit comparere pro quocumque monasterio particulari, & causas per se, vel per alium tractare. Et sic tollitur huiusmodi obiectum.

10 Non obstat, quod in actis non constat de mandato procuratoris generalis, & tamen fuit protestatum neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato, & ideo sententia est nulla. Rot. decis. 1. de procurat. in antiq. Aym. cons. 208. numer. 1. quia fuit protestatum, non audiri Mutium, nisi docto de legitimo mandato, qui dixit, iam suum mandatum produxisse, & pars postea nullam aliam fecit protestationem, immo citauit Mutium tanquam procuratorem. Vnde cessat

11 omnis difficultas, † quia protestatio non fuit repetita in quolibet actu, & ideo censendum est, ab ea fuisse recessum. Mohed. decis. 2. de iud. Et fuit resolutum in causa Romana nullitatis subhastationis 15. Nouembris 1577. coram Brauo, & alias sæpius, ideo potest quandocumque mandatum produci. Rot. decis. 19. de procurat. in antiq. Quam seruari testatur Rot. decis. 383. nu. 8. lib. 2. Aym. d. cons. 208. nu.

An autem AC. excesserit in pronunciando, reseruarunt DD. particulariter videndum.

Pampilonensis Parochialis de Iansi. Ven. 30. Aprilis 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Ponens potest reuocare positionem, & vti responsione facta à parte ad illam.*

2 *Requisita ad hoc vt ponens possit reuocare positionem & nu. 3. & 8.*

3 *Res incontinenti fieri intelligitur, si fiat re integra.*

4 *Correctio positionum fieri non potest postquam scriptum est à notario, secus reuocatio totalis.*

6 *Positiones datæ per procuratores possunt quandocumque reuocari per principalem, etiam non docto de errore, secus si principalis fuit præsens in iudicio, nu. 7.*

8 *Confessio facta ad positiones præiudicat confitenti respectu personæ tantum quæ interrogauit, & probat semiplenè.*

9 *Semiplena probatio sufficit ad iustificandum valorem beneficij.*

10 *Confessio extraiudicialis de æquitate Canonica plenè probat.*

D E C I S I O CLXX.

1 FVerat resolutum, Ferdinandum posse reuocare confessionem factam in positione, & vti confessione Antonij in responsione ad dictam positionem, per Doctrinam Bartoli, in l. post legatum, numer. 15. ff. de his quibus vt indig. glo. magna, inc. fin. in fin. de iureiur. Fuit tamen reseruatum videre, an possint

2 concurrere in dicta reuocatione requisita, † de quibus per Alex. ibi, in addit. Anc. Gabr. de reg. iur. conc. 1. Et Domini affirmatiuè resoluerunt.

3 Quod enim reuocatio fiat incontinenti, hoc ita intelligitur, si sit facta re integra. Franc. in c. fin. nume. 6. vers. tu dic, de iureiur. in 6. Rom. in l. 1. §. si quis simpliciter, nu. 13. in princ. ff. de verb. oblig. Gabr. de reg. iur. d. concl. 1. nu. 24. Quo casu ijdem Doctores tenét, quod possit reuocari, etiam non docto de errore, & præsertim Franch. bené declarat. Et hoc est quod sentit Bart. in d. l. post legatum, dum dicit quod reuocare volens, dicat, se errasse.

4 Nec resistit Ias. in l. error, num. 9. vers. & diceretur C. de iur. & fact. ignor. vbi dicit, quod reuocatio non dicitur incontinenti facta, postquam fuit scriptum à notario, quia Ias. non loquitur in his terminis, sed in correctione positionum, hic autem versamur in totali reuocatione, quę potuit fieri, vt per glo. & Bart. alleg.

5 Alias verò duo requisita, scilicet, quod reuocare volens, commodú minime consequatur ex reuocatione, & quod teneatur probare errorem, non placuerunt Dominis, quia sic destrueretur doctrina Bart. qui vult, quod ad effectum, vt quis possit vti negatione, alleget errorem, quem tunc dicebant DD. esse probãdum, cum re non integra quis vellet reuocare confessionem, vt per Franc. & Rom. in locis præcitatis. Et hoc sensit ipsemet Alex. in d. add. ad Bart. dum vult, debere concurrere aliud requisitum, scilicet, quod acceptatio fiat probationem confessionis.

6 Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, scilicet, quod positiones fuerunt datæ per procuratorem, & ideo quandocumque possunt per principalem reuocari etiam non docto de errore. Felin. in c. 1. nume. 16. vt lite non contest. Caputaq. decis. 198. p. 1.

7 Nec facit, quod principalis erat in Curia, quia ad hoc vt confessio procuratoris præiudicet, necesse est, quod principalis sit præsens in iudicio, & Intelligatur, l. 1. iuncta glos. in verb. præsen. C. de error. aduoc.

8 Nec est verum, quod si reuocaretur positio, confessio non obesset Antonio respectu Ferdinandi, cum confessio præiudicet tantum confitenti, respectu personæ, quæ interrogauit, l. fin. ff. de interrog. act. Abb. in c. quamuis, num. 4. de re iud. quia negari non potest, quin hæc confessio faciat semiplenam probationem, Bart. in l. admonendi, nume. 48. ff. de iureiur. vbi Ias. num. 188. qui dicit, opinionem Bart. communem. Afflict. decis. 375. nu. 3. versicul. tamen communis opinio. vbi pariter dicitur, communem opinionem esse cum Bart. † Et hæc quidem probatio semi-

9 plena sufficit, cum agatur de probando valore ad effectum iustificationis. Vetall. decis. 277. p. 1. Et denique cessat omnis difficultas, quia huiusmodi confes-

10 sio in omnem euentum erit extraiudicialis, † quæ de æquitate canonica plené probat. Felyn. in c. si cautio, nume. 27 de fid. instr. cum alijs latè cumulatis per Gabriel. de confess. concl. 1. nu. 46. Put. decis. 11. nu. 3. lib. 2. Et fuit dictum in causa Hispalen. iuris votandi, 16. Martij 1575. coram Cantuccio, in quibus locis habetur, hanc sententiam semper fuisse tutam seruare Rotam. Quare minimè dubitari potest, seruandam esse in hoc casu, cú agatur in foro Ecclesiastico, & inter personas Ecclesiasticas, & de re Ecclesiastica.

Collensis Pensionis. Merc. 5. Maij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Inhibitio Rotæ, siue iusta, siue iniusta est timenda.*

2 *Atten-*

2 *Attentatis potest quis cedere in actis.*

D E C I S I O CLXXI.

1 Domini non dubitarunt, quin constaret de attentatis, & pars D. Nerei non repugnabat, quia decretum iudicis fuit factum post inhibitionem Rotalem, quæ sine iusta, siue iniusta, est timenda. Achill. decis. 59. de appell. Lancell. de attent. post inhibitionem, ampliat. 13. Sed quia non constabat, decretum fuisse executioni mandatum, ideo Domini mandarunt, vt D. Nereus cederet in actis dictis attentatis, quod sufficit, iux. cons. Alex. 27. num. 6. vers. & est verum, quod illud lib. 1.

Nouarien. Beneficij. Ven. 7. Maij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Prior in data est præferendus posteriori.*
2 *Regula de triennali requirit titulum coloratum, & possessionem triennalem pacificam.*
3 *Possessio triennalis interrumpitur per solam citationem, per litem super possessione beneficij num. 5. & per controuersias extraiudiciales, & de facto, num. 6.*
4 *Lis super possessione beneficij non facit beneficium litigiosum.*

D E C I S I O CLXXI.

1 Fuit resolutum, partem iam agnoscente bonam fidem, gratiam Octauij Ramzij esse præferendam, cum sit anterior in data, cap. quia sæpè, de præben. in 6. c. duobus, & cap. illi, qu. glos. fin. in c. susceptum, de rescript. in 6. cap. qui prior, de reg. iur. eod. lib. c. eam te, vbi Felyn. vers. tempus datæ, de rescript.

2 Nec Teotono suffragatur regula de triennali; quia illa requirit titulum coloratum, & possessionem triennalem pacificam. Sarnen. in reg. de trienn. q. 26. & q. 55. Cassad. decis. 7. super regul. cum vulg. Quæ quidem possessio triennalis pacifica non interuenit, nam

3 † Teotonus fuit citatus intra biennium, & sic non fuit pacificus possessor.

4 Non obstat, quod lis esset super possessione beneficij, quæ non facit beneficium litigiosum: quia hæc

5 procedunt alios effectus, † secus autem ad effectum

6 impediendi cursum regulæ de triennalli, † quia ad illius interruptionem sufficiunt controuersiæ etiam extraiudiciales, & de facto. Cassad. decis. 6. numer. 7 super regul. add. ad decis. 3. de præben. in nou. Sarnen. super regol. de trienn. q. 83. in fin. Aut. Aug. decis. 333. lib. 2. vbi quod sufficit lis mota in partibus coram iudicibus laicis, de lite in Concilio regio fuit resolutum cor am bo. me. Orano in Pampiloneosis beneficij sancti Petri. 10. Febr. 1591.

Firmana Restitutionis Dotis. Veneris 7. Maij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Testis habens notam manum scribentis, potest recognoscere scripturas.*
2 *De iure communi testis recognoscens scripturam necesse est, vt illam viderit scribi.*
3 *Limita de stylo Rotæ recognitione scripturæ quæ testibus non egeat, vel alias sit adminicula, tunc enim sufficiunt testes habentes notam manum.*
4 *Testes nulliter examinati faciunt adminiculum.*

D E C I S I O CLXXIII.

Domini resoluerunt, apocham confessionis dotis factam à Ioanne Francisco Mariotto fuisse bene

1 recognitam per testes, † qui habent notam manum, ex quo viderunt alias D. Franciscum scribere. † Nam

2 quamuis de iure communi requiratur, quod testes viderint scribere scripturam de qua quæritur, & fuerint præsentes, §. si quis igitur, in auth. de instrum. caut. & fid. collat. 6. Alex. cons. 76. num. 4. lib. 3. Afflict. decis. 181. numer. 8. cum alijs latè deductis in causa Romana hæreditatis de Mazzochis, 9. Martij 1580.

3 coram bo. me. Lauretano, † tamen de stylo, quando versamur in scriptura quæ testibus non egeat, vel alias sit adminiculata, sufficiunt testes qui habent notam manum, vt in dicta causa Romana, coram Lauretano, vbi aliæ decisiones allegantur.

In præsenti verò casu plura concurrunt adminicula, nempe confessio Mariotti, vigore monitorialium, & depositiones testium, qui licèt dicantur nulliter e-

4 xaminati, † negari tamen non potest, quin faciant adminiculum. Verall. decis. 206. p. 2. Et fuit pluries resolutum.

Non obstat, quod apocha fuit subscripta tantummodo à Sebastiano, qui illam scripsit, & à Io. Francisco, & non ab alijs qui enunciantur in apocha, quia ex hoc non tollitur fides apochæ, nec quod illa fuerit scripta à dicto Sebastiano, & subscripta à Ioanne Francisco.

Quid autem releuet huiusmodi confessio Ioannis Francisci, erit particulariter videndum.

Lucana Iurispatronatus. Veneris 7. Maij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Iuspatronatus probatur ex descriptione facta in libro antiquissimo, tanquam de iurepatronatus alicuius.*
2 *Item probatur ex testibus de publica voce & fama, cum possessione quadragenaria præsentandi.*
3 *Præsentatio de beneficio per resignationem facta, idem operatur ac si esset facta de vacanti per obitum quoad effectum quasi possessionis præsentandi.*
4 *Prouisio Apostolica non mutat statum beneficij.*
5 *Ad probandum iuspatronatus ex solis præsentationibus, requiruntur præsentationes spatio 100. annorum effectum sortitæ.*

D E C I S I O CLXXIV.

1 Visum fuit, constare de iurepatronatus familiæ de Antelminellis. Primò, ex descriptione facta ante annos 600. in libro nuncupato Martirologium Ecclesiæ Lucanæ, ad trad. per Bald. in cons. 310. lib. 5. Dec. cons. 135. numer. 2. Rip. in cap. cum Ecclesia Sutrina, num. 97. de caus. poss. & propriet. Ferrs t. cons. 293. num. 9. lib. 2.

2 Secundo ex testibus deponentibus de publica voce & fama, scilicet & 4. quæ in antiquis cum possessione quadragenaria præsentandi probat iuspatronatus. Cassad decis. 2. num. 4. cum seqq. de probat. dicens, Rotam teneri opinionē Bald. in l. cum super C. de

rei vendit. Achil. decis. 6. de iurep. Put. decis. 60 in fin. lib. 1. Et fuit dictum in causa Barchinonensi Vnionis; 5. Decembris 1597. coram bo. me. Gipsio.

Hic autem cum præsupposito quod hæc prima præsentatio habuerit effectum, interuenit huiusmodi quasi possessio quadragenaria. Nam de anno 1499. fuit præsentatus Io. Nicolaus Thomes.

3 Et quamuis huiusmodi quasi possessio sit de beneficio vacante per resignationem, tamen dubitari non potest, quin suffragetur, ac si esset præsentatio de vacante per obitum, vt reprobata opinione Dec. in cons. 149. numer. 4. tenet Rot. Mohed. decis. 10. de iurepatr. num. 3. & 4. Abb. in c. 1. de relig. dom.

Et adest alia præsentatio de anno 1577. in personam Benedicti Leonardi, quæ habuit effectum, cum per eius obitum fuerit prouisus de anno 1583. Ioannes de Cionis vltimo loco defunctus.

Et mouit etiam Dominos, quod medio tempore vsque ad annum 1577. adsunt diuersæ prouisiones Apostolicæ, in quibus derogatur iuripatronatus; & adest quoque alia præsentatio, & instantia de anno 1525. licet non doceatur, effectum sortitam fuisse. Quæ omnia dant magnum fumum continuationis præsentationum.

4 Nec prouisiones Apostolicæ elidunt intentionem patronorum; quia clarum est illas non mutare statum beneficij. Aegid. decis. 107. Achil. decis. 13. incip. status beneficij, de iurepatr.

5 Non obstat, quod requirantur præsentationes effectum sortitæ spatio 100. annorum, prout declarauit Congregatio Concilij, & tenuit Rota in dicta causa Barchinonensi, quia hæc procederent, si ex solis præsentationibus iuspatronatus probari deberet, sed in præsenti casu adest descriptio in libro, item fama cum quadragenaria quasi in possessione præsentandi, quæ sufficiunt per supradicta.

An autem iuspatronatus spectet ad D. Lucretiam, erit particulariter videndum.

Romana Sancti Thomæ. Lunæ 10. Maij 1604.

S V M M A R I V M.

An requiratur citatio in exequutione, quando post rem iudicatam non variatur persona, nec res.

D E C I S I O CLXXV.

Domini perstiterunt in resolutis, ea rationibus alias deductis. Aliqui tamen ex eis inclinabant, quod particulariter videretur de veritate illius quæstionis, an quando post rem indicatam non variatur res, nec persona, requiratur in exequutione citatio, de qua per Gibr qui refert DD. de cit. concl. 1. num. 131. De qua veritate si opus erit, consultis DD. poterit particulariter videri.

Narnien. Confinium. Lunæ 10 Maij 1604.

S V M M A R I V M.

1 Omissio interrogatorium non vitiat examen.

2 Productio interrogatoriorum in actis, & protestatio requiritur ad hoc, vt examen factum sine interrogatorijs sit nullum.

3 Parte non reclamante, potest iudex testes examinare cum interrogatorijs partis. Et sine interrogatorijs partis, ipso tamen interrogante.

D E C I S I O CLXXVI.

1 Domini resoluerunt, testes fuisse validè examinatos, quia omissio interrogatoriorum non vitiat examen. Specul. in tit. de teste, §. iam de interrogatorijs, numero 21. vers. item cauté. Alex. cons. 172. num. 9. lib. 2. Ruin. cons. 35. numer. 4. lib. 4. Gabr. cons. 118. num. 69. lib. 2. Put. decis. 427. lib. 1.

2 Non obstat, quod interrogatoria per partem fuerunt data, quia non fuerunt producta in actis, & aliqua protestatio non reperitur facta, quod alias examen esset nullum, † quæ requiruntur ad inualidandum examen, Barbat. cons. 3 num. 24. & 25. lib. 3. Accorombon. decis. 49. lib. 1. Et fuit dictum in causa Parmen. status, 11. Ianuarij 1602. coram R. P. D. meo Millino.

Nec facit, quod hodie reperiantur in actis, quia cum non essent eo tempore registrata, non erant de actis, Sarmen. in reg. de annal. quæst. 4. num. 5. Cott. decis. 91.

3 Nec facit, quod primus testis fuit examinatus cum interrogatorijs, quia sufficit, quod iudex resp[ic]erit interrogatoria, & perfecerit examen ipse interrogando, absque eo quod pars reclamasset, quod in actis constaret de productione interrogatoriorum, per supradicta.

Non obstat, quod testes possunt repeti. Specul. Alex. & alij, quia hoc non tollit quod sint validè examinati.

Celsonen. Præceptoriæ. Ven. 14. Maij 1604.

S V M M A R I V M.

1 Post exequutionem factam, non est amplius locus arbitrio ad retardandam exequutionem, quod tamen fallit, si iudex nulliter, & iniustè processerit, num. 2. Et quando dicatur ad hunc effectum valdè grauasse, num. 3.

D E C I S I O CLXXVII.

1 Qvamuis post exequutionem factam non sit amplius locus arbitrio ad retardandum exequutionem Breuis, vt in causa Aquilana Beneficij 28. Maij coram R. P. D. meo Lancellotto, & in alia Treden. Parochialis, 3. Decembris 1601. coram R. P. D. Sacrato, † tamen si iudex nulliter, vel iniustè processit, est locus arbitrio ad retardandum vlteriorem exequutionem Breuis, vt nouissimè fuit resolutum in causa Tarraconen. parochialis 4. Februar. hoc anno, coram R. P. D. Litta. In præsenti verò casu Domini censuerunt, iudicem iniustè processisse, & ideo supersedendum in vlteriori exequutione. Breue enim fuit datum cum clausula, (constito, quod Præceptoria vacaret per obitum Francisci, & quod Franciscus in possessione obierit, & quod Præceptoria dignitas conuentualis esset.) † Quæ omnia requirunt causæ cognitionem, Innoc. in c. fin. in fin. & ibi Bald. numer. 11. vers. de illa clausula, & sub num. 19. Card. ad fin. de præsump. Lap. alleg. 60 numer. 2. vers. secus si fuisset, & numer. seq. & [illegible] alleg. 15. numer. 7. Aegid. decis. 68. Et fuit latè deductum in causa Tirasonen. Capellaniæ 7. Maij 1602. coram Reuerendissimo Domino

mino meo Decano. Et ideo cum Iudex noluerit admittere oppositiones Honufrij contra falsitates, & rasuram literarum, nec non iura, & articulos ad probandum, quod præceptoria non erat dignitas conuentualis, multum grauauit, vt fuit dictum in causa Gerunden. beneficij 5. Maij 1600. coram Reuerendissimo D. Episcopo Facen.

Nec facit, quod hæc requirant altiorem indaginem; quia satis est, quod Honufrius deberet admitti ad opponendum, ad effectum vt dicatur iudex grauasse, ita vt sit supersedendum in vlteriori executione.

Neapolitana S. Iacobi de Chiaia. Lunæ 17. Maij 1604.

S V M M A R I V M.

Vnica collatione effectum sortita acquiritur vltimus status beneficij.

D E C I S I O CLXXVIII.

DOmini persliterunt in resolutis, scilicet, vltimum statum fuisse ad fauorem Ordinarij. Omissis enim prouisionibus factis de anno 1575. quia vtraque est in lite, & neutra potest firmare statum, adest collatio facta per Ordinarium, de anno 1542. quæ sufficit pro vltimo statu. Calder. cons. 23. de præben. Oldrad. cons. 112. num 3. cum alijs pluribus latè deductis in hac causa, coram R.P.D. meo Litta. 16. Decembris 1602.

Nec releuat, quod ad acquirendum vltimum statum, requiritur effectuatio; quia de ea satis constat, tam ex visitatione Episcopi, quam ex confessione ipsiusmet hospitalis, in prouisione facta de anno 1574. siue 1575. in qua dicitur, quod iste Prioratus fuit detentus per Clericos successores, sine sua dispensatione, & propterea non potest negari, quin vltimus status sit ad fauorem Ordinarij.

Montis Regalis Iurisdictionis. Lunæ 24. Maij 1604.

E P I T O M E.

Episcopus qui habet facultatem minuendi, & addendi, &c. non potest in totum tollere, & alterare, nec statum prædecessorum à Pontifice confirmatum potest immutare.

S V M M A R I V M.

1 *Verbum* DEBEAT *importat necessitatem.*
2 *Quilibet debet se conformare moribus Ecclesiæ in qua conuersatur.*
3 *Monachi iuxta ritum, & morem suæ regulæ debent officia diuina celebrare.*
4 *Archiepiscopus non potest immutare statutum à Papa confirmatum, & nu. 8. & 9.*
5 *Qui habet facultatem addendi, & minuendi &c. nõ potest in totum tollere, vel alterare, & nu. 7.*
6 *Diminutio eiusdem est iuris, cuius est augmentum.*

D E C I S I O CLXXIX.

FVit per Dominos vnanimiter resolutum, clericos sæculares teneri interesse diuinis officijs, & Monachis se conformare, per verba Bullæ Pauli Tertij, ibi, (quodque clerici & presbyteri seculares cum superpelliceis in inferioribus stallis dextri & sinistri Chori se tere, ac omnibus, & singulis diuinis officijs vna cum dictis Priore, Decano, & monachis interesse, & cum eisdem se conformare debeant.) Et ideo omnino teneantur interesse, & se cõformare monachis. † Verbum enim (debeant,) importat necessitatem. l. 1. §. 1. ff. quod quisque iur. Bart. in repet. l. 3. numer. 3. C. de pignor. Et est propria significatio huius verbi. Barto. vb supra, glos. in Clemen. attendentes, in verbo, debeant, de stat. monach. Et quoad conformationem, non modo monachi habent verba Bullæ, verumetiam dispositionem iuris communis, vt per Vitalini. in Clem. fin. nume. 52. & 53. & de celebrat. miss. & bene facit tex in cap. fin. prope fin. in vers. præcipimus, ibi, opportunè obsequia in monasterij fideliter impendentes, & ibi glos. vlt. de stat. monach. Et hæc sententia fulcitur ex regula generali, quod quilibet debet se conformare moribus Ecclesiæ in qua conuersatur, c. illa vers. sic etiam tu, 12. dist. c. recolentes, vers. cæteram domus, & ibi gl. in verb. coaptent, de stat. monach. Card. in d. Clem. fin. nu. 1. vers. 4. not. Vital. n. 82. Alber. de Ferrar. in tract. de horis can. num. 36.

Et huiusmodi conformatio est, vt diuina officia celebrentur secundum regulam B. P. Benedicti. Habent enim monachi pro se tam dispositionem Bullæ Pauli Tertij, vbi in §. deniq. quod Prioris expresse hoc præcipitur, quam etiam dispositionem iuris communis. † Nam cum Ecclesia Montis Regalis sit Cathedralis regularis, monachi iuxta ritum & morem suæ regulæ debent officiare: ad tex. in cap. de ijs, §. Abbatibus, & capit. final. ibi neque monachorum constitutiones, 12. dist. Arch. in d. cap. de ijs, nume. 1. Ægid. in princ. Card. de Turrecrem. num. 1. Vital. in d. Clem. fin. in princ. de celebr. miss. Tabien. in verb. horæ canonicæ, num. 11. Et sunt etiam in hac possessione, pro qua eis per DD. fuit concessa manutentio.

Nec est verum, quod D. Archiepiscopus possit immutare huiusmodi statutum. Licèt enim in d. cap. de ijs dicatur, quod debent celebrare secundum ritum suæ regulę iuxta voluntatem sui Episcopi, tamen verba illa, (iuxta voluntatẽ sui Episcopi (intelliguntur, quia Episcopus hoc etiam velle debet. Nam quod formam huius rei dare debeat, vel secundum voluntatem requisitam, & si non habitam. Archid. ibidem num 5. ver sic. secundum voluntatem, de Turrecrem. num. 2. vers. hic casus.

Nec minus verba Bullæ possunt ad hunc effectum suffragari D. Archiepiscopo, in qua datur facultas pro tempore Archiepiscopis, minuendi & addendi, quia per talem facultatem non potest in totum tollere, & alterare. † Additio enim non importat mutationem, præcedentis status, sed potius continuationem, ad tex. in l. si proprietate, ff. de iur. dot. l. etiam C. eod. tit. cum alijs per Decian. resp. 11. numer. 23. lib. 1. Imò secundum præcedentem statum regulatur, d. l. etiam, vbi Doct. l. inter socerum, §. cum inter, de pact. dotal. Socin. sen. cons. 296. nume. 5. in princ. lib. 2. † Eidem dicendum est de diminutione, quæ eiusdem iuris est cuius augmentum, ad tex. in l. scribit, ff. ad Trebell. Et concessa facultate minuendi, non censetur concessa facultas in totum tollendi, quæ difficilius conceditur. l. iurisgentium §. adeo, ff. de pact. lib. 2. C. de prec. Imp. off. ren. Fulgos. cons. 210. in fin.

Eòque

8 Eoque magis procedunt prædicta, quia cum monachi habeant dispositionem iuris pro se, non potest D. Archiepiscopus in contrarium dispensare Felyn. in c. super his numer. ... prima fallentia, ... dixi etiam mirabiliter, de maior. & obed.

9 Non obstat, quod prædicta fuerit posita particula in statuto Archiepiscoporum, quod non ligat successores, quia sumus in statuto ei confirmato à Sede Apostolica, & inserto in Bulla, vnde non est amplius statutum Episcopale, sed Papale, quod ligat etiam successores, vt fuit resolutum in causa Vicen. iurisdictionis, 28 Maij 1601. coram R. P. D. meo Sacrato, & in omnem eventum remanet dispositio iuris communis pro monachis.

Non intelliguntur tamen DD. propterea impedire, quo minus Vicarius possit facere officium in diebus Resurrectionis, Natiuitatis, & alijs solemnitatibus, de quibus in eadem Bulla, in §. quod nullus.

Feltren. Præbendæ. Veneris 28. Maij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Omnia beneficia præsumuntur collatiua, & 3.*
2 *Testes duo in omni negocio sufficiunt.*
3 *In antiquis admittuntur testes de auditu.*
4 *Ex eo quod quis obtinet, & possidet beneficiũ incompatibile, infertur, aliud prius beneficium incompatibile renunciasse.*
5 *Possessio iure familiaritatis tunc præsumitur, quando alius titulus excogitari non potest.*
6 *Enunciatiua æquiuoca non probat, & num. 8.*
7 *Veniens contra præsumptionem iuris, debet vti fortioribus probationibus.*
8 *Ad nominationem beneficij principalis. venit nominatio beneficij subiecti.*

DECISIO CLXXX.

DOmini resoluerunt, beneficium S. Margharitæ esse separatum, & liberum à Canonicatu. 1 † Nam vltra quod habet præsumptionem iuris pro se, quia omnia beneficia præsumuntur collatiua, vt fuit resolutum in causa Parmen. Prioratus, 14 Aprilis 1600 coram R. P. D. meo Pegna, & in causa Terueslina S. Theonisti 17. Nouembris, 1602. coram R. P. D. meo Ludouisio, concurrunt etiam dicta nouem testium deponentium, hoc beneficium esse solitum conferri clerico seculari, in titulum perpetui beneficij, & quod eius rector curam exercebat. Qui testes bene probant, 2 cum sint plures, † & duo sufficerent, cap. in omni negotio, & cap. licet 1. de test. l. vbi numerus, ff. eod. tit. Et tanto magis probant, cum eorum depositio sit conformis dispositioni iuris communis, quia, vt dictum est, beneficia præsumuntur collatiua. Arct. cons. 44. in fin. Gabr. de test. conc. 4. nume. 23. vers. 6. infertur. Et ideo etiam ex ista causa, & quia sunt plures, debent præponi testibus in contrarium examinatis.

Non obstat, quod isti testes deponant ijsque sunt iuris, nempe beneficium esse collatiuum, absque eo quod reddant sufficientem rationem, quia deponunt, esse solitum conferri, quod est quid facti, & reddunt bonam rationem, quia sunt vicini oriundi, & de auditu à maioribus. 3 † Et in antiquis admittuntur testes de auditu. Dec. cons. 321. sub nume. 7. versic. vndè primo.

Minus obstat, quod aliqui dicunt, Pindellum & Peregrinum qui possederunt, fuisse canonicos, quia non ideo sequitur, quod possederint hanc Ecclesiam sanctæ Margaritæ tanquam canonici.

Et quod plus est, tertius testis super secundo & quartus super tertio dicunt, aliquando Ecclesiam fuisse possessam à non canonicis. Et hoc etiam colligitur ex dictis aliorum testium, & Pindellus, vt dicunt ijdem testes tertius, sextus, & octauus super vndecimum, & quartus ad tertium post publicationem Sacrosancti Concilij Tridentini, dicebat, non posse retinere vtrumque beneficium, scilicet Ecclesiam sanctæ Margaritæ, & canonicatum, & ideo domum quærebat, vbi habitare posset.

Peregrinus verò vltimus possessor, qui fuit canonicus, post resignationem canonicatus retinuit vsque ad obitum Ecclesiam sanctæ Margaritæ, vt dicti testes deponunt. Nec potest dubitari, quin resignatio dicti canonicatus habuerit effectum, 4 † cum ipse postea obtinuerit alium canonicatum, & possessionem fuerit assequutus, Ro. cons. ... ad. 229. plures canonizatum.

Non obstat, quod resignatio fuit facta ad fauorem fratris, & ideo Peregrinus potuit remanere in possessione iure familiaritatis: quia hæc procederent, si doceretur de resignatione huius beneficij sanctæ Margaritæ. ... vol. 4. numer. 37. & seqq. Et ideo illa possessio censetur potius iure proprio. 5 † Possessio enim iure familiaritatis tunc præsumitur, quando alius titulus excogitari non potest. Socin. sen. cons. 131. nu. 4. lib. 1. & cons. 13 nume. 17 lib. 4. Curt. iun. cons. 168. nu. 33. & 34. cum alijs per Menoch. de arbitr. iud. cas. 160. nu. 20.

6 Non obstant enunciatiuæ antiquæ de anno 1480. quia earum vna est æquiuoca, & turbida, nam denunciatio non probat concludenter, quod illa Ecclesia esset annexa canonicatui, quia potuit esse, quod de eo tempore canonicus etiam esset beneficiatus, & sic possideret ex alio titulo, quam ex canonicatu.

Nec obstat, quod instrumentum optionis, de dicto anno 1480. mutuum seruiat pro tollenda illa æquiuocatione, maximè concurrentibus actibus de anno 1570 & 1571. vt benè consideratur in decisione, quia hæc fortasse procederent si nihil doceretur in contrarium. Vltra quod, Cordubius, 7 † qui venit contra præsumptionem iuris, grauatur fortioribus probationibus, ... & DD. in l. transactione, C. de transact. Abb. in cap. quia verisimile, in 2. not. de præsumpt. cum alijs per Sur. cons. 60. nume. 22 Eoque magis, cum ista præsumptio iuris habeat etiam probationes pro se, vt supra ostensum fuit.

Non obstant iura de nouo producta, ex quibus apparet, quod in libris taxæ annotatur, præbenda S. Margaritæ, quia non inde sequitur, quod Ecclesia sanctæ Margaritæ de Lugano sit vnita huic præbendæ, tum quia hæc denunciatio potest verificari in alijs Ecclesijs, cum plures sint sub hac inuocatione in diœcesi Feltren. tum etiam quia ab origine hæc præbenda potuit hoc modo denominari. 8 † Et ideo hæc probatio tanquam dubia non releuat, cap. in præsentia. de probat. cum vulg.

Non obstat, quod in libris taxæ non est annotata huiusmodi Ecclesia S. Margaritæ de Lugano, quia sufficit, quod sit annotata Ecclesia de Ledico, quæ vt deponunt testes, est matrix huius Ecclesiæ sanctæ Margaritæ. 9 Nam ad nominationem beneficij principalis venit nominatio beneficij subiecti. Rot. decis. 46. de rescript in antiq.

Roma-

Romana Liberationis à fideiussione. Lunæ 31. Maij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Qui diu stetit in obligatione, debet liberari. Quando autem dicatur diu stetisse relinquitur arbitrio iudicis.*

2 *Hæres censetur vna, & eadem persona cum defuncto, & illius personam repræsentat in iure creato, & formato tempore obitus actiuè & passiuè.*

DECISIO CLXXXI.

1 SEntentiam Rotalem quæ condemnat Suinarios ad liberandum hęredes bo. me. Vincentij Vecchiarelli à fideiussione, visum fuit Dominis, esse confirmandam, cum diu steterint in obligatione, nempe vltra 12. annos. Et hoc tempus relinquatur arbitrio iudicis, gloss. in l. Laicus, in verb. condemnetur, ff. mand. Aret. in §. si quid autem, nu. 3. instit. de fideiuss. Afflict. decis. 240. ante nu. 4.

2 Non obstat, quod D. Vincentius stetit in obligatione, & non eius hæredes, quia hæredes censentur vna, & eadem persona cum defuncto, §. 1. auth. de iureiur. à moriente præstito, col. 5. & repræsentant personá defuncti in iure creato, & formato actiuè & passiuè tempore mortis in persona illius, quale erat illud ius agēdi, ex quo diu steterat in obligatione: licet secus sit in non formato: ex eo quod nunquam penes defunctum fuit, Aret. cons. 123. nu. 4. Cagnol. in l. hæredem 59. nu. 16. ff. de reg. iur. Rol. cons. 50. nu. 6. lib. 2. & cons. 6. nu. 15. lib. 3.

Et ita fuit resolutum in contumaciam alterius partis comparere negligentis.

Aretina Spolij Mercurij 9. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Substantia depositionis testis consistit in iuramento.*

2 *Stylus respiciens decisoria, debet concludenter probari.*

3 *Stylus contrarius introduci non potest à iudicibus sine consuetudine.*

4 *Testis qui a notario asseritur enunciatiuè, & non dispositiuè iuratus, non probat, & num. 5.*

6 *Testis examinatus coram notario sine mandato iudicis, non probat.*

7 *Examen vtriusque partis perperàm factum circa ea quæ respiciunt ordinationem iudicij, potest sustineri, dummodo non sit contra ius.*

DECISIO CLXXXII.

1 DOmini recesserunt à resolutis, & dixerunt examen fuisse nullum, quia deficit citatio ad videndum iurare testes, quæ omnino requiritur, cum substantia depositionis testis consistat in iuramento, l. iurisiurandi C. de testam. Quare si pars non citatur, vel alias, sit præsens, depositio nihil valet, capit. 2. & ibi Abb. sub numer. 6. & seq. de testament. l. si quando, vbi Bald. numer. 5. C. eod. Lanfranc. in tract. de testament. numer. 8. vers. quæro 6. Caputaq. decis. 274. nume. 7. & decis. 285. part. 3. Achill. decis. 1. de testament. Rot. decis. in eod. tit. & decis. 1. de fid. instr. numer. 3. & 4. in nou.

2 Non obstat, quod ex stylo illarum partium, pars citatur solum ad videndum induci, & produci capitula, & non ad videndum iurare testes, † quia huiusmodi stylus est contra ius, d. l. iurisiurandi, & respicit decisoria, & non ordinatoria. Decisio enim causæ, & victoria pendet ex probatione. Dec. in capit. 2. num. 103. de probat. Alexand. cons. 16. num. 7. lib. 5. Ruin. consil. 69. num. 7. lib. 4 latè Asin. in prax. §. 19. num. 3. Quare cum iste stylus sit contra ius, & respiciat decisoria, debet concludenter probari, nec sufficit extraiudicialis informatio ex fide aduocatorum illarum partium. Bart. in l. de quibus, numer. 22. ff. de leg. Socin. sen. cons. 36. num. 11. circa medium, lib. 4. Dec. consil. 402. num 11. Ottasch. decis. 22. num. 3. Cæs. de Graff. decis. 7. nume. 1. de probat.

3 † Et cum iste stylus contra ius non potuit introduci à iudicibus de partibus, ad ius reddendum. Alex. cons. 36. num. 10. lib. 2. Aym. de antiq. temp. par. 4. in princ. numer. 36. vers. ideo magistratus, cum allegatis in causa Rauennatensi Casalis. 1. Iunij 1584. vbi subditur, quod non sufficit stylus, sed requiritur consuetudo. Et sic probari debent tot, & tales actus, vt deuenerint ad notitiam populi, vel maioris partis. Alex. d. cons. 36. num. 11. Aym. d. num. 36. circa medium, vers. 2. intellige.

4 Placuit etiam Dominis alia nullitas, scilicèt, quod notarius enunciatiuè dicit, [testis iuratus, &c.] & non dispositiuè, (tactis scripturis, &c.) Quo casu Rota non solet adhibere fidem testibus. Verall. decis. 123. & 246. p. 2. & Dec. 295. vbi dicit, quod ita seruat Rota p. 3. in impress. & 111. in manuscript. in qua etiā dicit, ita Rotam seruare.

5 Nec obstat, quod hoc non respicit decisionem, sed ordinationem iudicis, nec est contra ius, vt per Verall. decis. 207. lib. 1. in manuscript. Et ideo sufficit fides extraiudicialis, Bart. & alij superius allegati, quia nihilominus non sufficit fides data ad hunc effectum. Non enim satis est dicere, ita fuisse seruatum nisi etiā dicatur, fuisse oppositum de nullitate, & ipsa oppositione non obstante fuisse iudicatum pro validitate, vt per Verall. decis. prædicta 211. lib. 1. in manuscript.

6 Adest & tertia nullitas, quia testes fuerunt examinati coram notario, & non coram iudice, nec constat de deputatione notarij, glos. vlt. in l. iubemus, C. de lib. caus. glos. ante penult. in l. hac con. vltissima, § pen. vbi Bald. num. 1. C. de testam. idem Bald. cons. 481. col. fin. numero 3. lib. 4. Crot. in tract. de test. nu. 257.

7 Non obstat, quod iste modus, quoad omnia prædicta fuerit seruatus ab vtraque parte: & ideo intrat decisio in causa Aleximana tutelæ. 16. Febr. 1582. coram Domino de Rubeis. Quia dixerunt Domini, quod huiusmodi decisio in omnem euentum non erit intelligenda, quod ea quæ sunt contra ius.

Collen. Pensionis. Mercurij. 9. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Sententia à qua intra decennium non appellatur, transit in iudicatum, & num. 3.*

2 *Intimatio sententiæ non requiritur, quando pars est præsens, & tempus appellationis incipit currere statim à tempore sententiæ.*

4 *Iudex potest præfigere terminum ad prosequendam appellationem.*

5 *Alle-*

5 *Allegans impedimentum, debet illa probare, ad hoc vt excusetur.*
6 *Cedula sententiæ debet esse in actis antequam pronuncietur, alias sententia est nulla.*
7 *Notario non creditur, tum agitur de condemnando iudicem.*
8 *Rota non exequitur sententias aliorum tribunalium nisi docto de iustitia.*
9 *Beneficium quod vacat ex alterius assequutione, non potest resignari.*
10 *Beneficium semel vacans ex persona vnius, non potest amplius ex eadem persona vacare sine nouo titulo.*
11 *Pensio reseruata ex falsa causa, est nulla.*
12 *Subrogatio gratiosa litiganti conceditur, ne detur nouus collitigans.*

DECISIO CLXXXIII.

Dubitauit, an constaret de re iudicata, vt esset locus executioni. Et Domini affirmatiuè responderunt, † quia Leander non interposuit appellationem infra decendium, cap. quod ad consultationem de sent. & re iud., l. 1. C. si sæpius in integr. rest. Rot. decis. 5. de sent. & re iud. in nou. & in ant. decis. 103. numer. 1. Gail. pr. obs. lib. 1. obser. 139. nu. 2.

Non obstat, quod partes sint in confesso, quod in illis partibus tempus ad appellandum incipiat currere a die intimationis sententiæ, † quia cum sententia fuerit lata partibus præsentibus, talis intimatio non requirebatur, & tempus incipit currere statim a tempore sententiæ, l. 1. §. vlt. & Bar. ff. quando appell. sit & biduum, §. si aduersus 2. q. 6. Rot. decis. 22. de appellatio. Asti decis. 344. cum alijs latè congestis per Tiraq. de retract. lignag. §. 35. glos. 4. num. 10.

Et insuper intimatio fuit facta die 16. Ianuarij 1603. & appellatio interposita die 21. quæ fuit admissa cum præfixione duorum mensium ad prosequendum causam appellationis, & faciendum transmitti idem de prosequutione. † Quare cum infra hoc tempus non fuerit doctum de appellationis prosequutione sententia transiuit in rem iudicatam. Rot. decis. 85. de appellat. in antiq. Et fuit resolutum in causa Venetiarum legitimatis de Maurocenis, 13. Ianuarij 1603. coram R. ac reuerendissimo D. Pamphilio Decano, & in alia Abulen. Capellaniæ 17. Decembris 1599. coram Reuerendissimo D. Seraphino Patriarcha Alexandrinæ, qui ambo fuerunt hoc mane a S. D. N. Clemen. VIII. S. R. E. Cardinales creati. Et hanc quidem præfixionem termini potuit iudex decernere, tam ex constitutione concilij tridentini patrium illorum, quam etiam ex dispositione iuris, c. personas, cum sit Rumana, & c. reprehensibilis, de appell. Rot. decis. 25. de appell. in nou. Modern. d. de attent. par. pend. cap. 12. limit. 13. num. 1. & 3. & limit. 14. num. 1. & 8.

Nec facit, quod in omnem euentum dictus Leander veniret excusandus, si intra tempus præfixum non docuit de tali prosequutione, stantibus impedimentis sibi præstitis a D. Nereo, Adden. add. decis. 25. in fine vers. quod intellige verum, de appell. in nou. Lancell. de atten. d. limit. 14. num. 6. Et fuit dictum in allegata causa Abulen. Capell. n. coram Card. nali Seraphino, † quia hæc impedimenta tolum allegantur, non autem probantur, & cum sint quid facti, probari debent iuribus vulgaribus.

Nec obstat, quod cedula non fuit data in actis eadem 16. Ianuarij 1603 qua fuit pronunciatum, prout in cedula, & ideo sententia fuit nulla, vt ibit relatum in causa Fauentina successionis. 12. Nouembris 1601. coram Reuerendissimo D. Pacen. quia neque de hoc constat, nisi per attestationem notarij postea factam, † cui non creditur, cum agatur de condemnando iudicem. Cast. in. in l. Scia, numer. 2. ff. ad Velleian. Ias. in l. iusiurandum, § procuratorem, nu. 26. ff. de iureiur. et in alijs.

Non obstat, quod Rota non exequitur sententias aliorum Tribunalium, nisi docto de iustitia. Put. decis. 401. lib. 1. Cabilancn. decis. 179. & est vulgatum; quia satis apparet de iustitia, cum iudex condemnet Leandrum ad restituendas pensiones, quas D. Nereus indebitè soluerat, tot. tit. ff. de condict. indeb. Pensio enim non fuit validè reseruata; quia Leander post assequutionem Ecclesiæ S. Agnetis non poterat resignare Ecclesiam S. Fidelis, † quæ vacabat per alterius assequutionem, c. de multa, & ibi Abb. numer. 16. Anchar. num. 3. & ibi communiter, de præben. & in extrauag. Ioan. 22. incip. execrabilis, eod. tit. Clem. gratiæ, & ib. Vital. numer. 43. de rescript. Et fuit pluries resolutum. † Data enim semel vacatione ex persona vnius, non potest iterum ex eadem persona beneficium vacare, nisi nouus titulus superueniat. Felyn. in cap. 21. numero 23 de rescript. Rot. cons. 342. num. 1. † Et ideo pensio ex hoc capite reseruata, tanquam ex falsa causa, fuit nulla. Caputaq. decis. 283. num. 2. p. 2. Gig. de pens. q. 22 nu. 8. & 9. & q. 5. nu. 5.

Non obstat, quod Dominus Nereus sit subrogatus in ius resignatarij, † quia huiusmodi subrogatio conceditur ne detur nouus collitigans, & est conditionalis, scilicet ad ius quod habet, vel, si quod habet, Rebuf. in prax. tit. de subrog. num. 44. Vnde cum non constet de iure resignatarij, hæc conditio nihil ponit in esse. Rebuf. loco præcit. Achil. decis. 9. num. 3. & 4. de pen. Put. decis. 197. num. 17. & seqq. lib. 1.

Bononiensis Fideicommissi de Mangiolis. Lunæ 14. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Confessio defuncti nocet hæredi, & habenti causam ab ipso mediatè, vel immediatè.*
2 *Duo confinia probant de titatem.*

DECISIO CLXXXIV.

Prosequendo disputationem iam ceptam, dubitatum, an possessio S. Nicolai de Villula, molendinum sancti Martini, & possessio de Basabo, essent de bonis subiectis fideicommisso Comitis Melchioris senioris. Et Domini affirmatiuè resoluerunt; nam hæc omnia bona enunciantur in testamento ipsiusmet fideicommittentis, de quo in summario, num. 1. & 5. Et quod dua vltima corpora concurrit etiam laudum latum per fælic. rec. Gregorium XIII. tunc Cardinalem. † Quæ assertiones, & maximè illa testatoris, sicuti probant contra hæredes, ita quoque contra habentes causam ab ipsis non solum immediatè, verùm etiam mediatè; ex deductis in causa Montisfalisci fideicommissi 12. Maij 1603. coram Illustrissimo Domino Cardinali Pamphilio.

Quantum attinet ad identitatem, de ea quoque constat, licet non sit agendum de molendino; quia possidetur ab ipsismet fideicommissarijs, nam in inuentario dantur pro confinibus possessionis de Villula, via publica, & flumen. Quæ duo confinia concurrunt etiam in assignatione facta Fasanino, † & sufficiunt, vt pluries fuit firmatum in hac causa. Non

obstat,

obstat, quod fuit derogatum fideicommisso respectu huius possessionis, quia de hac derogatione hodie nona agitur, & scopus erit, de ea particulariter agere sed satis est firmare, quod bona sint supposita fideicommisso.

Identitas possessionis de Busabo probatur, concurrunt enim denominatio, & aliqua confinia, de quibus in instrumento assignationis factæ Comiti Herculi, de qua in summario, nu. 9. cum denominatione, & aliquibus confinibus, de quibus in venditione, numero 12.

Nebien. Rectoriæ. Mercurij 17. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Possessio instrumentalis, alio non existente in possessione, est manutenibilis, & præsumitur continuatæ vsque ad tempus litis motæ, nu. 2.*

2 *Sententia non sequuta executione non priuat possessione.*

D E C I S I O CXXXV.

PRo informante scilicet Mannono dandum esse mandatum de manutenendo. Decius enim possessione constat per instrumentum, l. prædia, & ibi DD. ff. de acq. poss. † Quæ possessio instrumentalis, non docto de possessione alterius, est manutenibilis. Caputaq. decis. 334. numer. 6. p. 2. Et fuit resolutum in causa Hipporigin. Capellaniæ, vltima Aprilis 1574. coram Illustrissimo Domino Cardinali Banchetto, & in alia Piscien. seu Nullius Capellaniæ 21. Februarij 1578. coram sanctissimo Domino nostro. † Et hæc quidem possessio ad effectum manutentionis præsumitur continuata vsque ad tempus litis motæ. Aretio. in §. retinen. numer. 2. instit. de interd. Cyn. in l. 1. nume. 36. circa med. vers. sed qualiter, C vti possid. Ancel. decis. 394. nume. 1. cum alijs pluribus allegatis in causa Romana Palatij 10. Octobris 1578. coram bo. me. Lauretano.

Non obstat, quod fuerit lata sententia criminalis contra Mannonum, † quia sententia, non facta executione non priuat. Aiden. ad Rot. decis. 3. num. 6. de test. spoliat. in nou. Vltra quod illa sententia fuit suspensa per appellationem, & ideo non impedit, quominus Mannonus sit manutenendus. Butr. in c. cum dilectus, in fin. de caus. poss. & propr. Menoch. de retin. poss. remed. 3. nume. 849. & seq. Et fuit pluriès resolutum, eòque mag's prædicta procedunt in hoc casu, quia Mannonus obtinuit reuocationem illius sententiæ.

Parmen. Pensionis. Lunæ 21. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Confessio procuratoris potest reuocari à principali etiam non docto de errore.*

2 *Posteriora prioribus derogant.*

D E C I S I O CLXXV.

DOmini recesserunt à resolutis, & dixerunt Brunorum non esse, manutenendum in exactione pensionis scut. 180. quia de possessione non constabat nisi per confessionem procuratoris in responsione ad positiones, quæ postea fuit reuocata, † quod potuit fieri, non docto de errore. Felyn. in cap. 1 num 16. vt lit. non contest. Caputaq. decis. 198. p. 2. Pur. decis. 16. lib. 3. Et fuit resolutum in causa Asten. feudi 16. Aprilis 1584. coram bon. mem. Bubalo, & aliàs sæpius.

Placuit etiam, Dominis aliud fundamentum quod Brunorus facto suo cecidit à possessione, Lata enim sententia super reductione, licèt priùs recusauerit recipere pensionem, & protestatus fuerit cum clausula. (Saluo iure recipiendi residuum,) † tamen posteà liberè, & absque alia protestatione quietauit, quare sibi præiudicauit, §. posteriore, instit. quib. mod. testam. infirm. l. pacta nouissima, C. de pact.

Ex quibus conclusum, Brunorum esse manutenendum solum in exactione pensionis scutorum 112. iuxta tenorem sententiæ reductionis, quam summam ipse recepit, sine tamen præiudicio agendi in petitorio ad totam summam.

Pacen. Decimarum del Hebrero. Lunæ 21. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Solus parochus habet intentionem fundatam in decimis prædialibus, & Episcopus quando est parochus vniuersalis.*

2 *Extensio non fit de loco ad locum, vel de persona ad personam.*

D E C I S I O CXXXVII.

DVbitauit, an Capitulum Pacen. haberet intentionem fundatam percipiendi medietatem decimarum in locis in quibus Episcopus percepit, in casu, & ad effectum de quo agitur, quieti, vt Capitulum possit percipere in loco del Hebrero. Et Domini negatiuè resoluerunt, † quia cùm agatur de decimis prædialibus, solus Parochus habet intentionem fundatam, c. fin. de paroch. c. cum sint, de decim. vel Episcopus, vbi nulli sunt parochi, c. quoniam de decimis, vbi Doct. Butr. numer. 2 Anchar. nu. 4. Card. in 4 oppos. Abb. num. 2. Henric. Boich. in cap. peruenit, numer. 2. in fin. eod. tit. Rebuf. de decimis q. 7. num. 8. Et meritò, quia in vbi parochiæ non sunt distinctæ, Episcopus est parochus, & cura penes eum residet, c. nullus, de paroch. Oldrad. cons. 67. nu. 3. vers. & dicimus in talibus Ecclesijs, & fuit dictum in causa Carthaginen. decimarum 28. Iunij 1593. coram Orano.

Non obstat consuetudo allegata per Capitulum, quia, quicquid testes dicant de alijs locis de quibus hodie non agitur non probant, eam esse in loco del Hebrero, † nec de iure fit extensio de loco ad locum, nec de persona ad personam. Aret. cons. 44. num. 1. & cons. 132. num. 4. Bald. cons. 252. lib. 2. Aym. de antiq. temp. 4. par. in princ. nu. 42.

Non obstat decisio in causa Oscen. decimarum de la Predia, 21. Martij 1564. coram D. de Rubeis, quia ideo in illo casu Capitulum recipiebat fomentum ab Episcopo, quia Episcopus erat in causa vna cum Capitulo.

Nec prædictis resistit Caputaq. decis. 306. p. 3. quia ibi beneficiati agebant spolio, & probauerant consuetudinem 70. annorum percipiendi decimas.

Et ita fuit resolutum, Capitulum non habere intentionem fundatam.

Pam-

Pampilonensis de Iansi. Lunæ. 21. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Exprimens duos modos vacandi alternatiuè debet in iustificatione gratiæ prosequi certam vacationem.*

2 *Successor non tenetur docere de titulo prædecessoris, tenetur tamen probare, quod longo tempore possederit per obitum.*

3 *Possessio nulla, & attentata non consumit vacationem per obitum.*

4 *Gratia, SI NEVTRI, non conceditur contra prouisum Apostolicum.*

5 *Si in gratia plures causæ exprimantur, sufficit, esse veram illam, per quam Papa mouetur, licèt aliæ sint falsæ.*

D E C I S I O CLXXXVIII.

FVerat resolutum coram me prima Decembris præteriti gratiam, (si neutri,) Ferdinandi, esse iustificatam, quoad modum vacandi, scilicet, quod sufficiebat ostendere, quod Ioannes prætendebat habere ius in parochiali, quia alternatiuè fuerat narratum, vacare per obitum Ioannis vltimi possessoris, seu ius 1 in illa, vel ad illam habere prætendentis: † Sed quia nihilominus Ferdinandus tenetur prosequi certam vacationem, & elegit sibi vacationem per obitum Sanctij de Vrutia, ideo dubitaui, an intraret huiusmodi vacatio. Et Domini affirmatiuè resoluerunt, quia, vt constat ex testibus, Sanctius fuit prouisus de anno 1512. & decessit de anno 1563. & toto eo tempore 2 possederat. Et ideo intrat alleg. Lapi 89. † quod successor non tenetur docere de titulo antecessoris, per cuius mortem beneficium impetrauit, sed sufficit probare, quod longo tempore prædecessor possederit beneficium, & quod communi opinione Rector reputabatur. Idem tenet Rot. decis. 10. in fin. de rer. permut in antiq. & eod. tit. in nou. dec. 4. Aegid. decis. 593. incip. licet possessio, & 44. incip. non obstan. Anchar. cons. 117. vbi loquitur in antecessore, qui possederat 17. annis. Et erat in viridi obseruantia tempore Cassadori, vbi refert, in decis. 2. & 3. de caus. poss. & prop. & trad. Gemin. & Franc. in cap. susceptum, de rescript. in 6 Boer. decis. 42. num. 30. Sarnen. in reg. de trien. q. 16. & q. 49 in fin.

Non obstat, dum dicitur, illam vacationem fuisse consumptam per prouisionem Martini, & Petri Bul- 3 lani, † quia cum illæ prouisiones fuerint nullæ, & attentatæ, vt fuit resolutum coram Illustrissimo Cardinali Mantica, 2. Martij 1592. non consumpserunt vacationem per obitum Sanctij.

Quantum ad secundam partem dubij pariter Domini censuerunt, gratiam Ferdinandi non esse subreptitiam: Licet enim fuerit narratum, Antonium & Ferdinandum fuisse prouisos per obitum Petri, ista narratiua non vitiat gratiam, quia satis est, quod sit 4 verum, quod neutri ius competebat, † & quod gratia non conceditur contra prouisum Apostolicum. Ad hunc enim est etiam narratur per cuius obitum alte- 5 ra pars fuerit prouisa. † Quare sufficit, quod causa quæ mouit Papam ad concedendum sit vera, licet aliæ non verificentur: Put. decis 69 lib. 2. & fuit latè deductum in causa Bisuntina, seu Basilien. vnionis. 10. Maij 1603 coram Illustrissimo Domino meo Cardinali Seraphino.

Romana Census. Lunæ 21. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Obligatio Cameralis non admittit exceptiones extrinsecas à contractu, & altiorem indaginem requirentes.*

2 *Sententia ad hoc vt vulneret obligationem Cameralem, debet ad hunc effectum ferri inter easdem personas, & in eadem causa.*

D E C I S I O CLXXXIX.

FVit per Dominos resolutum, D. Alexandrum teneri exequutiuè liberare Altouitum, stante eius clara obligatione in forma Cameræ, † quæ non admit- 1 tit exceptiones extrinsecas à contractu, & requirentes altiorem indaginem. Cassad. decis. vnic. de mur. pet. Galles. ad quartam par. oblig. Cameral. quæst. 1. & fuit dictum in causa Tiburtina Castri S. Poli 17. Martij 1564. coram Cotta, & alias sæpius.

Nec est verum quod obligatio Cameralis fuerit vulnerata per sententias Rotales: quia D. Alexander vigore reconuentionis egit contra Altouitum, & licet obtinuerit sententias fauorabiles, tamen cum sint latæ super alia causa, non vulnerarunt obligationem Cameralem, † cum id requiratur, vt sententia sit lata ad effe- 2 ctum vulnerandi, vt in causa Romana pecuniaria de columbis. 10. Nouembris 1595. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio.

Romana Census. Veneris 25. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Obligatio pro vna causa non extenditur ad aliam, & numeri.*

3 *Confideiussoris solutione, liberatur confideiussor, ita vt principalis non possit contra illum agere si totam summam soluit, secus, si partem, nu. 4.*

D E C I S I O CXC.

DOmini resoluerunt, Maluicinum fuisse liberatum, quia D. Alexandro non ostendit, aliquod damnum se fuisse passum, ita vt intret illius obligatio, l. si vltra, C. de fid. iuss. §. fideiussores, instit. eod. Non enim damnum aliquod obuenit pro summa scut. 1500. quem remansit in deposito penes Altouitum, quia dominium non fuit abdicatum à D. Alexandro; si aliquod damnum fuit passus occasione istius depositi, non tenetur Maluicinus qui se obligauit intuitu Venturinorum, quorum causa damnum non fecit D. Alexander, sed quod Altouitus noluit restituere deposi- 1 tum. † Et ideo obligatio Maluicini non debet extendi ad hanc causam diuersam. Bald. cons. 106. lib. 2. cum alijs alleg. in discursu.

Nec facit, quod D. Alexander deposuit cum hoc, quod pecuniæ soluerentur Claudio Venturino, sequuta ratificatione Antonij, quia propterea non fuit abdicatum dominium à D. Alexandro, vt in alijs decisionibus ostensum fuit. Et licet huiusmodi pecuniæ perijssent Venturinis, hoc non prouenisset ob translationem dominij, sed ob moram non sequutæ ratifica- tionis,

tionis, cùm non esset conueniens, quòd D. Alexander pateretur damnum ob moram Venturinorum non ratificantium. Et ita loquitur tex. in l. si soluturus, ff. de solut. & liber. vbi Bart. num. 4. & alij non contrarium allegati.

2 Nec quoàd istam summam potest petere aliquod damnum occasione fructuum census; quia Altouitus semper soluit fructus. Vltra quòd huiusmodi damnum non prouenisset culpa Venturini, cuius intuitu fideiussit Maluicinus, sed Altouiti nolentis restituere depositum, vt dictum fuit.

Non obstat, quòd Altouitus deposuit hanc summã, quam nondum habuit D. Alexander, & deponere est soluere; quia ipse D. Alexander est in culpa, quòd non recipiat.

3 Quoàd aliam summam scut. 1500. solutam Venturino, pariter est liberatus Maluicinus. Nam alij duo confideiussores soluerunt vltra istam summam; quare hodie D. Alexander non potest agere contra Maluicinum. glos. in l. si stipulatus, §. fin. in vers. exceptione, ver. & ideo si is qui conuentus est, ff. de fideiuss. ponderata in discursu.

Nec resistit tex. in d. l. si stipulatus, cum alleg. in discursu, vbi liberatio vnius fideiussoris non prodest alijs; quia hęc intelliguntur ad effectum solutionis residui, vt per gloss. allegat.

4 Nec minùs potest petere aliquod damnum pro fructibus illius summæ, quia Mutianus soluit scut. 400. pro fructibus, quæ excedunt fructus illius portionis census, & post solutiones factas a Mutiano, & Rodulpho, non potest D. Alexander, aliquid prætendere damni, ratione fructuum, cùm fuerit soluta sors principalis.

Alia sunt sublata ex discursu.

Regien. Prioratus. Veneris 25. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficiatus ad instantiam Ordinarij & patroni, quando sumus in possessione recenti, tenetur ostendere titulum suum, num. 3.*

2 *Limita quando semel exibuit, vel patronus per impetrationem fecit se partem formalem contra beneficiatum.*

4 *Quid requiratur ad hoc, vt beneficiatus non teneatur exibere.*

5 *Episcopus quando dicatur esse aduersarius alicuius.*

D E C I S I O CXCI.

QVamuis beneficiatus ad instantiam Ordinarij, & patroni, quando sumus in possessione de recenti, teneatur ostendere titulum suum, vt de Ordinario Gemin. in c. Ordinatis, nu. 1. Franc. nu. 5. de off. ord. in 6. Abb. in c. licèt Heli, num. 22. Io. de Anan. nu 27. & seqq. Felyn. numer. 7. & seq. Et de patrono dicit Abb. in d. c. licèt Heli, in fin. Io. de Anan. num. 20. vers. & idem dicas, Prob. ad Monach. in d. c. ordinarij numer. 22. Franc. numer. 5. vers. quid autem sit in patronis.

1 In casu tamen de quo agitur, dixerunt Domini, Camillum non teneri exhibere ad instantiam patronorum titulum suum, tum quia iam exibuit, tum quia Achilles vnus ex patronis per impetrationem fecit se partem formalem contra dictum Camillum; quo casu liberatur à productione tituli. Felyn. in d. c. licèt Heli, qui alios alleg. nu. 9. Anchar. in c. 1. q. 8. de reg. iur. in 6. DD. communiter in d. c. licèt Heli.

3 Non obstat, quòd isti DD. loquantur in Episcopo; quia eadem regula militat in patrono, vt per Felyn. in d. cap. licèt Heli, numer. 15. Io. de Anan. numer. 34. vers. secundo casu. Abb. in fin. Anchar. in d. c. 1. q. 8. prope fin. de reg. iur. in 6.

4 Nec est verum, quòd necesse sit ad liberandum beneficiatum, quòd Episcopus agat iniustè, & de facto possessorem spoliando; quia satis est, quòd constituat se aduersarium, † & tunc dicitur aduersarium se constituere, quando egit cum eo coram superiore, vel ipsum spoliat, iuris ordine non seruato, vti per Io. de Anan. in d. c. licet Heli, numer. 33. in fin. Et quamuis Felin. in d. c. licèt Heli, numer. 9. dicat, quòd tunc dicitur constituere se aduersarium, quando agit de facto, loquitur tamen, vt non includat casum quando agit de iure, scilicèt quando beneficiatus qui tenebatur exibere titulum Ordinario recusauit, tunc enim licèt Ordinarius sit aduersarius, tamen, vt dicit Io. de Anan. allegatus per Felyn. loco suprà citat. numer. 34. beneficiatus tenetur coram superiore exibere titulum in causa appellationis, sicut tenebatur in causa principali.

5 Ex quibus cessant ea quæ dicebantur in contrarium, scilicèt possessionem Camilli esse recentem, & fuisse captam clandestinè, nec ipsum fuisse institutum, & ideo posse cogi ad exhibendum titulum; quia, quicquid sit de prædictis, satis est, quòd in casu de quo agitur, ad instantiam procuratorum non teneatur exhibere titulum.

Anconitana Assecurationis. Lunæ 28. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Stylus disponens de modo probandi est decisorius, & ideo firmiter probari debet.*

2 *Dispositio sequens clara debet attendi, & non antecedens.*

D E C I S I O CXCII.

DOmini persliterunt in resolutis, scilicèt non probari deprædationem; quia testes fuerunt nulliter examinati, vt fuit latè deductum 17. Iunij præteriti.

Non obstant ea quæ de nouo deducuntur, scilicèt quòd partes in apoca remittunt se ad stylum ciuitatis Florentiæ, † quia huiusmodi stylus cùm disponat de modo probandi, respicit decisionem iudicij. Ruin. qui de communi, cons. 69. num. 6. lib. 4. latè Asin. in prax. §. 19. c. 3. Et propterea esset firmiter probandus. Socin. cons. 39. num. 28. & seqq. lib. 5. Cæs. de Grass. decis. 7. num. 1. de probat. & fuit latè deductum coram me 9. huius in causa Aretina spolij. Sed in hoc casu nullo modo est probatus, quia illi qui se subscripserunt, non deponunt de aliquo stylo, sed tantùm de suo iudicio.

2 Nec facit, quòd in folio habeatur mentio de stylo; quia cùm subscriptio sit certa, nempe de eorum iudicio, non debet attendi, quid dicat folium, ad tead. per Iasin. l. 1. num. 6. vbi Rip. sub numer. 15. ff. si certt. pet. Corn. cons. 314. lib. 4. Gabr. cons. 12 lib. 1.

Pampilonensis de Stella. Lunæ 28. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Tertius non potest impedire exequutionem rei iudicatæ, quando est præsumptio, quod calumniosè se opponat.*

D E C I S I O CXCIII.

DOmini dixerunt, beneficiatos non posse impedire exequutionem sententiæ contra parochianos. † Tertius enim non potest impedire exequutionem rei iudicatæ, quando est præsumptio, quòd per calumniam se opponat, ad impediendam exequutionem sententiæ Felyn. in c. veniens, 2. nu. 10. vers. quod autem, de test.

Et hæc quidem calumnia videtur plusquàm manifesta; quia beneficiati sciebant, eau sam tractari, & citati responderunt, excepta assistentia in alijs, nihil ad eos spectare, vt fuit consideratum in hac causa, coram me 18. Nouembris 1602.

Cæsaraugustana de Maella Lunæ 28. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Confessio probat contra confitentem.*
2 *Confessio præiudicialis confitenti, verisimilis est.*
3 *Bulla Pij V. de....... annullat prouisiones factas extra illius formam, ita vt possessor nullum ius, neque titulum coloratum habeat.*
4 *Transactio facta ob timorem litis, est valida.*

D E C I S I O CXCIV.

DVbitaui, an decretum Sanctissimi positum in supplicatione concordiæ inter Ioannem, & Ludouicum, scilicet, dummodò dicti fructus, & expensæ ascendant ad ducat. 1200. esset iustificatum. Et Domini affirmatiuè responderunt, quia etiam omissis expensis illisque verisimiliter ascendunt ad notabilem summam, satis constat, fructus, ascendere vltra dictam summam, ex quo Ioannes vigore clausulæ agendi positæ in supplicatione, narrauit, fructus ascendere ad duc. 1050. † Quæ quidem confessio probat contra ipsum Ioannem, l. cum precum, C. de lib. caus. cum vulg. Et maximè quia concurrunt dicta testium de auditu ab ipso Ioanne, & 45. testis qui deponit de publica voce, & fama in loco de Maella; imo, & de maiori summa. Et tertius de auditu non modò à Ioanne, verùm etiam ab alijs. Ex quibus confessio Ioannis videtur etiam benè admittitur. Quarecùm à die prouisionis Ioannis de mense Aprilis 1597. vsque ad dictam concordiæ de mense Februarij 1600. quasi effluxerint tres anni, vtique Ioannes habuit vltra dictam summam contentam in decreto.

Non obstat, quòd Papa noluit stare assertioni Ioannis, stante clausula, (dummodò fructus, &c.) posita in supplicatione. Et ideo non est attendendum quòd postea Ioannes expresserit in litteris, sed probatio est habenda aliunde; quia in supplicatione fuit narratum, valorem parochialis ascendere ad duc. 900. cum clausula agendi, & postea in expeditione litterarum fuit narratum, ascendere ad duc. 1050. Quare ista narratio in litteris visa fuit satis probare, † cùm non sit 2 verisimile, Ioannem voluisse soluere annatam, & alias expensas facere occasione ipsius expressionis. ad trad. per Verall. decis. 190. num. 4. p. 1. Et hæc eò magis procedunt, cùm agatur in præiudicium solùm ipsius confitentis, Aym. cons. 93. numer. 5. vers. 3. respondeo, Put. decis. 36. lib. 3. concurrentibus maximè adminiculis, vt dictum est.

Non obstat, quòd fructus intelliguntur deductis oneribus, & non probatur quanta sint onera, & ideo Ludouicus non potest iuuari hac confessione Ioannis, quia cùm Ioannes narrauit, fructus ascendere ad prædictam summam, dicendum venit, si fructus intelligantur deductis oneribus, illis deductis narrasse valorem beneficij, cùm non sit præsumendum, ipsum voluisse excedere in narratiua valoris, & soluere annatas, & facere expensas pro fructibus, qui non percipiuntur, l. cùm de indebito, ff. de probat. cum vulg.

Nec est verum, quòd fructus sint excomputandi pro anno litis motæ tantùm, & non à principio temporis impetrationis Ioannis; quia Ludouicus impetrauit ob non seruatam formam Bullæ Pij V. † quę 3 annullat prouisiones factas extra illius formam, ita vt possessor nullum ius neque titulum coloratum habeat. Quare secundùm prætensiones Ludouici, Ioannes vsque ab initio fuit intrusus, & fructus ipsi Ludouico erant debiti, & propterea dicta clausula venit intelligenda de toto triennio quo Ioannes fuit in possessione, & non de solo anno quo lis durauit. Et hoc euidenter apparet, cùm dicatur, Ioannem vigore prouisionis Ordinarij extitisse in possessione, & subdatur, quòd fructus hactenùs decursi, &c. nam cum hæc dictio (hactenus,) secundùm grammaticos sit composita ex (hac) & (tenus) significat ab illo tempore vsque in præsens. Vnde cùm sit narrata prouisio, & possessio Ioannis, & subdatur, (hactenus,) debet intelligi à die prouisionis, & possessionis vsque ad tempus præsens.

Nec est agendum de validitate impetrationis Ludouici; quia ad effectum validitatis transactionis sufficit timor litis, l. 2. C. de transact. 4

Alerien. Beneficij. Lunæ 28. Iunij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Negatiua circumscripta loco, probatur per inspectionem loci, seu scriptura.*
2 *Deuolutio debet probari de gradu in gradum, donec ad Papam perueniat, si Papa prouidit.*
3 *Tempus sex mensium ad conferendum, currit à die scientiæ.*

D E C I S I O CXCV.

FVit per Dominos resolutum, gratiam neutri, D. 1 Lanfranchi esse iustificatam quoad non ius Vincentij, quia de eo ex resolutione actorum non constat. Et iste est modus probandi hanc negatiuam. Et fuit in his terminis resolutum in causa Fesulana Preceptoriæ 27. Ianuarij 1561. coram bo. me. Ottolen. & meis temporibus in causa Barbaren. parochialis 18. Ianuarij 1602. coram R.P.D. Iusto. Negatiua enim circumscripta loco probatur per inspectionem loci, seu scripturæ. Tit. testores, ubi Bart. in 2. not. de leg. 1. l. si in C. de reb. cred. Aym. cons. 158. nu. 5. Decian. Lib. .... nu. 4. C. de eden. Verall. decis. 192. num. 9. p. ...

Ex dicta autem inspectione in nihilo apparet, gratiam Vincentij iustificatam, & præsertim, quia cùm ipse

2 ipse impetrauerit ob deuolutionem, † non probatur, prout requiritur deuolutio gradatim de inferiore ad proximiorem superiorem, donec beneficium perueniat ad Papam, ex aliorum negligentia, quorum quilibet habet sex menses ad conferendum, c. 1. & c. licèt de supplen. neglig. Prælat. c. 2. de conceß. præben. gloss. in Clem. vnica in verb. locorum. de supplen. neg. prælat. & not. Abb. in c. cùm in cunctis, §. clerici, num. 5. de elect. & in c. cùm nostris, numer. 2. de conceß. præben. vbi dicit hoc bene esse notandum. Rebuf. in prax. de deuolut. numer. 39. Et ita fuit resolutum in causa Spoletana beneficiorum 31. Ianuarij 1594. coram Illustrissimo Mantica, & per prius in causa Calciaten. dimidiæ portionis, 22. Decembris 1582. coram bo. me. Orano.

3 Neque etiam labitur tempus sex mensium præstitutum ad conferen. à die vacationis, sed solùm à die scientiæ, quia ante scientiam vacationis non potest cuiquam negatiua imputari, cap. quia diuersitatem, in fin. de conceß. præben. d. c. licet de supplen. neglig. prælat. Rebuf. in prax. in tit. de deuolut. numer. 10. Et fuit resolutum in d. Spoletana Calciaten. & in alia Salamantina portionis 23. Iunij 1586. coram bo. me. Bubalo.

Et de prædictis omnibus nihil constat, & nihil probauit Vincentius. Vnde meritò fuit resolutum, gratiam, si neutri, fuisse iustificatam quoad non ius Vincentij.

Cellonen. Præceptoriæ. Lunæ 28. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Ab exequutore mixto datur appellatio, & ideo possessio capta lite pendente, est attentata, & venit sequestranda.*

DECISIO CXCVI.

Fuit conclusum pro sequestro. Quia cùm exequutor esset mixtus, ab eo dabatur appellatio, & ideo exequutio, & possessio capta lite pendente fuit attentata, tot. tit. vt lit. pend. Vnde meritò venit ponenda sub sequestro, Verall. dec. 557. par. 3. de restit. spoliat. in 6.

Montis Regalis Iurisdictionis. Lunæ 5. Iulij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Dispositum in vno censetur dispositum in alio.*
2 *Dictio, VNA CVM denotat simultaneam congregationem.*
3 *Antiquus est mos Ecclesiæ, vt clerici conueniant in vnum ad porrigendas laudes Deo.*
4 *Chorus dicitur quasi coæuorum cantus.*
5 *Clerici seculares habentes exercitium curæ populi, possunt iungi monachis in Ecclesia Cathedrali.*
6 *Archiepiscopus non potest disponere contra iuris dispositionem in sua Ecclesia Cathedrali, vel immutare statutum Papale, num. 12.*
7 *Contra statutum confirmatum à Papa potest Archiepiscopus disponere cum consensu illorum ad quorum fauorem est confirmatum, & numer. 8. Item contra statutum, ex cuius confirmatione tertio est ius quæsitum, disponere non potest. num. 9.*
10 *Taciturnitas in præiudicialibus non habetur pro consensu.*
11 *Confirmatio cum clausula, DE NOVO, ET PERPETVO STATVIMVS ETC. habet vim nouæ concessionis, & simplicis dispositionis.*
13 *Facultas addendi, vel minuendi, non extenditur ad ea quæ sunt contra ius, vel ad totalem ablationem numer. 15. nec diuersificat speciem, num. 16.*
14 *In generali concessione non veniunt ea quæ de facili concedi non solent.*

DECISIO CXCVII.

Pari Voto per omnes Dominos fuit resolutum, Reuerendissimum D. Archiepiscopum non potuisse separare clericos à monachis ipsis, chorum separatum à choro monachorum statuendo. Nam expressè habetur in Bulla Pauli tertij, quòd (in ista Cathedrali regulari clerici, & presbyteri sæculares, quibus cura Sacramentorum omnium administrandorum, ac parochianorum, & aliarum personarum imminet animarum, cùm super pelliceis in inferioribus stallis dexteri, & sinistri chori subtus Priorem, Decanum, & Monachos &c. sedere, ac omnibus, & singulis diuinis officijs vna cum dictis Priore, Decano, & monachis interesse, ac cum ijsdem se conformare debeant.) Quare, sicuti propter verbum illud, (debeant,) quod importat necessitatem, fuit iam resolutum, clericos teneri se conformare monachis in diuinis officijs, ita quoque debent interuenire in eodem choro, stantibus verbis dictæ Bullæ, (ac omnibus, & singulis, &c.) cùm vtraque dispositio reguletur à verbo (debeant,) † & ideò dispositum in vno censeatur dispositum in alio. Bart. in l. Pictor, 2. §. cætique, in principio ff. de vi bon. rap. † Quod etiam suadetur ex clausula illa, (vnà cum,) quæ denotat simultaneam congregationem, l. final. vbi Bald. num. 11. in 6. opposit. C. de impub. & alijs substit. l. fin. vbi gloss. in verb. vna, ff. ad l. Aquiliam. Albertic. in l. Lucius 90. § quisquis. In princ. de leg. 2. Bene Paris. consil. 79. nu. 21. li. 3.

Attenta etiam dispositione iuris communis, Reuerendissimus D. Episcopus non potuit facere hanc mutationem. † Est enim, antiquus mos Ecclesiæ clericos conuenire in vnum ad laudes Deo porrigendas, ex Concil. Mogunt. de quo in cap. 1. de vit. & honest. cler. Conc. Turon. 2. can. 4. relat. In cap. Sacerdotum de consecrat. dist. 2. Ino, p. 2. c. 137. iuxta modum scilicet alternatim canendi à Flauiano & Diodoro institutum. Histor. Tripar. lib. 5. c. 32. Gugliel. Duran. in ration. diu. offic. lib. 1. cap. 1. numer. 18. Silua, de benef. q. 5. num. 44. Et propterea locus in quo conueniunt, denominatur chorus, à multitudine scilicèt simul canentium, † quæ Chorus appellatur, quasi coæuorum cantus, Strab. in exod. cap. 15. super illis verbis, (cum tympanis & choris,) & fuit inuentus, vt hymnis & canticis nomen Dei reuerenter, deuotèque laudetur. Conc. Trid. sess. 24. cap. 12. vers. omnes verò de reformat. Et ideo in eo nulla debet esse dispersio, sed castissima vnitas. Cassiod. lo Psal. 49. super illis verbis, In Choro, latè ad materiam Io. Stephan. Duran. de titib. Eccles. Cathol. lib. 1. c. 17. per tot.

Nec est verùm, quòd Reuerendissimus D. Archiepiscopus potuerit facere prædictam separationem, ex tex. in Clemen. 1. de elect. quia ille tex. non loquitur in terminis nostris, sed dicit, quòd ratio non congruit, quòd homines disparis professionis, vel habitus, simul in ijsdem monasterijs socientur. Et quamuis prædicta procedant etiam in clerico sæculari, per rationẽ literæ; † Non tamen prohibetur, ne clerici seculares iungantur monachis, si habeant exercitium curæ populi, prout isti habent. Bart. qui reperitur manu-

 scipt.

script. in dicta Clemen. 1. in verbo, dispatis, Bened. Capr. ibidem in repet. num. 28. Quò casu clerici sæculares debent se conformare monachis, vt per Vitalin. in Clem. fin. nu. 52. & 53. de celebrat. miss. Et fuit latè deductum in decisione in hac causa facta 24. Maij præteriti. Nec etiam iuri repugnat, quòd monachi, & alij religiosi simul cum clericis diuina solemniter celebrent. Anchar. in cap. 1. num. 15. de celebrat. miss. vbi Butr. num. 11. Card. num. 4 Hurt. num. 17. Io. Andr. num. 5.

Non obstat, quòd statutum confirmatum à Papa potest per Episopum reuocari, quia vltra quod adest dispositio iuris communis, quòd Clerus in vnum conueniat ad psallendum, quæ, etiamsi sublatum esset sta-
6 tutum adhuc nihilominùs remaneret, † & contra eam Dominus Archiepiscopus non potest disponere, Felin. in c. quod super his, num. 4. in prima fallen. & nu. 11. vers. dixi etiam mirabiliter. de maior. & obed.
7 Rom. cons. 325. numer. 5. † Hæc conclusio procederet, si interueniret consensus legitimus monachorum, qui in hoc casu non aderant. Et ita loquitur. Dec. in cap. cùm accepissent. nu. 8. & seqq. de constit. Præsupponit enim, quòd statuentes possint reuocare statutum.

8 Quare aut consideramus monachos tanquam personas quæ interuenerunt, & authorizarunt huiusmodi statutum, ex tradit. per glos. in c. 1. in verb. constitutum, de his quæ fi. à maior. par. Cap., Imol. in d. cap. cùm accessissent, in fin. vers. vlt potes addere, de const. latè Ruin. cons. 130. numer 5. & 8. vol. 5. Et Reuerendissimus Archiepiscopus non potuit illud sine
9 ipsorum legitimo consensu reuocare. † Aut consideramus monachos tanquam tertios, quibus ex dicta confirmatione sit ius quæsitum, & hoc casu, dato etiam quòd aliàs Dominus Archiepiscopus potuisset per se solus reuocare, tamen stante iure quæsito monachis, cessat illius potestas. Felin. latè in d. cap. cùm accessissent, num. 4. de const. Et fuit latè deductum in Vicentina iurisd. & onis, 28. Maij 1601. coram R. P. D. meo Sacrato, & prius in causa Gerunden. anniuersariorum. 5 Nouembris 1582. coram Illustrissimo D. cardinali Seraphino.

Nec placuit, quòd monachi videntur consensisse ob
10 taciturnitatem, † quia taciturnitas quoàd alicuius iuris diminutionem, seu actionis competentis oblationem, pro consensu non habetur, l. inuitum, ff. de seruit. vrban. præd. l. in eo, §. penult. ff. de rit. nupt.

Et cessat omnis difficultas; tum quia agente Reuerendissimi Domini Archiepiscopi vsi sunt huiusmodi statuto, non modò ad corroborandam, & tuendam, sed probandam illius iurisdictionem: tum etiam quia non sumus in statuto simpliciter cõfirmato à Papa, sed Inserto etiam in Bulla cum clausula, (de
11 nouo & perpetuo statuimus, & ordinamus,) † quæ habet vim nouæ concessionis, ac meræ & simplicis dispositionis Papalis. Butr. in l. more maiorum, num. 5.
12 vbi Ias. num. 33. ff. de iurisd. omn. iud. † Quare D. Archiepiscopus non potest immutare huiusmodi statutum, cùm ipse sit inferior Papa, cap. inferior, 21. dist. c. quòd super his, de maior. & obed. cum vulg.

Non obstat, quòd DD. Archiepiscopi pro tempore habeant in Bulla facultatem addendi, vel minuendi;
13 † quia ista generalis facultas non debet extendi ad ea quæ sunt contra ius, prout est diuidere Chorum.
14 Butr. cons. 19. numero. 9 † Et quod in generali concessione non veniunt ea quæ de facili concedi non solent, fuit resolutum coram R. P. D. meo Lancelloto in causa Valentina decimarum 28. Nouembris præteriti.

Vltra quòd cùm monachi & clerici etiam vigore Bullæ, simul conuenire debeant ad psallendum, † Re- 15
uerendissimus D. Archiepiscopus non potuit propter dictam facultatem sibi concessam, in totum tollere, & alterare, vt fuit latè deductum in hac causa, 24. Maij præteriti. Nam ex diminutione debet remanere salua forma rei. Brun. de diminut. & deteriorat. concl. 1. num. 2. In hac verò totali immutatione non est inuenire diminutionem; imò differunt substantia, & natura, vt per Angel. cons. 271. incip. Visis, & examinatis, num. 3. Brun. loco præcitato, num. 3. † Et cum 16
ista facultas addendi & diminuendi importet idem, & plus, & minus, non debet diuersificare speciem. Bart. in l. 1. num. 9. in fin. ff. de acq. poss.

Et ita fuit resolutum, Reuerendissimum D. Archiepiscopum non potuisse separare clericos à monachis.

Romana Transactionis. Lunæ 15. Iulij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Contrauenients contractui non potest iuuari contractu vltrò, citroque obligatorio.*
2 *Promittens de non faciendo, numquam potest adimplere ex parte sua.*
3 *Contrauenients contractui potest admitti ad vtendũ illo refectis damno & interesse. Quod non procedit pro quærenda actione. nu. 4.*
5 *Non adimplens præstando interesse dicitur adimplevisse. Quod declara, vt num. 6.*

DECISIO CXCVIII.

FVit per Dominos resolutum, sententiam Rotalem, in qua pronunciatur, D. Catalonum non teneri ad obseruationem transactionis, esse confirmandam. De illius enim iustitia constat ex decisionibus fact. coram R. P. D. meo Litta. Maroldus enim fuit primus contrauentor. † Et ideò non potest iuuari con- 1
tractu vltrò citroque obligatorio, l. Iulianus, §. offerri, ff. de act. empt.

Nec facit, quòd promissio Maroldi erat de non 2
faciendo, & ideo nunquam poterat adimpleri ex parte sua, Bart. in d. §. offerri, num. 3. quia satis est, quòd contrauenerit, ad effectum quod non possit vti dicta transactione.

Nec placuit, quòd si sumus in contrauentione, versemur in terminis, l. si quis maior, C. de transact. à cuius pœnis Maroldus fuit excusatus, non autem in terminis d. §. offerri, quia non proptere à Maroldus potest agere. Non adimplementum enim potest ex contrauentione considerari, & stant simul, quòd ceciderit à commodo contractus, vt in dicto §. offerri, & quòd excusetur a pœnis periurij, & infamiæ, de quibus in d. l. si quis maior.

Nec officit, quod Maroldus præstando damna & 3
interesse, debeat admitti ad vtendum concordia, Gozzad. cons. 171. num. 18. Corn. cons. 37. in fin. vol. 2. quia fuit responsum, huiusmodi conclusionem non procedere, quando quis vult admitti ad purgationem moræ pro quærenda actione, prout vult admitti Maroldus, sed solùm ad euitandam pœnam, l. Thais, §. Stichus, vers. intra, ff. de fideic. libert. Bart. in l. si insulari, qui distinguit, numer. 27. ff. de verb. obligat. Castren. cons. 228 numero 2. vers. 30. aduertendum, vol. 2. Crot. cons. 352. numero 8. lib. 3. Siluan. cons. 85. numer. 12. Et tenuit Rota in causa Tiburtina compro-

promissi, 16. Iunij 1595. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Seraphino.

5 Non obstat, quod in euentum contrauentionis fuerit posita clausula, (alias, &c.) quæ extenditur (aliàs ad damna, & interesse,) & ideo Maroldus præstando interesse dicitur adimpleuisse, vt in causa Romana Cambiorum de Ruspolis, 26. Octobris 1602. & 12. Ianuarij prædicti, coram R. P. D. meo Lancel-

6 loto, † quia decisiones prædictæ loquuntur, quando interesse est idem cum facto, & ideo per talem promissionem non censetur recessum à prima obligatione, l. quod fuore C. de leg. Et fuit dictum in allegata causa Tiburtina.

Romana Emphyteusis. Lunæ 5. Iulij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Finita locatione datur immissio dominis directis pacto, etiam capiendi possessionem propria authoritate.*

2 *Contra tertium possessorem potest agi executiuè.*

3 *Quando requiratur sententia declaratoria quando linea est finita.*

4 *Qui potest capere possessionem propria authoritate, multò magis potest officium iudicis implorare.*

5 *Ex eò quòd linea sit finita, non ideo sequitur, quòd dominus directus possit capere possessionem propria authoritate.*

6 *Tertius successor etiam mediatè potest dare de iure illius à quo mediatè habet causam.*

7 *An, & quando alienatio rei locatæ dicatur facta comprehensis in locatione, vt comprehensis, an verò vt tertijs.*

8 *Res locata facta duobus in solidum, finita linea vnius, accrescit alteri, secus si non est facta in solidum.*

9 *Enunciatiua non probat cum principaliter agitur de enunciato, probat tamen circa factum proprium enunciatum, & circa ea quæ præsumuntur sciuisse enunciantes, & circa actum, qui à partium voluntate pendebat, num. 10.*

D E C I S I O CXCIX.

1 Cum locatio sit finita per obitum Fontanæ, & filij, domus est deuoluta ad dominos directos, secundum glos. in l. vltima, §. fin. C. de iur. emphyt. Et ideo refectis melioramentis, iuxta tenorem inuestituræ danda est immissio, stante facultate capiendi possessionem, de qua in dicto instrumento inuestituræ, vbi habetur, quòd finita locatione, liceat Dominis directis, refectis melioramentis, capere possessionem domus, & pro se ipsis retinere, vt fuit resolutum in causa Pisana domus, 19. Iunij, coram bo. me. Orano, in qua in fortioribus terminis dicitur, quod possessio potest capi propria auctoritate.

2 Non obstat, quòd non potest agi executiuè contra Thomatum tertium possessorem cum titulo; quia cùm Thomatus non habeat titulum à Dominis directis, sed ab illis qui habent causam à dictis Dominis, non potest in plus iuuari, quàm ipsi.

3 Non obstat, quòd requiritur sententia declaratoria super eo quòd linea sit finita, vt per Gabr. cons. 88. in fin. lib. 1. quia Gabriel loquitur in puris terminis, quando prætenditur, lineam esse finitam, & dubitatur, an requiratur declaratoria, vt dominus possit ingredi propria auctoritate, & iste articulus est controuersus, vt per Afflin. in prax. §. 7. limit. 48. numer. 3. In præsenti verò casu, vt dictum est partes conuenerunt, quòd finita locatione, liceat Dominis directis, refectis melioramentis, possessionem domus accipere, & pro seipsis retinere, & de ea disponere ad eorum libitum.

4 † Quare sicuti potuissent capere propria auctoritate, absque vitio, vt fuit resolutum in dicta causa Pisana, Ita multò magis possunt implorare officium iudicis, quod non est denegandum per supradicta. Et tanto magis procedunt prædicta, quia in hoc casu cessat ratio Gabrielis, qui dicit, difficiliùs probari lineam finitam, quàm canonem non solutum, quod non est in casu isto, cùm concessio fuerit facta Fontanæ, & filio, & de obitu vtriusque apertissimè constet.

5 Nec prædictis resistit Fabius, decis. 33. lib. 1. in manuscript. quem allegat Gabr. quia solùm in illa decisione dicitur: linea est finita, † non ideo sequitur, quòd Dominus directus possit ingredi propria auctoritate: quæ ratio cessat, cùm hic sit data facultas capiendi possessionem, refectis melioramentis.

6 Non obstat, quòd locatio duret, quoàd reficiantur melioramenta, vt in instrumento concessionis apparet, & Thomatus tanquam tertius existens in possessione, † & habens causam, licèt mediatè, à Fontana, possit dare de iure Fontanæ, vt per Iaf. in l. indebitè, §. sed si nummi, qui loquitur in fortioribus terminis, num. 15. de condict. indeb. Vbi testatur de communi, & per Socin. in l. 2. num. 16. ff. de excep. rei iud.

Nam respondetur, quòd Sulpitia est parata soluere melioramenta, computatis canonibus non solutis à die subhastationis dictæ domus, saluis tamen iuribus quæ prætendit super huiusmodi melioramentis, & alijs de quibus in actis, & data cautione de restituendo ad omne mandatum Domini.

7 Non obstat, quòd huiusmodi domus fuerit vendita Lælio, & Fabricio comprehensis in inuestitura, & portio Fabricij peruenerit ad Lælium eius hæredem, quare filij Lælij non possunt venire contra factum patris ex regula. Quem de euictione tenet actio, eundem agentem repellit exceptio, l. Vendicantem, ff. de euict. quia filij Lælij sunt hæredes cum beneficio legis, & inuentarij. Vltra quod venditio facta Lælio & Fabricio, non fuit facta vigore pacti in instrumento concessionis appositi, sed tanquam tertijs, quod apparet ex eo quòd alienatio est facta in ipsosmet de consensu ipsorum, & remittitur solutio laudimij, quæ non erat necessaria, si domus fuisset recuperata vigore instrumenti concessionis. Et ideò cù hodie linea sit finita, absque eo quòd filij Lælij contraueniant facto patris, possunt agere ad recuperationem domorum, solutis melioramentis.

8 Nec facit, quòd durat linea Lampodij, & ideo per ius accrescendi, vel non decrescendi ius Fontanæ, fuit acquisitum lineæ Lampodij, vt in causa Veliterna afficius, 20. Iunij 1599. coram Reuerendissimo D. Episcopo Pacen. quia, vltra quòd in præsenti casu locatio est facta ad meliorandum, & quilibet expendit portionem suam, sufficit, quod decisio & Doctores in ea allegati loquantur de locatione facta in solidum, qualis non est locatio de qua agitur, & proptereà minùs resistit tex. in l. codicillis, digest. de vsufruct. legat. quia ibi fideicommissum ab vltimo tantùm moriente censetur esse relictum.

9 Non obstat, quòd non constet, melioramenta fuisse æstimata, nisi per enunciatiuas instrumentorum, quæ non probant, cum principaliter agatur de ipso enunciato. Alex. cons. 136. numero 11. lib. 1. Dec.

 cons.

conf. 348. in fin. & tamen vigore pacti debebant æstimari, quare non potest dari immissio, nisi prius liquidatis melioramentis quæ sunt reficienda.

19 Nam fuit responsum, quod cessat huiusmodi obiectum quia enunciatiua satis probat circa factum proprium enunciatum. Decis. respons. 23. num. 81. lib. 2. Surd. decis. 83. numer. 15. Imò etiam circa ea quæ præsumuntur scinisse enunciantes, Ruin. cons. 141. num. 10. lib. 5 cephal. cons. 192. numer. 38. Et cessat difficultas, quia agebatur circa actum qui à partium voluntate pendebat, & ideo enunciatiua probat. Ayr. cons. 217. num. 7. Et fuit latè deductum in causa Mediolanen. simulationis contractus, 10. Decembris 1603. coram R. P. D. Ottembergho.

Romana Officij. Lunæ 5. Iulij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Subrogatus sapit naturam in cuius locum subrogatur.*
2 *Paripassu ambulant datio fideiussorum, & hypothecatio bonorum.*
3 *Subrogatus in locum Cameræ, quæ hypothecauerat bona, tenetur dare fideiussores, si non est ita idoneus.*
4 *Hypotheca non cadit super officijs.*

DECISIO CC.

Domini resoluerunt, non sufficere cautionem datam per Spadam, de stando iuri, & iudicatum soluendo, quia cum fuerit subrogatus in locum Cameræ, quoad scuta quattuor millia, sicuti Camera tene-
1 batur securum facere Laurentium, † ita quoque Spada tenetur, per regulam, quod subrogatus sapit naturam eius in cuius locum fuit subrogatus; Vt traditur, in l. si eum. §. quo iniuriarum, ff. si quis caut. §. fuerat, instit. de act. cum Vulgar.

Non obstat, quod Camera non sit obligata dare fideiussorem, sed tantum sint obligata & hypotheca-
2 ta bona Cameræ, & ideo Spada non debet in plus teneri, quam teneatur Camera, † quia cum militet eadem ratio, quòd dentur fideiussores, & quod bona hypothecentur, vt per Bart. in l. cum ex pluribus, nu. 4. de solut. Negus. de pig. in primo mem. 5. part. num.
3 1. † meritò cum Spada non sit ita idoneus, prout Camera debet, sicut Camera hypothecauit bona sua, ita ipse dare fideiussorem.

4 Non obstat quod Laurentius sit securus, cum super officijs non cadat hypoteca, quia licet hoc sit verum, tamen non applicatur, cum versemur in emptione facta à tertio, qui se cautelauit & camera dedit cautelas.

Romana Amotionis Insignium. Lunæ 5. Iulij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Quod fit de facto reuocari.*
2 *Pars anterior Ecclesiæ dicitur facies.*
3 *Insignia retinentur ad ostendendum dominium.*
4 *Obseruantia est optima interpres intentionis contrahentium.*

DECISIO CCI.

Visum fuit Dominis sententiam extra Rotam latam, esse confirmandam. † Vult enim, quod
1 insignia posita de facto, debeant amoueri, quod est conforme dispositioni iuris communis, l. vnica, C. ne quis in sua causa.

Nec facit conuentio, quod Societas teneatur reti-
2 nere in facie Ecclesiæ perpetuò insignia Basilicæ Sancti Petri, † quia satis retinuit in parte anteriori discooperta, hæc enim est acies Ecclesiæ, Baldus, in rubr. C. de vendic. liber. num. 2. & facit textus cum glos. in l si quis metallum, vbi etiam Bald. & Ang. C. de pœn. idem Ang. in l. 21. num. 14. ff. de pub. iud. Aret. in tract. de malef. num. 1. in verb. in facie, Felyn. in c. cum non liceat, numer. 2. de præscript. Et tanto magis satisfecit conuentioni, quia ad alium effectum huiusmodi insignia non retinentur, quam ad ostendendum dominium. Bart. in l. stigmata, C. de fabric. lib. 11. Cagnol. in l. 2. num. 177. ff. si cert. petat. Et ideo cum huiusmodi insignia sint posita in facie, & non sit conuentum de certa parte, satis habetur effectus nempe quod ostendat dominium.

Et cessat omnis difficultas, quia insignia per 60. annos fuerunt retenta in loco antiquo, in quo etiam ho-
3 die retinentur. † Quæ obseruantia est interpres intentionis contrahentium, l. 1. de interpretatione, ff. de leg. Gabr. cons. 89. num. 18. lib. 1.

Non obstat Bulla Pij V. quia loquitur de ædificijs, in quibus non adsunt insignia.

Pampilonen. de Iansi. Lunæ 5. Iulij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Non iustitius probatur ex eo quod contra ipsum adsunt tres sententiæ conformes. Item probatur ex reuolutione actorum, num. 3.*
2 *Res iudicata retardatur per restitutionem in integrum.*

DECISIO CCII.

Domini resoluerunt, gratiam, si neutri Ferdinandi, esse iustificatam quoad non ius D. Antonij; quia ipse D. Antonius reportauit contra se tres sententias Rotales, ex quibus satis apparet, de non iure
1 suo. † Res enim iudicata pro veritate habetur, l. res iudicata, ff. de regul. iur. l. ingenuum, ff. de stat. hom.

2 Non obstat, quod sit commissa causa restitutionis in integrum, & ideo res iudicata potest retractari, l. 1. circa fin. ff. de quest. Abb. in cap. suborta, num. 16. & seqq. de re iud. cum alleg. per Antonium Gabr. tit. de rest. in integ. concl. 2. num. 6. Nam ex decisione iam facta, satis constat, D. Antonio non competere restitutionem, quia adhuc manent firmæ decisiones factæ coram Illustrissimo Mantica, in quibus fuit resolutum, non constare de iurepatronatus Communitatis, super quibus decisionibus sunt fundatæ sententiæ Rotales.

3 Ex quibus satis apparet, gratiam, si neutri, Ferdinandi esse iustificatam, quoad non ius D. Antonij. † quia ex reuolutione actorum, probatur huiusmodi negatiue, vt fuit notissimè resolutum coram me in causa Alerien. beneficij 28 Iunij præteriti

Montis

Montis Regalis Iurisdictionis. Lunæ 15. Nouembris 1604.

SVMMARIVM.

1 A verbis claris non est recedendum.
2 Singula officia singulis sunt committenda, maximè si dentur in titulum, & nu. 4.
3 Ordo in sacris celebrandis est seruandus.
5 Sacristia, nomen est iuris continens curam de ijs quæ ad Thesaurum Ecclesiæ pertinent.
6 Bulla procedens per viam legis futura complectitur.
7 Quod debetur certo generi personarum, extra illud dari non potest.
8 Non prohibitus facere aliquem actum, potest illum pro suo arbitrio facere, dummodo alter nō habeat priuilegium, vel consuetudinem præscriptam, nu. 9.
10 Genus comprehendit omnes suas species, & idem operatur quoad species, quod species quoad indiuidua nu. 12.
13 Quilibet in re sua est moderator, & arbiter.
14 Quælibet Ecclesia vnam habet Sacristiam pro seruitio Ecclesiæ, secus pro capellis, vel alijs.
15 Obseruantia non attenditur, quando verba dispositionis sunt clara.
16 Probatio dubia non releuat.
17 Facultas augendi, & minuendi, non operatur, vt possit substantiam immutare.

DECISIO CCIII.

MAior pars Dominorum censuit, Reuerendissimum D. Archiepiscopum, non potuisse construere nouam Sacristiam pro presbyteris, & illius exercitium committere clerico sæculari: quia Bulla Pauli tertij in indiuiduo præcipit, quod Sacristia exerceatur per vnum ex ipsius Ecclesiæ monachis, vtens dicto verbo imperatiuo Bartol. in l. 3. in princ. C. de 1 transact. † Et propterea, cum huiusmodi verba sint clara, ab illis non est recedendum, l. non aliter, de leg. 3. Bart. in l. quod constitutum, ff. de milit. testam. & reijciunt omnem interpretationem, l. 3. C. de lib. præt. Curt. sen. cons. 29. numer. 7. Aym. cons. 294. sub nu. 6. vers. 3. principaliter.

Et hæc dispositio, quod per vnicum Sacristia custodiatur, videtur conformis dispositioni iuris commu-2 nis, † per quam singula officia singulis sunt committenda personis, capit. cum singula, in princ. de præben. in 6. Et deputatio vnius capitis pariter correspondet omni iuri, & in apibus vnus etiam Princeps, grues vnam sequuntur, Imperator vnus, & Roma ipsa ab initio duos reges habere non potuit, & in vtero Rebeccæ Esau & Iacob bella gesserunt, cap. in apibus, 7. quæst. 1. Barbat. cons. 40. num. 68. & 72. vo. 4. Et quando Sacristia datur in titulum, est tex. in cap. vnico, de offic. Sacrist. Nec adest ratio diuersitatis, quando Sacrista est manualis, & tanto magis, quia alias tur-3 baretur ordo in Sacris celebrandis, † qui alioquin seruandus est, ad text. in l. prolatam. C. de sent. l. a §. prius, ff. de vulg. vbi Bart. Pont. Imolen. consil. 171. nu. 12. & 13.

4 Et cum prædictis concurrit etiam generalis consuetudo, quælibet enim Sacristia habet vnicum Sacristam, & in Ecclesijs Cathedralibus vbi officium Sacristiæ non datur in titulum, solet deputari Canonicus, qui curam Sacristiæ exerceat per custodem, & alios officiales. Vnde meritò in Ecclesia Montis Regalis deputatur monachus, nam cum ista Ecclesia sit Cathedralis regularis, monachi sunt loco Canonicorum. Vtin specie, de Ecclesia Montis Regalis dicit Abb. in cap. causam quæ, numer. 8. & seqq. de iudic. vbi Doct. communiter. Et fuit firmatum in hac causa 8. Martij præteriti.

Nec placuit Dominis, quod debeat intelligi Bulla de Sacristia tunc existente, & quod cum monachus sit amouibilis ad nutum Archiepiscopi, cura resideat penes ipsum, & non penes monachum qui exercet. Et ideo potest ad libitum suum alium deputare, etiam 5 sæcularem, † quia Sacristia ibi est nomen iuris, vt in cap. vnic. de offic. Sacrist. continens scilicèt curam de ijs quæ ad thesaurum Ecclesiæ pertinent. Et cessat dif-6 ficultas, † quia cum Bulla procedat per viam legis, futura amplectitur, cap. fin. de constit. Bart. in l. 6 ita num. 2. ff. de aur. & arg. leg. Imol. in Clemen. fin. num. 21. de script. Et licet quoad deputationem sit liberum D. Archiepiscopo, eligere quem maluerit ex mona-7 chis, non potest tamen eligere extraneum, † cum vigore Bullæ Sacristia sit debita certo generi personarũ. Put. decis. 164. lib. 2. Verall. dec. 313. lib. 1. in manuscript. Et fuit resolutum in causa Vlixbonen. prioratus, 1. Februarij 1602. coram Illustrissimo Domino meo Cardinali Seraphino. Et ista pretensio nec etiam placuit Dominis, qui contra decisionem sentiebant.

Prout nec ijsdem placebat, quod Bulla propter monachorum inducat necessitatem, ex quo ipsi coguntur subire onus Sacristiam exercendi, ex parte verò Domini Archiepiscopi facultatem, quia ex tenore Bullæ apparet, quod dat formam; cum aliqua denegentur monachis, & aliqua eis tribuantur, & ideò nō debet esse in potestate D. Archiepiscopi eis auferre quod in Bulla conceditur.

Non obstat, quod monachi in Bulla non habent ius 8 prohibendi, ne alia Sacristia confici possit. † Quare D. Archiepiscopus ad sui libitum aliam construere potuit, vt per Ias. in l. quominus numer. 85. ff. de flumin. quia vltra superius deducta, quæ in hoc casu obstant, idem Ias. loco præ. it. lim tat conclusionem; 9 † nisi alius habeat priuilegium, vel consuetudinem præsumptam, quæ limitatio bene applicatur in puncto, quia monachi ex Bulla officium Sacristiæ exercere debent, & propterea non potest alius quàm monachus exercere, & custodire illa quæ ad hoc Sacristiæ munus, scilicèt ad thesaurum Ecclesiæ spectant, † il-10 lud enim genus, (Sacristia,) comprehendit omnes species spectantes ad illam, l. omnes vbi not. Angel. c. de præscript. 30. annorum. † Et qui generaliter loquitur, 11 comprehendit directè omnia particularia, & nullum excludit Feder. de S n. cons. 85 numer. 2. in fin. & num. 3 Et generaliter non minùs operatur, quàm singulorum expressio, l. si duo, in fine, ff. de admin. tut. Socin. & Doct. in l. 1 ff. de vulg. † Et genus idem ope-12 ratur quoad species, quod species, quoad indiuidua, l. si chorus, de leg. 3.

Nec officit, quòd D. Archiepiscopus non possit impediri, quominùs habeat locum pro suis paramentis, quia quicquid dicendum sit, an paramenta, quæ hodie reperiuntur in Sacristia noua, sint acquisita Ecclesiæ, & an possit donare Ecclesiæ paramenta, & demandare custodiam alteri quàm monacho Sacristiæ, non impeditur Reuerendissimus D. Archiepiscopus, ne habeat locum pro custodia suorum paramentorum, & custodiam etiam committat personæ sibi beneuisæ, † quia quilibet in re sua est moderator, & ar-13 biter, l. in re mandata, C. mand. Sed non propterea potest

potest construere nouam Sacristiam, & committere exercitium clerico sæculari in præiudicium monachorum, & facere, quod clerici sæculares sumant paramenta in Sacristia per ipsum confecta, ne hoc modo Ordo Ecclesiæ peruertatur, & dispositio Bullæ Pauli tertij eludatur.

14 Nec releuat, quod non implicat, quod plures Sacristiæ sint in eadem Ecclesia, prout in multis Ecclesijs Vrbis videtur, & etiam in Ecclesia Lauretana. Quia implicat quidem ex prædictis, quod pro seruitio eiusdem met corporis Ecclesiæ sint plures Sacristiæ, stante confusione quæ oriretur in celebrando, & plures Sacristiæ quæ sunt in Vrbe, & in Lauretana Ecclesia non sunt pro seruitio corporis Ecclesiæ, & totius Ecclesiæ, sed certæ Capellæ particularis.

15 Nec subsistit allegata obseruantia, quod clericus sæcularis exerceat officium Sacristiæ, † quia vltra quod obseruantia non attenditur, vbi verba sunt clara. Aret. cons. 115. num. 2. Natt. cons. 318. num. 1. Surd. cons. 426. num. 44. Et esset contrauentio, non obseruantia, testes non deponunt, an ante, vel post Bullæ Pauli tertij
16 fuerit deputatus talis Sacrista sæcularis, † & ideo ista probatio tanquam dubia non releuat, cap. in præsentia, de probat.

Neque ad hunc effectum suffragatur Reuerendissimo D. Archiepiscopo facultas quam habet in Bulla, addendi, vel minuendi, quia vltra responsiones alias
17 datas, † hæc facultas non operatur, quod D. Archiepiscopus possit immutare statum, aut substantiam eius quod in Bulla fuit ordinatum, vt in terminis huius facultatis, licèt in alio casu, dicit Bart. in l. edita, nume. 8. C. de edeo. Intelligitur enim, quod possit addere, vel minuere id quod potest secundum leges, non secundum voluntatem suam, Dec. cons. 146. nu. 9.

Romana Transactionis. Ven. 19. Nouembris 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Non adimplens transactionem, non potest illa vti, sicut contrauenients contractui, non potest illo vti.*
2 *Promittens non facere, nunquam potest adimplere.*
3 *Promittens non facere, si facit implicitè, non adimplet.*
4 *Mora committitur per contrafactum, vel non licitè factum, sicut per non factum.*
5 *Contrauenire quis non potest ijs quæ adhuc non extant.*
6 *Vtraque parte concordiæ contrauenient, censetur à concordia recessum.*
7 *Productio iurium non acceptata à parte, producenti non præiudicat.*
8 *Mora quæ committitur propter factum, est imputabilis.*

DECISIO CCIV.

Domini persisterunt in resolutis, scilicet sententiam Rotalem esse iustam. Maroldus enim contrauenit transactioni, & sic implicitè non adimpleuit.
1 † quare ea vti non potest, l. Iulianus, §. offerri, ff. de act. empt. Et quod contrauenient contractui non possit ex eo iuuari, ex multis regulis iuris fuit resolutum in causa Vrbeuetana castrorum, 11. Ianuarij 1574. coram bo. me. Oradino.

Non obstat, quod si Maroldus contrauenit, versamur in dispositione, l. si quis maior, C. de transact. à cuius pœnis fuit excusatus, & non in terminis. l. Iulianus §. offerri, quæ loquitur, quando quis non adimpleuit, † Ex quo Maroldus ad implementum nunquam
2 præstare poterat, cum promisisset non facere. Bart. in d. §. offerri, num. 3. Nam respondetur, quod Bart. dicit, quod promittens non facere, nunquam potest adimplere, si verò fecerit, & contrauenerit, non propterea dicitur, quod non censeatur non adimpleuisse, ad effectum, vt intret dispositio, §. offerri, † quia qui pro-
3 misit non facere, & facit, implicitè non adimplet, l. qui non facit, ff. de reg. iur. † Et mora ista committi-
4 tur per contrafactum, vel malè factum, seu non licitè factum, sicut per non factum. Aret. cons. 156. in fin. Et propterea cum Maroldus implicitè non adimpleuerit, & per consequens fuerit in mora, intrat dispositio, d. §. offerri.

Nec est verum, quod Q. Iacobus fuit primus contrauentor, ex quo in concordia assignauit Maroldo creditum iam exactum, † quia contrauentio non po-
5 test considerari ex ijs quæ erant antequam concordia fuisset deducta in esse, ad text. in l. eius qui in Prouincia, ff. si cert. pet. Vltra quod in fine concordiæ dictus Iacobus promiserat de euictione. † Et tandem si vtra-
6 que pars contrauenit, censetur concordia rupta, & ab ea mutuo consensu recessum. Paul. de Castr. cons. 70 numer. 8, versic. secundo, quia postquam Rex, lib. 1.

Non obstat, quod Iacobus fuerit vsus huiusmodi transactione, eam pro ducendo in iudicio criminali contra Maroldum, quia eum Maroldus contrauenerit dictæ transactioni, criminaliter agendo, & ipse Iacobus produxerit hanc transactionem ad repellendum Maroldum, qui propterea non acquieuit, † non ideo
7 sequitur, quod huiusmodi productio non acceptata per Maroldum, Iacobo præiudicet. Paris. consil 115. nume. 31. vol. 1. Ottesch. decis. 39. nume. 8. Surd. cons. 51. numer. 94. lib. 2. Vltra quod etiam post dictam productionem Maroldus contrauenit, post sententiam enim inquietauit dictum Iacobum coram illo iudice criminali.

Nec prædictis resistit decisio Put. 340. lib. 1. quia in illo casu pars in totum non adimpleuerat, & ideo fuit factum pro ad implemento, & pars obtulit adimplere, & ideo postmodum actor non poterat negare se velle stare transactioni. Vnde termini sunt longè diuersi.

Nec obstat quod Maroldus hodie vult præstare interesse Iacobo, quia vltra responsiones datas in alia decisione, quæ placuerunt Dominis, cum contrauentio Maroldi sit non adimplementum, & mora, vt supra ostensum fuit, non debet admitti præstando interesse, ex quo peccauit in faciendo. † Et ideo hæc mo-
8 ra est imputabilis. Grat. qui de communi, cons. 93. nu. 63. & 77.

Theanen. Census. Veneris 19. Nouembris 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Census reseruatiuus est iustus, & per eum transfertur dominium vtile, & directum.*
2 *Bulla Pij V. de censibus, non loquitur de censu reseruatiuo.*

DECISIO CCV.

Absque difficultate fuit resolutum pro validitate census. Contractus enim iste, per quem habens domi-

dominium rei eam alteri tradit, quoad dominium vtile, & directum pro certa quantitate annuatim soluenda est licitus, vt not. in cap. Constitutus, de relig. dom. ca. quæsitum 1. quęst. 3. Bart. in l. 1. §. 1. num. 4. ff. de publican. Imol. in capit. ad audien. col. 2. numer. 4. de reb. Eccl. non alien. Couar. var. resolut. lib. 3. capit. 7. nu. 1. versic. sic & census. Et tradunt omnes summistæ in verb. Census.

Non obstent ea quæ opponuntur contra dominium D. Forcellati, quia tendunt ad infringendam transactionem, de cuius validitate suo tempore videbatur.

Neque hic est agendum de formula Bullæ san. me. 2 Pij V. † quia Bulla non loquitur in censu reseruato in translatione rei, sed in emptione & venditione censuũ mediante pecunia. Vnde termini sunt longè diuersi.

Pampilonen. Parochialis de Stella Merc. 24. Nouembris 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Parte opponente, nullitates in primis sunt reuocandæ, & nu. 3. secus parte non opponente, nu. 2.*

4 *Innocentiana habet locum, quando sententia est nulla ex inordinato processu vel omissione iuramenti super perhorrescentia, non autem procedit quod alias nullitates.*

5 *Mandatum generale sufficit ad ratificanda omnia gesta, contra, num. 6.*

D E C I S I O CCVI.

DOmini dixerunt, quod nisi Abbas cedat nullitatibus, debet proferri sententia reuocatoria, 1 † quia parte opponente, in primis nullitates sunt reuocandæ. Bart. in l. cum quærebatur, num. 4. ff. de re iud. Rot. decis. 2. de lit. contest. in antiq. & 8. in fine de rest. spoliat. in nou. Cæs. de Graff. decis. 9. de caus. poss. & propr. Put. decis. 27. lib. 6. cum alijs per Vant. de nullit. ex quod & infra quod tempus, num. 11.

2 Non obstat, quod cum ex decisionibus factis coram Illustrissimis Dominis meis Cardinali Seraphino & Pamphilio constet de iustitia sententiarum, potest simul pronunciari super nullitatibus, & iustitia, vt per 3 Ægid. decis. 295. † Quia hæc conclusio procedit, parte non opponente, secus autem parte opponente, Cæs. de Graff. decis. 9. num. 8. & 12. qui alias decisiones refert, de caus. poss. & propr. & 11. numer. 3. de sent. & re iudic. Verall. decis. 264. lib. 1. in manuscript. Pat. decis. 7. numer. 1. & 3. lib. 4. Ferret. cons. 265. numer. 4. Et fuit resolutum in causa Viterbien. rescissionis contractus, prima Iulij 1569. coram Finetto & alias sæpius.

Nec ad hunc effectum Innocentiana aliquid suffra- 4 gatur, † quia procedit quando sententia est nulla ex inordinato processu, vel ommissione iuramenti super perhorrescentia, non autem comprehendit alias nullitates maximè ex tribus, prout est ista, nempe ex defectu mandati, &c.

Non obstat, quod postea fuerit datum per partem mandatum in personam D. Caparossi, cum clausula 5 cum ratificatione gestorũ. († Et idem per tale mandatum censentur ratificata omnia gesta per D. Caparossum, antequam haberet mandatum. Castren. in l. Iulianus, numer. 7. ff. qui satisd. cog. quia verba mandati 6 sonant in futurum, non autem in præteritum, † Vltra quod aliqui ex Dominis dicebant, requiri speciale mãdatum, vt per Ruin. cons. 62. nu. 27. lib. 5.

Patauina Decimettæ. Lunæ 29. Nouembris 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Agens remedio,* L. CONDVCTORES, C. LOCAT. *debet probare, in locatione contineri totũ id quod petit.*

2 *Indefinita in materia probatoria non æquipollet vniuersali, secus quãdo omnium particularium est eadem ratio, & conditio, num. 3.*

4 Dec. IN CONS. 146. NVM. 15. *declaratur.*

5 *Aliud est decimare locum aliud in loco.*

6 *Sequentia declarant præcedentia.*

7 *Indefinita habetur pro particulari, quando non est eadem ratio, & conditio quod totum & partem, & nu. 10.*

8 *Denominatio sumitur à natura rei denominatæ.*

9 *Locatio non probat verum annuum valorem.*

10 *Nemo præsumitur iactare suum.*

11 L. CONDVCTORES, *non est locus, quando constat de non iure agentis.*

12 *Parochus habet assistentiam iuris communis in decimis.*

13 *Conductor negans rem conductam restituere, dicitur spoliare.*

14 *Ecclesia non potest agere spolio contra parochialem Ecclesiam, pro decimis existentibus in ipsa parochia.*

15 AMPLVM *idem significat quod palus exsiccata.*

16 *Dictio,* EISDEM *est demonstratiua, & relatiua ad superius nominata, & nu. 18.*

17 *Sicut dictio* INFRA SCRIPTIS.

19 *Verba quæ stant consequutiuè, non ampliant antecedentem dispositionem.*

D E C I S I O CCVII.

VNanimi Dominorum consensu fuit resolutum, prout alias etiam sub die 23. Ianuarij 1602. Reuerendissimo Abbati Carcerum non competere remedium, l. conductoris, C. locat. super tota & integra decima villæ Baonis. † Agens enim huiusmodi re- 1 medio debet probare, in locatione contineri id quod petit Barbat. consil. 50. col. 10. sub num. 3. versic. in contrarium, lib. 1. Afflict. decis. 12. Conrad. lib. 3. Miscel. iur. cap. 2. numer. 10. Doct. communiter, in l. si quis conductionis, vbi Bart. in fin. versic. vltimo oppono, C. locat. Modern. de recuper. remed. 11. nu. 31. & 38. In præsenti verò casu Abbas non docuit se locasse totam & integram decimam villæ Baonis, sed decimam seu ius decimandi in loco Baonis, (detta la Decimetta,) † quæ verba decimam, seu ius deciman- 2 di, cum sint indefinita in materia probatoria, non æquipollent vniuersali, vt post Innoc. Alexand. & alios Aym. cons. 33 numer. 16. latè Surd. consil 431. numer. 68. vbi id concludit etiam in probatione quæ fit ex instrumento.

Nec applicatur conclusio, quod quando omnium 3 particularum est eadem ratio & conditio, indefinita affirmatiuè prolata æquipollet vniuersali, & per Dyn. in proœm. reg. in 2. quæst. versic. sed dicendum est. Dec. cons. 30. Bald. 384. nume. 4. vol. 5. Et dicitur

citur esse in puncto conf. Dec. 146. num. 15. versic. vltimò non obstat. † Nam Dec. loquitur in casu quo vinea fuerat, non indefinita, sed particulari appellatione denominata, & sic bene intelligebatur locatum pro tota vinea. In præsenti verò casu locatio comprehendit decimam villæ Baonis, vt fortè dici possit intrare conclusionem prædictam, sed decimam, sed ius decimandi in loco Baonis. † Et aliud est decimare locum, aliud verò in loco, ad text. In capit. fin. & ibi Abb. in princ. & numer. 2. de præben. Cassad. decis. 11. in princ. eod. tit. Maximè stante restrictione sequenti, nempe (detta la Decimetta.) † Sequentia enim declarant præcedentia, l. si seruus plurium, §. fin. & l. qui filiabus, de legat. 1. Et quantitate pensionis librarum trium, videlicet, bol. 45. quæ censetur conformis fructibus locatis, vt per gloss. & alios in prima decis. alleg. Et prædicta etiam corroborantur ex licentia data fratri Federico, finita locatione, vbi dicitur, de certa decimetta in villa Baonis.

Vltra quod in hoc casu visum fuit, vt infra dicitur, non esse eandem rationem, & conditionem ad totam decimam, quæ ad partem. Et licet etiam indefinita habetur pro particulari. Alexand. cons. 55. num. 16. vol. 4. Gabr. cons. 84. num. 45. cum alijs per Surd. d. cons. 431. num. 67.

Necplacuit Dominis, quod illa denominatio (decimetta) sit ad differentiam aliarum decimarum maiorum, quas habet Abbas; quia cum hæc denominatio correspondeat quantitati pensionis, † non debet sumi ab extra, sed ab eo quod in ipsa re denominata plurimum pollet, & in ipsa est potius. Alexand. cons. 7. num. 3. & seqq. Vol. 7. Ioann. de Montu Sperell. cons. 43. num. 16. Put. Imol. cons. 165. numer. 20. Olasch. decis. 105. nu. 10.

Nec facit, quod secundum opinionem Quam Rota seruat, ex locatione non probatur verus valor annuus rei, vt per Cassad. decis. 20. super regul. Rutn. consil. 35. numer. 36. lib. 1. quia hic non agitur de probando vero annuo valore, sed ad inducendam solam præsumptionem, quod pensio censeatur correspondere fructibus locatis, quia non est verisimile, quod decima villæ Baonis quæ respondet vltra scuta 300. fuerit locata pro bolen. 45. † cum nemo præsumatur iactare suum, cum de indebito, ff. de probat.

Remanet quoque sopitum aliud fundamentum decisionis, nempe, † quod cum notoriè constet de non iure Abbatis, vt infrà dicetur, dato etiam quod tota decima fuisset locata, non est locus dispositioni d. l. conductores, vt per Modern. qui alios refert, de recup. poss. remed. tt. nume. 44. eo quo magis, quia ante huiusmodi locationem factam fratri Federico, vti gubernatori Ecclesiæ Sancti Fidentij vocitæ Conuentui Arrestis, constat priorem dicti Conuentus, vltra assistentiam iuris, † quam habet vti parochus, cap. cum contingat, de decimis, fuisse in possessione decimarum, vt in summario, numer. 6. 9. 12. & seq. Et ideo videtur cessare hoc remedium. Alexand. in l. prima, §. si vir, num. 6. ff. de acquir. poss. Grat. cons. 50. num. 16. & seqq. vol. 1. Curt. Ien. cons. 70. nuuer. 2. Et cessat difficultas quia cum conductor restituere negat, spoliare dicitur, l. colonus, ff. de vi & vi armat. Alex. consil. 33. numer. 3. lib. 6. Cephal. cons. 47. numer. 40. lib. 1. † Ecclesia autem non potest agere spolio contra parochialem Ecclesiam, pro decimis existentibus in ipsa parochia, cap. ad decimas, vbi gloss. in verbo, præsum. nisi, de rest. spoliat. in 6. nisi probet vtcumque immemorialem, vt per Ægid. decis. 455. vel habeat titulum coloratum, Verall. decis. 306. par. 3. In præsenti verò casu nec immemorialis, nec titulus coloratus adest, quia donationes factæ Conuentui Carcerum de anno 1180. & 1189. non loquuntur de tota, & integra decima villæ Baonis.

Nec iura producta pro parte Abbatis suffragantur. Nam, vt resolutum fuit 14. Nouembris 1603. omnia illa iura loquuntur de decimis noualium Paludis.

Nec minus suffragatur cessio tibi facta à presbyteris Baonis, vt in summario Abbatis, num. 5. quia vt ex lectura patet, presbyteri Ecclesiæ sancti Fidentij Baonis prætendebant decimas amplorum, siue noualium, quæ Prior Carcerum possidebat, & tenebat in curia, & quibus Baonis, hoc est, terrarum Conuentus Carcerum positarum in palude Baonis. † (Amplum) enim idem est, quod palus exsiccata, vt in dicta decisione 14. Nouembris fuit firmatum. Non tamen dicti presbyteri prætendebant decimas terrarum, & vinearum quas Prior Carcerum proprijs manibus, & sumptibus aboriebat, seu excolebat. Et super hac prætensione, mediante solutione f . . . presbyteris librarum 16. monetæ Venetæ, ipsi refutarunt, dederunt, & concesserunt decimas, & ius decimationis, & omne ius quod in eisdem decimis, siue in iure decimationis pro sua Ecclesia de Baone habebant. Et sic ista transactio loquitur de iure presbyterorum super decimis bonorum possessorum per Priorem Carcerum in Palude Baonis. Et cum presbyteri remittant ius quod in eisdem decimis habebant, intelligitur de dictis decimis bonorum Prioris Carcerum in Palude. † Dictio enim (eisdem) est demonstratiua, & relatiua ad superius nominata. Dec. consil. 262. in princip. versic. 2. facit. Ruin. cons. 101. numer. 9. vol. 2. & refertur solum ad ea quæ in oculis legi possunt. Et perinde habendum est, ac si fuisset dictum, eisdem decimis super bonis Prioris Carcerum in Palude Baonis, † vt te dictione (infrascriptis,) dixit Bart. in l. qui liberis, § hæc verba, in fin. ff. de vulg. Imol. in l. si quis filium sam. §. fin. ff. de acquir. hæred. vbi Aret. hanc decisionem ait verissimam esse. Ruin. cons. 29. nume. 4. & sequent. vol. 2. † Et in puncto huius dictionis, (eisdem,) Surd. decis. 125. nu. 1. Versic. facit etiam.

Nec obstat, quod post verba, (in eisdem) sequuntur verba, (siue in iure decimationis.) † quia stant consequutiue ad verba, (eisdem decimis,) nec ampliant vltra id quod actum est in transactione. Castr. cons. 30. circa fin. vers. sed certè in ita supradicta, vol. 1. Ruin. cons. 88. num. 10. & seq. vol. 3. Rol. consil. 89. nu. 48. vol. 1.

Ex prædictis remanet quoque probatum id quod dicebatur in primo fundamento, non esse eandem rationem & conditionem, ad totum quæ ad partem. Et sic indefinita non æquipollet vniuersali, cum titulus Abbatis non comprehendat totam decimam villæ Baonis.

Alia vel sunt sublata ex alia decisione, vel non egent responsione.

Assisiensis Census. Lunæ 29. Nouembris 1604.

S V M M A R I V M.

1. *Notarius attestans, aliquem manualiter, & in continenti recepisse, & ad se traxisse pecuniam, &c. probat numerationem, &c. num. 30. etiam si non adsit verbum,* NVMERAVIT, *num. 2. Admittitur tamen probatio in contrarium, num. 4.*
5. *Simulatio non præsumitur, nisi probetur.*
6. *Census non potest imponi super quantitate incerta in indiuiduo, & loco.*

7 Pro-

7 *Protestatio quod quis intendit in omnibus censum constituere iuxta bullam Pij V. operatur, vt censu sit validus, non obstante aliquo defectu.*
8 *Interpretatio ita debet fieri, vt excludatur contractus illicitus.*
9 *Pereunte in parte re super qua census est impositus si altera pars quæ remanet, est capax in totum, census sustinetur in totum.*
10 *Hypotheca non potest constitui super re aliena, quæ tamen potest vendi, sed venditio non tenet in domini præiudicium.*

DECISIO CCVIII.

Domini resoluerunt, censum esse validum. Fuit enim impositus super rebus certis designatis, 1 mediante pecunia numerata, † de qua numeratione constat ex attestatione notarij, quod recepit in contanti, in sui & testium præsentia, & pecuniam ad se traxit in tot Paulis argenteis, & scutis, auri in auro. Quæ quidem attestatio probat numerationem, Bart. in l. si ex cautione, numer. 14. C. de non numer. pecun. & in l. singularis, num. 22 ff si cert. pet. vbi Ias. nume. 48. & Dec. 35. Et fuit resolutum in causa Bononien. census 24. Aprilis 1600. coram Illustrissimo Domino Cardinali Pamphilio, & postea anno sequenti Decembris coram me in causa Romana depositi de Altonitis.

2 Nec facit quod in ista attestatione notarij non adsit verbum (numeratum) iuxta doct. Bart. in l. singularis, num. 23. ff. si cert. pet. vbi dat cautelam, quod notarius non ponat verbum (numerauit) & si interuenerit realis numeratio, quem sequitur Ias. ibidem, nu. 25. Alex. cons. 179. numer. 4. in fin. & nume. 6. lib. 2. † Nam 3 fuit responsum, sufficere, quod adsint verba illa, (recepit in contanti, & pecunias ad se traxit in tot Paulis argenteis, &c.) quæ excludunt simplicem confessionem de recepto, & denotant realem numerationem, & veram traditionem, Bald in d. l. si ex cautione, nume. 14. C. de non num. pec. Bart. in l. si ita stipulatus, §. Chrysogonus, Alex. num. 14. vers. quia quando notarius, ff. de verb. oblig. Et fuit resolutum coram R. P. D. meo Millino in causa Florentina bonorum, 17. Aprilis 1592. & postea de anno 1599 in causa Bononien. census, 15. Febr. coram R. P. D. meo Penia Decano.

4 Non obstat, quod huiusmodi attestatio notarij admittat probationem in contrarium, vt fuit resolutum in causa Senogalien. census 26. Aprilis 1591. coram R. P. D. meo Decano, & hic videatur satis constare de simulatione huius numerationis, cum antea fuerit venditus census pretio scutorum 1500. absque eo quod interuenerit pecunia numerata, & post paucos dies redemptus, & postmodum emptus census de quo agitur, quia retrouenditio potuit ex eo fieri, quod primus census non fuerat validus, sed non inde sequitur, quod pretij secundi census numeratio fuerit simu-5 lata, cum de ea constet ex attestatione notarij. † Et simulatio non præsumitur, l. quamuis, vbi Bal. C. si quis alteri, vel sibi Dec. cons. 491. nu. 4. Surd. cons. 425. numer. 54.

6 Nec releuat, quod census fuerit impositus super rebus certis finibus designatis, & super tanta quantitate dictorum bonorum, quanta supperat ad reddendum annuum fructum census, quæ pactio repugnat constitutioni Pij V. ex quo ista quantitas remanet incerta, cum non appareat quæ, & in indiuiduo & in quo loco sit. Bertran. cons. 337. num. 4. & 5. lib. 1. p. 1. Rumin. cons. 136. ante fin. lib. 1. latè Rumin. iun. cons. 295. num. 43. & seqq. Nam fuit responsum, quod 7 in instrumento adest protestatio, quod census intelligatur in omnibus, iuxta formam dictæ constitutionis. † Et ideo cum sit impositus super rebus certis finibus designatis, hæc protestatio operatur, vt, non obstante dicta pactione, census remaneat validus super dictis rebus. Bart. l. non solum. §. morte. numer. 24. Alex. nume. 13. & 14. ff. de nou. oper. nunc. Gabr. cons. 47. nume. 8. lib. 2. Et fuit resolutum in causa Beneuentana census. 19. Martij 1593. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Pamphilio, & coram eodem in hac causa 9. Iunij huius anni, qua die S. R. E. Cardinalis creatus fuit. Sed cessat omnis difficultas, † quia 8 illa verba, (& super tanta quantitate,) debent applicari ad intellectum sanum, bonum, ciuilem & vitio carentem. Rot. decis. 10. nu. 4. & 5. de testamen. in antiq. & vt excludatur contractus illicitus. Alex. cons. 191. nume. 6. lib. 2. Et ideo debent intelligi in casu quo res super qua imponitur census periret, vel infructuosa remaneret pro parte, & tamen pars quæ remaneret esset capax pro solutione census. † Quo casu cen- 9 sus in ea parte remanente sustinetur, vt fuit resolutum in causa Romana census, 30. Octobris 1602. coram R. P. D. meo Millino. & prius in simili causa 14. Ianuarij eiusdem anni coram R. P. D. meo Sacrato.

Nec officit, quod census fuit impositus super rebus communibus inter Andræam, & Cæsarem, & ideo remaneret inualidus, † quia licèt res aliena possit vendi, 10 non tamen potest in ea constitui hypotheca, l. rem alienam, ff. de pign. 3. mem. 2. par. nu. 52. Et etiam ipsa venditio in domini præiudicium non tenet, l. alienum C. de furt. vbi Bald. Rol. con. 60. nu. 56. & seqq. lib. 4. Quia cessat hæc difficultas, cum bona fuerit donata per Cæsarem Andreæ fratri, & ideo tanquam super bonis proprijs ipsius Andreæ, poterat census imponi.

An autem hæc donatio fuerit valida, ita vt per eam fuerit translatum dominium in Andræam, ad effectum quod impositio huius census sustineatur, erit particulariter videndum.

Agrigentina Sancti Angeli. Veneris 3. Decembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Concessio semper intelligitur, sine præiudicio obtinentis.*
2 *Tertius non potest dare de iure tertij.*
3 *Iuspatronatus probatur per testes de publica voce, & fama cum præsentationibus spatio 50 annorum effectum sortitis, vel ex solis præsentationibus spatio 100. annorum effectum sortitis.*
4 *Episcopus non potest concedere priuilegium contra dispositionem Conc. Trid. sess 25 cap. 9. de reformat.*
5 *Non est facienda mentio in gratia, de ijs quæ Papam non retrahunt à concedendo.*

DECISIO CCIX.

Non obstantibus nouiter deductis, adhuc Domini censuerunt, Breuia non esse subreptitia. De possessione enim Francisci Cælestis non erat facienda mentio, † quia concessio semper intelligitur facta sine 1 præiudicio obtinentis, cap. consultationibus, de donat. † Vltra quod, cum Franciscus non sit detentor, 2 non potuit Confraternitas iure de iure ipsius ad impediendam executionem Breuis. Alb. in cap. 1. diuus, de fallacijs, numer. 4. vers. po esta iste, de cler. coniug. Ruin. in cons. 35. num. 30. in fin. & 3. lib. 1. Nulli-

Nullitas enim respiciens tertium ab illo, & non ab alijs, allegari debet. Bart. in l. 2. ff. de except. rei iud. Bald. in auth qui rem, nume. 8. C. de sacrosanct. Eccl. Crot. conf. 119. nu. 8.

Non obstat, quod non fuerit facta mentio possessionis præsentandi Confraternitatis; quia iam fuit responsum in alia decisione, in a. Breui fuisse factam mentionem. Vltra quod, cum non constet de iurepatronatus Confraternitatis ex aliquo titulo, nec ex 3 alijs documentis, † quia ad minus requiruntur testes de publica voce, & fama, & præsentationes effectum sortitæ spatio 50. annorum. ✗ cessantibus testibus præsentationes effectum sortitæ spatio centum annorum, & fuit resolutum causa Barchionen. Voionis 5. Decembris 1597. coram bo. me. D. G[illegible]tio iuspatronatus præsumitur ex vsurpatione. Et si Confraternitas vti titulo qui est in actis, ei non suffragatur, quia ex ipso apparet, quod de anno 1575. fuit concessum Confraternitati priuilegium præsentandi ab Episcopo, eum assertione quod antea nullum ius 4 habebant præsentandi. † Quod priuilegium nihil valet, stante dispositione Concilij Tridentini, sess. 25. cap. 9. de reformat. quæ procedit in vtroque casu, cum habeat decretum irritans, inficiens titulum, & possessionem. Nulla fuit propterea possessio Confraternita-5 tis. † Et ideo cum hæc non retraxissent Papam a concessione, nulla erat facienda mentio. Ægid. decisio 4.

Nec obstat, quod ad effectum, quod censeatur pro-5 hibita Trebellianica, necesse est, quod pia causa sit immediatè substituta vel mediatè, modò fideicommissarius sit purè vel in die si certam grauatus restituere. Secus autem si sub conditione, (si sine filijs,) vt per Crass. qui alios refert, in §. Trebellianica, q. 6. nume. 9. Et ratio differentiæ est, quia in primo casu est certum, quod Ecclesia est successura, in secundo verò casu substitutus primo hæredi non potest impedire detractionem, quia non est priuilegiatus. Et minus etiam pia causa, quia est incertum, an sit successura. Quis rationis in specie pondera: Roman. conf. 206. num. 7 Eman. Costa, in c. si pater, vers. Trebellianica, uumer. 27. de testam. in 6. Pereg. de fideicom. loco superius allegato. num. 55. † Nam in casu de quo agi-4 tur, licet Confraternitas sit substituta sub conditione, [si sine filijs,] tamen Marchegiana numquam habuit filios, & ideo semper Confraternitas fuit certa, quod esset successura. Quare cum hæc ratio Doctorum sit generalis, & adaptetur ad punctum de quo agitur bene illud determinat. gl. in l. milites agrum. de re milit. l. his solis, de reuoc. donat. Ias. in l. Marcellus, nu. 46. ff. ad Trebell. & in auth. non licet, C. de lib. præter. Rim. Iun conf. 4. nu. 8. & seqq. lib. 1.

Non obstat decisio in causa Fauentina fideicommissi, 13. Nouembris 1595. coram R. P. D. meo Litta, quia iste articulus non fuit ibi ex professo tractatus, sed aliquid perfunctoriè dictum. & ibi detractio Trebellianicæ expressè reperiebatur prohibita.

Esina Fideicommissi. Veneris 3. Decembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Confraternitas non est locus pius.*
2 *Ad effectum quod censeatur prohibita Trebellianica, non est necesse, quod sit locus pius, sed sufficit, quod opera pietatis exerceat.*
3 *Item ad effectum, quod censeatur prohibita Trebellianica, necesse est quod pia causa sit immediatè substituta, vel fideicommissarius, mediatè, modo sit purè, vel in diem certum grauatus restituere, secus si sub conditione,* SI SINE FILIIS, *quod tamen declarat vt nu. 4.*

DECISIO CCX.

Dubitaui, an esset locus detractioni Trebellianicæ, cum fuerit factus locus fideicommisso ad fauorem Societatis sanctissimi Corporis Christi, per obitum Marchegianæ filiæ Testatoris, absq; filijs, cui Societas in talem casum fuerat substituta. Et Domini cum præsupposito, quod Societas sit laica conuer-1 tere relicta in opera pia, negatiuè resoluerunt. † Nam licet Confraternitas non sit locus pius. Bald. in l. si quis ad declinandum, §. in omnibus, numer. 19. C. de Episc. & cler. Abb. conf. 31. nume. 2. lib. 1. Imol. Inc. officij, numer. 20. & seq. de testam. Alex. in rubric. de noui oper. nunc. numer. 25. Ant. Gabr. qui de magis communis de pia causa, concl. 1. Hier. Gabr. conf 162. libr. 1.

2 † tamen ad effectum quod censeatur prohibita detractio Trebellianicæ, non est necesse, quod locus sit pius, sed sufficit quod opera pietatis exerceat, quia priuilegium non datur loco, sed causæ, ut reliquntur, Castrancons. 167. numer. 2 lib. 2. Card. Mantic. qui alios refert de coniect. vlt. volunt. lib. 4. tit. 5. art 6. nu. 5. Gabr. de pia causa, concl. 2. nu. 15. Peregr. de fideic. ar. 2. nu. 63. vers. & nota.

Interamen. Compromissi. Ven. 10. Decebris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Quietantiæ probant in præiudicium quietantis.*
2 *Assignatio facta inter partes, habet vim veræ solutionis.*
3 *Solutione eius quod debetur, colligitur obligatio.*

DECISIO CCXI.

Dubitaui, an Marcutio fuerit satisfactum de fructibus census venditi per Fatiolum decursis vsque ad diem cessionis factæ 27. Maij 1590. Et Domini affirmatiuè resoluerunt, quia isti fructus, ad rationem scut. 48 quolibet anno ascendunt à die impositionis, quæ fuit de anno 1586 2. Ianuarij, vsque ad dictam diem cessionis, ad summam scut. 203. 34. & tamen Marcutius habuit in vna manu scut. 91. & 30. vt constat ex quietantijs fact. per ipsum Marcutium, 1 † quæ probant præiudicium ipsius, Alex. conf. 92. numer. 3. lib. 3. Aym. conf. 619. nu. 8. Et postea cum hæredes Ceuoni agerent contra Fatiolum pro fructibus census, hoc est pro scutis 133. 60. & obtinuissent mandatum, Marcutius voluit assumere onus soluendi pro Fatiolo, & excomputare cum dictis hæredibus Ceuoni. † Quæ assignatio facta inter partes, habet 2 vim veræ solutionis. Castr. in l. singularia, prope fin. ff. si cert petat. Afflict. decis. 353 numer. 1. Et sic cum Marcutius habuerit scuta 224. 90. vtique habuit etiam Vltra suum creditum. † Quare solutione eius quod de-3 bebatur fuit sublata omnis obligatio. instit. quib. mod. toll. oblig. in princ.

Sed hæc dicta sunt ex abundanti, quia Marcutius agnouit bonam fidem, & cessit dubio.

Calcia-

Calciaten. & Legionen. Præstimoniorum. Ven. 10. Decembris 1604.

S V M M A R I V M.

1 *In beneficialibus, cùm petitur restitutio, requiritur titulus coloratus, ne detur vitiosus ingressus.*
2 *Agens ad restitutionem, probare debet se possedisse per prius, & partem aduersam nunc possidere.*
3 *Capitulum Ecclesiæ Cathedralis habet intentionem fundatam in conferendo Archidiaconatum, exempli gratia, qui vacat in mense Ordinarij.*
4 *Collatio beneficij quod est simultaneæ collationis, facta ab vno, tenet, altero non contradicente.*
5 *Possessio tradita ab illis qui habent potestatem conferendi, habet vim collationis.*
6 *Possessio probatur per instrumentum, non existente alio in possessione.*
7 *Possessio in Ecclesia Cathedrali, vel collegiata, debet capi Capitulariter.*
8 *Per possessionem Ecclesiæ, alio non existente in possessione censetur capta possessio etiam bonorũ.*
9 *Restitutio non conceditur, quando notoriè constat de non iure petentis.*
10 *Secundum extremum in spolio probatur ex sustentatione litis, concurrentibus adminiculis.*

D E C I S I O CCXII.

1 DOmini resoluerunt, Ioannem esse restituendum, Constat enim de titulo colorato, † qui in beneficialibus requiritur quando petitur restitutio, ne detur vitiosus ingressus. Rot. decis. 2. de rest. spol. in nou. & 20. eod. tit. in in antiq. & 7. num. 2. de probat. in nou. Cassad. decis. 8. num. 1. de rest. spoliat. Put. decis. 99. num. 5. lib. 1. Achil. decis. 8. numer. 3. de trienn. Et pariter constat de antiquiori sua possessione, & iniusto 2 ei partis aduersæ. † Quæ duo extrema requiruntur, & probari debent ab agente spolio, Innoc. & DD. communiter, in cap. sæpè de rest. spol. Abb. in c. si diligenti, de præscript. Dec. cons. 252. num. 1. vers. est ergo solùm videndum, Alex. cons. 6. numer. 5. lib. 3. Grat. cons. 70. numer. 22. lib. 2. Natt. cons. 562. num. 1. li. 3. Rol. cons. 50. num. 4 & seqq. lib. 2.

Nec obstat, quòd de titulo colorato constat ex prouisione Capituli, & tamen petens restitutionem debet probare, se habere titulum ab habente potestatem instituendi. Rot. decis. 5. de restit. spol. in antiq. 3 † quia cùm iste Archidiaconatus vacauerit in mense Ordinarij, & sit in Ecclesiæ Cathedrali Capitulum habet intentionem fundatam de iure communi, Cassad. decis. 22. de præben. Put. decis. 135. lib. 1.

4 Nec refert, quòd collatio sit multanea Episcopi, & capituli, quia cùm vterque habeat potestatem conferendi insolidum, tenet collatio facta ab altero tantùm, quando de alterius contradictione non constat. Achill. decis. 4. numer. 13. & 14. de præben. Put. decis. 192. num 4. lib. 3.

Minùs facit, quòd instrumentum quod datur, contineat solam electionem Capituli, & non collationem, quia cùm statim vigore illius electionis fuerit 5 tradita possessio per eosdemmet Canonicos, † illa possessio tradita ab illis qui habent potestatem conferendi, habet vim collationis. Rot. decis. 16. de concess. præben. in nou. Put. decis. 120. & 125. lib. 3. Achill. d. decis. 4. de præben. num. 3. & seqq.

Nec etiam placuerunt ea quæ contra primum extremum deducebantur, † quia de eo dictum fuit sufficienter, constare ex instrumento adeptionis possessionis, per l. Prædia, vbi Bart. numer. 1. ff. de acq. poss. l. non idcirco, & ibi Bald. C. de fid. instrum. Put. decis. 369. numer. 8. lib. 1. Et hæc possessio licèt instrumentalis prodest Ioanni, cùm alius in possessione non existeret. Put. d. dec. 360. num. 8. Rot. decis. 21. de rest. spol. in antiq. † Et fuit etiam capta Capitulariter, prout requiritur, quando præbenda est in Cathedrali, vel Collegiata, Cassad. decis. 8. num. 1. de caus. poss. & propr. & decis. 5. num. 3. de iurep. Paleot. decis. 295. Et fuit pluriès resolutum. 6 7

Et ideo non obstat quod dicebatur, non constare, fuisse captam possessionem præstiminiorum de quibus agitur, quia cùm sint vnita Ecclesiæ, vt constat ex vnionibus, & fuerint tanquam talia, vt deponunt testes, possessa ab antecessore Ioannis, † per adeptionem possessionis Ecclesiæ, alio non existente in possessione, censetur quoque capta possessio bonorum. Anchar. in reg. beneficium, ante numer. 12. de reg. iur. in 6. & in reg. sine possessione, num. 20. in fin. eod. tit. Aret. in l. possideri, nu. 8. & in l. cùm hæredes, numer. 5. ff. de acq. poss. Couar. var. resol. lib. 7. ... 16. num. 13. Et fuit pluriès resolutum. 8

Nec officiunt ea quæ deducuntur contra vnionem, quia, vltra quòd super simili restitutione ad præstimonia de quibus agitur, adest res iudicata Rotalis, cuius vigore etiam fuerunt relaxatæ exequutoriales illi requirunt altiorem indaginem. † Et ad impediendam restitutionem debet notoriè constare, de non iure petentis. Rot. decis. 2. vt lit. pend. in nou. & ibi adden. & decis. 2. de rest. spol. par te in nou. Cassad. decis. 3. eod. tit. 9

Quantum attinet ad secundum extremum, controuerti non potest. † Probatur enim ex substentatione litis, concurrentibus adminiculis, nempe prouisione Ordinarij, & alijs Cæs. de Grass. decis. 4. num. 2. de rest. spol. AA. in epit. tit. de vtroque extremo, §. 1. Et fuit nouissimè resolutum in causa Bononien. præceptoriæ 24 Nouembris præteriti, coram Reuerendissimo P. D. Litta. 10

Cesenaten. Lucri Dotis. Merc. 15. Decembris 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Dotem scienter recipiens super bonis Emphyteoticis lucrum dotale ex illis consequi non potest, secus si adsit pactum quòd lucrum dotale sit saluum, quo casu lucrum dotale, saltem aliunde consequetur.*

D E C I S I O CCXIII.

FVit resolutum, D. Herculem teneri assecurare per se ipsum lucrum dotale D. Francisco, quatenus illud consequi non potest super bonis emphyteoticis. Adest enim in capitulis pactum clarum, quòd lucrum dotale sit saluum D. Francisco, quod est seruandum, l. 1. ff de pact.

Non obstat, quòd dos fuit scienter recepta super prædio emphyteotico, & ideo sibi imputare debet D. Franciscus, si rem accepit super qua lucrum dotis consequi non potest. Alex. cons. 176. num. 9. lib. 7. Castren. cons. 59. num. 3. lib. 1 Phan. de luc. dot. gloss. 10. numer. 58. circa fin. quia ideo D. Franciscus, quia des 1

M erat

etiam super bonis emphyteoticis, voluit sibi cauere de lucro dotali per dictam reseruationem, quæ ei suffragatur, l. 4. §. 1. vbi Bart. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. solua. gl. in l. item Labeo, in ver. punct. ff. fam. ercisc. Castren. in l. 1. num. 7. ff. ad leg. Falcid. Dec. cons. 4. in fin.

Minùs etiam obstat, quòd ista bona emphyteotica sint hæreditaria, ex statuto Cesenæ. Quia nihilominùs potest dari aliquibus casus; quo super eis Franciscus non posset habere lucrum, & ideo D. Hercules tenetur per seipsum obligationem facere, quòd lucrum dotale erit saluum prædicto D. Francisco.

Romana Sancti Thomæ. Vener. 17. Decembris 1604.

S V M M A R I V M.

1 *In relaxatione mandati vigore sententiæ inter easdem personas inter quas fuerat iudicatum, requiritur citatio, secundùm equiorem opinionem.*

2 *Communiter opinio non est seruanda, quando conuincitur per rationes concludentes.*

D E C I S I O CCXIIII.

QVia post rem iudicatam ob non interpositam appellationem, fuerat facta exequutio absque alia citatione super eisdem rebus super quas fuerat iudicatum, & inter easdem partes inter quas fuerat pronunciatum, ideo dubitaui an huiusmodi exequutio fuisset valida. Et Domini negatiuè resoluerunt, quia licèt articulus sit dubius, & controuersus, 1 vt per Gabr. de citat. concl. 1. num. 129. & seqq. † tamen æquior est, & humanior sententia, quòd requiratur talis citatio. Alex. in l. à diuo Pio, § in venditione, nu. 30. & seq. ff. de re iud. Cassad. decis. 6. numer. 2. de caus. poss. Et in hac opinione magis incalescunt iura, vt per Alex. in loco citato, Franc. in c. ex parte, nu. 90. de appell. benè Duenn. reg. 94. in 2. ampliat.

Nec facit, quòd contraria sententia videatur magis communis, vt per Gabr. Cassad. & Alex. quia, quicquid dicendum esset hodiè stante quòd multi superuenerunt scriptores non mediocris auctoritatis, 2 qui prædictam opinionem sequuti sunt, † tamen à communi opinione receditur quando conuincitur per concludentem rationem. Felyn. in cap. 1. num. 54. de constit. Gabr. cons. 100. numer. 45. & seqq. & cons. 101. num. 1. vol. 2.

Non obstat, quòd Rot. decis. 25. num. 3. de appellat. in nou. videatur dicere contrarium, quia decisio nihil tale dicit, sed solum additio, quæ allegat Innocentium qui tenet contrariam sententiam, nec mouetur à bona concludenti ratione.

Minùs facit decisio Accoramb. 7 p. 2. quia in casu illius decisionis præcesserat mandatum, & postmodùm fuerat datus quidam nouus exequutor.

Burgen. Admissionis ad habitum. Lunæ 20. Decembris 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Statutum, quòd sufficiat probatio per famam est validum.*

2 *Testes probanda fama, quomodo debeant deponere.*

3 *Actore non probante reus absoluitur.*

4 *Statutum, quòd credatur saluatio, intelligitur nisi subsit causa in contrarium, vt ei non credatur.*

5 *In concursu magis creditur testibus deponentibus de bona fama, quàm de mala.*

6 *Probationi factæ contra statutum, magis creditur, quàm probationi factæ requisitæ à statuto.*

7 *Decisio Doctoris ex vnica etiam ratione sustinetur licèt aliæ non applicentur.*

8 *Verbum ALIQVA intelligitur secundùm subiectam materiam.*

9 *Statutum factum lite pendente, non potest in causa allegari.*

10 *Adstringens se ad duo probanda, debet vtrumque probare, aliàs reò dari debet absolutaria, num. 11.*

12 *Promittens factum alienum, faciendo in se fuit, vel adimplens per æquipollens, liberatur.*

13 *In arbitrio Religionis est, recipere aliquem in Religionem, & retinere durante anno probationis.*

14 *Quod tamen non procedit, in anno probationis, in quo cessante legitima causa non potest eijci, nec pariter eijci potest postquàm admissus fuit ad faciendas suas probationes in Religione Hierosolymitana.*

D E C I S I O CCXV.

DVbitaui an statutum vltimo loco productum per quod cauetur, quòd non recipiatur in milites, qui originem aliquam ab impuris, odium, probabilem, sed nec etiam aliqua fama auditam, quoquo modo traxerint, obstaret D. Francisco de Paez, in casu, & ad effectum de quo agitur, hoc est, vt probationes per ipsum factæ ei non suffragarentur. Et non obstare, vtraque parte informante, vnanimiter per Dominos fuit resolutum. De puritate enim ipsius D. Francisci ex quarto de Torrecremata apertissimè constat ex depositione 84. testium, & ex alijs iuribus ponderatis in decisione R. P. D. mei Lancellotti 26. Ianuarij huius anni cui non est quod addatur.

1 Nec obstat, quòd vigore huius statuti sufficit in probatio per famam. Nàm licèt huiusmodi statutum sit validum, vt per Dec. in c. dilecti, numer. 48. de appell. nihilominùs, vltra quòd testes in contrarium adducti qui sunt tantummodò quatuor, huiusmodi famam minimè probant. † Nullus enim adest, qui dicat esse publicum, & notorium, vel esse publicam vo- 2 cem, & famam, vel saltem publicè audiuisse, iuxta opinionem quam Rota seruat. Verall. dec. 7. lib. 2. & multa requiruntur ad effectum, quòd ista probatio intret, vt per eundem Dec. d. loco, & à dicto, num. 48. vsque ad num. 60. de quibus non est modò agendum, tamen dato etiam, quòd dicti testes probarent famam, non relevaret, quia in contrarium adsunt 84. testes, & aliæ probationes ponderatæ in decisione D. M. Lancellotti, ex quibus optimè puritatis fama probatur, & proinde de contraria fama non liquet. † Et ideò 3 quòd non apparet, obesse non debet, vt in puncto similis statuti dicit eleganter Bald. in l. Diuus, num. 3. vers. similiter si statutum, idem Bald. in l. qui accusare num. 4. vers 2. C. de eden. & in l. item si statutum in fin. C. de periculo tut. & in l. fin. num. 15. vers. ea hoc deciditur, vbi quod ita seruatur in practica, ff. de edendo. & in l. Sacrosanctæ, numer. 7. vbi quòd ita se habet veritas. Dec. in d. cap. dilecti, numer. 60 de appell. Et benè facit in puncto quod dicit Ang. loco præcitato, † quòd si adsit statutum, quod credatur saluatio 4 intelligitur, nisi subsit causa in contrariũ, vt ei non credatur. Et corroborantur prædicta ex Bart. in l. de minore § plurium. nu. 32. ff. de quæst. vbi in terminis similis

statuti

ſtatuti dicit, quòd intelligitur de fama legitima. In caſu verò de quo agitur, dato etiam quòd quatuor teſtes in contrarium adducti probarent famam. Et adeſt ratio cur huic famæ non credatur, quia legitima ea cenſenda non eſt, cùm adſit fama in contrarium.

5 † Et in concurſu magis credatur teſtibus deponentibus de bona fama, etiam paucioribus, quàm deponentibus de mala fama; ex allegatis coram me in cauſa Legionen. Canonicatus 3. Iunij 1603. & in indiuiduo Dec. loco præcitato, num. 61. Quantò igitur magis eſt ſtandum illis teſtibus deponentibus de bona fama cùm excedant in tanto numero, & adſint aliæ quamplures probationes, vt dictum eſt.

Nec prædictis reſiſtit, quòd Bald. in d. l. accuſare, 6 videatur dicere, † quòd ex eo magis credatur famæ probatæ contra ſtatutum, quàm famæ requiſitæ à ſtatuto: quia probationes ſunt pares, & iura partium obſcura, & propterea fauendum eſt reo. Nam licèt hæc ſit bona ratio in caſu illo ponderata per Bald. non propterea tollitur alia ratio, quòd cum fama ſit in cōtrarium, non liquet de fama requiſita à ſtatuto; & vtrumque rationem per ſe in deciſione ſimilis caſus 7 ponderat Bald. in d. l. fin. ff. de eden. † Et ſufficit, quòd deciſio Doctoris ſuſtineatur ex vnica ratione, licèt aliæ non applicentur. §. affinitatis, inſtit. de nupt. l. ſi non lex Ælia Sentia. ff. de hæred. inſtit. Alex. in l. 1. num. 43. ff. de offic. eius, Put. deciſ. 69. lib. 2.

Nec facit, quòd ſtatutum loquatur per verbum, (aliqua fama,) & per verbum, (quoquo modo tra-8 xerint.) Quia verbum † (aliqua,) intelligitur ſecundùm ſubiectam materiam, vt per Dec. conſ. 581. num. 2. Tiraq. in l. ſi vnquam, in ver. omnia vel partem aliquam C. de reuocand. donat. num. 14. & ſeqq. & ideo debet intelligi de fama apta ad excluden. D. Franciſcum, qualis non eſt iſta, per ſupradicta. Vltra quòd deberet habere ortum à perſonis fide dignis, & ex cauſis probabilibus quæ populum ad ſic credendum induxerint. Dec. in loco citato, num. 56. Alia verba, (quoquo modo) intelliguntur ſcilicet aliquo ex aſcendentibus: habent enim relationem ad verbum (traxerint,) quod refertur ad dd. aſcendentes.

9 Et denique huiuſmodi ſtatutum eſt factum longè poſt hanc litem motam, & ideo ad deciſionem huius cauſæ allegari non poteſt, auth. In medio litis non fieri ſacras form. coll. 8. l. leges & conſtitutiones, & ibi Bald. num. 4. C. de leg. Bart. in l. omnes populi, num. 4. verſ. aut ſunt negatiua, de iuſt. & iur.

Nec facit, quòd nihilominùs ſententia de partibus contra Franciſcum remanet iuſta, cùm ipſe ſe adſtrinxerit ad faciendas nouas probationes, & habendum fides ſanctiſſimæ inquiſitionis Toleti, & Logrognio, quibus conſtaret, Didaco Lopez de Ariaz, & Ioanni Lopez de Salazar non ex eo fuiſſe denegatam familiaritatem, quòd eſſent impuri ex quarto de Turre-10 cremata. † & ideo vtrumque tenebatur adimplere, etiam quòd vnum ſufficeret. Abb. in c. licèt cauſam. num. 8. Imo. num. 23. Felin. numer. 43. de probat. idem Fel. in c. 2. numer. 37. de reſcript. quia dato etiam quod Dominus Franciſcus non probauiſſet promiſſa, nihilominùs ſententia de partibus non remanet iuſta, quam in hoc caſu ſi vnum ex præmiſſis ſufficit ad victoriam actori, tamen quia ille vtrumque promiſit 11 probare, & non probauit, † fuiſſet tantummodo danda abſolutoria Reo, vt dicunt Abb. Imol. Fel. & alij præcitati. Sed dicta ſententia excedit fines abſolutoriæ, quia in ea non modo habetur, quòd Franciſcus non ſatisfecit promiſſioni, ſed etiam dicitur probationes eſſe inualidas, & tamen Franciſcus, quoàd nouas probationes ad vnguem adimpleuit vt deciſione domini mei Lanceli. alleg.

Sed ceſſat omnis difficultas, quia etiam quoàd fidē Inquiſitionis, cùm fuerit promiſſio facti alieni, ſatisfecit, † tum faciendo quòd in ſe fuit, tum adimplen- 12 do per æquipollens, vt fuit firmatum 4. Iunij præteriti coram eodem D. meo Lancelloto.

Nec tandem releuat, quòd ſit in arbitrio Religio- 13 nis, aliquem recipere, vel non recipere, prout eſt in arbitrio retinere cū ante anno probationis. Hoſt. in cap. ad Apoſtolicam, numer. 4. Anchar. numer. 2. Abb. num. 3. de reg. quia, quicquid dicendum eſſet ab initio, † in cauſa tamen de quo agitur, ſcilicet poſtquam 14 Religio admiſit ad probationes faciendas non eſt in eius libertate, abſque eius legitima cauſa petentem reijcere, † prout nec poteſt durante anno probatio- 15 nis, vt dicit Collectarius, in d. c. ad Apoſtolicam, num. 19. & admittunt Hoſti. Anchar. & alij allegati, dum volunt, quòd durante anno probationis receptus, ſi mores non placent, poſſit repelli. Hoc enim eſt intelligendum arbitrio boni viri, & ideo quatenùs adſit legitima cauſa. Bart. in extrauag. ad reprimendum, in verbo videbitur, nu. 8. Pariſ. conſ. 65. numer. 5. lib. 1. & conſ. 8. nu. 21. li. 4. Et propterea cum liqueat de nobilitate, & puritate D. Franciſci ex elegantiſſimis deciſionibus Domini mei Lancelloti, nec conſtet, ipſum teneri aliquo ex impedimentis ob quæ quis non eſt capax Religionis, de quibus per Summiſtas in verb. Religioſus, conſtat, iudices Sacræ Religionis grauaſſe Franciſcum. Nec poteſt dubitari, quin S. D. N. poſſit prouidere huic inconuenienti, prout poteſt etiam Epiſcopus, quo àd Religioſos ſibi ſubditos, vt per Calder. conſ. 14. nu. 24. de regul.

Romana Vineæ de Fabris. Lunæ 20. Decembris 1604.

E P I T O M E.

In hac deciſione tractatur, an ſententia lata contra principalem, exequenda contra fideiuſſores, ipſis non citatis, ſit nulla, & multa de liquidatione.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia à qua non appellatur infra decē dies, tranſit in iudicatum, & exequi debet, nu. 2. & 6.*

3 *Clauſula, SI QVID EXEQVENDVM, ſuſpendit exequutionem, donec de iuſtitia ſententia cognoſcatur.*

4 *Sententia lata contra principalem, eſt valida fideiuſſore, contra quem fieri debet exequutio, non citato.*

5 *Fideiuſſor fingitur vnà cum principali condemnatus.*

7 *Fideiuſſor in forma depoſiti, non eſt fideiuſſor facti alieni, & ideo obligatur, c. max. mè ſi ſe obligauit vt principalis, principaliter, & in ſolidum, n. 8.*

9 *Fideiuſſor iudicij, mutata actione, re, vel iudice, non tenetur. Et quando dicatur mutata res, nu. 10.*

11 *Fructus qui ſeruando ſeruari non poſſunt, non præſumuntur durare vltra triennium, & ideo poſt triennium poteſt fieri condemnatio ad eſtimationem, num. 12.*

13 *Procurator non poteſt principali præiudicare ſine principalis ratificatione, nu. 14.*

15 *Deciſio 1165. Seraphini declaratur.*

16 *Principalis non potest ratificare spolium post factam restitutionem.*
17 *Dictio, SVPRADICTIS, est repetitiua omnium præcedentium.*
18 *Vendens cum reseruatione dominij, donec de pretio fuerit satisfactus, ante pretium solutum, dominiũ non transfert, & emptores censentur ex pacto conductores, & apud dominum remanet possessio ciuilis, nu. 19.*
20 *Conductor alienanda interuertit possessionem domini, & quando non.*
21 *Testis iurans extra terminum, dicitur nulliter examinatus.*
22 *Citatio ad videndum iurare testes, debet esse personalis, fallit quando quis semel fuit citatus personaliter ad causam, & posteà domi dimissa copia, n. 23.*
24 *Electio domicilij facta ex eo quod quis non habet sedem permanentem, & reperiri non potest, facit, vt quis citatus domi dimissa copia, habeatur tanquam personaliter citatus.*
25 *Citatus in aliqua habitatione, & post citationẽ comparens in iudicio, videtur illam habitationem approbare pro domicilio.*
26 *Comparitio partis validat citationẽ nulliter exequutam.*
27 *Liber rationum priuatus non probat.*

DECISIO CCXVI.

DVbitaui, an sententia Rotalis liquidatoria fructuum esset exequenda. Et Domini affirmatiuè resoluerunt. † Quia cum constet de re iudicata ob non interpositam appellationem infra decem dies, auth. hodie, C. de appellat. cap. Romana, §. si verò, de appellat. in 6. † & de iustitia dictæ sententiæ, est locus exequutioni, l. 2. C. de exequut. rei indicat. † Clausula enim, (si quid exequendum) cum qua fuit commissa causa, suspendit solum donec de iustitia sententiæ exequendæ cognoscatur, Pascot. dec. 133. Vrral. decis. 180 in fin. lib. 1. in manuscript.

Nec est verum, quod cum agatur de exequutione facienda contra fideiussores qui se obligarunt de restituendo fructus perceptos ad omne mandatum Dominorum, sententia, ipsis non citatis remanet nulla, quia cum isti sint fideiussores iudicij, (fideiussio enim fuit facta coram iudice, & in loco iudicij, & apud acta. Bart. in l. 1. ff. iud. solu. Ruin. cons. 98. numero 4. vol. 5. Surd. cons. 326. numer. 25. lib. 3. & cons. 277. nu. 39. & 46. lib. 2.) ideo sententia lata contra principalem ipsis quoque etiam non citatis, nocet; † finguntur enim vnà cum principali condemnati. Bart. & alij in locis præcitatis, Alex. in l. sæpè, sub num. 17. ff. de iud. Guido Pap. decis. 26. Surd. d. cons. 271. num. 3. & seqq. & cons. 326. numer. 35. Et fuit resolutum coram me in causa Romana fideiussionis 20. Nouembris 1602.

Non obstat, quod fideiussores potuerunt appellare ab huiusmodi sententia, quia cum nec principalis nec fideiussores appellauerint in tempore, † meritò sententia potest exequutioni mandari, vt in puncto Surd. alleg. cons. 271. nu. 32.

Nec placuit, quod cum promiserint factum alienum, nempe quod Ioannes restitueret fructus, debebant citari, ad effectum, quod facerent quantum in se esset, quod restitueret, & quod inde consequerentur liberationem, quia hæc non est promissio facti alieni simpliciter, sed est fideiussio in forma depositi, † & ideo fideiussores omninò tenentur. Cagnol. in l. impossibilium, numer. 4. ff. de reg. iur. Hermanoctius Decius, in l. 4. §. Cato, numer. 378. ff. de verb. oblig. Maran. in specul. disput. 7. num. 23. cum seqq. † Eoque magis, cum fideiussores se obligauerint, vti principales principaliter, & insolidum, quia respectu illorum de Fabris sunt principales, Alex. cons. 32. num. 10. in fin. libr. 4. & cons. 29. num. 36. lib. 7. Aym. cons. 272. sub nu. 13. Mohed. decis. 2. de fideiuss.

Nõ obstat, quod dicti fideiussores fuerunt condemnati ad restituendum æstimationem fructuum quam non promiserunt, & quotiescumque mutatur iudex, res, vel actio, fideiussores non tenentur, l. non à iudice, §. 1. vbi gloss. & DD. ff. de iud. † Quia resp. quod res tunc mutatur, quando de vna re actorus stipulatus est, in iudicatũ solui, & posteà agit de alia, & tunc fideiussor non tenetur, quia eius obligatio alteratur, sed in casu isto non militat præfacta, quia cum fideiussio fuerit de restituendo fructus, † qui, ex quo seruando seruari non possunt, non præsumuntur vltra triennium durare, glos. in l. 1. & ibi omnes, C. si aduers. vsucap. Cor. cons. 104. num. 26. vbi de communi, lib. 2. Et ideo cum de tempore condemnationis, isti fructus extare non possent, † meritò fuit facta condemnatio ad æstimationem. Bart. in l. cum qui, num. 1. ff. de his quib. vt indig. & in l. ex diuerso, §. 1. in fin. ff. de rei vendic. & in l. diuortio, §. ob donationem, numer. 4. & ibi Ias. in fin. ff. sol. matr. Abb. in cap. grauis, num. 222 de rest. spol. Ang. Aret. in §. si quis à non dominos, sub num. 6. de rer. diu. inst. Et fuit resolutum in causa Taraconen. liquidationis fructuum, 17. Maij 1595. coram Illustrissimo D. Cardinali Seraphino. Et cessat omnis difficultas, quia expressè se obligarunt soluere fructus, vel æstimationem.

Nec minus placuit alia nullitas, ex quo non fuit citatus Ioannes Ochoa, † qui tanquam procurator generalis ad lites non poterat præiudicare principali spoliando Fabros. Aegid. decis. 550. Rot. in nou. dec. 7. vt lit. pend. Et ideo omnino erat citandus, Quia cessat hoc fundamentum, cum Petrus principalis habuerit notitiam spolij, illud defendendo, † & ideo per compatitionem censetur rata habuisse gesta per procuratorem. Lancell. de attent. part. 2. c. 1. num. 56. Et ideo benè potuit agi contra principalem non citato Ioanne de Ochoa.

Nec est verum, quod Petrus principalis non potuerit ratificare dictum spolium, postquam Fabri fuerunt restituti, vt in causa Collen. parochialis 11. Decembris 1595. coram Illustrissimo D. Cardinali Seraphino, quia illa decisio loquitur ad effectum, vt spoliatus non possit agere spolio. Nam si qui fecit expensas, non docet de mandato, vel ratificatione illius, cuius nomine possidebat ante dictum spolium; † post eiectionem ratificatio non valet, Et ita loquitur, decis. 9. de rest. spol. in nou. quæ in dicta Collensi allegatur.

Nec releuat, quod cum de tempore obligationis Petrus non spoliasset, sed Ochoa, ratificatio subsequens non potest nocere fideiussoribus, ad effectum, quod Ochoa non deberit citari, cuius intuitu fideiussores se obligauerãt, & ad eorum fauorem est facienda strictissima interpretatio, l. blanditus, C. de fideiuss. l. stipulationum aliæ, §. satis acceptio, ff. de verb. oblig. l. fideiussor magistratuum, §. pro Aurelio, ff. de fideiuss. Nã fuit responsum, quod Ioannes Ochoa semper egit nomine Petri, & fideiussores se obligarunt intuitu Ioannis, Ochoa procuratoris, & non Ioannis, simpliciter, & ideo quamuis fuisset in facultate Petri, ratificare, vel non ratificare spolium, tamen acta facta per Ochoam implicitè afficiebant dictum Petrum, scilicet quatenus vellet ratificare, & ideo sibi imputent fideiussores, si voluerunt intercedere pro eo, qui

gessit

gessit procuratorio nomine, absque legitimo mandato, & subiacere huic futuro euentui ex voluntate Petri principalis.

Minus etiam subsistit iniustitia sententiæ, ex quo condemnatio ad fructus non poterat fieri ad fauorem illorum de Fabris, cùm sententia in spolio non fuerit lata ad illorum fauorem; quia in sententia dicitur, Petrum Matthæum, & alios suprad ctos esse restituendos, inter quos, cùm esset nominatus Petrus Faber, meritò & ipse comprehenditur in hac restitutione. † Dictio enim (supradictos) est repetitiua omnium præcedentium. Surd. decis. 125. num. 1. vers. sicut etiam.

27

Nec releuat, quòd Petrus Faber vendiderit vineā P. Matthæo Vatino, & Paulo Bellono, quia nihilominùs dictus Petrus Faber sibi reseruauit dominium, † donec de pretio integrè esset satisfactum & interim fuit conuentum, quod vinea censeretur locata pro cetta responsione, ne emptores retinerent rem; & pretium n. Quare cum non constet, Petrum fuisse satisfactum de pretio, nunquam dominium fuit translatum in emptores, sed remansit penes ipsum. Bald. in rubr. de con. can. empt. nu. nec. 23. q. 13. Abb. cons. 66. num. 2. p. 1. Dec. cons. 440. in princ. Tiraq. de retract. lign. §. 1. glo. 2. num. 39. Et fuit resolutum in causa Romana notarius Rotæ, 21. Maij 1604. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio. Et idem dicendum est de possessione, quòd semper remanserit penes Fabros, cum locatio fuerit facta pro certa responsione, donec ipsi retinebant dominium. Et ideò cùm donec pretium solueretur emptores essent Conductores meritò non sibi, sed dominio possidebant, l. si quis antè & l. quod meo, in princ. & in l. si aliquam rem, & l. quamuis, ff. de acq. poss. Corn. cons. 40. numer. 6. vol. 4. Alex. cons. 30. num. 3.

28

Nec etiam releuat, quòd in instrumento Faber reseruat in euentum non solutionis facultatem capiendi possessionem propria auctoritate, † quia cum reseruasset sibi dominium, & locasset, hæc facultas intelligitur de possessione naturali, non autem de ciuili, ad trad. per Pat. decis. 419. numer. 4. lib. 2. Mohed. decis. 11. num. 1. de caus. poss. & propr. implicat enim, quod liceat fructus vineæ, & non retineat possessionem ciuilem.

29

Non obstat, quòd postea Paulus Bellonus vendidit portionem suam Benedicto Matinco, & P. Matthæus Vatinus vendidit certam portionem Bernardino Zeffiro. † Et ita vel conductores potuerunt alienando rem sibi locatam, & tradendo realem possessionem alteri, interuertere possessionem Petri Fabri. Bart. in l. quamuis, §. si conductor, num. 3. ff. de acq. poss. cum alijs per Surd. 407. num. 21. lib. 3. Vnde cùm Petrus non haberet possessionem de tempore spolij, meritò sententia lata in spolio ad sui fauorem, vel non sustinetur, vel est intelligenda ad fauorem Petri, tanquam necessarij defensoris, vbi talis enim vanit ad causam. Nam respondetur quòd Bellonus expressè in venditione Matinco facta conuenit, quod solueret pretium Fabro, & interim solueret affictus, prout ipse Bellonus soluebat. P. Matthæus verò expressè conuenit, quod Zeffirus solueret affictus, donec integrè illi fuisset satisfactum. Ex quibus apparet, quòd isti noluerunt interuertere possessionem Fabri, sed subrogare emptores in locum ipsorum venditorum, ita vt nullum præiudicium inferretur Fabro. Et ideo quamuis Faber venisset ad causam defendendo prædictos, tamen cùm defenderit possidentes nomine suo, implicitè defendit suam possessionem.

30

Non officiunt ea quæ contra liquidationem deducuntur. Quòd enim testes fuerint nulliter examinati, ex quo non fuit citatus Othoa, sed Petrus, cessat ex prædictis. † Quòd verò fuerint examinati nulliter, partim quia iurarunt extra territorium, Felyn. in cap. licèt causam, numero 18. de probat. Caputaq. decis. 285. numero 1. par. 3. † partim quia citatio ad videndum iurare testes non fuit facta personaliter, sed domi dimissa copia, glos. in cap. causam, in verb. ad domum, de dol. & contum. Innoc. in cap. significauit, in ver. denunciando, de test. Ab. cons. 84. lib. 2. cum alijs per Vant. de nullit. ex defectu citationis, numer. 9. non subsistit. Nam quantùm attinet ad primum, citatio fuit facta ad primam diem, & 30. dies sequentes iuxta stylum, Gutiæ, infra quod tempus sufficit quòd testes iurauerint. Secundum verò de citatione facta domi dimissa copia, minùs obstat, quia fuit facta in loco, in quo Petrus elegerat sibi domicilium ad omnes actus.

21

22

Nec facit quòd aliqui ex testibus fuerint examinati præuia citatione, domi dimissa copia ad videndum iurare testes, quia licèt regula sit, quòd citatio debeat esse personalis, Innoc. in d. c. significauit, de testibus, cum alijs supra citatis, tamen fallit, quando quis semel fuit citatus personaliter ad causam, & postea vel non reperitur, vel diffi ulter potest citari, tunc enim suffic t citatio, domi dimissa copia, Bart. in l. 4. prætor ait, num 4. & Alex. numer. 18. ff. de damn. infect. Rot. decis. t. de dol. & contum. in nou. Put. decis. 279. lib. 2. Verall. decis. 117 num. 1. p. 1. Et fuit resolutum coram bo. me. Cardinali Lancelloto in causa Papien. bonorum 10. Ianuarij 1578. & meis temporibus in causa Papien. Archipresbyteratus 10. Maij 1600. coram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio. Et ideò cùm ab initio Petrus Luzat fuisset personaliter citatus, & esset alienigena, nec haberet domum permanentem, & ob id Rota voluisset, quòd eligeret domicilium, prout ipse elegit, citatio facta in isto domicilio sufficit, etiam quòd requireretur citatio personalis, cum fuerit electum, ex quo ipse tanquā forensis & non habens domum permanentē reperiri non poterat.

23

Nec placuit Dominis, quòd ista electio debuit intelligi pro citationibus quę poterant fieri domi dimissa copia, quia hoc procederet, si electio domicilij fuisset facta, ex quo ipse non habet sedem permanentem, nec propterea poterat reperiri. Et ita etiam docuit obseruantia subsequuta; nam semper citatus in isto domicilio comparuit.

24

Nec refert, quod istud domicilium fuerit electum in alia causa, quia cum in illa causa etiam Fabri fuissent citati, & postea introducta hæc causa Petrus Lozat approbauerit istud domicilium, † cùm in eo citatus semper comparuerit, & denique in ista causa citatis Fabris reuocauerit hoc domicilium, manifestè apparet, quod habuit illam electionem domicilij, etiam pro ista causa.

25

Vltra quòd dicti testes deponunt de valore aquati, & certę quantitatis vini venditæ tantum, respectu verò aliorum fructuum, & præsertim vini testes fuerunt validè examinati. † Nam Petrus post citationem domi dimissa copia, comparuit in actis, & ideo conualidauit dictam citationem. Rot. dicta decis. 11. de dol. & contum. & in nou. Ruin. cons. 61 n. 33 l b. 5.

26

Denique nec constat de excessiuitate in liquidatione. Fuit enim facta æstimatio, deductis deducendis, electaque media via circa pretium, iuxta dispositionem testium, vt in decisione Domini Litte, 14. Nouembris 1603. cui non est quod addatur.

Nec facit, quod quamplures expensæ non fuerunt deductæ, quia de expensis doliorum cellæ vinariæ, & similibus, non erat habenda ratio, cum æstimatio vini fuerit facta pro pretio, quod ad Vascam venditū fuit.

De expensis verò factis in torculari minus etiam erat habenda ratio, quia ex inuentario apparet, quod in vinea aderant duo torcularia, & in omnem euentum torcular esset restituendum, & vius produobus annis posset compensari cum torcularibus antiquis quæ nec restituta fuerunt.

Nec est verum, quòd fuerint s. ctæ expensæ in vasca, quæ erant deducendæ, quia de huiusmodi expensis non constat, & quietantiæ quæ dantur, vltr. quòd non sunt in actis, non loquuntur de expensis factis in vasca, sed in vinea.

Nec est habenda ratio l bri O. hoc, nisi partitæ iustificentur, cùm fuerit pars formalis in ista causa, l. exemplo, C. de probat. Bart. in l. admonendi, num. 26. &c ibi Rip. numero 12 de iur. iur. Et fuit dictum in hac causa. 29. Maij 1589. coram Reuerendissimo Peresino.

Minùsque releuat, quòd non fuerit taxatum salarium vinitoris, & tamen constat, plures pecunias illi fuisse solutas, quia pretium vini, & fructuum fuit æstimatum deductis expensis, in quibus comprehenditur eti m expensa vinitoris.

Quòd Fabij alias habuerint scuta 300. non releuat quia non probatur, quòd sint pro fructibus anni 1583. & 1589. pro quibus hodie agitur.

Romana Transactionis. Mercurij. 22. Decembris 1604.

S V M M A R I V M.

1. *Iura posita ad partes dicuntur de actis.*
2. *Iura producta, si pars non acceptet, non præiudicant producenti.*
3. *Morosus præstando interesse potest moram purgare si consistit in non faciendo quæ est impurgabilis, num. 4.*

D E C I S I O CCXVII.

IN resolutionibus in causarum feci verbum super expeditione huius causæ, quam expediendam esse Domini censuerunt non obstantibus deductis. Fuerunt enim sublata ex decisionibus factis.

Primum enim, quòd Iacobus fuerat vsus concordia in iudicio, verum est si quidem post sententiam latam à Concha iudice criminali, ad instigationem Maroldi qui propterea contrauenit; Iacobus in causa appellationis coram Moscato produxit transa- 1 ctionem, sed index mandauit poni ad partem. † Et sic non fuit effecta de actis Vestr. in prax lib. 6. c. 7. in 2 fin. sub num. 24 Surd. conf. 311 num. 74 lib 3. † Nec ipse Maroldus hanc productionem acceptauit, sed iudicium continuauit, & ideo per talem productionē non fuit illatum præiudicium Iacobo, vt per Parif. Olasch. & alios, in vltima decis. allegatos.

Nec obstat, quòd in causa coram Moscato Iacobus fecit citare Maroldum ad sententiam, quia ista sententia non tollit contrauentionem Maroldi, & ad- est alia citatio ad sententiam, instante fisco scripta manu ipsiusmet Maroldi, & Iacobus fuit condemnatus ad pœnam scutorum 300. & non est dubium, quin cessante instigatione Maroldi, potuisset minori dispendio componere res suas cum fisco, vt fuit consideratum in prima instantia coram R. P. D. meo Litta 11. Ianuarij 1602.

Non obstat, quòd hodie Maroldus sit paratus soluere interesse, & ideo potest admitti ad purgationem moræ, vt per Corn. consil. 37. in final. cum alleg. per Seraph. de priuil. iur. priu. 48. num. 12. versic. est tamen obseruandum, quia DD. prædicti sunt intelligendi, quando mora ex sui natura est purgabilis, secus autem in mora, † quæ committitur in faciendo, quæ 3 de sui natura est impurgabilis, vt per Grat. qui de communi testatur in cons. 93 num. 63. & 78. vol. 1. in vltima decisione allegatum.

Bononien. De Mangiolis. Lunæ 20. Ianuarij 1603.

S V M M A R I V M.

1. *Duo confinia probant identitatem.*
2. *Bona subiecta fideicommisso possunt alienari tamen pro constituenda, quam restituenda dote.*
3. *Vnum confine concurrente qualitate, & demonstratione rei probat identitatem.*

D E C I S I O CCXVIII.

POstquàm fuit firmatum fideicommissum Comitis Melchioris senioris, & dictum, plura bona sub illo esse comprehensa, prosequendo disputationem, idem fuit resolutum quoad possessionem olim possessam per moniales sancti Petri Martyris. De ea enim satis constat ex laudo lato inter fideicommissarios per Fœlic. record. Gregorium decimum tertium tunc Cardinalem. Et quòd hæc sit illamet possessio, patet ex confinibus, quia in laudo inter alia datur pro confinibus flumen Tenæ, & bona sanctissimæ Trinitatis, quæ confinia nedum concordant cum posi s in mandato relaxato ad fauorem monialium, sed etiam cum nominatis in instrumento restitutionis. Et licet sint generalia, tamen restinguuntur in Communi Minerbij. Vnde clarum est quòd cùm sint duo probant identita- 1 tem. Bart in l demonstratio, num. 20. ff de condit. & demonstr.

Idem visum est resoluendum, de prato della Tena, nam in diuisione facta cum Domina Constantia fideicommissaria, hoc pratum obuenit in portione domini de Mangiolis, in qua diuisione dantur pro confinibus bona dominorum de Barzellinis, & Isolanis, quæ, vltra denominationem prati della Tena, concordant cum confinibus positis in instrumento assignationis factæ per Comitem Alexandrum D. Lauinæ Caldarinæ eius cognatæ. Quæ bona reperiuntur hodie penes illos dictæ Lauinæ.

Nec facit, quòd hæc bona fuerint assignata pro sua 2 dote D. Lauiniæ, & sicuti bona supposita fideicommisso possunt pro dotibus constituendis alienari, ita etiam possunt pro restituendis. Quia hodie non versamur in quæstione, an licuerit alienare bona de quibus agitur, sed solum an comprehendantur sub fideicommisso Comitis Melchioris senioris.

Simili voto fuit resolutum de tertio prædio terræ pratiuæ, & buschiuæ in communi Sancti Martini in Souerzano, (detto li Pradetti,) quod possidetur per eosdemmet Dominos de Mangiolis: nam ex dicta diuisione facta cum D. Constantia, constat esse suppositum fideicommisso, & in dicta diuisione nominantur pro confinibus Bentiuolis, & Campo Bruno. Et quamuis testes deponant solùm de confinio Camp. Bruni, † tamen sufficit, cùm vltra dictum confine concurrat 3 qualitas prati, & demonstratio in communi Sancti Martini, vt per Corn. consil. 280 numer. 5. vol. 3. Et fuit resolutum in causa Bononien. de Felicinis 10. Maij 1596. coram R. P. D. meo Decano.

Eisdem rationibus moti Domini idem censuerunt, quoad

quodd petium terræ nuncupatum (il ferraglio de Boui.) De eo enim habetur mentio in diuisione facta inter filios testatoris, & in laudo Gregorij 13. vbi ei dantur pro confinibus foueæ Castri, prata Campibruni, & etiam hodie hoc prædium possideatur per Comites, Voicus testis nominat eademmet confinia, & alius testis solùm (Campo bruno,) sed insuper concurrit denominatio, (il ferraglio de Boui,) quæ omnia simul videntur sufficere per supradicta.

Viterbien. Fideicōmissi. Mercurij 19. Ianuarij 1605.

E P I T O M E.

Maioribus; & minoribus simul petentibus restitutionem in integrum, si materia est indiuidua, maioribus etiam propter minores datur restitutio in integrum aduersùs aditionem hæreditatis: secùs si materia est diuidua.

S V M M A R I V M

1 *Minoribus datur restitutio in integrum aduersus aditionem hæreditatis, probata minoritate, nu. 2. & læsione, nu. 3.*

4 *Deputatio curatoris non probat, quem esse minorem.*

5 *Fides baptismi concurrentibus adminiculis probat descendentiam, ætatem, & similia.*

6 *Scriptura extracta lite pendente à notario in locum defuncti subrogato, probat.*

7 *Restitutio quæ conceditur minoribus, prodest maioribus in materia indiuidua, secus autem in materia diuidua, vt num. 8. & 11.*

9 *Non potest quis decedere pro parte testatus, pro parte intestatus, fallit, vt nu. 10.*

12 *Post quadriennium non competit restitutio in integrum aduersùs aditam hæreditatem.*

D E C I S I O CCXIX.

DVbitatū an minoribus fratribus de Diuitia esset concedenda restitutio in integrum aduersus aditionem hæreditatis, quę prodesset etiam maioribus, 1 Et quantum attinet ad primam partem dubij, non controuertebatur, minoribus competere restitutionem in integrum, §. pupillis, & ibi gloss. in authen. de hæred. & falc. Bart. in l. ait prætor, in princ. ff. de minor. Bald. cons. 71. numer. 2. lib. 4. late Rolan. de inuen. par. 2. quæst. 5. Phanuc. de inuent. part. 2. nu. 24. quæst. 4. cum alijs latè congestis per Modern. Perusin. de restitut. in integr. quæst. 39. art. 7. num. 51. Sed ad hunc effectum duo copulatiuè debent probari, scilicèt 2 primum assumptum: † nempe minor ætas, Bart. in l. de ætate, 103. quæst. numer. 12. ff. de minor. Abb. in cap. 3 in prçsentia, numer. 32. de probat. † & læsio, sine qua nulla datur restitutio, l. nam & postea, §. si minor, ff. de iur. iur. Bartol. in l. denique §. 1. ff. de minor. cum alijs.

Quantum attinet ad primum requisitum, minor ætas non videbatur probata in persona Marci, quia datur solùm deputatio curatoris, † quæ non probat 4 minorem ætatem in prçiudicium tertij. Alexand. cons. 27. col. 1. lib. 1. Et aliud instrumentum, quod fuit productum à Dominico per compulsum, & ideo non præiudicat producenti. Sed solum probata videatur in personam Octauij, pro qua datur fides baptismi, † quæ, 5 concurrentibus adminiculis, probat descendentiam, ætatem, & similia, vt fuit resolutum in causa Regiensis Prioratus, 29. Aprilis 1592. coram R. P. D. Millino, & in causa Aretina Capellaniæ. 10. Maij 1591. coram Reuerendissimo D. Perusino, hic autem adest deputatio curatoris, quæ licèt non probet, negari tamē non potest, quin faciat adminiculum.

6 Nec facit, quod ista fides baptismi sit extracta lite pendente; quia satis est, quod fuerit data à successore in officio, vt de notario subrogato dicit Dec. in auth. si quis in aliquo, numer. 26 C. de eden. Verall. decis. 351. part. 2. & in terminis similis fidei fuit dictum coram me in causa Montis Regalis iurisdictionis, 10. Decēbris 1602.

Quantum attinet ad secundum requisitum, nempe læsionem; Domini non fuerunt concordes, sed dixerunt, quod hoc coadiuuaretur probatio.

Circa secundam partem dubij, an restitutio in integrum concessa minoribus prosit maioribus, placuit distinctio facta per D. Cobellutium; an scilicèt materia sit diuidua, vel indiuidua, † quia si materia est in- 7 diuidua; restitutio prodest etiam maioribus, secus si diuidua gloss. in l. vnica, in verbo, patrocinari, & ibi Doct. C. si in com. ead. caus. Bald. in d. l. denique, §. sed vtrum, num. 5. ff. de minor. Afflict. decis. 219. latè Modernus Perusinus, in dicto tractatu, quæst. 46. art. 4. numer. 10. † Sed in casu de quo agitur, ex quo resti- 8 tutio petitur à minore post aditam hæreditatem, materia est diuidua, vt est tex. apertus, in l. si minor, ff. de acquir. hæred. Vbi portio minoris restituti aduersus aditionem hæreditatis non accreuit maioribus inuitis. Roman. in l. cum hæreditate, sub num. 5. versic. & hanc legem, vbi Imol. sub numer. 5. versic. si verò, ff. de acquir. hæred.

9 Non obstat, quod hoc modo quis decederet pro parte testatus, & pro parte intestatus contra dispositionem iuris, l. qui ex duobus, §. qui semel ff. eod. titul. 10 quia cum agatur de restitutione obtenta post aditam hæreditatem, iste est casus specialis, & benè respondet Bald. in d. l. cum hæreditate.

11 Nec obstat, quod Paris. cons. 65. num. 59. lib. 3. teneat, quod in his terminis materia sit indiuidua, quem sequitur Modernus Perusin. de restit. in integ. par. 2. quçst. 46. art. 5. numer. 21. quia Paris. loquitur in casu minus dubitabili, nempe confectionis inuentarij, cuius materia est diuidua, vt per Phanut. qui Parisium reprehendit, de inuent. par. 2. numer. 31. Præsupponit enim id de quo quæritur, nempe materiam esse indiuiduam, & ideo dicit, quod maior consequitur ex persona minoris, quod ex propria persona consequi non potest. Quæ regula non procedit, quando materia est diuidua, vt per Roman. cons. 195. nu. 5.

Non obstat, quod de anno 1594. fuerit petita à maioribus tunc minoribus, restitutio in integrum; quia quicquid dicendum esset, an illa petitio suffragetur, & an de illo tempore maiores essent minores, † tamen 12 sufficiat ad hoc, vt non competat, quod non fuerint illam prosequuti postquam fuerunt facti maiores post quadriennium, l. fin. C. de temp. in integr. restit. c. 1. de restit. in integr. in 6.

Interamnen. Compromissi. Mercurij 19. Ianuarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Solutio probatur ex libris mercatoris, ex quietantijs nu. 2. & ex instrumento quod facit ius clarum, & manifestum, nu. 3.*

DECISIO CCXX.

1 DOmini resoluerunt, partitas de quibus in dubio, fuisse exactas per Marcutium, & primam scutorum 100. Exactam ab eo fuisse à Peculo sub die 14. Iulij, constat ex libris ipsius Pauli ad quos Marcutius in suo examine haberet relationem, vt in summario. nu. 2. Et hanc partitam Marcutius expressè in sua depositione confitetur.

2 Quantum attinet ad aliam partitam, scutorum 365. constat ex quietantia Marcutij, fuisse ab ipso exactam, 24. Martij 1596. à Peculo de Ordine Ceuoni, quæ quietantia probat contra Marcutium, iuxta vulgares regulas.

3 Quo verò ad aliam partitam scutorum 406. apparet ex publico instrumento celebrato sub die 5. Maij 1597. In quo habentur hæc verba, [dictus D. Ioannes Baptista pro vltimo, & finali pagamento fuit confessus, & palam dixit, satisfactum à dicto Iulio de scutis 406. debitis vigore cuiusdam apocæ scriptæ manu dicti Ioannis Baptistæ Peculi sub die, &c.) Quod instrumētum facit ius clarum, & manifestum, l. cum precibus, C. de probat. l. de siderium, C. depositi. Tiraq. de retract. lignag. §. 2. gloss. 1. nu. 20. cum alleg. per Cephal. conf. 448. nu. 1. lib. 3.

Vnde cùm de huiusmodi exactionibus claré constet, merito Marcutius agnoscens bonam fidem cessit dubio.

Romana Bonorum de Ceulis, Veneris 28. Ianuarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Debitor in pecunia non potest inuito creditore tradere bona.*

2 *Facultas data ad tempus, elapso tempore non prodest.*

DECISIO CCXXI.

IN hac causa Romana bonorum de Ceulis Rota aliàs decreuit, quod aut D Tiberius deponeret scuta sexdecim millia aut solueret scu. 100. menstrua pro alimentis, & sumptibus litis D. Claricis, quam summam pluries fuit resolutum ei fuisse debitam. Quare cùm D. Tiberius nouissimè per instrumentum declarauerit, quod intendebat inuestire, prout realiter inuestiebat, super certis suis bonis stabilibus dicta scuta sexdecim millia, ideo dubitaui, an stāte huiusmodi inuestimento, D. Tiberius esset exemptus à dicta solutione scutorum 100. quolibet mense. Et Domini, omissis quæ contra dictum inuestimentum opponi poterant, negatiuè resoluerunt; quia decretum loquitur de deposito faciendo, & non de inuestitione. Vnde non fuit satisfactum dicto decreto, cum aliud sit deponere, aliud verò inuestire, & huiusmodi decretum fuit factum iuxta obligationem Domini Tiberij, nam cum ipse vendiderit loca Montium, nec propterea inuestiuerit fructus, vtique cum D. Claricis agat ad recuperationem pecuniarum redactarum ex dictis locis Montium, & ad fructus qui ex ijsdem locis percipi potuissent, prout agere potest, iuxta resolutiones factas, † meritò pecuniæ ei debentur, & non bona, & 1 sic D. Tiberius non satisfecit, l. 1. §. mutui datio, ff. si cert. pet. l. si se non obtulit, §. ait prætor, ff. de re iud. l. promissor Stichi, §. fin. ff. const. pecun.

Nec facit, quod in donatione est data facultas D. Tiberio vendendi loca Montium, & inuestiendi in bonis stabilibus; quia hæc facultas est limitata pro tempore administrationis, donec matrimonium sequatur. 2 Quare non potest suffragari post matrimonium, l. in agris, ff. de acquir. rer. dom. l. statu liberum, §. Stichum de leg. 1. Castren. cons. 436. numer. 1. in fin. libr. 2.

Non obstat, quod huiusmodi pecuniæ sint ponendæ in loco tuto pro fideicommisso; quia D. Clarix instat pro deposito, iuxta ordinem Rotæ, nec repugnat dare postea debitas cautiones.

Alia de excessiuitate horum alimentorum, & de non adimplemento D. Claricis non merentur responsionem, cum sint sublata ex quamplurimis decisionibus Rotalibus tam coram sanctissimo Domino nostro tunc Rotæ auditore, quam coram bo. me. Orano, & denique coram R. P. D. Decano.

Fauentina de Pasiis. Vener. 28. Ianuarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Reductio ad arbitrium boni viri competit læsio.*

2 *Iudex iniustè procedendo non priuat possessione.*

3 *In donatione ob causam cadit læsio.*

4 *Quod verè fit, non quod simulatè agitur, est attendendum.*

5 *Clausula constituti in contractu simulato nihil operatur.*

DECISIO CCXXII.

CVm fuisset factum compromissum in certos arbitros, & eis donata bona cum clausula constituti, qui postmodum retrodonando cesserunt illa D. Alphonso, dubitaui, an dicto D. Alphonso, ad cuius fauorem cesserunt arbitri, vel potius D. Iulius, qui donauerat dictis Arbitris, esset concedenda manutentio. Et cum multa copiosè hinc inde deducerentur, Domini dixerunt, materiam esse restringendam ad iustitiam huius landi, † quia si Iulius probat læsionem, 1 competit petitio reductionis ad arbitrium boni viri Bald. in l. cum antea, numer. 3. C. de arbitr. Gabr. eod. tit. concl. 3. Rebuf. super const. Regn. lib. 3. tit. eod. gloss. 8. numer. 14 Et pendente causa, cum non habuerit se pro spoliato, si arbitri iniustè processissent, debet manuteneri, † quia iudex iniustè procedendo, non pri- 2 uat possessione. Angel. in l. clam possidere, §. qui ad nundinas, sub num. 2. vbi Alexand. Socin. & alij, ff. de acquir. possess.

Nec releuat, quod D. Iulius donauit arbitris, & in donatione non cadit læsio, † quia etiam in donatione 3 ob causam considerantur læsio, & ob illam rescinditur. Aym. cons. 192. numer. 1. & seqq. De causa verò satis apparet,

apparet, cùm donatio fuerit facta arbitris, ad effectum laudi ferendi, non ad affectum, quòd dicta bona obtinerent. Et sic hæc fuit donatio simulata, & compromissum palliatum, † ideo attendendum est, quod verè actum fuit, non quod simulatè conceptum, tot. tit. C. plus valere quod agitur. Dec. conf. 682 num. 12. R.p. in l. si vnquam, nume. 19. & 26. de reuocat. & donat.

Neque facit dicta clausula constituti, quia in contractu simulato nihil operatur. Bald. in l. 3. C. plus val. quod agit. Et in his terminis, & per prædictas rationes fuit alias hæc materia resoluta in c. ista Rauenaten. bonorum, 20. Octobris 1581. & 19. Ianuarij 1582. coram illustrissimo D. Cardinali Blanchetto.

Toletana Decimarum. Lunæ 31. Ianuarij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Quietantiæ probant realem, & veram numerationem, & præsumuntur factæ vigore præcedentis obligationis.*
3 *Probatio quæ data instantia coruit, nihil concludit.*
4 *Exequutio quando dicatur vera l al s.*

D E C I S I O CCXXIII.

Cum fuisset lata sententia in partibus ad fauorem Prioris, & Conuentus sancti Iacobi de Spata, contra moniales sanctæ Fidei, super eo quod moniales tenerentur soluere decimas de herbis non arrendatis, quibus pascebantur earum animalia, vt in processu, fol. 397. ac vigore illius fuissent factæ plures exequutiones, dubitaui, an illæ essent verbales, vel reales, in casu ad effectum de quo agitur, qui erat, vt constaret de attentatis, vel non. Et Domini, circumscripto effectu de quo erit particulariter agendum, ad dubium responderunt, constare de exequutione reali; nam sub die 11. Iun. 1584. fuerunt relaxatæ exequutoriales, quæ fuerunt 5. Nouembris eiusdem anni subexequutori præsentatæ, qui exequutioni mandari iussit, pro ducentis, & decem millibus, & ducentis & triginta duobus morapetinis, pro decimis pascuorum quatuor annorum decursorum, cuius decreti vigore, vt videtur eiusdem mensis fuit factum sequestrum penes Franciscum Martinum Tenazero collectorem arrendamentorum, qui respondit, esse debitorem trium millium morapetinorum, ac penes iudices oppidi de Valentina, qui dicebant habere in manibus octingentos octingentos morapetinos, vt in summario à nu. 1. vsque ad nu. 4. Et tam dictus Franciscus, quàm Iudices se obligauerunt soluere Priori, vt in summario num. 5. Et vigore istarum obligationum tam à dicto Francisco, quàm ab Agentibus Communitatis fuerunt exactæ plures pecuniarum summæ, vt constat ex quietantijs factis per agentes Prioris. † Quæ quidem quietantiæ probarent realem, & veram resolutionem, l. pecuniæ, & ibi Bald. C. de solut.

Nec est verum, quòd huiusmodi quietantiæ non fuerint factæ vigore prædicti sequestri, † quia vltra præsumptionem, quòd videantur factæ vigore præcedentis obligationis, Aym. conf. 10. nu. 9. Dec. conf. 618 numer. 2. concurrit, quòd licèt alia lis penderet vsque de anno 1581. tamen nunquam pecuniæ fuerunt sequestratæ in manibus D. Francisci, & Iudicum sed aliorum, vt patet etiam ex quietantijs in nouo summariolo Prioris.

Nec releuat, dum dicitur, quòd si exequutiones fuissent reales Prior de anno 1584. & 1585. non obtinuisset alias exequutiones pro tota summa per animalibus, quia non implicat, quòd exequutiones fuissent reales, & quòd Prior vellet exequi mandatum pro residuo. Et sic ista probatio nihil concludit, cum data instantia corruat, §. pauonum, inst. de rer. diu.

Quantum attinet ad alias exequutiones factas super animalibus Domini censuerunt, fuisse verbales, quia iterum, & secundò fuit facta exequutio super ijsdem animalibus, & vltimo de anno 1592. post factam exequutionem super ijsdem animalibus, superuenit inhibitio Nuntij, & exequutor habuit se pro inhibito. Ex quibus apparet, exequutiones fuisse verbales.

Regien. Prioratus. Vener. 4. Februarij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficiatus possessor de recenti tenetur exhibere titulum ad instantiam Ordinarij, vel patroni.*
2 *Limita quando agitur de spoliando facto, vel coram superiore ad effectum priuationis.*
3 *Tertius veniens ad causam in statu, & termi nis facit omnia acta sua.*

D E C I S I O CCXXIV.

Domini persisterunt in resolutis, scilicèt D. Camillum non teneri exhibere titulum suum, † quia regula, quòd beneficiatus, si est possessor de recenti, tenetur exhibere titulum ad instantiam Ordinarij, vel patroni, de qua per Doctores in c. licèt Heli, de Symoni. † non habet locum quotiescumque agitur de spoliando de facto, vel etiam de iure, coram superiore, non ad effectum, vt videatur, si quis est benè, vel malè institutus, sed ad effectum vt beneficiatus priuetur, & sibi beneficium conferatur. Felyn. in d. c. licèt Heli, num. 9. Io. de Anan. numer. 34. in fin. Anchar. in cap. 1. q. 8 de reg. iur. in 6. Et ideo, cùm Achilles constituerit se aduersarium de iure, petendo collationem beneficij, D. Camillus non tenetur exhibere gratiam suam.

Nec facit, quòd alij patroni sint in causa, quia venerant ad causam in statu, & terminis, & ideo fecerunt sua omnia acta facta cum Achille; not. in c. 2. vt lit. pend. in 6. Put. decis. 71. lib. 3. Et fuit resolutum in Corduben. statutorum 24. Ianuarij 1590. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Seraphino, & ideo eis obstat eadem exceptio quæ Achilli.

Celsionen. Præceptoriæ. Vener. 4. Februarij 1604.

S V M M A R I V M.

1 *Sequestrum apponitur, si possessio est attentata.*
2 *Exequutor literarum Apostolicarum cum clausula, CONSTITO, est mixtus, & ab eo datur appellatio, nu. 6. purificata verò conditione est merus.*
3 *In exequutione Breuis Apostolici, quæ regulatur secundum terminos l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen non admittuntur exceptiones altiorem indagi-*

requirentes, nisi probentur incontinenti, n. 4. in digmem.

5 *Exceptio dominij probata incontinenti opponi potest contra agentem remedio l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen.*

7 *Signatura de stylo quando iudex grauauit solet committere causam appellationis à sententia super exequutione Breuis simpliciter, vel cum clausula* ARBITRIO ROTAE.

8 *Actio spolij competit illi qui à possessione cecidit facto iudicis, si clausula,* CONSTITO, *&c. apposita in Breui non fuit iustificata.*

9 *Clausula,* APPELLATIONE REMOTA, *posita in clausulis,* CONTRADICTORES, *intelligitur quoàd contradictores de facto, non de iure.*

10 *Clausula,* CITRA VITIVM SPOLII, *si est accessoria, recipit conditiones dispositionis principalis.*

11 *Consentiens exequutioni non potest dare de attentatis.*

DECISIO CCXXV.

Domini dixerunt, esse locum sequestro quod ex 1 officio iudicis apponitur, † quotiescumque possessio est attentata. Rot. decis. 10. vt lit. penden. in nou. Cassad. decis. 3. nu. 6. de rest. spol. Put. decis. 414. 2 lib. 3. Verall. decis. 157. p. 3. † Nam cum exequutor literarum, vigore Breuis fuisset datus cum clausula, (constito quòd Franciscus in possessione Rectoriæ obierit, eademque dignitas conuentualis sit, Ferdinandum in possessionem inducas) propterea iste exequutor in cognoscendo erat mixtus, & iurisdictio sub cōditione ei concessa, deducenda erat in exercitium post purificationem clausulæ, ita vt merus exequutor fieret, Auchar. cons. 297. num. 8 incipien. efficacibus, vers. item attenditur in istis literis, & latè Modern. Cornetan. in prax. aud. Cam. lib. 3. c. 6. num. 17. Et propterea cùm in purificatione dictæ clausulæ esset mixtus, grauauit Honofrium, ipsum non admittendo, vt posset probare præceptoriam esse manualem, & non esse dignitatem conuentualem, stante maximè, quòd reseruatio, in qua consistit fundamentum Breuis, non est omninò clara, cùm vsque de anno 1578. 10. Ianuarij coram Cardinali Lancelloto Rota censuit in causa Bracharen. præceptoriæ, huiusmodi præceptorias esse manuales.

3 Non obstat, quod cùm huiusmodi materia reguletur secundùm terminos l. fin. C de edict. Diu. Adria. tollen. Bald. in l. 2. num. 65. C. de seruit. & aqua. Abb. in c. constitutus 2. ante numer. 15. de appell. Mohed. decis. 13. vt lit. pend. non debent admitti exceptiones requirentes altiorem indaginem, vt per Doct. in 4 d. l. fin. Neuiz. cons. 56. num. 3. † quia Honofrius obtulit se incontinenti probare istam exceptionem, quæ erat necessariò admittenda, quia sicuti exequutor assumpsit partes iudicis in admittendo probationem super reseruatione, ita debebat assumere admittendo probationem, quæ offerebatur in continenti super exclusione reseruationis, subreptione Breuis; quia intentio Papæ in istis Breuibus est quòd iudex cognoscat plenè, an adsit reseruatio, & non vult ligare manus partis, quòd non possit excludere reseruationem, dicendo, quòd beneficium non cadat sub regula, vt 5 videmus, quò exceptio dominij incontinenti probanda, opponi potest contra agentem remedio d. l. fin. C de edict. Diu. Adr. tollen. & impedit immissionem: quia excludit intentionem actoris. Bart. in d. l. vltima, num. 11. & ibi Dec. numer. 43. Put. decis. 316. lib. 1. Et fuit resolutum in causa Ariminen. 27. Octobris 1586. coram bo. me. Bubalo. Et propterea cum exequutor grauauerit, respectu clausulæ (constito,) ab eius sententia dabatur appellatio, licet materia 6 aliàs esset inapellabilis, ex alleg. per Modern. in l. vnica limit. 3. per tot. C. si de momen. possess. & in tali casu appellatio operatur effectum suspensiuum. Aufrer. ad Capell. Tolos. decis. vlt. Olasch. decis. 25. num. 22. Lancellot. de atten pat. 2. limit. 25. numero 15. Et ideo gesta appellatione pendente caniant attentata, tot. tit. vt lit. pend. † Et iste est etiam sensus, & stylus signaturæ, 7 quæ quando iudex grauauit solet committere causam appellationis à sententia super exequutione Breuis simpliciter, vel cum clausula (arbitrio Rotæ.) † Hinc etiam videmus, quòd datur actio spolij ei qui 8 cecidit à possessione facto iudicis, si clausula (constito,) apposita in Breui, non fuit iustificata, vt fuit resolutum in causa Corduben. portionis 15. Nouembris 1557. coram Domino de Rubeis, quæ non daretur, si materia esset inappellabilis, etiam quando iudex grattat in non verificatione clausulæ (constito).

9 Nec releuat, quòd in Breui adsit clausula (appellatione postposita,) quia hæc clausula est posita in alia clausula, (contradictores, &c.) & ideo intelligitur, quoad contradictores de facto, secùs quoàd contradictores de iure, qualis erat Honofrius. Franc. in cap. 1. ad fin princ. vers. & poterit de concess. præben. in 6. Put. decis. 271. num. 6. lib. 3. Achill. decis. 4. numer. 11. de sent. ex. comm. Et fuit pluriès resolutum, & nouissimè in causa Calaguritana de Maestu, 18. Aprilis 1603. coram R. P. D. meo Lancelloto.

10 Nec facit alia clausula, (citra vitium spolij,) quia tanquam accessoria recipit conditiones Breuis, & intelligitur, quatenùs Breue sit iustificatum. Put. decis. 1. lib. 1. Et fuit resolutum in causa Vicen. beneficij sancti Martini 20. Februarij 1600. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Pamphilio, vbi aliæ decisiones allegantur.

11 Minùs etiam facit, quòd quando pars consensit exequutioni, non potest dare de attentatis. Lancellot. de attent. par. 2. cap. 4. limit. 16. quia Honofrius non consensit exequutioni, & contrarium constat ex instrumento dato per notarium rogatum, quicquid dicat aliud instrumentum, quia, vt fatetur ipsemet notarius, fuit deceptus ab illo qui instrumentum exemplauit.

Narnien. Confinium. Lunæ 7. Febr. 1603.

S V M M A R I V M.

1 *Testis examinatus sine interrogatorijs est validè examinatus, si interrogatoria non sunt in actis producta, & nulla adest protestatio.*

2 *Notario actuario magis in concursu creditur, quam ipsius coadiutori.*

3 *Notarius habet pro se præsumptionem bonæ fidei.*

DECISIO CCXXVI.

Domini steterunt in decisis, scilicet, testes fuisse validè examinatos absque interrogatorijs, † cùm 1 non fuerint in actis producta cum protestatione, prout requiritur ad inualidandum examen, vt dicitur in alia decisione.

Nec releuat protestatio 8. Iunij, quia in ea Procurator non protestatur, quod testes examinentur cum interrogatorijs existentibus penes acta, sed penes ipsum interpretem. Quare cùm interrogatoria non fuissent

in actis

in actis vnà cum protestatione, meritò examen fuit validum. Accoramb. decis. 49 lib. 1. Barbat. cons. 3. num. 24. & 25. cum allegatis in alia decisione.

Non obstat, quòd coadiutor notarij actuarij deponat quòd interrogatoria fuerunt producta in actis, 2 quia contrarium deponit notarius ipse actuarius, † cui in concursu magis creditur, ex alleg. per Gabr. de test. concl. 4. num. 39. Et cum cuius depositione concurrit etiam broliardum, in quo hæc productio non reperitur annotata. Et tamen credendum est, quòd si interrogatoria fuissent producta, in eo reperitur productio 3 annotata, † cùm notarius habeat pro se præsumptionem bonæ fidei, l. cùm precibus, C. de probat. l. 2. in verb. non arbitramur, C. de offic. ciuil. iud. quem tex. dicit in hoc notabilem Bald. in l. errore, C. de testam. sub num. 2.

Nec facit, quòd primus testis fuit examinatus cum interrogatorijs, & stylus est quòd post examen primi testis, interrogatoria dimittuntur apud acta; quia contrarium hic apparet fuisse seruatum, nec stylus inducit necessitatem dimittendi.

Sabinen. Decimarum. Veneris 11. Februarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Indefinita in materia probatoria non æquipollet vniuersali.*

2 *Fides non facit fidem.*

DECISIO CCXXVII.

Domini reseruato vt videatur ad partes, an probetur præscriptio, vel consuetudo particularis, quæ suffragetur excellentissimo D. Duci, resoluerunt, non probari consuetudinem generalem totius prouinciæ Sabinæ, non soluendi decimas Ecclesijs parochialibus, & alijs ex herbis, & fructibus, si cessetur in totum à semine, & alij fructus percipiantur; quia maior pars testium, quatenus aliquid probet, eorum dicta sunt restricta ad loca particularia, alij verò indefinitè 1 deponunt. † Et definita in hac materia probatoria non æquipollet vniuersali. Aym. cons. 33. numer. 16. Surd. cons. 431. numer. 68. Couar. var. resol. lib. 1. cap. 13. num. 10. vers. 11. ex his.

2 Nec officit fides Communitatis Farfen. quia fides non facit fidem; testibus enim, & non testimonijs creditur, l. 3. §. 1. ff. de testam. & attenta subscriptione ipsius, nihil concludit ad generalem consuetudinem totius prouinciæ. Vltra quòd Communitas tractat de se exonerando.

De allegata fide parochorum non fuit habita ratio, cùm nec iudicialiter, non extraiudicialiter fuerit ostensa.

Romana Pecuniaria. Lunæ 14. Februarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Creditor habens omnia bona hypothecata, potest vnum ex pignoribus quod voluerit eligere.*

2 *Administrator hæreditatis tenetur compensare suum creditum cum eo quod accipit ex hæreditate, etiamsi illud esset maioris quantitatis.*

3 *An creditor possit cogi partem crediti accipere, vel aliud pro alio.*

4 *Bona litigiosa non possunt alienari.*

5 *Hæres cum beneficio legis inuentarij potest alienare bona hæreditaria litigiosa, nulla præcedente subhastatione pro soluendis debitis testatoris.*

DECISIO CCXXVIII.

Placuit Reuerendissimo D. Aluaro Archiepiscopo Ragusino viro etiam doctissimo, consulere Rotam, an pretium mercium aromatariæ, & artis albæ per Helenam Quetiam tanquam hæredem sui viri cum beneficio legis, & inuentarij venditarum Hippolito Ceuarello debeat cedere in extinctionem eius crediti dotalis, in casu, & ad effectum de quo agitur, qui est, vt teneatur restituere vineam quam habuit pro sua dote. Et me proponente, negatiuè fuit resolutum, † quia cùm Helena haberet pro dicta dote omnia bona viri hypothecata, potuit pro suo credito 1 vnum ex pignoribus quod voluerit eligere, l. creditoris, ff. de distract. pig. l. qui generaliter, ff. qui pot. in pign. hab. Aret. consil. 155. numer. 10. latè Surd. decis. 44. libr. 6.

Nec facit, quòd cùm Helena esset hæres viri, tene- 2 batur compensare dictum pretium cum suo credito, vt in creditore administratore hæreditatis dicit text. in l. debitor, ff. de neg. gest. Etiam quò suum creditum esset maioris quantitatis, † cùm regula quòd cre- 3 ditor inuitus non cogatur recipere partem crediti, sicuti nec aliud pro alio, non habeat locum in compensatione, l. etiam, C. de compensat. Ias. in l. mutuum damus, §. mutui datio, in 2. limit. cum duabus seqq. ff. si cert. pet. Et tenuit Rot. coram Cotta in causa Romana vineæ 30. Aprilis, & 21. Iunij 1574. impress. par. 1. diuers. deci. 53. Nam fuit responsum, quòd, quicquid sit de veritate huius quæstionis, tex. in d. l. debitor, ff. de neg. gest. habet limitationem in ventre, scilicèt, nisi subsit iusta causa non compensandi prout in casu isto. Aderant enim alij creditores, qui vrgebant, & propterea Helena soluit Lucę de Caualcantibus creditori, ex causa appaltus aluminis, vt in summario num. 2. & scuta 153. soluit Equiti Petro Francisco Parauicino, alteri ex appaltatoribus, & alia scuta 400. fuerunt depositata penes Montem Pietatis, per Hyppolitum Ceuarellum emptorem, vt soluerentur Ioannæ & Domitillæ sororibus creditricibus hæreditatis, ex causa dotium maternarum. Et hoc depositum fuit factum, intimatis dictis sororibus, vt in summario, numer. 4.

Nec obstat, quòd dictis sororibus fuisset satisfactum de earum credito per adiudicationem factam per bo. me. D. Lambertinum, quia de tali adiudicatione non apparet, & si appareret, postquàm Helena intimauit depositum, debebat Ioanna notificare Helenæ hanc satisfactionem, ad effectum illam constituendi in mala fide. Cùm verò intimatio non fuerit facta, non potest considerari aliqua culpa Helenæ.

Non obstat, quòd dicta bona erant litigiosa, & ideò 4 non poterat vendi, † quia cùm Helena esset hæres 5 cum beneficio legis, & inuentarij potuit alienare bona, etiam nulla præcedente subhastatione, pro soluendis debitis testatoris, l. fin. §. etiam si præfatã, vbi Bal. in primo not. C. de iur. delib. Et potuit facere hanc alienationem, etiam pendente iuditio hæreditatis; quia interim non potest sua possessione priuari. Poterat enim omnia excercere quæ ad hæredem spectant, l. non solùm vbi gloss. & Angel. ff. de pet. hæred. Lancell. de attent. latè p. 2. cap. 4. lim. 26.

Non

Non obstat inhibitio facta à iudice, quia venditio fuerat facta ante diem 6. Iunij, quo fuit facta inhibitio. Et fuit etiam concessa à iudice post interpositam ab eo appellationem, & sic eius iurisdictione cessante. Lancell. de attent. post inhibit. limit. 1.

Lucana Iurispatronatus. Lunæ 14. Februarij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Assertio Episcopi facta in visitatione, multum conferit ad probandum iuspatronatus.*

D E C I S I O CCXXIX.

DOmini persistierunt in decisione, quia præsupposítum factum in alia decisione, nempe quòd præsentatio facta de anno 1498. de persona Ioan. Nicolai Thomei habuerit effectum, hodie deducitur in esse ex iuribus productis. Nam de anno 1501. Benedictus Frater Ioannis Nicolai, tanquam procurator fratris, locauit bona Ecclesiæ vt in summario nouiter dato, num. 11. & adest quoque Breue Alexandri Vj. de eodem anno 1501. directum D. Ioanni Nicolao tanquã rectori Ecclesiæ, de qua agitur. Et in eo creatur operarius ad quinquennium dictæ Ecclesiæ.

Et vltra deducta in alia decisione, adest alia præsentatio vsque de anno 1434. cum collatione inde sequuta, vt in summario, numer. 6. & 7. de persona Nicolai Antonij Bartholomei, quæ quidem præsentatio habuit effectum, cum D. Nicolaus fuerit ab hac Ecclesia S. Stephani in Tussignano de quà agitur, translatus ad aliam Ecclesiam.

1 Adsunt insuper multæ assertiones Episcopi tam in visitatione, vt in summario, numero 21. quæ multùm conferunt ad probandum iuspatronatus. Et fuit dictum in causa Aquilana Capellaniæ, 7. Maij 1590. coram Reuerendissimo Perusino, & in causa Gerunden. beneficij, 20. Iunij 1597. coram bo. me. Orano, & nouissimè in causa Auxmana iurispatronatus, 8. Decembris 1604. coram R. P. D. Lancelloto, quam etiam in præsentationibus pluribus, & collationibus, quas tamen non constat habuisse effectum vsque de anno 1401. 1444. 1525. vt in summario, numer. 4. 8. & 14. quibus assertionibus multum deferendum est, quia Ordinarij solent cum difficultate approbare iuspatronatus. Rot. decis. 11. de iurepat. in nou. Put. decis. 543. lib. 2.

Tiburtina Capellaniæ. Ven. 22. Aprilis 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Insignia, & inscriptio posita in capella, exempli gratia probat capellam esse iurispatronatus, quando alia ratio assignari non potest.*

2 *Vacatio per obitum probat effectuatione collationis.*

3 *Assertioni Episcopi factæ in prouisionibus, & in probatione iurispatronatus multùm defertur.*

4 *Non censetur quis esse salutis æternæ immemor.*

5 *Iuspatronatus fundatum à clerico, relictum laico, in dubio præsumitur laicale.*

6 *Prouisio Apostolica non mutat statutum beneficij.*

D E C I S I O CCXXX.

IN contumaciam partis aduersæ dubitaui, an constaret de iurepatronatus. Et circumscripto pro nũc, an spectet ad D. Sicinium Sebastianum, qui vltimo loco præsentauit, Domini affirmatiuè resoluerunt. Nam in Capella de qua agitur, adsunt insignia Ioannis Pauli Canonici Ecclesiæ Cathedralis fundatoris, quibus vtitur familia de Paulis, & adest insuper in eadem Capella huiusmodi inscriptio, videlicet consecrata per D. Episcopum Humanum oratorem Regis Franciæ, 1467. 4. Decembris, & fundata per D. Ioannem Paulum Canonicum, ad honorem gloriosæ Virginis, & S. Laurentij, sedente Paulo II. eius Capellanus secretus viuens fuit. † Quæ insignia, & inscriptio probant iuspatronatus, vt de insignijs Anchar. cons. 113. numer. 4. Anan. cons. 86. Rip. in cap. cùm Ecclesia Sutrina, numer. 97. de caus. poss. & propr. Lambert. de iurep. lib. 3. quæst. 5. art. 4. num. 2. Et fuit resolutum in causa Imolen. iurispatronatus, 26. Martij 1593. coram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio, & alias sæpiùs. Et quamuis hæc conclusio procedat, quando alia ratio assignari non potest, vt fuit dictum in causa Calaguritana præminentiarum 17. Maij 1591. coram bo. me. Gyptio, tamen hic adest descriptio; & præsentationes infrà dicetur. De inscriptione verò in marmore, vel in muro, quòd probet iuspatronatus, tenet gloss. & D. ct. in cap. cùm causam de probat. Bart. in l. monumentorum, C. de relig. & sumpt. funer. Castren. in l. si sepulchrum, num. 6. eod. tit. Lambert. de iurepatronatus, lib. 2. par. 2. quæst. 10. art. 9. numer. 3. & 4. Et fuit resolutum in causa Hispalen. iurispatronatus, 26. Martij 1590. & 22. Martij 1591. & 31. Maij 1593. coram Pamphilio.

Prædictis adstipulantur tres præsentationes effectũ sortitæ, videlicèt prima de anno 1502. vt in summario, num. 5. in qua constat, per obitum Andreæ fuisse præsentatum Angelum Stephani Bartholomei Pauli, quæ præsentatio habuit effectum, cum ad titulum huius Capellaniæ fuerit promotus ad Ordines Sacros de annó 1510. vt in summario, numer. 6. Deinde per eius obitum in Curia, fuit prouisus Cæsar Costa, & præsentatus in partibus Dominicus de Sebastianis, licet non constet, hanc præsentationem habuisse effectum. † Quæ vacatio per obitum probat effectuationem præsentationis, iuxta vulgare cons. Oldrad. 229. Et cùm posteà peruenisset beneficium, ad Ioannem Baptistam Costam, per eius obitum de anno 1591. fuit præsentatus Prosper de Sebastianis. Et hæc præsentatio habuit pariter effectum, vt in summario, numer. 9. Ac denique cùm hæc Capellania peruenisset ad quendam Marinum de Sebastianis, ipse liberè illam resignauit in manibus Ordinarij, qui de anno 1593. ad præsentationem patronorum, eandem contulit Protonotario Zappo, per cùius obitum hodie vacat, vt in summario, num. 10.

3 Concurrunt etiam assertiones Ordinariorum in prouisionibus. Et in probatione iurispatronatus solet Rota multùm deferre enunciatiuis Ordinariorum, quia præsumuntur scire qualitates beneficiorum, & vt plurimum se reddunt difficiles ad instituendum. Rip. resp. 1. numero 6. & 7. de caus. possess. & propr. Lambert. de iurep. lib. 2. part. 2. quæst. 10. artic. 7. numer. 11. Rot. decis. 11. de iurep. in nou. Put. decis. 243. lib. 2.

4 Facit etiam testamentum ipsius testatoris, & codicilli in quibus relinquitur dos Capellæ, nam in illis habetur mentio de fundatione. Et non est censendum, testatorem salutis æternæ fuisse immemorem,

Vt bene

vt bene per Crot. consil. 332. nu. 10. libr. 3.

5 Non obstat, quòd iuspatronatus fuerit fundatum à clerico, quia cùm sit relictum laico, nec constet an ex bonis acquisitis ante, vel post promotionem fuerit fundatum, laicale dicitur. Achil. decis. 1. de iurep. Cresccen. decis. 9. eod. tit. Mohed. pariter decis. 9. eod. tit. Put. decis. 228. lib. 2. & decis. 90. lib. 3.

6 Denique non officiunt prouisiones Apostolicæ, quia vt notum est, non mutant statum beneficij. Achil. decis. 1. de iurepatr. Ægid. decis. 107.

Bononien Fideicommissi de Mangiolis. Ven. 22. Aprilis 1605.

SVMMARIVM.

1 *Duo confinia probant identitatem, & num. 3.*
2 *Plures demonstrationes probant identitatem.*

DECISIO CCXXXI.

Dubitaui die 20. Iunij 1603. an bona adiudicata Dominis de Maluetijs, essent supposita fideicommisso Comitis Melchioris. Et Domini, quoàd duas possessiones affirmatiuè resoluerunt, reseruato, vt videretur de alijs quatuor, de quibus hodie dubitatur. Et cùm iam sit firmatum fideicommissum, difficultas restringitur, vt videatur, an bona de quibus agitur comprehendantur sub illo, & ideo titas ipsorum probetur. Et quantum attinet ad primam, & quartam possessionem, secundùm disputationem hodiernam, vel tertiam, & sextam, secundùm disputationem antiquam, difficultas consistit in eo, quòd bona sunt emphyteotica, & propterea est considerandum testamentum, inuestitura, & qualitas fideicommissariorum.

Quantum verò attinet ad identitatem istarum possessionum, circa primam in communi sancti Ioannis in Vriano, quæ diuiditur in duo prædia, vt patet ex instrumento adiudicationis, quorum vni hærent bona Comitis Iulij Cæsaris Bargellini, & Passarati, de iden-

1 titate pro hac parte constat, † cùm hæc duo confinia concordent cum confinibus nominatis in transactione facta cum fratribus sancti Dominici. Et sufficiunt vt in alijs decisionibus fuit firmatum. Circa verò aliud prædium, siue aliam partem possessionis huius, de identitate non constat, quia in instrumento transactionis nihil habetur ex quo identitas colligi possit.

Nec facit, quòd in instrumento adiudicationis describatur prædium terræ aratiuæ, arboratæ, & vitatæ, & in instrumento transactionis dicatur prædium prationum; quia post annum 1585. fuit redactum ad culturam, vt deponunt testes in summario, num. 2. iuxta theoricam Bart. in l. prima C. si vnus ex plur. appell. Dec. consil. 109. numer. 2. Menoch. cons. 21. numer. 33. libr. 1.

Quantum verò attinet ad quartum, siue sextum prædium positum in Communi sancti Ioannis concordant confinia, nempe Felicini, & via publica, quæ quamuis videantur satis generica, nihilominùs sunt in eodem Communi. Concurrit etiam, quòd prædium

2 est aratiuum cum domo, area, puteo, & fumo, † quæ demonstrationes sufficiunt ad probandam identitatem, vt per Corn. consil. 280. nu. 5. vol. 3. Et fuit consideratum in hac causa 10. Ianuarij præteriti.

Et prædicta quantum ad bona emphyteotica. Quantum verò ad alia bona, identitas quarti, siue secundùm hanc disputationem identitas secundi prædij patet, ex quo in adiudicatione dantur pro confinibus flumen Tenæ, & Rhodolpus de Isolanis, † quæ duo 3 confinia concordant cum confinibus datis in transactione facta inter ipsos fideicommissarios.

Nec releuat, quòd in instrumento transactionis non enuncietur domus, quis vt deponunt testes in summario, nu. 3. fuit posteà ædificata.

De identitate tertij prædij secundùm hanc disputationem, & quinti, secundùm antiquam satis apparet, cùm confinia data in instrumento adiudicationis concordent cum confinibus datis in instrumento transactionis inter fideicommissarios, nempe illos de Passarottis, & Bargellinis.

Nec dubitari potest, quòd tertia, & sexta possessio emphyteotica fuerit in bonis fideicommittentis, & similiter alia duo prædia subiecta fideicommisso, cùm adsint confessiones authorum. DD. de Maluaticijs, in dictis transactionibus, quæ sufficiunt, vt in alijs decisionibus fuit consideratum.

Lucana Iurispatronatus. Mercurij 27. Aprilis 1605.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus non comprehenditur in confiscatione bonorum facta à iudice laico.*
2 *Potest tamen iudex Ecclesiasticus declarare delictum, & applicare iuspatronatus fisco Ecclesiæ, Declara, vt numer. 3.*
3 *Delictum patris non nocet filio in ijs quæ filius nō consequitur ex persona patris.*
4 *Iuspatronatus regulatur secundùm terminos feudi, & emphyteosis.*

DECISIO CCXXXII.

Domini in contumaciam alterius partis censuerunt, Ecclesiam sancti Stephani de Tossignano non acquisiuisse statum libertatis, quia licèt bona Bernardini fuerint confiscata, † tamen iuspatronatus 1 (quicquid dicendum esset si spectaret ratione Villæ, vel Castri) sub illa confiscatione non comprehenditur, cùm fuerit facta à iudice laico, secundùm veriorem sententiam gloss. in Clem. Pastoralis. verbo, sententiæ, vbi Imol. numer. 70. & 71. de re iud. & collect. in capit. quibusdam, numer. 10. vers. sed numquid, de pœnis, & in cap. final. num. 4. vers. quid si patronatus, de iurepatr. Et fuit resolutum in causa Agatheo. iurispatronatus, 4. Martij 1602. coram Illustrissimo D. Cardinali Pampilio.

Nec obstaret si diceretur, quòd licèt iuspatronatus 2 nō veniat in confiscatione facta à iudice laico, nihilominùs potest iudex Ecclesiasticus declarare delictum, & confiscare bona fisco Ecclesiæ; & effectus erit, quòd iuspatronatus extinguetur, & Ecclesia remanebit libera sub Episcopi potestate. Imol. in Clem. Pastoralis, num. 72. in fin. de re. iud. † Nam respondetur, quòd 3 cùm delictum non sit commissum in Ecclesia, nec iuspatronatus spectet ad Lucretiam ex persona patris, ei nocere non debet, secundùm distinctionem doctorum, de qua per Igneum in repetit. l. necessarios, § non aliàs, in prima par. num. 438. vers. vel melius, & num. 482. vers. similiter, iuspatronatus, ff. ad Senat. consul. Syllan. Et lentit. Roch. de iurepatr. in ver. ipse. vel is nu. 72. Syluest. licèt indistinctè loquatur, prout & alij Summistæ in vers. iuspatronatus, q. 5. vers. sextum. Ang. o. 36. & Tabien. n. 25. † Et his adstipulatur, quòd huius- 4

 modi

modi materia regulatur secundùm terminos feudi, & emphyteosis. Roch. loc. alleg. card. in Clemen. plures, col. fin. mutper. 8. de iurep. Et in feudo, & emphyteosi Domini admittunt prædictam distinctioné. Cyn. in l. 2, in fin. C. de lib. & eor. liber. Bart. in l. 1, nu. 2. C. de interd. & relegat. Ias. in l. 2, num. 192. C. de iur. emphyt. Molin. de primog. Hisp. lib. 4. c. 11. nu. 36.

Denique non officit cessio Reipublicæ, quia cùm ex confiscatione nihil haberet, nó potuit aliquod ius trásferre, iuxta vulgares conclusiones.

Fauentina de Pasijs. Mercurij 27. Aprilis 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Possessio probatur ex instrumẽto adeptæ possessionis. & nu. 6.*

2 *Iudex nulliter, vel iniustè procedens non priuat possessione.*

3 *Declara nisi priuatus habeat se pro spoliato.*

4 *Clausula, PARITO IVDICATO, operatur, vt restituãtur fructus percepti, reficiantur expensę, vt dimittatur possessio.*

5 *Rota non exequitur sententias aliorum Tribunaliũ nisi docto de iustitia.*

D E C I S I O CCXXXIII.

Fuit resolutum, constare de possessione D. Iulij ante laudum vltimo loco latum. † Cùm enim possessio sit quid facti, probatur ex instrumento adeptionis. Abb. in cap. cùm nobis, num. 5. vers. item per instrumenta, de præscript. Oldrad. cons. 199. num. 6. Aym. cons. 54. nu. 11. vers. ampliùs.

Nec releuat, quòd ista possessio fuit capta de mandato iudicis, qui nulliter, & iniustè procedendo, non potuit priuare D. Alphonsum, vt per DD in l. clàm possidere, §. quia ad nundinas, ff. de acquiren. possess. Et adsunt plures resolutiones. † quia, quicquid sit de veritate facti, fuit responsum, hanc conclusionem procedere, quando ille contra quem fertur sententia, non habet se pro spoliato, & ad hunc effectum sufficit animus, cùm solo animo perdatur possessio, l. 3. §. in amittenda, ff. de acqu. possess. hic verò de animo Alphonsi satis, apertèque constat. Nam cùm obtinuissent commissionem cum facultate absoluendi à iuramento, in qua aderat clausula, (parito iudicato) ad docendum de paritione, produxit instrumentum dictæ possessionis D. Iulij, ex qua productione declarauit animum suum, ad l. cùm precum, C. de liber. caus.

Nec placuit, quòd ex productione dicti instrumenti non sequitur. D. Alphonsum consensisse immissioni D. Iulij, sed ostendere voluisse laudum fuisse executum; quia contrarium est verius. † Nam cùm clausula, (parito iudicato,) importet, vt orator dimittat possessionem, restituat fructus perceptos, & soluat expensas, ad not. in c. fin. de restit. spol. Staphil. de lit. iust. §. quando paritur, numer 9. fol. mihi 310. Et fuit dictum in causa Toletana decimarum de Capilla 19. Febr. 1593. coram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio, ideo cum productio esset facta, vt ostenderetur fuisse paritum, necesse est dicere, quòd D. Alphonsus voluit ostendere, se dimisisse possessionem, cum dimissio, vt dictum est, requiratur ad effectum, quòd clausula (parito,) non obstet, ad tex. in c. cùm super, vbi Dec. in 3. not. de offic. deleg. & in l. si duo, vbi Bald. num. 2. ff. de acq. hered. Aym. cons. 91. nu. 8. Surd. cons. 198. nu. 14.

Non obstat, quòd Rota non exequatur sententias aliorum Tribunalium nisi docto de iustitia; quia hic non agitur ad effectum executionis sententiæ, sed vt solùm videatur, quis sit possessor, ad effectum manutentionis. † Quare in puncto sufficit, quòd constet de possessione, & quòd alia pars acquieuerit, vt in terminis fuit resolutum in causa Camerinen. pensionis. 22. Iunij 1592. coram bo. me. Giptio.

Burgen. Præeminentiarum. Vener. 3. Iunij 1601.

S V M M A R I V M.

1 *Restitutio in integrum conceditur propter læsionem.*

2 *Appellatio facta in voce, & nõ in scriptis est nulla.*

3 *Appellatio debet interponi coram iudice, non corã notario.*

4 *Patiens, causã agitari post rem iudicatam censetur renunciare rei iudicatæ, dummodò detegatur iniustitia rei iudicatæ.*

5 *Confirmatio Apostolica non validat actum nullum.*

6 *Transactio alias nulla sustinetur in vim pacti, & iuramento, quod tamen non obligat successores.*

7 *Sententia nulla non potest transire in iudicatum.*

8 *Nullitas post rẽ iudicatã potest aliquãdo deduci.*

D E C I S I O CCXXXIV.

Prætendebant dimidij Portionarij, sibi competere restitutionem in integrum aduersus sententiam Rotalem vltimo loco latam, quæ canonizat transactionem factam de anno 1574. inter ipsos, & Capitulum postquàm de anno 1554. ad eorum fauorem sententiam ab Episcopo Conchen. obtinuerunt, quæ transitum fecerat in iudicatum. † Ex quo dicebant, colligi læsionem, propter quam datur restitutio, l. nam & postea, §. si minor, ff. de iureiur. Nam post rem iudicatam non potest ampliùs transigi, l. si causa cognita, C. de transact. l. eleganter, §. 1. si post rem iudicatam, ff. de condict. indeb.

Capitulum ad effugien. prædicta dicebat, causam appellationis fuisse commissam in Rota bo. me. Dezza, atque etiam pluriès fuisse prorogata fatalia. † Sed hæc non placuerunt Dominis, quia appellatio fuit nulla. Cùm enim non fuisset appellatum incontinenti, non poterat appellari in voce, prout fuit factum, sed erat appellandum in scriptis, l. si litigatoribus, & ibi Bart. Bald. Ang. & alij C. de appell. Vestr. in prax. lib. 7. cap. 3. num. 28. † Et appellatio debebat interponi coram iudice, & non coram notario, l. omnem honorem, C. quando prouoc. non est necess. cap. vt debitus, de appell.

Secundò dicebatur pro parte Capituli, quòd dimidij Portionarij fuerunt passi, causam agitari coram Dezza, & iura producis & ideo censentur renunciasse res iudicatæ. Put. decis. 202. lib. 2. Peregr. decis. 124. lib. 1. Mohed. decis. 4. de re iud. Sed nec prædicta placuerunt, quia ad hunc effectum requiritur, quòd ex prosequutione detegatur iniustitia rei iudicatæ. Put. d. decis. 202. Verall. dec. 87. lib. 1. in manuscript. quam Rota seruat, vt dicitur in causa Veneta legitimitatis, prima Iulij 1602. coram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio.

Tertio dicebat Capitulum, huiusmodi transactionem sustineri propter confirmationem Apostolicam. † Sed nec huiusmodi responsio placuit, cùm non fuerit expositum Papæ, quòd transactio erat nulla pro-

ptes

pter rem iudicatam. Dec. in rubr. de confirm. vtil. vel inutil. numer. 12. & seqq. & in cap. cùm inter, in 8. not. de except. Felyn. in c. cùm inter dilectos, nu. 6. de fid. instrum. Caputaq. decis. 203. par. 1. Et propterea licet hæc transactio possit sustineri in vim pacti, stante iu 6 tamento, Ias. in l. eleganter, num. 8. in fin. ff. de condit. indeb. tamen cùm confirmatio Apostolica corruat, dictum pactum non egreditur suos authores, & successores non ligat, cap. veniens, & ibi gloss. in verb. confirmatum, de transact.

7 Vltimo loco Capitulum dicebat, sententiam Episcopi Conchen. subiacere vitio nullitatis ex pluribus causis, quæ fuerunt ponderatæ in folio particulari, & ideo non potuisse transire in iudicatum, l. si expressim, vbi Ias. & Batt. ff. de appell. Marant. de ord. iud. par. 6. tit. de sent. nume. 153. Sed quia dictum folium præter stylum non fuerat datum parti, vt responderet, cum præsupposito istarum nullitatum de quibus particulariter erit agendum, Domini dixerunt, non competere restitutionem in integrum. Et sic transactionem obsta-8 re, † quia etiam post rem iudicatam nullitates possunt deduci, & probans causam transigendi. Bart. in l. post rem iudicatam, sub num 3. & ibi Castren. num. 2. ff. de transact. Angel. consl. 249. numer. 3. & probat tex. in d. l. eleganter, ibi, vel hoc ipsum incertis, & ibi, cùm de sententia indubitata.

Feltren. Præbendæ. Lunæ 6. Iunij 1605.

E P I T O M E.

Immemorialis aut quadragenaria cum titulo & bona fide requiritur ad immutationem substantiæ beneficij.

S V M M A R I V M.

1 *Iura producta probant contra producentem.*
2 *Immemorialis, aut quadragenaria cum titulo, & bona fide requiritur ad immutandam substantiam beneficij, & nu. 3*
4 *Bona fides, eo ipso quòd allegatur, præsumitur.*
5 *Duę enunciatiuę vltra centum annos probant titulum aptum ad immutandum statum beneficij.*
6 *Ad effectum vt enunciatiuę probent, requiritur quòd sint duorum instrumentorum, & quòd non emanauerint à personis suspectis, & si emanarunt à personis suspectis concurrere debent adminicula.*
7 *Non est probanda qualitas tituli, cùm titulus non discutitur*
8 *Titulus inualidus, & putatiuus, sufficit ad præscriptionem.*
9 *Optio non cadit nisi inter Canonicos.*
10 *Vna scriptura aliam declarat, nu. 18.*
11 *Possessio Canonicatus capi debet Capitulariter. Sufficit tamen quòd Canonicus, habita possessione fecerit actus Canonicale de consensu Capituli.*
12 *Beneficio esse canonicale vel prębendale quomodo probetur, & nu. 13. 14. 15. 16.*
13 *Probatio per auditum sufficit in antiquis.*
16 *Beneficia separata debent per se in censum referri.*
17 *Probatio per scripturas præualet probationi factę per testes.*

D E C I S I O CCXXXV.

VIsum fuit Dominis, hodie nõ esse agendum simpliciter, in beneficium sanctæ Margharitæ fuisse liberum, & separatũ à Canonicatu, cùm cõstet de eius antiquiori statu ex productione instrumenti facta per Cadubrium, de quo in summario nume. 2. † quod 1 ideo contra ipsum probat, l. cùm precum, C. de liberal. caus. Sed ao constet, quòd de beneficio libero fit effecta præbenda Canonicalis, ita vt recedendum sit à decisis. Et affirmatiuè fuerit resolutum. Nam hic adest quadragenaria cum titulo, & bona fide. † Talis autem 2 quadragenaria, aut immemorabilis requiritur, quando agitur de mutatione substantiæ beneficij, vt ex tradit. per Philipp. de Perus. in cons. quod est inter cons. Felyn. 2. num. 2. & 3. dicit Rebuf. in tr. de vnion. num. 35. in fine, Rota in antiq. dec. 9. & 10. de reb. Eccl. non alien. Ioan. Andr. in reg. qui contra, num. 11. vers. mihi videtur, de reg. iur. in 6. Oldrad cons. 296. num. 3. Hogied. de incompat. benef. par. 2. cap. 3 nu. 13. Et fuit dictum in causa Perusina sancti Beneueniatis, 13. Martij 1588. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio. † Et 3 regula est, quòd quotiescumque agitur de inducenda præscriptione contra ius, requiritur vel immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo, cap. 1. de præscript. in 6. vbi DD. omnes.

Et quantum attinet ad bonam fidem, sufficit quòd 4 allegetur; quia præsumitur, l. penult. C. de euict. l. si adult. cum incest. §. idem ff. ad l. Iul. de adult. Bart. in l. 1. §. hoc interdicto, nume. 12. ff. de itin. actuque priu. † De titulo autem constat ex duabus enunciatiuis an- 5 tiquissimis vltra centum annos, quæ probant, Bald. in l. cùm aliquis, numer. 4. & ibi Ias. num. 4. & seqq. C. de iur. delib. Alexand. cons. 75. nu. 3. lib. 4. Cassad. decis. 3. nume. 3. de procurat. Put. decis. 209. lib. 2. Quarum altera est in instrumento confecto de anno 1468. de quo in summario, num. 2. in quo apparet, Canonicos, ante clausula: (accedente consensu Canonicorum,) fuisse contentos, vt gratia Apostolica haberet effectum, per quam indulgebatur Francisco de Mazzonatis, vt posset ex dicto beneficio sanctæ Margharitæ de Longano eligere vnam præbendam Canonicalem pro Bartholomæo de Coquis eius nepote, quem Canonici ex tunc, in fratrem & Canonicum receperunt, cum traditione possessionis, & assignatione stalli in Choro. Altera verò est in instrumento optionis de anno 1476. vt in summario, numer. 4. in quo enunciatur erectio huius beneficij in præbendam Canonicalem. Et quamuis prima enunciatiua emanauerit à Francisco, secunda verò à Bartholomæo, & sic à personis suspectis, † & tamen ad 6 effectum quòd enunciatiuæ antiquæ probent, requiritur quòd sint duorum instrumentorum, & quòd emanauerint à personis non suspectis. Aret. in c. cùm causam, nume. 21. cum seq. & ibi Felyn. num. 4. de probat. Aym. de antiq. temp. p. 1. sect. 4. nume. 14. 19. & seqq. Put. dec. 209. lib. 2. Nihilominùs quando concurrunt adminicula, vt concurrere in hoc casu ex infradicendis apparebit, enunciatiuæ etiamsi emanauerint à personis suspectis probant. Achill. decis. 1. de confess. Put. decis. 149. lib. 3. Et fuit resolutum in causa Bononien. præceptoriæ 5. Aprilis 1604. coram R. P. D. meo Litta.

N que ad hunc effectum necesse est, † vt constet de 7 qualitate tituli. Abb. in c. cùm venissent, n. 8. per illum tex. de instit. Capic. decis. 189. nu. 10. cùm non sit discutiendus, vt per glos. in d. c. in verb. causam, de præscr. in 6. & sufficiat titulus inualidus, & putatiuus, l. cellas, & ibi glos. & Doct. ff. de vsucap. gloss. in c. de quarto de præscr. modò si validus esset, tribueret ius, gl. fin.

in c. si diligenti, de præscript. Philip. de Perus. loco alleg. num. 14. Vetall. decis. 361. num 4. p 2. Et quòd huiusmodi erectio, & acceptatio habuerit effectum, ita vt adsit quadragenaria, & longè vltra euidentissimè patet, cùm posteà Bartholomæus de Coquis, ad cuius fauorem fuit facta erectio, soluerit pro instrumento authentico erectionis dicti Canonicatus, certã pecuniarum summam, vt in summario, numero 13. Et adest insuper optio de qua supradictum est, Vlterius præbenda facta de anno 1476. vt in summario, num. 4. in qua apparet quòd dictus Bartholomæus ob tenuitatem præbendæ sanctæ Margaritæ de Longano optat præbendam Canonicatus sancti Iacobi vacantem, & pro instrumento authentico dictæ optionis certum quid fuit solutum, vt in eodem summario, numero 3. Et de eodem anno 1476. constituit Franciscum de Mazzonatis suum procuratorem, ad defendendam optionem dictæ præbendæ, qui Canonicatus sancti Iacobi cum præbenda sanctæ Margaritæ de eodem anno 1476. fuit collatus per Capitulum Petro B. ... num. 5. qui cepit possessionem, & præstitit iuramentum in manibus Capituli, vt in summario, num. 6. & 7. Et quamuis huiusmodi scripturæ continentes prouisionem B... fuerint reprobatæ in sententia Vicarij Patriarchæ Venetiarum, ex quo non fuerant rectè compulsatæ, tamen hodie cessat hoc obiectum per productionem originalium. Ex quibus iuribus bene probatur obseruantia, & qualitas beneficij. Nam ex optione alterius præbendæ denotatur qualitas præ-

9 bendæ relictæ, cùm optio non nisi inter Canonicos cadat. Rot. decis. 6. de consuet. in nou. & decis. 8. num. 5. de sent. in excomm. in antiq.

Accedit etiam, quòd de anno 1477. per resignationem cuiusdam Carpedonis fuit prouisus de huiusmodi præbenda Christophorus de Sarrauallle, & facta fuit permutatio dictæ præbendæ S. Margaritæ de Longano, & habuit possessionem, vt in summario, num. 8. Et hodie cessat obiectum compulsationis contra huiusmodi instrumentum, cum originale sit productum Et posteà de anno 1480. vt in summario, nu. 11. ad instantiam dicti Christophori omnes de villa Longani denunciauerint Potestati Belluni omnes terras dictæ Ecclesiæ sanctę Margaritæ.

Nec obstat, quod enunciatiua in huiusmodi instrumento videatur æquiuoca, vt dicitur in alia decisione, cùm non dicat huiusmodi Ecclesiam sanctæ Margaritæ esse membrum Canonicatus; quia hodie cessat hoc obiectum, stantibus alijs scripturis, de

10 quibus suprad. ctum fuit, & infra dicetur, † cum vna scriptura aliam declaret, Aym. cons. 231. numer. 12. & actus subsequens declaratur secundùm suum titulum, & causam. Orasc. decis. 167. num 25. & seqq.

Prædictis addendum est, quod de anno 1482. quidam mansionarius Ecclesiæ Feltrensis tradidit possessionem Canonicatus, & præbendæ sanctæ Margaritæ de Longano Benedicto Bonuiagio prouiso Apostolico, vt in summario, numer. 12 qui de anno 1484. optauit præbendam sancti Matthæi, demissa præbenda sanctæ Margaritæ, vt in summario, num. 14. Et hæc

11 quidem iura ostendunt effectuationem. † Licèt enim possessio Canonicatus debuerit Capitulariter, nihilominus sufficit quòd post possessionem simpliciter captam Canonicus fecerit Canonicalia actus de consensu Capituli. Cassad. decis. 8. de caus. poss. & propr. prout in casu isto præsumitur fecisse, cum postea de consensu Capituli optauerit aliam præbendam.

12 Et cessat omnis difficultas. Nam ab anno 1543. vsque ad litem motam, & sic per tempus ferè 50. annorum fuerunt Canonici, Ioannes Baptista Pinadellus, Firmus de Susinis, & Peregrinus Maslorgius, vt constat in processu, qui omnes, vt deponunt testes, possiderunt bona sanctæ Margaritæ vti Canonici. Et reddunt causam scientiæ, quia alij deponunt de notorietate, alij de publica voce, & fama, alij quia tanquam massarij exigebant decimam in primo anno pro fabrica, alij quia erant coniuncti, & exactores Canonicorum, & vnus dicit quia Pinadellus non habebat aliud beneficium, alij quia semper vnus Canonicus post alium possedit. Oldrad. in cons. 296. numer. 1. & seqq. Et quod plus est, dicti testes concludunt de auditu, ab anno 1539. quo tempore erat Canonicus Franciscus à Turre, cui successit D. Pinadellus.

13 † Et hæc probatio per auditum in antiquis sufficit, c. licèt ex quadam, vbi Butr. Ioann. Andr. Abb. & alij de testibus.

14 Et ne quid intactum relinquatur, accedunt pro obseruantia alia iura producta ab anno 1570. vsque ad annum 1592. de quibus in summario à numero 23. vsque ad fin. quæ continent locationes, visitationes, decreta, & alia similia pertinentia ad huiusmodi præbendas sanctæ Margaritæ. Et sic clarè ostendunt obseruantiam, vt vnionem beneficij, Oldrad. consil. 296.

15 Denique prædicta corroborantur, cùm in libris taxæ non reperiatur notata Ecclesia sanctæ Margaritæ de Longano, vt in summario, numero 16. sed solum Canonicatus sanctæ Margaritæ, quod verisimiliter non esset, si canonicatus esset diuersus a dicta Ecclesia. † Vtrumque enim beneficium debuisset per se

16 in censum referri, l. forma, ff. de cens. Oldrad. d. cons. 296. num. 2. vers. & vna tantum datur decima. Et hoc euidenter suadetur, ex quo Ecclesia sanctæ Margaritæ de Longano post impetrationem de ea factam, vti de beneficio separato, fuit de anno 1593. 9. Februarij annotata in prædicto libro taxæ, tanquam beneficium de nouo repertum. Ex hac enim annotatione clarè constat quod antea in dictis libris non erat descripta.

Non obstant testes in contrarium examinati, super quibus est fundata alia decisio, quia cum hodie ex scripturis de nouo productis conuincatur, non est de

17 eis habenda ratio. † Probatio enim facta per scripturas præualet probationi factæ per testes. Innoc. in cap. cum Ioannes, nu. 6. de fid. instr. Aym. cons. 54. nu. 15.

Vltimo loco non officit, quòd adsint plures Ecclesiæ sub inuocatione sanctæ Margaritæ; quia inde non potest oriri æquiuocum, cum denominentur, de Formegano, de Sartena & de Longano: & iura producta loquantur de Ecclesia sanctæ Margaritæ, & si aliqua simpliciter loquantur recipiunt interpretatio-

18 nem ab istis, cum, vt dictum est, vna scriptura aliam declaret.

Vallisoletana Iurisnominandi. Merc. 8. Iunij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Clausula in medio dispositionis posita satis est quòd verificetur in parte dispositionis.*
2 *Intentio testatoris probatur eius testamento.*
3 *Narratiua quæ nõ mouit Papam, non est iustificãda.*
4 *Trãsactionis nomine omnis conuẽtio cõprehẽditur.*
5 *Assertioni Papæ plena fides adhibetur.*

D E C I S I O CCXXXVI.

DVbitaui, an gratia Apostolica esset iustificata. Et Domini affirmatiuè resoluerunt. Nam licèt

non

non iustificetur præcisè, quòd Rodericus ingenti cum labore, & forsan cum expensis repererit, & detexerit, ius nominand. pu illis spectare ad dignitates, hoc non refert; quia sub litur, & litigando desuper, in Camera maiori obtinuit sententiam. † Et ideò cùm verba illa (ingenti cum labore, & forsan expensis,) referatur ad totam narrationem, sufficit, quòd verificentur in lite, prout verificantur ex depositione testium, ad tradit. per glos. in l. si negotium, in verb. gestorum, C. de neg. gest. & per Anchar. cons. 80. numer. 2. vers. his non obstantibus. Vltra quòd verba illa (repererit, & detexerit) debent intelligi cum effectum. Et sic postquàm negotium fuit positum in claro, scilicèt post litem. Vnde etiam ex isto capite narratiua remaneret iustificata. † Alia quoque narrata quoad ordinem fundatoris, probantur ex ipsius testam. not. Bart. in l. 1. num. 8. ff. de nou. oper. nunc. prout non adimplementum exequutoris probatur ex testibus quorum depositio benè adminiculatur ex testamento ipsius exequutoris. Decretum verò sententia obtenta iustificantur ex ipso met decreto canonizante testamentum fundatoris.

Neque obstat, quòd non verificetur, fundatorem reliquisse filios ipsius nec exequutoris post obitum eius patris, exequutores, † quia cum hæc narratiua non mouerit Papam, hoc non vitiat. Aegid. decis. 4. numer. 280. Put. decis. 69 lib. 2. Et fuit pluriès resolutum. Et hac responsione tollitur quod dicebatur nullam fuisse factam transactionem inter dignitates, & exequutores cùm lis non præcessisset, sed fuisse potius quandam recognitionem; quia neque hoc potuit mouere Papam. Et cessat omnis difficultas, quia sub nomine transactionis potest venire omnis conuentio, l. cùm his, §. commune, ff. de transact. c. lusciia, de in integr. restitut. l. 1. §. final. ff. ad Tertull.

Nec est verum, quòd non fuerit data facultas Roderico nominandi puellas pro se, hæredibus, & successoribus, quia licèt in concordia facta per procuratorem, non tegatur hæc facultas, tamen ei posteà fuit expressè data per viam nouæ concessionis in ratificatione facta per Dignitates.

Denique non officit, quòd non constet, literas fuisse impetratas per Dignitates, prout narratur; quia vltra quòd hoc respicit potiùs validitatem, quàm iustificationem gratiæ, c. nonnulli, §. sunt. & alij, de rescr. † cùm hæc sit assertio Papæ, Plena ei fides adhibetur. clem. 1. vbi doct. de probat. c. cùm à nobis, vbi Bart. num. 3. Abb. & Felyn. in princ. de test. Paris. cons. 15. nu. 19. lib. 4.

Pacen. Decimarum del'Hebrero. Lunæ 13. Iunij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Tertius habens interesse principale veniens ad causam vt assistat, si ignorauit, causam tractari, impedit expeditionem causæ secus si sciuit. Item non impedit expeditionem causæ, quando tertij assistantia inseruit pro exclusione vtriusque partis, numer. 3. vel quando non est admittenda, numero 4.*

2 *Episcopus habet intentionem fundatam super decimis loci, in quo non est parochus.*

D E C I S I O CCXXXVII.

Petebat Capitulum Pacen. medietatem decimarum in loco del'Hebreio, quarum altera medietas percipitur à Reuerendissimo D. Episcopo. Et Rota censuit 21. Iun. anni præteriti, neque ex dispositione iuris communis, neque vigore consuetudinis, huiusmodi decimas ad ipsum spectare. Quare cùm D. Dux Feriæ, contra quem agebatur, peteret absolutionem. Reuerendissimus D. Episcopus comparuit in causa, assistendo Capitulo. Vnde contigit dubitari, an comparitio præfata impediret, quominùs absolutoria daretur. Et Domini negatiuè resoluerunt, † quia licèt regula sit, quòd tertius habens principale interesse, veniens ad causam vt assistat, si ignorauerit, causam tractari possit impedire expeditionem, secùs verò si sciuerit. Bart. in l. si prolusorio, §. sed & agere, numer. 2. & 3. ff. de appell. Abb. in c. cùm super, num. 30. de re iud. Afflict. decis. 235. sub num. 3. † Tamen, & si Episcopus habeat intentionem fundatam super decimis loci in quo non adest parochus. cap. quoniam de decimis: & istud ius solius Episcopi non defendit intentionem intentatam per Capitulum, imò illam excludit. † Vnde meritò, siue sciuerit, siue ignorauerit Episcopus, causam tractari illius assistentia non potest impedire expeditionem causæ, quia inseruit pro exclusione Capituli, & Ducis, l. 15. à quo is, ff. de rei vendic. Bisign. decis. 4. de re iud. latè Couarr. pract. quæst. cap. 14. num. 4 vers. non verò contrarium.

Non obstat decisio in causa Oscen. della Piedra 6. Martij 1564 coram Domino de Rubeis, quia in casu illius decisionis, non modò Episcopus assistebat Capitulo, sed etiam Capitulum erat in quasi possessione exigendi decimas. Vnde sunt termini longè diuersi.

Neque releuat, quòd Capitulum potest habere donationem, vel alia iura ab Episcopo, ex quibus Episcopus teneatur illud defendere; quia cum istis neque apparenter doceatur, meritò ista assistentia Episcopi non potest suffragari Capitulo, cùm non sit admittenda. Innoc. in cap. veniens, 2. in ver. incontinenti, de test. Ang. in l. si suspecta numer. 2. ff. de inoff. testam. Vrsill. ad Afflict. decis. 135. num. 2.

Montis Regalis iurisdictionis, Lunæ 20. Iunij 1605.

E P I T O M E.

An, & quando duæ Sacristiæ possint esse in eadem Ecclesia.

S V M M A R I V M.

1 *Verbum* EXERCEATVR, *est præcisum, & necessitatē inducit.*

2 *Ordo Reipublicæ confunditur, si iurisdictio vnicuique sua non seruatur.*

3 *Nobiliores in honoribus, & administrationibus Reipublicæ, debent præferri.*

4 *Dualitas ad rei interitum parata, est vnitas ad conseruationem.*

5 *In consideratione nō est habendum quod fit de facto.*

6 *Episcopus auctis facultatibus, potest augere numerum prabendarum.*

7 *Duo curati in eadem Ecclesia non possunt esse æquè principaliter.*

8 *Episcopus non potest mutare statutum Ecclesiæ, & facere ea quæ sunt contra ius, & nu. 10.*
9 *Sacristiæ nomen, est nomen iuris, & continet custodiam thesauri.*

DECISIO CCXXXVIII.

Reuerendissimus D. Archiepiscopus Montis Regalis in sua Metropolitana Ecclesia, quæ est regularis, & in qua monachi sunt loco Canonicorum, iuxta resolutiones factas, construxit nouam Sacristiam pro presbyteris sæcularibus qui dictæ Ecclesiæ inseruiunt, paramentisque locupletauit, & eius curam clerico sæculari commisit. Vnde supradictis monachis dubitari contigit, an potuisset hoc facere. Et negatiuè fuit resolutum, & proposito dubio supradicta die, Domini non recesserunt à priori suffragio. Bulla enim Pauli tertij est satis clara, quæ vult, quòd Sacristia exerceatur per vnum ex ipsius Ecclesiæ monachis, † quod verbum (exerceatur) est præcisum, necessitatemque inducit, vt dicitur in alia decisione, & propterea officium iniunctum monachis, alter vsurpare non debet, l. quicumque, vbi Luc. de Penna, C. de exact. & exeq. lib. 12. l. consulta, C. de testam. † Si enim vnicuique sua iurisdictio non obseruatur, totus ordo Reipublicæ confunditur, cap. peruenit, 11. q. 1. Luc. de Penn. loc. alleg. col. 2. circa med. vers. si enim.

3 Et hæc dispositio est iuri communi conformis, † secundùm quòd nobiliores, prout sunt monachi, qui sunt loco Canonicorum, debent in honoribus, & administrationibus rerum publicarum præferri, l. ad subuenda, C. de decur. lib. 10. l. rescripto, in princ. ff. de muner. & honor. l. 2. in fin. C. de præd. decur. lib. 10. Luc. de Penn. in l. mulieres, col. 5. vers. in pluribus quippe, C. de dignit. lib. 12. & in d. l. 2. col. penultim. vers. & sicut nobiliores, C. de exact. & exequt. eod. lib. Hinc videmus, quòd in Ecclesijs in quibus Sacristia non datur in titulum, quot annis deputatur vnus, vel plures Canonici, qui per ministros curam illius exerceant. Repugnat quoque iuri, & regimini Ecclesiæ, quòd æquè principaliter sint duo Sacristiæ, ad tex. iuncta rubr. in c. vnico, de offic. Sacrist. † Dualitas enim ad rei interitum parata est, vnitas verò ad conseruationem, cap. in apibus 7. q. 1. l. 3. §. penult. in fin. ff. de adm. tut. l. 2. § nouissimè, ff. de orig. iur. c. 1. 57. dist. c. gaudemus, § quia verò, de diuort. Luc. de Penn. in d. l. quicumquè, col. penult. vers. nec posset. Heinrichmanos, cons. 2. numero 13. vol. 1. Regimini etiam Ecclesiæ repugnat, vt dictum est, nam dissensionis periculum verisimiliter adesset, quia non potest esse societas affectionum, vbi dissidet diuersitas potestatum, & hoc modo potiùs aditus stipendijs, quàm vtilitatibus reseraretur, vt bene considerat Luc. de Penn. loco suprà alleg. d. col. pen. vers. prætereà probatur hoc: & si ostendatur aliter seruari in quibusdam Ecclesijs. Vltra responsiones datas in alia decisione, scilicèt, quòd huiusmodi Sacristiæ sunt pro seruitio Capellarum particularium, non pro seruitio corporis Ecclesiæ. Est insuper considerandum, quòd subordinatè, & non principaliter Sacristiæ inseruiunt, vel plures sunt loco vnius, secundùm glos. in c. nunc autem, in verb. Diocletiani, dist. 21. vel Ecclesia est diuisa, & regulares & sæculares constituunt diuersa Capitula, & ita loquitur Verall. decis. 87. p. 1.

5 † Vltra quòd non debet haberi in consideratione, quòd de facto & non de iure fit, vt in similibus terminis dicit Ias. in l. licèt, nu. 3. ff. de leg. 1.

6 Nec applicatur, quòd Episcopus, auctis facultatibus, potest augere numerum præbendarum, si ad inuicem compatiuntur, quod secùs est in Sacristia, attenta Bulla Pauli III. dispositione iuris communis, & absurdo quod orirètur in diuinis celebrandi, † sicuti videmus, quòd nec duo curati in eadem Ecclesia possunt esse principales, seu æquè principaliter, sed semper vnus præest alijs qui subsunt, vt per Butr. in c. cùm non ignores, numer. 4. de preben. & dign.

8 † Et ex prædictis cessat quod dicebatur, Reuerendissimum D. Archiepiscopum habere ius ordinandi Ecclesiam, quia hoc non procedit in ijs quæ sunt contra ius, cap. 2. de relig. dom. cap. sicut, de excess. Prælat.

Neque est verum, quòd Monachi non habeant ius prohibendi in Bulla: quia satis habent, cum ipsis concedatur officium Sacristiæ, vt dicitur in alia decisione. † Nec nomen Sacristiæ est accipiendum pro Sacristia materiali, sed quatenus est nomen iuris, scilicèt, vt contineant custodiam thesauri Ecclesiæ, vt in c. 1. de offic. Sacrist. Et Iacob de S. Georg. in suo tractat. de feud. in verb. & cum molendinis, numer. 2. non facit ad punctum, quia loquitur in casu in quo potest dari pluralitas, & tunc requiritur facultas prohibendi & dicta numero 5. non applicantur, quia monachi non fundant se in præscriptione, sed in titulo quem habent.

Denique non officit facultas quam Reuerendissimus Archiepiscopus habet in Bulla, addendi, vel minuendi, † quia, vt in alijs decisionibus responsum fuit, non potest propterea mutare statum, & facere ea quæ sunt contra ius. Et hoc expressè dicit Felyn. qui in contrarium allegatur, in c. 2. numer. 19. de libell. oblat. dum dicit, quòd additio, & detractio est quid diuersum à mutatione, & infrà subdit, quòd mutatio detractiua, & subtractiua, non censetur permissa.

An autem, & quem locum debeat habere Reuerendissimus Archiepiscopus pro paramentis & alijs rebus pretiosis per ipsum confectis, & conficiendis, & quibus, & qua ratione possit committere custodiam, erit particulariter agendum. Interim tamen non potest impediri, quominùs habeat locum priuatum pro ipsis paramentis & rebus pretiosis.

Romana Vineæ. Merc. 22 Iunij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Possessio etiam instrumentalis probatur per testes, & est manutenibilis, si fuit capta, alio non existente in possessione.*
2 *Posterior possessio præsumitur clandestina.*
3 *Habens ciuilem possessionem anteriorem debet præferri habenti naturalem posteriorem.*
4 *Possessio præsumitur familiaritatis, si de altero titulo non constet, & quando quis dicatur possidere iure familiaritatis num. 6.*
5 *Possessio subsequens præsumitur ex titulo præambulo.*
7 *Verba curialia non sunt obligatoria.*

DECISIO CCXXXIX.

Fuit resolutum, Pompeio dandum esse mandatum de manutenendo, quia de eius possessione constat ex depositione testium, ex quibus etiam possessio solet probari. Rebuff. in prax. de miss. in poss. numer. 41. Et fuit dictum in causa Placentina Capellaniæ, 19 Nouembris 1603. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio. Quæ possessio, licèt instrumentalis, cùm fuerit capta alio non existente in possessione, est manuteni-

nutenibilis, Cassad. decis 20. de præben. Put. decis. 360. nu. 8. lib. 1. & fuit pluriès resolutum.

2 Neque obstat posterior possessio Orientæ; quia tanquam iunior, & alio existente in possessione, præsumitur clandestina, cap. licet causam, vbi Doct. de probat. Bart. in l. si duo, in princ. p. sub num. 4. ff. vti poss.

3 ßd. Verall. decis 334. num. 2. & decis 6. part. 2. † Et propterea cùm Pompeius non habuerit se pro spoliato, & sic animo retinuerit ciuilem, debet præferri, cùm sit anterior posteriori naturali, vt reprobata opinione Couar. pract. quæst cap. 17. num 5. tenuit Rota in causa ciuitatis Castelli de Montonocijs 22. Iunij 1587. coram Illustrissimo Plato, & meis temporibus in causa Cur. nuna Capellæ, 26 Octobris 1601. coram

4 Reuerendissimo D. Archiepiscopo Coloien. † Vltra quòd, stante titulo, & in possessione Pompei (constat enim de titulo & inst umento emptionis) si Orienta fecit aliquos actus, p ætumuntur iure familiaritatis, Angel. in l. assidu s, circa princip. vers. in tex. ibi mulier possidet. C. qui pot. in pign. hab. Castren. consil. 179. sub num. 4. vers. item non obstat. lib. 1. Alexan. sol. qui iure familiaritatis, Angel. in l. assidu s, circa princip. versic. in text. Vbi mulier possidet C. qui pot. in pign. hab. Castren. cons. 179. sub num 4. vers. item non obstat, lib. 1. Alexan. in l. qui iure familiaritatis, num. 5 vers per hoc t men. ff. de acquiren. possess. & cons. 8. sub numer. 6 vers. nec & bis, lib. 2. Ruio. consil. 33. num. 13. & 174. num 4. in fin. lib. 1. Corn. cons. 315 sub nu. 3. vers. & licèt. lib. 4.

Neque applicatur, quòd possessio Pompeij fuerit iure familiaritatis, qu n imo hæc confessio Orientæ sufficeret, vt daretur mandatum de manutenendo Pompeio, quia titu us præcedens, excludit quod tali-

5 ter possederit, † sed possessio præsumitur ex titulo præambulo. Curt. iun. cons. 168 num. 32. in fin. & seqq. Neu 2. cons. 80. num. 21. Rimin. iun. cons. 44. nu 69. in fin Tob. cons 66. num. 13. & fuit resolutum in causa Callien. fructuum 28. Febr. 1603. coram R. P. D.

6 Ludouisio. † Dicitur enim iure fami iaritatis quis possidere, quando nullum ius possidenti competit, sed ratio consanguinitatis & amicitiæ hoc suadet. Rebuf. in tract. de mater. possess. in præfat. num. 29. in fin. & D. tit. in loco præcit.

Nec officit mandatum de affociando, concessum Orientæ; quia illud loquitur de vinea propria ipsius Orientæ contiguæ huic vineæ, quam non prætendit Pompeius. Denique non subsistit quòd Pompeius

7 cesserit facto proprio a possessione, † quia epistola in qua se fundat Orienta cont net verba scripta ad complacentiam per modum liberalitatis, & oblationis vulgariter fieri consuetæ, quæ ideo non sunt oblig. toria, cap. cùm venissent, vbi Card. & Imol. de instit. A ex. in l. ita stipulatus, magn. num. 6. & 7. ff. de Verb. oblig. & ibi Ias. uomer. 5. Nam verba per modum curialitatis, seu vrbanitatis, & complementi prolata, nugatoria existimantur, & non obligantia Card. in Clem. exiui, §. nos igitur, de verb. signific. & in proœm. Greg §. sanè not. Ang. in l. si cui, ff. de seruit. Apostill. ad Abb. in d. cap. cùm venissent, de instit.

Assisien. Census. Mercurij 22. Iunij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Vnusquisque in re sua est moderator, & arbiter.*
2 *Donatio ob causam non eget insinuatione.*
3 *Sine traditione dominium non acquiritur.*
4 *Clausula constituti transfertur dominium ad quoscumque effectus.*
5 *Donatio facta vt alimenta præstentur, non est conditionalis, sed modalis.*
6 *In donatione modali, si modus non adimpleatur, dominium rei donatæ ipso iure reuertitur ad donantem, si declaratio donatoris interuenerit.*
7 *Caducitas in re emphyteotica intelligitur ipso iure, domino tamen volente, & declarante.*

D E C I S I O CCXL.

Dubitatum, an donatio facta per Cæsarem Andreæ fratri fuisset valida, ita vt esset translatum dominium in donatarium, ad effectum quòd census impositus per Andræam, sustineatur. Et Domini affirmatiuè resoluerunt, † quia vnusquisque in re sua est moderator, & arbiter, l. in re mandata, C. mand. nec reperitur in iure prohibitum, ne frater, nisi sit minor, possit donare fratri, † & in hoc casu insinuari non debatur necessaria, cùm donatio sit ob causam, vt scilicèt alimenta præstentur, gloss 3. in l. Aqui ius, aliàs Atilius. ff. de donat. vbi Bart. numer. 3. Alexand. cons. 12. nume. 1. vol. 1. Puteur. cons. 353. numer. 24. Natt. cons. 609. numer. 20 & 39. Molin. de primog. Hisp. lib. 2. cap 8. numer. 16. † Neque de translatione dominij potest dubitari quia licèt sine traditione non acquiratur, l. traditionibus, C. de pact. † tamen in instrumento adest clausula constituti, quæ operatur translationem possessionis ad quoscumque effectus. l. quædam mulier, vbi gloss. Bartol. & alij, ff. de rei vendic. l. quamuis §. 1. & l. quod meo ff de acquiren. possess. Berou. cons. 41. numer. 12. l. 3. Afflict. decis. 297. latè Tiraq. de iur co nstit. poss. par. 1. numer. 2. & 3 & par. 3. limit. 11. Et fuit latè deductum in causa Sutrina bonorum, 23. Octobr. 1595. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Pamphilio. Ex quibus sequitur, possessionem census fuisse validam, & sustineri.

Non obstat, quòd ista donatio fuit facta, vt alimenta præstarentur, quia non ideo fuit conditionalis, sed modalis, cùm onus alendi post ipsam donationem esset adimplendus, Bart. in l. qui bus diebus, §. Terminus, numer. 1. & 5. & 6 ff. de condit. & demonstr. Butr. cons 48. in princ. Et fuit dictum in causa Cauallicen. Baronie. 27. Febr. 1576. coram bo. me. de Rube s, quæ est decis. 39. num. 1. part. 1. diu. † Nec facit, quòd cùm non fuerit adimpletus modus præcedens, (non fuerint scilicèt alimenta præstita) dominium redit ipso iure in donantem, l. 1. C. de donat. quæ sub modo &c. gl. ff. ind. l. traditionibus, vbi Curt. iun. nume. 26. C. de pact. quia quicquid sit de illa quæstione, cui hac in re onus probandi incumbat, de qua per Surd. de alimen. tit. 1. quæst. 48. nume. 53. & seqq. Ad eff. ctum tamen resolutionis contractus requiritur voluntas, & declaratio donatoris, quæ non interuenit in hoc casu, vt ipso iure dicatur dominium rei donatæ in donantem rediisse, l. 2. ff de leg. commiss. Tiraq in l. si vnquam, in ver. reuertatur, numer. 10 C. de reuoc do. ..t. quo loci ipse similia deducit. † Et inter alia, quòd caducitas licèt incurratur iure tam. n intelligitur, domino rei emphyteoticæ volente, & declarante. l. 1. in l. in emphyteotic. ariis. numer. 6. & seqq. C. de iur. emphyt. Et facit decis. inedita Spol. tana terrarum, coram Reu erendissimo D. Archiepiscopo Rhodien. 15. Decembris 1559. vbi, quod pactum resolutiuum, habet locum, volente eo ad cuius fauorem fuit positum.

Neque officit diuisio facta 14. Octobris 1592. inter dictum donatarium, & donantem; quia per talem diuisionem

uisionem non potuit Andreas præiudicare emptori census, cùm diuisio fuerit facta voluntate Andreæ, ad hoc directè tendente. Tiraqu. qui distinguendo post alios sic resoluit, de retract. conuent. §. 3. glos. vni. a, num. 10.

Bononien. Fideicommissi de Mangiolis. Merc. 22. Iunij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Inuentarium factum à testatore, an probet, bona ibi descripta fuisse in bonis ipsius testatoris fideicommittentis.*
2 *Duo confinia sufficiunt ad probandam identitatem, maximè si concurrant aliæ demonstrationes, nu. 5.*
3 *Bona esse subiecta fideicommisso, probatur ex eo quòd pro talibus fuerint in diuisione, & num. 4.*

D E C I S I O CCXLI.

DEnique dubitaui, an bona de quibus in dubio, essent supposita fideicommisso Comitis Melchioris senioris. Pro cuius dubij resolutione non solùm videndum est, an fideicommissum comprehendat dicta bona, verùm etiam de illorum identitate, prout in alijs disputationibus seruatum fuit.

Et quantum attinet ad Palatium de [illegible] vnà cum terrenis eidem contiguis nil ibi probatur, hæc bona fuisse supposita dicto fideicommisso.

1 Nec ad hunc effectum suffragatur inuentarium, quod confecit D. Comes Melchior fideicommittens de bonis sibi relictis per Bartholomæum auum: quia dictũ inuentarium, vltra quòd in eo nõ legitur descriptum palatium, sed solùm certa possessio (cum domo, &c.) in loco (detto la Ricardina) non releuat; quia inde non sequitur, quòd hæc bona fuerint in hæreditate dicti Melchioris, cùm medio tempore ea potuerit alienare, ad tex. in l. neque natales, C. de probat. Et quamuis posteà hæc bona fuerint in bonis Comitis Camilli filij d. Melchioris, non inde tamen necessariò sequitur quòd ad eum peruenerint ex testamento patris.

2 Quantum attinet ad possessionem nuncupatam (di S. Gio.) quæ est diuisa in quatuor petias, quòd ea sit de bonis subiectis fideicommisso patet ex laudo dato per sanct. me. Gregorium xiij. tunc Cardinalem, vt fuit firmatum in hac causa 20. Iunij 1603. Nec de identitate dubitari potest. Nam quoád primam partem huius possessionis super qua sunt ædificia, in assignatione facta vigore laudi dantur pro confinibus à tribus Felicini, & via publica, cum quibus confinibus concordant confinia nominata adiudicatione facta creditoribus. Idem dicendum est secunda parte quę dicitur (incontro la casa,) quia confinia adiudicationis factæ creditoribus concordant cum confinibus nominatis in assignatione vigore laudi, nempe Canale, & Felicini. Et idem quoque dicendũ est de tertia, & quarta parte: nam quoád tertiam, confines côueniunt nempe Fluminellum, & via publica. Et quoád quartam concurrunt via publica, & sanctucij, quorum loco, vt deponunt testes successerunt Fratres sancti Saluatoris. Et quia in adiudicatione facta creditoribus, nominatur quoddam petium (il Co[illegible]turazzo,) positum in Communi sancti Martini, illud quoque est subiectum fideicommisso, vt con-
3 stat ex diuisione facta de anno 1543. quæ fuit ad hunc effectũ canonizata in decisione facta 20. Iunij 1603. Sed difficultas est circa identitatem, nam licet dentur in adiudicatione pro confinibus (Fiumicellum,) & illi de Faba, & de his confinibus deponunt testes, tamen nulla adest probatio quoád confinia antiqua, & ideo dicendum est, non constare de identitate.

4 Quantum verò attinet ad molendinum nuncupatum (il Molinazzo) super flumine (Felicis) in Communi (Flexij) cum terra ibi contigua probatur, quòd sit subiectum fideicommisso ex dicto laudo, & diuisione facta de anno 1545. & identitas ipsius molendini satis probatur ex testibus, qui concordant cum dicta diuisione.

5 Nec dubitari potest, quin prædicta omnia confinia sint bene probata; nam licèt aliqua videantur esse generalia, tamen concurrunt aliæ particulares denominationes. Ex quibus omnibus iunctis satis videbitur probata identitas, vt fuit firmatum in hac causa 10. Ianuarij præteriti.

Tarraconen. Præpositurarum. Lunæ 27. Iunij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Enunciatiuæ antiquissimæ à personis non suspectis emanatæ probant, & si emanarunt à personis suspectis, adhuc probant concurrentibus adminiculis, num. 2.*
3 *Enunciatiuæ de recenti circa factum enuntiatum, probant inter partes.*
4 *Actus subsequens præsumitur factus ex titulo præambulo.*
5 *Mutatio nominis non mutat substantiam rei.*
6 *Deputatio administratoris arguit, bona spectare ad deputantem, & de alijs actibus, v. de, n. 10. & 11.*
7 *In contractibus factis de bonis in quibus Capitulum habet interesse, consensus Capituli requiritur, & n. 10. & seq.*
8 *Hypotheca super re aliena non potest constitui.*
9 *Alienatio rei alienæ non potest fieri in præiudicium domini.*
11 *Ex redditione computorum arguitur dominium illius fit redditio.*
12 *Administrator tenetur reddere computa, & restituere quæ supersunt, & nu. anteced.*
13 *Enuntiatiuæ super diuersa re non probant quando agitur de probando actu contento in hoc, vel illo instrumento, secùs verò si agitur de probando effectu qui resultat ex illis actibus.*

D E C I S I O CCXLII.

DVbitaui, an Præpositus Ecclesiæ Tarraconen. esset administrator bonorum Capituli ante Præpositurę suppressionem factam de anno 1411. per Benedictum [illegible] Papam 13. cognomine de Luna anno 17. sui assumpti Pontificatus. Et Domini affirmatiuè responderunt. † Hoc enim euidentissimè probatur ex quamplurimis enunciatiuis antiquissimis, quæ à 2 personis non suspectis emanarunt, atque ideo plenè probant. Aret. in cap. cùm causam, num. 21. de probat. Bald. in l. cùm aliquis, vers. item quod dicit, & ibi Salyc. num. 9. vers. si tamen plura. Castren. num. 6. Ias. numer. 4. C. de iur. delib. Puteo decis. 209. lib. 2. † Et sunt 2 adeò adminiculatæ, vt si aliquæ eorum emanassent à perso-

personis suspectis, nihilominus probarent. Achill. decis. 1. de confess. Put. decis. 149. lib. 5. Atque ex eo magis; quia ferè omnes sunt circa factum proprium enunciatum. 3 † Quare, etiamsi essent moderna, probarent inter partes. Surd. decis. 83. numer. 13. cum pluribus allegatis per eum in cons. 7. num. 46. Et fuit dictum coram R. P. D. meo Ottembergho, in causa Mediolanensis simulationis contractus, 10. Decembris de anno præterito, & corroboratur ex instrumento erectionis, & donationis Capituli, factæ per Archiepiscopum, vsque de anno 1154. in quo præcipitur, quòd Prior, & alij Canonici claustrales deberent constituere personas religiosas extra claustra, quæ bona donata administrarent. 4 † Ex hoc enim titulo posterior formatur euentus, l. vnic. C. de impon. lucratiua descr. lib. 10. 5 † Et licèt tractu temporis vnicus tantum fuerit effectus administrator, qui mutato nomine Præpositus dicebatur, & erat prima dignitas Capituli, vt est in confesso apud partes, non propterea sequitur, quòd fuerit mutata substantia administrationis, Tib. Decia. resp. 11. no. 44. vol. 1.

Et deueniendo ad huius rei indiuiduas probationes, constat, quod de anno 1321 vt in summario num. 4. Archiepiscopus mandat cuidam debitori Præpositurae vt soluat debitum Bernardo, quem ipse & Capitulum deputauerunt administratorem Præpositu6 ræ. † Quæ deputatio administratoris, arguit, bona spectare ad Capitulum, omnibus enim libera est bonorum suorum administratio, l. 2. ff. si à pa. quis fuer. manum. Et hoc idem comprobat administrationis bonorum Præpositurae concessio Archiepiscopo per Præpositum, & Canonicos de anno 1272. ad certum tempus facta, & eiusdem prorogatio de anno 1274. donec sibi satisfieret de certa pecuniarum summa, vt 7 in summario, num. 2. & 3. † Nam si bona spectassent ad Præpositum, ipse solus contraxisset, licèt consensus Capituli fuisset necessarius. Innoc. in c. nouit, post princ. ibi, quia interesse cuiuslibet Canonici. Ioann. Andr. ibidem, num. 3. Butr. num. 6. Anchar. numer. 6. Abb. numer. 7. de his quæ fiunt à Prælat. atque etiam comprobatur ex eo, quòd non passus fuisset Præpositus, de redditibus proprijs solui debita Capituli, ad l. cùm indebito, ff. de probat. cum vulgar. Inde etiam hoc euidenter demonstratur, quòd de anno 1359. vt in summario, numer. 10. Capitulum obligat nominatim certa bona Præpositurae, & præsertim decimam maiorem ciuitatis Tarraconæ, quæ continetur in donatione facta in erectione Berengario Guardiæ, & alijs macellarijs, qui promiserunt subministrare carnes, & administrator Præpositurae maior domus Canonicæ, nec non & collector redituum Præpositurae, ad mandatum illis factum per Capitulum promiserunt, & se obligarunt, iuxta promissionem Capituli, & de anno 1361. dictus Berengarius fecit quietantiam Collectori Censualium Præpositurae, de certis pecuniarum summis sibi solutis. Quæ quidem obligationes, ex copiæ ipsæ ostendunt, bona spectare ad Ca8 pitulum, † quia super re aliena hypotheca constitui non potest, l. 1. §. 1. & ibi gloss. & DD. ff. de pignor. Negus. de pign. 3. mem. 2. p. num. 52. Et oritur maxima etiam præsumptio ex solutione facta, quia si bona non spectassent ad Capitulum, verisimiliter non fuisset solutum, cùm nemo præsumatur iactare suum. Præterea de anno 1486. vt in sum. nu. 17. Præpositus, & Canonici constituunt procuratorem ad capiendas pecunias ad Censum, super bonis Præpositurae, pro soluendo subsidio D. Papæ quæ res similiter arguit, quòd 9 bona spectant ad Capitulum. † Alienatio enim rei alienæ in præiudicium domini fieri nò potest, l. alienum, C. de furt. vbi Bal. Rol. cons. 60. num. 56. & seqq. lib. 4.

10 Prædictis accedit, quòd de anno 1334. vt in summario, numer. 6. Archiepiscopus, approbante Capitulo, statuit, quòd per arrendatores Præpositurae non fieret seruitium, sed per Præpositum, cùm teneat bona communia Capituli Tarraconæ. Qui consensus Capituli, iuncta dicta assertione, probat, bona spectare ad Capitulum. Consensus enim Capituli requiritur propter præiudicium Domini, ad tex. in l. in concedendis, ff. de aqua pluu. arcen. Et de anno 1350. vt in summario num. 7. Præpositus & Canonici constituerunt procuratorem, ad accipiandum caducitates, & concedendum bona in emphyteosim. Cuius mandati vigore, de anno 1351. idem Procurator concessit certa bona, vt in summario, num. 8. & 9. Quæ, absque dubio, arguunt, bona spectare ad Capitulum, ad tex. in l. in re mandata, C. mand. Nam si bona spectassent ad Præposituram, superfluum fuisset, quòd Capitulum daret simile mandatum, vt per Innoc. & alios alleg. Adhæc, de anno 1359. & 1361. vt in summario, nu. 12. 13. & 14. Vicarius Archiepiscopi fecit mandatum sub certis pœnis procuratori Præpositurae, vt solueret certas pecuniarum summas diuersis creditoribus Capituli. Vnde satis colligitur, bona spectare ad Capitulum, quia si procurator Præpositurae non fuisset debitor Capituli, non potuisset cogi ad soluendum creditori ipsius Capituli, l. hæredem, iuncta gloss. C. de hæred. act.

11 Denique de anno 1359. vt in summario, nume. 15. procurator Præpositi exhibuit se paratum reddere computa expensarum, & receptorum Præpositurae, quæ dominis reddi debent, l. qui proprio, §. procurator, ff. de procurat. Rationes autem reddere, ad administratores pertinet, d. §. procurator, Ang. cons. 286. numer. 2. & 3. Dec. cons. 110. num. 7 cum alijs. Et de anno 1461. vt in summario, numer. 16. Vicarius dedit mandatum contra Præpositum, ob non restitutionem quarundam pecuniarum occasione residui computorum. Quod mandatum bene comprobat prædi12 cta. † Nam administrator non modò tenetur reddere computa, sed reliqua etiam restituere quæ supersunt, l. tutorem, C. arbitr. tut. l. quod seruus, ff. de cond. & demon. Socin. sen. cons. 2. num. 3. & cons. 46. numer. 1. lib. 1. Et prædicta etiam bene corroborantur ex Bulla suppressionis Benedicti, in qua expressè dicitur, quod bona Capituli per vnum Præpositum erant administrata. Vnde non modò attento principio de quo suprà dictum est, sed etiam suppressione, constat, quòd bona spectant ad Capitulum. Quæ maximè conferunt ad declarandum actus qui medio tempore interuenerunt.

13 Nec facit, quòd dictæ enunciatiuæ, aliæ sint de vna re, aliæ verò de alia, & in antiquis ad minimum requirantur duæ enunciatiuæ; quia nihilominus probant. Nam non agitur de probando acto contento in isto, vel illo instrumento, sed de probando effectu, qui resultat ex actibus illis, scilicèt, quòd constet, Præpositum administrasse bona Capituli, in quo probando concurrunt omnes enunciatiuæ, licèt per diuersa media, gloss. fin. in l. ob carmen. ff. de test. Castren. cons. 311. numer. 1. vers. sed ad hoc respondetur, lib. 1.

Nec releuat, dum Præpositi laborant, vt ostendere, quod Præceptoria habebat bona particularia; quia hoc est extra dubium. Nam die 14. Aprilis 1602. dum proponebatur hæc causa super dominio fuit distincta in quatuor dubia, scilicet vt primo videretur, An donatio Archiepiscopi esset in forma probanti, secundo an Præpositus fuisset administrator bonorum Capituli, de quo dubio hodie quæritur tertio an præpositura habeat bona particularia. Quarto quæ

sint

sint bona Capituli & quæ Præpositura, de quibus duobus vltimis dubijs tempore, & loco agetur.

Alerien. Beneficij. Lunę 27. Iunij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Sequestrum necessarium non priuat possessione, voluntarium priuat. Voluntas verò colligitur ex eo, quòd procurauerit expeditionem sequestri.*

D E C I S I O CCXLIII.

DOmini dixerunt, non esse agendum de manutentione, cùm Vincentius consenserit sequestro, & obtinuerit expeditionem. † Licèt enim sequestrum necessarium possessione non priuèt, Cassad. decis. 14. numer. 12. super regul. Sarnen. in reg. de annal. q. 46. vers. adde, Rebuf. de sequest. glos. art. 1. num. 19. quia quod nostrum est, à nobis sine facto nostro auferri non potest, tamen secus in sequestro voluntario, Rebuff. loc. alleg. numero 19. Card. in Clem. 1. num. 25. de seq. poss. & fruct. Et ad hunc effectum sufficit, quod consenserit sequestro, procurando expeditionem, Put. decis. 77. in fin. lib. 1. Quis autem sit habendus pro possessione, ad effectum probationum, erit particulariter agendum.

Romana Census. Lunæ 27. Iunij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Dictio, NISI, præcedente negatiua, ponit & determinat affirmatiuam in casu nominato.*
2 *Facultas alienandi data in casu dotis, intelligitur etiam pro lucro dotis.*
3 *Census imponi potest super rebus subiectis fideicommisso, pro ea quantitate, pro qua est creditor.*

D E C I S I O CCXLIV.

FVit resolutum testamentum Paulinæ non obstare impositioni census factæ per Pompeium pro concurrenti quantitate dotium, & lucri dotalis Liuiæ della Zecca, & Hortensiæ Ruspolæ; Paulina enim expressè cauit, quòd eius bona non possint alienari, nisi pro dotibus dandis, & recipiendis. † Quæ dictio, (Nisi,) cùm præcedat negatiua, ponit & determinat affirmatiuam, in casu nominato, l. actione, vbi Bart. num. 1. & Bald. num. 2. C de transact. † Et huiusmodi facultas alienandi pro dote, intelligitur etiam pro lucro dotis quod datur vigore statuti. Aym. cons. 186. à numer. 4. ferè vsque ad fin. vbi concordantes allegat, & post eum Phanuc. de lucro dotis glos. 10. numer. 58. Et ideo cùm prædictis Liuiæ & Hortensiæ successerit Pompeius, ac propterea sit creditor super bonis subiectis dicto fideicommisso pro dictis dotibus, & lucro dotali, meritò pro illa rata potuit alienare bona nominato fideicommisso subiecta imponendo censum.

Et hæc intelligebant Domini, nisi doceatur, aliter dispoluisse dictas Liuias, & Hortensiam.

Barensis Beneficiorum. Ven. 1. Iulij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Pręsentatio facta ab existente quasi possessione, est valida concurrentibus requisitis.*
2 *Ex vnica pręsentatione acquiritur quasi possessio præsentandi.*
3 *Actus certus & clarus subsequens declarat dubium præcedentem.*
4 *Ad probandum non ius alterius, requiritur res iudicata, vel partis confessio.*

D E C I S I O CCXLV.

DOmini persliterunt in resolutis, scilicèt, sententiam Rotalem esse confirmandam, † quia qui præsentarunt Alphonsum, erant in quasi possessione præsentandi, & ideo præsentatio eorum sustinetur, cap. consultationibus, de iurep. Lambert. de iurep. lib. 2. p. 1. art. 1. qu. 3. Et fuit firmatum in alijs decisionibus Et quamuis ad hunc effectum debeant concurrere requisita per Calder. in cons. 12. de iurepatr. pluriès à Rota canonizato, tamen omnia interuenerunt. Et quantum ad caput bonæ fidei, cùm concurrant probabiles coniecturæ iustæ possessionis, vt in decisione Reuerendissimi D. Archiepiscopi Collosen. consideratur, præsumitur bona fides. † Et ex hac præsentatione acquiritur quasi possessio. Abb. in d. c. consultationibus, sub num. 3. Bald. in l. Celsus, post partem secundam, vers. expedita, pat. 2. numer. 12. ff. de vsucap. Et fuit dictum in causa Cremonen. Prioratus 23. Februarij 1586 coram bo. me. Oradino, & ponderatum in hac causa, 10. Februarij præteriti, coram Reuerendissimo Collensi.

Nec placuit, quòd in præsentationibus, in quibus se fundat qui pręsentarunt Alphonsum, omnes promiscuè vocem dederunt, vnde debent intelligi, vt simul singuli singula beneficia ipsis ex transactione assignata præsentauerint, l. quoties, C. famil. ercisc. † quia pręsentatio facta ad beneficium S. Nicolai, tollit omnem difficultatem, cùm in ea non possit intrare transactio. Vnde alię pręsentationes in omnem euentum, quando dubiæ dici possent, recipiunt interpretationem ab ista, l. vxori, §. fin. vbi Bart. ff. de leg. 3.

Denique non officiunt ea quę deducuntur ad ostendendam validitatem transactionis; quia, quicquid sit de hoc, non propterea dicitur detectum non ius illius qui est in possessione pręsentandi ad effectum quòd præsentatus ab eo non sit instituendus, iuxta doctor. Abb. in d. cap. consultationibus, numer. 9. † Sed ad hunc effectum requiritur res iudicata, vel partis confessio, vt in causa Valentina parochialis de Consentaina, 16. Ianuarij 1592. coram illustrissimo Domino Cardinali Seraphino, & in hac causa, 14. Maij 1604. coram R. P. D. Lancellotto.

Celsonen. Præceptoriæ. Ven. 1. Iulij 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Remissoria conceditur ad probandum, nõ adesse attestata, interueniente maximo fumo, non tamen datur post-*

postquàm liquidissimè constat de attentatis, nu. 2.
3 *Remissoria non datur in beneficialibus, nisi in tertia instantia, vel aliàs facta obligatione de stando vnicæ, & apposito sequestro.*

DECISIO CCXLVI.

1 Licèt reo solet concedi remissoria ad excusandum se ab attentatis, Cassad. decis. 4. de dilat. Vestr. in prax. lib. 8. cap. 4. nume. 10. Lancell. de attent. par. 3. cap. 26. num. 113. In casu tamen de quo agitur, visum fuit Dominis, esse denegandam; tum quia in his terminis non solet concedi, nisi maximo interueniente fumo, vt decis. 219. numer. 3. lib. 1. qui hic non adest, nec potest capi ex primo instrumento, in quo apparet, Honofrium habuisse se pro spoliato; quia adest attestatio notarij, quòd fuit deceptus in dando
2 illud exemplum. † Tum etiam quia non datur, postquàm liquidissimè constat de attentatis, quæ per actorem fuerunt probata. Cassad. decis. 4. in fin. cum duabus præcedent. de dilat. Afflict. dec. 351. numer. 6. & 7. Lancell. loc. præcit. nu. 115. & 116.
3 Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, quòd in beneficialibus non datur, nisi in tertia instantia, vel aliàs facta obligatione de stando vnicæ, & apposito sequestro. Verall. decis. 57. p. 3. Vnde cùm sequestrum esset de nouo apponendum, remanet irrelevans, ideo concedi non debet, l. ad probationem, C. de probat. c. cùm contingat, de offic. deleg. Cassad. decis. 2. de dilat. Verall. decis. 66. p. 3. Et ita conclusum, remissoriam esse denegandam.

Pampilonen. de Iansi. Veneris 1. Iulij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Allegatio Lap. 89. quando habeat locum, & nu. 3. Coc. Trid. sess. 25. c. 9. habet locum tam in possessorio, quàm in petitorio.*

DECISIO CCXLVII.

Fvit resolutum, constare de tali vacatione beneficij de iure, & de facto, per obitum Petri, quæ suffragetur Ferdinando, ita vt intret eius gratia si neutri. Nam cùm Petrus possederit beneficium per plures annos, & vsque ad obitum, intrat allegatio Lapi 89. Vnde, siue requiratur decennium, vt videtur sentire Lapus, dum requirit longum tempus vt per DD. in cap. illud, vbi latè Felin. col. 4. vers. nota 1. de præsumpt. siue sufficiat possessio triennalis, vt per Cassad. decis. 2. in fin. de caus. poss. & propr. Ferdinandus obtinere potest, quia Petrus vltra dictum tempus possedit.

Neque officit, quòd si beneficium vacat per obitum Petri, Antonius habeat intentum, ex quo Petrus fuit præsentatus à Communitate, in cuius præsentatione de se postea facta se fundat Antonius; quia cùm iam sit iudicatum, non constare de iurepatronatus Communitatis, non potest tali præsentatione iuuari. Nec illius quasi possessio præsentandi ipsi suffragatur;
1 † quia decretum Conc. qu. 9. sess. 25. habet locum tàm in petitorio, quàm in possessorio, vt fuit resolutum ex sententia Illustrissim. Interpretum In causa Romana parochialis de Publicolis. 21. Ianuarij 1600. coram Reuerendissimo Domino Pacen. Et cessat omnis difficultas; quia Ferdinandus non vtitur præsentatione Communitatis in personam Petri, ad ostendendum titulum illius validum, sed nititur sola allegatione Lapi
3 † quæ habet locum, etiamsi probaretur, prædecessorem habuisse ab initio titulum inualidum, quia præsumitur superuenisse titulus validus. Cassad. decis. 3. numer. 4. de caus. poss. & propr. Sataen. de trien. quæst. 10. in fin. & quæst. 26. nu. 12. pag. mihi 389. in fin.

Toletana Decimarum. Saturni 5. Nouembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura rectè compulsata, & in actis producta dicitur esse in forma probanti, & probat contra producentem.*
2 *Verbum,* FOLIA, *est genericum.*
3 *Verbum hispanum,* PLIEGOS, *significat fasciculum scripturarum.*

DECISIO CCXLVIII.

1 Fvit resolutum, quietantias super quibus est fundata decisio in hac causa facta 31. Ianuarij præteriti, esse in forma probanti. Nam fuerunt compulsatæ per Didacum de Cuellar ad instantiam Conuentus sancti Iacobi, vt in summatio, numer. 4. & compulsatio postmodùm per eundem Conuentum fuit producta, vt in summatio, num. 5. & ideo sunt in forma probanti, & contra Conuentum probant, l. si filius, §. fin. ff. de interrog. act. l. cùm prec em, C. de lib. caus. Abb. in c. cùm venerabilis, nume. 31. & in numero 32. de except.

2 Nec placuit Dominis, quòd non constet huiusmodi quietantias fuisse productas. Quinimò satis constat, cùm fuerint producta folia, ex quibus constat de solutione decimarum, † quod verbum genericum (folia,) est aptum comprehendere etiam istas quietantias, & ideo non potest dubitari, cùm reperiantur in processu, quin comprehendantur sub illa productione generali, ad trad. per Bald. & Alciat. in l. sub prætextu, secunda, numer. 2. C. de transact. & per Nat. 146. nu. 20. & seq. lib. 4. Purpur. cons. 289. lib. 1.

3 Minùs etiam placuit, quòd in processu Hispano non dicatur, (& alia folia,) sed (otros pliegos,) & productio videatur euacuata in proc. fol. 1916. Vbi habentur huiusmodi plicj. Nam respondetur, quòd illud nomen (pliegos) denotat fasciculum scripturarum, & potest verificari tam in dictis quietantijs, quàm etiam in dictis iuribus, fol. 1916.

Denique non officit, quod productio incipiat à folio 1612. vsque ad fol. 2033. & quietantiæ huiusmodi sint in processu fol. 1111. quia huiusmodi processus continet interpretationem processus Hispani, ex quo apparet, iura compulsata ibi non haberi per ordinem, & satis est, quòd productio possit verificari modo præfato, vt dictum est.

Feltren. Præbendæ. Lunæ 14. Nouembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Possessio quadragenaria cũ titulo, & bona fide, sufficit ad probandũ mutationẽ substantiæ beneficij.*
2 *Duæ enunciatiuæ probant titulũ aptum ad præscriptionem*

ptionem beneficij, etiamsi sint vnius notarij, vel emanauerint a personis suspectis, dummodò concurrant alia adminicula.
3 *Episcopus non potest vnire beneficia existentia in alterius diœcesi.*
4 *Ex lapsu longi temporis præsumuntur omnia solemniter acta.*
5 *Interpretatio ita est facienda, vt cõtrarietas euitetur.*
6 *Numerus testium, illorum defectus supplet.*

DECISIO CCXLIX.

PLacuit Dominis decisio, in qua fuit resolutum, constare, Ecclesiam sanctæ Margaritæ de qua agitur, fuisse effectam præbendam Canonicalem, cùm concurrat ad id probandum quadragenaria possessio 1 cum titulo, † quæ hoc modo qualificata requiritur, cessante immemorabili, quando agitur de mutatione substantiæ beneficij. Put. decis. 238. lib. 1. Veral. decis. 344 & 347. lib. 3. † Nam de titulo constat ex duabus 2 enunciatiuis antiquissimi vltra centum annos. Aretin in cap. cùm causam, numer. 21. vers. sed tamen aduerte, de probat. qui licèt requirat, quòd enunciatiuæ sint diuersorum notariorum, & emanauerint à personis non suspectis, tamen licèt istæ sint vnius notarij, stantibus nihilominùs adminiculis ponderatis in alia decisione, bene probant, vt in fortioribus terminis dicit Io. Andr. in dicto c. cùm causam, num. 10. Butr. numer. 10. Abb. ante num. 1. & cæteri Doct. & benè Eugen. in puncto, cons. 44. numer. 47. & Decia. resp. 32. num 92. vers. item non loquuntur lib. 2. & sentit Riminaldun. cons. 137. nu. 30. Et hæc declaratio eo magis procedit in casu isto, quia Delaitus notarius, erat Cancellarius Capituli, coram quo prædicta fuerunt gesta, prout etiam istæ enunciatiuæ probant, stantibus adminiculis, licèt emanauerint à personis suspectis. Achill. decis. 1. de confess. & 7. in fine, de iurepatr. Put. decis. 149. lib. 3. Eugen. loco alleg. numer. 65. Et fuit dictum in causa Hispalen. hospitalis, 26. Martij 1590. & 22. eiusdem mensis, anno sequenti coram Illustrissimo D. meo Cardinali Pamphilio. Obseruantia verò non solùm probatur spatio 40. annorum, sed ab anno 1468. quo fuit facta vnio vsque ad hæc tempora, vt latè deducitur in alia decisione, ita vt non sit ambigendi locus.

3 Neque officit, quòd beneficium de eo tempore esset in diœcesi Bellunen. Et clara est conclusio, quòd Episcopus non potest vnire beneficia alterius diœcesis, c. sicut vnire, de excess. Prælat. quia vltra quòd, ex dicto instrumento anni 1468. apparet, vnionem 4 fuisse factam vigore gratiæ Apostolicæ, † tamen stante lapsu tanti temporis, & obseruantia subsequuta, omnia præsumuntur solemniter gesta. Felyn. in c. Albericus, numer. 4. in fin. de test. Put. decis. 365. num. 3. & 7. lib. 2. Et fuit pluriès resolutum.

Nec officiunt ea quæ deducuntur circa obseruantiam; quia licèt Serranallus inuestitus de anno 1477. posteà dimisit de anno 1478. & ideo videretur dicendum, descriptiones posteà factas fuisse suspectas, nihilominùs cùm de anno 1482. Canonicatus vacasset per eius obitum, dicendum est, dimissionem non ha5 buisse effectum. † Et ista interpretatio est sumenda, vt vitetur contrarietas, c. inter dilectos, §. quæsitum, nu. 1. ff. de condict. indeb. Aym. cons. 70. nu. 5.

6 Neque officiunt ea quæ dicuntur contra testes, quia cùm sint plures, supplentur, & declarantur per alios. Bald. in l. 2. nu. 5. C. de bon. poss. secund. tabul. Verall. decis. 206. p. 2. Vltra quòd excepto primo teste, contra alios, super quorum dicto decisio facit fundamentum, nihil quod releuet, opponitur.

Tiburtina Capellaniæ. Mercurij 16. Nouẽbris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus testatoris spectat ad hæredem illius.*
2 *Nomine, HAEREDVM, ex propria significatione veniunt etiam extranei, maxime quando sumus inre ad hæredes extraneos transitoria.*
3 *Ex confessione facta in testamento, quòd ipsa sit filia, iuncta aditione hæreditatis, probatur in sui præiudicium filiatio.*
4 *Cùm alius in successione nõ concurrit, satis est, quòd volens succedere, ostendat, se esse in gradu successibili.*

DECISIO CCL.

POst resolutionem factam circa existentiam iurispatronatus, dubitatum an illud spectare ad Sicinium de Sebastianis, qui Felicem Nardinum præsentauit. Et affirmatiuè fuit resolutum. † Ex testibus e- 1 nim qui dantur in summario, numer. 6. constat, ipsum fuisse hæredem Sebastiani de Sebastianis eius fratris ex latere patris, qui descendit ex Stephano Colepauli, cui, & suis hæredibus, & successoribus Ioannes Paulus fundator reliquerat huiusmodi iuspatronatus, cap. 1. vbi Abb. numer. 2. de iurepatr. Bald. cons. 409. numer. 1. l. 2. Card. cons. 122. nu. 1. Et potuit transire in Sicinium hæredem extraneum, † cùm appel- 2 latione hæredum ex propria significatione veniant etiam extranei, l. sciendum, ff. de verb. sign. l. in annalibus, C. de leg. Bart. in l. Gallus, §. etiam, ff. de lib. & posth. Quod procedit sine scrupulo, quando sumus in re ad hæredes extraneos transitoria, Menoch. cons. 158. numer. 12. vers. quintus casus prout est iuspatronatus. Abb. & Bald. in loco præcit. Card. d. cons. 122. in princ. glos. in capit. considerandum. 16. q. 7. Calder. cons. 2. de iurepatr. Gabr. cons. 196. numer. 1. lib. 2. Et fuit dictum in causa Aretina Capellaniæ. 1. Iunij 1584. coram Bubalo.

Quod autem Sebastianus descendat à Stephano Colepauli, cui fuit relictum iuspatronatus per fundatorem, vt in illius testamento in summario, numer. 1. satis constat, cùm idem Stephanus in suo testamento de quo in summario, num. 2. instituerit hæredes Angelum, & Paulum, nec non & Patricium, si viueret, suos filios, & à Patricio descendat Semidea, quæ instituit hæredem prædictum Sebastianum ex filia nepotẽ, vt in summario, numer. 3. Et quamuis de Patricij vita non constet, † tamen satis est, quòd constet ex testa- 3 mento Semideę confecto de anno 1563. ipsam fuisse filiam prædicti Patricij. Quæ assertio in testamento, cùm sit facta à moriente, tempore quo de illius præiudicio agebatur, iuncta aditione hæreditatis Angeli fratris dicti Patricij, quam ipsa adiuit tanquam illius neptis, vt constat ex pluribus actibus in summario, numer. 5. satis probat filiationem, ad not. per glos. & Bart. in l. si quis grauis, §. fin. ff. ad Syllan. Nec opus est docere, quòd Semidea fuerit hæres Pauli patrui, & Patricij patris, qui vnà cum dicto Angelo fuerunt instituti hæredes à Stephano. † quia sufficit ostendisse, 4 Semideã fuisse in gradu successibili, cùm alius ex consanguineis non concurrat cum ipsa: ex allegat. per Tiraq. de retr. lignag. §. 1. glos. 1. nu. 5. & 6. Et admisit Rota in causa Aretina Capellaniæ 4. Iulij 1603. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Pamphilio.

Et ita conclusum in contumaciam alterius partis.

Ge-

Gerunden. Prioratus. Mercurii 16. Nouembris 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Exequutor cum clausula* VOCATIS, *&c. est mixtus, & ab eius sententia datur appellatio, vnde pendente appellatione non poterit ad exequutionem veniri sine vitio attentatorum.*

D E C I S I O CCLI.

1 FVit resolutum, constare de attentatis, quia cùm exequutio Breuis fuerit commissa cum clausula, (vocatis Petro & alijs qui fuerint vocandi,) exequutor erat mixtus, cap. exhibita. vbi Abb. in vlt. not. de iud. Card. cons. 63. in princ. Dec. cons. 373. num. 2. Rot. dec. 30. de reseruat. & decis. 12. de offic. deleg. in nou. Et ideo ab eius sententia dabatur appellatio, Card. d. cons. 63, nu. 2. quem refert, & sequitur Felyn. in d. cap. exhibita, num. 4. de iud. Et fuit pluriès resolutum. Vnde pendente appellatione non poterat deueniri ad exequutionem Breuis absque vitio attentatorum, cap. non solum, de appell. in 6. cum vulg.

Tarraconen. Attentatorum. Lunæ 21. Decembris 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Actus facti in causa diuersa, non causant attentata.*
2 *Inhibitio Rotalis, siue iusta siue iniusta, est timenda, & actus post eam facti non carent vitio attentatorum.*
3 *Qui continuat, non attẽtat, & ad hoc, vt dicatur cõtinuare, actus subsequẽs debet esse cõformis actibus antecedẽtibus ante inhibitionẽ, verbi gratia.*
4 *Actus præsumitur factus tẽpore licito, ad illius validitatem, & ad effugiendũ vitium attentatorũ.*

D E C I S I O CCLII.

QVamuis considerando primam commissionem causæ super augmento directam bo. me. Gyptio de anno 1598. non videatur constare de 1 attentatis, quia ageretur de causa distincta. Dec. cons. 33. num. 4. vers. secus si articulus, & num. 5. tamen attenta commissione mihi directa de anno 1600. qua fui subrogatus in locum D. bo. me. Gyptij, & mihi insimul fuit commissa causa ad instantiam Præpositorũ super officijs singulis Canonicis dari solitis, ac simul illorum emolumentis, & declaratione inhabilitatis, & priuatione officiorum, cuius vigore inhibitio fuit concessa de mense Maij eiusdem anni, cum de mense Nouembris anni 1603. Capitulum priuauerit Christophorum de Cheralt Archidiaconum, & Paulum Campanam hospitalarium officijs quæ habeant, quin & illos inhabilitauerint ad illa in posterum obtinenda prætextu quòd contrauenissent cuidam ordinationi Capituli: Dubitari non potest, quin constet de at-2 tentatis, † quia inhibitio Rotalis siue iusta, siue iniusta, est timenda. Put. decis. 395. lib. 2. Achill. decis. 9. de appell. Verall. decis. 129. lib. 1. in manuscript.

3 Neque obstat regula, quòd qui continuat, non attentat; quia hic non probatur aliqua possessio releuans Capituli. Nam actus de anno 1548. de quo in summario nouiter dato num. 3. & alius datus in primo summario pariter numer. 2. in quibus priuantur certi Canonici, & declarantur inhabiles, non ostenduntur effectuati, & ideo non probant possessionem. Calder. cons. 23. de præben. Alij verò actus, licèt ostendantur effectuati, tamen ex his non colligitur possessio correspondens priuationi vltimo loco factæ à capitulo. Quare nec isti actus possunt suffragari. Lancell. de attent. p. 2. c. 4. limit. 1. numer. 70. & cap. 12. limit. 25. nu. 5.

Attentata ex alijs capitibus non placuerunt Dominis; quia receptio pecuniarum fuit facta de ordine Rotæ, & decretum factum per Capitulum, quòd Dignitates soluere deberent Canonicis celebrantibus loco absentium mortuorum, vel impeditorum, maiorum summam pecuniarum, quàm quæ priùs soluebatur, non ostenditur effectuatum, nec apparet de quo tempore sit factum. † Vnde in omnem euentum 4 præsumitur factum tempore licito, tam ad validitatem actus, quam ad effugiendum vitium attentatorum, glos. in c. non solum, in verb. reducendum, circa med. de appellat. in 6. Achil. decis. 307. eod. tit.

Fulginaten. Fideicommissi. Lunę 5. Decembris 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Ex prohibitione alienationis, etiã in parte minima, censetur prohibita Trebellianica, & nu. 4. Contrarium vide num. 3. etiamsi facta sit prohibitio alienationis extra familiam, nu. 6.*
2 *Dispositũ in Falcidia habet locum in Trebellianica.*
3 *Trebellianica in filijs primi gradus potest prohiberi.*

D E C I S I O CCLIII.

EX prohibitione alienationis, etiam in parte mini- 1 ma, fuit resolutum, censeri quoque prohibitam detractionem Trebellianicæ, per text. in auth. sed & in ea, C. ad l. falcid. & in auth. vt spons. largit. §. si quando, col. 9. vnde sumitur. † Qui licèt loquatur in 2 Falcidia, habet etiam locum Trebellianica, ex identitate rationis, vt per Bald. ibi, Aret. cons. 37. nu. 10. vers. ad secundum, Card. cons. 113. in princ. Rom. cons. 206 numer. 1. & ibidem addend. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 7. tit. 12. numer. 19. latè Gabriel alios referens, de Trebel. concl. 9. Et dictum est, rem esse extra difficultatem cùm prohibitio sit facta filijs, & descendentibus, vt sunt verba clara testamenti. Socin. iun. cons. 49. numer. 21. vol. 3. Decia. resp. 120. nu. 24. in fin. lib. 4. cum alijs per Illustrissimum Manticam, vbi supra, num. 20. in fin. & nu. 21.

Neque obstat, quòd ad effectum vt censeatur pro- 3 hibita Falcidia, & sic ex identitate rationis etiam Trebellianica, requiritur expressa prohibitio, & non ex prohibitione alienationis, per tex. in §. si verò expressum, auth. de hæred. & falcid. quia licèt hæc fuerit opinio Ang. ibi num. 40. vers. contrarium mihi videtur, & aliorum quos allegat Neuiz. cons. 2. num. 1. † ta- 4 men contraria sententia, scilicèt quòd sufficiat prohibitio alienationis, est communis, & verior, vt dicit ibidem Neuiz. numer. 33. & 34. & per tot. qui etiam benè respondet argumentis contrariæ partis, & fundat hanc sententiam, & in ea residet, nu. 49. vers. quid tenendum.

Neque etiam facit, quòd sumus in prohibitione

alienationis factæ filijs primi gradus, quia nihilominùs ex ipsa resultat prohibitio Trebellianicæ, cùm clarum sit, secundùm opinionem quam Rota sequitur, quòd etiam filijs primi gradus Trebellianica potest prohiberi. Cassad. decis. 4. de testam. Sarn. decis. 94. incip. Trebellianica, Simon. decis. 89. incip. in vna Romana. Crescen. decis. 2. de testam. Et fuit resolutum in causa Anconitana fideicommissi, 18. Martij, & 27. Aprilis 1583. coram bo. me. Cardinali Lancellotto, & in causa Nucerina fideicommissi 30. Octobris 1595. coram Illustrissimo Mātica. Quæ decisio loquitur in terminis prohibitionis alienationis factæ filijs. Et hanc etiam opinionem dicit magis communē Bertran. con. 130. num. 5. lib. 3. par. 2. & sequitur Molin. de primog. Hispan. lib. 1. c. 17. numer. 12. vers. contrarium tamen.

6 Neque etiam obstat, quòd facta sit prohibitio alienationis extra familiam, vnde censeri debet permissa alienatio in familia; quia hæc verba prohibitionis debent operari circa fideicommissum, ex allegatis per Illustrissimum Mantic. in d. tract. lib. 6. tit. 14. à nu. 24. vsque ad fin. Peregr. de fideicom. art. 14. num. 7. vers. at secus est. Et cùm ex illis verbia arguatur, quòd factum fuerit fideicommissum fauore agnationis, ideo magis censeri debet prohibitam esse Trebellianicam etiam ipsis filijs, vt per Dec. cons. 295. circa fin. Natt. cons. 321. num. 8. in fin. & num. 9. Sim. de Prat. de interpret. vlt. vol. lib. 3. dub. 5. sol. 6. numer. 33. fol. 367. Et in puncto quòd ex prohibitione alienationis extra familiam censeatur nihilominùs prohibita Trebellianica, consuluit Albert. cons. 247. num. 8. Cuius dictum corroborari potest ex prædictis, & ex conclusione, quòd prohibita alienatione, censeatur prohibitum omne id per quod peruenitur ad illam, l. codicillis, §. morte, vbi Bart. de leg. 2. latè Tiraq. de retr. lignag. §. 1. glos. 14. num. 14.

vt resolutum fuit, nec constet, quòd sit in alicuius parochia, † Episcopus solus de iure communi habet intentionem fundatam, cap. quoniam de decimis. Ipse enim solus hoc casu est Parochus, & penes eū residet tota cura, cap. nullus, 16. q. 7. Et fuit firmatum in hac causa. Et propterea cùm ad Capitulum, cui assistit Episcopus, non habeat nec principale interesse, nec in consequentiam, prout etiam fuit resolutum: meritò prædicta assistentia ei suffragari non potest, cùm victoria non possit obtineri, nisi ad fauorē Episcopi, pro quo solum ferri sententia potest. † Vnde bene intrat conclusio firmata in vltima decisione, quòd quando tertius veniens ad causam excludit actorem, & reum, non potest impedire expeditionem: iuxta veriorem sententiam, de qua in decisione nostra 4. de iud. in antiquioribus.

Nec facit, quòd iuxta dispositionem dicti Capituli, quoniam Episcopus potest decimas ad opus suum retinere, vel alijs Ecclesijs deputare: quia ex assistentia quam præstat non sequitur: quòd voluerit has decimas donare Capitulo. † Et hoc non dicit mandatum, quòd est diligenter attendendum, l. diligenter, ff. mand.

Neque obstat decisio in causa Oscen. decimarum, coram bo. me. de Rubeis. quia vltra responsiones aliàs datas, benè in casu illius decisionis Capitulum recipiebat fomentum ab Episcopo, cùm ageretur de decimis intra limites parochiæ Ecclesiæ Cathedralis. Nam quotiescumque decimæ debentur ex aliquo titulo Ecclesiæ Cathedrali, Episcopus habet intentionem fundatam de iure communi: & sic habet interesse principale, c. dudum, de decimis, & Capitulum per quandam consequentiam, quia illæ decimæ debent diuidi inter Canonicos, c. vltimo de offic. custod. Rebuf. de decimis q. 7. nu. 13.

Pacen. Decimarum. Lunæ 5. Decembris 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Episcopus habet intentionem fundatam in decimis quando non adest parochus, vel quando debentur Ecclesiæ Cathedrali, num. 4.*

2 *Tertius veniens ad causam quando excludit actorē & reum, non potest impedire expeditionem.*

3 *Mandatum est specificè obseruandum.*

4 *Capitulum recipit fomentum ab Episcopo sibi assistente in causa decimarum, quando decimę debentur Ecclesię Cathedrali, & consequēter Capitulo cùm Episcopus de iure communi habeat in illis fundatam intentionem.*

D E C I S I O CCLIV.

Domini persliterunt in resolutis, scilicèt assistentiam Episcopi non præstare tale fomentum Capitulo Cathedrali Pacen. vt non possit dari absolutoria Dom. Duci de Feria reo circa perceptionem medietatis decimarum in loco del'Hebreto, quia in illa quæstione de tertio veniente ad causam vt assistat alicui, an impediat expeditionem causæ, inter alia præsupponunt Doctores, quòd vterque habeat interesse, vnus scilicèt principaliter, alter verò per quandam consequentiam, vt per Bar. in l. si quis prolusorio, §. sed & si agere, lib. 1. ff. de appellat. Sed in casu isto cum locus del'Hebreto sit extra limites Parochiæ

Anconitana Pecuniaria. Ven. 9. Decembris 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Decretum est nullum, si fuerit ommissum iuramentū calumniæ, vel non adsit mandatum procuratoris citati, & ideo non est exequendum, num. 8.*

2 *Lis dicitur mota per comparationem in actis, & protestationem, vt iuretur de calumnia.*

3 *Acta precedente mandato facta, conualidantur per mandatum procuræ posteà productum, non tamē acta nullo præcedente mandato facta. num. 4.*

5 *Mandatum præsumitur ex productione iurium cum magna impensa.*

6 *Duo mandata ad eandem causam concurrere possūt, nisi vnum excludat aliud, num. 7.*

D E C I S I O CCLV.

FVit resolutum mandatum relaxatum per Auditorem Cameræ esse nullum, tam ex omissione petiti iuramenti calumniæ, cap. 1. de iuramento calumniæ in 6. vbi Doct. l. 2. quòd si actor C. de iur. iur. pro cal. dan. Put. decis. 398. lib. 2. quàm etiam ex defectu mandati illius qui comparuit pro D. Rospulo, Vant. de nullit. tit. de nullit. ex defectum inhabil. seu mand. sub nu. 58. & seqq. 1

Nec est verum, quod petitio iuramenti fuit facta ante litem motam, quia satis erat mota lis cùm ad instantiam D. de Ruspulis fuisset facta citatio ad sol- 2

tien-

uendum,& aliàs pars comparuisset in actis, & protestata esset de calumnia iurari, l.1.C.de lit. contest. Corn.cons. 209.vol.2.

3 Neque facit,quòd protestatio, neminem audiri nisi docto de mandato,non fuerit facta,nisi post relaxationem mandati exequutiui;quia licèt, si mandatum antea exitisset, potuisset post dictam protestationem produci,& gesta etiam ante relaxationem mandati exequutiui fuissent valida, Aym.cons. 108. numer. 1.& seqq. Rot.decis.19 de proc. in antiq. Put.decis. 383.

4 num.8.lib.2.† Non tamen nullo præcedente mandato potuit D. Ruspulus tunc procuratorem constituere,cum ratificatione gestorum ad validandum ea quæ sine mandato gesta erant. Aym.d.cons.108.numer.1. circa fin. Rot.decis.1.de procur. in antiq. Cassad. decis.42.nu.2.super regul. Put.dicta dec.383.ad fin.li.2.

5 Minus releuat,quòd ex productione iurium cum notabili impensa constat de mandato præsumpto procuratoris,quod sufficit,ad decis. Cassad.1.num.1.de procurat. Et fuit resolutum in causa Bargen. de Couarruuias 4. Februarij 1591. coram Illustrissimo Se-

6 raphino, † cui non repugnat mandatum postea factum per D. Ruspulum, cùm duo mandata concurrere possint, vt fuit resolutum in causa Firmana iurispatronatus, 28. Ianuarij coram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio. Quia circa hoc motiuum dubitarunt Domini,an constaret de tali impensa, ex qua

7 dici posset resultare mandatum præsumptum. † Et aliqui ex eis addebant, quòd constitutio procuratoris cum ratificatione gestorum, videtur excludere mandatum præsumptum, quia aliàs non fuisset opus constituere,cum ratificatione gestorum.

8 Ex quibus cùm mandatum relaxatum per Auditorem Cameræ reddatur nullum, non est exequendum. Calic.in l.1.num 5.C.ne lic.peouoc. Castren. & Alex. in l.4. §.condemnatum.ff.de re iud. Innoc.in c. cùm olim,in glos.canonicè,de dol.& contum.

Oueten. Mercedis. Lunę 12. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Qui non fecit professionem fidei requisitam à Concilio Trid.sess 24.c.12.non potest in absentia etiã iusta lucrari distributiones quotidianas.*

2 *Salarium non conuentum non debetur. Fallit tamen regula in ciuitate,qua quis solitus est locare operas suas.*

3 *Taxatio salarij relinquitur arbitrio iudicis.*

4 *Interesse Cambiorum non debetur,nisi probatis requisitis per Castren.in l.3.ff.eo quod cert.loc.*

5 *Interesse damni emergentis debetur propter morã non soluentis.*

6 *Mora tam committitur in faciendo, quàm in contrafaciendo.*

DECISIO CCLVI.

PEtebat D.Quinones, protempore, quo fuit absens,fructus, & distributiones quotidianas suæ præbendæ Canonicalis à Capitulo, necnon salarium & expensas,& interusuria pro pecunijs captis ad cambium pro dictis fructibus,distributionibus, salario, &

1 expensis. † Et quantùm attinet ad fructus,& distributiones; Domini dixerunt, illas non esse debitas, cùm ista absentia fuerit,antequàm aceret primam residentiam, & emitteret professionem fidei: quapropter non potuit haberi pro præsente, Conc.Trid. sess.23.de reform.c.12.vers.prouisi autem de Canonicatibus, quod ita interpretata est Sacra Congregatio,vt in declaratione quæ datur num.2. & tenet Nauarr.cons.4.de summ. Trinit.& fid. Cathol. vbi nu.3. quòd fidei professio proficit tantùm in futurum, & sic,quòd fructus præteriti non debeantur. Vnde non est quærendum, an haberet talem causam absentiæ, propter quam etiam absenti debitæ fuissent distributiones, cùm non adimpleuerit præscriptum Concilij Tridentini. Et ex prædictis sequitur, quòd nullum interesse possit prætendere,neque ratione damni emergentis,nec lucri cessantis, respectu horum fructuum, & distributionum.

Quantum attinet ad salarium, & expensas, Capitulum non renuebat soluere vtrumque, sed dicebat, expensas debere iustificari, quod & Dominis placuit: Salarium verò, quia fuit promissum tantummodò in futurum, dicebat deberi dumtaxat à die constitutionis illius vsque ad diem reuocationis ipsius procuratoris, Domini tamen super hoc, dimisso vt particulariter videatur,an salarium debeatur etiam post reuocationem,quod pendet ab eo, an fuerit validè, vel nulliter reuocatus, vt in causa Placentina nullitatum reuocationis procuratoris 23.Ianuarij 1598. coram R.P.D.meo Lita,dixerunt,salarium deberi à die quo fuit substitutus,& incepit seruire,† quia licèt re- 2 gulariter salarium non conuentum non debeatur, tamen regula non procedit in ciuitate in qua quis est solitus locare operas suas,Corn.cons.116.num. 2. in fin.& num.3.lib.4.Put.decis.43. num 2 lib.2. Et fuit dictum in causa reductionis laudi de Buschettis 12. Februarij 1582.coram Illustrissimo Cardinali Blancheto, prout est notorium, quod facit D. Quinones,qui multa cum sua laude, fidelitate, & diligentia, sub eius tutela plura habet negotia, & cum Capitulum promiserit in futurum ducatos 100. annuos, & non appareat,quod post dictam constitutionem aucta fuerint negotia, visum fuit Dominis, hoc salarium conueniens esse,etiam pro tempore præterito, † cum 3 hoc relinquatur arbitrio iudicis. Bart.in l.Seio, in fin. princ.ff.de an.legat. Corn.d.cons.116 numer.4 Capic. decis.27.nu.20.

Circa interesse pro pecuniis captis ad cambium re- 4 spectu salarii,fuit dictum,non deberi nisi probatis requisitis per Castren.in l.3 ff.de eo quod cert. loc. Respectu verò expensarum, visum est, interesse deberi 5 ratione damni emergentis: quia procurator gessit negotium vtile Capituli, quod satis fuit in mora, propter quam debetur huiusmodi interesse, glos.in c. conquestus, de vsur.cùm debito tempore non subministrauerit pecunias procuratori, quia mora tam com- 6 mittitur in non faciendo id quod quis facere tenetur, quàm in contra faciendo,l.qui non facit, ff. de reg.iur. Aret.cons.156.in fin.

Romana Pecuniaria. Lunæ 12. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Habens expressã hypothecã anteriorẽ præferri debet non habẽtibus similẽ hypothecam anteriorẽ.*

2 *Constante matrimonio,& viro ad inopiã non vergente,dos repeti non potest,potest tamen agere, vt dos collocetur in tuto,& deseruiat oneribus matrimonij,& nu.3.& 5.*

4 *Aestimatio rei datæ in dotem facit emptionem & venditionem.*

5 *Fundus dotalis quis sit.*
6 *Pecunia dotalis dicitur illa quæ fuit data in dotem & effecta viri.*
7 *Verbum, dedit, importat dominij translationem.*

DECISIO CCLVII.

1 FVit per Dominos resolutum, pecunias fore consignandas D. Franciscæ; quæ cùm habeat hypothecam espressam cum publico instrumento, debet præferri alijs creditoribus non habentibus similem hypothecam anteriorem, iux. l. scripturas, C. qui pot. in pign. hab. Rip. in l. priuilegio, num 24. ff. de priuil. credit. Neguſ. de pign. 2. mem. 5 par. principalis, num 47. cum seqq Gabr. de probat. concl 10.

2 Neque obstat, quòd adhuc durat matrimonium, & vir non vergit ad inopiam, vnde D. Francisca non potest repetere dotem, in l. rebus, § omnis, C. de iur. dot. l. vnica C. si dos constit. matrim. † quia hodie D. 3 Francisca non agit pro restitutione dotis, sed cùm dos fuerit soluta Vincentio socero, qui propterea pro illa obligatus remansit, l. si cum dotem, §. transgrediamur, ff solut. matr. agit, vt excludat alios creditores, & sua dos collocetur in tuto, & deseruiat oneribus matrimonij, quod facere potest, l. si is qui, §. 1. ff. de iur. dot. l. si maritus, ff. fam. ercisc. Bald. in auth. ei qui sub num. 39. C. de bo. auth. ind. poss. & [illegible] tradunt omnes, in l. si constante, ff. sol. matr. Et fuit resolutum in causa Romana dotis de Cincijs, 9. unij 1600 coram Reuerendissimo D. Archiepiscopo Rhodiensi.

4 Nec minus facit, quòd fuerunt data in dotem loca Montium, & domus; quia hæc omnia fuerunt data æstimata. Vnde dubitari non potest, quin æstimatio fecerit emptionem, & venditionem, l. quoties, & l. si inter virum, vbi glos. C. de iur. dot. Couarr. pract. qu. 5 c. 28. numero 1. Et ideò cum hæc bona fuerint effecta de patrimonio Vincentij, non potest impediri dicta Francisca, quominus agat super illius bonis sibi benemissi vt sua dos collocetur in tuto, cum omnia sibi sint hypothecata, l. creditores, ff. de distract. pign. l. qui generaliter, C. qui pot. in pign hab.

6 Nec minus releuat, quod in datione domus, fuerit dictum, quod sit in fundum dotalem: quia cum præcesserit promissio dotis in certa quantitate, & domus quoque fuerit æstimata pro scutis 300. Verba illa (in fundum dotalem,) non accipiuntur propriè, prout intelligitur fundus dotalis: sed ita interpretantur, vt domus sit data in solutum & pagamentum, & fundum dotalem, scilicet in dotem datum, non tamen, quod dos in ea domo consisteret, arg. tex. in l. ex pecunia dotali, vbi Bald. nu. 1. vers. in textu, C. de iur. dot. vbi pecunia dotalis dicitur illa quæ fuit data in dotem, & effecta viri. Bene facit Cephal. cons. 351. nu. 37. & seqq. lib 3 Et fuit latè deductum in causa Interamnen. seu Romana fundi dotalis, 20. Februar. 1589. coram Illustrissimo Plato.

Nec etiam officit, quod domus valeat vltra dictam summam: quia vltra quod non constat, non est præcisa via Dominis de Perbenedictis, experiendi de iuribus suis contra dictam domum. Et hoc modo respondetur ad declarationem factam per D. Franciscam, quod vult sibi satisfieri super bonis mobilibus Vincentij Non enim constat, quod ista bona sufficiant, & est in confesso, quod non excedunt valorem scutorum quingentorum.

Denique non subsistit, quod bona promissa in dotem non fuerint consignata Rentio, dicitur enim, 7 (dedit, & concessit,) † quod verbum (dedit,) importat dominium transferre, & rem accipientis facere, §. sicitaque discretis, instit. de act. l. fin. vbi not. ff. de cond. caus. dat. l. vbi autem, §. fin. ff. de Verb. oblig. Bart. in l. exemplo, in princ. ff. de act. empt. & in l. 1 C. de rer. permut.

Quod dicitur circa instrumentum, quòd non sit in forma probanti, nisi Domini de Perbenedictis acquiescant simplici copiæ collationatæ, prout alij creditores fecerunt, poterit produci in forma probanti.

Feltren. Præbendæ, Veneris 16. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Requisita ad hoc vt iura sint in forma probanti.*
2 *Iura antiquissima non egent recognitione.*
3 *Sola data non probat antiquitatem nisi concurrant alia adminicula.*
4 *Antiquitas scripturæ probantur ex visione ipsius.*
5 *In antiquis scripturis non requiritur probatio notariatus.*
6 *Scripturæ antiquæ etiamsi non sint in archiuio, probant dummodo reperiantur plura instrumēta eiusdem notarij.*
7 *Rota adhibet fidem instrumentis, etiam informibus propter eorum obseruantiam.*

DECISIO CCLVIII.

FVit resolutum, iura vltima loco producta, super 1 quibus est fundata decisio in hac causa facta 6. Iunij præteriti, esse in forma probanti: habent enim indictionem, diem, locū loci, testes, & subscriptionem notarij, iuxta glos. in l. generali, in verb. seruituti, C. de tabul. lib 10 Aym. cons. 216. numer. 2. & seqq. latè Cosnar. pract. qq. c. 20. vsque ad nu. 6. Et fuit dictum in causa Lunen. Sarzanen. Capellaniæ, 26. Martii 1601. coram R.P. D. Sacrato, & aliàs sæpiùs.

Nec facit, quòd ista iura non sint bene recognita, 2 quia cùm sint antiquissima, nempe vltra 120. annos, non egent aliqua recognitione. Put. decis. 151. lib. 1. Verall. decis. 5. lib. 3. Et fuit pluriès resolutum. Et † licèt sola data non probet antiquitatem, cessat tamen 3 difficultas concurrentibus adminiculis. Put. decis. 186. in fin. lib. 3. Maximum autem adminiculum est obseruantia subsequuta vsque ad hodiernum diem Aym. cons. 10 num. 4. post alios quos allegat, Quam doctrinam pluriès sequuta fuit Rota, & præsertim in dicta causa Lunen. Sarzanen. coram R.P. D. Sacrato, vbi aliæ decisiones allegantur. † Vltra quòd etiam 4 antiquitas probatur ex visione scripturarum, prout admisit Rota in causa Tirasonen. iurisdictionis de Tudella, 26 Aprilis 1602. coram Reuerendissimo D. meo Archiepisc. Rhodien. †. Nec etiam, stante dicta 5 antiquitate est opus probare notariatum. Dec. cons. 36. nu. 30.

Minùs facit, quod hæ scripturæ non fuerint repertæ in aliquo archiuio publico: quia ad effectum quòd 6 probent, hoc non requiritur, modò reperiantur plura instrumenta eiusdem notarij. Et ita loquitur Achil. decis. 5. de fid. instr. Eoque magis hoc dicendum est, cùm fuerint reperta apud Bartholomæum Deleitum nepotem notarij Deleiti, qui etiam recognouit manum ex communi reputatione, & in domo sua, & ex audita à patre, & istæ scripturæ se inuicem coadiuuant, & vna recipit robur, & adminiculum ab alia, vt fuit dictum in causa Mediolanen. de Basadia, a

21. Apri-

21. Aprilis 1589. coram Reuerendissimo D. Perusino

Quantum attinet ad instrumentum erectionis de anno 1468. licèt contra ipsum multa opponantur, tamen domini, ommissa discussione, dixerunt, illi esse adhibendam fidem, cùm super vsque ad hæc tempora, & sic vltra 130 annos, vt patet ex dicta decisione in hac causa facta habuerit obseruantiam. † Quo casu Rota solet adhibere fidem etiam instrumentis informibus, per doctrinam Bart. inter cons. Bald. cons. 400. nu. 5. & Cyp. ibidem sub num 6. vers. non obstat, lib. 4. Bald. cons. 402. in fin. lib. 5. Aym. d. cons. 101. nu. 4. Et fuit dictum in causa Aquilana releuationis indemnitatis, 28. Iunij 1577. coram Oriolen. & aliàs sæpiùs.

Celsonen. Præceptoriæ. Ven. 16. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Qui dicit, beneficium esse reseruatum, tenetur probare reseruationem.*
2 *Iudex iniustè procedens non priuat possessione; sicut nec sequestrum necessarium, num. 3.*
4 *Reus & possessor vincit per non ius alterius.*
5 *Testis etiam non interrogati debent reddere causam sua scientiæ, in ijs quæ pēdent à iudicio intellectus.*
6 *Tres suffi iunt ad constituendum Collegium limita vt num 8.*
7 *Præceptoria habens præeminentiam, & iurisdictionem, est dignitas, nisi adsit statutum in contrariū.*
9 *De iure Communi Ecclesiæ Cathedrales & regulares sunt Collegiata.*

DECISIO CCLIX.

1 Ferdinandus qui se fundat in reseruatione regulæ tertiæ, ex quo narrauit, Præceptoriam esse dignitatem conuentualem, illam tenetur probare. Rom. cons. 355. num. 12. & 14. Gemin. cons. 36. Cassad. dec. 2 5. de præben. quia Honufrius est reus, & possessor. † Iudex enim, cùm iniustè processerit, illum non priuauit sua possessione, vt per Doctores, in l. clàm posside- 3 re, §. qui ad nundinas, ff. de acq. poss. † Et sequestrum necessarium appositum per Rotam, nec illum priua- 4 uit. Rebuff. de sequestr. art. 1. glos. 1. num. 19. † Et ideo sibi sufficit, vincere per non ius Ferdinandi, l. fin C. de rei vendicat. cum vulgaribus. Et propterea non est discutiendum, an ille fuerit electus iuxta formam traditam per Abb. in c. cùm deputati, nu. 7. de iud.

Hanc autem reseruationem non probat Ferdinandus, quia licèt testes deponant, quòd præceptoria 5 sit dignitas conuentualis, nihil concludunt, † cùm non reddant causam scientiæ. Quam etiam non interrogati tenerentur reddere, cum hoc pendeat à iudicio intellectus. Bart. in l. solam, in antiq. lect. in fin. C. de test. Cassad. dec. 3. nu. 10. de probat. Surd. cons. 89. nu. 4. lib. 1.

6 Nec Ferdinando suffragatur, quòd testes deponat, quòd cum Præceptore tres Fratres maneant, qui sufficiunt ad constituendum Collegium. Ioan. de Anan. post glos. in c. nobis, num. 14. & Anchar. numer. 17. de 7 iure patr. † Et ideo, cùm Præceptor habeat administrationem, & iurisdictionem cùm præeminentia, est dignitas. Boer. decis. 186. num. 2. Aret. cons. 23. nu. 1. Quia stante statuto, quòd præter certas Præceptorias ibi nominatas, aliæ non sunt Dignitates Conuentua- 8 les, † plures cum Præceptore cohabitantes non constituunt collegium. Anchar. in d. c. nobis, num. 17. vers. si verò constat, ibi; & hoc casu Abba. ante num. 9. Et propterea Præceptor non habet dignitatem. Achil. decis. 11. num. 4. de sent. & re iud.

Minus etiam suffragatur, quòd de iure communi 9 Ecclesiæ Cathedrales, & regulares, sunt collegiatæ. Hostien. in d. c. nobis, sub num. 2 col. 2. vers. quicquid etiã. Abb. numero 8. vers. item Ecclesiæ. Bisignet. decis. 13. numer. 3. de præb. quia hæc forsasse procederent, cessante dicto statuto Religionis, vt per Anchar. loco sæpius allegato. Reseruarunt tamen Domini, particulariter videre, an hoc statutum sit validum, & in forma probanti.

Assisien. Census. Ven. 16. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria conceditur ad probandam simulationem per viam exceptionis, si adsit magnus fumus.*

DECISIO CCLX.

Visum fuit Dominis, resecatis articulis qui sapiunt criminalitatem, dandam esse remissoriam, quæ licèt petatur ad probandam simulationem, & sit delictum, † tamen, cum simulatio deducatur per 1 viam exceptionis, potest concedi remissoria. Felin. in c. cùm causam, num 23. de test. Socin. iun. cons. 60. nu. 13. lib. 2. Menoch. de recuper. remedio 15. num. 361.

Neque officit, quòd ad hũc effectum requiratur magnus fumus. Cassad. dec. 4. de dilat. Caputaq. dec. 62. p. 3. Pur. decis. 219. numer. 3. lib. 1. quia hic adest magnus fumus, cũ census fuerit prima vice malè impositus, fuerunt. n. assignata credita, animalia & similia, & postmodum fuit extinctus, & post septem dies fuit creatus hic nouus census, mediante pecunia numerata. Et hæ videntur sufficientes coniecturæ, ita vt concedi possit remissoriam, vt benè pro hoc facit decisio in causa Senogalliensi, census, 26. Aprilis 1591. coram R. P. D. meo Decano, in qua ex similibus coniecturis census fuit iudicatus fœneratitius.

Mediolanen. Decimarum. Lunæ 19. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Parocho non debetur manutentio in perceptione decimarum, ex assistētia iuris cõmunis, si est turbida.*
2 *Possessio de tempore litis motæ est manutenendus.*
3 *Quietantiæ probant possessionem concurrentibus adminiculis.*

DECISIO CCLXI.

Domini, omisso, an ex sola assistentia iuris communis, debeatur Parocho manutentio in perceptione decimarum, tum quia articulus remanet indecisus coram R. P. D. meo Decano. † Tum etiam 1 quia in omnem euentum non debetur, quando assistentia redditur turbida, vt fuit resolutum in causa Montis Regalis iurisdictionis 20. Decembris 1596. coram eodem Domino meo Decano, prout redditur in casu isto ex laudis latis inter monachos, & parochos. † Dixerunt nihilominus, debeti manutentionem

in p æceptione lib. 80. ex reguis, quòd qui possidet tempore litis motæ, est manutenendus, & retinendæ, in fin. Inslit. de interd. † Hæc autem possessio probatur ex quietantijs factis per ipsum parochum, adminiculatis ex ordinibus præcedentibus datis per monachos colonis, & confessione monachorum in commissione, & ex sententia per ipsos obtenta, in qua Parochus condemnatur ad restitutionem decimarum perceptarum. Dec. conf. 536. num. 10. Grammat. decis. 109 num. 6. Aym. conf. 40. num. 4. Et fuit resolutum coram Reuerendissimo Pacen. in causa Papien. bonorum, 26. Octobris 1601. Et est tritum in Rota, quòd confessiones de recepto, concurrentibus adminiculis probant possessionem.

Non obstat, quòd quietantiæ fuerint factæ post litem motam, quia nilominùs sunt ex actis ante litem, & in hoc continent veritatem, vt patet ex præ dictis, & ex confessione facta per syndicum in solutione facta Parocho vigore mandati de manutenendo, obtenti ab A. C. F. tritum enim, decimam fuisse solitam solui per colonos, de ordine monasterij.

Burgen. Beneficij de Robrero. Lunæ 19. Decembris 1605.

S V M M A R I V M.

1. *In compulsatione iurium requiritur citatio partis.*
2. *Mandatum procura sine die non est in forma probanti.*
3. *Testis examinatus sine articulis, vel de cuius iuramento non constat nisi per enunciatiuam notarij, non probat.*
4. *Testes plures simul omnes examinati non probat.*

D E C I S I O CCLXII.

Ad integram portionem de qua agitur multi se opposuerunt, quatuor verò tantùm prosequuti sunt oppositionem, nempe Petrus Ortiz, Augustinus Diaz, Mathæus Penia, & Augustinus Fernandez: qui tres vltimi compromiserunt ad tollendas lites, & fuit latum laudum, per quod dicebatur, quòd isti tres examinarentur, & habilior prouideretur de dimidia portione, & cæteri duo prouiderentur de duabus quartis, & facto examine, Augustinus Fernandez fuit repertus idoneor, & præfixo termino trium mensium Petro Ortiz ad producendas Bullas suæ prouisionis dimidiæ portionis, prætendebat enim integram portionem sibi deberi tanquam cepto beneficiari, ipse nihil produxit, nec etiam in termino post eà prorogato. Vnde fuit lata sententia per prouisores, in qua fuit dictum, Augustino Fernandez deberi dimidiam portionem, Mathæo verò Peniæ, & Augustino Diaz deberi duas quartas, Petrum verò Ortiz habendum esse pro excluso, ex quo non produxit titulum prouisionis dimidiæ portionis.

Ab huiusmodi sententia appellauit Petrus, & causam introduxit in Rota, in qua agitur per contradictas, ideo Petro solo informante, Domini restrinxerunt causam, ad infrà scriptas difficultates.

1 Prima est, quòd processus de partibus non videtur ritè compulsatus, cùm in compulsatione non fuerint citati dicti oppositores, sed solùm procurator Augustini Fernandez. Et quamuis citetur etiam tanquam procurator Augustini Diaz, tamen in toto processu non apparet de mandato procuræ, & Mathæus Penia fuit citatus in stratis, & tamen non apparet de eius contumacia, nec de aliqua legitima causa, ita vt sic potuisset citari.

Secunda difficultas est, quòd pro Petro Ortiz se opposuit Ioannes de Vrbana, & tamen non constat, quòd ipse Ioannes esset procurator Petri, nec potest constare de mandato præsumpto, cum non concurrant requisita, ex quo iste Ioannes se opposuit, & nihil aliud fecit.

Tertia, Quamuis adsit mandatum ad lites, in persona Francisci Ortiz auunculi Petri, qui substituit Ioannem Viuaro qui comparuit pro Petro, † illud 2 tamen mandatum non est in forma probanti, cùm careat die, & sic etiam gesta nomine Petri ab ipso habita inter oppositores, non sunt habenda in consideratione, cùm non constet de legitimo mandato procuratoris.

Quarta difficultas est quia Petrus Ortiz prætendit hanc sententiam esse iniustam, ex quo ipse fuit exclusus, cùm tamen vigore constitutionum synodalium, dimidius beneficiatus debeat ascendere, & beneficia non possit diuidi. Tamen istæ constitutiones non ita loquuntur prout prætenditur pro parte Petri, nec copia integra fuit data Dominis. Vnde quatenus alia non obstent, erant consideranda huiusmodi constitutiones data etiam copia probationum aliorum oppositorum.

Quinta difficultas in eo consistit, quòd sententia videtur fundata in eo quòd Petrus Ortiz non produxit titulum suæ prouisionis, & tamen constabat, ipsum esse dimidium portionarium, ex testibus in proc. fol. 67. & fol. 84. † Sed primi testes fuerunt examinati 3 absque eo quòd essent dati articuli, & non constat de iuramento secundi testis, cùm notarius dicat tantùm enunciatiuè postquam iurauit, dixit, Verall. decis. 123. lib. 1. Et est tritum in Rota. † Alij verò testes nihil probant, cùm, vltra quòd non fuerunt dati articuli, omnes simul examinati fuerint, Abb. in c. quia propter numer. 14. & 15. de elect. Nec minus constat, quod in examine fuerint citati proximiores dictorum oppositorum. Nec etiam potest iuuari Petrus ex possessione capta dimidiæ portionis, cùm detur solùm certa attestatio notarij cum assertione, quòd quidam de cuius mandato non constat, cepit possessionem nomine Petri, & ista attestatio fuit facta longè post, ita vt sit habenda pro simplici fide, quæ nec etiam habet relationem ad aliquod instrumentum.

Pampilonen. de Iansi. Lunæ 19. Decembris 1605.

S V M M A R I V M.

1. *Gratia* SI NEVTRI *supponit neutri ex collitigantibus ius competere.*
2. *In narratiua alternatiuè concepta sufficit vnum ex alternatiuis iustificare.*
3. *Vacatio per obitum supponit possessionem de iure, vel de facto.*
4. *Res iudicata pro veritate habetur.*
5. *Restitutio in integrum aduersus rem iudicatam non competit absque læsione.*
6. *Expeditio literarum non est necessaria quando non agitur de canonizatione gratiæ.*
7. *Per clausulam* LITIS STATVM ETC. *censetur facta mentio de lite.*
8. *Mentio qualitatis beneficij facta in clausulis sufficit ad euitandam obreptionem.*

9 *In impetratione beneficij litigiosi non est necessaria expressio qualitat s beneficij.*
10 *Valor beneficij probatur ex confessione partis ad positiones.*

DECISIO CCLXIII.

FVit resolutum, gratiam Antonij impedire canonizationem gratiæ, si neutri, Ferdinandi, quia cum hæc gratia præsupponat, neutri ex colitigantibus eius competere, Rot. decis. 24. de rescript. in nou. Put. decis. 48. num. 4. Cod. t. cessat hoc præsuppositum stante dicta gratia anteriore Antonij, quę ideo potior est in iure, c. qui potior, de reg. iur. in 6.

Neque obstat quòd modus vacandi non est iustificatus, cùm non probetur, Ferdinandum obtinere alia beneficia, quæ non expressit in sua gratia; quia modus vacandi est alternatiuè narratus, scilicèt ob non expressionem obtentorum, vel aliàs gratia nulla, & inualida existente. † Et ideò sufficit, quòd vnus ex modis narratis iustificetur, in c. alternatiuis, de reg. iur. in 6. Et fuit in puncto dictum in causa Legionensis præstimoniorum, 14. Iunij 1593. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio, prout bene iustificat Antonius, † cùm prima gratia Ferdinandi sit per obitum Ioannis de Zaualetta, quæ vacatio non potest verificari, neque de iure, neque de facto, cùm Ioannes nunquam adeptus fuerit possessionem, neque de iure, neque de facto, vt dicitur in decisione Illustrissimi Seraphini, in huiusmodi causa facta, 9. Iunij 1600. † Et adest super hoc res iudicata Rotalis, quæ pro veritate haberi debet, l. ingenuum, ff. de stat. homin. l. res iudicata, ff. de reg. iur.

Neque releuat, quòd Ferdinandus obtinuerit restitutionem in integrum aduersùs dictam rem iudicatam, † quia huiusmodi restitutio est prout de iure, quæ non competit absque læsione, l. Scio, ff. de restit. in integr. Quæ læsio cessat ex confessione ipsiusmet Ferdinandi, in gratia, si neutri, cum fatetur, nec sibi, nec Antonio ius competere.

Nec minùs suffragatur Ferdinando quòd Antonius non expediuerit literas super huiusmodi sui gratia, † quia cum non agatur de illius canonizatione, sufficit sola supplicatio. Sarn. super reg. de non iu l. iuxta form. supplica. quæst. 5. num. 4. Mohed. decis. 9. in fin. de rescript. & Deci. 2. de priuil.

Neque placuit, quòd hæc gratia Antonij sit obreptitia, ex quo non fecit mentionem litis, neque iurispatronatus; quia contrarium est veriùs, cùm in clausulis generalibus adsit clausula, (litis statum,) quæ operatur, vt censeatur facta sufficiens mentio litis. Felyn. in ca. ex litteris, nu. 2 de offic. deleg. Gemin. cons. 120. num. 6. Achill. decis. 9. de rescript. Put. dec. 2. eod. tit. Et fuit resolutum in causa Zamorren. fructuum. 12. Nouembris 1584. coram Illustrissimo Seraphino, & aliàs sæpiùs, † prout in eisdem clausulis habetur mentio iurispatronatus, quæ item sufficit ad euitandam obreptionem, vt fuit dictum in causa Eugubina beneficij sancti Stephani, 15. Martij 1589. coram Illustrissimo Pamphilio, † Imò nec mentio iurispatronatus est necessaria, stante lite, iux. decis. Crescen. 8. in fin. de iurep.

Denique non officit, quòd non sit iustificatus valor narratus, quia satis iustificatur ex responsione ipsiusmet Antonij ad positiones Ferdinandi quam ipsemet Ferdinandus acceptauit, vltra quòd Antonius offert si opus est, melius iustificare.

Albanen. Fideicommissi. Ven. 13. Ianuarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Filij positi in conditione ex statuto Vrbis censentur vocati.*
2 *Statutum Vrbis quòd filii positi in conditione censeantur vocati, intelligitur tam de filiis descendentibus, quam de transuersalibus.*

DECISIO CCLXIV.

FVit resolutum, D. Marcum Antonium fuisse vocatum in testamento Honorij patrui magni, ex † quo est positus in conditione, iuxta dispositionem statuti Vrbis, quod in hoc sequutum est opinionem Oldradi, contra gl. in l. Lucius, ff. de hæred. inst. vt dicit Gabr. cons. 115. num. 1. lib. 1.

Nec placuit Dominis, quòd statutum sit intelligendum de filijs descendentibus, non de transuersalibus, quia cùm generaliter loquitur, generaliter debet intelligi, etiam quòd maior ratio sit in descendentibus, quàm in transuersalibus, per regulam l. 1. §. quod autem. ff. de aleat. & censuit Rota in causa Romana de Ruffinis, 20. Nouembris 1577. coram Domino de Rubeis 379. p. 1. & Gabr. d. cons. 115. num. 1 & 2. & Doctores qui in contrarium allegantur, non tangunt præsentem difficultatem, sed volunt, opinionem gloss. in l. Lucius, non habere locum nisi in filijs descendentibus, & tamen contrarium est verius, vt per Thes. decis. 96. num. 70.

Reseruarunt tamen Domini particulariter videre, an constet de tali repudiatione facta per Christophorum patrem D. M. Antonij, quæ ei obstet in casu de quo agitur.

Patauina Attentatorum. Ven. 13. Ianuarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Possessio capta appellatione pendente, vel infra decendium datum ad appellandum, est attentata, n. 3. & 4. & 7.*
2 *Appellatio incontinenti post sententiam viua voce interposita est valida.*
5 *Gesta pendente termino ad appellandum, etiam appellatione non interposita reuocantur per viam nullitatis.*
6 *Lis dicitur introducta ex comparitione partis in iudicio facta petentis admitti pro suo interesse, & oppositione aduersarij hoc negantis.*
8 *Attentata non reuocantur ad instantiam illius de cuius interesse clarè non constat, vel per confessionem ipsius, vel per rem iudicatam.*

DECISIO CCLXV.

FVit resolutum, constare de attentatis: quia Franciscus pendente appellatione à decreto Nuntij super ipsius idoneitate, & institutione de ipso facienda, non poterat petere dictam institutionem à Capitulo, & inde capere possessionem, cap. non solùm, de appell.

2 appell.in 6.cum vulgar.† Et hæc appellatio fuit valida, cùm fuerit, licèt viua voce, tamen incontinenti post decretum interposita, l.1.ff.de appell. Maranr. de ordin.iudici.par.6.cap.penult.numer. 136. Max mè; quia Nuntius detulit appellationi, dando terminum 3 iuris.† Et cessat difficultas; quia infra decendium datum ad appellandum Laurentinus appellauit in scriptis, & Nuntius etiam detulit appellationi, quatenus de iure. Nec erat opus alia appellatione ab institutione, & possessione, cum hæc omnia fuissent atten-4 tata, l.1.C.quando prouoc. non est necess.† Vltra quòd hæc omnia fuerunt gesta pendente termino ad 5 appellandum. †Vnde etiam absque aliqua appellatione deberent reuocari per viam nullitatis, prout seruat Rota, Doct.in cap.sæpè, & ibi Franc. & Præpos. de appellatione, Cæs.de Crass.decis.2. de appell. Et fuit pluriès resolutum.

Neque obstat, quòd attentata requirunt litem, & 1 tamen solùm fuit introducta causa appellationis coram Nuntio à decreto Episcopi super non indoneitate Francisci, nec Laurentius erat in causa; Vnde cùm lis non esset super titulo beneficij, potuit Franciscus 6 petere institutionem, † quia cum post reprobationem Francisci Laurentinus fuisset præsentatus, & propterea comparuerit coram Nuntio, & petierit admitti pro suo interesse, & docuerit de sua præsentatione, & dederit exceptiones contra personam Francisci, quibus ipse respondit, satis fuit inter ipsos introducta lis. Afflin.in prax.§.17.cap.1.numer.7. Et ideo Laurentius à decreto Nuncij super idoneitate, & immissione Fran-7 cisci potuit appellare, † & appellatione pendente nihil erat innouandum, dicto c.non solùm.

8 Nec etiam obstat, quòd attentata non sunt reuocanda ad instantiam illius de cuius iure non constat, quia ad hunc effectum necesse est, quòd clarè constet de non iure, prout loquitur Rot. decis.2. vt lit. pend. in nou. & 2. de restit. spol. pariter in non. Et licèt multa opponantur contra præsentationem Laurentij, tamen dici non potest, clarè constare de non iure ipsius, cùm ad hunc effectum requiratur vel confessio, vel res iudicata. Lancell.de attentatis, par.3 cap. 24. num.66. & bene considerat Henrich.cons.52.nu.12. part.2.

Patauina Decimetæ. Lunæ 16. Ianuarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, QVAM, restringit præcedentem dispositionē.*
2 *Instrumentum locationis non probat possessionem quoad extraneum*
3 *Administratoris confessio non præiudicat Ecclesiæ.*

DECISIO CCLXVI.

CVm per binas decisiones fuerint firmatum R. Abbati Carcerum non competere remedium l. conductores, C. locati super tota, & integra decima villæ Baonis, ex quo non probabat, se dictam decimam locasse, & quia cùm ageret contra Ecclesiam Parochialem ad decimas intra limites ipsius Parcchiæ existentes, non poterat vti hoc remedio, non probando immemorabilem, aut titulum, vt dicitur in dd. decisionibus. Et cùm posteà noua iura produxisset, & ideo dato dubio super releuantia, Abbateque per annum expectato, illud proposui vna tantùm parte informante, & Domini, causa maturè discussa, iura, non releuare censuerunt, tum quia in locationibus narratur, Monachos locare decimam quam habent in fundo & pertinentia villæ Baonis † quod relatiuum, quam, re- 1 stringit præcedentia simpliciter loquentia de decima, ad tex.in l.ea tamen adiectio, ff.de leg.3. † tum etiam 2 quia instrumentum locationis non probat possessioné quoad extraneum ad text.in ca.inter dilectos, in fine de fid.instr. vbi Felin.numer.10. Rota decis. 7. de fid. inst.in ant.

Non officit notula, vt dicitur exhibita per fratrem Federicum in æstimo, in quo dicit, soluere Abbati lib.2.pro recognitione decimæ, quia non est in forma probanti, cum sit simplex copia, & licèt etiam esset in forma probanti, non releuaret, † cùm frater Fede- 3 ricus non potuerit præiudicare Ecclesiæ, & Monasterio cui est vnita dicta parochia, l.certum, ff. sed an & ipsos, vbi Castr.ff.de confess. præsertim cùm dicta confessio contineat manifestum errorem, cum dicat, quod soluit lib.35.cuidam Galeatio pro feudo, & lib. 3. Abbati pro recognitione. Vnde non potest dici, quòd soluat Abbati li.3.pro tota, & integra decima villæ Baonis.

Vrbeuetana Fideicommissi. Ven. 27. Ianuarij 1606.

EPITOME.

An & quando filij positi in conditione censeantur vocati, & an in hac facti specie censeatur inductum fideicommissum.

SVMMARIVM.

1 *Filij positi in conditione, & vocati ad fideicommissum purificandum per mortem patruorum, censentur etiam vocati ad hereditatem patris, cuius respectu fuerunt positi in conditione.*
2 *Clausula aduersatiua, de qua hic, coniungit, & repetit superiora, retento eodem themate.*
3 *Dispositum in prima institutione censetur etiam dispositum in secunda.*
4 *Filij positi in conditione, censentur vocati ex coniecturis quæ sunt expressa vocatio in alia parte testamenti, perpetua exclusio feminarum n.5. & 7. ratio habita conseruandæ agnationis, n.12. & 14. aliam coniecturam vide nu.9. & 16.*
6 *Leuiores probationes requiruntur in descendentibus ad probandum quòd positi in conditione censeantur vocati.*
7 *Clausula, ITA QVOD, aliquando stat ampliatiuè, aliquando declaratiuè, declarat tamen mentem testatoris, & regulat præcedentem dispositionem.*
8 *Qui vult consequens, necessariò etiam vult antecedens.*
10 *Quilibet suæ rei est moderator, & arbiter.*
11 *Relaxatio præsupponit vinculum.*
13 *Ratio conseruandæ agnationis, etiam tacita, & ex testamento elicita, est sufficiens ad inducendum fideicommissum inter omnes masculos descendentes.*

Verbum REMANEANT, *est commune.*
Verbum DESCENDENTES, *est collectiuum.*
Dictio SEMPER, *denotat tractum futuri tēporis.*
15 *Vocati per verba communia, collectiua, & tractum futuri temporis denotantia intelliguntur vocati per fideicommissariam.*
16 *Clausula in fine posita refertur ad omnia.*
17 *Textus* IN L. PATER, § FVNDVM ff. DE LEG. 3. *declaratur.*
18 *Verba futuri euentus, & speciei enumeratiua nihil disponunt.*

DECISIO CCLXIV.

MAior pars Dominorum censuit, constare de fideicommisso ad fauorem descendentium Petrucij circumscripto pro nunc, an extendatur vltra pronepotes, & an adsit reciproca, inter ipsos descendentes. Testator enim instituit ipsum Petrucium filium, & alios nascituros, & si quis eorum decederet in pupillari ætate, vel posteà quandocumque sine filijs masculis legitimis ex se descendentibus, substituit ei, & eis, super viuentem, & super viuentes, & eorum filios masculos, & alios descendentes ex eis masculos. Vnde licèt testator decesserit vnico tantum filio Petrucio relicto, & non appareat in hoc casu filios Petrucij 1 fuisset expressè vocatos, † tamen cùm fuerint expressè vocati ad fideicommissum purificandum per mortem patruorum, censetur etiam vocati ad hæreditatem patris, cuius respectu fuerunt positi in conditione. Gozad. cons. 64. num. 10. vers. 5. dico. Aym. cons. 62. num. 10. lib. 1. Ruin. cons. 160. num. 14. lib. 2. Ias. cons. 101. numer. 19. & seqq. lib. 4. Gabr. de fideicom. cons. 20. 4. numer 36. & fuit dictum in causa Montis Falisci fideicommissi Nouembr. 1602. coram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio, & alias sæpiùs. Maximè cum non adsit diuersa ratio, quòd voluerit substituere descendentes Petrucij alijs filijs, & non ipsi Petrucio in casu quo solus Petrucius superesset de tempore obitus testatoris, vt benè per Rimin. sen. cons. 189 numer. 11. & seqq. libr. 1. Et concurrunt aliæ coniecturæ infrà considerandæ in vocatione descendentium. Et propterea cum testator subdat, quòd si aliquis ex filijs dicti testatoris, vel nepotibus masculis ex filijs, vel nepotibus, vel aliquis alius descendens, non superesset, substituit eis Hugolinum, & Leonellum, & alios Masculos descendentes, ex eis: dicendum est, siue ista clausula stet continuatiue, iuxta tex. in l. 2. & 3. ff. de constit. pec. siuè aduersatiuè, vt in l. quod filius, ff. de cap. & postlim. reuers. Quod nihilominus testator intellexerit de descendentibus Petrucij, quatenus ipso solo relicto decederet. Si enim clausula stat continuatiuè, non est ambigendi locus, si stat aduersatiuè, idem 2 dicendum est, † quia licèt aduersatiue coningat, & repetat superiora, retento eodem themate, Bart. in l. 3 mariti, §. final. ff. ad l. Iul. de adult. † tamen cum testator in prima substitutione vocauerit filios Petrucij, quatenus decedat solo Petrucio relicto, vt dictum est, res est clara, quod in hac secunda substitutione pariter intellexerit de filijs, & descendentibus Petrucij, in casu præfato, maximè cum non adsit ratio diuersitatis, vt dictum est.

4 Et quod descendentes positi in conditione in dicta clausula, (quod si aliquis,) sint ex coniecturis vocati, satis patet; quia sunt expresse vocati in alia parte testamenti, vt per Gozadin. Ias. & alios, suprà allegatos. Tum quia sunt positi in conditione cum qualitate masculinitatis, Guido Pap. quæst. 184. numer. 2. Dec. 5 in l. 1. num. 16. & Curt. iun. cons. 18. C. de pact. † Et concurrit perpetua exclusio fœminarum, vt infrà dicetur. Rip. in d. l. 1. num. 9. vers. ista coniectura, C. de pact. Curt. iun. cons. 43. numer. 8. versic. tertium etiam reperio. Aym. cons. 130. numer. 4. † Et hæc eò magis 6 sunt admittenda; quia cum agatur de descendentibus testatoris, sufficiunt leuiores probationes. Dec. consil. 242. circa finem. vers. & quando filij. Aim. 367. num. 9. Et fuit dictum in causa Viterbinen. fideicommissi, 28. Decembris 1600. coram R. P. D. meo Litta.

Et cessat omnis difficultas, quia testator conclusit testamentum per hæc verba, † (ita quod hæreditas 7 dicti testatoris nunquam ad filias, vel descendentes fœminas deueniat, sed semper eius hereditas remaneat apud masculos de stirpe testatoris.) Quæ clausula, siue stet ampliatiuè, vt voluit post alios Paris. cons. 90. num. 26. & 27. & seqq. lib. 2. siuè stet declaratiuè, nihilominus declarat mentem testatoris, & regulat, præcedentem dispositionem Socin. sen. cons. 49. num. 2. vers. aut dicemus, & numer. 5. vers. ad propositum, lib. 1. Dec. cons. 127. nu. 6. Tob. Dec. cons. 33. numero 94. lib. 1. Et ideò amplius dicendum est descendentes fuisse vocatos ad fideicommissum, quia alia bona non possent remanere apud masculos de stirpe. † Vn- 8 de intrat regula quòd qui vult consequens, necessariò etiam vult antecedens. Bald. in l. quamuis, per illum tex. C. de fideicom. Dec. cons. 23. num. 3. & cons. 637. numer. 8. & bene Surd. cons. 443. lib. 3. Et in simili fuit dictum in causa Firmana fideicommissi, 2. Aprilis 1600. coram Illustrissimo Pamphilio. & in puncto videtur bonus tex. in l. fideicommissa, §. hæc verba, ff. de leg. 3. quo loci testator, dixerat, filio suo vt curam agrorum haberet, vt possent ad filios peruenire, & dicit textus, quòd licèt illa verba non satis exprimant fideicommissum, sed magis consilium, quàm necessitatem relinquendi tamen quoàd illa prædia, post mortem patris vim fideicommissi videntur continere.

Et denique adest alia clausula, (saluo, &c. apposita limitatiuè, & declaratiuè ad clausulam, (Ita quod,) in qua datur facultas Petrutio, & alijs descendentibus alienandi in vita sua, non obstante substitutione præfata, † scilicet facta de transuersalibus, in euen- 9 tu, quod descendentes testatoris deficerent, quæ clausula expresse arguit vocationem vnius post obitum alterius: quia aliàs licentia alienandi fuisset superuacanea, † cum in re sua quilibet sit moderator, & arbi- 10 ter, l. in re mandata, C. mandati, Bene in simili Soc. cons. 1. num. 20. vers. verum vbi, lib. 3. Et regulæ sunt claræ † quod relaxatio præsupponi vinculum, l. de- 11 cem, ff. de verb. oblig. & licentia probibitionem, cap. licet, §. si vero de regul. iur.

Prædictis accedat etiam mens testatoris, nam ha- 12 buit respectum ad conuersationem agnationis, ex quo non solùm semper exclusit fœminas, sed filijs substituit descendentes masculos, & postmodum transuersales masculos, quos etiam expresse instituit, in euentum, quod dictus testator moreretur sine descendentibus masculis. † Et hæc ratio conseruandę agnatio- 13 nis etiam non expressa, sed tacita, & ex testamento elicita, est sufficiens ad inducendum fideicommissum inter omnes descendentes masculos. Cuman. cons. 2. num. 4 vers. hoc etiam facit. Dec. cons. 227. numero 6. vers. nam dum testator, & cons. 545. numero 6. Grat. cons. 5. num. 19. lib. 2. late Surd. dicto cons. 443. nu. 20. libr. 3. † Maxime cum dixerit, quod eius hęreditas 14 semper remaneat apud masculos de stirpe, per quæ verba, secundum vnum ex Dominis videtur imponere voluisse onus ipsi hereditati, vt omnes videantur vocati grauati. Bald. in l. ab eo, num. 8. C. de fideicom. Paris. in puncto dicto cons. 90. num. 43. & cons. 92. nu. 43. lib. 3. & cons. 72. nu. 89. lib. 4.

Nec

Nec est verum, quòd descendentes intelliguntur vocari per vulgarem, non autem per fideicommissa-
15 riam; † quia contrarium apparet ex prædictis. Nam cùm testator vsus fuerit verbo communi (remaneat) & collectiuo, (descendentes,) & verbis tractum temporis in futurum denotantibus, scilicèt (semper) vocatio clarè intelligitur per fideicommissariam, & non tantùm per vulgarem. Bart. in l. centurio, num. 32. Ias. nu. 53. ff. de vulg. Soc. in l. Gallus, § quidam rectè, nu. 9. ff. de liber. & posthum. Et fuit resolutum in dicta causa Montis falisci. Et si habuit respectum ad agnationem, bona non possent in agnatione conseruari, nisi transeant de vno in alium, l. peto, §. fratre, l. cum ita, §. in fideicommisso, ff. de leg. 2.

Nec etiam est verum, quòd dicta clausula (ita quòd) referatur ad institutionem transuersalium immediatè præcedentem, quatenùs testator decederet sine de-
16 scendentibus; † quia non solùm tanquam in fine posita, ex vulgari regula debet referri ad omnia, l. 1. C. de lib. præter. sed repugnant huic intellectui verba sequentia, (saluo quòd &c.) vbi datur facultas Petrutio, & descendentibus, alienandi in vita, quæ facultas non fuisset necessaria, si clausula referretur ad institutionem antecedentem Hugolini, & Leonelli cùm instituantur quatenus testator decedat sine descendentibus.

17 Nec etiam dictæ regulæ repugnat tex. in l. pater, §. fundum, ff. de leg. 3. quia ibi pater vetuit, per hæredem fundum alienari, in casum alienationis substituit fiscum, & subdit (ita enim fiet vt fundus de no-
18 mine vestro nunquam exeat,) † quæ verba, vt ibi dicitur, non inducunt fideicommissum ad fauorem familiæ, & meritò quia sunt futuri euentus, & cuiusdam spei enunciatiua; & ideo nihil inducunt. Bartol. in dicto §. fundum, vbi etiam Alber. Alciat. num. 1. in fine, Rip. in l. filius famil. §. Diui, numero 110. vers. declara tamen, de leg. 1. Ruin. cons. 158. num. 11. in fine libr. 2 quod secus est in casu isto; quia clausula (ita quòd) declarat præcedentem dispositionem.

Rauennaten. Transactionis Lunæ 30. Ianuarij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Exceptio transactionis exceptio litis finita.*
2 *Exceptio periurij impedit litis ingreßum, & repellit agentem à limine iudicij.*
3 *Anstante enormißima læsione, requiratur absolutio a iuramento.*
4 *Absolutio a iuramento semper est necessaria, nisi constet de enormißima læsione per sententiam.*
5 *Exceptio periurij in quacunque parte iudicij potest opponi.*
6 *Læsio vltra dimidiam, requiritur, ad hoc vt quis poßit impugnare transactionem.*
7 *Ratio semel reddita, amplius reddi non debet.*
8 *Fructus bonorum extradotalium spectant ad virũ, constante matrimonio.*
9 *Pater est dominus fructuũ hæreditatis relictæ filii.*

D E C I S I O CCLXVIII.

1 FVit resolutum, Marco agenti ad bona materna obstare transactionem factam de anno 1583. 10. mensis Maij, quæ est exceptio litis finitæ, l. fratris, & l. causas. C. de transact. Maximè cùm iurauerit, in transactione omnia esse vera, & ea firma, & grata habere, & non contrauenire per se, vel per alium, aliqua ratione, sub pœna periurij. † Vnde cùm instituerit iu- 2
dicium contra proprium iuramentum, in manifestum incidit periurium, & consequenter agere non potest, neque debet audiri ex quo exceptio periorij impedit litis ingressum, & repellit agentem à limine iudicij, cap. 1. de lit. contest. numer. 6. DD. in l. si quis maior, C. de transact. Specul. in tit. de actor. §. vno, num. 16. vers. item quòd ex periurus. Felyn. in cap. 1. num. 28. vers. sed considera, de iureiur. Dec. in cap. dilecti numer. 9. in 3. notab. vbi de communi de except. Bero. quæst. 77. num 6. Aym. cons. 7. numer. 12. Afflict. decis. 285. numer. 1.

Neque obstat absolutio obtenta per Marcum; quia non est ab huiusmodi iuramento, sed à iuramento præstito super laudo ferendo per D. Alexandrum Sopranum, qui tulit dictum laudum ante transactionem de qua agitur, & etiam fuit obtenta ante dictam transactionem, nempe die 23. Maij 1583. Et non sic comprehendit iuramentum præstitum in dicta transactione, ad tex. in l. pacta nouissima, C. de pact.

Nec obstat, quòd Marcus fuisset enormiter læsus, & ideo poterat agere, absque eo quòd obtineret ab-
solutionem, † quia licèt quæstio sit, an stante enormis- 3
sima læsione, requiratur absolutio à iuramento, de qua per Doct. in cap. cùm contingat, de iureiur. Ossasch. decis. 81. numer. 1. & seqq. † hoc tamen intelligen- 4
dum est, quando de enormissima læsione constat per sententias, absque eo quod fuerit oppositum de periurio, aliàs semper est necessaria absolutio, quia de facili eluderetur iuramentum sub prætextu enormissimæ læsionis, & non debet quis esse iudex sui iuramenti, Bald. cons. 11. nume. 1. lib. 4. Et ita seruat Rota, vt fuit dictum in causa Tirasonen. decimarum. 8. Octobris, 1576. vt 102. num. 9 par. 1. coram bo. me. Oriolen. & in causa Romana legitimæ de Vrfinis, 20. Maij 1588. coram bo. me. Babalo, & in alia S. gnina Castrorum 26. Iunij 1602. coram R. P. D. Ludouisio, & nouissiè in causa Nepetina laudi, 10. Decembris 1604. coram Reuerendissimo D. meo Archiepiscopo Colosseo. †. & aliàs in quacumque parte iudicij potest oppo- 5
ni de iuramento, vt per Loffred. cons. 12. numer. 27. & 34.

Sed cessat omnis difficultas, quia in casu isto etiam 6
cessante periurio non constat de læsione, quæ suffragetur Marco, cùm ad hunc effectum requiratur læsio vltra dimidiam, l. 2. C. de rescind. vend. Nam si inspiciamus bona quæ habuit Pasqua mater Marci ex testamento patris, & dotem ipsius, quæ omnia prætendit Marcus, non constat de dicta læsione. Postquam enim de anno 1549. Pasqua ex bonis hæreditarijs alienauerat cum decreto iudicis, pro soluendis legatis. Laurentius eius vir, & pater Marci constituerit sed b torem de anno 1588. dictæ vxoris in lib 870. & in tornaturis 13. terræ aratiuæ, & in certis paucis mobilibus pro dicta hæreditate patris Pasquæ, nec non in libris 425. pro ipsa dote, quæ omnia bona, & pecuniæ etiam dotales de anno 1579. in redditione rationis facta per patrem Marco, & Polo fratribus, fuerunt calculata ad libras 2997. sol. 6. & ex his etiam detractis certis pecuniarum summis solutis pro debitis hæreditatis, nec non libris 680. solutis de consensu Marci, & Poli pro augumento dotis Ginebriæ, & Ioanne eorundẽ sororum, quibus etiam debebatur legitima in bonis maternis, fuit in eodem instrumento liquidatum, quòd omnia bona præfata, & pecuniæ, nec non etiam dos ascendebant ad libras 4. sol. 16. den. 6. & iste est status hæreditatis Pasquæ, quam controuertere non potest Marcus nisi doceat de errore calculi † cùm semel red- 7
dita

dita ratio amplius reddi non debeat, l. semel, C. de apoch. lib. 10. Doct. in c. 1. de cler. ægrot. in 6. Lap. in Clem. quia contingit, nu. 5. de relig. dom. Socin. sen. cons. 92. nu. 11. lib. 4. Paris. cons. 89. nu. 1. lib. 1. Rol. cons. 49. nu. 39. li. 1. Vnde cùm vigore vltimæ transactionis fuerint assignatæ Marco, & Pollo tornaturæ, 5. & p. rticæ tres terræ, nec non lib. 664. plusquam manifestissimè constat quòd non intercenit læsio vltra dimidiam, sed potius attento valore terrarum, non videtur constare de aliqua læsione, cùm hæreditas Pasquæ ex calculo facto esset tantummodo librarum 4. vt dictum est.

Neque est verum, quòd erant computandi fructus dictæ hæreditatis ad fauorem Marci, & Poli, quia fru-

8 ctus durante vita Pasquæ non sunt computandi, † cum bona dictæ hæreditatis essent extra dotalia, ex quo pertinebant ad Pasquam constante matrimonio; quorum proprietas, & fructus erant ipsiusmet Pasquæ. Bald. in l. vltima, numer. 5. C. de sent. quæ sine cert. quant. Et ideo pater de istis fructibus non tenebatur

9 reddere rationem, † sicuti neque de fructibus quos habuit ipse soluto matrimonio, quia pater dominus fructuum hereditatis relictæ filijs, l. cum oportet, C. de bonis quæ liber.

Vltimò non subsistit, quòd fuerit recessum à dicto calculo, quia fuit recessum à transactione facta vigore dicti calculi, ex quo fuit facta dicta transactio, sed à dicto calculo non constat vnquam fuisse recessum.

Romana Vineæ de Fabris. Lunæ 13. Februarij 1606.

SVMMARIVM.

1 Fideiussor obligatus in forma depositi, non potest opponere de iure illorum qui soluerunt pecunias, neque de compensatione.

DECISIO CCLXIX.

Domini perstiterunt in resolutis, sententiam Rotalem liquidationis fructuum esse executendam, cum constet de re iudicata, & de iustitia, ex allegatis in alia decisione. Et motiuum quod sententia in spolio non fuerat lata ad fauorem illorum de Fabris, videbatur etiam satis sublatum ex illa decisione. Et tunc deductis addebatur quod si sententia fuisset dubia, nihilominus recipiebat interpretationem ex mandato de reintegrando, quod vigore sententiæ fuerat relaxatum ad fauorem DD. de Fabris.

Neque obstat, quod Fabri venerunt ad causam tanquam necessarij defensores, quia de eo tempore nondum erat lapsum decennium locationis factæ, quod expirauit lite pendente, & ideo nõ est mirum, si venerunt ad causam vti tales.

Non obstat, quod cum agatur de fructibus anni 1588. & 1589. pro quibus fideiussores se obligarunt, constat quod Fabri longè habuerunt vltra hanc summam, quia huiusmodi exactio fuit facta Dionysio Leo-

1 nardo, qui non erat procurator ad exigendum. † Vltra quod enim fideiussores sunt obligati in forma depositi, non possunt opponere de iure illorum qui soluerunt pecunias, neque de compensatione, C. si quis vel pecunias, C. de possess.

Deducta circa nullitatem sententiæ videbantur esse sublata ex alia decisione: & ideo super illis non esse insistendum.

Bonon. Fideicommissi de Mangiolis. Lunæ 13. Februarij 1606.

SVMMARIVM.

1 Bona esse subiecta fideicõmisso probatur ex eo quod vti talia fuerunt descripta in inuẽtario post mortem fideicommittentis, & vti talia habita ab alijs descendentibus: item ex nominatione facta in testamento vti fideicommissis, & ex diuisione, nu. 3. & 4.

2 Duo confinia probant identitatem, & nu. 5.

DECISIO CCLXX.

Quod Palatium della Ricardina cum terrenis ibi contiguis sit de bonis subiectis fideicõmisso Co- 1 mitis Melchioris senioris, videbatur satis probari ex pluribus simul iunctis. Nam Comes Melchior fideicommittens tanquam hæres Bartholomæi aui, illud descripsit in inuentario, vt in instrumento dato in petitione huius causæ. 22. Iunij præteriti, numero 1. & ex testamento Comitis camilli filij Comitis Melchioris, vt in eodem summario numer. 2. constat, peruenisse ad eius manus, ex quo de eo disposuit, & quamuis non constet, an ex fideicommisso, vel ex alia causa, tamen videtur declarari æquiuocum, ex quo Comes Gregorius, vt in nouo summario numer. 2. frater dicti Camilli asserens dictum palatium vnà cum terrenis esse suppositum fideicommisso, obtinuit immitti in possessionem dicti palatij, & bonorum. † Identitas ve- 2 ro satis videbatur probata ex confinibus nominatis in dicto inuentario, & assignatione facta Dominis de Malua sia, nempe via publica, & canali Molendini vna cum denominatione, (della Ricardina,) vt in similli in alijs decisionibus summatum fuit.

Quantum attinet ad castrum sancti Martini quod 3 sit de bonis subiectis fideicommisso, probatur ex nominatione facta in testamento, & ex pluribus diuisionibus factis, vt in summario, numer. 4. & seq. Identitas verò ex qualitate castri satis videbatur probata.

Quantum attinet ad hortum contiguum dicto ca- 4 stro & (Broilum delle fede,) quod sint supposita fideicommisso probatur ex diuisione facta de anno 1545. & ex diuisione cum D. Constantina de anno 1567. respectu horti, & ex laudo Gregorij 13. respectu Broili, vt in summario, numer. 8. & 10. Identitas horti probatur ex testibus, numer. 9. qui dant pro confinibus casale Molendini, & situm ipsius castri. † Identitas vero 5 Broili ex testibus, numer. 11. qui pro confinibus assignant casale Molendini, & Sertalium, quæ confinia cõcordant cum nominatis in dicta diuisione.

Identitas vero prædij dicti (le celtunaze,) quod dicitur in vltima diuisione esse suppositum fideicommisso non probatur. Nam instrumentum venditionis factæ per Com. Camillum Comiti Georgio de anno 1558. de quo in nouo summario, num. 3. non concludit ad prædium de quo agitur.

Esina Fideicommissi. Vener. 17. Februarij 1606.

SVMMARIVM.

1 Detractio Trebellianica debet fieri de tempore restitutionis,

stitutionis, & sic obitus hæredis, quando fideicõmissum est conditionale.

2 *Trebellianica non detrahitur, quando certum est, piam causam esse successuram de tempore obitus fideicommissarii.*

3 *An in filiis primi gradus fructus imputentur in Trebellianicam.*

4 *Bona fideicommissaris alienata pro Trebellianica possunt reuocari, si Trebellianica non est detrahenda.*

DECISIO CCLXXI.

FVit resolutum, non fuisse locum detractioni Trebellianicæ; cùm fuisset certum, Confraternitatem esse successuram, ex quo fuerat substituta Marchegianæ, si sine filijs decesserit, & ea nunquam habuit filios, ex ponderatis in decisione. Sed quia postea fuit ostensum, Marchegianam habuisse filios, ideò iterum volui consulere Dominos super iuribus decisionis. Et Domini, causa maturè discussa, perstiterunt in resolutis. Nam filij Marchegianæ non superuiuebant tempore obitus ipsius. Quare cum fideicommissum esset conditionale, † & propterea detractio Trebellianicæ deberet fieri de tempore restitutionis, & sic obitus hæredis, latè Peregr. de fideicom. art. 3. nu. 24. † satis est, quòd de eo tempore erat certum, Confraternitatem esse successuram, vt non esset locus detractioni Trebellianicæ, Rom. cons. 206. nu. 7. cum allegatis in alia decisione.

Neque obstat, quod cùm versemur in filijs primi gradus, in quorum Trebellianicam fructus non computantur, potuit illa detrahi ante purificatum fideicommissum, prout voluerunt allegati per Peregrinum dicto loco, nu. 25. quia, quicquid sit de veritate, cùm ipse sentiat contrarium, & alij Doctores indistinctè loquantur, eam tenentium Trebellianicam posse detrahi ante purificatum fideicommissum. Ratio est, quia certum est, quartam ad filias spectare, siue contingat, siue non contingat fideicommissi casus, æquè ratio cessat in puncto, cum non esset certum, an Trebellianica potuerit spectare ad Marchegianam, cum non fuisset certum, an filij ipsius, vel Confraternitas esset successura.

Non obstat, quod alienata computantur in Trebellianicam. Nam conclusio procedit in terminis suis, scilicèt quando potest detrahi. Si verò non potest detrahi, bona alienata possunt reuocari, tanquam fideicommisso subiecta.

Maceraten. Legati. Lunæ 27. Februarii 1606.

SVMMARIVM.

1 *Legatum purum transmittitur per obitum legatarii ante hæredem.*

2 *Dispositio quæ de sui natura non est conditionalis, non inducit conditionem, sed modum.*

3 *Modus appositus legato non impedit transmissionẽ.*

4 *Dies incerta apposita legato, vel præstationi, facit conditionem, & non diem, secùs tamen est quando præfinitur dies post certum tẽpus, tunc enim cùm dies sit certa non facit conditionem, sed diẽ, nu. 5.*

6 *Declara, quando dies incerta est apposita substantiæ legati. Vel quando est apposita præstationi per viam conditionis.*

7 *Legatum purum non transfunditur in conditionale, quando non adsunt verba denotantia conditionẽ.*

DECISIO CCLXXII.

FVit resolutum, legatum deberi Collegio Maceraten. quia cùm fuisset factum Maxenti, per verba (legauit, post mortem ipsius testatoris, &c.) fuit purum, & potuit propterea transmitti per Maxentem in Collegium, cùm decesserit ante heredem. l. vnica §. cum igitur, & §. in nouissimo, C. de caduc. toll. l. si post diem, ff. quand. dies leg. ced. latè Couar. in cap. Rinaldus, §. vno, num. 3. de testam.

Neque obstant verba sequentia, (cum conditione, pacto, ac prohibitione expressa, quòd non possit molestare heredem, neque in proprietate, neque in vsufructu, durante vita sua,) quia hæc verba non inducunt conditionem, sed modum, cùm dispositio de sui natura non sit conditionalis, l. 2. in fin. ff. de donat. l. Mænia, ff. de manum. test. Bart. in l. quibus diebus, §. Termissus, num. 5. ff. de cond. & dem. & cons. 4. nu. 1. & 2. lib. 1. Alex. cons. 102. num. 2. lib. 1. Anan. consil. 75. num. 1. circa princ. Caser. cons. 5. num. 2. lib. 1. Cuma. cons. 99. ante num. 3. vers. nec obstat. † Qui etiam modus non impedit transmissionem. Gabr. cons. 4. nu. 10. & 11. vol. 2. & cons. 5. num. 13. & 22. vol. 1. Anand. cons. 75. nu. 1.

Nec dicta verba ex eo videntur inducere conditionem, cùm dies incerta apposita vel legato, vel præstationi faciat conditionem, & non diem, vt in l. huiusmodi, in fine, ff. quando dies leg. ced. & in l. hæres meus in 2. dicto ff. de cond. & dem. & in l. quibus diebus, §. quidam Titio, ff. eodem tit. † Licèt secùs sit, quando dies commensuratur tempori, videlicèt quando præfinitur dies post certum tempus, quæ tunc cùm sit certa, non facit conditionem, sed diem, vt in l. ex his, C. quando dies leg. cedat, l. Firmio Theodoro, ff. eodem, & benè distinguit Iac. de Aren. in tit. C. quando dies leg. ced. Io. Fab. in d. l. ex his, vbi etiam Cyn. Bart. in d. §. quidam Titio.

Nam responderunt Domini, quòd hic dies incerta non fuit apposita substantiæ legati, prout loquitur tex. in dicta l. huiusmodi, & in l. hæres meus, vbi legatum relictum, per hæc verba, (hæres meus, cum ipse morietur, censum Titio dato,) dicitur relictum sub conditione; & quamuis dies incerta in hoc casu videatur apposita præstationi, vt in dicto § quidam Titio, vbi legatum ab initio purum redditur conditionale per verba sequentia, (si mater mea morietur, dato) tamen necesse est, ad hunc effectum, quòd dies incerta apponatur præstationi, per viam conditionis, quod secus est in casu isto, cum præstatio mora, non conditione suspendatur. † ex quo non adsunt verba conditionem denotantia. Et ideo legatum purum nõ potest transfundi in conditionale, vt bene declarat Bald. in l. ambiguitate, numer. 4. C. de vsufr. qui ita intelligit tex. in dicto §. quidam Titio, & eius dictum literis aureis scribendum dicit Clem. sing. 132. Ruin. cons. 65. num. 14. vol. 2.

Cauallicen. Martelleriæ. Ven. 10. Martij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus impugnans transactionem a sede Apostolica confirmatam probare debet læsionem respectu rei, & respectu dubii litis euentus.*

DE-

DECISIO CCLXXIII.

1 Visum fuit Dominis, non probari læsionem, quam Reuerendiss. Episcopus tenetur probare, cùm transactio fuerit auctoritate Apostolica confirmata, Bald. in c. 1. num. 7. de his qui feud. dar. pos. Soc. cons. 15. nu. 27. lib. 1. Abb. cons. 41. nu. 2. lib. 1. Couar. var. resol. lib. 2. cap. 17 num. 2. Et fuit pluries resolutum. Nam ea quæ deducitur, ex quo Ecclesia plus percipiebat ante transactionem, non placuit, cùm non constet, locationes factas Agarno, & Mauritio habuisse effectum, imò constat, opus per eas factum producendi aquam, fuisse tanquam attentatum demolitum. Læsio verò, quæ deducitur ex licentia data in transactione conficiendi martelleriam, non plene probatur. Vltra quod cùm dubitaretur, an vigore concessionis factæ de anno 1543. possent Rayuerij conficere huiusmodi martelleriam, læsio non solùm erat consideranda respectu rei, sed etiam respectu dubij litis euentus, Abb. con. 64. nu. 3. par. 1. Dec. cons. 60. nu. 4. Coru. con. 166. nume. 7. vers. nec etiam obstat, lib. 1. Aym. con. 151. nu. 27.

Romana Sancti Thomæ. Ven. 10. Martij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata sine transportatione actorum est nulla, & ideo non exequenda.*

2 *Conc. Trid. sess. 24. c. 20. §. præpterea habe locum in causis Ecclesiasticis vertentibus coram quocumque iudice.*

DECISIO CCLXXIV.

1 Fuit resolutum, sententiam Rotalem esse nullam, & ideò non esse exequendam, l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudic. Dec. cons. 499. nu. 14. Paris. cons. 51. nu. 49. lib. 4. Nullitas autem erat euidens, cùm non fuerint transportata omnia acta, deficiunt enim testes, l. 2. vbi glos. & Bart. numer. 1. & 2. C. de eden. Felin. in cap. Ecclesia sanctæ Mariæ, ante numer. 17. de constit. Et hodie adest dispositio Sacrosancti Concilij Tridentini, sess. 24. c. 20. § præterea, de reform. † quæ procul-
2 dubio habet locum in Ecclesiasticis, prout est ista, vt ex sentent'a Illustrissim. orum interpretum fuit resolutum in causa Romana alignotū 23. Ianuarij 1603. coram R. P. D. meo Sacrato. Atque etiam habet locum in quocumque iudice, licèt verba Concilij videantur sonare in causis vertentibus coram Episcopis, vt censuit Rota coram Cardinale Lancelloto, in causa Placen. administrationis Sacramentorum, 1. Decembris 1567. & in causa Maioricen. Officij Pœnitentiariæ 21. Iunij 1591. coram Illustrissimo Blanchetto.

Asculana, Seu Riparia pecuniaria. Lunæ 13. Martij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Debitor sub conditione non tenetur soluere, nisi adimpleta conditione.*

2 *Exceptio oriens ex verbis instrumenti, impedit executionem obligationis Cameralis.*

3 *Creditor qui tenetur dare fideiussores, de euictione, non satisfacit faciendo inuestimentum.*

4 *Fideiussores de euictione, tenentur litem in se suscipere, & damna & expensas omnes litis soluere & indemnem conseruare emptorem.*

5 *Emptor possidens rem, & pretium, tenetur ad fructus recompensatiuos, quod nō procedit in fideiussore pretij, qui ad fructus se non obligauit.*

DECISIO CCLXXV.

1 Fuit resolutum, Theodorum non teneri soluere ratam pretij non soluti, nec fructus censūs, quem soluendum suscepit, ad computum pretij, stante conuentione, quod pagħæ non currerent, & fructus censūs non teneretur soluer, donec fuerint dati fideiussores de euictione, qui hùc vsque non fuerunt dati, l. Iulianus, §. offerri, ff. de act. ẽpt. & not. in l. cùm proponas, 2. C. de pactis, & in l. quæro, §. inter locationes, ff. locati, & in l. qui fidem, ff. de transact. † Et in fortio-
2 ribus hæc exceptio oriens ex ventre instrumenti impedit exequutionem obligationis Cameralis. Galles. de oblig. Cam. in 4. p. quæst. 1. num. 8. Couar. de exequur. instr. quæst. 16. Cassad. decis. 10. nu. 6. de rescript.

Neque obstat, quod Mucchiarelli hodie loco fideiussorum, voluntinuestire pecunias, & sic adimplere per æquipollens, iuxta theoricam glos. & Bart. in l. 1. ff. qui satisd. cogantur, † quia hæc procedunt, quando
3 meliùs & securiùs succurritur creditori per pignora, quàm per fideiussores, vt declarat idem Bart. ibidem, & bene facit Ias. num. 12. Et fuit resolutum in causa Lauretana pecuniaria 5. Aprilis 1593. coram bo. mem. Giptio. Sed in casu isto emptores per inuestimentum ita non redduntur tuti, sicut per fideiussoriam cautionem, quia cùm fuerit promissum dare fideiussores de euictione, non ad est difficultas, † quod dicti fideius-
4 sores tenerẽtur litẽ in se suscipere, vel iudicatum, atque damna, & expensas omnes litis soluere, & indemnem conseruare emptorem, l. si plus, §. mota, ff. de euict. Bart. in l. patet, num. 1. & 3. ff. de dot. præleg. Ruin. cõ. 187. numer. 2. & 3. vol. 1. Paris. cons. 16. nu. 124. vol. 2. Cuman. cons. 29. num. 20. Et hæc omnia præstari non possunt per inuestimentum vt dicitur in dicta Lauretana.

5 Neque obstat, quòd in omnem euentum Theodorus teneretur soluere fructus compensatiuos ex æquitate, l. curabit, C. de act. empt. etiam non datis fideiussoribus promissis, vt per Couarr. var. res. lib. 3. c. 4. numer. 6. vers. duodecimo hinc deducitur, quia quicquid dicendum esset respectu principalium debitorum, Theodorus hic est fideiussor pretij, & non se obligauit ad fructus, & ideo non tenetur, l. fideiussores Magistratuum §. pro Aurelio ff. de fideiussor.

Patauina Decimettæ. Lunæ 13. Martij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata super petitione incerta, est nulla, & nu. 2.*

DECISIO CCLXXVI.

Fuit resolutum, sententias de partibus esse infirmādas. Nam cùm Abbas carcerum obtinuerit fieri

præceptum Priori Atrestis per Vicarium Patauinum, de dimittendo decimam à dicto Abbate locatam, non poterat hoc præceptum confirmari per sententiam eiusdemmet Vicarij. Neque deinde hæc sententia per aliam nontij Venetiarum, † cùm petitio esset incerta, nec qualitas, aut quantitas decimæ petitæ iustificaretur ex actis. Vnde danda erat absolutio Priori, stante maximè eius trina protestatione, quod Abbas declararet intentionem suam, vt ipse posset deliberare, an cedere, vel contendere mallet, idem Pomponius §. fin. ff de rei vend. duo sunt Vitij, ff de testa. tut. ita Bart. in l. si in rem. 1. in fine §. de rei vend. & in l. final. nu. 4. C. de annal. except. Ias. in §. curare, nu. 16. vers. est bene verum, instit. de act. Abb. in c. significantibus, num. 8. in fine, vbi Fel. num. 4. de libell. oblat. Dec. in cap. significantibus, numer. 2. & seq. de appell. Sententia enim debet esse certa, dict. §. curare, capit. graue, 11. quæst. 3.

Nec obstat, quòd satis iustificatur petitio Abbatis, cùm produxerit instrumentum locationis; nam quicquid dicendum esset de validitate istius locationis, cum non fuerit facta Priori, & Conuentui Atrestis, cui est vnita Ecclesia parochialis, sed Gubernatori ipsius Ecclesiæ, tamen instrumentum continet locationem decimæ, seu iuris decimandi in loco Baonis, (dettola decimetta,) &, vt per plures resolutiones firmatum fuit, non continet locationem totius decimæ villæ Baonis. Nec ex eo apparet de qualitate decimæ locatæ, cùm nomen illud (decimetta,) non faciat certam & determinatam denominationem † vt ex ea resultat certitudo petitionis, prout requiritur, ad hunc effectum vt per Bart. in d. l. si in rem. nume. 1. Et ideo omninò danda erat absolutio Priori, vt in simili, de eo qui non declarat limites fundi feuda ia, contigui & admixti cum allodiali, dicit Iac. de sancto Georgio in rub. ff. de rei vendic. n. 23. & seqq. Rot. consi. 82. n. 17. lib. 2. Surd. consi. 151. nu. 49. lib. 2.

Nec refragantur responsiones datæ ad positiones Abbatis, quia, dato etiam quòd Prior confessus fuerit dictas positiones, nihilominus hæc probatio non suffragaretur Abbati, cùm positiones nihil vltra contineant, quàm contineat instrumentum locationis. Quod, si non officit, ita nec responsio idem continens, ad tex in auth. si quis in aliquo, C. de edend. c. licet quadam. de testibus.

Denique non obstat, quòd coram Nuntio fuerint productæ donationes factæ Monasterio Carcerum; quia quicquid dicendum esset de eorum validitate, non continent decimationem totius villæ Baonis, nec fuit actum vigore istarum donationum, sed vigore locationis. Vnde adhuc petitio remanet incerta, ex traditis per Corn. consi. 157. per totum, lib. 3.

Toletana Decimarum. Ven. 7. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Verba statuti clara sine alia inuestigatione sūt seruāda.*
2 *In materia indifferenti masculinum concipit fœmininum, ex vi rationis, non sexus.*
3 *Verbum persona, aptum est comprehendere tā masculos, quàm fœminas.*
4 *An decima transeant cum vniuersitate bonorum.*

DECISIO CCLXXVII.

Dubitaui, an decimæ de quibus agitur, scilicet decimæ gregum propriorū Monialium sanctæ Fidei Toletanæ, qui nutriuntur in prædio sancti Martini di. Monialium in Prouincia Legionensi, debeantur Priori Sancti Marci dictæ prouinciæ Legionensis.

Et Domini affirmatiuè resoluerunt, quia stabilimentum est clarum, in c. 3. §. & in quantum, nume. 18. quòd si greges creantur in proprijs pratis Commendatorum & militum, soluant integram decimam Prioribus & Conuentibus. Quare cùm verba statuti clara sint, Moniales tenentur ad solutionem dictarum decimarum, & non est vlterius inuestigandum. Bald. in l. Gal us, § si eius, in secundo not. ff. de lib. & posthum. Rim. iun. consi. 170. n. 36. & con. 503. n. 34. Rolan. cōs. 72. nu. 5. vol. 3.

Neque obstat, quòd statutum loquatur de Commendatariis, † quia cùm versemur in materia indifferenti, in qua viget eadem ratio, masculinum concipit fœmininum ex vi rationis, non vi sexus, glos. in l. quisquis, §. 1. in verb. minus, C. ad l. Iul. Maiest. vbi Cyn. ante nu. 1. & idem l. quicumque, nu 4. ver. vt ergo sciatis, vbi bene distinguit, C. de serui. fugit. Bald. in l. si ita scriptum, 46. de leg. 2. Dec. in l. 2. nu. 90. ff. de reg. Ior. Et hæc eo magis procedunt in hoc casu; quia in c. 1. dicti tituli 14. ordinatur, quòd magistri, & equites, & omnes aliæ personæ soluant decimas Prioribus. † Quæ verba sunt apta comprehendere, tam mares, quam fœminas, l. qui domum, iuncta l. mater. §. mulier ff. ad l. Iul. de adult. cùm tractetur de solutione, quæ potest fieri etiam per fœminas. Cyn. in dicta l. quicumque, num. 4. in princ. Et ideo cùm in dicto c. 4. detur forma soluendi decimas ad tollendas lites, videtur non esse ambigendi locus, quòd statutum intellexerit tam de Commendatoribus, quàm de Commendatricibus.

Neque facit, quòd prædium, de quo agitur, fuit concessum per Mag. Magistrum Monialibus, cum omnibus decimis gregum nutriendorum, in omnibus suis terminis, quia aliud est concessio decimarum, aliud verò exēptio à solutione decimarum, quæ non legitur in dicta concessione. Et ideò illa cōcessio debet intelligi de decimis, quæ aliàs ad Moniales spectare possent super dicto prædio, ad tollendam quæstionem, † an decimæ transeant cum Vniuersitate bonorum, de qua per Innoc. in cap. ex literis, numer. 1. de iurepatr. Sed non propterea constat, voluisse concedere exemptionem à solutione decimarum, maximè cùm repugnet stabilimentum, eodem tit. 14. capit. 5. vbi quod concessiones fiant cum hoc, quod soluatur decima. Et hoc etiam apparet, quia ex resolutionibus iam factis constat, quod Moniales soluerunt Priori decimas prædiales huius tenementi.

Quantum attinet ad præscriptionem deductam pro parte Monialium, licèt de ea satis constet, & plura deducuntur in contrarium, tamen si opus erit, poterit particulariter videri.

Narnien. Confinium. Vener. 7. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Clausula* ARBITRIO, *remittit de rigore iuris, & nu. 4.*
2 *Sequestrum necessarium non priuat possessione.*
3 *De iure est, vt prius cognoscatur in possessorio, quàm petitorio, etiam stante clausula,* IN PETITORIO TANTVM, *arbitrio Rotæ.*

DECISIO CCLXXVIII.

Fuerat per sanctissimum D. N. rescriptum in Rota, vt procederetur in petitorio tantùm eius arbitrio,

1 trio. † Quod licèt intelligatur, prout de iure, remittit tamen de illius rigore, maximè cùm rescriptum sit factum iudici, qui de iure habet procedere, quia alias commissio esset super lua. vt post alios Dec. in l. in personam. §. generaliter, de reg. iur. Et fuit nuperrimè resolutum in causa Romana Cottiu. 6. Martij præteriti coram R.P.D. Sacrato. Vnde visum fuit Domini, intrare arbitrium, sequestrata tamen possessione loci controuersi quoad omnia, & dummodò Narnienses assumant partes actoris, prout inter informandum offerebant. Nam dato quod probaretur Colliscipionenses esse in possessione, nihilominus per appositionem sequestri nihil damni eis infertur, quia sequestrum necessarium non priuat. Sarn. in regula de annal. quęst. 46. vers. adde. Rebuff. de sequestr. glos. 1. art. 1. nu. 19. Nec minus etiam priuantur commodo probationis, à qua releuatur reus, vt in §. retinendæ, instit. de interd. Et cessat omnis difficultas, cùm Narnienses assumant partes actoris.

2 Neque obstat, quod si probaretur possessio, Colliscipionenses essent manutenendi, & interim nihilominùs per appositionem sequestri priuarentur illo commodo actuali. † Et de iure etiam est, quòd priùs cognoscatur possessorium, quàm petitorium, l. ordinarij, C. de rei vendic. l. incerti, C. de interdict. Et in terminis huius clausulæ, quòd prius sit cognoscendū de possessorio, quàm petitorio, fuit dictum in causa Montisfalisci Capellaniæ 13. Ianuarij præteriti, coram R.P.D. meo Lancellotto.

3

Nam responderunt Domini, quòd adhuc non est probatum, collisciplonenses esse in possessione, & sic possent succumbere, prout reportare victoriam. Et tamen in omnem euentum, licèt prædicta sint vera, procederent si de mero iure esset disputandum.

4 † Vnde cum clausula (arbitrio) remittat de iuris rigore, ideo visum fuit, stante dicto sequestro, & assumptione facienda per Narnienses partium actoris, posse procedi in petitorio tantùm, præcipuè cùm agatur inter communitates, quibus maximè expedit, vt quantociùs litibus finis imponatur.

Mediolanen. Decimarum. Lunæ 10. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Parochus habet fundatam intentionem de iure cōmuni in decimis, intra limites parochiæ suę.*

2 *Exēptio à solutione decimarum, non conceditur, nisi maxima difficultate, & nu. 4.*

3 *In communicatione priuilegiorum, non veniunt ea quę de facili concedi non solent, nisi de eis fiat specialis mentio.*

5 *Priuilegium exemptionum à solutione decimarum debet strictè intelligi.*

6 *Constitutio Conciliaris requirit specificam derogationem, aliàs dari potest de defectu voluntatis.*

7 *Laudum super exemptione à solutione decimarū, nō confirmatum à superiore, non egreditur suos authores.*

8 *Obseruantia 30. annorum requiritur ad hoc vt solemnitate præsumantur interuenisse in exemptione à solutione decimarum, & nu 9.*

10 *Ex præsumptione regulariter non oritur præsumptio.*

DECISIO CCLXIX.

1 QVia Parochus Viglentinus habet fundatam intentionem de iure communi contra quoscumque, in decimis intra limites suæ parochiæ, capit. cùm in tua, in fin. cap. t. cùm contingat, vbi gloss. in verb. de iure communi. Abb. numer. 6. & seqq. de decimis, cum vulgar. Ideò dubitaui, an priuilegia Monachorum, & lauda lata inter ipsos Monachos, & antecessores curatos obstarent, quominùs posset percipere integram decimam super bonis DD. Monachorum. Et Domini negatiuè resoluerunt, quia priuilegia non continent exemptionem à solutione decimarum, † quæ non solet concedi, nisi cum maxima difficultate. Ioan. Andr. in cap. dudum, sub numer. 5. verisic. ratio diuersitatis hæc est, de priuil. Et fuit resolutum in causa Valentina decimarum 29. Nouembris 1603. coram R.P.D. meo Lancellotto, & in alijs causis. Et quamuis Papa processerit per viam communicationis omnium, & singulorum priuilegiorum, & præcipuè illorum per quæ eximuntur à decimarum, procurationum visitationum, præstationum, & subsidiorum, & aliorum onerum quorumcumque præstatione, à quibus est exemptum Monasterium de Guadalupe, † tamen ista communicatione non veniunt illa quæ de facili concedi non solent, nisi de eis sit facta specialis mentio; iuxta cons. Butr. 19. numero 9. Hic autem non fuit facta sufficiens mentio decimarum, quia ex structura verborum apparet, Papam non intellexisse de decimis prædialibus, & ordinarijs, sed extraordinarijs. † Maximè, quia, vt dictum est, difficulter conceditur talis exemptio. Bald. in l. fistulas, §. frumenta, ff. de contr. empt. Clem. sing. 108. Felin. in cap. sedes, numer. 3. de rescr. Put. decis. 65. lib. 2. Et fuit dictum in causa Carthaginen. decimarum 19. Nouembris 1593. coram Orano, & in causa Toletana decimarum 26. Nouembris præteriti coram R.P.D. meo Iusto. Et, vt bene fuit consideratum in causa Saguntina decimarum, 30. Octobris 1600. coram nunc Illustrissimo Reuerendissimo Cardinali Seraphino, † si non apparet de expressa mente concedentis. In omnem euentum, exemptio deberet restringi ad bona acquisita titulo licito, putà ex relicto, orofundatione monasterij, vel alio modo non prohibito, in cap. nuper, de decimis. † Sed etiam cessat difficultas omnis, quia tex. in dicto cap. nuper, continet constitutionem Conciliarem, quæ censetur habere clausulas derogatorias ad sequentes dispositiones, & ideo requirit specificam derogationem, quę non adest in hoc casu. Adeò quòd potest dari de defectu voluntatis in concedente, cap. ex parte, de capell. Monach. Fel. in cap. nonnulli, nu. 2. de rescr. Archid. in cap. 1. num. 2. de constit. in 6. Oldrad. cons. 326. in princ. Verall. decis. 167. par. 1. Et fuit resolutum in causa Oriolen decimarum coram bo. me. Orano, & alias sæpiùs.

2

3

4

5

6

7 Quantum attinet ad lauda, nec illa obstant, quia cùm non habeant confirmationem Superioris, non egrediuntur suum authorem, cap. de cætero, de transact. Et in terminis decimarum, c. veniens eodem titulo, Abb. in cap. multiplici, num. 2. vbi Butr. in fine, de decimis, & in cap. cùm homines, numer. 4. eodem titulo. † Nec talis confirmatio potest præsumi ex cursu temporis, cùm non adsit obseruantia, quæ ad hunc effectum requiritur. Abb. in cap. Albericus, sub nume. 6. & add. ad Fel. ibidem, sub num. 3. de testib. Alex cons. 12. nu. 7. & cons. 17. nu. 8. & 9. l. 4. Et fuit pluries resolutum. Nam quoad primum laudum, nihil docetur, quia cùm deducantur pro obseruantia certę quietantiæ, de illis non constat, nisi per quandā productionem verbalē, factam pro Monasterio in partibus, & sunt longè post dictum laudū. Vltra quod, nec de dicto laudo constat,

8

nisi ex insertione in secundo laudo de anno 1554. de cuius etiam secundi laudi obseruantia non constat, 9 nisi per tres annos. † Et tamen opus esset obseruantia annorum, vt per doctrinas allegatas.

Non obstat, quòd præsumendom sit, ista lauda fuisse vsu recepta, ex allegatis in causa Tollen. Prioratus 10. Maij 1586. coram Cardinali Pamphilio, quia ista præsumptio non intrat, ad effectum vt præsumatur, 10 beneplacitum Apostolicum interuenisse, † cùm regulariter ex præsumptione non possit oriri alia præsumptio, glos. in l. 1. C. de dotis promis. Rusin. cons. 66. nu. 19. & 20. l. 3.

Collen. Pensionis. Veneris 14. Aprilis 1606.

S V M M A R I V M.

1. *Sententia transit in iudicatum, si intra decendium nō appelletur.*
2. *Sententia lata partibus præsentibus non eget intimatione.*
3. *Mandatum procuræ potest produci in secunda instātia.*
4. *Protestatio de nullitate actorum, non extenditur ad mandatum, & si extenditur ab ea censetur recessum in alijs actibus, si non est repetita protestatio, nu. 5.*
6. *Sententia non dicitur lata præcipitanter, si causa fuit instructa in prima instantia, & de eius iustitia constat, etiam si lata sit intra 12. dies, exempli gratia.*
7. *Cedula debet esse penes notarium, quando pronunciatur, PROVT IN CEDVLA, ALIAS, &c.*
8. *Scriptura magis debet attendi, quàm dictum notarij & iudicis, contra scripturam in eorum Tribunali factam attestantis.*

D E C I S I O CCXXC.

FVerat coram me resolutum, sententiam de partibus fore exequendam, cùm transisset in iudica-1 tum, † ex qua non fuerat appellatum intra decendium. De illius enim iustitia satis apparebat, & nullitates oppositæ tollebantur, vt in decisione 9. Iunij 1604. Et quia pars D. Leandri non acquiescebat, iterum proposui dubium. Et Domini steterunt in decisis, nam quod dicebatur, tempus ad appellandum incipere à die intimationis ex stylo illarum partium, 2 quæ intimatio non fuerat facta, non obstabat, † stante quòd sententia fuit lata partibus præsentibus, ex allegatis in dicta decisione. Et quamuis fuerat late præsentibus Syluio de Griffonibus, procuratore Domini Leandri, & Raphaele de Anieldis pro domino Neteo, & diceretur, quod non constabat de eorum mandato, tamen hodie cessat obiectum ex productione 3 mandatorum, † quæ potuerunt produci in causa appellationis, quia nonquam fuit protestatum, neminem audiri nisi docto de legitimo mandato. Rot. decis. 19. de procur. in antiq. Pui. d. 383. numer. 8. lib. 2. Aym. 4 cons. 108. num. 1. † Et licèt aliquando fuerit protestatum de nullitate actorum, & agendorum, tamen non 5 fuit oppositum de mandato. † Et quatenus dicta protestatio haberet etiam vim protestationis, quòd nullus audiretur, nisi docto de mandato, tamen non fuit repetita in quolibet actu, & ideo ab ea censetur 6 recessum. Mohed. decis. 2. de iudic. † ita vt productio mandati etiam post sententiam sufficiat, vt per Rotam & alios suprà allegatos.

Alia quoque nullitas, ex quo sententia videbatur lata præcipitanter, cessabat. Nam licèt iudex intra 12. dies expediuerit causam, † tamen cùm causa fuisset instructa in prima instantia, & hodie manifestè 7 appareat de eius iustitia, cessat hoc obiectum ex traditis per Felyn. in cap. Ecclesia sanctæ Mariæ, numer. 19. & seqq. de constit.

Aliud obiectum, quòd fuit lata non visis actis pri- 8 mæ instantiæ, cessat, quia apparet de illorum productione in processu, fol. 239.

Vltimum obiectum, quòd fuit pronunciatum prout in cedula, quæ tunc non fuit consignata notario, prout requiritur, quia sententia debet ferri in scriptis, l. 2. & 3. C. de sent. ex breuit. recit. cessat. quia non apparet, quòd tunc non fuit consignata, imò reperitur registrata, sub die qua fuit pronunciatum. † Vnde licèt 9 iudex & notarius hodie testentur de contrario, cùm attestatio sit contra ista acta, debent potius acta attēdi, per quæ sententia sustinetur. Cresc. dec. secunda de præsum. Aym. cons. 284. nu. 5.

Iustitia verò sententiæ exequendæ visa fuit Dominis clarissima, ex decisione in hac causa facta, quæ in ista parte non fuit impugnata.

Pacen. Decimarum. Ven. 14. Aprilis 1606.

S V M M A R I V M.

1. *Vnica enunciatiua moderna nihil probat.*
2. *Dans mandatum ad litem, facit se partem formalē.*
3. *Reo & possessori sufficit vincere per non ius actoris.*

D E C I S I O CCLXXXI.

DOmini persliterunt in resolutis die 9. Iunij 1603. scilicèt, non probari per Capitulum, locum de l'Hebreto esse intra limites Parochiæ Episcopi, intelligendo tamen, non de parochia in vniuersali, scilicèt quatenus Episcopus est Parochus generalis totius diœcesis, iuxta glos. in cap. 2. in ver. sub subdito de pœnis. & remiss. in 6. sed de parochia ipsius Cathedralis, quatenùs habet certam curam parochialem.

Neque obstat decisio aliâs facta sub die 14. Iunij 1601. quia illa decisio, si bene consideretur, non loquitur de parochia particulari, sed de generali. Hinc est, quòd die 9. Iunij fuit particulariter dubitatum, vtraque parte informante, an probaretur, locum dell'Hebreto esse de parochia particulari, & resolutum negatiuè, nec in illa decisione fuit facta mentio de prima; quia non erat opus, cùm tenderet ad diuersum effectum.

Non obstat enunciatiua in mandato Episcopi, quia non continet, locum dell'Hebreto esse intra limites parochiæ particularis, sed dicitur, locum dell'Hebreto esse in termino decimatorio Episcopatus, & in territorio decimatorio Cathedralis, & parochialis ciuitatis.

Vnde non concludit, quòd Cathedralis, & parochialis huius loci, sed solum ciuitatis. Et licet dicat etiam in territorio decimatorio, non concludit, quòd Cathedralis sibi tanquam parochialis percipiat decimas. Et cessat omnis difficultas, † quia ista est simplex e- 1 nunciatiua Episcopi. Et vltra quòd est vnica, est etiam moderna, & ideo nihil probat contra tertium, l. non nudis, l. non epistolis, C. de probat. Maximè, cum principaliter agatur super ipso enunciato. Pui. dec. 381. numer. 3. lib. 1. Et ex quo emanauit ab Episcopo. † qui 2

dando mandatum ad hanc litem, fecit se partem formalem, ad tradita per Abb. in cap. post cessionem, nu. 5. vers. ergo eadem ratione, de probat. Cocin. cons. 258. num. 8. lib. 2. Fastol. dub. vltimo nu. 8. Cresc. decis. 13. de prob.

Neque etiam officit, quòd prætenditur probari ex testibus, Capitulum simul percipere omnes decimas territorij Pacen. quia, licet hoc non tangat dubiũ de quo agitur, tamen, quicquid dicant testes, non probant in loco dell'Hebreto, Vnde cùm Capitulum non habeat intentionem fundatam de iure communi, 3 ex resolutionibus factis, † satis est, D. Duci reo vincere per non ius Capituli. l. qui accusare, C. de edendo.

Venetiarum Census. Lunæ 17. Aprilis 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Clausula* RATIONE PRAEMISSORVM OMNIVM *cõprehendit omnia narrata.*
2 *Quæstuatio sublata fuit à Concilio Trident. sess. 21. cap. 9. de reformat. non tamen sublatum fuit ius quæstuandi respectu illorum qui exercent hospitalitatem, nu. 5.*
3 *Dispositiua, & verba generalia, & indefinita, recipiunt interpretationem à proœmio.*
4 *Concessio subsequens, censetur approbatum antecedens, à quo necessario subsequens dependet.*

D E C I S I O CCLXXII.

DOmini perstiterunt in resolutis, scilicèt solutionem scutorum 20. non fuisse promissam pro facultate quæstuandi tantum, sed pro omnibus narra-1 tis in proœmio, † stantibus verbis, (& ratione præmissorum omnium, &c.) quæ comprehendunt omnia narrata, l. à procuratore, cum ibi not. C. mand. Et hoc etiam apparet, quia ista summa vnà cum aliis ducatis 5. qnia prius soluebantur, fuit vnica structura verborũ promissa insimul pro censu ducatorum 25. Et sic po-2 steà etiam soluta. † Vnde licèt cesset facultas quæstuãdi ex dispositione Conc. cap. 9. sess. 21. de reform. non tamen cessant alia concessa. Vnde census solui debet. Rim. sen. cons. 141. nu. 10. Natt. con. 14. nu. 6. Cephal. cons. 9 t. nu. 18.

Neque obstat, quòd dispositiua videtur restricta 3 ad facultatem quæstuandi, † quia ex præmissis videtur comprehendere etiam illa de quibus habita fuit mentio in proœmio. Bart. in l. si ita stipulatus, §. Chrysogonus, ante nu. 4. & in l. Titia, §. idem respondit, nume. 1. ff. de verb. oblig. Socin. sen. cons. 24. ante num. 3. vol. 4. Vbi quod verba generalia, & indefinita recipiunt interpretationem ex his quæ dicta sunt in proœmio, stante maximè, quod in proœmio narratur, fuisse litẽ super vnione, à cuius validitate cùm dependeret fa-4 cultas quæstuandi, † vtique ista concessa, illa censetur approbata, ad tradita per Aym. cons. 477. nume. 5. Vers. 2. arguit.

Addebant Domini, dato etiam, quòd solutio fuisset correspectiua ad facultatem quæstuandi, nihilominùs esse faciendam, ex quo fuit promissa, etiam 5 quod facultas quæstuandi suspenderetur, † quia dispositio Concilij, prout declarauit Congregatio, non renocat ius quæstuandi, respectu illorum qui exercẽt hospitalitatẽ. Vnde cùm hospitalia fuerint vnita Conuentui Sancti Saluatoris, ubi & non alteri debet imputare, si d'ictam hosp. talitatem exercet.

Gerunden. Statuti. Ven. 31. Aprilis 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Collatio Canonicatuum spectat de iure communi ad Abbatem & Capitulum simul.*
2 *Procurator cum libera non potest prǽiudicare suo principali sine speciali consensu.*
3 *Abbas est caput Capituli, non de Capitulo.*
4 *Scientia præsumpta non sufficit ad effectum, vt quis iure suo priuetur.*

D E C I S I O CCLXXIII.

FVit resolutum, Abbatem posse dare de inualiditate statuti facti super modo conferendi Canoni-catus, cùm de eius interesse constet, † ex quo collatio 1 spectat ad ipsum, & Capitulum, vt in confessione eiusdem met Capituli, vt in summario, numer. 4. Et est etiam de iure, Rot. decis. 4. de concess. præbend. in nou. Bisign. decis. 8. de præbend. Cass. decis. 22. eod. titulo. Syluan. de benef. par. 2. q. 22. nu. 35. & 36.

Neque obstat, quòd statutum fuit factum à maiori parte Capituli, & cum interuentu Vicarij Abbatis, qui habebat mandatum cum libera, † quia fuit re- 2 sponsum, Abbatem prætendere fuisse derogatum iuri suo, & ideo fuisse necessarium eius consensum in specie, vt per Felin. in cap. cùm omnes numer. 18. vers. 10. fallit, de constit. Nec propterea procuratorem cum libera potuisse illi præiudicare, ex traditis per Alex. in l. si procurator, num. 3. C. de procur.

Nec facit, quod Abbas tanquam caput Capituli 3 non est de Capitulo. Abb. in cap. cùm olim, numer. 8. vbi Felyn. numer. 4. de re iud. idem Feyn. in proœm. decret. in verb. Gregorius, numer. 16. quia non proptereà tollitur, quod possit dare de inualiditate statuti facti in sui pręiudicium.

Vltimo loco non releuat, quòd Abbas præsumatur sciuisse hoc statutum, cùm iam sint 11. anni, quòd fuit factum, † quia scientia præsumpta non sufficit ad 4 effectum vt quis ipse suo priuetur, Rot. dec. 11. de dolo, & contum. in antiqu. & fuit dictum in causa Salamantina censurarum, 5. Nouembris 1597. coram Illustrissimo Seraphino.

Assisien. Census. Lunæ 24. Aprilis 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Audiendus est in causa habens interesse.*

D E C I S I O CCLXXIV.

FVit resolutum, Cæsarem esse audiendum, quia Bartholomæus non solùm vocauit illum ad iudicium, vti possessorem bonorum, super quibus fuit impositus census, sed etiam testibus examinatus, probauit, eum detinere illa bona. † Vnde tam ex appro- 1 batione ipsius Bartholomæi, est audiendus, ex alleg. per Surd. decis. 104. nume. 10. quàm etiam ex quo fuit probatum, ipsum esse possessorem. Vnde satis habet interesse, cùm possit vincere ex nõ iure Bartholomæi, §. retinendæ, in vers. commodum, instit. de interd. Et cessat omnis difficultas, quia cùm prius donauerit

Andreæ fratri, obtinuit posteà aliam retrodonationem. Vnde plusquàm manifestè apparet de suo interesse, ita vt sit audiendus.

Non obstat, quòd Andræas reliquit filias, quæ obtinuerunt mandatum de manutenendo in bonis patris; quia non constat, ipsas obtinuisse manutentionẽ super bonis retrodonatis, & nihilominùs remaneret ius Cæsari ex retrodonatione. Et hæc probatio redditur etiam satis turbida, ex quo mater dictarum filiarũ deponit, ipsas repudiasse hæreditatem paternam.

Non officit, quòd Cæsar donauit bona super quibus fuit impo itus census. Equiti Paulutio, quia non inde cessat ipsius interesse, ne de euictione teneretur donatario.

Albanen. Fideicommissis de Sabellis. Lunæ 24. Aprilis 1606.

EPITOME.

Quæritur hic an ex aliquibus actibus, adita sit vel repudiata hæreditas.

SVMMARIVM.

1. *Repudiatio fieri potest expressè, vel tacitè.*
2. *Renunciatio dicitur ante delatam hereditatem.*
3. *Debita soluẽda sunt equaliter ab heredibus pro portionibus hæreditarijs.*
4. *Solutio debitorum spectat ad heredẽ, non fideicommissarium conditionalem.*
5. *Indebitè solutum repeti potest à successore.*
6. *Commissio auocatoria causę nõ immutat iudicium.*
7. *Tempus adeundæ hæreditatis durat 30. annis.*
8. *Heredi prefigi potest tempus ad deliberandum, an velit adire ad instantiam creditorum.*
9. *Non dicitur repudiare hæreditatem patrui, qui experitur ad fideicommissum aui.*

DECISIO CCLXXXV.

Dubitaui, an constaret, Christophorum repudiasse hæreditatem Honorij patrui, à quo fuerat substitutus, in euentum quòd Ludouicus hæres institutus decederet sine filijs masculis, legitimis, & naturalibus. Et Domini negatiuè resoluerunt, quia 1 † de repudiatione expressa aut tacita non constat, prout requiritur, vt in l. recusari, ff. de acquir. hæred. Si enim inspiciantur gesta per Christophorum in vita Ludouici, de renunciatione aliqua non apparet, 2 † quæ sic propriè ante delatam hæreditatem appellatur, vt per Alciat. in l. conditionis incertum, num. 24. C. de pactis. Nam etsi non reperto testamento Honorij, Ludouicus & Christophorus, ad quos hæreditas spectabat ab intestato, cùm alius eos non præcederet in gradu, auth. de hæred. ab intest. §. igitur, diuiserint hæreditatem, & soluerint debita Honorij, & postmodùm de mense Ianuarij 1564. Christophorus commiserit causam super calculo de nouo faciendo, ex quo prætendebat, soluisse maiorem partem, quàm ad se spectaret, non solùm debitorum Honorij, verùm etiam Virginię matris, & suorum, non inde sequitur alia renunciatio hæreditatis, quia cùm peteret illud plus quod soluerat, hoc erat iuridicum, 3 † cùm debita essent soluenda æqualiter pro portionibus hęreditarijs, l. pro hæreditarijs, C. de hæred. act. Et quamuis prætendatur, quòd de eo tempore Christophorus habuisset scientiam testamenti Honorij, ex quo super eo Ludouicus commiserat causam de mense Octobris anni præcedentis, nihilominus adhuc dici non potest, constare de aliqua renunciatione, 4 † cùm solutio debitorum spectaret ad hæredẽ, non ad Christophorum fideicommissarium conditionalem, l. ita tamen, §. qui ex Trebell. ff. ad Trebell. glos. fin. in l. 1. eodem tit. Bald. post alios in l. fin. C. eodem titulo. Vnde bene poterat repetere debita per ipsum soluta.

5 Nec etiam potest considerari aliqua repudiatio post delatam hæreditatem Christophoro post obitum Ludouici, ex prosequutione istius iudicij; quia cùm ab initio solutio istorum debitorum spectaret ad Ludouicum primum Honorij heredem, Christophorus poterat repetere quod indebitè soluerat: quia hæredes Ludouici habebant ius retentionis in bonis hæreditatis Honorij pro debitis ipsius solutis ex allegat. Surd. decis. 92. nu. 6.

Neque potest ius fieri in commissione obtenta super repetitione dictorum debitorum post obitum Ludouici, 6 † quia illa commissio non immutauit iudicium iam intentatum, ex quo fuit simplex auocatoria causæ à Gubernatore, cum iam lis penderet in Rota. Nec confessiones factæ in illa obstant Christophoro; quia solùm dicitur, quòd solutio debitorum spectabat ad Ludouicum hæredem Honorij, & quòd repugnat, hæredem esse velle, & debita soluere nolle. Quæ confessiones possunt verificari iuxta prædicta, scilicèt, quòd solutio debitorum spectabat ad Ludouicum, & quòd antę aditam hęreditatem Christophorus potest repetere id quod indebitè soluerat. De confessionibus verò factis in articulis, non fuit habita ratio; quia non ita se habent in registro, fol. 1326. prout in copia quæ fuit data in summario.

Nec releuat, quòd Christophorus se opposuit solutioni cuiusdam legati, & obtinuit absolutoriam, 7 † quia ante aditam hæreditatem, cuius adeundæ tempus durabat per 30. annos, vt per glos. & Doctor. in l. licet. C. de iur. delib. ad nihil tenebatur Christophorus. 8 † quo casu cautum est creditoribus, vt præfigatur hæredi per prætorem terminus ad deliberandum, iuxta tex. in l. si curatus, vbi tradunt Doctor. & Azo. in summ. C. eodem titulo.

Nec obstat commissio de anno 1565. & gesta illius vigore: quia cùm Christophorus prætenderet adesse fideicommissum aui, potuit pendente tempore ad adeundum, experiri vtrùm sibi magis esset proficuum acceptare fideicommissum aui, vel Honorij, vt in simili fuit resolutum in causa Romana bonorum de Ceulis, 25. Iunij 1601. coram R.P.D. meo Decano. 9 † Compatiuntur enim se ad inuicem, quòd experiretur ad fideicommissum aui, & quòd non repudiaret hęreditatem patrui.

Denique non officit, quòd Christophorus obtinuit committi causam super redditione rationis administrationis tutelæ contra Virginiam matrem, & hæredes Honorij, quia non constat de aliqua prosequutione contra filias Ludouici: imò mandatum fuit tantum relaxatum contra Virginiam matrem, & natura negotij exigebat, quòd causa committeretur contra Virginiam, & hæredes Honorij, cùm ab vtroque fuisset administrata tutela Christophori, & ideo Virginia sola non poterat cogi ad reddendum rationem.

Neque obstat, quòd in citatione ad videndum relaxari mandatum, fuerint citatæ filiæ Ludouici, quia stantibus præmissis, & relaxatione mandati contra Virginiam solam, ex hac simplici citatione non potest colligi certa, & determinata voluntas Christophori

phori repudiandi hæreditatem Honorij. Et nimis durum videbatur Dominis, quòd ex ista simplici citatione, quæ nec habuit effectum quoad decretum super ea factum, possit elici repudiatio hæreditatis, maximè cùm attenta tota serie facti, nõ desit maxima præsumptio, quod absque consideratione citatio fuerit facta.

Ecce ò magis prædicta videbantur procedere, quia de anno 1591. Christophorus non ampliùs institit super fideicommisso Antimi, sed commisit causam super fideicommisso Honorij.

Romana Domorum. Ven. 28. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo datur possidenti, etiam si non probet possessionem de tempore motæ litis, quando præsumitur continuata, cùm retineatur, nu. 3.*

2 *Notario attestanti, pecuniam fuisse numeratam creditur, & huiusmodi attestatio probat actualem numerationem, & veram traditionem. nu. 4.*

5 *Vnicus actus sufficit ad acquirendam quasi possessionem.*

6 *Pendente appellatione à sententia contra possessorē lata, possessor non est sua possessione priuandus.*

7 *Faciens actum sine præiudicio suorum iurium, sibi non præiudicat.*

DECISIO CCLXXXVI.

1 Domini dixerunt, Agapitum esse manutenendum in quasi possessione percipiendi fructus recompensatiuos; quia de eius possessione constat ex instrumento venditionis, in quo fuit ei soluta certa quantitas ratione dictorum fructuum, quam, vt apparet ex attestatione notarij, recepit in contanti, in pecu-

2 nia numerata, & ad se traxit. † Quæ attestatio probat numerationem. Bart. in l. si ex cautione, numer. 1. C. de non numer. pec. & in l. singularia, numer. 22. ff. si cert. pet. vbi licèt, nume. 23. videatur requirere, quòd in

3 attestatione addat verbum (numerauit,) tamen cùm in hoc instrumento adsint verba, (recepit in contanti, in pecunia numerata,) sufficiunt, cùm denotent actualem numerationem, & veram traditionem. Bald. in d. l. si ex cautione, numero 14. C. de non num. pec. Bart. in l. si ita stipulatus, §. Chrysogonus, nume. 3. ff. de Verb. oblig. Et fuit pluriès in Rota firmatum. Et ideò cùm ex istis de eius possessione constet, est ma

4 nutenendus, § hodie instit. de interd. † etiamsi non probaret possessionem de tempore litis motæ; quia præsumitur continuata, cùm animo retineatur, l. licet C. de acquir. possess. Abb. in capit. cùm ad sedem,

5 numer. 15. de restit. spol. Put. decis. 17. lib. 2. † Et sufficiat vnus actus ad acquirendam quasi possessionem. glos. in cap. cùm Ecclesia Sutrina, in verb. Episcoporum, Abb. ibidem, numer. 22. & seq. de caus. poss. & propr. Et cessat omnis difficultas, quia etiam constat de alijs solutionibus.

Neque obstat, quòd Agapitus habuit sententiam contra se in negotio principali, & in omnem euentum consensit, quòd deputaretur exactor, exeuius mani-

6 bus percipiebat hos fructus, † quia cùm à sententia fuit appellatum, pendente appellatione, non est sua possessione priuandus, cap. cùm teneamur, vbi Franc. numer. 1. de appel. interp. l. fin. ff. de liqui not. inf.

7 Et consensit deputationi exactoris, † & de eius manu recepit, sine præiudicio iurium suorum. Quæ protestatio præseruat ius ipsius Agapiti. Put. decis. 32. lib. 2. & quatenus per actum inferatur præiudicium, perinde est, ac si non fuisset factus, l. testamento centurio, §. final. ff. de manum. test. Put. dicta decis. 32. numer. 1.

Opiden. Iurispatronatus. Ven. 5. Maij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Iustitia sententiæ probatur ex reuolutione actorum.*

2 *Lis mota post præsentationem, non impedit institutionem.*

3 *Quasi possessio iurispatronatus post Conc. Trid. non sufficit ad ostendendum iuspatronatus.*

DECISIO CCLXXXVII.

1 Dixerunt Domini, sententiam Rotalem esse confirmandam; quia ex reuolutione actorum apparet valida & iusta. Namquoàd validitatem sententiæ, non potest dubitari, cùm interuenerint omnia ad id requisita, de quibus per Verall. decis. 260. par. 2. Iustitia quoque est clara, quia fuit pronunciatum, Carolum præsentatum à Cornelia Ruffa Seniore, & Cornelia Ruffa iuniore, mediante persona Martij Palumbi eius mariti, ad hoc procuratoris constituti, vt in primo regist. Rot. fol. 90. esse instituendum. Quod est de iure, quia, vt apparet ex consideratis in decisione R. P. D. Littæ fuit præsentatus ab existentibus

2 in quasi possessione præsentandi, † nec institutionem potest impedire lis, cùm fit mota post præsentat. ontoni. Bart. in c. 2. nu. 44. ad finem, & ibi Abb. num. 22. de restit. in integr. Rod. de iurepatr. in verb. competens, qu. 23. nume. 55. Lamb. de iurepatr. lib. 2. p. 1. quæst. 3. art. 4. nume. 2. Et fuit resolutum in causa Valeurna de Cosentaina, 30. Ianuarij 1581. coram Illustrissimo

3 Seraphino. † Et licèt hodie post Concilium, non sufficiat quasi possessio; quia ex quasi possessione non infertatur ad iuspatronatus ex dotatione & fundatione, prout requirit Conc. Verall. dec. 29. lib. 1. in manuscript. Et fuit dictum in causa Valentina Parochialis de Catlet. 4. Iunij 1601. coram R. P. D. meo Lancellotto, & priùs in causa Cæsaraugustana Parochialis 20. Iunii 1566. coram Guipperio, tamen ex dicta decisione D. mei Littæ, ostenditur, constare de iurepatronatus ex dotatione & fundatione, & dicitur non esse opus docere, quod istæ mulieres descēdant à fundatore, cùm hoc respiciat petitorium, stante quasi possessione præsentandi. Et fuit resolutum in causa Lunen. Sarzanen. Capellaniæ 9. Iunii 1600. coram D. meo Sacrato.

Et fuit resolutum in contumaciam alterius partis, quæ diu fuit expectata.

Oueten. Mercedis. Ven. 5. Maij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Post litem contestatam, procurator reuocari non potest, & nume. 8. nisi adsit iusta causa, quæ quando dicatur iusta, relinquitur arbitrio iudicis, num. 2.*

3 *Procuratori ex propria culpa reuocato salarium nō debetur.*

4 In

4 *In reuocatione procuratoris post litem contestatam requiritur summaria causæ cognitio. Declara, vt ibi.*
5 *Procuratur post litem opponens de salario, & expensis, ante satisfactionem non potest reuocari.*
6 *Procurator non potest retinere pro salario instrumenta, & processus, potest tamen pro expensis.*
7 *An principalis offerendo salarium, & expensas procuratori, possit ab illo se, suisque causas eximere, & quando.*

DECISIO CCLXXXVIII.

DVbitaui, an Iacobo post reuocationem deberetur salarium. Et Domini diuiserunt præsens dubium in duas difficultates. Prima fuit, an adesset 1 iusta causa reuocandi, † quia post litem contestatam procurator reuocari non potest, nisi adsit iusta causa, l. post litem, ff. de procur. c. 2. eodem titulo in 6.

Et affirmatiuè resoluerunt, quia Iacobus mouit litem Capitulo super salario, petendo maiorem summam, quàm promissam, super distributionibus quotidianis, nec non interesse pro pecunijs captis ad cambium pro dictis salario, & distributionibus, quæ Rota resoluit, ei non esse debita. Et hæc visa fuit iusta, 2 & rationabilis causa, † quæ cùm non possit sub certa regula tradi, relinquitur arbitrio iudicis. Afflict. in c. 1. num. 24. ex quibus cau. feud. amit. Bald. in l. 1. nu. 8. C. de adoc. diuers. iud. Ias. in l. pr. petendum, §. sin. autem alterutra, numer. 8. C. de iud. Vnde sequitur, 3 quòd cùm Iacobus fuerit iustè reuocatus † ex culpa sua, ei non debeatur salarium, glos. in l. si vnos, in §. ité cùm quidam, in Verbo personis, ff. locat.

4 Nec obstat, quòd super reuocatione requirebatur cognitio iudicis, saltem summaria, l. in causæ cognitione, & ibi glos. in verb. Prætoris, dicta l. post litem, ibi, tamen prius causæ cognitio, ff. de procur. & not. Roman. sing. 371. quia hæc iuta interpretantur pec tex. in l. quæ omnia, § sed etsi aduersarius, & ibi glos. 5 in verb. mentiri, ff. eodem titulo 5. † quòd tunc requiratur cognitio iudicis, quando procurator dicit, Dominum mentiri, & interim procurator suspenditur ab officio, exceptis tamen quibusdam casibus, ibi per glos. examinatis, & bene declarat Odofred. in d. l. post litem, vbi etiam, quomodo procurator debeat se oppone re, sub num. 1. vers. sed quid si Dominus, & circa finem. Vnde cùm Iacobus non se opposuerit, meritò non erat necessaria talis cognitio iudicis.

Secunda difficultas fuit, quia Iacobus fuit protestatus, non admitti reuocationem, nisi sibi fuerit satisfactum de expensis, & salario, quo casu lis ab eo non erat transferenda, etiam pendente iudicio super expensis, & salario. Et de oppositione expensarum est tex. in d. l. quæ omnia, in §. planè, in vers. item si retentione, & notat ibidem glos. in verb. item, & Bald. in dicto vers. item, quem legit in lanuarij, & Fulgos. in dicto §. sed si aduersarius, quem ponit lectura l. ante litem contestatam, nu. 14. Vbi extendit, quòd etiam 6 pro salario procurator potest retinere litem. † Huic difficultati Domini responderunt, non esse verum, quòd procurator possit retinere litem pro salario, & sic instrumenta, & processus, licèt secus sit pro expensis, vt in iuribus allegatis. Ita dicit Fulgos. sibi contrarius, in l. si non sortem, §. centum, numer. 6. ff. de cond. & dem. & ibi etiam Ias. num. 10. Baer. decis. 15. nu. 3. Capic. decis. 1. numer. 1. Graour. ad Vestr. lib. 3. tit. 4. numer. 8. in fine Et omnem euentum Iacobus, facta protestatione, non prosequutus fuit illud iudicium non reuocationis, ex quo sibi non fuerat satisfactum de salario, nec retinuit litem, sed prosequutum fuit iudicium iam intentatum, vigore monitorij, super salario, distributionibus, & cambijs, & post modum introducta causa coram me, cœpit prætendere salarium, etiam post reuocationem. Vnde cùm Capitulum habuerit iustam causam reuocandi, nec Iacobus retinuerit litem, donec sibi fuerit satisfactum de Salario, & expensis, meritò ei dictum salarium post reuocationem non est debitum.

7 Nec obstat, quòd Capitulum habeat iuris remedium, offerendo se paratum soluere, l. nisi dominus, ff. eodem titulo, quia dicta l. procedit, si Iacobus voluisset retinere causam, quia tunc Capitulum ad se eximendum, & liberandum, potuisset offerre, sed cùm Iacobus non fuit prosequutus iudicium retentionis causæ, sed aliud iudicium intentatum via monitorij, meritò non erat necessaria præfata oblatio. 8 † Deducta verò ex decisione in causa Placen. nullitatis reuocationis, 22. Ianuarij 1598. coram R. P. D. meo Litta non fuerunt habita in consideratione, cùm termini sint longè diuersi. Nam reuocatio ibi fuerat merè ad vindictam, absque legitima causa, & procurator, vt dicebant Domini qui tunc temporis erant in Rota, fuerat etiam transmissus de partibus ad Curiam, quæ omnia cessant in præsenti casu.

Ferrarien. Prædij. Merc. 10. Maij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Diuersitas nominis denotat diuersitatem rei.*
2 *Spatio longi tẽporis nomen rei præsumitur mutatũ.*
3 *Duo confinia sufficiunt in antiquis ad probandam identitatem, licèt alia non conueniant, dummodo determinatæ rei possint adaptari, nu. 4.*
5 *Probatio æquiuoca non suffragatur, & nu. 2.*
6 *Iura extracta lite pendente, absque compulsorialibus non probant.*

DECISIO CCLXXXIX.

DOmini omisso articulo, an constet de dominio Ecclesiæ sancti Bartholomæi, quæ agit contra Ecclesiam S. Michaelis, dixerunt, non probari identitatem bonorum. Et in hac parte crediderunt à resolutis; nam locatio facta per Ecclesiam sancti Bartholomæi Ioanni de Romeo, de anno 1450. est de possessione sita in villa Casalettæ, bona verò, contra quæ agitur, sunt in villa Perli, prout deponunt testes, & apparet ex planta quæ præsupponitur in disputatione præsentis dubij. † Quæ diuersitas nominis denotat 1 etiam diuersitatem rei, l. si idem, C. de codicil. & in terminis dicit Natt. consi. 672. numer. 37. † Nec Eccle- 2 sia sancti Bartholomæi potest iuuari ex præsumptione, quòd spatio tanti temporis nomen fuerit mutatum, quia hæc probatio non est concludens, & ideò non releuat, cap. in præsentia, de probat. l. non hoc, C. vnde legit. l. neque natales, C. de probat.

Neque obstat, quòd conueniant duo confinia, nempè ager trauersagnus, & Brosanij, qui successerunt in locum illorum de Benedeis, † quæ duo confinia in 3 antiquis sufficiunt, licèt alia confinia non conueniant, vt per Bart. in l. demonstratio, numer. 14. ff. de cond. & dem. † quia hæc regula procederet, si aliquid certum 4 fuisset nominatum, cui hæc confinia possent adaptari, vt per Bart. dictio num. 14. & seqq. † Sed quod plus 5 est, ex inspectione plantæ liquidò apparet, quòd hæc confinia possunt verificari alijs prædijs, & ideo non

suffraganiur. Castr. in dicta l. demonstratio, numer. 6. & multùm mouit Dominus quia in concessione facta dicto io. R. m constituitur pro confine bona Manualis de Bellais, mediante fouea Iudæorum, quod confine nullo modo potest verificari in bonis de quibus agitur, cùm dicta fouea longè distet à bonis prædictis.

Nec etiam obstat, quòd verificatur tertium confine, nempe D. Canosciutus, qui successit in locum filiorum de Sandellis, mediante relicto per ipsos facto Ecclesiæ quam ipse possidet, vt apparet ex iuribus de 6 nouo productis, † quia hæc iura non probant, cùm sint extracta lite pendente, absque compulsorialibus. Put. decis. 152. lib. 3. Et si probarent, non releuarent, quia non sequitur, quod bona Ecclesiæ possessa per Canosciutum, confinantia cum prædio de quo agitur, sint illamet donata per Sandellum, maximè cùm adsit aliud confine, nempe bona olim Ducis Ferrariæ, mediante fouea Iudæorum, quod nullo modo potest verificari in bonis de quibus agitur, per supradicta.

Viterbien Bonorum. Ven. 12. Maij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Acquirens de pecunia communi, sibi acquirit.*
2 *Acquisitio facta nomine proprio præsumitur facta de proprijs pecunijs.*

D E C I S I O CCXC.

POst resolutiones factas coram Illustrissimo Pamphilio, quod per obitum Dominici fuisset factus locus fideicommisso ad fauorem Laurentij, in bonis relictis per Rosatum, cœptum fuit dubitari, quæ bona essent supposita dicto fideicommisso. Quantum igitur attinet ad tria prædia in territorio Viterbij, in vocabulo (li Vota rei,) & aliud prædium in eodem territorio in vocabulo (alla Vola) Domini censuerunt, non constare esse supposita dicto fideicommisso, quia licèt ex libris aromatariæ appareat, fuisse data pro extinctione debiti, & sic acquisita ex pecunijs communibus, cùm iam sit resolutum coram eodem Illustrissimo Pamphilio, aromatariam fuisse communem; tamen cùm in instrumentis appareat dominium sibi, & hæredibus suis acquisiuisse, nec constet, fuisse tutorem 1 Rosati, † clarum est, quòd etiam de pecunia communi sibi, & non Rosato acquisiuerat, cui remanebat solùm ius ad pecuniam, l. 1. vbi Bald. numer. 1. & l. multum interest, C. si quis alteri, vel sibi, Bart. in l. si patruus, num. 4. C. communia vtriusq. iudic. Dec. in l. si pecuniam, nu. 1. ff. si cert. pet.

Quantum attinet ad aliud prædium in vocabulo, (la vera, le grotte del zonco,) & domum in ciuitate Viterbij in loco (detto la fontana di santo Agostino,) & vineam cum cryptis, in vocabulo (alla Caua di santo Antonio,) constat, esse bona supposita fideicommisso, scilicet pro medietate: quia prædium ex partitis aromatariæ, apparet fuisse datum in solutum pro credito ipsius aromatariæ, quæ erat communis. Et quoàd domum & vineam, testes clarè deponunt, fuisse dictorum Rosati, & Dominici, ita vt non sit ambigendi locus.

Nec facit, quòd detur acquisitio vineæ facta per Dominicum, nomine proprio, in dicto vocabulo (alla 2 caua di S. Antonio) † quæ præsumitur acquisita ex proprijs pecunijs Dominici, cùm non constet adesse societatem omnium bonorum, vt per Bart. in dicta l. si patruus, numer. 4. Quia fuit responsum, quòd instrumentum quod datur, non est instrumentum acquisitionis vineæ, vt apparet ex lectura, sed cuiusdam liuelli Carolonorum 12. hoc est, Bolon. 90. pretio, scutorum 30. super certa vinea in eodem loco. Quod euidentius confirmatur ex diuisione facta inter Isabellã & Laurentium: nam in portione Isabellæ obuenit dicta vinea, in portione verò Laurentij dictus Liuellus Carolonorum duodecim.

Calaguritana Sepulturæ. Mercurij 17. Maij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Sepulchrum non potest haberi in Ecclesia, seu cæmiterio nisi quoad vsum tantùm.*
2 *Non potest quis mortuos inferre in locum inuito illo cui tale ius inferendi competit.*
3 *Extincta familia, cui ius inferẽdi fuit concessum, ius omne reuertitur ad Ecclesiam, sicut vsus, & vsusfructus ad dominum qui illum concessit.*
4 *Ex iure prohibendi, ne quis inferat corpus in talem locum, infertur ad ius immittendi.*
5 *Decisio 757. p. 1. diuers. declaratur.*
6 *Doctor est intelligẽdus secundùm leges quas allegat.*

D E C I S I O CCXCI.

CIrcumscripto iure apponendi stratum cum luminaribus, & oblationibus super sepulchro, & alijs, difficultas fuit restricta, an esset dandum mandatum de manutenendo Ioanni Lopez quoàd ius sepeliendi in loco vbi maiores sui fuerant tumulati. † Circa 1 quem articulum DD. in cap. abolendæ, de sepultur. Host. num. 18. in fine. Butr. numer. 3. Abb. numer. 5. & latè Petr. de Vbaldis, in tract. de canonica parochiali, cap. 10. numer. 4. & 5. dicunt, quòd Christi fideles non possunt habere sepulchrum in Ecclesia, vel cœmeterio propriè, sed quoad vsum tantum. † ita quod in- 2 uito tali vsuario, alius non poterit inferri in illo loco. † Hinc Petrus de Vbaldis loco prædicto numer. 6 dixit, 3 quod si progenies illorum quibus fuit facta concessio sit extincta, extinguitur quoque vsus, & redit liberè ad Ecclesiam, sicuti dicitur de vsu, & vsufructu, extincto illo cui fuit facta concessio, vt in l. pen. C. de vsufr. Et propterea Rota in causa Burgen. sanctæ Dorotheæ 13. Febr. 1579 coram fel. rec. Clem. viij. tunc Rotæ Auditore dixit, † quod ex iure prohibendi in- 4 fertur ad ius immittendi, quia ita faciendo successores, & descendentes vtuntur re ad vsum destinatum. Et ideo cùm materia pendeat ab isto iure prohibendi, de eo reseruarunt Domini particulariter videre, quia in dicta Burgen. sanctæ Dorotheæ, ex decisionibus factis 17. Aprilis, & 15. Iunij de anno 1573 & 10. Martij 1574. coram Cotta, & 9. April. 1576. coram bo. me. Cardinale Lancellotto, constabat de concessione iam facta, & legitimè, ex qua resultabat ius prohibendi.

Nec obstat decisio in causa Pamphilonen. sepulturæ 4. Maij 1584. quæ videtur indistincte dicere, quod 5 ex illatione cadaueris acquiratur possessio, & ius prohibendi, quia illa decisio est intelligenda secundùm terminos prædictos, cùm alleget Host. & alios in cap. abolendæ, & decisionem in causa Burgen coram fel. rec. Clem. 8. † Vulgatum est enim, quod Doctor 6 est

est intelligendus secundùm leges quas allegat: Bartol. in l.non solum, §. liberationis, numer. 7. ff. de liberat. legat.

Celsonen. Canonicatus. Lunæ 22. Maij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Regula de annali requirit possessionem pacificam.*
2 *Paria sunt impetrare commissionem causæ, vel illã ratam habere.*

DECISIO CCXCII.

COsmas habet duas gratias, alteram de anno 1599. de mense Aprilis subrogationis gratiosæ in iuribus ipsius Petri. † Vnde Antonius qui contra Cosmam opponit de regula de Annali, debet probare quod de tempore dd. impetrationum, esset pacificus possessor, prout requiritur, Sarn. in reg. de annal. qu. 30. in princ. Mandos. quæst. 55. num. 1. Verall. dec. 21, par. 3. & comprehenditur ex text. ipsius regulæ ibi, per annum immediate præcedentem. Quam pacificam possessionem non probat Antonius, nam etsi cœperit primo loco possessionem 12. Nouembris 1598. vigore prouisionis Apostolicæ sibi factæ 25. Nouembris 1596. & secundo loco 22. Septembris 1599. neutra possessio ei suffragatur, siue inspiciamus primam, siue secundam gratiam Cosmæ. Nam quoàd primam gratiam, non suffragatur Antonio eius prima possessio, quia tunc erat in possessione Petrus Torella, vt constat in summario num. 1. vigore prouisionis sibi factæ, nam cùm S. Mem. Clemens 8. suppressisset statum regularem, mandauit Archiepiscopo Tarraconen. vt etiam beneficia conferret regularibus spectatæ vitæ, prout Canonicatus fuit collatus eidem Petro, vt in eodem summario num. 1. & postmodùm de anno 1599. 21. Octobris idem sanctissimus Pontifex declarauit, semper suæ intentionis fuisse, vt dicti regulares censeantur deputati in Ecclesia Celsonen. in administratione in spiritualibus, & temporalibus, tam redituum, fructuum, & emolumentorum, quam iurium, & præeminentiarum. Quæ declaratio, licet fuerit post obitum Petri, nihilominùs retrotrahitur, quia nihil de nouo facit, sed quod est, detegit, & proptereà declarat, quale ius Petrus habuerit, ex allegatis per Bald. in l. leges, & constitutiones, numer. 5. C. de leg. Secunda verò possessio respectu primæ, & secundæ gratiæ ideo non suffragatur, † quia idem Antonius commisit causam iactationis 20. Iulij 1600. vel ipse postmodum ratam habuit dictam commissionem, quod idem est. Veral. decis. 165. par. 2. Et sic à die secundæ possessionis, vsque ad diem gratiæ Cosmæ, nõ interuenit annus. Et hic commissio operatur, quod nec regula de annali obstet, respectu secundæ gratiæ de anno 1603. cùm iam vigore dictæ litis Antonius non esset pacificus possessor.

Paduana Capellaniæ. Merc. 31, Maij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Clausula* ARBITRIO ROTAE *intelligitur prout de iure, licèt aliquid remittat de rigore iuris, nu. 3.*
2 *Attentata purganda sunt ante omnia.*
4 *Possessio attentata sequestrari debet, etiamsi constaret de paupertate possidentis.*

DECISIO CCXCIII.

POst resolutionem factam, quod constabat de attentatis; Franciscus obtinuit rescribi, vt procederetur in causa, illis reiectis arbitrio Rotæ, & data cautione de restituendis fructibus in fine litis. Vnde dubitaui, an intraret arbitrium. Et Rota censuit, negatiuè, † quia hæc clausula intelligitur prout de iure, † & de iure est, quod attentata in primis, & ante omnia purgentur. Rot. decis. 4. vt lit. pend. in nou. Capitaq. decis. 154. parte 1.

Neque facit, quod ista clausula remittit multum de rigore iuris, quia in hoc casu non est locus huic remissioni, quia attentata concernunt præiudicium partis, & periculum animæ, & reuocatio concernit publicam vtilitatem. Rota decis. 5. circa finem. vt lit. pend. in ant.

Minùs etiam facit, quod docto de paupertate attentantis, & data cautione, de facili videtur intrare arbitrium, quia vltra quod de paupertate non constat, quicquid dicendum esset respectu fructuum, & expensarum, hæc non militant respectu possessionis sequestrandæ, ad tradita per Vestr. in praxi lib. 4. c. 4. numer. 10. quia quilibet, quantumuis pauper, potest dimittere possessionem.

Bononien. Fideicommissi de Gratiolis. Merc. 31. Maij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Statutum de duabus conformibus, intelligitur de iustis & validis.*
2 *Fideicommissum sub conditione* SI SINE FILIIS DECEDERETVR, *expirat si fideicommissarius superstite filio moriatur. Vide coniecturas propter quas ab hac opinione receditur, nu. 6. & 12.*
3 *Conditione deficiente in primo gradu substitutionis, non est locus alijs substitutionibus.*
4 *Substituens masculos, videtur masculos exclusis fœminis vocasse.*
4 *Appellatione Descẽdentium ex proprietate sermonis, veniunt fœminæ, & nu. 8. Etiam quod primo loco vocati sint filij masculi, si masculi nõ superstint, nu. 6.*
7 *Prohibitio alienationis stans consequutiuè ad præcedentem dispositionem, non inducit nouum fideicõmissum.*
9 *Appellatione liberorum, de sui natura veniunt fœminæ.*
10 *Clausula vt bona conseruentur in familia, & agnatione ipsius testatoris, intelligitur de familia effectiuè.*
11 *Generalitas verborum restringitur, & declaratur ex alijs verbis.*
12 *Fideicommittens digrediens ad plures gradus substitutionum, an, & quando censeatur recedere ab opinione, de qua Oldrad. cons. 21.*

DECISIO CCXCIV.

1 FVit resolutum, non esse locum statuto de duabus conformibus, quia est intelligendum de iustis, & validis, ad tex. in l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudic. Vital. in Clem. 1. nume. 109. eodem titulo. In præsenti verò casu sententiæ visæ fuerunt iniustæ, quia Hercules, & Gratiolus nepotes testatoris ex Dominico fratre fuerunt substituti in euentum, in quem Hieronymus, & alij filij nascituri hæredes decederent sine filijs masculis. Vnde cùm Hieronymus reliquerit Pe-
2 regrinum filium masculum, † expirauit fideicommissum, iuxta cons. Oldrad. 31. Et propterea Ascanius nepos ex filio Gratioli nihil poterat prætendere, quia licèt dictis Gratiolo, & Herculi sint substituti filij masculi, & eorum descendentes, tamen omnes censentur substituti sub dicta conditione, quatenus hæredes
3 decederent sine filijs masculis. † Et propterea, cùm conditio defecerit quoad primos, & eis non sit aperta via, non est locus alijs substitutionibus, l. si mater, §. si filius, & l. qui habebat, ff. de vulg. & pupill. Alexand. cons. 129. num. 4. vol. 6. Et hæc eo amplius procedunt, quia testator post filios heredes substituit eorum filio-
4 rum filios, & deinde descendentes. † Vnde licèt primo loco intellexerit de filijs filiorum masculis, ex quo filijs heredibus, in euentum quòd morerentur sine filijs masculis substituit dictos Herculem, & Gratiolum, ex allegatis per Surd. cons. 21. numer. 8. tamen postea filijs filiorum substituit descendentes, quorum appellatione, ex proprietate sermonis, veniunt tam mares, quàm fœminæ. Alexand. cons. 160 num. 2. vers. sed his non obstantibus, lib. 2. Dec. cons. 413. num 11.
5 Paris. cons. 72. numer. 6. lib. 4. † Et absque dubitationis scrupulo, appellatione descendentium, etiam quòd primo loco sint vocati filij masculi, veniunt fœminæ, deficientibus masculis, vt ferè in terminis dicit Bero. cons. 83. num. 4. & seqq & cons. 87. numer. 7. volum. 2. Socin. sen. cons. 51. numer. 4. & 5. lib. 4. Curt. sen. cons. 64. numer. 11. in fine, & numer. 12. Corn. con 203. per totum lib. 4. latè Sym. de Præt. de interp. vlt. volunt. lib. 3. dub. 4. sol. 1. numer. 63. fol. mihi 382. Vnde manifestissimè apparet, quòd, excepto casu quo filij decederent sine filijs masculis, voluit testator vocare transuersales, & propterea cùm ex Peregrino filio Hieronymi adsint fœminæ, merito successio vigore fideicommissi ad ipsos spectat, vt cum dictum est, saltem non extantibus masculis, comprehendatur sub nomine descendentium.

Et quamuis ex prædicta vocatione fœminarum essent coniecturæ quæ adduci possent, vt recedatur ab
6 opinione Oldradi, † tamen nec aliquo modo prædictæ coniecturæ officiunt. Nam illa quæ deducitur ex prohibitione alienationis, vt bona conseruentur in familia, & agnatione, ex allegatis per Mazzar cons. 6. num.
7 11. † cessat, quia prohibitio alienationis stat consequutiuè ad præcedentem dispositionem, & non inducit nouum fideicommissum, iux. cons. Dec. 376. pluriès canonizatum. Cuius dictum maximè procedit, ex quo testator vsus fuit participio prohibens, & omnino vetans, & sic addendo dispositioni antecedenti. Gabr. cons. 138. nume. 25. post med. lib. 2. Quod etiam magis suadetur ex verbis immediatè sequentibus, & ad eius
8 liberos, & descendentes peruenire. † Quæ verba vt dictum est, saltem in defectu masculorum, ex proprietate comprehendunt fœminas, & maximè verbum
9 (liberorum,) † quod etiam de sui natura, & sine vlla difficultate comprehendit fœminas, l. cognoscere, §. liberorum, & l. non est sine liberis, ff. de verb. signific. l. 1. C. de cond. insert. Illustrissimus Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 14. numer. 11. Surd. decis. 66. num. 3. Et propterea hæc prohibitio alienationis non solum non aduersatur institutionibus & substitutionibus, quinimo ipsas magis declarat, scilicèt, quòd excepto primo casu, quo filij heredes morerentur sine filijs masculis, transuersales non censeantur vocati, sed filiæ fœminæ descendentes à testatore. Et si daretur alius intellectus, non posset verificari dispositio testatoris, quod bona proueniant ad liberos, & descendentes.

10 Vltra quòd animaduertebant quidam ex Dominis quod testator non dixit simpliciter, vt bona conseruentur in familia, & agnatione, sed addita sunt verba, (eiusdem testatoris,) & sic propter pronomen illud possessiuum, dicendum est, testatorem intellexisse de familia effectiuè, non contentiuè. Menoch. cons. 253. numer. 14. & seqq. Quod magis suadetur ex verbis sequentibus, (vt possint ad liberos, & descendentes peruenire.) Quæ vocatio liberorum, & descendentium, vt dictum est, non posset verificari, nisi testator intellexisset de familia effectiuè. Nec videbatur repugnare generalitas verborum, in quibusuis, vt suprà insti-
11 tutis, & substitutis, † quia hæc generalitas debet restringi, stantibus alijs verbis, ex quibus colligitur mens testatoris. Alexand. d. cons. 139. nume. 5. libr. 6. Maximè cùm illa verba generalia declarentur ex præcedentibus, & sequentibus, ad text. in l. si seruus plurium, §. fin. de leg. 1. l. hæredes palam, § sed etsi notam, ff. de testam. Corn. in puncto, cons. 203 ante num. 2. & num. 3. post med. vers. nec obstat, vol. 4.

12 Neque etiam obstat, quod testator digressus fuit ad plures gradus substitutionum, & ideo videtur cessare consilium Oldradi, ex alleg. per Menoch. cons. 448. numer. 13. vol. 4. quia, vt ipsemet idem declarat, num. seqq. si iste digressus est factus tantummodò actiuè, hoc est, ex parte substitutorum, prout in casu isto, quia in euentum quòd fieret locus substitutioni Gratioli, & Herculis, eidem substituit filios masculos, & descendentes vsque in infinitum, iste digressus non operatur, quòd recedatur à consilio Oldradi, quia intelligitur factus in casu præmisso, scilicet quatenus filij testatoris morerentur sine filijs masculis, vt censuit etiam Alexand. d. cons. 139. nume. 3. & 4. lib. 6. & dixit Rota in causa Tudertina fideicommissi 13. Aprilis 1587. coram bo. me. Giptio, licet secùs esset, si digressus factus fuisset actiuè, & passiuè, scilicet, si substitutiones essent factæ Hieronymo si sine filijs, & filijs Hieronymi, si sine filijs, & deinceps, vt idemmet Menoch. bene declarat.

Valentina Parochialis de Palma. Ven. 2. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Titulus datus à Pontifice schismatico, est inualidus.*
2 *Possessio quadragenaria cum titulo, & bona fide, sufficit ad præscribendum contra ius, etiamsi titulus sit inualidus, & putatiuus, nu. 3. & 11. Bona verò fides præsumitur, si allegetur, nu. 3.*
4 *Titulus putatiuus sufficiens ad præscribendum, debet esse iusto errore causatus, nu. 7. & 11*
5 *Titulus coloratus ad effectum restitutionis in spolio, dicitur adesse, quando fuit datus ab habente potestatem, & nu. 10.*
6 *Error iuris non prodest ad præscriptionem.*
8 *Mixtura iuris & facti, causat iustum errorem.*

9 *Error*

9 *Error iuris valdè dubij æquiparatur errori facti, qui causat iustum titulum.*

DECISIO CCXCV.

Difficultas restricta fuit, an vnio esset legitimè præscripta, † quia de inualiditate tituli non poterat dubitari, cum fuisset datus à Clemente ille anno 1390. in loco suę obedientiæ subiecto, qui fuit schismaticus, quia bona fuerat electio Papæ Vrbani, vt per Bal. in quæst. de schismate ante rubricam, c. si quis aliq. test. prohib. Card. in cap. licèt, de elect. Aldobrand. in cap. 1. num. 50. & seqq. Et Rota censuit, affirmatiuè respondendum, † quia adest possessio quadragenaria cum titulo, & bona fide, quæ, cessante immemorabili, sufficit ad præscribendum in his quæ sunt contra ius, c. 1. iuncta gloss. in verb. legitimè, de præscript. in 6. & in terminis vnionis Philipp. de Perus. in cons. quod est inter cons. Fel. 2. num. 1. 2. & 3. Rebuff. in prax. tit. de vnion. numer. 35. & in fine. Et fuit latè deductum coram me in causa Feltren. præbendæ 6. Iunij anni præteriti. † Qui titulus, licèt inualidus, & putatiuus, sufficit, l. Celsus. vbi gloss. & DD. ff. de vsu cap. gl. in c. de quarta, de præscript. Rebuff. in loco allegato. Bona fides vero, sufficit quod allegetur, quia præsumitur, Bart. in d. l. Celsus, nu. 17.

4 Neque facit, quod ad effectum, quod titulus inualidus suffragetur, requiritur, quod sit iusto errore causatus, & aliàs cessat bona fides. Bald. in repet. d. l. Celsus, numer. 1. ff. de vsucap. Verall. decis. 361. par. 2. † Et hinc videmus, quod ad effectum restitutionis in spolio, in qua requiritur titulus coloratus, tunc demum dicitur adesse, quando fuit obtentus ab eo qui habet potestatem conferendi, Rot. decis. 5. de restit. spol. in ant. Verall. decis. 307. par. 3. † Et propterea cùm iste sit error iuris, non dicitur iustus, nec prodest ad præscriben. l. nunquam in vsucap. in princ. ff. de vsucap. Rot. decis. 3. vers. secùs si in iure, de præscript. in nou. Doctor. in d. cap. de quarta, de præscript.

Nam fuit responsum, quod licèt non sit dubitandum, Clementem fuisse schismaticum, † nihilominùs est aduertendum, ad effectum de quo agitur, titulum satis iusto errore fuisse causatum, quia valde fuit dubitatum an electio Vrbani 6. legitimi Papæ esset canonica. Abb. in d. cap. licèt, num. 11. in fine, de elect. & in rub. de schismaticis. in fine. Card. in d. cap. licèt, sub num. 12. vers. de modo autem. Sanctus Antoninus, in sua summa tom. 2. cap. 11. § 6. versic. in 3. casu. † Et ideo non fuit iste merè error iuris, cùm haberet mixturam facti, nempe circa modum electionis Vrbani. Quæ mixtura causat iustum errorem ad præscriptionem, l. si vir. vbi gloss. in verb. procedere, Bartol. nume. 8. & seqq. & alij Doct. ff. pro donato. Pyn. in regula, possessor, col. 13. num. 4. de regul. iur. in 6. Cyn. in l. venditioni, num. 4 C. pro emptore, vbi etiam Bald. num. 4. Bellarm. in cap. vigilanti, num. 47. de præscr. Felyn. in d. cap. de quarta, nu. 36. in 5. limit. eodem tit. Bald. in repet. d. l. Celsus num. 26. Et sensit Rota d. decis. 3. de proc. in nou. & Ægid. decis. 704. nume. 1. vbi, quod titulus errore facti fulcitus dat iustam causam præscribendi. Vltra quod, cum multi Doct. hinc inde scripsissent, † error erat iuris valdè dubij, qui æquiparatur errori facti, & præbet iustum titulum ad præscribendum, DD. in locis præcitatis, & præsertim Felyn. in d. cap. de quarta, numer. 27. capic. decis. 19. numer. 20. Couar. in d. cap. possessor. par. 2. § 7. num. 9. versicul. 3. conclusio, de regul. iur. in 6. Put. decis. 118. nu. 19. lib. 2.

Nec applicatur, quòd petens beneficij restitutionem in spolio, debeat ostendere habuisse titulum ab eo qui habet potestatem conferendi, quia hoc procedit, ne detur vitiosus ingressus, † ad effectum vero vnionis, vt dictum est, sufficit titulus inualidus, & putatiuus modò, si validus esset, tribueret ius, gloss. fin. in cap. si diligenti, de præscr. Et quod sufficiat etiam titulus habitus ab eo, qui non habet potestatem vniendi, modo iusto errore sit causatus, dicit in specie Philip. de Perus. loco præcitato nu. 14. Et facit quod tradit Abb. in d. cap. si diligenti, numer. 33. circa finem, de præscript. vbi, quod sufficit titulus habitus ab eo qui putabatur dominus, & Felyn. in dicto c. de quarta, num. 24. vers. vnde dicit. Bartol. eodem titulo, de præscript. vbi de eo qui emit à falso procuratore, & quod generaliter notat idem Abb. in cap. cùm venissent, num. 8. per illum tex. de testib. vbi dicit, quod non oportet constare de qualitate tituli, quem sequitur Capic. decis. 189. numer. 10. quia titulus non est discutiendus, cùm non requiritur, quod fuerit validus gloss. in d. cap. 1. in verb. causam, de præscript. in 6.

Neque officit, quod error cessauit post Concilium Constantiense de anno 1414. quo mediante, Principes retraxerunt ab obedientia Benedicti Antipapæ, prius anticardinalis Clementis, qui indicto Concilio fuit depositus, quia neque hoc Concilium ad effectum de quo agitur potuit tollere errorem, & causare malam fidem, quia de gestis à Clemente nihil fuit actum, imò fuerunt admissa gesta a Benedicto vsque ad primam requisitionem, vt in sess. 20. coll. 12. fol. mihi 37. tom. 4. Vnde cum ille fuerit successor Clementis in schismate, potuit aliquo modo credi, quod gesta per Clementem tenerent, & quod plus est, in sess. 43. in Capitulo de vnionibus, dicitur, quod ad petitionem illorum, quorum interest, reuocabuntur, iustitia mediante, vniones ab obitu Greg. 11. nisi rationabilibus de causis fuerint factæ. Vnde cùm etiam post dictum Concilium Monachi remanserint in possessionem, & à nemine fuerint molestati, verisimiliter potuerunt credere, vnionem factam per Clem. sustineri, stantibus rationibus prædictis.

Non obstat decisio in causa Tullen. Prioratus 21. Martij 1583. coram Illustrissimo Seraphino, quia tunc dictum fuit, concessionem exemptionis factam per d. Clementem non suffragari, quia in dicto Concilio Constantien. dicta sess. 43. tit. de exempt. fuerunt reuocatæ omnes exemptiones concessæ post obitum Gregorij 11. nec ibi agebatur ad effectum præscriptionis, sed vt titulus exemptionis pro se suffragaretur.

Celsonen. Præceptoriæ. Vener. 2. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Preceptoria regularis censetur manualis, nisi probetur esse curatam, vel electiuam, & nu. 2. maximè si illam confert Prelatus, nu. 6.*
2 *Preceptoria regularis non cadit sub reseruatione regulæ tertiæ, & nu. 3.*
3 *Collatio beneficij de sui natura est perpetua.*
4 *Tres sufficiunt ad constituendum Collegium.*
5 *Electio Prelati de iure spectat ad Conuentum.*
6 *Quasi possessio conferendi attenditur in beneficialibus.*
7 *Dignitates conuentuales, quorum electio spectat ad Conuentum, censentur perpetuæ.*
8 *In beneficijs etiam manualibus datur vocatio per obitum.*

DE-

DECISIO CCXCVI.

EX deductis in decisione vltimo loco facta, apparet, Ferdinandum teneri probare reseruationem nuua Præceptoriæ vigore regulę 3. quia est fundamentum intentionis suę, Honufrio autē reo, & possessori sufficit vincere per non ius ipsius Ferdinandi. Et propterea bis auditis partibus, Rota censuit, Ferdinandum non probare reseruationem, † quia cum agatur de Præceptoria regulari, cum non probetur, esse curatam, aut electiuā, non censetur perpetua, sed manualis. Aegid. dec. 203. Cassad. decis. 4. nu. 3. & Dec. 12. nu. 9. de præb. Silu. de benef. par. 3. quest. 21. nu. 2. Paris. cons. 44. num. 3. lib. 4. Mandos. super reg. 3. quæst. 10. num 13. Et in terminis Præceptoriarum S. Antonij, dicit Abb. in cap. cum deputati, num. 7. de iudic. vers. quid autem si domus inferior. † Et propterea cùm hæc Præceptoria censeatur manualis, & pro tali etiā fuerat aliàs habita per Rotam, vt in causa Barchinonen. Præceptoriarum, 10. Ianuarij 1578. coram Cardinali Lancellotto non cadit sub reuocatione. Calder. cons. 16. de præbend. Felin. in c. per tuas, nume 4. circa finem, vers. & adde Calderinum de maior. & obed. Aeneas de falc. de reseruat. in 3. quæstione principali, num. 25. Achil. dec. 9. de præbend. Mandos. præcitato loco, qu. 11. num. 3. & qu. 12. per totam. † Et ratio est, quia collatio beneficiorum debet intelligi de sui natura perpetua, & ideo sequitur, quod Papa in reuocationibus beneficiorum intelligit de perpetuis, & sic de collatiuis, & manualibus, & alias sequeretur absurdum, quod superior regularis posset amouere prouisum à Papa.

Neque obstat, quod cum sit probatum, tres fratres degere cum Præceptore, est probatum Collegium, glos. in cap. nobis verb. conuentualis, de iure patronatus Et per consequens, quod Præceptoria sit electiua, † quia de iure communi electio Prælati spectat ad Conuentum, capit. Abbatem, 2 cap. Abbas, 2. 18. quæst. 2. capit. 1. & capit. cum terra de elect. cir. c. fin. 16. q. 7. Abb. in cap. officij, nu. 1. de elect. Verall. dec. 296. par. 1. quia fuit responsum, quod prædicta conclusio non officit in hoc casu. † Nam, cum Abbas, seu Præceptor generalis sit in quasi possessione conferendi huiusmodi Præceptoriam, sufficiat ad effectum, quod non dicatur electiua, itaut non comprehendatur sub regula, vt per Calder. consil. 23. de præb. Simonet. de reser. qu. 70. Rot. dec. 49. de rescript. in ant. Mohed decis. 8. de priuil. Put. decis. 3. Et fuit dictum in causa Vicen. beneficij sancti Martini 19. Nouembris 1599. coram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio, & in causa Tarraconen. Sacristiæ, 9. Iunij 1600. coram R. P. D. meo Iusto.

Nec etiam facit, quod Aegid. & Paris. locis præcitatis, videantur annuere, sufficere ad effectum, quod Dignitates censeantur perpetuæ, quod sint conuentuales, quia hoc est verum, dummodò electio fiat per Conuentum, quia ipsa electio facta per conuentum officit, quod Dignitates, censeantur perpetuæ, vt per Cassad. dicta dec. 4. nu. 3. Denique non officit, quod in prouisionibus Præceptoriarū, dicatur, quod Præceptoriæ vacant per obitum, siue remotione religiosi deputati, quia non inde sequitur, quod sint perpetuæ, & non manuales, † quia & in beneficijs manualibus datur vacatio per obitum, & remotionem, vt dicit glos. in clem. vnic. §. præmissa, in verb. reuocari prope med. vers. & scias, de supplen. neglig. Prælat. & ibi Cardinal. nu. 8. Vital. nu. 9.

Interamnen. Pecuniaria. Lunæ 12. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1. *Confessio extraiudicialis probat contra confitentem, si de ea constat per duos testes.*
2. *Præsumptiones & coniecturæ vrgentes faciunt plenam probationem.*

DECISIO CCXCVII.

FVit resolutum, M. Antonium Cecconum fuisse obligatum, aliundè, quàm ea concordia anni 1591. extinguere censum scutorum 400. impositum per Syluium Marcutium, ad fauorem Vincentij Vecchiarellæ, quia hoc probatur ex confessione extraiudiciali eiusdem Cecconi facta parte præsente, de quo deponunt duo testes contestes, † & ideo bene probat. Doct. in cap. final. de success. ab intest. Gabr. cons. 71. nu. 17. vol. 1. Paris. cons. 10. nu. 45. vol. 1. Aym. cons. 267. n. 1. Gabr. de confess. concl. 2. nu. 3.

Nec facit, quod secundus ex dictis testibus videatur deposuisse absque iuramento, quia articulus non caret difficultate, sed, vtcumque sit, ex serie facti apparet, negocium ita se habere, quia vigore concordiæ M. Antonius promisit extinguere censum scutorum 600. Hic verò census est solum scutorum 400. de quo etiam census scutorum 400. habetur mentio in quietantia inter Io. Baptistam filium Syluij, & Iulium Fratrem M. Antonij de anno 1597. in quo dictę partes sese quietauerunt super dicto censu. Item hoc etiam apparet ex literis eiusdemmet Vecchiarellæ missis Io. Baptistæ, & etiam non leue afferunt adminiculum 3. & 4. testis, qui multa deponunt circa huiusmodi negocium † Quæ præsumptiones, & coniecturę, cùm sint vrgentes, dubitari non potest, quin faciant plenam probationem. Aym. cons. 73. num 19. & cons. 178. nu. 1. Et fuit dictum in causa Oscen. Archidiaconat. 10. Iunij 1602. coram R. P. D. meo Lancellotto. Et in omnem euentum iunctæ cum dicto primi testis, probant concludenter, cum eliciantur ex facto. Io. And. in d. cap. fin. nume. 4. in verb. vehementer de success. ab intest. Cæs. de Grat. dec. 3. nu. 6. de præb. & facit Bald. cons. 308. nu. 3. lib. 5.

Lucana Iurispatronatus. Lunæ 12. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1. *Iuspatronatus non comprehenditur in confiscatione facta à iudice laico, nec Ecclesia acquirit libertatem, nu. 2.*
3. *Iudex Ecclesiasticus post confiscationem bonorum factam à iudice laico potest declarare delictum, post quam declarationem Ecclesiam acquirit libertatem.*
4. *Iuspatronatus gentilitium non venit in confiscatione bonorum facta ab Episcopo, secus hereditarium.*
5. *In confiscatione bonorum non veniunt ea quæ ad hæredes extraneos transire non possunt.*
6. *Condemnato patre propter crimen læsæ maiestatis, filij sunt incapaces omnis successionis, & infames.*

7 *L. quisquis, §. filij C. ad l. Iul. Maiest. quid, & quos comprehendat.*
8 *Statutum Lucanum cap. 61. declaratur.*
9 *Statutum Laicorum super bonis non comprehendit iuspatronatus.*

DECISIO CCXCVIII.

DOmini perstiterunt in resolutis, scilicèt, Ecclesiam de qua agitur non acquisiuisse statum libertatis, 1 † quia iuspatronatus non venit in confiscatione facta à iudice laico, secundum veriorem sententiam, de qua per glos. in Clem. pastoralis, verb. subiectæ, vbi etiam DD. de re iudic. Mill. in repert. in verb. patronatus ius, & tenuit Andræas Ponus, Rotæ Auditor, vt refert Rocch. de iurepatr. in verb. ipse quæst. 29. in fin. & ita fuisse iudicatum in dominio Venetorum. Et hanc sententiam esse communem, & ab ea in iudicando non esse recedendum dicit Gig. qui alios allegat, de crimine læsæ Maiestatis, li. 2. tit. de pœn. com. crim. læs. maiest. qu. 4. nu. 1. vers. contrarium, & nu. 2. & 3.

2 Neque facit, quod licèt iuspatronatus non veniat in confiscatione, nihilominus Ecclesia acquirit libertatem, Cardin. in Clem. pluries, num. 8. vers. vel dic, eodem titul. cum alijs, quia Doctores qui tenent hanc sententiam, vel præsupponunt, confiscationem fuisse factam à iudice Ecclesiastico, vel tenent contra veram opinionem, scilicèt, quod in confiscatione facta à laico veniat etiam iuspatronatus, quod non est verum. Sed post confiscationem bonorum factam a laico, 3 † potest iudex Ecclesiasticus declarare, delictum, & sic Ecclesia acquiret libertatem, vt post Butr. in dict. Clem. pastoralis. Imol. numer. 72. in fin. de re iud. & in l. si insulam, in secundo notab. in fin. vers. subdit tamen, ff. solut. matr. Lambert. de iurepatr. lib. 3. quæst. 8 art 8. nu. 15. Quam declarationem si faceret Episcopus, ei non suffragaretur. Cum præsupposito tamen, quod iuspatronatus sit gentilitium, & non 4 hæreditarium, † quia hoc iuspatronatus gentilitium nec venit in confiscatione facta ab eo Episcopo, licet secus sit si esset hereditarium, secundum distinctionem Doct. vt per ignæum, in reper. l. necessarios, §. non aliàs, in prim. parte, numer. 438. vers. vel melius, & nu. 482. vers. similiter iuspatronatus, ff. de Senatusc. Sylan. Molin. de primog. Hisp. lib 4. cap. 11. num. 2. Iul. Clar. recept. sent. l. 5. §. fin. qu. 78. vers. quæro modo in 5 fine, & bene Soc. iun. cons. 51. num. 2. & 3. vol. 2. † Et re in extraneum hæredem, non veniat in confiscatione bonorum, Alex. cons. 23. num. 3. vers. 2. probatur, vol. 1. & cons. 89. in princ. l. 4. Bart. in l. 3. ff. de interd. & releg. Angel. in dicta l. in insulam, in princ. ff. solut. matr. Dec. cons. 442. nu. 27. & seqq.

6 Neque obstat, quod pater Lucretiæ fuit condemnatus de crimine læsæ Maiestatis, & propterea eius filij sint incapaces omnis successionis, & sunt infames, l. quisquis. §. filij C. ad l. Iul. maiest. Et propte7 reà incapaces iurispatronatus. † quia quicquid dicendum esset an dispositio illius tex. comprehendat id quod debetur filio, vt filio, non vti heredi, & sic etiam iuspatronatus gentilitia, ex alleg. per Molin. de primog. Hisp. l. 4. cap. 11. numer. 50. 51. & seqq. satis est, ad hunc effectum, quod in casu prædictæ, l. quisquis, non comprehendat fæminas, vt de communi testatur Clar. recept. sent. lib. 5. §. læsæ maiestatis, vers. hæ autem pœnæ. Gig. de crim. læs. maiest. l. 3. cap. 14. numer. 15. qui pariter de communi. Et hoc suadetur ex verbis textus quia in §. ad filias, determinat quæ sit pœna filiarum.

8 Nec officit statutum Lucanum capit. 61. quia in eo non alteratur tex. in l. quisquis, respectu filiarum, sed solum emanauit ad tollendas controuersias quæ oriri possent, an dispositio d. l. haberet locum etiam in machinantibus contra Rempublicam, & statuit, quod sic. Et dum habetur mentio masculorum, fœminarum, & vxoris, dicitur singula singulis referendo, & sic secundum dispositionem d. l. in qua distinctè apponitur pœna masculis, fœminis, & vxori, vt ex lectura textus apparet. Et in omnem euentum, quatenus statutum extenderet disposita circa masculos, etiam ad 9 fœminas, † extensio non procederet quoad iuspatronatus ex defectu potestatis statuentium, c. de iure, vbi glos in verb. irritum, de iurepatron. iuncto cap. cùm laicis, de reb. Eccles. non alien. ibi, (nec non & alia quæ iuri spirituali annexa videntur,) Lambert. de iurepatron. lib. 3. qu. 8. art. 8. nu. 15.

Reseruarunt tamen Domini videre, an iuspatronatus sit hæreditarium, & quatenus sit, an ex quo non constat, Lucretiam fuisse citatam, sententia Reipublicæ ipsi noceat, ita vt Episcopus possit declarare delictum, ad effectum, quod dicatur, Ecclesiam acquisiuisse libertatem.

Portugallen. Pensionis. Ven. 16. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Reseruatio pensionis probatur ex literis patentibus.*
2 *Literæ pensionis non sunt iustificandæ contra illum qui pensionis consensit.*
3 *Milites Lauretani habent priuilegium transferendi pensionem, vsque ad summam scutorum 200.*
4 *Requisita ad translationem pensionis faciendam à militibus Lauretanis.*

DECISIO CCXCIX.

FVit resolutum, constare de validitate translationis pensionis, 1 † quia de reseruatione ad fauorem Michaelis, qui transtulit, satis apparebat ex literis patentibus, 2 † quæ etiam aliqua iustificatione non egebant, cum ageretur contra illum qui reseruationi consensit, vt fuit resolutum in causa Salamantina pensionis 26. Martij 1593. coram bo. me. Giptio. Deque illius facultate transferendi satis constat, 3 † ex quo erat miles Lauretanus, qui vigore priuilegiorum habebat istam facultatem vsque ad summam 200. ducatorum vt sunt verba clara priuilegij, & fuit dictum in causa Lucana pensionis 17. Febr. 1592. coram bo. me. Orano. 4 † Et actus ipse translationis fuit etiam legitimè factus, quia pensio fuit translata coram Archipresbytero persona in dignitate Ecclesiastica constituta notario, & testibus, cùm aliàs etiam vigore priuilegiorum potuerit fieri coram solo notario, & testibus, vt censuit Rota in dicta causa Lucana, & Archipresbyter iudex etiam satis fuerit certus de sua iurisdictione, cum fuerint exhibita priuilegia Militum Lauretanorum, prout requiritur; Cresc. decis. 13. de conces. præb. Achil. decis. 7. de pens. Et denique constat de habilitate illorum in quos fuerit facta translatio, cum ex literis appareat, ipsos esse clericos, quod sufficit ad effectum vt sint capaces pensionis. Gig. de pens. quæst. 13. nu. 3.

Bononien. de Mangiolis. Ven. 16. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommissarij qui non sunt hæredes, non competit detractio Trebellianica, nec creditoribus loco illorum.*

2 *Alienatione expressè prohibita, censetur prohibita detractio Trebellianicæ.*

3 *Institutio in re certa, dato cohærede, non competit aliqua detractio.*

DECISIO CCC.

IN relationibus causarum feci verbum, an creditoribus DD. de Mangiolis competeret aliqua detractio ex persona illorum qui debita contraxerint. Et negatiuè fuit resolutum, † quia quoàd bona relicta per Malchiorem fideicommittentem, filij hæredibus vniuersalibus institutis nulla competit detractio creditoribus, quia Alexand. & Melchior iunior qui alienarunt, non sunt heredes institutorum, sed bona ad eos peruenerunt vigore fideicommissi per obitum sine filijs dd. institutorum, & post dictam purificationem alienarunt. Et hodie filij Melchioris iunioris, qui sunt vocati, agunt ad recuperationem dictorum bonorum, iuxta resolutiones factas ad eorum fauorem. Et idem per omnia dicendum est quoad bona relicta Octauiano filio legitimato testatoris hæredi instituto in re certa.

Quo verò ad bona relicta Herculi, à quo descendunt Domini de Mangiolis, qui hodie agunt, nec aliqua competit detractio. Non quidem legitimæ, quia Hercules erat nepos testatoris, ex Bartholomæo filio; non Trebellianicæ, † quia censetur prohibita, ex prohibitione alienationis expressa. Et fuit nouissimè resolutum in causa Fulginaten. fideicommissi. 5. Decembris præteriti, coram me. Et quia instituto in re certa dato cohærede vniuersali non competit aliqua detractio Trebellianicæ, ex allegatis per Grass. in §. Trebellianicæ, quest. 3. num. 5. vers. contrarium verò voluit. Nec etiam Falcidiæ, idem Grass. in §. Falcidia qu. 1. nu. 6.

Romana Casalis Turris Vergatæ. Lunæ 19. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *In transactione super re Ecclesiastica requiritur beneplacitum Apostolicum, etiam si res sit penes aduersarium, si agatur, vt res apud illũ remaneat.*

2 *Beneplacitum Apostolicũ præsumitur 30. annis dummodo concurrat obseruantia vera, nu. 3. non præsumpta, nu. 4.*

5 *Res iudicata non obstat, nisi concurrat identitas rei, causæ, & personę.*

6 *Sententia lata in spolio, non parit exceptionem rei iudicatæ in petitorio, nec lata super vna re licet dependenti parit exceptionem in causa principali, nu. 7.*

8 *Res iudicata super iudicio male intentato non impedit quominùs agatur remedio competenti.*

9 *Dicens transactionem nullam, non tenetur accepta restituere, secùs si illam impugnet.*

DECISIO CCCI.

DVbitaui, an Monachis obstaret exceptio transactionis, & rei iudicatæ in casu, & ad effectum de quo agitur, qui est, vt possint audiri super deuolutione Casalis, quam prætendunt ante dictam transactionem. Et Domini censuerunt, non obstare, quia si inspiciamus, transactionem factam de anno 1561. remanet nulla, quia in ea non interuenerit beneplacitum Apostolicum, quod requiritur etiam in transactione. Et quod etiam res sit penes aduersarium, si In transactione agatur, quod penes illam remaneat. Bart. & Ias. in l. nulli, n. 2. ff. de transact. Abb. in cap. contingit, numer. 3 vers concluderem, eodem tit. Fed. de sen. cons. 94. Aym. cons. 323. num. 1. vers. dico quod Prælatus, Verall. decis. 106. par. 1. & dec. 318 par. 3. Et fuit dictum in causa Auertana Terminen. 27. Iunij 1583. coram bo. me. Rubeo, & in causa Mediolanen. resessionis permutationis 10. Ianuarij 1597. coram Cardinali Pamphilio.

Neque facit, quòd à dicto anno 1561. vsque ad diẽ motæ litis effluxerint 30. anni, qui faciunt præsumi beneplacitum Apostolicum. Fel. in cap. Albericus, numer. 4. in fine, vers. si autem in instromento, de testibus, † quia non sufficit cursus temporis, nisi adsit etiam obseruantia. Abb. in d. cap. Albericus, sub nu. 3. de testib. Alex. cons. 12. n. 7. & cons. 12. n. 70. & cons. 17. n. 9. l. 4. Soc. cons. 29. num. 20. & 21. ll. 1. & cons. 157. nu. 3. & seqq. & cons. 266. num. 34. lib. 2. Et fuit dictum in causa Romana Casalis 28. Ionij coram Illustrissimo Seraphino. † Nec obseruantia præsumpta sufficit, ne ex eodem cursu temporis dentur duæ præsumptiones, nempe confirmationis, & obseruantiæ Ruin. cons. 29. num. 4. & cons. 151. num. 15. lib. 4. Gabr. de præsumpt. concl. 1. nu. 72. Et fuit dictum in causa Placen. decimarum 31. Ianuarij 1386 coram Bibalo. Et cessat omnis difficultas, quia in hoc casu constat de contraria obseruantia, quia de anno 1573. fuit deuentum ad aliam transactionem, quæ pariter est absque beneplacito Apostolico, Et licèt fuerit obseruata, non tamen spatio 30. annorum, & propterea non intrat præsumptio beneplaciti, vt per Abbatem, & alios suprà allegatos

Non obstat res iudicata, quia ad effectum quod res iudicata obstet, requiritur identitas personarum, rei, & causæ, l. cùm quæritur, cum duabus sequen. ff. de except. rei iud. Abb. cons. 50. numero 2. l. 1. Dec. cons. 96. nume. 47 Caput. decis. 93. par. 3. Et fuit dictum in causa Regimen. S. Thomæ 10. Decembris 1576. coram Robusterio. Sed sententia Vicarij sancti Petri fuit lata in spolio, & propterea non parit in petitorio, cap. querelam, de elect. cap. cum olim, glos. penultima, de caus. poss. & propr. Alia verò sententia bo. me. Oradini emanauit super incidenti reseruato in transactione respectu solutionis canonis, non autem tangit merita causæ. Et ideo non officit, dicta l. cùm quæritur. † Vltima verò sententia iudicis Fabricæ sancti Petri est restricta ad facultatem decreti Greg. 13. quod possessores vltra 40. annos bonorum Ecclesiasticorum, vigore facultatum iudicis fabricæ non molestentur, & ideo non videtur obstare, quia respicit iudicium malè intentatum. Et propterea non impedit, quominùs agatur remedio competenti. Bart. in l. Titia, n. 4. vers. interloquutoria, ff. de accus. Fel. in rub. de sent & re iud. nu. 16. & in cap. examinata, nu. 17. de iud. Aret. cons. 119. num. 4. Couarr. var. res. lib. 1. cap. 1. nu. 8. in principio.

Neque applicatur, quod si Monachi volunt audiri debent restituere accepta, l. si diuersa, C. de transact. quia Monachi non agunt contra transactionem, illam impugnando tanquam læsiuam, neque petunt illius rescissionem, qui sunt propriè termini, l. si diuersa, sed dicunt transactionem nullam, & propterea possunt audiri absque eo quod prius restituant accepta, Rol. cons. 7. numer. 4. lib. 3. Rim. iun. cons. 5. nume. 71. lib. 1. Et fuit dictum in causa Tirasonen. iuris præsentandi, 11. Febr. 1585. coram Cantuccio, & in causa Ariminen. transactionis 13. Iunij 1601. coram Reuerendissimo Rhodien. & in alia Bononien. de Ranutijs, 2. Martij 1602. coram Reuerendissimo Pacen. & de eodem anno 21. Iunij in causa Valentina Baroniæ, coram R. P. D. meo Ottembergo.

Assisien. Census. Lunæ 19. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Verisimilitudo multum confert ad probandam simulationem.*
2 *Contractus incontinenti factus post alium, censetur illi inesse.*
3 *Primus contractus fœneratitius multum confert ad ostendendam simulationem secundi, item paupertas, & qualitas contrahentis, nu. 4.*
5 *Clausula* RECEPIT IN CONTANTI, *&c. denotat realem numerationem, etiamsi non adsit verbum* NVMERAVIT.
6 *Contractus in dubio non præsumitur simulatus, aut vsurarius. nu. 7.*

DECISIO CCCII.

Minor pars Dominorum, censuit, quod probabatur censum fuisse factum absque eo quod effectualiter, & bona fide interuenisset pecunia numerata, & mouebantur, quia prima vice fuit impositus 21. Iunij 1584. super bonis Andreæ, & venditis per ipsum Andræam, & Pe. Paulum Carretum Bartholomæo pro scutis 1500. assignatis in tot. nominibus debitorum, animalibus, & pecunia numerata, & postmodum cùm absque difficultate iste census esset fœneratitius, fuit die 7. Septembris sequentis extinctus, & posteà die 14. & sic post septem dies alius ab eisdem personis super eisdem, & alijs bonis creatus, & pro eodemmet pretio venditus dicto Bartholomæo. Vnde istis Dominis attentata serie facti, verisimile videbatur, numerationem fuisse simulatam, 1 † Quæ quidem verisimilitudo in his terminis admittitur, vt per Dec. cons. 644. numer. 6. Aym. cons. 156. nume. 9 vers. confirmatur, & maxime cum post primi census extinctionem, creatio huius noui census post septimum diem fuerit facta, & sic incontinenti, vt per Sym. dicto cons. 156. numer. 17. vers. non obstat tertium. 2 † Vnde vnus contractus inest alteri, l. lecta ff. si cert. pet. Et ea hoc colligitur simulatio. Paris. cons. 86. nu. 34. lib. 3. Natt. cons. 198. nu. 11. Et fuit in simili resolutum in causa Senogallien. census, 26. April. 1591. 3 coram R. P. D. meo Decano. † Et origo contractus fœneratitij multum facit ad ostendendum simulationem. Bald. in l. emptione, in princ. C. plus valere quod agitur, quàm quod sim. conc. & in cons. 125. num. 1. lib. 1. Et hæc amplius dicebantur procèdere, attenta paupertate, & qualitate Andrææ, qui erat idiota, de qua deponunt testes in summ. num. 6. & qualitate Bartholomęi, vt ex iuribus quę dantur, numer 7. 4 † Quæ omnia multum conferunt ad simulationem. Paris. cons. 54. num. 78. lib. 1. Aym. dicto cons. 156. num. 13. Natt. cons. 158. nu. 4. Et hæc etiam omnia satis corroborantur, ex quo Petrus Paulus Carretta, venditor medietatis census, est nepos Bartholomæi, & negociorum gestor, & cum ipso viuit, vt deponunt testes, & nihil habet in bonis, & post impositionem primi census, Bartholomæus emptor promisit Andreæ, cuius erat fundus, quod occasione medietatis dicti census nullum damnum esset passurus, scilicèt pro portione Petri Pauli. Quæ omnia videbantur bene o'ere.

Maior tamen pars Dominorum censuit contrarium, quia extat instrumentum clarum, cum attestatione notarij, quod (receperunt pecunias in contanti, in sui, & testium præsentia, & ad se traxerunt, in tot Paulis argenteis, & scutis aureis,) 5 † quæ verba (in contanti) & (ad se traxerunt,) excludunt simplicem confessionem de recepto, & denotant realem numerationem, & veram traditionem. Bart. in l. si ex cautione, num. 1. & ibi Bald. num. 14. C. de non num. pec. Et ideo non officit, si non adest verbum (numerauit,) cum adsint verba æquipollentia, & propterea dicta attestatio notarij bene probat, vt per Bart. d. l. si ex cautione, nu. 1. & in l. singularia nu. 22. ff. si cert. pet. Et fuit dictũ in hac causa coram me 29. Nouembris 1604.

Nec obstant in contrarium adducta, quia licèt reddant materiam dubiam, nihilominus in dubio contractus non præsumitur simulatus, Bald. in l. quamuis, per illum tex. C. si quis alteri vel sibi. 7 † Nec in dubio contractus pręsumitur vsurarius, idem Bald. in l. rogasti, §. si tibi, numer. 2. ff. si cert. pet. Et in dubio eligendum est quod minus iniquitatis habet, l. quoties nihil, ff. de reg. iur. Et propterea dicendum est, quod cum primus contractus esset iniquus, ob id fuit cassatus, & nouus factus iuxta constitutionem Pij V. maximè cum in iuribus quę dantur contra Bartholomæũ in summario nu. 7. non appareat aliqua illius condemnatio.

Ariminen. Laudi. Ven. 23. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Filij positi in conditione non censentur vocati, si non adsint in contrarium coniecturę.*

DECISIO CCCIII.

Dvbitaui, an constaret de fideicommisso, ad fauorem pronepotum Tinguli testatoris, ex quo sunt positi in conditione. Et Domini censuerunt, negatiuè respondendum, 1 † quia cessantibus coniecturis, Rot. sequitur opinionem glos. in l. huius 2. ff. de hæred. instit. quod filij in conditione positi non censeantur vocati, hic autem non adsunt coniecturæ sufficientes; quia dum dicitur, testatorem respexisse ad agnationem, non verificatur in facto, quia in certis casibus vocauit etiam fœminas, scilicèt quatenus grauati decederent relictis tribus filiabus fœminis. Et in omnem euentum cesset difficultas omnis, quia vltra filios, & nepotes, nihil testator disposuit, & propterea cessant etiam quæ dicuntur de prohibitione alienationis, quia non debet fieri extensio, ex allegatis per Peregr. de fideicom. art. 1. nu. 30.

Tarraconen. Attentatorum. Ven. 23. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Causa diuersa dicitur, quæ habet factum, & ius diuersum.*

2 *Attētata causa connexa obstant in causa principali, si sententia lata in causa connexa pariat exceptionem rei iudicatæ in causa principali.*

DECISIO CCCIV.

PRæpositi prætendebant non posse procedi in causa super augmento, nisi prius purgatis attentatis. Vnde dubitaui, an causa in qua prætendnntur attentata esse diuersa, & separata à causa augmenti. Et Rota censuit, affirmatiuè respondendum quia hæc causa augmenti fuit commissa bonæ me. Giptio, in cuius locum per commissionem ego fuit subrogatus, & insimul mihi commissa fuit causa super certis officijs, in qua prætenditur fuisse attentatum. † Quæ causa cum habeat factum, & ius diuersum à causa augmenti dubitati non potest. quin sit diuersa, & separata, l. 1. vbi DD. C. si vous ex plur. appel. Rom. cons. 300. in fine, latè Lanc. de attent. appel. pend. lim. secunda oum. 4. & seqq. Et propterea causa prætentorum attentatorum non impedit cognitionem super augmento, vt latè, per eundem Lanc. de attent. lit. pend. lim. secunda, nu. 1. & seqq.

2 Nec facit, quòd licèt huiusmodi causa sit separata tamen est connexa, & propterea attentata obstant etiam in causa principali, quia quicquid dicendum sit, an huiusmodi causa sit connexa, ad effectum tamen quod prædicta regula procedat, requiritur, quod sententia in causa connexa pariat exceptionem rei iudicatæ, in causa principali. Et declarat Lanc. de attent. loco proximè citato, de atten. lite pend. limit. secunda, numer. 7. & 8. Et propterea cùm sententia in causa super officijs non pariat exceptionem rei iudicatæ in causa augmenti, meritò attentata in ista causa non impediunt cognitionem causæ principalis super augmento, per supradicta.

Mileuitana Parochialis. Lunæ 26. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Mensis Nouembris semper est reseruatus.*

2 *Vacatio in mense reseruato probatur ex confessione partis facta in precibus.*

3 *Confessio erronea, docto de errore, non præiudicat confitenti.*

4 *Clericatus, & presbiteratus probatur per literas patentes.*

5 *Obitus in possessione beneficij probatur per testes.*

6 *Semel immissus ampliùs non potest petere immissionem, secus, si prima immissio non habuit effectū.*

7 *Per clausulam, LITIS STATVM, censetur facta mētio de lite.*

8 *Regula 8. derogat indultis conferrendi certis personis, dummodo illis personis conferatur.*

DECISIO CCCV.

PEtebatur immissio vigore subrogationis gratiosæ pro parte Io. Dominici, quam Domini concedendam esse censuerunt. Nam cum beneficium esset reseruatum ratione mensis, ad effectum immissionis sufficiebat ostendere Clericatum ob obitum defuncti in possessione, vt in causa Burgen. de Pancoruo, 28. Nouembris 1588. coram bo. me. Giptio, & aliàs sæpiùs. Hic autem de reseruatione dubitari non poterat, quia beneficium vacauit de mense Nouembris, † qui semper est reseruatus, vt sunt clara verba regulæ 8. Et hæc vacatio in dicto mense satis probatur ex confessione facta partis in precibus, quę plenè probat, l. cum precum, C. de liber. caus. l. 2. C. de in stit. & subst. l. cum te precibus C. de probat. l. cum te, C. de transact. cum qua etiam concurrit dictum vnius testis qui bene deponit, & fuit vnus ex oppositoribus, nec huiusmodi confessio offuscatur, ex quo in commissione præsentata Illustrissimo Vicario, Io. Dominicus narrat beneficium vacasse in mense Decembris, quia hęc narratiua detegitur erronea, cùm ex prædictis, tum etiam ex dicto Episcopi, quod fuie positum de mense Nouembris. Et sic excludi beneficium vacasse de mense Decembris, tùm denique ex depositione alterius testis qui dicit, beneficium vacasse de mense Octobris, vel Nouembris, quæ, pariter excludit vacationem in mense Decembris. † Vnde cùm hæc narratiua detegatur erronea, non præiudicat. Bart. in l. sed & si me puteni, in prin. ff. de cond. indeb. Dec. cons. 408. num. 7. Betro. cons. 181. num. 8. lib. 1. & cons. 206. nu. 35. lib. 3.

Clericatus autem Io. Dominici, & presbiteratus probatur ex literis patentibus. c. 2. & ibi Abb. in 1. not. de cler. pereg. Felin. in cap. post cessionem, sub nu. 3. & nu. 15. de prob. Rot. dec. 16. eodem tit. in ant. † Obitus verò in possessione probatur ex duobus testibus, c. in omni negotio, eodem titulo.

Neque obstat, quod Io. Dominicus semel fuit immissus, & ideo ampliùs non potest petere Immissionem, §. sequens, ver. itaque si quis adeptus fuit possessionem, in stit. de inter. l. 2. §. adipiscendæ ff. eodem titulo, quia conclusio procederet, si Io. Dominicus ritè & rectè fuisset immissus, quia tunc non esset iterum immittendus, sed quia illa immissio non habuit effectum, cum etiam, illa non obstante, Stephanus, habuerit manutentionem, Io. Dominicus potest denuò petere immissionem & immitti, & hoc præsupponūt iure, & DD. qui tangunt hunc articulum, quia semel adeptata possessione, finita & impleta est edicti causa, & agendum esset remedio recuperandæ. Specul. de testa. §. 3. nu. 32. Alber. in l. fin. nu. 17. C. de edict. Diu. Adr. toll. Modera. de adip isc. remed. 4. numer 505. & 506. & bene facit cons. Card. 75. per totum.

Non obstat, quod Io. Dominicus non fecit impetratione mentionem litis quam habebat cum Stephano, sub prætextu, quod concursus legitimè non fuisset factus, † quia satis censetur facta mentio litis, stante clausula (litis statum, &c.) Gemin. cons. 120. num. 6. Achil. decil. 9. de rescr. Put. dec. 2. luncta decisione 1. eodem titulo. Et fuit resolutum in causa Zamoren. fructuum 19. Nouembris 1584. coram Illustrissimo Seraphino, & in alia Meliten. pensionis 13. Nouembris 1595. coram Reuerendissimo Archiepiscopo Rhodieo. & alias sæpius. Quæ clausula ex structura gratiæ, non modo potest verificari, si adfuisset aliqua lis cum defuncto, sed cum ipso Stephano.

8 Vltimo loco non officit Indultum Leonis X. quod Episcopus possit conferre incolis, etiam in mensibus

Q 3 reser-

8 reseruatis, † quia iam fuit resolutum in simili causa Mileuitana S. Marci coram D. meo Decano 14. Nouembris præteriti, per regulam 8. fuisse derogatum dicto Indulto, modo beneficia conferantur incolis, iuxta resolutiones aliàs factas in causa Vlixbonen. Prioratus 1. Febr. 1602. coram Illustrissimo Seraphino, & coram Reuerendissimo Oriolen. in causa Tirasonen. inualiditatis præsentationis. 19. Ianuarij 1583. Et secundum hunc sensum fuerunt intellectæ, & declaratæ decisiones Putei 235. lib. 3. Verall. 313. lib. 1. in manuscr.

Bracchien. Parochialis. Lunæ 26. Iunij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Duæ conformes, stante rescripto, quòd semel liceat appellare, pariunt rem iudicatam.*
2 *Qui vult gaudere beneficio* CAP. ODOARDVS, *debet confiteri debitum, aliàs tanquam faciens actum contrarium, illo iuuari non potest, nu. 3.*
4 *Impossibilium nulla est obligatio.*

DECISIO CCCVI.

1 POst duas conformes, & sic post rem iudicatam, quia vigore rescripti signaturæ semel tantum licebat appellare, ad tradita per Paris. cons. 109. numer. 15. & seqq. l. 4. Petrus obtinuit restitutionem in integrum, cum clausula [patito iudicato,) & postmodum obtinuit aliam commissionem admissionis ad beneficium, cap. Odoardus, constito de paupertate, & prout iuris fuerit. Et super hoc disputato dubio Rota censuit, esse admittendum ad effectum euitandi carceres & excommunicationem tantum, non ad effectum quod possit audiri io causa restitutionis in integrum, antequam soluat expensas, & sic pateat iudicio, quia licèt satis visum fuit Dominis, constare de eius paupertate, ex testibus examinatis tamen cùm neget, beneficium esse debitum Ainaro, ex quo commisit causam restitutionis in integrum, & per consequens negat, fructus beneficij, & expensas litis esse debitas, non est admittendus ad beneficium c. Odo-
2 ardus, ad effectum audientiæ, † quia qui vult gaudere beneficio c. Odoardus, debet confiteri debitum, ibi in tex. (recognoscentem,] & glos. exponit id est (debita confitentem.) Vnde negans debitum, facit actum
3 contrarium dispositioni illius tex. † quare illa iuuari non potest, vt bene considerat Ferret. cons. 144. nu. 2. l. 1. & facit decisio Mohed. 1. nu. 2. de solut. & Put. decis. 394. li. 1. vbi doloso non suffragatur dictum beneficium, & multa dicit in decisione 36. eodem lib. 1.

Ad effectum tamen euitandi carceres, & excommunicationem, secùs dicendum visum fuit Dominis stante eius paupertate, per glos. in d. c. Odoardus in verb. non valentem, quia inanis est actio quam inopia debitoris excludit, & impossibile præceptum
4 non obligat. † impossibiliumque nulla est obligatio. Abb. in d. cap. Odoardus, num. 80. Felio. in d. c. ad aures, nu. 1. de simon. Put. d. dec. 56. nu. 14. l. 1.

Gerunden. Statuti. Lunæ 26. Iunij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Capitulum non potest facere statutum in præiudicium Abbatis, sine illius consensu.*
2 *Procurator cum libera non potest præiudicare principali.*

DECISIO CCCVII.

POst resolutionem factam, quod Abbas potest dare de inualiditate statuti, Domini resoluerunt, statutum esse inualidum, quia cùm collatio præbendarum spectet ad Abbatem, & Capitulum, simul, vt ex eadem resolutione apparet, non potuit Capitulum diuidere exercitium iuris conferendi, absque eo quod aliquem in locum, aut vicem assignaret Abbati.
1 † Et propterea cùm istud statutum deroget iuri Abbatis, & sit singularium personarum, requirebatur pro validitate, consensus Abbatis, Ang. con. 271. num. 1. vers. 2. principaliter. Fel. in cap. cum omnes, numero 18. vers. 10. fallit, de constit. Dec. ibidem, in prima lectura, nu. 36. Corn. cons. 177. nu. 6. vol. 2. Barbat. cons. 27. nu. 23. vol. 2.

Neque facit, quod statutum fuit factum cum præsentia Abbatis Vicarij † quia cum ageretur de remis-
2 sione iurium Abbatis, non sufficiebat generale mandatum cum libera, sed requirebatur speciale l. filiusfam. in prin. vbi Bar. nu 8. ff. de donat. l. contra iuris, §. fin. ff. de pact. Natt. cons. 641. nu. 6. lib. 3.

Romana Retractus. Lunæ 26. Iunij 1606.

E P I T O M E.

An, & quando, causa sit præiudicialis.

S V M M A R I V M.

1 *Retrahens vigore Bullæ, debet habere dominium.*
2 *De causa præiudiciali priùs cognoscendum, maximè si priùs est intentata, nu. 3.*
4 *Causa secundo intentata priùs videri debet, si priùs potest terminari, quando prima & secunda causa est intentata ab eadem persona.*
5 *L. si ante, ff. de except. declaratur.*
6 *Causa dicitur vna alteri præiudicialis tribus modis.*

DECISIO CCCVIII.

EQues Santinellus possessor cuiusdam domus, super qua iam mouit litem Prosper, prætendens vigore fideicommissi, ad se spectare, Vult retrahere certas domunculas eiusdem Prosperi domui contiguas. Vnde fuit dubitatum, an posset. Et negatiuè fuit resolutum, cùm ista causa fideicommissi sit præiudicialis, † ex quo interuertit dominium Equitis,
1 quod requiritur ad effectum, vt quis possit retrahere, vt apparet lectura Bullæ, & not. Bald. in tract. de
2 sub. in princ. Paris. cons 28. num. 31. vol. 3. † Et propterea de ea priùs est cognoscendum, c. tuæ, de ord. cognit. l. quando Alexandrum, C. de adult. l. Præses C. ad l. Flau. de plagiat. §. præiudiciales, instit. de act. Host. in sum. tit. de ord. cogn. circa finem. Bart. in l. fundum, num. 5. vers. sed quando vnum iudicium, ff. de except. Salyc. in l. vlt. numero 1. C. de ordin. iud. Natt.
3 158. numer. 3. Aym. consil. 280. per totum. † Et maximè cum priùs sit mota lis super fideicommisso, quod

requi-

requiritur, vel quod moueri speretur, scilicèt iusta causa, non elusoriè, ne in facultate cuiusque sit, impedire exercitium iurisdictionis, vt not. Bart. in l. si post litem, circa finem, vers. & sic paret. ff. de except.

4 Non obstat, quod prædicta non videantur procedere, quando secundum potest priùs terminari, vt ex mente Bart. dicit Imol. in l. naturaliter, §. nihil commune, nu. 6. post medium vers. item adde dictis Bart. ff. de acquiren. possess. cuius dictum ibidem refert. Hermanot. Betus, nume. 9. Rip. numer. 145. quia quicquid sit de dicto Imolæ. nam Alexander in eodem §. nihil commune, numer. 64. vers. tamen videtur aduertendum, dicit, iure non probari; loquitur in terminis l. fundum, & l. fundi, ff. de except. vt not. Hermanot, & Rip. locis præcitatis. † Quę iura procedunt, quando ab vno, & eodem proponuntur duo actiones, & non quando à diuersis, prout in casu isto, vt aduertit in d. l. fundum. Bart. num. 5. vers. secundùm quam, & vers. sed ipse, & loquitur etiam Imola quando iudicia se ad inuicem compatiuntur, vt quia vnum iudicium sit petitorium, aliud verò possessorium. Sed in casu isto, vt dictum est, facultas retrahendi pendet à dominio domus, & propterea iudicia non se compatiuntur ad inuicem, & ideo ne causa præiudiciali priùs cognoscendum est.

6 Neque obstat textus in l. sed si ante, ff. de except. vbi si quis petit viam, & deinde fundum, de via priùs cognoscendum est, & posteà de fundo, & tamen causa fundi est præiudicialis causæ viæ, vt in allegata l. fundum, quia ille text. pariter loquitur, quando ab vno, & eodem duplex actio proponitur, quia stat aduersatiue. add. l. fundum, & sic retento eodem themate. Et licèt quando lis priùs moueretur super fundo, & vt in d. l. fundum, sententia absolutoria lata super fundo pariat exceptionem rei iudicatæ super seruitute vię, secùs tamen est, si mouetur prius lis super via, vt in l. sed si ante, quia absolutoria lata in causa viæ, non parit exceptionem rei iudicatę in causa fundi, quia stant simul, quod fundus sit petentis, & tamen seruitus viæ non debeatur, & condemnatoria lata in via non præiudicat quoàd fundum. Et hoc est quod aduertit tex. in d. l. sed si ante, scilicèt, quod diuersa corpora sunt, & causæ restitutionum dispares. Et ita declarat, & declarationem communem dicit Socin. in d. l. fundum. numer. 1. Ludou. Bologn. in alleg. l. naturaliter, § nihil commune, num. 42. Corrasius ibidem. in verb. explicitis, nume. 16. Alciat. in l. edita, numer. 90. & seqq. C. de edend. Sed nos non versamur in eo casu, quia actiones fuerunt propositæ à duobus, & prima super fideicommisso non solùm pariat exceptioné rei iudicatæ super retractu, vel si etiam est præiudicialis, ex quo interuertit dominiũ Equitis,

7 † Actio enim pręiudiciali tribus modis potest considerari, scilicèt, vel in rem, vt quando agitur de statu alicuius, vel secundo ratione authoritatis, & præeminentiæ, vt quia causæ se ad inuicem non compatiuntur, vel se ad inuicem compatiuntur, sed agitur de aliquali præiudicio. Vel 3. quod absolutoria lata in vna pariat exceptionem rei iudicatæ, vt not. Bart. in d. l. fundum, numer. 4. Et propterea in præsenti casu licèt sententia lata in causa retractus non pariat exceptionem rei iudicatæ in fideicommisso, tamen sufficit quod ex iuribus allegatis causa fideicommissi sit præiudicialis causæ retractus. Et hęc est regula Bart. quando iudicia proponuntur à duobus, in sæpiùs allegata l. fundum nu. 5. vers. sed quando vnum iudicium.

Hispalen. & Corduben. Præstimoniorum. Lunæ 26. Iunij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Successor possessoris defuncti non potest intentare remedium Recuperandæ.*
2 *Possessio non potest esse penes duos.*
3 *An possessionem recuperandam datur remedium. Vnde vi.*
4 *Possessio ciuilis solo verbo recuperatur, & solo animo retinetur, nu. 5.*

D E C I S I O CCCIX.

Doctor Vermudez obtinuit sententiam in spolio ex persona Gundisalui, per cuius obitum in eius locum fuerat subrogatus. Vnde contingit dubitari de iustitia huius sententiæ. Et Rota censuit, esse eam iniustam, quia cum Gundisaluus obtinuisset de anno 1592. mandatum de manutenendo, & in possessione obijsset, quod fassus fuit d. Vermudez in sua commissione, & probant testes per ipsum examinati, † non 1 poterat intentare remedium recuperandæ, quod præsupponit, actorem antiquitus possedisse, & Conuentum nunc possidere, cap. cum ad sedem, de restit. spol. Socin. in l. rem quæ nobis, numer. 16. ff. de acquiren. possess.

Neque facit, quod Gundisaluus semper habuit se pro spoliato, & in omnem euentum sententia potest verificari in possessione ciuili, quam semper professus fuisset se retinere R. P. D. Varella, † quæ cum non 2 possit esse penes duos, gloss. in l. si vt certò, §. si duobus vehiculum, in verb. dominium, ff. commod. & ibi Castrens. num. 7. † ad eam recuperandam datur re- 3 medium. Vnde vi l. 1. §. siue autem corpore, vbi gloss. ff. de vi & vi arm. Castren. post. glos. in l. clàm possidere. § qui ad nundinas, nu. 6. ff. de acqu. poss.

Nam fuit responsum, quod omnes actus in quibus Gundisaluus habuit se pro spoliato, sunt ante annum 1592 & fuit antequam obtinuisset manutentionem, Et ad alia fuit dictum, quod procedunt quando quis recedens perdit naturalem ab alio occupatam, & redeundo ex alio actu ciuilem, tunc recuperata ciuili per interdictum Vnde vi; † quæ solo verbo recupera- 4 tur, per Castrens. in d. §. qui ad nundinas, numer. 6. postmodùm agere potest ad recuperationem naturalis, vt per Castrens. loco proximè citato, numer. 8. Sed quicquid dicendum esset in hoc casu, satis est, quòd simpliciter non fuit actum pro recuperatione ciuilis. Et sententia non se restringit ad ciuilem, sed ad naturalem ipsam in qua Gundisaluus existebat, & condemnat ad restituendam possessionem, & fructus, & reuocat sequestra super possessione, quæ non possunt verificari in possessione ciuili, † quæ solo animo reti- 5 netur, vt per Castr. in d. §. si duobus vehiculum, nu. 7.

Et ita fuit resolutum coram bo. me. D. Liua, per cuius obitum ego extendi decisionem.

Romana Aromatariæ. Merc. 28. Iunij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Finita societate capitale debet restitui.*

2 *Socie-*

2 *Societas contracta ad tempus, illo durante inuitis sociis dissolui non potest.*

3 *Solutio præsumitur facta in causam necessariam.*

DECISIO CCCX.

Finita societate, Adrianus petijt portionem suam capitalis scutorum 2242. pro quo obtinuit mandatum, quod Rota censuit esse exequendum, quia factis computis dictum capitale remansit saluum. † Et propterea finita societate debet restitui. Et hęc dixerunt Domini, nisi ostendatur, adesse talia debita, quæ absorbeant, vel in aliqua parte minuant capitale.

Neque Dominis placebat prætensio Volumnij & Appollonij, quod Adrianus habuerit durante societate scuta 4543. quæ erant computanda pro capitali, † quia cum societas esset contracta ad tempus, quo durante, socijs inuitis dissolui non poterat, Paris.cons. 82.numer.27.lib.1. Et cum Volumnius fuisset procurator Adriani ad exigendum fructus locorum Montium atque alia credita, & propterea posset cogi ab Adriano ad restituendum exacta, † solutio præsumitur facta potius in hanc causam necessariam, quàm in aliam. Castren.cons. 133.nume.3.l.2. Corn.cons.376. numer.7.lib.1. Aym.cons.106.numer.8. maximè cum prædicta summa sit inferior credito Adriani, quod ascendit ad scuta 5712. vt apparet in præsuppositis ex actis iustificatis.

Nec releuat, quod hoc motiuum videtur cessare respectu Apollonij, qui non erat procurator Adriani, quia & Apollonius ipse se obligauerat, exigere certa credita Adriani, & quotannis soluere vnà cum Volumnio scuta 400. vt apparet ex instrumento societatis.

Romana Vineæ. Merc. 28. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Clausula* ARBITRIO ROTAE, *intelligitur, prout de iure.*

2 *Inuestimentum sapit naturam sequestri, vel cautionis.*

3 *Sequestrum regulariter est probibitum.*

4 *Spoliator audiri non debet nisi purgato spolio, vsque ad quadrantem*

5 *Inuestimentum loco sequestri vel cautionis debet fieri ab eo qui recipit pecunias, & non est soluendo, in causa appellationis, super negocio principali.*

6 *Quod tamen limitatur, vt in nu. 10. imo debet fieri in causa principali, quando possessor non est soluendo, maximè si præsumptio quæ est pro possessore vinceretur aliqua æquitate, num. 8. Contrarium vide, nu. 7.*

9 *Dolus nemini debet patrocinari.*

11 *Inuestimentum loco sequestri, vel cautionis, fieri debet in causa principali, quando subest timor dilapidationis.*

12 *Item quando restituuntur fortalitia, quæ non restituuntur absque cautione.*

13 *Causa restitutionis in integrum, de iure ciuili impedit exequutionem, de iure autē canonico permittitur exequutio mediante cautione.*

14 *An, & quando fructus restituendi sint à possessore, si causa est mota super spolio, vel super spolio, & proprietate.*

DECISIO CCCXI.

Fabri obtinuerunt sententiam in spolio contra hæredes de Lusar, & post liquidationem fructuum duorum annorum, petebant exequutionem fructuum fideiussores in forma depositi; dicti verò hæredes obtinuerunt rescribi, quod dicti fructus inuestirentur arbitrio Rotæ. † Quod rescriptum, stante clausula (arbitrij,) intelligitur prout de iure, Bart. in extrauag. ad reprimendum, in verb. videbatur. nume. 8. Vnde dubitaui, an intraret arbitrium. Et Rota censuit, negatiuè respondendum, † quia cum hoc inuestimentum sapiat naturam sequestri, vel cautionis, quæ est sequestri medicina; Imol. in l. Imperatores, numer. 5. vers. & adde, ff. de appel. Iacob. de sancto Georg. in l. si fideiussor, §. si satis datum, numer. 5. ff. qui satisd. cog. Anchar. in cap. fin. numer. 3. de seq. poss. & fruct. non sunt cogendi Fabri ad illud faciendum, † quia regulariter sequestrum est prohibitum, nisi prius pars secundum iuris ordinem sit conuicta, l. vn. C. de prohib. sequestr. † Et hæc eò magis procedunt in spolio, quia spoliator non potest audiri, nisi priùs purgato spolio vsque ad quadrantem, capit. conquerente. vbi Bald. numer. 1. de rest. spol. Rot. decis. 15. eodem titulo in nou. Puc. decis. 298. lib. 2.

Neque obstat, quod Fabri non sunt soluendi, & ideo faciendum est dictum inuestimentum loco sequestri, vel cautionis. l. Imperatores, §. fin. ff. de appel. capit. fin. de seq. poss. & fruct. cap. quoties, 2. quæst. 6. Et est communis opinio, ex allegatis in causa Romana Palatij 5. Decembris 1575. coram Cantuccio, quia fuit responsum, quod iura loquuntur, vt sunt verba clara, in causa appellationis super negocio principali, & ratione, quia tunc est præsumptio pro actore, qui obtinuit sententiam pro se, vt per Doctores in d. l. Imperatores, & in dicto cap. fin. vbi in specie Ioann. Andr. numer. 4. Abb. numer 5. & 6. Hic autem non sumus in causa appellationis super negotio principali, quia solum fuit actum in spolio. † Et quamuis Abb. in d. cap. final. numer. 7. velit, quod sequestrum, quando quis non est soluendo possit fieri, etiam in causa principali, & quod hoc casu non sit speciale in causa appellationis, quem sequitur Aufer. ad Capel. Tholos. decis. 478. in princip. & simpliciter refert Natt. in cons. 584. num. 5. vers. aut iste possessor, † tamen contrarium tenuerunt Ioan. Monac. in cap. locupletari, numer. 11. de regul. iur. in 6. Archid. in cap. quia rei, num. 3. in princip. num. 11. quæst. 1. Salyc. in l. vnic. nu. 3. vers. item non distinguit, C. de prohib. sequest. Curt. in tract. de sequestr. alias in d. l. vn. nu. 8. & tenuit Io. And. in dicto cap. fin. num. 4. vers. & in fine, vt etiam aduertit Capel. Tholos. d. decis. 478. in fine, quæ idem tenet, Iacobin. de sancto Georg. in d. l. si fideiussor. §. si satisdatum, num. 20. ff. qui satisd. cog. Archid. in dicto c. quoties, 2. in princ. 2. quæst. 6. Card. in cap. final. de seq. posses. & fruct. Alex. cons. 163. nu. 1. vol. 6. vbi, quod est communis opinio Doct. in dicto c. fin. Gail. pract. obseru. 147. num 6. qui pariter de communi testatur. Paris. latè, & benè cons. 41. numer. 45. 47. & 48. vol. 1. Et ratio est, quia in prima instantia præsumptio est pro possessore, quia nondum est lata sententia pro actore. Et licèt etiam hoc casu sequestrum posset apponi, † quando hæc præsumptio possessoris vinceretur aliqua æquitate, vt dicunt Monach. loco præcitato, nu. 12. Archid. pariter in allegato cap. quia res, nu. 4 & Curt.

Curt.in d.l. vnic.numero 9. in 3.fallen.ad finem, hic tamen nulla ſubeſt equitas, imò fundetur contrarium, quia cum propter dolum & violentiam ſpoliatoris 9 non valuerit ſpoliatus fructus percipere, † non debet iſte dolus ſpoliatori prodeſſe, & ſpoliato nocere, vt in ſimili dicit Abb. in cap. cum Eccleſia, nume. 37. in fine Verſic. ad idem, de cauſ. poſſeſſ. & propr. vbi propter dictam rationem in terminis illius textus dicitur, quod licèt quis vnico contextu obtineat in petitorio, & ſuccumbat in poſſeſſorio, geſta per eum in poſſeſſorio an-10 nullantur, † & quod plus eſt, in cauſa appellationis. Rota noluit admittere ſequeſtrum, ex quo non conſtabat, poſſeſſorem conuertere fructus in alios vſus, quàm faceret prius, vt per Pur. deciſ. 166. libr. 2. licet fuit limitata, niſi alia cauſa probaretur, vt in dicta cauſa Romana Palatij ſub nu. 3.

11 Neque facit doctrina Bart. in l. 2. numer. 9. ff. de appel. recipien. quem refert Pontan. de ſpol. l. 4. num. 63. nec etiam facit deciſio Illuſtriſſimi Pamphilij in cauſa Romana ſpolij 9. Maij 1586. quæ allegatur in terminis, quia Bartol. loquitur quando quis eſt reſtitutus, & dubitatur de dilapidatione rei, & propterea datur cautio, vt ſit ſalua res in cauſa proprietatis. Vnde (vltra quod non loquitur in noſtris terminis) intrat æquitas conſiderata per Monac. & alios ſuprà allegatos. Deciſio verò Illuſtriſſimi Pamphilij licèt videatur in ter-12 minis, † tamen eſt intelligenda ſecundum Doctores quos allegat, qui loquuntur in reſtitutione ſortalitiorũ quæ non reſtituuntur abſque cautione, & eſt ſpeciale. Et ita loquitur Pariſ. conſ. 22. nu. 103. l. 1. Grat. conſ. 10. nu. 31. l. 1. Gozzad. conſ. 9 nu. 69. & conſ. 10. nu. 42. Boer. deciſ. 238. col. fin.

Nec etiam officit tex. in cap. ſciſcitata, de reſt. in in-13 teg. Rot. deciſ. 6. eodem titulo in nou. † quia procedunt in cauſa reſtitutionis in integrum, quæ iure ciuili impedit exequutionem, l. vnic. C. in integr. reſt. poſtul. De iure autem canonico, mediãte cautione exequutio permittitur, vt in d. cap. ſciſcitata, & not. ibidem per gloſ. in verb. penſata, Franc. Marc. dec. 53. nu. 8. l. 2. Et hi non ſunt termini noſtri.

14 Aliud motiuum, quod cautio non eſt præſtanda, ex quo Fabri, etiam quod ſuccumberent in proprietate non tenerentur reſtituere fructus. Et propterea non eſt faciendum inueſtimentum, pendet ab eo, an lis fuerit mota in ſpolio tantum, quo caſu fructus in reſtitutione non venirent, an verò in ſpolio, & proprietate, quo caſu in reſtitutione fructus venirent, ſecundum diſtinctionem Rotæ in deciſ. 7. de cauſ. poſſeſſ. & propr. in antiq. Capel. Tholoſ. deciſ. 495. De quo motiuo, ſi opus erit, ſuo tempore particulariter agetur.

Calaguritana beneficij del Auteſo. Lunæ 3. Iulij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio in ſpolio probantur ex ſuſtentatione litis, iunctis adminiculis.*
2 *Agens ſpolio debet probare ſuam anteriorem poſſeſſionem, & poſſeſſionem rei, & oſtendere titulũ ſaltem coloratum, in beneficialibus, num. 3.*
4 *Vltimum ſpolium eſt purgandum.*
5 *Sequeſtrum voluntarium appoſitum cauſa cuſtodię non priuat poſſeſſione.*

D E C I S I O CCCXII.

FVit reſolutum, Petrum eſſe reſtituendum, quia conſtat de antiquiori ſua poſſeſſione, ex inſtrumento quod datur, nume. 1. & de iuniori partis aduerſæ, † quæ ex ſuſtentatione litis, & alijs adminiculis ſe-1 cundum ſtylum Rotæ bene probatur. † Quæ regula-2 riter requiruntur ad effectum, vt quis poſſit obtinere in ſpolio, ex allegatis per Natt. conſ. 562. nume. 1. lib. 3. Conſtat quoque de titulo colorato eiuſdem Petri, qui 3 ſpecialiter requiritur in beneficialibus, ne detur vitioſus ingreſſus. Rot. deciſ. 2. de reſtit. ſpol. in nou. & deciſ. 20. eodem tit. in antiq.

Non obſtat anterior poſſeſſio Michaelis, quia vltrà quod non videtur concludenter probata, vtcunque ſit, fuit erectus ab Epiſcopo vigore Motus proprij S. mem. Clem. 8. & facta fuit prouiſio Petro, † propterea 4 vltimum ſpolium eſt purgandum, l. 3. §. cùm igitur, ff. de vi, & vi arm. Et fuit in puncto conſideratum in cauſa Calaguritana beneficij de Armilla, 3. Martij 1606. coram R. P. D. meo Litta.

Non obſtat ſequeſtrum appoſitum ſuper beneficio de conſenſu Petri, quia conſenſus formalis Petri non adeſt, & ſequeſtrum fuit appoſitum cauſa cuſtodiæ, † 5 quo caſu etiam quod adſit conſenſus, non præiudicat, vt per Socin. iun. conſil. 68. nu. 174. verſic. hæc cauſa, l. 3.

Calaguritana Naturalitatis. Lunæ 3. Iunij 1606.

Nota quòd hoc caſu auditor noluit extendere deciſionem, quia proceſſus in quo erat fundata reſolutio non erat in totum interpretatus, ac proinde non viſus.

D E C I S I O CCCXIII.

IN hac cauſa, quæ agitur per contradictas, propoſui dubium, an Petrus de Gante, Dominicus, & Franciſcus Ruiz de Alegria, Petrus Gonzalez, & Franciſcus de Budaran, & Didacus Perez de Calora, poſſint obtinuere tanquam filij naturales beneficia in Eccleſijs de quibus agebatur. Et Rota, Rectoribus ſolis informantibus cenſuit, præfatos non poſſe obtinere, quia non conſtabat, eſſe filios patrimoniales, prout verè non conſtabat ex parte proceſſus interpretata. Et cum animaduerterim totum proceſſum non fuiſſe interpretatum, nolui extendere rationes deciſionis, ſed iterum proponere dubium, interpretato priùs toto proceſſu, vt poſſim referre, quomodò factum ſe habeat.

Cæſarauguſtana Portionis. Lunæ 3. Iulij 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſidenti de tempore litis mota datur mandatum de manutenendo.*

2 *Poſſeſ-*

2 *Possessio instrumentalis, alio non existente in possessione, est manutenibilis.*
3 *Appellatio extraiudicialis non causat attentata, nisi iudex superior incepisset cognoscere de dicta appellatione extraiudicial, nu. 4.*
5 *Possessio posterior præsumi ur clandestina, & si capta est post appellationem, est nulla, & attentata.*

DECISIO CCCXIV.

Fuit resolutum, D. Antonio dandum esse mandatum de manutenendo, quod, ad instar interd. Vti possidetis datur ei † qui de tempore motæ litis possidet, §. retinen læ, instit. de interd. vbi Faber numer. 1. & 22. 26. prout de possessione D. Antonij constat ex 2 instrumento adeptionis illius, † quod sufficit, alio non existente in possessione. Rot. decis. 21. de restit. spol. in antiq. B Tign. decis. 8. eodem titulo.

Neque obstat, quod possessio fuit capta vel post appellationem, vel pendente tempore ad appellandum, cùm fuerit capta die 26. Maij, quo die fuit appella-3 tum, † quia hæc appellatio, tanquam extraiudicialis non causat attentata, cùm non suspendat futura ad actum de præterito, cap. constitutis, 2. vbi Innoc. nu. 2. Imol. n. 13. de appell. Franc. in cap. bonæ, num. 3. eodem titulo.

Neque officit decisio in causa Leodien. Abbatissatus 31. Maij præteriti coram R.P.D. meo Sacrato, quia in casu illius decisionis fuerat quidem processum, extraiudicialiter ad electionem, sed post introductam causam coram certo iudice, mediante rescripto Nuntij, fuerat capta possessio, quæ absque vitio attentatorum non poterat capi, & propterea possessio fuit atten-4 tata, † cùm iudex superior incepisset cognoscere de appellatione extraiudiciali. Innoc. in dicto cap. constitutis, 2. numer. 4. Imol. numer. 14 vers. & hæc dicit vera, de appellat. qui alleganiur in dicta decisione Leodinen. & bene ponderantur.

Neque releuat posterior possessio Francisci de mandato iudicis capta, † quia tanquam posterior præsumi-5 tur clandestina, & tanquam capta post appellationem, est nulla, & attentata, cap. non solum, de appell. in 6. & non impedit quominus manutentio possit dari Antonio, cum non habuerit se prospoliato, Rab. cons. 135. nu. 2. l. 2. & fuit pluries resolutum.

Papien. Coadiutoriæ. Lunæ 20. Nouembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio Rotalis, siue iusta, siue iniusta, est timenda & causat attentata.*
2 *Acta post inhibitionem factam à non habente iurisdictionem, si deinde superueniat iurisdictio, possunt reuocari.*

DECISIO CCCXV.

1 Domini resoluerunt; possessionem captam post inhibitionem, fuisse attentatam, quia inhibitio Rotalis, siue iusta, siue iniusta, est timenda, & causat attentata. Put. decis. 395. l. 2. Achil. decis. 29. de appell. Verall. decis. 128. l. 1. in manuscr. Rot. decis. 26. de appell. in antiq.

2 Neque facit, quod cum literæ habeant clausulam (sublata,) inhibitio fuit concessa absque iurisdictione, & propterea non causat attentata, quia hoc indicium non spectabat ad inferiorem, sed Rota debebat adiri, vt in ibus allegatis. Et sufficit, quod hodie causa reperiatur commissa, præuia apertione oris, vt possint reuocari dicta attentata, cum adsit iurisdictio. Bart. in l. fin. circa finem, C. de car. frument. Vrb. Romæ l. 11 Alexand. in l. Gallus, §. & quid si tantum, nu. 2. & ibi Ias. nu. 77. ff. de lib. & posthum.

Mōtis Regalis Iurisdictionis. Lunæ 27. Nouēbris 1606.

SVMMARIVM

1 *Episcopus subrogatus in locum Abbatis, habet iurisdictionem in monachos priuatiuè ad superiores regulares, exceptis ijs quæ concernunt regularia instituta, & nu. 3.*
2 *Episcopus subrogatus loco Abbatis, censetur subrogatus quoad omnia.*
4 *Episcopus procedens in forma iudicij, habet iurisdictionem priuatiuè ad alios, etiam quod Ecclesia Cathedralis non sit regularis.*
5 *Exceptio firmat regulam in casibus non exceptis.*
6 *Iurisdictio censetur data priuatiuè, non cumulatiuè, quando constat de mente concedentis.*
7 *Iurisdictio in dubio censetur data cumulatiuè, non priuatiuè respectu tamen illius qui iam habet iurisdictionem.*

DECISIO CCCXVI.

Dvbitaui, an Domini Archiepiscopi Montis Regalis pro tempore habeant priuatiuè, vel cumulatiuè superiores Regulares iurisdictionem in Monachos illius Ecclesiæ Cathedralis. Et Domini censuerunt priuatiuè, exceptis tantum ijs quæ concernunt regularia instituta, qui in huiusmodi Cathedralibus Regularibus Episcopi sunt loco Abbatum Monachorum, vt generalem constituendo regulam dicunt Io. And. Host. & alij in cap. causam quæ, 1. de indic. & in specie de hac Ecclesia dicit Abb. ibidem numer. 8. & seq. Et propterea, † cum ibi Archiepiscopi sint loco 2 Abbatum, frustrà quæritur, an iurisdictio eis competat priuatiuè, vel cumulatiuè, quia censentur subrogati quoad omnia non excepta, vt bene per Abb. in d. cap. causam quę nu. 10.

Hinc gloss. final. & Doctor. in cap. nullus de elect. 3 in 6. dixerunt, ad Episcopum Cathedralis Regularis spectare omnimodam iurisdictionem in illius Monachos. Et idem firmauit Rota in hac causa, 8. Martij 1604. coram me.

Et quando proceditur in forma iudicij, quod Epi-4 scopi habeant de iure communi iurisdictionem priuatiuè, etiam quod Ecclesia Cathedralis non sit Regularis, firmauit Rota per tres decisiones in causa Cæsaraugustana, 13. Nouembris 1587. & 28. Martij 1588. & 12. Febr. 1590. coram bo. me. Orano, & in hac causa in dicta decisione 8. Martij, per tex. in capit. cum personæ, de priuil. in 6. D. Guido Pap. dec. 559. col. 4. vers. vbi vero ageretur de crimine contra Monachū, cum alijs pluribus ibidem allegatis.

Hinc etiam, vltra dispositionem iuris communis, in Bulla Pauli III. Monachi eximuntur à iurisdictione dominorum Archiepiscoporum, quoad regularia insti-

5 instituta tantum. † Quæ exceptio firmat regulam in casibus non exceptis. Et conclusiones sunt claræ, † quod quando constat de mente concedentis, iurisdictio cẽsetur data priuatiuè, non cumulatiuè, vt per Felin. in cap. pastoralis, col. 3. in 1. limit. de offic. iud. ordin. Rom. cons. 393. vbi Add. in liter. A Et communem dicit Ferret. in cons. 142. nu. 15. in princ. l. 1.

7 Prætereà, licèt in dubio regulariter iurisdictio censeatur data cumulatiuè, non priuatiuè, vt late per Rom. d. cons. 393. num. 1. & seq. & ibi Add. Felin. ind. cap. pastoralis, num. 1. & seqq. Et tenuit Rota, ex sententia Illustrissimorum interpretum Concil. in causa Piscien. iurisdictionis 15. Iunij 1590. coram Illustrissimo Piatto, tamen hæc conclusio intelligitur respectu illius qui iam habet iurisdictionem. Tunc enim si alteri concedatur, censetur concessa cumulatiuè, nisi appareat de contraria mente concedentis. Et ideo in proposito non applicatur, quia Domini Archiepiscopi sunt suffecti in locum Abbatis Monachorum qui habebat iurisdictionem. Et propterea iurisdictio potuit dari priuatiuè tantùm, quia non aderat cum quo daretur cumulatiuè. Vnde conclusum, iurisdictionem spectare ad Dominos Archiepiscopos pro tempore priuatiuè, non cumulatiuè.

Conchen. Archipresbiteratus. Lunæ 27. Nouembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Concilium Tridentinum, sess. 21. c. 2. habet locum in permutatione beneficij. Limita quando permutans assequutus est possessionem pacificam alterius beneficij sufficientis, nu. 7.*

2 *Iura extracta lite pendente, ab eo qui non fuit rogatus, non probant.*

3 *Negatiua, quod impetrans non fecerit mentionem de aliqua re, non probatur ex inspectione gratiæ, cùm in beneficialibus detur multiplicatio titulorum nu. 4.*

5 *Pluralitas titulorum præsumitur contra actorem.*

6 *Impetrans beneficium illius qui non decessit in pacifica triennali possessione teneturprobare plene, & concludenter ius illius.*

DECISIO CCCXVII.

D. Amoraga, qui obtinuerat, se subrogari in iuribus Osorij, etiam quoad spolium, ius illius deducebat nullitate permutationis, ex quo in ea non facit mentionem, quod fuerat ordinatus ad titulum Archipresbiteratus de quo agitur, iuxta decisionem 1 Concilij Tridentini, sess. 21. c. 2. de reformat. † quod licet loquatur de resignatione, tamen Sacra Congregatio censuit, habere locum etiam in permutatione. Cuius sententiam sequuta fuit Rota in causa Mutinen. Canonicatus 19 Nouembris 1602. coram bonæ memoriæ D. Litta. Vnde dubitaui, an gratia D. Amoragæ esset iustificata. Et Rota, ipso non informante, cen-2 suit negatiuè respondendum, † Nam iura, quæ dantur ad probandum, quod Osorius fuit promotus ad titulum huius Archipresbiteratus, non probant, cum fuerint extracta ab eo qui non fuit rogatus, lite pendente, absque copulsorialibus, Rot. dec. 1. de fideicom. infir. in nou. Verall. decis. 244. par. 2.

Sed quatenus probaretur, Osorium fuisse promotum ad titulum huius Archipresbiteratus, nec tamen huiusmodi probatio suffragaretur † quia nihilominus hæc negatiua, quod de hoc non fuit facta mentio non probatur ex supplicatione permutationis, quæ 3 datur, † quia cum in beneficialibus detur multiplicatio titulorum, cap. post electionem, de concess. præbend. Cassad. dec. 3. nu. 8. de caus. poss. & prop. non probatur hæc negatiua, nisi coarctetur loco, scilicet factis diligentijs in registris, quod alia non adsit supplicatio. Cassad. decis. 5. super regul. quia eùm hæc producatur à parte, non excludit, quod non possit esse alia, in qua de ordinatione ad titulum dicti Archipresbiteratus mentio habeatur Cassad dec. vlt. numer. 6. de proc. Cresc. decis. 21. num. 4 de prob. † pluralitas enim 5 præsumitur contra illum qui probare tenetur. Ruin. cons. 46. num. 16. l. 4. & dixit Rota in causa Fertarien. prætentionum, 19. Decẽbris 1578. coram bo. me. Orio len.

Sed etiam ijs semotis, dom Amoraga adhuc tenetur probare, beneficium vacare ex persona Osorij, quia, cùm non decesserit in pacifica possessione triennali, ita vt possit iuuari allegatione Lapi 89. Cassad. dec. 2. in fine, de caus. possess. & propr. † plenè, & 6 concludenter tenetur probare ius ipsius Osorij, Ægid. dec. 112. Cassad. dec. 2. de caus. possess. & propr. Verall. dec. 92. l. 1. in manuscript. Rebuff. in titulo de subrog. numer. 15. & super concord. in tit. de mandat. apost. §. declarantes in verb. successores, circa finem, vers. insuper subrogatus. Et fuit dictum in causa Legionen. præstimoniorum 16. Ianuarij 1595. coram Illustrissimo Pamphilio.

Et denique si præfata omnia tollerentur, adhuc D. Moraga non posset obtinere, quia vt declarauit Congregatio Illustrissimorum interpretum Concilij in hac causa prædictum decretum concilij non habet locum, quando permutans assequutus est vigore permutationis, pacificam possessionem alterius beneficij ad sui congruam sustentationem sufficientis.

Albanen. Fideicommissi de Sabellis. Ven. 1. Decembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio non inducitur, nisi ex actibus proximis, ex quibus alia cõiectura sumi non possit.*

2 *An debita soluenda die determinata per testatorem, solui debeant ab herede fideicommissario, an verò à fideicommissario.*

3 *An ex actibus de quibus hoc nu. & nu. 1. 4. 5. & 6. inducta sit repudiatio, vel aditio.*

4 *Confessio procuratoris non nocet principali.*

6 *Actus non sunt interpretandi præter intentionem agentis.*

DECISIO CCCXVIII.

Domini persistenterunt in resolutis, scilicet non constare, Christophorum repudiasse hereditatem Honorij, quia de expressa repudiatione non constat; nec minus de tacita, cum non adsint actus proximi, & tales, vt ex eis alia coniectura sumi non possit, † 1 neque ibus dicta renunciatio non inducitur. Dec. cons. 402. num. 3. Paris. cons. 49. num. 40. vol. 3. Aym. cons. 257. numer. 4. vers. 8. si dicamus. Nam & si Christophorus intentauerit iudicium super repetitione debitorum Honorij, quæ pro portione hereditaria, tanquàm heres ab intestato vna cùm Ludouico soluerat, hoc

hoc de iure potuit facere, quia ceperto testamento, Ludouico erat scriptus hæres in proprietate, & Virginia mater in vsufructu, ipse verò Christoporus fideicommissarius conditionalis. Et licèt post dessam hereditatem adhuc prosequutus fuerit illud iudicium, tamen potuit credere, solutionem debitorum spectare ad Virginiam, & Ludouicum, ex quo illis testator præfixerat certum tempus pro dicta solutione debitorum. † Ex quo multi Doctores tenuerunt, fructus perceptos computari cum debitis testatoris solutis, quamuis contraria sententia sit verior, ex allegatis per Pereg. de fideicom. art. 35. num. 10. & seqq. Et huiusmodi intellectus suadetur ex ipsamet assertione Christophori in commissione, in qua dicit, quod causa pendebat in Rota super eo ad quem spectaret solutio debitorum. Nam si Christophorus habuisset animum repudiandi, non fuisset vsus his verbis, quia illo casu nullo pacto solutio debitorum ad ipsum spectare poterat. Et præfatum intellectum iunctis verbis, bene declarant alia verba commissionis, scilicèt repugnare, Ludouicum hæredem esse, & debita soluere nolle, quia si intelligantur secundum prædictum sensum Christophori, ex illis non oritur aliqua probabilis coniectura repudiationis.

3 Nec etiam ea eo potest induci repudiatio, ex quo Christophorus egit pro redditione rationis tutelæ contra Virginiam matrem, & filias Ludouici, vocando illas hæredes Honorij, quia hæc non subsistunt, nec releuant. Nam quoad Virginiam matrem, non adest difficultas, quod contra eam poterat absque alio scrupulo repudiationis agere, cum fuisset vna cum Honorio eius tutrix. Quo verò ad filias Ludouici, non egit contra ipsas vti heredes Honorij, nam etsi commiserit causam contra Virginiam, & heredes Honorij, vt auctor refert, fecisse citationem ad dicendum contra Commissionem contra Virginiam, & alios nominatos in Commissione, non apparet propterea dictam commissionem fuisse exequutam contra dd. filias Ludouici, vti heredes Honorij. † Et illa assertio in Commissione facta à procuratore, quatenus intellexit de filiabus Ludouici, non potuit præiudicare Christophoro, cum non esset de ce quæ in potestate ipsius procuratoris esset, Achil. dec. 4. de confess. Nec vsus commissionis operatur, quod Christophorus approbauerit filias Ludouici, vti heredes Honorij, cum ex prosequutis appareat contra ipsas egisse, vti heredes Ludouici, ex allegatis in causa Concben. Archipresbiteratus, 28. Ianuarij 1598. coram R. P. D. meo Decano.

5 Nec possunt inducere repudiationem aliæ citationes. Nam illa exequuta contra Alexandrum Fantinum, vti procuratorem heredum & Virginiæ, ad producendum libros rationis, & computorum, non suffragatur, non enim apparet, filias Ludouici fuisse citatas, vti heredes Honorij, & dicta citatio potuit fieri contra filias Ludouici, apud quem vti primum heredem, verisimiliter remanserunt dicti libri rationum, nec ius potest fieri in sequentibus verbis, (ad allegandum, & probandum, excipiendum, &c.) quia hæc possunt intelligi secundum subiectam materiam, scilicèt, ex qua causa non tenerentur exhibere, vel producere. Et alia citatio contra Virginiam, & filias Ludouici, ad reddendum rationem, & aliæ ad videndum relaxari mandatum, minus iuuant, quia apparet, contra dictas filias fuisse factas pro omni iure suo, & interesse, ex quo mandatum solum fuit relaxatum contra Virginiam, & tamen Christophorus non reclamauit. Non enim verisimile est, quod si voluisset agere contra filias Ludouici, vti heredes Honorij non reclamasset, sua enim intererat, cum plures haberet personas obligatas, habere etiam illas condemnatas. † Et propterea isti actus non sunt interpretandi præter intentionem ipsius Christophori, l. Lucius, §. Imperatores, ff. ad municipalem l. non omnis, ff. si cert. pet.

Quantum attinet ad testes nouiter examinatos, ex quibus prætenditur, repudiationem probari. Secundus & quartus deponunt de auditu, alij duo, & præcipuè quintus, deponit in verisimilia, bis enim alloquutus fuit Christophorum, & ab eo vtraque vice audiuit hæc verba, (voglio non esser herede,) quia depositione, & verbis, & qualitate testis consideratis, apparet, quanta fides ei sit adhibenda. Et cessat omnis difficultas, quia depositiones istorum testium, bene etiam possunt adaptari, vt verba Christophori sint intelligenda ad effectum, vt creditores, qui petebant debita sibi solui, agerent contra Virginiam heredem vsufructuariam, ad quam solutio debitorum spectabat, iuxta dispositionem testatoris, vt suprà dictum est.

Taurinen. Decimarum. Lunæ 4. Nouembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Sufficit citare vnum ex procuratoribus constitutis cum clausula* IN SOLIDVM, ITA VT NON SIT MELIOR CONDITIO OCCVPANTIS.

2 *Mandatum restrictum ad vnam instantiam non extēditur ad aliā, cum sit stricti iuris, nisi adsint verba apta nata comprehendere alias instantias.*

3 *Clausula ad* PROVOCANDVM, *operatur, vt procurator possit appellare, & appellationem prosequi.*

4 *Clausula,* RELEVANS, *&c. habet vim fideiussionis de iudicatum soluendo, tam in prima, quàm in alijs instantijs, & nu. 6.*

5 *Qui vult consequens, per necesse etiam vult antecedens.*

6 *Procurator dominus litis effectus durat in quacūque instantia, si in eius mandato adsit clausula,* RELEVANS, *&c. licèt regulariter expiret, lata sētentia.*

7 *Omissio citationis ad dicendum contra commissionē, vitiat sententiam, itaut citatio in terminis substātialibus non sufficiat.*

8 *Limita, vt citatio in terminis substantialibus sufficiat, quando in secunda instantia non fuerunt facta noua acta, aut nihil fuit de nouo productum.*

9 *Limita, vt etiamsi acta de nouo fuisse nt facta, non inde sequitur nullitas sententiæ, sed iniustitia.*

DECISIO CCCXIX.

Fvit resolutum, sententiam Rotalem vltimo loco latam esse validam, quia cùm fuisset constituti procuratores Ioannes, Stephanus, & Cæsar cum clausula, (in solidum, ita vt melior non sit conditio occupantis,) sufficit, cæsarem fuisse citatum, capit. si duo, de proc. in 6. Cresc. dec. 16. de procur. Et fuit pluries resolutum. 1

2 Neque officit, quod mandatum videatur restrictum ad causam appellationis introductum coram subrogato Reuerendissimi Pacen. Et propterea non potuisse vlterius agi cum dicto procuratore, quia mandatum est stricti iuris, c. qui ad agendum, de procur. l. 6. Et

l.6. Et in terminis est decisio Veral. 284. num. 2. par. 3. Quia per Dominos fuit responsum, sufficere, quòd in mandato adsint verba apta nata comprehendere sequentes instantias, vt fuit resolutum in causa Tirason. Canonicatus, 28 Ianu. 1575. coram bo. me. Episcopo Lauretano. In mandato autem de quo agitur, adest clausula, (ad prouocandum,) & alia clausula 3 (releuans, &c.) † quæ clausula (ad prouocandum) secundum opinionem Papaz. ad dec. 9 nu. 6. de procur. in nou. operatur, non solum, vt procurator possit appellare, sed etiam appellationem prosequi. Cuius opinio videtur hic de plano procedere, stante alia clau- 4 sula, (releuans, &c.) † quę clausula in mandato procuratoris apposita habet vim fideiussionis de iudicatum soluendo. Specul. in tit. de satisd. §. expedito, num. 2. Vitalin. in Clem. 1. nume. 48. & 49. de procur. Et fuit dictum in causa Reatina Castri portæ, 5. Nouembris 1586. coram bo. me. Orano. Et hæc satisdatio non tantum intelligitur data in instantia pendente coram dicto subrogato Pacen. sed etiam in alijs instantijs; secundùm opinionem æquiorem, quam Rota seruat vt per Castren. in l. eum apud, num. 1. vers. ego habui istum casum, ff. de iudic. solui. Aegid. dec 353. Veral. dec. 67. l. 2. in manuscr. Cæs. de Grais. dec. 2. nu. 7. de locat. Cott. decis. 4. Et hanc etiam sequitur Parlamentum Burdegalen. vt per Boer. dec. 315. num. 1 Et consilium Neapolitanum, vt per Vinc. de Franc. dec. 320. par. 2. Et Senatus Parisien. vt testatur Thesaur. dec. 202. num. 5. qui iuribus contrarijs bene respondit. Vnde si satisdedit pro procuratore in quacumque instantia, per necessarium antecedens, voluit pariter in prima in- 5 stantia esse procuratorem, ex regula † quòd qui vult consequens, per necesse vult etiam antecedens, l. illud, ff. de acquirend. hereditat. l. ad rem mobilem ff. de procurator. cum vulgaribus; stante maximè dicta clausula (ad prouocandum,) quæ magis vide- 6 tur declarare mentem constituentis. † Et per hoc monuum Rota in causa Reatina dixit, mandatum procuratoris domini litis effecti durare in quacumque instantia licèt regulariter lata sententia, expiret, quia dicitur dominus instantiæ. Achil. decis. 13. de procur.

Alia nullitas deducta contra sententiam in nùs e- 8 tiam placuit Dominis, † quia etsi pars non fuerit citata ad dicendum contra commissionem, prout requiritur, itaut nec sufficiat citatio in terminis substantialibus, vt fuit resolutum in causa Bracharen. de Garsei, 27. Nouembris 1600. coram R.P.D. meo Sacrato, tamen posteà eadem decisio 19. Nouembris 1603. in eadem causa corā eodem fuit declarata, vt sufficiat citatio in terminis substantialibus, quando nihil fuit productum de nouo, & noua acta non fuerunt facta in causa appellationis, sed antiqua tantum producta, quia eorum productio conualidatur per citationem in terminis substantialibus ad dicendum contra, prout 9 fuit factum in casu isto. † Et bene etiā applicatur alia limitatio, quatenus acta de nouo fuissent facta, quòd licet non sustinerentur, non inde sequeretur nullitas sententiæ, sed iniustitia, quia non iustificatur ex actis; Quæ iniustitia non potest considerari, quando quis habet dispositionem iuris communis pro se, vt etiam in casu isto, quia parochus qui agit ad decimas, habet dispositionem iuris ad sui fauorem, cap. cum contingat, de decimis.

Asculana Pecuniaria. Lunæ 11. Decembris 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Obligatus dare fideiussores, probare debet, fideiussores esse idoneos.*

2 *Exceptio non adimplementi est suspensiua, & limitatiua, donec impleatur.*

3 *Emptor possidēs rem, & pretium, tenetur ad fructus recompensatiuos, etiam quòd venditor non adimpleuerit ex parte sua, nu. 4.*

5 *Fideiussor pro pretio, tenetur ad fructus recompensatiuos.*

D E C I S I O CCCXX.

Cum præsupposito, quòd fideiussor de euictione datus per Ruceiarellos venditores sit idoneus, † ad quos onus hoc probandi spectat, l. si verò, §. 1 qui pro rei, ff qui satisd. cog. Et quòd Antonina vxor, & Guidius filius Capitanei Theodori, quorum nomine ipse emit, ratificauerint emptionem, fuit resolutum, ipsos à die datæ fideiussionis teneri ad soluendum fructus census, quem pro parte pretij in se soluendum susceperunt, nec non ad solutionem terminorum pretij, ita vt incipiant maturari post dictam fideiussionem, iuxta tenorem instrumenti. † Exceptio enim non adimplementi, est suspen- 2 siua, & limitatiua solùm, donec adimpleatur. Alex. cons. 27. num. 2. lib. 1. Bellon cons. 25. nu. 3. & sequen. Menoch. de arb. iu. quæst. 16. nu. 6. lib. 1. Et fuit dictum in causa Britonorien. pecuniaria 11. Februarij 1605. & 23. Iunij huius anni, coram R.P.D. meo Ottembergo.

Insuper tenetur ad fructus recōpensatiuos, ex æqui- 3 tate, l. curabit, C. de act. empt. pro dicto censu, vsque ab initio contractus, quia circa censum non fuit data aliqua dilatio ad soluendum, sed solùm conuentum, quòd emptores non tenerentur ad fructus, donec fideiussor de euictione daretur. Quo verò ad terminos pretij, cùm esset data dilatio ad soluendum, pro tempore quo illa durauit aliqui fructus non debentur, secus tamen postquam solutio retardabatur, ex quo fideiussor de euictione non dabatur. Regulæ enim sunt claræ, quòd licèt venditor non adimpleat, si tamen rē tradiderit, teneatur emptor ad fructus recompensatiuos. Bald. in l. 2. num. 7. Castr. num. 1. C. de vsur. Dec. cons. 119. col. 3. vers. 6. adduci potest, & col. vlt. vers. 5. non obstat. Paris. con. 6. nu. 29. & seq l. 1. Alex. cons. 147. num. 3. l. 5. Soci. sen. cons. 176. col. 2. nume. 7. l. 2. Cagnol. in d. l. curabit, numer. 31. Couar. var. resol. l. 3. cap. 4. num. 6. vers. 12. non tamen pro ea parte pretij circa quam fuit data dilatio ad soluendum. Soci. sen. d. cons. 176. col. vlt. sub num. 11. l. 2. & cons. 103. num. 26. & cons. 130. num. 5. & seqq. l. 4. Dec. cons. 119. num. 3. vsq; ad finem, Rub. cons. 88. Cagnol. in d. l. curabit, num. 54. Couar. vbi supra nu. 5. in princ.

Quantum verò attinet ad Capitaneum Theodo- 5 rum, qui emit nomine vxoris, & filij, fuit resolutum, teneri eum ad pretium tantum, pro quo fideiussit, & non ad fructus recompensatiuos. l. fideiussores magistratuum, §. pro Aurelio, ff. de fideiuss.

An autem Capitaneus Theodorus teneatur ad dictos fructus quasi egerit nomine simulato vxoris, & filij, & tanquam ille ad cuius manus bona peruenerunt

Domini dixerunt, non esse præsentis inspectionis. Et ita fuit resolutum solis Mucchiarellis informantibus.

Romana, seu Anagnina Cambiorum Lunæ 11. Decembris 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Rota non attendit aliorum sententias nisi iustificentur ex actis.*

2 *Confessio facta ad alium finem, & inter alios, non probat, maxime si facta sit incidenter.*

D E C I S I O CCCXXI.

Domini resoluerunt non constare de credito, ad effectum quod cambia debeantur, quia eum dicatur de eo apparere ex sententia AC. iusticie, quòd dicta sententia non iust ficetur ex actis. † Rota enim non attendit aliorum sententias, nisi sint iustificatæ. Put. dec. 401. l. 1. Chisllanen. dec. 179. † Nec etiam heredes possunt iuuari ex confessione facta in precibus, quia fuit facta ad alium finem, & inter alios, & propterea non præiudicat. Alcia. in l. 1 §. si quis ita ad finem, in 2. lect. tom. 4. ff. de verb. oblig. Et eo magis cùm fuerit facta incidenter, & accessoriè, non autem principaliter, & propter se, quo casu non præiudicat ad alium effectum. Abb. in cap. ut si clerici, in princ. num. 6. de iudic. Dec. consil. 310. num. 4. & 5. Parisi. consi. 59. num. 17. l. 4.

Non obstat quòd non adsit iurisdictio, ut cognoscatur super dicto credito, quia clausulæ commissionis sunt amplissimæ. Et cessat difficultas, cùm non possit cognosci an cambia debeantur, nisi priùs constet de credito quod negatur.

Portugallen. Pensionis. Ven. 15. Decembris 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Executor debet esse certus de sua iurisdictione.*

2 *Notario creditur in pertinentibus ad suum officium, & eius de quibus ipse primò fuit rogatus, magis illi creditur quam alteri notario posteà contrarium attestanti.*

3 *Translatio pensionis vigore priuilegij militis Lauretani, potest fieri coram notario, qui requiritur ad effectum probationis, non vt tanquam executor antiquam possessionem casset, & nouam reseruet, n. 4.*

5 *Actum vno modo faciens, non alio modo facturus, non potest aliam viam eligere.*

6 *Actum faciens, intelligitur facere eo modo quo melius fieri potuit.*

7 *Fides parochi attestantis, quem fuisse excommunicatum, non probat esse excommunicatum.*

8 *Acta notarij publicè non excommunicati sustinentur ratione publici officij.*

9 *In summis, & specialibus vtile per inutile non vitiatur.*

D E C I S I O CCCXXII.

Opponebatur contra decisionem in hac causa factam pro validitate translationis pensionis. Primo quod executor electus ad hunc actum non fuit certus de sua iurisdictione, † prout requiritur. Rot. decil. 19. & 21. de concess. præbend. in nou. Crescent. dec. 13. ad mat. Non enim fuerunt exhibitæ litteræ originales reseruationis pensionis, & creationis militis Lauretani, & priuilegiorum huiusmodi militum circa facultatem transferendi. Hæc motiuum visum fuit Dominis non subsistere, † quia quoàd litteras reseruationis, & creationis militis Lauretani, notarius, cui creditur, Put. dec. 475. l. 2. testatur fuisse exhibitas, vt in process. fol. 66. & 67. Nec parum refert quod notarius compulsoriæ dicat in compulsatione (quoniam transumpsit) quia hoc non tollit assertionem notarij translationis, & apparet, verè hunc fuisse eundem notarium compulsoriæ, quia notarius actuarius qui fecit primum processum, subdit, prout legitur in processu compulsato in instrumento, quod extraxit a proprijs originalibus. Et quantùm ad priuilegia Militum Lauretanorum, licèt materia reddatur dubia, quia notarius testatur, fuisse productam Bullam creationis in Militem, in qua adsunt priuilegia &c. quæ tamen non leguntur in supplicatione, quæ habetur in actis, quæ tunc sufficiebat, cum haberet clausulam, quòd sola signatura sufficiat, tamen, quicquid sit, an fuerint exhibita priuilegia, adhuc nihilominùs dixerunt Domini, translationem sustineri, † quia cum translatio vigore priuilegiorum possit fieri etiam coram uno notario, vt fuit latè deductum in causa Lucana pensionis, 17. Febr. 1593. coram bon. mem. Orano, non fuit necessaria exhibitio priuilegiorum, † quia interuentus notarij desideratur ad effectum probationis, non ad effectum, vt tanquam executor antiquam possessionem casset, & nouam reseruet. Put. decil. 344. l. 2. Et fuit dictum in allegata causa Lucana.

Non obstat, quòd pensionarius elegit viam executoris, & non viam notarij. Vnde videtur intrare regula (quod pot unum, non alium &c.) quia regula procedit, quando quis ita intendit facere, & non aliàs, quod secùs est in casu isto, quia cùm translatio pensionis penderet ex voluntate pensionarij, † dicendum est, transtulisse eo iure quo melius facere potuit, l. 3. ff. de testam. milit. vbi miles licèt incipiat testari iuxta ius commune, per hoc tamen non videtur renunciare suo priuilegio militis. Et in nostris terminis est elegans decil. Put. supradict. 344. l. 2. digna quæ videatur, & censuit Rota in dicta decil. Lucana coràm Orano.

Secundò opponebatur, quòd notarius qui de translatione fuit rogatus, erat tunc excommunicatus, sed neque ista nullitas placuit, quia hoc probatur ex fide coadiutoris Parochi, † quæ cum sit de actu de præterito, non probat. Aegid. decil. 61. Et si huiusmodi probationibus adhibenda esset fides, tamen contrarium constat ex alia attestatione, nempè quod de anno, quo fuit rogatus de translatione, Sacramentalem confessionem fecit, & Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum percepit, & fuit absolutus. † Vltra quòd cùm non appareat fuisse notoriè, & publicè excommunicatum, sustinentur gesta ratione publici officij, vt fuit dictum in causa Iaen. Archidiaconatus, 13. Iunij 1601. coram Illustrissimo Pamphilio, & in causa Burgen. Canonicatus. 17. Octobris 1586. coram bo. me. Gypsio.

Tertia & vltima nullitas similiter non placuit, scilicet priuilegia loqui de pensionibus non excedentibus medietatem fructuum, & propterea debuisse priùs iustificari istam qualitatem, quod pensio non excederent medietatē quia fuit responsum, ex scentra apparere contrarium; nam qualitas ista fuit apposita respectu translationis, ex quo facultas datur militibus trans-

transferendi pensionem, non tamen summam 300. ducatorum, nec medietatem fructuum excedentium, & propterea si titularis praetendit, pensionem translatam excedere medietatem, tenetur probare, & hoc probato non releuaret ad effectum nullitatis translationis, sed tantùm ad effectum reductionis pensionis, 9 † quia in summis, vel speciebus, vtile per inutile non vitiatur vt fuit in nostris terminis dictum in allegata Lucana, coram bo. me. Orano.

Calaguritana Iurisprouidendi. Lunae 18. Nouembris 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Iurisdictio expirat lata sententia. Quòd si sunt plura capita, & sententia lata sit super vno capite, non expirat quoàd alia nisi dictum sit quòd simul & semel causa terminaretur, num. 2.*

D E C I S I O CCCXXIII.

IN hoc articulo, an esset consumpta iurisdictio in casu de quo agitur, scilicèt, vt vigore Commissionis, & appellationum à sententia Reuerendissimi Seraphini non possem cognoscere super subreptione Breuis Clem. 8. dati sub die 4. Maij 1592. Domini fuerunt varij. Nam ex quo vigore dictae commissionis Clem. 8. de anno 1598. (esse exequendum) hac pronunciatione videbatur aliquibus iurisdictionem fuisse con- 1 sumptam, † quia regula est, quòd lata sententia iurisdictio expirat, l. Iudex posteaquàm, ff. de re iudi. Rot. dec. 16. de re iud. in nou.

Huic motiuo ab alijs respondebatur, conclusionem esse veram, sed non applicari, quia causa principalis quae pendebat coram Illustrissimo Seraphino erat super obreptione Motus Proprij Sixti V. quem ipse pronunciauit subreptitium, & [illegible] lite etiam ipso pendente, superuenerunt dicta Breuia clementis, quae coram eo fuerunt producta. Vnde cùm vigore Commissionis appellationis, bo. me. Litta pronunciauerit solum super executione dicti Breuia de anno 1598. 2 apparet, non fuisse consumptam iurisdictionem, † cùm capitula sint diuersa, & dictum non sit, quòd simul & semel causa terminetur. Abb. in cap. cum G. & A. num. 9. & in cap. cùm inter, nu. 23. & 24. de re iudic. & bene in cons. 97. in princ. & nu. 1. l. 1.

Ex quibus visum fuit, partes iterum esse audiendas post Reges.

Narnien. Confinium Lunae 18. Decembris 1606.

S V M M A R I V M.

1 *Testes de Vniuersitate regulariter non repelluntur, & nu. 6. nisi habeant interesse, nu. 2. & 3.*

4 *Si pascua venduntur, & pretium in archa communi reponitur, agitur de interesse Vniuersitatis, non singulorum.*

5 *Quis esse non potest simul actor, & testis.*

D E C I S I O CCCXXIV.

VIsum fuit Dominis, testes Communitatis Narniae in Rota examinatos, non esse idoneos testes quia omnes sunt de Vniuersitate, † quia licèt regula- 1 riter non repellantur, c. insuper de testibus, vbi Abb. & Fel. num. 2. † tamen regula non procedit, quando 2 habent interesse. Lanfranc. de testibus, nu. 73. Osasch. qui alios refert, dec. 99. numero 39. Menoc. de arbitr. cas. 106. num. 13. l. 2. Chiffanen. decis. 189. Hoc interesse autem satis probatur, ex quo testes iuxtà lx. deponunt, quòd a mense Aprilis vsque ad mensem Septembris pascere possent in loco controuerso eorum propria animalia. † Clarum enim est quòd quando agitur de pa- 3 scuis, propter interesse singulorum testes Vniuersitatis non sunt idonei, Ang. in l. omnibus, nu. 2. vers. aut respicit singulos, C. de testib. Castr. ibidem num. 2. Vers. & per praedicta patet. Lanfranch. loco praecit. num. 73. qui de cõmuni. Osasch. & Menoch. in locis praealleg. Afflict. dec. 400. post numer. 5. Conar. pract. quaest. cap. 18. num. 4. Vers. 4. iudices, Rol. qui de communi, cons. 72. nu. 13. & seq. l. 2.

Neque facit, quòd hic agitur super finibus, non super paleuis, nec ex victoria finium resultat victoria pascuorum, cùm Communitas Narniae possit habere seruitutem in territorio alieno; quia aliàs hoc erat motiuum Collisipionens. Et Rota respondit ad instantiam Narnienfium, hoc non applicari in nostro casu; nam controuersia super territorio ex eo orta fuit, quia Narnienses praetendebant paleua super bonis particularium existentibus in suo territorio, quare ex victoria finium resultat victoria pascuorum; & sic interest testium: quia possunt praedicto tempore pascere in loco controuerso.

Non obstat, quòd quando pascua venduntur, & 4 pretium in archa communi reponitur, agitur de interesse Vniuersitatis non singulorum. Iacobin. de sancto Georgio, in l. nullus, nu. 8. vers. deinde si esset quaestio, ff. de testibus, quia quoàd tempus quo testes possunt pascere sua animalia, hoc non facit communitas. Nec releuat dicere, quòd potest facere, quia attẽdendũ est, quod faceret de tempore examinis testium, ita vt videatur, quod consistat in animo ipsius testis.

Minùs obstat, quod aliqui ex istis testibus non habent animalia, quia hoc interesse non consistit simpliciter in ipso actu pascendi, sed in iure, vel facultate pascendi, & ideò vt testes non admittantur sufficit, quòd consideretur interesse ex ipso iure pascendi.

Pariter dixerunt, repellendos illos testes quia interuenerunt in mandato, quia non solùm fuit datum nomine Communitatis, sed etiam proprio nomine singulorũ, ibi (proprijs nominibus, & nomine & vice Communitatis,) & regulae sunt clarę, † quòd quis 5 non potest esse actor & testis. Et fuit resolutum in hac causa 15. Martij 1604. contra Collisipionenses.

Quoad testes Collisipionen. visum fuit Dominis, 6 illos qui non interuenerunt in mandato, & qui non habent bona in loco controuerso, esse idoneos testes, etiã quòd aliqui sint de Vniuersitate, quis, vt dictum est, testes de Vniuersitate admittuntur, & sunt idonei, si non habent interesse.

Nec facit, quòd aliqui ex testibus Narnien. deponant, quòd viderunt illos pascere in loco controuerso praedicto aestiuo tempore, quia hanc praetensionem non habent Collisipionenses, nec illi testes distinguunt, an habuerit pascua de iure vel de facto.

Imò alij testes Narnienses, vt dictum est, dicunt, quod ipsi soli, & non Collisipionenses possunt aestiuo tempore pascere.

Aquilana beneficij. Lunæ 18. Decembris 1606.

SVMMARIVM.

1 Possessio instrumentalis, alio non existente in possessione, est manutenibilis, etiamsi capta sit per procuratorem speciale mandatum habente, num. 2.
3 Possessio posterior præsumitur clandestina, nec est manutenibilis, etiamsi adsit perceptio fructuum.

DECISIO CCCXXV.

1 Domini dixerunt, D. Francisco dandum esse mandatum de manutenendo, quia constat de eius possessione anteriori, quæ licet instrumentalis, alio nõ existente in possessione, est manutenibilis, iuxta stylum Rotæ.

2 Neque officit, quod sit capta per procuratorem, quia cum sit specialiter constitutus ad capiendum dictam possessionem, sufficit, quia est satisfactum regulæ, quod in beneficialibus requiritur speciale mandatum.

3 Minùs facit possessio Hieronymi, quia cùm sit posterior, præsumitur clandestina, & vitiosa. Vnde non est manutenibilis, etiam quòd esset cum perceptione fructuum, vt reprobato Couar. sæpè firmauit Rota.

Ex quibus meritò Hieronymus agnoscens bonam fidem, cessit dubio.

Maioricen. Pensionis. Vener. 12. Ianuarij, 1607.

SVMMARIVM.

1 Clausula, SINE RETARDATIONE PENSIONIS, operatur vt validè procedi non possit in causa, nisi prius pensio soluta sit.
2 Depositum non integrum non suffragatur.
3 De liquido ad illiquidum non fit compensatio.
4 Procurator sine mandato speciali, non potest domino preiudicare.

DECISIO CCCXXVI.

Cvm de mense Iulij 1601. Iosephus Mas obtinuerit ab A.C. declaratoriam contra Ioannem Sansalonium, ob non solutionem quatuor terminorum annuæ pensionis ducatorum 40. quam declaratoriã nũ iam prætendebat Ioannes, ex quo tantum tunc esset debitor trium terminorum, quia licèt pensio fuit reseruata de mense Iulij 1599. tamen solùm habuit possessionem parochialis de mense Martij 1600. Et proptereà cùm causa fuisset commissa in Rota cum clausula (sine retardatione solutionis pensionis,) ideò antequam cognosceretur super validitate dictarum censurarum, visum fuit Dominis, esse agendum. An constaret de integrâ solutione pensionis, stante dicta

3 clausula, [sine retardatione solutionis, &c.] † Quæ operatur, vt validè minimè procedi possit, nisi prius soluta pensione. Put. dec. 22. de pon. Cas. de Grass. dec. 8. nu. 1. de re iud. Paris. cons. 94. num. 12. lib. 4. Et fuit pluries resolutum. Vnde proposito dubio, vtraque parte informante, Rota censuit, non constare de integra solutione pensionis, nam quicquid sit de primo termino, Iosephus fatetur, se esse debitorem trium terminorum, vt in deposito lib. 124. facto in partibus, asserendo ad residuum trium terminorum non teneri, ex quo illud expendit in expeditione Bullarum,

2 † quod depositum, cum non sit integrum, non suffragatur. Cor. iun. cons. 28. numer. 13. late Tiraq. de retract. conuent. §. 4. glos. 6. numer. 23. & seqq. Nec exceptio, quod residuum expenderit in expeditione Bulla-

3 rum, ei suffragatur, † cum de liquido ad illiquidum non detur compensatio, §. in bonæ fidei, inst. de act.

4 Neque facit, quod procurator Iosephi exegerit dictum depositum pro residuo, † quia cum non haberet mandatum speciale, non potuit præiudicare Iosepho. Franciscus Aret. cons. 4. nu. 3 Fed. de Sen. cons. 53. Bald. cons. 131. lib. 3.

Nazarena Pensionis. Lunæ 15. Ianuarij 1607.

SVMMARIVM.

1 Pensio solui in festo S. Ioannis, & in die Natiuitatis, gratia commodioris solutionis.
2 Pensio solui debet pro rata fructuum, & non pro rata temporis.
3 Successor qui non habuit fructus, non tenetur ad integram solutionem pensionis decursæ, non solutæ, nisi prius factis diligentijs.
4 Hæres non tenetur ad solutionem pensionis decursæ post obitum, etiam si aliquod receperit a Camera, nisi in subsidium.
5 Gratia Principis intelligitur sine præiudicio tertij.

DECISIO CCCXXVII.

Dvbitaui, quis teneretur ad solutionem pensionis scilicèt termini Natiuitatis Domini 1604. Et cum pensio antiquitus fuerit reseruata die 13. Iunij soluenda in die Natiuitatis, & festo sancti Ioannis, clarum est, quod annus terminatur in alio mense Iunij sequen-

1 tis, † licet, gratia commodioris solutionis, pensio sit distributa in duobus terminis. Put. dec. 189. numer. 2. in fin. lib. 2. Et fuit dictum in causa Romana pensionis 27. Iunij 1598. coram R. P. D. meo Decano, & in causa Neritonen. pensionis 20. Nouembris præteriti, coram R. P. D. meo Sacrato. Vnde cum Archiepiscopus obierit de mense Octobris, & postmodum fuit prouisus Illustrissimus Dominus Cardinalis Barberinus, clarum est, quod solutio dicti termini spectat ad Cameram, & ad Illustrissimum D. Cardinalem, pro rata fructuum quos percepit, a die suæ prouisionis, vsque ad diem 13. Iunij, quo annus completur, vt in simili fuit consideratum in dicta causa Neritonen.

2 † Pensio enim debet solui pro ratâ fructuum, & non pro ratâ temporis, secundum opinionem quam Rota seruat. Gabr. cons. 191. num. 13. & seqq. vol. 2. Et fuit dictum in causa Fanen. pensionis, 19. Iunij 1575. corã fel. rec. mem. Clemente 8. & in causa Cæsaraugustana pensionis 13. Aprilis 1597, coram Illustrissimo D. M. Cardinali Pamphilio.

Sed difficultas hodie consistit in eo, quod iam Illustrissimus Cardinalis soluit dictum terminum, sed vult retinere in manibus sequentes terminos. Quod non posse fieri censuerunt Domini, quia licet Rota nonquam voluerit admittere illam conclusionem,

3 † quod successor qui non habuit fructus teneatur ad integram pensionem, vt per Cassad.decis.4.numer.3. de locat. Cresc.decis. 3. de solut Put.decis. 189.numer. 2. libr.2.nisi priùs fructus diligentijs contra illum qui fructus percepit, vt in causa Hispalen. pensionis 16. Decembris 1577. & 22. Ianuarij 1578. coram Illustrissimo Blanchetto, & in causa Barbastren. pens. 19. Aprilis 1602.coram R.P.D. meo Lancellotto,tamen stylus Rotæ procedit ex quadam æquitate, quæ cessat,ex quo Illustrissimus Dominus Cardinalis iam soluit.

4 Neque est verùm, quod pensionarius debet agere etiam contra hæredem Archiepiscopi institutum in re certa, vigore facultatum Archiepiscopo concessarum à summis Pontificibus, quia cùm hæres receperit certam summam à Camera,mediante facultate testandi concessa à Principe,non potest super ista summa molestari. Vita l.in Clem.3. numer.46. de decimis. Cresc decis.3. numer.4. de solut. maxim: cum hoc esset ex liberalitate Principis, l. omnes,l. benè à Zenone, C. de quadrien. præscript. licèt verum sit, quod si id quod remansit Cameræ, & quod percepit Illustrissimus Cardinalis in dicto anno, non sufficeret pro satisfactione pensionarij, posset agere etiam con-
5 tra hæredem,† quia gratia Principis esset intelligenda sine præiudicio tertij, gloss.in cap. olim, vbi Abb. numer.7.de verb.signif. Ias.in l.beneficium, nu.20.de const.princ. & in terminis l.benè à Zenone dicit Pereg.de iure fisci lib.6.tit.4.num. 18. & seqq. Et fuit dictum in causa Neritonen. pensionis 1. Iulij 1605.& 16. Ianuarij 1606.coram R.P.D.meo Decano.

Caurien.Pensionis.Lunæ 15.Ianuarij 1607.

S V M M A R I V M

1 *Taciturnitas eorum,quibus expressis gratiam Papa non concessisset, vitiat gratiam.*

2 *Taciturnitas circa id quod si fuisset expressum iuxta communem stylum Principis,vel cursum Cancellariæ,gratia non fuisset concessa, vitiat gratiam.*

3 *Si quis impetrat præbendam, & taceat, illi esse annexum officium pœnitentiariæ, per illam taciturnitatem non vitiatur gratia.*

4 *Literæ pensionis regulantur secundum literas beneficiales.*

5 *Prębendatus pœnitentiarius non dicitur habere curam animarum,nisi concurrat parochia.*

6 *Non omnis taciturnitas, quæ facit impetrationem beneficij subreptitiam, facit etiam pensionem subreptitiam.*

7 *Vnio extinctiua facit cessare titulum, aliàs secùs.*

D E C I S I O CCCXXVIII.

FVit resolutum, reseruationem pensionis fuisse validam,quia in ea interuenerit Papæ voluntas, quæ cum de potestate non sit dubitandum, sufficit ad cuiuscumque actus perfectionem, cap. cum super,de off. deleg. Nec ex eo voluntas Papæ iustificari potest,quod non fuit narratum, præbendam super qua pensio reseruata fuit, habere annexum officium Penitentiariæ, quia licet omnes expressiones, quę faciliùs mouent Papam ad concedendum, vitient gratiam, ex quo literæ habent tacitam conditionem,(si preces Veritate nitantur) secus tamen est, in taciturnitate,quia non omnia tacita vitiant gratiam, † sed ea solùm,de quibus iu- 1
re est certum, quod eis expressis Papa nullatenus gratiam concessisset, Rota decis.32.num.5.de rescr.in nouo.quæ est etiam apud Ægid. dec.697.nu.4. post medium, vers. 3. principaliter,Calderin.cons.6.ante finem,vers.per prædicta,de præbend.Mohed.dec.7. de rescr.Felyn.in cap.postulasti,numer. 1.col. 4.in fi.vers. declara etiam notabiliter,eodem tit.† Vel etiam ea ta- 2
citurnitas gratiam vitiat,quæ est circa id quod si fuisset expressum iuxta communem stylum Principis, vel cursum Cancellarię,gratia non fuisset concessa, & proptereà attenditur probabilis coniectura, vel communis vsus aliarum literarum per Principem concessarum, vel solitarum concedi,Felyn.in cap. super literis numer.8.vers.1.reg.de rescr.Lapus allegat. 89. nu.6. idem Felyn.in c.in nostra, num. 19.de rescript. Cassad. dec.12. numer.14.de præben.Et fuit dictum in causa Caputaquen. iurispatr.10.Maij 1600. coram R.P.D. meo Iusto.†Hic autem,licèt non fuisset facta mentio, 3
quod præbenda haberet officium Pœnitentiariæ annexum,tamen gratia non vitiatur,quia neque de iure habetur,neque de stylo seruatur, quod talis expressio vitiet gratiam. Non enim iuuat titularem, quod cum officium Pœnitentiariæ administret sacramentum Pœnitentiæ,videtur habere curam animarum, & proptereà in reseruatione pensionis erat facienda mentio de dicta cura.Quod comprobatur, quia sicuti impetratio præbendæ pœnitentialis ea qualitate tacita non suffragaretur, ita nec impetratio pensionis,† cum literę pen- 4
sionis debeant regulari secundum literas beneficiales. Greg. de pens.quæst.vlt.numer.13.† Quia non est ve- 5
rum,quod ex quo Pœnitentiarius exercet hoc sacramentum,habeat curam animarum, nisi cum hoc concurrat Parochia,& per Sarnen.in reg.de idiomate, quæst.11.col.3. circ.med.vers.ex quibus etiam,& per glos.in Clem. dudum,in verb.impediant, de sepultur. vbi dicit, quod licèt Fratres Prædicatores,& Minores ex priuilegio dictæ constitutionis, & Clem.exiui exercere possint ea quæ sunt fori pœnitentialis, non tamen per hoc censentur Curati. Et licèt sit verum, quod literæ Pœnit. debeant regulari secundum literas beneficiales, tamen hoc intelligendum est secundum substriptā materiam pensionis,ita vt taciturnitas aliquando faciat pensionem subreptitiam, † sed non quod om- 6
nis taciturnitas quæ facit impetrationem beneficij subreptitiam, faciat etiam pensionem supreptitiam,cum titulus & pensio,quoad naturam,& alia, longè inter se differant.

Non obstat quod dicitur, in omnem euentum pensionem non sustineri,ex quo cum officium Pœnitentiariæ sit annexum præbendæ,† vnio facit cessare titu- 7
lum. Rot.decis. 11.de reb.Ecclesię non alie.in ant. Et proptereà pensio reseruata super Canonicatu non substinetur, quia fuit responsum, hanc non esse vnionem extinctiuam tituli Canonicatus, qui adhuc remanet, & dicitur Canonicatus Pœnitentiariæ; sed potius videri quoddam onus annexum, & vnitum Canonicatui.

Romana de Carauagijs. Vener.19. Ianuarij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Nouatio inducitur per concordiam,etiamsi non adsit clausula* SINE PRAEIVDICIO IVRIVM,*quando instrumenta se inuicem non compatiuntur,n.8. & extinguet pręcedentem obligationē,n.2. Nisi actū*

sit, vt in euentum non adimplementi recedatur à contractu, nu. 5.

3 *Non adimplens instrumentum, illo vti non potest, Quod non procedit in contractibus nominatis.*

4 *Contractus nominati per non adimplementū non rescinduntur, sed agitur ad implementum.*

6 *Clausula* SINE PRAEIVDICIO IVRIVM, *apposita in concordia, operatur, vt concordia non obseruata, possit rediri ad primæua iura postquàm actum est pro adimplemento, & non fuit adimpletum.*

7 *Duę specialitates circa idem non præsumuntur.*

DECISIO CCCXXIX.

FVit resolutum, Carauagios non posse rediro ad instrumentum obligationis sub die 10. Martij 1595. Nam cùm fuerit posteà per Mangiolis facta concordia cum toto corpore creditorum, in qua interuenerunt Carauagij, quæ non se compatitur cum 1 primo instrumento, nec potest simul stare; fuit inter ipsos inducta nouatio. Bald. in l. fin. numer. 1. C. de nouat. & cons. 318. numer. 4. vol. 1. Gabr. cons. 81. nu. 3. vol. 1. Ant. Gabr. de nouat. conc. 1. num. 60. & seq. Et tenuit Rota in causa Romana duorum millium 18. Ianuarij 1575. coram bo. me. Card. Lancellotto. Quæ 2 nouatio extinxit præcedentem obligationem, ita vt ex ea non possit agi, ex quo illam transfudit in sequētem, l. 1. ff. de nouat. Bart. in l. fi. ff. de prætor. stipul.

3 Neque obstat, quod cùm Mangilij non adimpleuerint contenta in secundo instrumento, non possint eo vti ad probandum nouationem, l. qui fidem, ff. de transact. l. cum proponas 3. C. de pactis. Soc. sen. cons. 21. in fin. Vers. 3. respondetur, Surdus cons. 385. ante numer. 22. vol. 3. quia (vltra quod Mangilij adimpleuerant pro parte) fuit responsum, quod cùm hæc vltima concordia habeat stipulationem, & propterea sit contractus nominatus, Bar. in l. 2. in fin. C. de condict. ob caus. Castr. in l. 1. §. fin. nume. 5. ff. de pact. & in rub. ff. de verb. oblig. in fi. vbi lat. num. 20. Et fuit dictum in causa Portuen. bonorum 27. Nouemb. 1579. coram Illustrissimo Seraphino, bene possunt Mangi-4 lij se illa tueri. Contractus enim nominati propter non adimplementum alterius partis non rescinduntur, sed agere debet is cui impletum non fuit, ad adimplementum. Bart. in d. l. 2. num. 7. C. de cond. ob caus. & in l. ineiuile. C. de rei vendi. Soc. in l. qui Romæ, §. Seia in 5. not. nu. 6. ff. de verb. oblig. Afflict. dec. 280. Gabr. cons. 49. nu. 1. lib. 2.

5 Neque facit, quod huiusmodi limitatio non procedat, quando expressè fuit conuentum, quod in euentum non obseruantiæ possit recidi à contractu, Gabr. d. cons. 49. numer. 16. Alciat. cons. 10. in princ. tom. 3. lib. 8. hic autem Carauagij consenserunt secundæ concordiæ sine præiudicio suorum iurium.

6 †Cuius clausulæ, dixit Rota, coram Illustrissimo Seraphino, sensum esse, vt in euentum non obseruantiæ concordiæ, Carauagij possent semper redire ad priorem obligationem, & ea se iuuare contra Mangilium. Nam respondetur, quod Rota tunc dedit istum intellectum ad euitandum, quod dicta clausula, tanquam de directo contraria & incompatibilis cum instrumento reijceretur, sed non propterea intellexit, quod haberet vim pacti, ita vt absque eo quod Carauagij egerint pro adimplemento, secundùm dispositionem iuris communis, possint redire ad primæua iura, sed solùm in casu, quo non possent consequi adimplementum, quia alias sequerentur duæ specialitates, scilicèt, quod saluaretur dictum pactum, & non reijceretur, & quod induceret pactum speciale contra dispositionem iuris com[...] [...]nis, scilicèt, quod in contractu nominato posset re[...] [...]iri ad primæua iuris absque eo, quod prius fuit actu[...] [...]m pro adimplemento. † Quæ duæ specialitates no[...] [...]n sunt præsumendæ, 7 nec etiam possunt simul concurr[...] [...]ere, gl. in l. cum post. §. gener. ff. de iur. dot. & in l. 1. C. de dot. promiss.

Nec subsistit, quod illa reserua[...] [...]tio sine præiudicio suorum iurium non erat de direc[...] [...]to contraria instrumento, ex quo Mangilius prim[...] [...]o loco suscepit onus soluendi ad fauorem illorum de Carauagijs, & postmodum ad fauorem omnium cre[...] [...]ditorum, vnde illa clausula solum operatur, quod n[...] [...]on sit inducta aliqua nouatio quoad priorem obligatio[...] [...]nem, vt per Gra. cons. 326. num. 8. lib. 1. † quia cùm obli[...] [...]gationes sint diuersæ, 8 nec se adinuicem compatiantur, [...] [...]stante diuersitate pactorum, satis fuit inducta nouatio, vt suprà dictum est; & protestatio remanet de directo contraria instrumento.

Romana Pecuniaria. Veneris 26. Ianuarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Vidua habens procuratorem, aduersùs rem iudicatam ob non interpositam appellationem non datur restitutio in integrum.*

2 *Læsus quis non dicitur, ex eo quòd fuit condemnatus.*

3 *Sententia lata super libello sine actione, nō sustinetur.*

4 *Clausula,* IVS ET IVSTITIAM MINISTRARI *operatur, vt libellans censeatur intentasse omne remedium quod sibi competere possit, si tamen intentio libellantis declaretur probationes, nu. 5.*

6 *In dubio recurrendum est ad coniecturas.*

DECISIO CCCXXX.

LIcèt viduæ quæ habuit procuratorem, non detur 1 restitutio aduersus rem iudicatam ob non interpositam appellationem. Afflict. super const. regn. lib. 2. rubric 40. num. 26. Lancell. de attent. 2. par. cap. 14. num. 2. Caputaq. dec. 67. lib. 1. in manuscr. Læsio enim non apparet ob non interpositam appellationem, cum procurator potuerit agnoscere bonam fidem. † Ne-2 que propterea valet consequentia, est condemnata, ergo est læsa, nisi doceat, sententiam esse iniustam secundum veriorem sententiam, de qua Abb. consil. 76. col. 3. lib. 2. ant. med. vers. aduertendum tamen. Alba. cons. 590. nu. 5. & 6.

In casu tamen de quo agitur, censuerunt Domini, viduæ competere restitutionem in integrum, quia sententia videbatur iniusta. Nam Ioannes Paulus egit contra hanc viduam vti hæredem Petri ad scuta 1200. à Petro habita ex causa in processu deducenda, †quæ cum nunquam fuerit deducta, sequitur, quod 3 egerit sine actione, & quod propterea sententia non sustineatur, l. 1. in princ. vbi glos. magna, & DD. ff. de edend.

Neque suffragatur Ioanni Paulo, quod in libello 4 adsit clausula, (ius, & iustitiam, &c.) quæ operatur, vt quis videatur intentasse illud remedium, & illam viam, quæ libellanti competere potest, & sibi est magis fauorabilis. Aym. cons. 201. numer. 45. Rol. consil. 79. numer. 38. lib. 1. † quia hoc est verum si per proba-5 tiones declaretur intentio libellantis, quia tunc iudex

dex secundum intentionem illam poterit condemnari. Gemin. cons. 118. num. 3. vers. & hoc probat. Corn. cons. 302. lib. 1. per totum. In casu autem de quo agitur, non apparet, Ioannem Paulum probasse intentionem suam; nam etsi mediante chirographo sacr. mem. Clem. viij. sibi consignato à Petro, habuerit scut. 1300. ex bancho, quæ transtulit ad domum Petri, in qua præsente Petro fuerunt numerata, & data Petro, tamen non constat, ex qua causa fuerint 6 data.† Vnde recurrendum est ad coniecturas, vt per Bart. in l. cum quid, num. 11. ff. si cert. pet. Et propterea ad excludendum mutuum, considerabant Domini qualitatem personæ Ioannis Pauli qui dedit pecunias, quæ etsi honesta sit, nihilominus tunc erat scriba cuiusdam Notarij, nec est verisimile, quod voluisset Petro Auditori Thesaurarij mutuare pecunias absque licito lucro, & eas absque scriptura aliqua tradere, vt bene in simili considerat Anchar. cons. 64. nume. 2. post medium. Concurrit taciturnitas nouennij, non est enim verisimile, quod vir non diues, sed potius humilis conditionis, voluerit per illud tempus habere pecunias otiosas, cùm nemo præsumatur iactare suum. Concurrit etiam, quod Petrus tanquam Auditor Thesaurarij, dum consignauit chirographum, transmisit cũ Io. Paulo ad banchum duos familiares suos, vt ipsimet deponunt, quæ arguunt, pecunias nõ mutuo fuisse traditas.

Non obstat, quod primus testis dicat, quod dum numerarentur dictæ pecuniæ, petijt certam quantitatem mutuo à dicto Petro, qui negauit habere pecunias, & dixit, illas esse Ioannis Pauli, quia hæc verba potuerit dici ad excludendum amicum petentem mutuum, prout quotidiana practica docet, & vtcumque sit, dictum istius testis, non propterea concludit, pecunias mutuo fuisse datas.

Interamnen. Pecuniaria. Merc. 31. Ianuarij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Repetens indebitum, probare debet, se indebitũ soluisse, etiam quòd probatio consistat in negatiua.*
2 *Diuersitas summarum inducit diuersitatem contractuum, & obligationum.*

D E C I S I O CCCXXXI.

1 IVlium qui agit condictione indebiti, tenetur probare intentionem suam, scilicèt, indebitum soluisse, Alex. cons. 83. num. 1. lib. 1. quam visum fuit Dominis non probari. Cùm enim indebitum deducatur, ex quo extinxit censum Vecchiarellæ, non probat, extinxisse vigore concordiæ anni 1591. prout probare debet, cum sit fundamentum intentionis suę, etiam quod cõsistat in negatiua, Innoc. cap. super his, nu. 10. vers. ad argument. contrar. de accusat. cum alijs, per Natt. cons. 199. nu. 9. vol. 1.

Neque facit, quod satis probantur huiusmodi negatiua, cùm non constet de alia causa, ex qua M. Anton. auctor Iulij voluerit extinguere censum, quia hæc præsumptio eliditur, ex quo M. Ant. tenebatur vigore concordiæ extinguere censum scutorum 600. & tamẽ 2 extinxit censum scutorum 400. † quæ diuersitas summarum inducit diuersitatem contractuum, & obligationum, l. quingenta, ff. de prob. Ang. in l. scire debemus. 29. num. 3. in fi. ff. de verb. oblig. late Sard. cons. 80. nume. 14. Nec Iulius potest iuuari, ex eo quod non fuit simpliciter promissum, extinguere certum censum, sed pro huiusmodi rata liberare Marcutium, quod potuit adimpleri soluendo in vna manu scuta 400. liberando Marcutium pro alia summa, quia nihilominus militat prædicta ratio, quod diuersitas summarum, inducit diuersitatem obligationis, ex qua dicunt Ang. & Surd. locis præcitatis quod petens 50. probando centum fuisse sibi promissa, debet succumbere, nisi probet 50. esse de centum promissis. Videtur enim vnam summam petijsse, & aliam probasse, & prædicta in hoc casu de plano procedunt, quia concurrunt quamplura denotantia diuersitatem obligationum, & præcipuè dicta duorum testium, qui deponunt de confessione extraiudiciali M. Antonij facta parte præsente, quæ tolleret omnem difficultatem, si non dubitaretur, an alter ex testibus deposuerit sine iuramento. Gabr. cons. 71. nume. 17. lib. 1. Concurrunt insuper quietationes, dicta aliorum testium, capitula Vecchiarellæ, & alia ponderata in decisione vltimo loco facta. Quæ probationes fortasse simul iunctæ facerent plenam probationem, cum omnes in sua specie videantur perfectæ.

Celsonen. Canonicatus. Merc. 31. Ianuarij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Regula de annali, tuetur possessionem pacificam per annum immediatè præcedentem gratiam impetrantis, & incipit à die possessionis illius cuius beneficium impetratur.*
2 *Dictio* TVNC, *denotat extremitatẽ temporis.*
3 *Dictio* IMMEDIATE, *denotat actum immediatè præcedentem.*
4 *Annalis pacificus possessor non dicitur ille, cuius beneficium ab alio post annum fuit possessum.*
5 *Gratia* PER INDE VALERE, *subiacet regulæ de annali, si vigore primæ gratię possessor non erat pacificus.*
6 *Ratificatio impetratæ commissionis iactationis, & iactationum, sufficit ad effectum regulæ de annali.*

D E C I S I O CCCXXXII.

DOmini, omisso primo motiuo decisionis, an prima possessio Antonij ei suffragaretur, ex quo fuit capta dũ Petrus erat in possessione, ad effectũ tamen, quod Cosmæ non obstaret regula de annali, dixerunt sufficere, quod de tempore secundę gratiæ Cosmæ, in qua obtinuit subrogari in iuribus Petri, Antonius non esset annalis pacificus possessor, quod deprehenditur ex eo, quia secundo loco cepit possessionem 22. Septembris 1599. & 20. Iulij 1600. ipsemet commisit causam iactationis, & iactationum. Vnde cùm de tempore commissionis nondum esset annalis pacificus, superueniente gratia Cosmę, ipsi agenti regula non obstat, † ex quo illa 1 solum tuetur possessorem per annum immediatè præcedentem, qui incipit à die possessionis illius cuius beneficium impetratur, & terminatur, postquàm completus est annus pacificæ possessionis, antequàm beneficium sic possessum alter impetret, vt per Mandos. super regula de annali quæst. 19. nu. 1. & 3. vers. quoad aliud.

Neque facit, quod ante secundam possessionem Antonius

Antonius fuit pacificus possessor, quia vt dictum est, Domini non firmarunt, an dicta possessio ei suffragaretur, sed vtcumque sit non poterat suffragari ad effectum, quod Cosmæ obstaret regula de annali, cum requirat annalem possessionem pacificam immediatè præcedentem gratiam impetrantis, & sic gratiã Cosmæ. Et hoc innuunt verba regulæ, videlicèt [statuit, & ordinauit, quod quicumque beneficium tunc per annum immediatè præcedentem,) ponderando 2 dictionem(tunc,) † quæ denotat extremitatem temporis impetrationis, contra quam datur de regula & 3 dictionem(immediatè,) † quæ denotat annum immediatè præcedentem ipsam impetrationem, vt in puncto considerat Verall. dec. 21. part. 3. per tot. Cæsar. de Grafs. dec. 7. num. 2. & seqq. de caus. poss. & propr. vbi quod non dicitur annalis pacificus possessor, ad effectum regulæ, ille cuius beneficium post annum ab alio fuit possessum, & quod passim in Rota practicatur, quod ad effectum regulæ debeatur probari pacifica possessio in anno immediatè præcedenti impetrationem. Hinc per prædictas rationes Rota resoluit coram bo. me. Bubalo in causa Brixien. parochialis, 2. Iunij 1587. quod gratia (perinde valere,) obtenta ab impetrante, non subiaceat regulæ de annali, ex quo vigore primæ gratiæ iam possessor non erat pacificus. Et conferunt notata per Sarnen. super hac regula, q. 77. & per Mandos. quæst. 21, qui concludunt per dictas rationes, non sufficere annum continuum.

Neque etiam facit, quod commissio iactationis, & iactationum, fuerit impetrata ab asserto procuratore, quia sufficit ad effectum regulæ, cum Antonius ratam habuerit ante annum completum. Satn. super dicta regula de annali quæst. 49. per tot. & quod ratificatio sufficiat ad effectum litis, dicit Verall. decis. 165. par. 2.

Spoletan. Laudi Lunæ 12. Februarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Nemo cogitur stare in communione.*
2 *Arbitris in rebus parui præiudicij creditur.*
3 *Nota quòd in causis leuibus Rota amat concordiam.*

DECISIO CCCXXXIII.

Visum fuit Dominis, laudum esse iustum. Nam cum arbitri condemnet Iuliã hæredem patris ad soluendum medietatem mobilium Martiæ, & scuta tria pro medietate Ferratæ, & appodij, vt in 1. & 2. cap. & percipiant, quod prædium commune diuidatur, vel partibus nolentibus illud diuidere, diuidantur fructus, circa hæc capita de iustitia dubitari non potest, quia Andræas earum pater dedit ipsis in dotem pro qualitate floren. 300. & post eius obitum residuum, bonorum, reseruata sibi facultate testandi per flor. 100. Vnde eùm hæc bona demptis flor. 100. spectarent ad dictam Iuliam, & Martiam, 1 benè pronunciatum fuit, esse diuidenda, † cum nemo cogatur perstare in communione, Corn, cons. 54. numer. 1. lib. 1. & quantitas mobilium satis iustificatur ex inuentario. Et quoad ferratam, agitur de tam par- 2 ua summa, † vt credèdum sit arbitris attestantibus de confessione Iuliæ. Abb. cons. 64. col. 3. ant. med. vers. item videtur in hoc credendum.

In tertio quoque capite laudum est iustum, quia cùm in eo habeatur, quod vtraque pars participet pro rata de pensione domus, non est præclusa via, quin Iulia possit participare pro portione sibi aliàs assignata pro flor. 300. occasione suarum dotium, & pro alia medietate vigore instrumenti dotalis, quæ sibi erat debita post obitum patris, cum laudum recipiat 3 interpretationem, & declarationem à iure, Anch. con. 60. nu. 7.

Et quoad fructus agri, quos Iulia dicit, Martiam percepisse, hoc non probatur ex restibus per ipsam datis, & ideo resultat iustitia laudi in hoc capite, in quo vtraque pars absoluitur.

Quoad Florenos 100. in quibus fuit instituta Iulia non negat Martia, ei esse debitos, sed de his non tractat laudum, & Martia ipsa prætendit residuum suæ dotis. Vnde ordinarunt, Domini cum agatur de paupere regno, quod circa hæc capita absque lite omninò partes concordentur.

Viterbien. Fideicommissi. Ven. 16. Februarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Aetas probatur per testes, & ex fide baptismi, nu. 2.*
3 *Quadriennium datur ad petendã restitutionem in integrum.*
4 *Testes de certa scientia, & de credulitate, iunguntur ad faciendam plenam probationem*
5 *Restitutio in integrum datur minoribus ex causa inuenilis impudentiæ, etiam si semel fuerit petita, & denegata, & non appellatum.*

DECISIO CCCXXXIV.

In disputatione dubij, An Marco, & Octauio esset danda restitutio in integrum aduersus aditionem hæreditatis paternæ, Domini 19. Ianuarij 1601. non dubitarunt de minori ætate Octauij, sed de minori ætate Marci, & de læsione. Quæ duo copulatiuè requiruntur ad effectum restitutionis in integrum, ex allegatis in dicta decisione. Hodie autem satis etiam constat de minori ætate Marci, ex depositione duorũ testium, qui bene deponunt, fuisse natum de mense 1 Septembris anni 1578. l. omnes, vbi Castr. nume. 7. C. de his, qui ven. ætat. impetr. Bart. in l. de ætate, nu. 7. ff. de minor. Soc. iun. cons. 3. numer. 12. lib. 2. Vnde cum Marcus sit natus de anno 1578. vt ex testibus, Octauius verò de anno 1580. † vt ex fide Baptismi, 2 satis restitutio fuit petita ante elapsum quadriennium, † quod datur ad petendam restitutionem, cum post 3 completam minorem ætatem adhuc non sit lapsum. Cum enim sit probatum principium temporis, probatur etiam finis. Bald. in l. 2. numero 2. C. de temp. appell.

Difficultas igitur consistebat in læsione, quæ videbatur satis probata ex depositione primi testis, qui 4 deponit, quod Pacificus pater dicti Marci, & Octauij nihil habeat de proprio, sed omnia bona ei fuerant relicta à Marco patre. Et quamuis iste testis sit vnicus, concurrit tamen dictum secundi testis deponentis de credulitate, & quod aliàs firmatũ fuit 18. Aprilis 1603. quod Pacificus ludendo, & bibendo consumpsit omnẽ substantiam. Vnde non est verisimile, quod ipse acquisiuerit bona, ex quibus satis apparet læsio dictorum Marci, & Octauij.

Ne-

5 Neque facit, quod semel in partibus restitutio fuerit petita, quia non apparet fuisse denegatam, & si de hoc constaret, etiam quod non esset appellatum, adhuc est danda restitutio in integrum Marco, & Octauio ex causa iuuenilis imprudentiæ, ex alleg. per Oddum de restit. in integr. par. 1. quæst. 26. art. 2. num. 14.

Et ita fuit resolutum in maximam contumaciam alterius partis.

Romana Vineæ. Lunæ 19. Februarij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Pacta illicita quæ non sunt contra substantiam venditionis, vitiantur, & non vitiant.*

D E C I S I O CCCXXXV.

Domini dixerunt, sententiam Rotalem esse confirmandam, quia ex elaboratissima decisione bon. mem. D. Littę apparet, non constare de læsione prætensa. Et licet hodie opponatur, plura pacta fuisse apposita in venditione, quæ de iure non subsi-1 stunt, † tamen, quicquid dicendum sit, satis est quod nõ sunt contra substantiã vẽditionis, & propterea licèt possent vitiari, non tamen vitiare ipsam venditionem. Et istis pactis etiam fuit responsum in decisione bon. mem. D. Littæ, & hodie agitur tantum super læsione.

Calaguritana Iurisprouidendi. Ven. 9. Martij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia ferri debet super toto eo quod petitur, aliàs non valet.*
2 *Iudex bene vel malè iudicans, officio suo functus est.*
3 *Sententiæ pluriès fieri possunt ab eodem iudice, quãdo capitula sunt diuersa.*
4 *Diuersa capitula dicuntur quando ex diuersitate factorum separationem recipiunt. Item quando quodlibet capitulum determinatur de per se, & ab alio determinationem non recipit.*
5 *Prouisio facta ab existente in quasi possessione conferendi sustinetur.*

D E C I S I O CCCXXXVI.

Domini dixerunt, iurisdictionem non fuisse consumptam ita ut sit præclusa facultas cognoscendi super Breui Sanct. mem. Clem. viij. dati die 4. Maij 1 1592. Nam licet regula sit, † quod sententia debeat fieri super toto eo quod petitur, aliàs non valet, l. in hoc iudicio, ff. fam. ercil. l. etiam, §. 1. ff. de minor. cum allegatis per Felyn. in cap. cum inter, nume. 6. de 2 sent. & re iud. † Et iudex siue bene, siue malè iudicauerit, officio suo functus sit, l. Iudex postea quam 55. 3 ff. de re iud. † tamen dicta regula non procedit, quando capitula sunt diuisa, quia tunc plures sententiæ possunt ferri ab eodem iudice. Ioannes Andreas, in d. c. cum inter, num. 12. vers. si autem plura capitula, & num. 13. Butr. numer. 26. circ. med. vers. potest tamen postea articulum non dictum, & per 10t. bene Imol. numer. 12. vers. si autem petitio continet plura, Abb. numer. 23. Felin. num. 6. Bald. in l. 2. num. 6. C. de re iud. † Diuisa autem capitula tunc dicuntur, quan-4 do ex diuersitate factorum separationem recipiunt, Bald. in d. l. 2. numer. 5. vel quando vnum ab alio determinationem non accipit, sed quolibet per se, vt per Fel. in d. c. cum inter, numer. 7. prout in casu isto, quia sententia lata per Illustrissimum D. Cardinalem Seraphinum, est super inualiditate Motus proprij Sixti V. super modo conferendi, imponendo silentium Episcopo, & ab eo prouisis. Et propterea cùm postmodum bo. me. Litta pronunciauerit per sententiam diffinitiuam, literas S. mem. Clem. viij. in forma Breuis datas 28. Aprilis 1596. esse canonicas, & iuxta illarum tenorem esse prouidendum, non inde sequitur, quod etiam pronunciauerit super Breui dato die 4. Maij 1592. per quod inualidantur prouisiones factæ vigore Motus proprij Sixti V. ita ut beneficiati non possint audiri super illo puncto particulari, & separato, quia stant simul, quod Motus proprius Sixti V. non sustineatur, & tamen prouisiones factæ illius vigore sustineantur tanquam factæ ab illo, qui erat in possessione conferendi illo modo. Calder. cons. 23. de præben. Rota dec. 49. de rescr. in Antiq. Et fuit late deductum coram me in causa Celsonen. Præceptoriæ 1. Iunij præteriti.

Neque facit, quod ex quo Illustrissimus Seraphinus pronunciauit, Motum proprium Sixti V. esse inualidum, & bo. me. Litta Breue Clem. viij. dato 28. Aprilis 1596. esse exequendum, per quod forma prouidendi præscribitur, & finis litibus imponitur, cum clausula, (sublata,) inde sequitur, quod etiam super prouisionibus iam factis per Episcopum sit pronunciatum, & propterea consumpta iurisdictio, ut allegatis per Fel. loco proximè citato, nu. 7. post med. vers. 2. restringe, vsque ad finem, quia hæc procederent, si data inualiditate Motus proprij Sixti V. sequeretur etiam, prouisiones eius vigore factas, fuisse inualidas, sed cum hoc non sequatur, vt dictum est, potest propterea super hoc capite separato & indiuiso cognosci, cùm quoad illud non dicatur consumpta iurisdictio.

Nec denique refragatur, quod per dictum Breue de anno 1596. videbatur finis impositus litibus, quia videbatur Dominis, esse intelligendum, quoad lites prouenientes ex modo conferendi, non autem, quod prouisi non possent audiri super collationibus sibi factis vigore Motus proprij Sixti, an sustinerentur ratione bonæ fidei collatoris, vel ex alio capite, & per consequens, an illi obstet Breue 4. Maij 1592. per quod dictæ prouisiones inualidantur. Et de hoc etiam poterit particulariter videri, dum cognoscetur super dicto Breui.

Syracusana Quartæ. Merc. 14. Martij 1607.

E P I T O M E.

In tota hac decisione agitur, ex quibus actibus lis censeatur inducta, ad effectum interrumpendi præscriptionem.

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *In probanda consuetudine tempus litis demendum est.*
2 *Exequutio citationis sufficit ad inducendum litis pendentiam, itaut nihil ea pendente debeat innouari, tã ex parte actoris, quam rei. Ex parte verò actoris sufficit citatio, etiam quod non sit exequuta.*
4 *Litis contestatio requiritur ad effectum vt lis interrumpat præscriptionem.*
5 *Lis regulariter habet initium à litis contestatione.*
6 *Quando lis dicatur contestata, vide remissiuè.*
7 *Quarta Episcopalis non debetur de legato pio facta pro ornatu corporis Christi.*
8 *Concordiæ transactiones fieri possunt pro lite præsente, & pro futura.*
9 *Lis dicitur contestata per responsionem factam petitioni.*
10 *Lis dicitur deserta ex non prosequutione per annũ, vel per biennium, ex causa.*
11 *De nullitate dari potest vsque ad 30. annos.*
12 *Iudices de necessitate in pronunciando non sequuntur informationes procuratorum, & aduocatorũ.*
13 *Sententia lata ad fauorem præscribentis, non interrumpit præscriptionem.*
14 *Nullitatis obiectio litem non inducit.*
15 *Post rem iudicatam, ad hoc vt extinguatur lis, fauore actoris requiritur exequutio, secùs fauore rei.*

DECISIO CCCXXXVII.

CVm Reuerendissimus Dominus Episcopus Syracusan. prætendat, ex testibus probasse consuetudinem percipiendi quartam ex legatis ijs, [1] † & quia ex tempore, de quo testes deponant, est demendum tempus litis, vt per Bar. in l. Celsus, num. 26. & seqq. ff. de vsucap. ideo dubitaui, an constaret de tali lite ante annum 1532. quæ suffragetur Ciuitati Noti in casu de quo agitur. Et cùm plura deducerentur, Dominis non placuit, esse inductam litem ex monitorio exequuto per Episcopum 1508. in summario, num. 5. contra Capellanos sancti Nicolai, vt soluerentur quartam de quodam legato pio, nec ex alio monitorio exequuto per eundem Episcopum de anno 1510. contra hæredes cuiusdam ad soluendum quartam de legatis pijs, vt in summario, nume. 6. nec minùs ex alia citatione cum inhibitione obtenta de anno 1520. vt in summario num. 3. per Ioannem Menzullo contra Episcopum, occasione cuiusdam decreti (de quo tamen non constat) de soluendo certam quantitatem pro quarta. [2] † Nam licèt ad effectum, quòd lite pendente nihil debeat innouari, sufficiat exequutio citationis, per quam reus possit instrui super quibus in iudicio conuenitur. clem. 8. vt lit. pend. [3] † & respectu actoris, nec requiratur exequutio. Rota dec. 6. vt lit. pend. in no. Rom. cons. 330. num. 2 ante finem, vers. illud antem, cum alijs latè deductis in causa Terdonen. fructuum 28. Ianuarij 1577. coram bo. mem. Laureiano, & latè prosequitur Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. in præfat. nu. 36. [4] † Ad effectum tamen interrumpendi præscriptionem, & sic, quòd testes non probent, quasi deponant post litem motam, requiritur litis contestatio. l. motæ litis, 26. vbi Bald. Salyc. & alij C. de re vendic. [5] † Regulariter enim lis ab eius contestatione initium habet cap. ex parte 2. & ibi latè gloss. fin. de verb. signific. & not. Vestr. in praxi lib. 8. cap. 4. nu. 23. [6] † Hic autem lis non fuit contestata, cùm non concurrant ea de quibus per Castren. in consil. 401. nume. 2. vers. 2. probatur, lib. 1. vt per Rom. cons. 174. numer. 5. Nec etiam aliquibus ex Dominis videbatur adesse litem ad effectum de quo agitur, ex petitione facta de anno 1519. super reuocatione sequestri, & quòd declaretur, quòd de legato pro ornatu corporis Christi quarta non esset debita, & sententia super hoc lata in qua fuit declaratum, quartam in hoc casu non deberi, vt in summario num. 2. [7] † quia iste videbatur casus specialis, nempe, quòd quarta non deberetur de legato facto pro dicto ornatu. Sed quia non erat expeditum, an hæc sententia esset in forma probanti; ideo, si opus erit, de hoc poterit particulariter videri, quia non omnes Domini considerauerant istum casum litis. Nec insuper potest colligi aliqua lis ex c. 12. concordiæ initæ de anno 1532. vt in summario, nume. penult. in quo cauetur, quòd circa facultatem exigendi quartam debeatur communicari cum sanctissimo, cuius ordini Episcopus acquiescit, [8] † quia concordiæ, & transactiones solent fieri non solùm pro lite pendente, sed etiam pro futura, l. 3. vbi DD. C. de transact. An autem ex illa transactione Episcopus fuerit effectus malæ fidei possessor, itaut consuetudo, si qua postea inducta fuerit, ei suffragari non possit, Domini dixerunt, non esse præsentis inspectionis, cùm quæratur solùm, an constet de lite, ad effectum prædictum.

Difficultas igitur fuit restricta ad litem motam per Episcopum de anno 1516. vt in summario, numer. 4. Petijt enim contra Bernardum de Vrso quartam legatorum piorum per Ioannem eius fratrem relictorum, [9] † & monitorium fuit exequutum, & responsum pro parte Bernardi; vnde negari non potest, quin lis fuerit contestata, l. 1. C. de lit. contest. cap. 1. eodem tit. Castr. & Rom. locis præcitatis. Et inde fuit lata sententia de anno 1517. ad fauorem Episcopi, & ab ea appellatum, & introducta causa in Curia Metropolitana Montis Regalis, & de anno 1519. per dictam Curiam fuit reuocata prima sententia, quæ nulla fuit declarata, & data absolutoria Bernardo, & contra hanc sententiam pro parte Episcopi fuit dictum de nullitate, & si qua erat, ab ea appellatum, & licèt non constet de prosequutione appellationis, tamen cùm etiam fuisset dictum principaliter de nullitate, licèt fuerit deserta causa appellationis, [10] † cùm nec infra annum, nec infra biennium quod ex causa datur, appareat de prosequutione, cap. cùm sit Romana, & c. ex ratione, de appellat. non tamen fuit deserta causa nullitatis, [11] † cùm de nullitate possit dici vsque ad 30. annos. Franc. in cap. dilecto, numero 171. de appell. Marant. in praxi par. 6. tit. de sent. numer. 153. Et fuit latè deductum in causa Placentina parochialis de Malpartida, 1. Decembris 1603. coram bon. mem. Litta. Et sic ista lis super nullitate non solùm durauit vsque, sed etiam post annum 1532.

Neque placuit Dominis, quòd Bernardus denegaret solutionem quartæ, non ex eo solùm, quòd non esset debita Episcopo, sed ex remissione antecessoris, & alijs etiam de causis, vt in summario Episcopi, numero 12. quia dicebant Domini, quòd iste est actus extraiudicialis continens allegationes procuratorum, & aduocatorum, qui dicunt in iure, & in facto, & deducunt motiua, ex quibus non potest concludi, prosequutionem litis esse restrictam, [12] † quia Iudices ista pro necesse in pronunciando non sequuntur, vt per Gemin. in cap. duobus, nume. 9. de rescr. qui dicit, quod nec Auditores Rotæ semper volunt insistere suis decisionibus.

Neque facit, quòd sententia fuit lata ad fauorem [13] Episcopi, & ideo non fuit interrupta præscriptio, vt

per

per Fely. in c. illud, num. 17. versi. 4. concl. de præscript. Conar. in reg. poss. p. 2. § 2. nu. 4. vers. concl. ibi, hanc item secundam conclusionem, quia vltima sententia fuit pro Bernardo Vrio reo, ver̃satis est, quòd cùm iudicium non fuerit terminatum de anno 1532. lis duraret de eo tempore.

Dicebat tamen vnus ex Dominis, quòd Episcopus Syracusanus dixit de nullitate sententiæ Metropolitanæ, & si qua erat, appellabat ad Illustrissimum Proregem, & sic hęc appellatio non potest ei suffragari, ex quo non fuit appellatum ad iudicem Ecclesiasticum, cùm materia esset de foro Ecclesiastico. Et insuper dicebat, quòd licèt Episcopus per 30. annos

14 posset dicere de nullitate, † tamen nullitas obiecta non inducit litem, per doct. Bal. in Auth. quæ supplicatio, numer. 4. C. de precibus Imp. offer. Quia aut sententia valuit, & non pendet iudicium, aut sententia non valuit, & sic non inducitur pendentia ratione nullitatis motæ, sed ratione primæ causæ. Quæ eo magis videntur procedere ad effectum de quo agitur.

15 Nec potest suffragari Episcopo, quòd res iudicata non extinguit litem, nisi sequatur exequutio, quia hoc procedit in actore, secùs in reo qui est in possessione, qui non eget exequutione. Et ita loquitur Mohed. dec. 3. numero 3. Vt lit. pend. Put. dec. 321. numero 7. lib. 2. Vnde super hoc motiuo, quod videtur releuans, pars poterit particulariter audiri.

Alia quæ deducebantur pro parte Episcopi ad ostendendum, consuetudinem fuisse probatam per scripturas, non sunt præsentis inspectionis, quia an fuerit offuscata per præsentem litem, erit particulariter agendum.

Portugallen. Pensionis. Ven. 23. Martij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Causa censetur profana, quæ non est super titulo beneficij.*
2 *Remissoria in profanis conceditur absque fumo, si articuli sunt releuantes.*
3 *Propter præsumptam calumniam, remissoria non facilè denegatur.*
4 *Remissoria, quando diu in partibus fuit agitata causa, secus si super diuersa.*

D E C I S I O CCCXXXVIII.

1 DOmini dixerunt remissoriam esse dandam, quia cùm causa sit profana († talis enim censetur omnis causa, quæ non est super titulo beneficij. Veralł.

2 decis. 99. par. 5.) † Solet dari absque fumo, modò sit releuans, Mohed. decis. 199. numero 4. Caput. dec. 68. lib. 3. Hic autem releuantia satis apparet, ex quo articuli tendunt ad tollenda omnia firmata in decisione.

3 Et licèt hoc sapiat calumniam, † tamen ob præsumptam calumniam Rota non solet denegare remissoriam. Aegid. dec. 624. quæ tamen etiam hic videbatur

3 cessare, cum etiam in partibus fuisset petitum, huiusmodi articulos admitti.

4 Neque facit, quòd ex quo lis fuit diu agitata in partibus, & nihil probarum remissoria debet denegari, Veral. decis. 63. par. 3. quia regula cessatio hoc casu; nam in partibus non fuit actum super negotio principali. Vltra quòd cùm Bernardus obtinuerit sententias ad sui fauorem, cessat prædicta regula, vt fuit firmatum in causa Bononien. census 17. Nouembris 1603. coram R. P. D. M. Sacrato, & in causa Augustana sepulturæ 20 Nouembris præteriti, coram R. P. D. meo Ludouisio.

Corduben. Redecimarum. Lunæ 26. Martij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Remissoria propter maximam calumniæ præsumptionem denegatur.*
2 *Remissoria in eadem instantia super eisdem articulis iteratò dari non solet.*
3 *Testes non sunt interrogandi de ijs quæ respiciũt ius.*

D E C I S I O CCCXXXIX.

EPiscopus, & capitulum Corduben. prætendunt sibi deberi certam decimam, redecimam nuncupatam. Et cùm diu causa fuisset agitata in partibus, & deinde in Rota, & tam in partibus, quàm in Rota vigore remissoriæ plures testes fuerint examinati, hodie de nouo petebatur remissoria super articulis super quibus iam fuerat examinatum, & super articulis nouis, qui idem continet in substantia cum articulis datis in partibus, & in Rota contra illos qui de nouo sunt in causa, & prætendebatur quoque posse citari illos qui ab initio fuerunt in causa. Et Rota censuit, remissoriam non esse concedendam, quia cùm hoc sit vnicum iter, & fuerint in partibus plures

1 testes examinati, † & deinde concessa remissoria in Rota, ex isto modo procedendi oritur maxima præsumptio calumniæ, ex qua receditur à regula, quòd propter præsumptam calumniam non de facili denegatur remissoria, vt fuit resolutum in causa Caurien. iurisdictionis 16. Februarij 1587. coram bon. mem. Oriolen. & in causa Pampilonen. de Stella 23. Iunij

2 1603. coram me. Et inter alia regula, quòd remissoria in eadem instantia super eisdem articulis iteratò dari non solet, Aegid. dec. 624. ante fin. Et eo ampliùs visum fuit, remissoriam esse denegandam, quia nec expeirountur illi qui de nouo sunt in causa, vt Ciuitas quæ assumpsit eorum defensionem, iura sua posset teneri. Et quia quatenus articuli essent noui, dum prætenditur probari, redecimam, verè esse decimam,

3 est quid iuris, † de quo testes non sunt interrogandi.

Non obstant, quod prædicta procedunt respectu illorum qui de primo loco fuerunt in causa, secùs respectu illorum qui sunt de nouo in causa, quia potiùs ea bene militant respectu omnium.

Tarturien. Decimarum. Ven. 30. Martij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Transactio super decimis non confirmata authoritate Apostolica non egreditur suum authorem.*
2 *Confirmatio Apostolica non præsumitur ex cursu temporis, cessante obseruantia, quæ non debet esse turbida.*

3 Sen-

3 Sententia lata ad fauorem possessoris, non interrumpit præscriptionem.

DECISIO CCCXL.

1 DOmini dixerunt, transactionem non obstare moderno parocho, quia cùm non habeat confirmationem Papæ, non egreditur suum auctorem C. de cætero, de transact. c. veniens, eodem tit. quod propriè loquitur in decimis. Et fuit latè deductum coram me in causa Mediolanen. decimarum 10. Aprilis anni præteriti. † Neque etiam hic confirmatio

2 Papæ præsumi potest ex cursu temporis, cessante obseruantia, cùm lis fuerit mota super hac transactione de anno 1572. Fel. in c. Albericus. numer. 3. de testi-

3 bus. † Nec Eleemosinario suffragatur responsio, quòd lis fuit terminata ad fauorem possessoris, & propterea præscriptio non fuit interrupta. Felyn. in c. illud, num. 57. vers. 14. concl. de præscript. Balbus in tract. de præscript. p. 3. 6. partis principalis, quæst. 4. numer. 37. Verall. dec. 163. par. 2. quia non fuit lis terminata ad fauorem possessoris, sed ordinatum, quòd certa quantitas vini, & tritici solueretur per modum prouisionis, donec aliter fuerit declaratum. Et hæc ordinatio non fuit iuxta tenorem transactionis. Vnde dici non potest, litem fuisse terminatam ad fauorem possessoris. Vltra quòd, cùm fuerit facta alia transactio de anno 1575. satis apparet, fuisse recessum à prima, ita vt non possit considerari, ac habuerit obseruantiam. Vel saltem obseruantia primæ transactionis redditur turbida, vt fuit consideratum in causa Romana Casalis Turris Vergatæ 19. Iunij præteriti, coram me.

Oueten. Mercedis. Lunæ 2. Aprilis 1607.

SVMMARIVM.

1 *Procurator post litem contestatam ex causa potest reuocari.*

2 *Procurator non potest retinere processus, & instrumenta pro salario, secùs pro expensis. Et in casu retentionis, principalis offerendo debitum, potest se ab illo liberare, num. 3.*

4 *Procurator reuocatus quoad vnam causam, non censetur reuocatus quoad alias. Nisi reuocatio sit generalis, & eo tẽpore nulla alia causa agitaretur.*

DECISIO CCCXLI.

1 DOmini perstiterunt in resolutis, quòd domino Iacobo post reuocationem non sit debitum salarium, quia etiam quòd litem fuisset contestatus, tamen ex causa potuit reuocari, c. 2. de proc. in 6. in præsenti autem casu satis interuenit iusta causa, ex quo Iacobus mouit litem Capitulo super salario, petendo maiorem summam, quàm promissam, & alia petendo, quæ præbuerunt iustam causam reuocandi, vt dicitur in alia decisione.

Neque facit, quòd mandatum de reuocando fuit datum 8. Nouembris, quo tempore Capitulum non potuit habere notitiam de lite mota per Iacobum, cùm obtinuerit monitorium die 12. Octob. quia sufficit, quòd tunc Capitulum potuit habere aliquam notitiam prætensionum Iacobi, prout ex multis apparet habuisse. Vnde saltem sequuto effectu, hæc pot est dici iusta causa reuocationis, ex traditis per Innoc. in cap. cum nobis, num. 2. de elect.

Neque etiam facit, quòd Iacobus protestatus fuit, non admitti reuocationem, nisi sibi fuerit satisfactum de expensis, & salario, quo casu lis ab eo non erat transferenda pendente lite super expensis, & ex alleg. in alia decisione; quia hæc obiectio tollitur ex responsione data in eadem decisione, † scilicèt quòd pro salario non datur retentio litis, & sic processuum, & instrumentorum, licèt secùs sit pro expensis. Et in omnem euentum Iacobus non fuit prosequutus iudicium super retentione causæ, sed alius constitutus procurator comparuit, & causam agitauit, sed prosequutus fuit iudicium iam intentatum super salario sibi promisso, & distributionibus, & postmodùm coram me cœpit prætendere salarium post reuocationem. Vnde cùm Capitulum habuerit iustam causam reuocandi, sibi imputet Iacobus, si non fuit prosequutus iudicium super retentione causæ, donec de expensis, & salario sibi satisfieret. Et hæc eò magis procedunt, quia si fuisset prosequutus iudicium, erat cautum Capitulo, quod poterat se liberare † offerendo se paratum soluere, l. nisi dominus, ff. de proc.

Minùs facit, quòd Iacobus erat substitutus ad omnes causas, & cùm fuerit reuocatus quoàd causam cum Vergantia, in alijs non censetur reuocatus, Rot. dec. 18. & 22. de proc. in nou. quia tunc non aderat alia causa Capituli, & cùm causa reuocationis esset generalis, & non specialis quoad causam Vergantiæ, præsumitur reuocatus quoad alias causas futuras, ex causa quæ superuenit, quæ si ab initio adfuisset, Capitulum illum Procuratorem non constituisset, Alciat. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 36. ant. fin. Et hæc absque difficultate procedunt, cùm non constet, Iacobum se ampliùs ingessisse in causis Capituli, nec aliquid fecisse, licèt appareat, eum fuisse citatum.

Asculana seu Ripana Pecuniaria. Lunæ 2. Aprilis 1607.

SVMMARIVM.

1 *Idoneus fideiussor dicitur ille, vel qui est satis quoad diuitias, vel qui ab alys est approbatus.*

2 *Emens nomine alterius, sed semper possidens & faciens ea quæ veri domini faciunt, censetur alterius nomen simulatè apposuisse, & si possideat rem, & pretium, tenetur ad fructus recompensatiuos.*

DECISIO CCCXLII.

FVit resolutum, DD. de Vecchiarellis adimpleuisse promissionem suam de dando idoneum fideiussorem de euictione, cum fideiusserit D. Lactantius, qui est idoneus pro summa, de qua agitur, vt deponunt tertius, & quartus testis, & etiam ab alijs fuit approbatus. Idoneus autem fideiussor dicitur, vel qui 1 est satis quoàd diuitias, vel qui ab alijs est approbatus, l. si verò, §. 1. ff. qui satid. cog.

Dixerunt quoque Domini, Capitaneum Theodo- 2 rum teneri ad fructus recompensatiuos, vt in decisione facta 11. Decembris præteriti, ex quo emit, vxore, & filio absentibus, & semper remansit in possessione, percipiendo fructus, & alia faciendo, quæ veri domini faciunt. Vnde dicendum est, accommodasse instru-

instrumento nouem filiorum, simulatè ad aliquem finem sibi notum, & in puncto considerat Gabr. consi. 52. num 1. & seqq. lib. 2. & est textus in l. cùm propria, C. si quis alteri vel sibi.

Et ita fuit resolutum, DD. de Mucchiarellis solis informantibus.

Romana Casalis Turris Vergatæ. Lunæ 7. Maij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteota negligens in soluendo canones potest præiudicare successoribus.*
2 *Confessio defuncti non nocet successoribus, quos non constat esse heredes defuncti.*
3 *Emphyteosis in qua nulla habetur mentio hæredũ, non est hereditaria.*
4 *Emphyteuta primo loco vocatus, non potest præiudicare descendentibus, si emphyteosis est hereditaria.*

DECISIO CCCXLIII.

POst resolutionem factam, quòd Monachis non obstant transactiones de Anno 1561. & de anno 1573. nec minus iudicata quæ allegabantur; dubitatum an intraret deuolutio. Et Domini negatiuè resoluerunt, quia Petrus Cosciaaus dedit casale de quo agitur, Ecclesiæ, reseruando eius filijs, & ipsis non existentibus, prout non extiterunt, Ioanni Antonio nepoti vtile dominium, eiusque filijs, & descendentibus in infinitum. Vnde sequitur, quòd cum superstit Vincentius iunior descendens à dicto D. Antonio, Monachi ob lineam finitam nullam possint prætendere deuolutionem. Clar. in §. Emphyteusis, quæst. 42.

Neque facit, quòd casale fuit deuolutum ob non solutionem canonum vsque de anno 1429. & facta transactio, & concessum vsque ad tertium genus cum diminutione canonis, & postmodum de anno 1533. fuit facta alia transactio cum Thoma iuniore, & remissa caducitas incursa etiam ob non solutionem canonis, quia etiam fassus fuit, in eius persona complementum tertium genus. Et dubitari non potest, † quin 1 negligentia in non soluendo canones, potuerit præiudicare successoribus, ex allegat. per Corbull. de caus. priuat. ob non sol. can. ampliat. 7. numer. 1. & 2. & per Valasc. de iur. emphyt. quæst. 49. numer. 2. Nam fuit responsum, quòd de non solutione canonis constat solum per confessionem transigentium, qui confitendo non potuerunt præiudicare successoribus vocatis ex pacto & prouidentia illius qui concessit hæc bona 2 Ecclesię. Et debet probari aliunde, † cum non appareat, Vincentium esse hæredem patris aut illorum qui primo loco huiusmodi confessiones fecerunt, ad text. in l. verba testamenti, C. de testam. l. Imperatores. §. 1. ff. de probat. bene D. c'an. resol. 16. num. 83. li. 1. Et in terminis fuit resolutum in causa Bonon. bonorum Emphyteoticorum 18. Aprilis 1597. coram Illu3 strissimo Pamphilio. † Et cùm hæc Emphyteusis non sit hæreditaria, ex quo nulla habetur mentio hæredum, sed vocantur descendentes, Clar. in §. Emphyteusis, quæst. 16. vers. Emphyteusis, non hæreditaria, sed fit antiqua, & descendentes succedant ex pa4 cto, & prouidentia Petri, † non potuerunt prædicti primo loco vocati eius naturam alterare in præiudicium suorum descendentium, secundum opinionem omnium DD. vt per Clar. in dicto §. emphyteusis, quæst. 16. vers. & hæc quidem, ibi aorest simpliciter. Alex. consi. 106. num. 8. & seqq lib. 4. Grat. cons. 22. num. 9. lib. 1. Corn. cons. 100. lib. 4. & Valasc. de iur. emphyt. q. 49. nu. 9.

Non obstat, quòd prædictæ transactiones fuerunt obseruatæ; quia fuerunt obseruatæ ab illis qui transegerunt, qui si non potuerunt præiudicare successoribus transigendo, nec minùs etiam obseruando, maximè, quia Vincentius post obitum patris soluit partim vigore transactionis factæ de anno 1561: & partim vigore transactionis initæ de anno 1573.

Sabinen. Villettarum. Ven. 18. Maij 1607.

SVMMARIVM.

1 *In concursu melior, & fortior probatio est præferenda, & nu. 8.*
2 *Possessio Communitatis probatur per testes dicentes, Vniuersitatem, & homines possedisse, seminãdo, pasculando, &c.*
3 *Appositio custodis arguit possessionem.*
4 *Testes Vniuersitatis, pauciores deponentes contrarium in causa Vniuersitatis, illi quod deponunt plures numero testes, non sunt integræ fidei.*
5 *Magis creditur testibus forensibus contradicentibus in causa Vniuersitatis, quàm testibus Vniuersitatis.*
6 *Testium forensium dicta supplent defectus testium Vniuersitatis in causa Vniuersitatis.*
7 *Sententia antiqua inseruit pro titulo.*

DECISIO CCCXLIV.

ROta censuit, Communitati Montorij dandum 1 esse mandatum de manutenendo, in possessione territorij Villettarum, quia licèt vtraque Communitas, Montorij scilicèt, & Viuarij probet possessionem, tamen in concursu est præferenda probatio Montorij, cùm melioribus, & fortioribus probationibus sit munita. Bar. in l. si duo, in princ. nume. 4. vers. quandoque vterque, ff. vti possid. Fel. inc. licèt causam, nume. 8. & ibi Dec. nu. 90. de prob. Et maximè, quia cum hac possessione cõcurrit etiam titulus, nempe concessio Abbatiæ Farfensis dicto c. licèt causam, vbi Fel. col. 7. in 4. causa, Dec. num. 99. Ripa in l. naturaliter, §. nihil commune, nu. 100 ff. de acquir. possessione, Capyc. dec. 336. par. 2.

De hac enim possessione Communitatis Montorij deponunt primus super primo fol. 3. super primo & 2. fol. 6. Tertius super 2. & 4. fol. 13. 14. & 15. iuxta 13. fol. 51. & alij testes postmodum examinati, qui habentur in eodem summario, nempe primus super 2. fol. 83. tertius iuxta quartum, & super 2. fol. 3. & 114. & quartus iuxta 4. fol. 128. & Octauus super primo fol. 163. Qui testes benè probant possessionem Communitatis, † cum dicatur, Vniuersitatem, & 2 homines possedisse seminando, pasculando, &c. Corn. cons. 299. numer. 1. lib. 1. Et ex primis tertius super. 4. fol. 14. & octauus iuxta 13. deponunt de appositione Custodis, † quæ appositio eò magis probat possessio- 3 nem Communitatis, l. si ita §. dominus, ff de vsu, & habit. Alex. cons. 88. nu. 18. vol. 5.

Neque obstant testes Communitatis Viuarij, quia

ex nouem testibus quidantur sex sunt de ipso Castro, & omisso attritu.o an sint idonei testes in casu de quo agitur, satis est, cum adsint testes deponentes 4 contrarium, † quòd non sunt integræ fidei, ea alleg. per Crot. de testibus, nom. 132. Honded. cons. 17. num. 37. & seqq. vol. 1. Et alij tres habent consanguineos 5 in dicto Castro. Vnde videtur magis credendum testibus forensibus contradicentibus, quam testibus Vniuersitatis Viuarij. Abb. in c. insuper num. 2. col. 4. vers. ego putarem. Fel. num. 3. in 3. fallen. Dec. numer. 25. de testibus, Affl. dec. 400. nu. 8.

Nec etiam refert, quòd aliqui ex testibus Moororij sunt subditi Domini Ducis eiusdem Castri Moororij domini, quia etiamsi aliquantulum diminueretur de eorum fide, tamen concurrunt alij testes forenses, & 6 non subditi, † Vnde dicta illorum supplentur per dicta testium forensium, Gerard. sing. 24. numer. 2. Gabr. de testibus, conclus. 5. num. 1. vbi de communi, Rol. cons. 19. num. 9. lib. 3. Osasch. dec. 99. nu. 41. Paul. de Castr. Alex. & Ias. in l. si quis argentarijs, §. cogentur. ff. de eden.

Non obstat, quòd etiam Communitas Viuarij habet titulum ab Abbatia Farfen. quia iste titulus est posterior, & licèt sonet in renouationem antiqui, tamen de antiquo non constat, & Communitas Montorij non solum habet titulum de anno 1578. Verum etiam 7 sententiam contra Viuarium de anno 1520 † quæ inseruit pro titulo, ad trad. per Fely. cons. 2. numer. 21. Et propterea etiam in concursu titulorum esset præferen- 8 da probatio Montorij, † cùm certius probet, Bal. in l. de reb. numer. 5. in prima lect. C. de donar. ant. nupt.

Tarturien. Decimarum. Ven. 18. Maij 1607.

SVMMARIVM.

1. *Remissoria non datur ad probandum id quod probatum non releuat.*
2. *Parochus habet intentionem fundatam in decimis.*
3. *Testis probans immemorabilem, inter alia deponere debet de visu per 40. annos.*
4. *Testis deponens de immemorabili debet esse 54. annorum.*
5. *Quilibet præsumitur viuere vsque ad 100. annos, non tamen vltra.*
6. *In præscribendis decimis contra parochum, requiritur immemorabilis, vel quadragenaria cũ titulo.*

DECISIO CCCXLV.

1 DOmini dixerunt, Eleemosynario non esse dandam remissoriam, quia cum egeat immemoriali, vel quadragenaria cum titulo, ex quo agit contra 2 parochum, † qui habet intentionem fundatam de iure communi, Rebuff de decimis, quæst. 13. num. 81. & 82. immemorabilis, quam articulatur, est improbabilis, quia cum testes debeant probare de tempore ante litem motam, aliàs depositio non suffragaretur, vt per Bar. in l. Cellus numer. 27. ff. de vsucap. hæc probatio redditur impossibilis, quia lis fuit mota de anno 1553. Quare opus esset testibus, qui tunc ante litem motam essent ætatis 54. annorum, & hodie 108. 3 annorum. † Cùm enim necesse sit inter alia, quòd testis qui debet probare immemorabilem, probet de visu per 40. annos, secundum glos. quam Rota passim sequitur in c. 1. in verb. memoria, de præscript. in 6. ista probatio de visu fieri non potest, nisi testis tunc quando cœpit videre, ad minùs esset 14. annorum. 4 † Et propterea dicunt DD. in dicto c. 1. de præscript. quòd requiruntur 54. anni, & ibi Gem. & Franc. num. 16. Anch. num. 9. Florian. in l. seruitutis, 3. numer. 36. ff. de seruit. Rebuff. in tract. de decimis, quæst. 13. numer. 96. Milis. in verb. testis ad probandu, Gabr. concl. 1. numer. 84. de præscr. Anton. August. in epit. de præscript. num. 16. Caput. decis. 71. numer. 2. par. 2. & dec. 290. par. 3. Et fuit latè deductum in hac causa, 17. Aprilis anni præteriti coram R. P. D. meo Ortembergo.

5 Neque facit, quòd non sit impossibile, inuenire testes huius ætatis, quia licèt quilibet præsumatur viuere vsque ad 100. annos, non tamen præsumitur viuere vltra istud tempus, quia pauci sunt qui viuant ad istam ætatem, Et cùm Eleemosynarius examinauerit testes in partibus, credendum est, quòd si habuisset testes qui meliùs deponere potuissent, eos induxisset.

Neque est verum, quòd lis fuit terminata ad fauorem Eleemosynarii, & sic non interrumpit præscriptionem, quia iam huic obiecto fuit responsum in decisione vltimo loco facta coram me, scilicèt fuisse tantum ordinatum, quòd certa quantitas vini, & tritici solueretur, donec aliud fuisset ordinatum.

Denique non officit, quòd remissoria petitur ad probandum consuetudinem exigendi ab hominibus S. Ambrosii vinum, & granum, ad rationem vigesimæ, ad quam requiritur minor probatio; quia isti homines non sunt in causa, & si aliquid prætendit Eleemosynarius, vtatur iure suo cum dictis hominibus, quia cùm Parochus sit in causa, quicquid dicen- 6 dum sit respectu hominum, † respectu Parochi eget immemorabili, vel quadragenaria cum titulo; ex supeiùs alleg.

Et cessat omnis difficultas, quia vt constat ex confessione Eleemosynarii, decimæ ab ipso possessæ sunt illæmet, quæ de iure communi ipsi parocho sunt debitæ nam Parochus introduxit causam in partibus, & petijt decimas de iure communi sibi debitas, ab Eleemosynario occupatas, vt in processu de partibus fol. 1. qui Eleemosynarius respondit, ab immemmorabili tempore istas decimas sibi esse debitas, vt in eodem processu fol. 11. Vnde ex confessione ipsiusmet Eleemosynarii apparet, decimam, quam ipse percipit, esse eandem debitam de iure communi Parocho.

Burgen. Iurisdictionis de Viruiesca Lunæ 21. Maij 1607.

SVMMARIVM.

1. *Archidiaconus venit appellatione Ordinarij, quoad cognitionẽ causarum ciuilium, criminalium, beneficialium, & matrimonialium, & num. 4. & 6.*
2. *Conc. Trid. sess. 24. c. 20. §. ad hac, de reform. non tollit immemorabilem, nec rem iudicatam.*
3. *Dum cognoscitur de immemoriali, quę debet terminari per tres sententias, interim Episcopus debet cognoscere causas de quibus in d. c. 20.*
5. *Dispensationes matrimoniales committi debent Ordinarij.*
6. *Archidiaconus venit appellatione Diœcesani.*
7. *Dispensationes matrimoniales possunt committi inferioribus Ordinario, quando sunt nullius diœcesis.*

8 Territo-

8 *Territorium exemptum est de diœcesi, & in diœcesi.*
9 *Tantum præscriptum, quantum possessum.*

DECISIO CCCXLVI.

DVbitaui, an Archidiaconus de Viruiesca veniat appellatione Ordinarij in causis ciuilibus, criminalibus, beneficialibus, matrimonialibus, in casu, & ad effectum de quo agitur, qui est, vt videatur, an sit satisfactum clausulæ (parito iudicato,) cum qua causa restitutionis in integrum fuit cõmissa. 1 † Et Rota censuit, Archidiaconorum venire appellatione Ordinarij, quoàd cognitionem dictarum causarum, secùs autem quoàd dispensationes matrimoniales, quæ Ordinarijs exequendæ committuntur. Et ratio primæ partis decisionis fuit, quia cùm per sententias, & rem iudicatam Rotalem constet, omnimodam iurisdictionem Ecclesiasticam in omnibus causis etiam criminalibus, matrimonialibus, & beneficialibus, spectare ad Archidiaconum priuatiuè quoàd Archiepiscopum, in territorio huius Archidiaconatus, sequitur, quòd veniat appellatione Ordinarij in materia sibi adaptabili, glos. in verb. Episcopus, in extrauagan. execrabilis, §. qui verò de præben. Gemin. in cap. Ordinarij, num. 5. & ibi Franc. numer. 3. de off. ord. in 6. Abb. Fely. in c. post cessionem, numer. 1. de probat. Card. in Clem. 1. §. ad hæc, numer. 4. de stat. Monachor. Mandos. cons. 37. num. 19. & num. 21. Et fuit resolutum de anno 1580. 9. Maij in causa Salaman. iurisdictionis.

Neque obstat quod Concilium sess. 24. & 20. de reform. in §. ad hæc, reseruat cognitionem causarum matrimonialium, & criminalium Episcopo, quia iam censuit Rota coram Illustrissimo Mantica, hanc decisionem non obstare Archidiacono, qui habet rem iudicatam vsque de anno 1512. 2 Et pluriès etiam in Rota fuit resolutum, huiusmodi decretum non tollere immemorabilem, & signanter in causa Tullen. iurisdictionis 22. Martij 1596. coram Illustrissimo Pamphilio, 3 † licèt dum cognoscitur super immemorabili, quæ debet terminari per tres sententias conformes, Episcopus debeat cognoscere istas causas vt censuit Congregatio Concilij, & dixit Rota 18. huius mensis, & anni, in Marsicen. iurisdictionis coram R. P. D. meo Manzenedo, & propterea cùm ex alio capite nempe ex dicta re iudicata de anno 1512. decretum 4 prædictum non obstet Archidiacono, vtique absque difficultate debet venire appellatione Ordinarij, cum habeat tres conformes, & rem iudicatam Rotalem super canonizatione dictæ rei iudicatæ de anno 1512.

Quoàd secundam partem dubij, An veniat appellatione Ordinarii, quoàd dispensationes matrimoniales, 5 difficultas consistebat in eo, † quia Concilium præcipit, vt dispensationes committantur Ordinariis, vt in c. 5. sess. 22. de refor. Et, vt dictum est, Archidiaconus venit appellatione Ordinarii in materia adaptabili, 6 † imò etiam venit appellatione Diœcesani, cùm agitur de materia non concernente officium vel dignitatem Episcopi, sed potiùs iurisdictionem, Fely. in c. cùm olim, nume. 1. vers. 1. nisi præferatur de præscript. qualis est materia dispensationis, Abb. in c. at si clerici, §. 1. de adulteriis, nu. 13. Fel. num. 11. in 2. limit. de iud.

7 Cæterum contrarium visum fuit Dominis, quia alias Congregatio Illustrissimorum interpretum Concilii censuit, tunc dispensationes huiusmodi posse committi Inferioribus Ordinariis, quando sunt nullius diœcesis & habent quasi Episcopalem iurisdictionem, vt dicitur in causa Nullius della Serena 19. Nouembris 1593. coram Illustrissimo Seraphino. Quæ qualitas, quòd sit nullius diœcesis, non potest verificari in isto Archidiacono, quia licèt habeat territorium exemptum, non subiectum iurisdictioni Episcopi, 8 tamen non potest dici, quod non sit de Diœcesi, & in Diœcesi Burgen. Franc. in c. statuto, numer. 10. vers. nam licet locus exemptus, de const.

Addebant aliqui ex Dominis, quòd omnimoda iurisdictio competens Archidiacono per sententiam antiquissimam, respicit ordinariam causarum cognitionem. Commissio autem, & mandatum de dispensando, vbi nullus est contradictor non respicit ordinariam cognitionem, & iudicium contentiosum, cum iudicialiter tunc non procedatur, ad trad. per Fely. in c. fin. numer. 36. de præsumpt. Put. dec. 14. lib. 2. Et in his terminis fuit dictum in causa Mediolanen. matrimonii 27. Iunii 1602. coram Illustrissimo Domino Cardinali Milino, & in eadem 29. Nouembris eiusdem anni coram Reuerendissimo D. meo Decano. Et propterea cum sententia antiquissima nitatur præscriptione, ea non potest iuuari Archidiaconus, 9 † quia regula est; tantum præscriptum, quantum possessum. Vnde necesse esset, quòd Archidiaconus probaret præscriptionem exequendi huiusmodi dispensationes, quorum exequutio, licèt spectet ad ordinariam iurisdictionem, Abb. & alii superius allegati, tamen exequutio non est iurisdictionis ordinariæ, quia Prælatus exequitur non vti ordinarius, sed vti delegatus Apostolicus.

Celsonen. Canonicatus. Ven. 1. Iulij 1607.

SVMMARIVM

1 *Habens gratiam puram in forma* DIGNVM, *& possidens, est legitimus contradictor contra habentē subrogationem gratiosam, & num. 3.*
2 *In subrogatione gratiosa proceditur eisdem terminis, quibus agitur in l. fin, C. de. edict. Diu. Adr. toll.*
4 *Gratia in forma dignum, requirens exequutionem, est pura.*

DECISIO CCCXLVII.

ROta censuit, Cosmo non esse dandam immissionem vigore subrogationis gratiosæ, 1 † quia cum Antonius vigore alterius gratiæ sit in possessione, est legitimus contradictor, & agendum est via ordinaria, & ille debet obtinere, qui potiora iura habet, vel probauerit. Bart. in l. fin. numer. 21. vers. aut comparet aliquis qui dicit possidere, C. de edict. D. Adr. toll. Dec. ibidem, num. 41. Roland. cons. 78. numer. 5. & 27. lib. 3. qui licèt loquantur in terminis, l. fin. 2 † tamen idem dicendum est in nostris terminis, cum limitentur eisdem regulis, vt per Mohed. decis. 13. ant. fin. vt lit. pend. Et fuit resolutum in causa Oueten. Canonicatus 30. Martii huius anni coram R. P. D. Marcomontio.

Nec obstat, quòd Cosmus habet subrogationem gratiosam, Antonius verò gratiam in forma dignum; quia hæc essent consideranda, si vterque hodie peteret immissionem, vt per Bar. & Dec. locis præcitatis. 3 † Sed Antonius cum habeat gratiam Apostolicam, & sit in possessione, se opponit, & ideò est legitimus contradictor, quia iam exequutor functus fuerat officio suo, exequendo illam gratiam, 4 † quæ non fuerat conditionalis, sed pura, licet requireret exequutionem, secundum opinionem quam Rota seruat. Et fuit resolutũ in causa Burgen. Canonicatus 28.

S 2 Apri-

Aprilis 1597. coram Illustrimo Domino meo cardinali Pamphilio.

Romana Saluiani interdicti. Ven. 1. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Iudex commissarius inter duas personas tantum, non potest inter alios cognoscere.*
2 *Dictio, TANTVM, est taxatiua, & alia præter nominata excludit.*
3 *Locatio cum perceptione fructuum non probat possessionem, quando de alterius possessione vere cōstat.*

DECISIO CCCXLVIII.

DVbitaui, an sententia in Saluiano vltimo loco extra Rotam lata esset confirmanda, vel infirmanda in casu, & ad effectum de quo agitur; qui est vt posset exequi super tertia parte Casalis. Et Rota censuit, negatiuè respondendum, † quia cùm hoc Casale possideatur per creditores quondam Domitij vt in summario numer. 15. & 16. contra quos iudex non habeat iurisdictionem, cùm causa ei esset commissa inter Flaminiam, & filias dicti Domitij, tantum, c. Pet. G. de off. deleg maximè stante dictione taxatiua, tantū, † quæ alios præter nominatos excludit, Rota dec. 9. nu. 2. vers. præterea, de caus. poss. & prop. in no. Cassad. dec. 9. num. 42. eodem tit. Et quòd neque etiam isti creditores sunt nominati in sententia, sequitur quòd non sit confirmanda ad effectum exequutionis super ista tertia parte Casalis, quia deficit potestas, & voluntas iudicis quia illam tulit; quæ in et alia requiruntur, ad effectum, quòd sententia afficiat. l. cùm te, C. de donat. ant. nupt. c. cùm super, de offic. deleg.

Neque facit, quòd post possessionem captam per dictos creditores, filij Domitij, contra quos fuit lata sententia, locarunt huiusmodi casale etiam cum perceptione fructuum, † quia hæc non probant possessionem, quando de possessione alterius vere constat. Afflict. decis. 325. per tot. Boer. decis. 239. numer. 5. Et fuit dictum in causa Ceruien. bonorum 20. Nouembris 1578. Vltra quòd esset probandum, quòd ex illa locatione, & perceptione fructuum creditores habuerint se pro spoliatis, ita vt sententia posset exequi super tertia parte casalis quasi ipsi, nec etiam ciuiliter possiderent.

Vercellen. Archipresbiteratus. Merc. 6. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia protonotarij Apostolici de numero participantium, siue non creati a Papa, vel legato a latere sunt reseruata. & nu. 4.*
2 *Iuramentum fidelitatis præstatur post creationem.*
3 *Protonotarij, & alij officiales de stylo præstant iuramentum solùm antequam illis tradantur insignia.*
5 *Legatus potest exercere extra territorium ea quæ sunt voluntariæ iurisdictionis, etiam in subditum, vt creare Protonotarios.*
6 *Papa confirmans concordiam initam inter Capitulum & Episcopum habentem indultum conferendi beneficia, nō censetur voluisse præiudicare suis reseruationibus cessante indulto.*
7 *Clausulæ generales positæ in clausulis exequutiuis, nō alterat præcedentem dispositionem.*

DECISIO CCCXLIX.

DOmini resoluerunt, gratiam Marci Antonij esse iustificatam, quoàd reseruationem, quia probatur beneficium vacasse per obitum Octauij de Aduocatis † qui cùm foret Protonotarius Apostolicus, eius beneficia sunt reseruata, per extrauag. ad regimen. quæ innouatur per summos Pontifices pro tempore, per regulam primam Cancellariæ. Quæ reseruatio habet locum, siue protonotarius sit de numero participantium, siue non, & siue sit creatus à Papa, siue à legato, Put. dec. 313. lib. 1. Verall. dec. 404. par. 2. & 37. par. 3. Pereg. dec. 105. lib. 1. Et fuit latè deductum in causa Carthaginen. beneficij, 26. Februarij 1603. corā R.P.D. meo Lancellotto. Et in terminis Protonotarij creati à Legato, est decisio Veral. 327. li. 1. in manuscr. & ibi dicit Mandos. in regula prima Cancellariæ, qu. 7. nu. 3. vers. opinionem affirmatiuam, quòd Rota semper tenuit, quòd beneficia vacantia per obitum Protonotariorum à Legatis creatorum, sint reseruata. Et fuit dictum in causa Aflorico de los Payos. 19. Decembris 1588. coram Reuerendissimo Perusino.

Neque facit, quòd facultas concessa Legato creandi Protonotarios, Videatur restricta, vt non posit creare nisi recepto prius solito iuramento, ibi, (Clericos in nostros, & dictæ sedis Notarios recepto prius ab eis solito iuramento, &c.) quia fuit responsum, legendam esse totam clausulam, & construendam, scilicet (Authoritate Apostolica tenore præsentium plenam, & liberam facultatem concedimus, & indulgemus, creandi, recipiendi, & instituen. clericos in nostro, & dictæ sedis notarios, (recepto prius ab eis iuramento solito, &c.) Quæ verba (recepto, &c.) sunt referenda ad institutionem, † quia post creationem præstatur iuramentum fidelitatis. §. sic igitur, & § interdicimus, Ver. iusiurandum, vbi glos. in verb. diximus, Auth. vt iudices sine quoquo suffragio, §. in causis, in fi. & §. seqq. de pace Constant. c. 1. de form. fidelit. in vsib. feud. † Et de stylo Protonotarij, & alij officiales præstant iuramentū solum antequam tradatur insignia. Et propterea in prædicta oratione, ordo scripturæ non est attendendus, sed ex iure sumendum est, quid voluerit Papa in dicto Priuilegio, scilicet, vt præstaretur iuramentum ante receptionem insignium, quia hoc est secundum dispositionem iuris, vt dictum est, vt eleganter in simili considerat Odr. cons. 314. nu. 9. Vers. quia in talibus orationibus, Calder. cons. 3. de ipons. 161. num. 3. lib. 7.

Minus facit quòd Legatus commisit Episcopo Vercellen. Vicario, vel alteri personæ in dignitate constitutæ, quòd reciperet iuramentum ab Octauio. Et Prior, qui recipit iuramentum, non est in dignitate constitutus, quia nihilominus gratia Octauij fuit perfecta, ibi (Octauio, &c. Sedis Apostolicæ Notario,) & ibi (ibi sanctissimi D.N. Papæ & sedis Apostolicæ Notario, tenore præsentium creamus, facimus, recipimus, admittimus, constituimus, & deputamus. Et subditur. Quocirca Reuerendissimo Episcopo Vicario, &c. mandamus quatenus à te solitum recipiat iuramentum.) Quare, cum hæc commissio non respiciat creationem, sed solum præstationem iuramenti, gratia fuit statim perfecta, & pura, † & ideo inducit reseruationem, Put. decis. 139. in

in prīnc. lib. 2. Pereg. dec. 105. lib. 1. & meliùs dec. 11. lib. 2. Et eſt deciſio Ioannis Pauli Tholomæi 1033. lib. 3. par. 3. Et ceſſat omnis difficultas, quia vt deponunt teſtes in ſummario, numer. 4. iſte prior reputabatur perſona in dignitate Eccleſiaſtica conſtituta: & hoc ſufficit, iuxta terminos, l. Barbarius, ff. de off. prætor. cùm non agatur de ſubſtantia, ſed de ſola ſolemnitate, vt per DD. in d. l. Barbarius.

5 Nec facit, quòd Legatus creauerit huiuſmodi Protonotarium extra prouinciam, quia ea quæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis, & quæ non cohærent territorio, ſunt prorogabilia, & poſſunt exerceri in quemcumque etiam non ſubditum; etiam exiſtentem extra prouinciam Legationis, Pariſ. conſ. 1. numer. 8. lib. 2. Dec. reſp. 3. numer. 108. lib. 1. Et in terminis Legati eſt gloſ. in cap. ſi Abbatem, in verb. in prouincia, vbi Anchar. nu. 2. verſ. quæro dum in tex. de elect. in 6.

Minùs etiam obſtat concordia olim inita inter Cardinalem tunc Epiſcopum, & Capitulum, de conferendo beneficia etiam reſeruata, quæ fuit confirma-

6 ta per ſedem Apoſtolicam; quia confirmatio eſt intelligenda reſpectu illorum qui illa petierunt, ſcilicèt quatenùs Epiſcopus haberet indulta, non quia Papa voluerit, ceſſantibus ind'tis, præiudicare ſuis reſeruationibus, Bal. in c. venientes, numer. 4. ante finem, verſ. ſed quid ſi Princeps, de iur. iur. Aym. conſ. 3. n. 13. Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſum. 44. n. 12.

Non obſtant clauſulæ generales, (non obſtantibus

7 ordinationibus Apoſtolicis, &c.) † quia cùm ſint poſitæ in clauſulis exequutiuis, non alterant præcedentem diſpoſitionem, Clem. 1. vbi DD. de præben. Dec. conſ. 195. col. 3. verſ. 2. diligenter. Couar. in rubr. de teſt. pat. 2. nu. 13. verſ. 3. concluſio, Oſaſch. deciſ. 163. nu. 2. Et fuit pluriès in Rota reſolutum.

Hiſpalen. & Corduben. Præſtimoniorum. Merc. 6. Iunij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Gratia anterior præfertur poſteriori.*

2 *Colligitans habet intentionem fundatam, vt ſibi detur ſubrogatio gratioſa petita intra menſem, mortuo collitigante, & durante menſe, num. 4.*

3 *Regula* DE SVBROGANDIS *habet locum, quando Principi placet intra menſem à die ſubrogationis conceſſæ tertio etiam collitiganti cōcedere ſubrogationem.*

5 *Menſis de quo in regula* DE SVBROGANDIS, *incipit à die obitus collitigantis in Curia, vel à die veriſimilis notitiæ, ſi moritur extra Curiam. Rota tamen tenet, incipere à die ſubrogationis obtentæ per tertium nu. 7.*

6 *Menſis de quo in dicta regula non arctat collitigantem ad petendam ſubrogationem gratioſam infra menſem, ſed reſpicit nullitatem gratiæ infra menſem obtentæ in præiudicium collitigantis, & nu. 8.*

8 *Dictio* HVIVSMODI, *eſt repetitiua præcedentium, & verba ſunt intelligenda ad literam, cùm qualificant diſpoſitionem.*

9 *Subrogatio intra menſem à die ſubrogationis obtentæ per tertium à collitigante petita, ſi conceſſa non fuerit, nihil prodeſt ad excludendum poſtea ſubrogatum.*

D E C I S I O CCCL.

Rota reſpondit, R. P. D. Varellæ, non eſſe dandam ſubrogationem in iuribus Gundiſalui collitigantis defuncti, quia ei non ſuffragaretur cùm iam fuerit conceſſa Doctori Vermudez, † cuius gratia tan- 1 quam anterior eſſet præferenda, cap. ſi eo tempore, & c. duobus de reſcr. in 6. c. eum eni, de præben. eod. lib. Veral. dec. 61. par. 2.

Neque facit, quod D. Varella habeat intentionem 2 fundatam in regula, ne detur nonus collitigans. c. 2. vt lit. pend. in 6. Et fuit dictum in cauſa Collen. parochialis 11. Decembris 1595. coram Illuſtriſſimo Seraphino, & in cauſa Pampilonen. Abbatiæ 20. Iunij 1503. coram R. P. D. meo Ludouiſio; quia hoc eſſet verum, ſi D. Varella obtinuiſſet ſubrogationem intra menſem à die conceſſionis factæ Doctori Vermudez. Nam durante illo menſe, eius gratia habeat implicitam ſtatutum validitatis, ſcilicet quatenùs ſubrogatio non concederetur collitiganti, † quia regula de 3 ſubrogandis eſt euentualis, & tunc tantùm locum habet, quando Principi placet, infra menſem à die ſubrogationis conceſſæ tertio etiam collitiganti concedere ſubrogationem, quod clarè oſtendunt verba illæ regulæ, (quoties aliquem collitigantem ſubrogari conceſſerit,) & benè faciunt notata per Card. conſ. 105. num. 13. in fin. verſ. ſed non poteſt verè dici, & num. 14. Sarn. ſuper hac regula de ſubrogan. quæſt. 17. verſ. nec obſtat, quòd primus, Rebuff. in prax. tit. de ſubrogationibus, gloſ. 6. in princ. † Et propterea 4 cùm durante dicto menſe D. Varella non obtinuerit ſubrogationem, nō habet ampliùs fundatam intentionem in regula, ad text. in l. 4. §. inties. ff. de dam. infect.

Minùs etiam ſubſiſtit, quod menſis de quo in regu- 5 la, incipiat à die obitus collitigantis defuncti, vel à die veriſimilis notitiæ obitus, ſi moritur extra Curiam, Alfonſus Soto ſuper hac regula, in princ. & ibi etiam Sarn. q. 1. in princ. & q. 10. verſ. ſed maior eſt difficultas, Mandoſ. q. 2. per tot. † Et dictus menſis re- 6 ſpicit nullitatem gratiæ infra menſem obtentæ in præiudicium ſubrogandi, non autem arctat collitigantem ad petendam infra menſem, vt fuit reſolutum in dictis cauſis Collen. & Pampilon. quia quicquid dicendum ſit, an Doctor Vermudez impetrauerit intra menſem à die obitus Gundiſalui, Reſpondetunt Domini præualere opinionem Rotæ, quòd menſis incipiat currere à die ſubrogationis obtentæ 7 per tertium, vt per Put. dec. 141. & 144. lib. 3. & dec. vnic. tit. de ſubrogandis, Achil. pariter dec. vn. eodem tit. Quæ opinio Rotæ eſt conformis verbis regulæ, dum inquit, (quòd ſi collitigantem in ius, vel ad ius ſubrogati conceſſerit, aliorum impetrationes, vel conceſſiones infra menſem ante conceſſionem huiuſmodi factæ, nullius ſint roboris, vel momenti.) Et ſic impetrationes ante conceſſionem huiuſmodi ſcilicèt factam collitiganti, † quia dictio, (huiuſmodi,) eſt 8 repetitiua præcedentium, gloſ. in c. ſi Abbatem, §. huiuſmodi, in dicto verbo, de electione in 6. Et verba ſunt intelligenda ad cauſam ad quam fuerunt prolata, Aym. conſ. 171. nume. 13. Et ad literam, cùm qualificant diſpoſitionem, Anch. conſ. 356. col. 2. verſ. 3. hoc probat. Et dum dicitur ex prædictis deciſionibus Collen. & Pampilonen. quòd non eſt præfinitum tempus collitiganti ad petendum ſubrogationem, hoc eſt verum, ſi tertio non fuerit conceſſum, quia tunc infra menſem à die conceſsionis factæ tertio, debet obtinere, aliàs ei non ſuffragatur, vt dictum eſt.

Neque etiam D. Varellæ ſuffragatur, quòd intra 9 menſem à die conceſſionis factæ Doctori Vermudez petierit ſubrogationem, quia cùm ſubrogatio tunc ei fuerit denegata, petitio ei non prodeſt, cum regula requirat, quòd Papa ſubrogare conceſſerit, & ſic perfectionem conceſſionis, quod de-

potest verbum illud, (concesserit,) Felin. in cap. cum venerabilis, nu. 2. & seqq. de except.

Lucana Iurispatronatus. Ven. 8. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Filia perduellionis priuatur tantum successione paterna, nec alijs pœnis L. quisquis C. ad leg. Iul. mag. afficitur.*
2 *Filius perduellionis est perpetuò infamis, & omnibus honoribus exclusus, nec est capax successionis paternæ.*
3 *Limita in Clerico.*
4 *Condemnatus de crimine læsæ maiestatis à laico, potest habere heredem in iurepatronatus, quod non venit in confiscatione bonorum facta à laico.*
5 *Adire qui non potest facto alterius, transmittit etiã ad extraneum hæreditatem.*
6 *Succedere volenti sufficit ostendere se esse in gradu successibili, cum nullus plus prætendit, esse proximiorem.*
7 *In confiscatione facta à iudice Ecclesiastico venit etiam iuspatronatus.*
8 *Episcopus non potest venire ad actualem degradationem Clerici, vel illum tradere Curiæ seculari, nisi in casibus in iure expressis, & ibi vide casus.*

DECISIO CCCLI.

ROta censuit, sententiam latam per Rempublicam Lucanam super crimine perduellionis contra Bernardinum patrem Lucretiæ, ei non nocere, quominus possit succedere in iurepatronatus, quia etiam quòd sit hæreditarium, ipsa non agit de succedendo Bernardino patri, sed Lælio fratri, cui potest succedere.

1 Nam excepta successione patris, alijs pœnis l. quisquis, C. ad l. Iul. Maiest. filia perduellionis non afficitur, vt per Clar. in §. læsæ maiestatis, numer. 10. vers. hæ autem pœnæ. Et expressè, quòd possit alijs succedere, licet non patri, dicit Salycet. in dicta l. quisquis nume. 15. & incertus auctor de crimin. læsæ Maiestatis, quæst. 5. num. 6. vbi quòd hæc opinio non habet contradictorem, Decia. tract. crim. 2. lib. 7. c. 41. nu. 12. & 13. Et videtur de mente Bartoli in l. 1. num. 1. in fi. ff. de verb. sign.

2 Neque facit quòd & ipse Lælius esset filius Bernardini, & sic propter delictum patris nulla bona habere posset, vel aliqua successione testati, vel intestati accipere, & perpetuò esset infamis, & ab omnibus honoribus exclusus, vt in d. l. quisquis §. filijs. Verò.
3 † Quia hæc pœna, l. quisquis, non afficiebat ipsum Lælium, qui iam de tempore latæ sententiæ contra patrem, erat clericus, Gem. in c. si quis, col. 3. vers. nec ad clericos, Archid. ibidem 2. num. Turrecr. nu. 7. Præpos. nu. 3. Bellam. nume. 4. in princ. 6. q. 1. Io. de Anan. in c. vrgentis, numer. 12. vers. quia lex, de hæret. Decia. tract. crim. tom. 2. lib. 7. c. 41. numero 11. Gig. de crim. læsæ Maiestatis, tit. de pœnis quas filij incur. qu. 9. numero 2. Augustinus Armin. in addit. ad Ang. de malefic. in verbo, & hai tradito la tua patria, num. 12. in fin. vers. tene tamen menti. Et ideò cùm dictus Lælius clericus non afficeretur pœnis, dictæ l. quisquis, hinc sequitur, quod esset capax successionis. & propterea successerit in iure patronatus, quod cum non veniret in confiscatione facta à principe laico, iuxta resolutiones factas, † Bernardus eius pater in eo potuit heredem habere, gl. in l. ea sola, 98. ff. de reg. iur. & not. ibid. Cagn. numer. 3. & singularem dicit Bald. in l. eam quam. numer. 19. in fin. C. de fideic. Ias. in l. ex facto. §. Iulius, numer. 1. ff. de vulg. & in l. quoties, numer. 14. C. quando non pet. par. Alex. in l. si quis ante, in fi. de leg. 1. Nec ad hunc effectum requirebatur, quòd esset scriptus hæres, sed sufficit, quòd successio ab intestato ad ipsum spectaret. Lambert. in. de iurepatron. lib. 1. par. 2. q. 2. principali. num. 3. & seqq. etiam quòd non adessent alia bona. Lambert. dicto loco num. 25. † Et quatenus requireretur 5 aditio, non est opus de ea docere, quia cum tunc detineretur in carceribus, facto alterius impediebatur. Vnde potuit transmittere etiam ad extraneum. Bart. in l. ventre, 38. num. 9. & 14. & vers. 2. reg. & nume. 8. vers. 2. reg. ff. de acquirend. hæreditat. Et propterea Lucretia potuit ei succedere, † cui sufficit ostendere 6 se esse sanguine coniunctam in gradu successibili, non proximiorem cum nullus alius se proximiorem prætendat. Tiraq. de retract. lignag. §. 11. glos. 1. nume. 5. & 6. Et in his terminis fuit resolutum coram me in causa Tiburtina Capellaniæ 16. Nouembris 1605.

Neque etiam facit, quòd ipse Lælius per Vicarium Lucanum de anno 1597. fuerit iudicatus reus eiusdem criminis læsæ Maiestatis humanæ, & priuatus omni officio, & beneficio Ecclesiastico, traditusque curiæ sæculari, bona confiscata, & applicata curiæ Episcopali, † in qua confiscatione facta à iudice Ecclesiasti- 7 co venit etiam iuspatronatus. Lambertin. de iurepatr. lib. 3. quæst. 8. art. 8. numer. 10. Nam fuit firmiter responsum, sententiam tanquam nullam, & iniustam non nocere Lucretiæ, ad effectum quòd dicatur non successisse fratri. Nam Episcopus non potest venire ad actualem degradationem clerici, neque eum tradere curiæ sæculari, nisi in casibus à iure canonico expressis, videlicet; Pro crimine hæresis, c. ad abolendam, §. præsenti, de hæret. & cap. 1. & cap. super eodem, de hæret. in 6. Pro falsificatione literarum Apostolicarum, c. ad falsariorum, de crim. falsi. Pro crimine insidiarum contra Episcopum, c. si quis Sacerdotum, 11. quæst. 1. Pro incorrigibilitate, c. cum non ab homine, de iudic. Pro crimine assassinij, c. 1. de homicid. lib. 6. Doctores communiter in dicto cap. at si clerici, de iudic. Clar. in prax. §. fin. quæst. 36. vers. sicut etiam, Boss. in prax. tit. de for. comp. numer. 135. Et ex iure nouo, pro crimine nefando, est constitutione S. M. Pij V. Et pro celebratione Missarum ab illis, qui non sunt presbiteri, ex constitut. Fel. recor. Clement. viij. Cum igitur inter hos casus non sit iste de quo agitur, † non modo 8 fuit nulla ex defectu iurisdictionis, verum etiam iniusta. Vnde non nocet Lucretiæ.

Bononien. Serici. Veneris 8. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Emptor censetur rem emere nomine proprio.*
2 *Rota nõ exequitur sententias aliorum Tribunalium nisi constito de iustitia.*
3 *Clausula* ARBITRIO ROTAE *intelligitur, prout de iure, remittit tamen multum de rigore iuris.*

4 *Testis*

4 Testis proxeneta deponens super emptione in qua ipse fuit proxeneta, non est integræ fidei.
5 Coniecturæ vrgentiores sunt attendendæ.

DECISIO CCCLII.

MErcatores Carpen. petebant, procedi ad exequutionem rei iudicatæ contra Cæsarem de Lectis tanquam principalem debitorem serici, condemnatum, stante clausula [parito iudicato arbitrio Rotæ.] quod deducebant ex statuto Bononiæ de duabus conformibus, & sententiæ iustificabantur, ex quo Cæsar Lectus emit sericum, † & cum non constet quo nomine emerit, censetur proprio nomine emisse, Fulgos. in l. si patruus, numer. 1. vers. 3. autem casu, C. comm. vtr. iud. Menoch. cons. 122. numer. 12. maximè cum sericum fuerit descriptum in libris gabellæ nomine Cæsaris, qui postmodum etiam vendidit certam quantitatem proprio nomine, vt in libris eiusdem gabellæ, & testes deponunt, quòd in terra Carpi ipse emit sericum, & tertius testis subdit quòd Bononiæ fuit portatum in domum ipsius Cæsaris.

Prædictis tamen non obstantibus, Rota censuit, non esse parendum, etiam quòd constaret de indicato, quia Domini non erant concordes, an in hoc casu intraret statutum. Et ratio decisionis fuit, † quia Rota non exequitur sententias aliorum tribunalium, nisi constito de iustitia, Mohed. dec. 3. de testibus, Cæsar de Grass. dec. 1. num. 8. de locat. Put. dec. 401. num. 2. libr. 1. Et in præsenti casu, stante clausula (arbitrio,) † quæ licet intelligatur prout de iure, remittit tamen multum de eius rigore, Cresc. decis. 4. numer. 3. de testibus, sufficiebat quòd iustitia sententiarum redderetur turbida, prout reddebatur, ex quo sericum videbatur emptum nomine hæredum Marci Antonij Occelli, cum ipsi postquam fuit portatum Bononiam, constituerint se debitores per apochas priuatas dictorum mercatorum, & certam partem pretij soluerint, & do[?] coctis dictis hæredibus, duo ex dictis mercatoribus egerunt contra ipsos constituendo procuratorem, & obtinuerunt graduari pro suo credito. Et Cæsar ipse nomine Occellorum vendidit etiam certam quantitatem serici. Et adsunt duo testes, quorum primus deponit de auditu, tempore emptionis serici in certa Carpen. quòd sericum emebat nomine Occellorum, & quod Occelli gratias illi egerunt, ex quo hospitatus fuit Cæsarem. Secundus verò testis, qui fuit proxeneta, bene depoonit quomodo negotium se habuerit, & quod sericum fuit emptum nomine Occellorum, † qui, licèt tanquam proxeneta, non sit integræ fidei, negari tamen non potest, quin faciat adminiculum. Cuman. cons. 68. num. 3. vers. non obstat, etiam, quod non debeat.

Non obstant in contrarium adducta, quia in concursu coniecturam, visum fuit Dominis, præponderare adductas pro Cæsare, & ideo esse præferendum, l. Diuus ff. de restit. in integrum, latè Surd. cons. 80. nu. 21.

Terulen. Cantoriæ. Merc. 13. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 Possessio instrumentalis capta alio non existente in possessione, est manutenibilis.
3 Possessio in Collegiatis debet capi Capitulariter.
4 Possessio posterior præsumitur clandestina.
5 Iudex nulliter procedendo non priuat possessione.

DECISIO CCCLIII.

DOmini dixerunt, Ioanni Nauarro dandum esse mandatum de manutenendo, quia fuit immissus in possessionem Cantoriæ de qua agitur. Quæ possessio licèt instrumentalis, alio non existente in possessione, non est dubium, quin sit manutenibilis, l. prædia, & ibi Alexand. Bart. & alij, ff. de acquir. possess. l. non idcirco, cum ibi not. ff. de fid. instr. Abb. in cap. cum olim, & ibi alij DD. de præscript. Fastol. dub. 42. Put. decis. 360. lib. 1. † Et hæc possessio fuit capta capitulariter, prout requiritur in Collegiatis; Cassad. decis. 8. de caus. poss. & propr.

Non obstat posterior possessio Hieronimi, quia tanquam iunior præsumitur clandestina, cap. licèt causam. vbi DD. de probat. Bart. in l. si duo, in princip. ff. vti possid. Veral. decis. 334. numer. 2. & seqq. part. 2. Nec ex ea potest iuuari, quòd fuit capta de mandato iudicis, † quia iudex processit de mandato iudicis laici tradendo possessionem infra 24. horas & sic nulliter. † Et propterea non priuauit Ioannem sua possessione, vt pluries fuit resolutum.

Non obstant ea quæ obijci possent de iurepatronatus, quia respiciunt petitorium, nec sunt discutienda in hoc iudicio possessorio, vt in terminis fuit dictum in superiori Rota in Pharen. Abbatiæ, coram R. P. D. meo Ludouisio.

Tudertina Assignæ, Lunæ 18. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 Possidenti datur mandatum de manutenendo, etiam si non probet possessionem de tempore litis motæ, quando præsumitur continuata, num. 2.
3 Domino contra subditum negando se subditum, competit actio confessoria ciuilis, vel actio in rem, vel officium iudicis.
4 Manutentio datur domino contra subditum in re separata à persona subditi, in exigendo gabellas, donec cognoscatur de iure exigendi, num. 8.
5 Domino non datur manutentio cõtra vassallos exigendi onera, & gabellas, quando adest præsumpta vsurpatio, secus si non adsit.
6 Diuturna præstatio gabellarum, & facilis recursus ad Principem, tollunt præsumptionem vsurpationis.
7 Decretum irritans, iustificatum, inficit titulum, & possessionem secus non iustificatum.
9 Vnicus actus sufficit ad acquirendam possessionem in incorporalibus.
10 Actus iudicialis probat absque testibus.
11 Actus publicus testibus non eget ad illius probationem.

DECISIO CCCLIV.

DOmini resoluerunt, Excellentissimo Domino Duci dandum esse mandatum de manutenendo,

dn quoàd cauponam, tabernam Cupedinariam, quam appellant (la Pizzicaria,) officinam pistoriam, Macellum, & Salariam, & quoad illarum redditus, & emolumenta, nec non quoad exactionem omnium pœnarum pro damnis datis, & pro maleficijs, desiipta parte, quam Dominus Dux solet dare officialibus pro dictis damnis, & maleficijs deputatis; quoàd Montaneam quoque Turticellæ, eiusque redditus, & emolumenta. Et similiter, quoàd Affidam bellua rum, insque exigendi pro dicta affida quolibet anno pro qualibet bestia, vt dicitur grossa, (dimidiam partem Iulij) exceptis tamen aratorijs, & exempta vnica bellua, vt dicitur (da soma) pro Foculari nec non quoàd exequutionem vnius Bolognini, pro qualibet bellua minuta, excepto vno suo pro qualibet domo, nec non quoàd exequutionem quolibet anno vnius Bolognini pro qualibet salma grani, & musti, & pro qualibet salma hordei, & bladarum dimidiam partem Bolognini. Et idem mandatum est quoque dandum in quasi possessione faciendi bann menta pro assignatione, & solutione dictarum exactionum. † De possessione enim Excellentissimi Ducis constat ex depositione quatuor testium, qui bene deponunt, & reddunt sufficientem causam scientiæ. Vnde dictus D. Dux est manutenendus, §. hodie, instit. de interd. vbi Aret. num. 1. vers. 4. competit, qui loquitur in nostris terminis, cùm dicat, hoc remedium manutentionis competere illi qui est io quasi possessione iurisdictionis vel in aliquo iure incorporali, vt in iure eligendi, & in iure colligendi pedagia, vel similia. Idem dicit Spec. in princip. tit. de caus. poss. & propr. numero 12. vers. cæterum si ipsi rustici, Alexand. cons. 124. num. 3. iuncto princ. lib. 4. Ang. cons. 337. numer. 4. ante med. vers. & hoc Intelligatur, Ruin. cons. 53. numer. 3. lib. 4. Celsus Hugo cons. 85. num. 9. Franc. Marc. quæst. 447. per totum latè, & bene Iacobin. de San Georg. in tract. de Homag. numero 37. post medium versic. quid dic mus, eleganter, & doctè S. Raimondus in summ. tit. de raptoribus, §. 16. lib. 2. vbi quod si Dominus, & prædecessores soliti sunt talia exigere, & scitur, vel probabiliter creditur, quòd ex iusta causa fuit in tali possessione, seu quasi, poterit dominus etiam in futurum exigere. Et huiusmodi manutentio competit D. Duci, etiam si non probaret possessionem de tempore litis motæ, † quia nihilominus præsumitur continuata, cùm animo retineatur. l. licet, C. de acquir. poss. Abb. in cap. cùm ad sedem, num. 15. de resti. spol. Put. decis. 17. lib. 2.

Neque prædictis resistit doctrina Bartoli in l. 1. §. huius autem interdicti, numer. 3. ff. vti possid. vbi quòd domino competit actiu confessoria vtilis, vel actio in rem, vel officium iudicis, quem sequitur Menoch. de retinen. remed 3. num. 142. & seqq. Quia Bart. loquitur, quando dominus agit contra vassallum facientem sui questionem, negando se esse subditum, qui non sunt termini nostri. † Hic enim licèt dominus agat contra vassallos, tamen agit contra ipsos eum turbantes in sua possessione, in te separata, quo casu competit manutentio, vt dicit idem Bart. in vers. 2. modo potest turbari. Ex omnia iura clamant, quòd lite pendente possessor manuteneatur, vt etiam in puncto dicunt Ang. Ruin. & alij supra allegati.

Neque communicati suffragatur Gram. vot. 12. Guid. Pap. cons. 67. numer. 3. Franc. à Ponte, cons. 97. nume. 26. qui videntur concludere manutentionem non deberi domino aduersus vassallos in quasi possessione exigendi onera, & gabellas, quia prædicti DD. mouentur ex præsumpta vsurpatione, † quæ cessat in casu isto, tum ex diuturna præstatione, de qua deponunt testes, tum etiam propter facilem recursum ad summum Pontificem, Paris. consil. 10. numero 60. lib. 1. Peregr. cons. 14. nume. 12. & 13. Et ideo cum D. Dux præsumatur ex iusta causa possidere, manutenendus est, ex S. Raymundo, & alijs suprà allegatis.

Neque facit, quòd constitutio quæ legitur in die cœnæ Domini prohibet imponi noua pedagia, & gabellas, vel illas augeri, & propterea impositio facta per D. Ducem fuit nulla, & possessio nullius considerationis, quia dicta constitutio habet decretum irritans, quod inficit titulum, & possessionem. Caffad. decis. 1. numer. 5. super regulis, Gabr. de claus. concl. 3. quia fuit responsum, hanc conclusionem procedere, quando decretum irritans est iustificatum, & ante iustificatum non tollit detentionem, sed insistentiam facti, vt fuit resolutum in causa Patmen. Prioratus 16. Ianuarij, & 16. Februarij 1598. coram bo. mem. Orano, & de anno 1601. 26. Octobris in causa Casentina Capellaniæ coram Illustrissimo D. meo Cardinali Millino. Hic autem decretum non est iustificatum, quia constitutio prohibet imponi gabellas à personis ad id auctoritatem non habentibus, † vnde donec cognoscatur, an D. Dux habuerit talem auctoritatem, & quomodo, & qua inte gabellæ fuerint impositæ, interim est manutenendus, cap. vbi Abb. num. 4. de rest. spol. Put. dec. 497. lib. 2. Et fuit dictum in causa Barchinonen. beneficij 19. Iunij 1603. coram Illustrissimo Pamphilio.

Et ex ijsdem regulis censuerunt Domini, dandum esse mandatum de manutenendo Excellentissimo Domino Duci, quoàd confectionem vini, ex qua Priores pro tempore educi debeant, iuxta confectam de anno 1604. vt constat ex actu ipso confectionis, qui datur, nume. 3. quia licèt sit vnicus, sufficit, † cum in istis incorporal bus sufficiat vnicus actus ad acquirendam quasi possessionem, gloss. in cap. cùm Ecclesia Sutrina, in verbo, Episcoporum, vbi Abb. num. 22. & seq. de caus. poss. & prop.

Neque obstat, quòd instrumentum sue actus est absque testibus, & ideo non probat, quia cum fuerit actus iudicialis, est speciale, † quòd probet absque testibus l. in donationibus, C. de donat. Card. cons. 41. num 1. vers. quia speciale est, Alexand. cons. 13. numer. 8 lib. 1. Bolognin. in addit. ad Io. de Anna. Socin. reg. 510. aliàs 28. incip. scriptura publica. Et quòd iste fuerit actus iudicialis, patet ex verbis illis, cùm adhuc D. Dux pro tribunali sederet. Et videtur cessare omnis difficultas, † quia iste fuit actus publicus quodam modò factus coram populo, & ideo testibus non eget, Socin. post Spec. loco proximè citato in fin.

Oppiden. Iurispatronatus Lunæ 18. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Tertius non tenetur acta alterius iudicis transportare. & nu. 4.*
2 *Clausula, QVATENVS OPVS SIT, facit conditionem.*
3 *Patronus, & præsentatus possunt separatim agere.*

DECISIO CCCLV.

Domini resoluerunt, defectum transportationis actorum non obstare sententiæ Rotali, quia Fron-

Fronteræ non fuit in causa coram Nuntio Neapolitano. † & ideo potuit committere nouam causam in Rota, faciendo nouum iudicium, Rot. decis. 20. de re iud. in no.

Neque facit, quòd in commissione præsentata in Rota adesset clausula (præuia auocatione,) quia aderat etiam † alia clausula, (quatenus opus sit,) quę facit conditionem. † Ed ideo eum opus non esset, quia patronus, & præsentatus possunt separatim agere, Rot. decis. 2. de iurepatronatus, in no. Lamber. de iure patronatus, lib. 2. part. 2. quæst. 8. art. 3. propterea illa conditio nihil posuit inesse, ita vt causa respectu Fronteræ censeretur auocata à Nuntio.

Denique non officit, quòd illa acta facerent ad istam causam; quia non ideo sequitur, quod deberent transportari, cum hoc iudicium sit separatum ab illo intentato coram Nuntio, vt sæpè in Rota decisum fuit.

Romana discussionis de Raynerijs. Lunę 18. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio intra decendium a die habitæ notitiæ suffragatur, etiamsi non fuerit appellatum intra decendium a die latę sententię, quando nesciebatur contra quem lata esset sententia.*

2 *Appellatio post decendium à die latę sententię non suffragatur illi qui sciuit, sententiam latam, & contra se latam, quæ duo copulatiuè requiruntur.*

3 *Error iuris habens mixturam facti excusat.*

4 *Cautio de restituendo prioribus, & potioribus operatur vt debitor non sit liberatus, nec creditum extinctum.*

DECISIO CCCLVI.

DOmini resolnerunt, sententiam extra Rotam latam non esse a xeq endam, quia fuit suspensa per appellationem, & regulę sunt claræ, quòd appellatione pendente, nihil est innouandum, tot. tit. ff. nihil nouari app. interp. quę licèt non fuerit interposita intra decendium à die 17. Maij, quo fuit lata sententia, tamen hoc prouenit, quia cùm die 9. Maij, & sic per dies octo ante latam sententiam iudex mandasset, expediri mandatum deliberationis tertiæ partis Casalis, ad fauorem D. Leonis potuit ipse verisimiliter credere, huiusmodi tertiam partem Casalis non comprehēdi in dicta sententia. Quod corroboratur, quia die 19. Maij iudex declarauit, terminum tantùm dicta die 9. Maij, & sic post dictam sententiam latam dicta die 17. Vnde sufficit, quòd D. Leo appellauerit à die habitæ notitiæ, scilicet, quo iudex declarauit suam sententiam, mediante citatione ad videndum eligi peritos. † Appellatio enim intra decendium à die habitæ notitiæ suffragatur. Ang. cons. 302. numer. 4. versic. fuit enim illa taxatio, Rom. cons. 343. num. 18. vbi post allegat concordan.

Neque facit, quòd hic D. Leo non possit excusari, quòd non habuerit scientiam sententiæ, & ideo si illam non intellexit, sibi imputet, quia iste est error iuris qui non excusat. † Nam fuit responsum, non obstare, quod quis sciat sententiam latam, nisi etiam sciat contra se esse latam; hęc enim duo copulatiuè requiruntur ad effectum, quòd appellatio post decem dies non suffragetur, vt per Rom. loco proximè allegato. Hic autem licet D. Leo sciret, sententiam esse latam, non tamen sciebat contra se, quoad tertiam partem Casalis, ex superiùs consideratis; vnde iste non fuit simplex error iuris, sed habuit etiam mixturam facti, † propterea excusat, l. si vir. vbi glos. in verbo procedere, Bart. num. 8. & seqq. ff. pro donato.

Neque obstat, quod D. Leo videatur acceptasse sententiam, agendo contra posteriores creditores, quia ipse non egit vigore prædictæ sententiæ, sed vigore mandatorum per Rotam relaxatorum. Nec intentando hoc iudicium videtur renuntiasse decreto deliberationis tertiæ partis Casalis, quia deliberatio erat pro scutis 7030. mandata verò ad eius fauorem relaxata pro scutis 8600.

Minus etiam releuat, quòd D. Leo fuerit in sententia graduatus pro toto suo credito, quia non inde sequitur, quod sit reuocatum decretum deliberationis, quia D. Leo omninò debeat graduari, ex quo decretum erat factum data cautione de restituendo prioribus, & potioribus. † Quæ restrictiua operatur, debitor non sit liberatus, nec creditum extinctum, vt per Castren. cons. 286 post princ. vol. 1. Franc. decis. 75. num.... Et propterea graduatio erat necessaria, ad effectum quod D. Leo posset se relaxare, in euentum quod apparerent creditores anteriores.

Romana Domus. Vener. 22. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Clausula, PARITO IVDICATO est conditionalis, & intelligitur, quatenus adsit iudicatum.*

2 *Expensæ litis debentur condictione ex statuto, propter statutum cap. 194. lib. 1.*

DECISIO CCCLVII.

FVit resolutum, sufficienter fuisse paritum, † quia clausula (parito iudicato,) intelligitur conditionaliter, quatenus adsit iudicium, & fuit resolutum in causa Regimen. S. Thomæ 10. Decembris 1576. coram bon. mem. Oriolen. Hic autem respectu fructuū in illis neque adsit absolutio neque condemnatio, l. 1. ff. de re iud. Azo. in sum. C. eodem tit. † Nec Longobardus potest se tueri ex stat. Vrb. cap. 194. lib. 1. vbi quòd victus victori reficiat expensas, quia cum verba dirigantur ad victum, huiusmodi expensę debentur condictione ex statuto, & sic noua actione, Bald. in l. terminato, nume. 14. C. de fruct. & lit. expens. Matthesil. sing. 80. qui dicit, ita intelligendum esse Bartol. in l. 3. §. si rem. nume. 3. ff. de leg. 3. Felyn. in cap. significauerunt, colum. 3. ante numer. 4. versic. scias etiam, de excep.

Quoàd possessionem domus, satis fuit paritum, quia constat de traditione possessionis. Nec iuuat Longobardum, quòd Alexius ipsum molestat super dictà possessione, quia non comparet in iudicio nomine proprio, sed nomine pupillorum, qui fecerunt melioramenta in ipsa domo, & sic sustinet duplicem personam. Et propterea non potest dici non fuisse paritum, etiam quoàd possessionem, respectu personæ Alexij.

Peru-

Perusina Pensionis. Veneris 22. Iunij 1607.

S V M M A R I V M.

1. *Resignans non tenetur instificare pensionem contra resignatarium, qui consensit.*
2. *De liquido ad illiquidum non datur compensatio.*
3. *Resignans ante admissam resignationem, iure suo nõ priuatur.*
4. *Post simplicem resignationem abdicatur omne ius à resignante, secus post resignationem ad fauorem, quo casu remanet ad ipsum omne ius donec resignatarius etiam per captionem possessionis, beneficium perfectè adipiscatur, nu. 5. Et interim non potest etiam post præstitum consensum bona beneficij alienare.*

D E C I S I O CCCLVIII.

DVbitaui an alienationes bonorum Ecclesiæ sancti Ioannis Baptistæ factæ per D. Andræam sustineantur, vel potius ei obstent in casu, & ad effectum de quo agitur, qui est, vt D. Franciscus resignatarius non teneatur ad solutionem pensionis. Et Rota censuit, dictas alienationes ad effectum prædictum non obstare, quia cum D. Franciscus consenserit reseruationi pensionis quæ purè fuit reseruata, † vtique ad illam soluendam tenetur, absque eo quòd Aenæas aliqua iustificatione grauetur, vt fuit resolutum in causa Salamantina pensionis, 26. Martij 1593. coram bo. mem. Giptio, & aliàs sæpius. Et dictæ alienationes requirunt altiorem indaginem, scilicèt an fuerint rectè factæ, & de bonis Ecclesiæ solitis alienari, quo casu non debent impedire solutionem dictæ pensionis, † cum de liquido ad illiquidum non detur compensatio, §. in bonæ fidei, vbi glos. in verbo, iure aperto, instit. de act. Et in his terminis facit Gig. de pens. quæst. vii num. 24.

Neque obstat, quòd dictarum alienationum aliquæ fuerunt factæ post datum mandatum ad resignandum, aliquæ verò post præstitum etiam consensum, quia quoad alienationes factas post datum mandatum, cum potuisset reuocari, Clement. cum illustio, de renuntiatio. non adest difficultas quod sustineatur, † cum ante admissam resignationem Æneas iure suo non esset priuandus, sed eo vti posset. Oldr. consil. 299. num. 1 Bellign. dec. 2. post med. de rerum permut. Quo vero ad alienationes factas post præstitum consensu, si resignatio fuisset simplex, non adest difficultas, quod non sustinerentur, † quia eo casu post resignationem abdicatur omne ius à resignante, ita vt nihil amplius habeat agere in beneficio. Butr. Abb. Im. & alij, in c. accepta, de rest. spol. Cassad. decis. 4. eodem tit. num. 3. Achil. eodem tit. dec. 10. num. 5. † Sed cum resignatio fuerit ad fauorem; non obstat, quòd alienationes fuerint factæ post præstitum consensum, quia non propterea fuit abdicatum ius à resignante, sed penes ipsum remanet in pendenti, donec conditio sub qua fuit resignatum, purificetur, scilicèt donec plenè, & perfectè resignatarius, etiam per captionem possessionis, adipiscatur beneficium, Achil. dicta dec. 10. nu. 1. & 4. de rest. spoliat. Put. dec. 158. num. 3. l. 3. Quæ procedunt tam respectu tertij, quàm ipsius resignatarij, quia antequam sit eius plenæ quæsitum, penes resignantem remanent reliquiæ iuris, & possessionis, Put. dec. 5. de rest. spoliat. Pontanus de spol. lib. 1. num. 126. vers. sed non id futurum. Et fuit plenè dictum in causa Abulensis, & Zamoren. beneficiorum, 17. Iunij 1594. coram R. P. D. meo Decano, & postmodum 4. Decembris 1595. coram bon. mem. Gyptio in causa Hispalen. & Caurien. permutationis. † Et propterea Æneas etiam post præstitum consensum potuit facere dictas alienationes. Rebuff. in tract. nominat. quæst. 14. nu. 157. vers. viddi dubitar. & in prax tit. de symon. in resignat. num. 27. & seqq. Et fuit resolutum in causa Seguntina beneficiorum 1. Iunij 1592. coram Orano, in qua admittitur hæc distinctio inter simplicem resignationem, & ad fauorem.

Ariminen. Releuationis indemnitatis. Lunæ 25. Iunij 1607.

S V M M A R I V M.

1. *Emptor soluens anterioribus creditoribus vendentis, non intrat in eorum locum, ad effectum agendi hypothecaria, quando non adest cessio, neque hoc est actum, potest tamen excipere, nu. 2.*
3. *Solutio facta anteriori creditori vendentis per emptorem, sufficit concurrentibus alijs requisitis ad acquirendum ius, ad effectum hypothecariæ, & ad effectum retentionis, & exceptionis.*
4. *Fideiussor simpliciter se obligans, vel se obligans cũ clausula* DE RELEVANDO IN EVENTVM MOLESTIARVM QVAVIS RATIONE, *&c. censetur se obligasse in omnem causam, nu. 5.*
6. *Clausula* OCCASIONE PREDICTA, *comprehendit causam etiam remotissimam.*

D E C I S I O CCCLIX.

ROta censuit, dominos de Diotaleuijs teneri releuare indemnes dominos de Seraphinis, quia cum residuum pretij agri venditi per Matthæum Tingolum dictis de Seraphinis non fuerit solutum hæredibus Camillæ de Comitibus, sed illis fuerit ex alijs bonis Matthæi satisfactum, atque hodie dicti de Seraphinis molestentur à posterioribus creditoribus, intrat obligatio clara dictorum de Diotaleuijs, qui se obligarunt ad damna, & interesse, quæ Seraphini incurrerent, si solutio fienda dictis hæredibus Camillæ non sequeretur, & modo aliquo molestarentur quauis occasione, vel causa. † Licèt enim ex dicta solutione dictis heredibus creditoribus anterioribus facienda, Seraphini non intrasset in eorum locum, ad effectum agendi actione hypothecaria, quia non adest cessio, neque hoc actum fuit, prout requiritur, ex alleg. per Rip. in l. vestri, §. eorum, numer. 8. & 9. de priuil. cred. nihilominus ipsis sufficeret, si pretium iuxta conuentionem ad manus dictorum potiorum creditorum peruenisset, † quia licèt ex hoc agere non possent, excipere tamen, & retinere eis esset permissum, l. qui à debitore, ff. qui pot. in pig. hab. l. si potiores vbi glo. C. de his qui in prior. cred. loc. succed. Et benè examinando articulum tradunt Benintend. dec. 10. ante numer. 3. vers. contraria opinio, vsque ad fin. Io. Franc. de Ponte cons. 87. num. 8. & seqq. Surd. cons. 183. num. 18 Et tenuit Rota in causa Placentina à Saluiani interdicti 16. Iunij 1599. coram Illustrissimo Mantica.

Neque

Neque placuit, quòd ad hunc effectum fuisset necessarium, quod ipse emptor soluisset hæredibus anterioribus creditoribus pretium, quia sufficit, quòd fuerit conuentum, quòd a venditore solueretur, vt in pencto dicit Ioannes Franciscus à Ponte, vbi supra numero 8. & seqq. Cuius dictum bene corroboratur, 3 † nam si ad acquirendum ius ad effectum hypothecariæ, concurrentibus alijs requisitis, sufficit conuentio, quòd pretium soluatur per venditorem anteriori creditori, vt per DD. in l. Aristo, ff. quæ res pign. obl. poss. & Gl. in l. 1. C. de his qui in prior. cred. loc. succed. Azo in sum. C. eodem titulo, ita cum non adsit diuersitatis ratio ad effectum retentionis, & exceptionis, ad quem hoc vnum requiritur, quòd pecuniæ perueniant ad manus anterioris: sufficit, quod illæ perueneriot, siue de manu ipsius emptoris, siue de manu venditoris, mediante pacto, quod venditor teneatur soluere anteriori creditori, prout fuit actum in casu isto.

Minùs etiam placuit, quod obligatio Dominorum de Diotalenijs sit intelligenda, quatenus Seraphini molestarentur à dictis hæredibus, & non ab alijs, quia 4 contrarium est verius. † Nam cùm simpliciter se obligauerint, & fideiusserint, censentur se obligasse in omnem casum qui ex dicta non solutione eueniret, & sic in casum istum, cùm Seraphini molestentur à posterioribus creditoribus, & non possint se tueri ex solutione facta anterioribus, l. si lernum, §. nunc videamus, ff. de verb. oblig. Aym. cons. 272. numero 2. Surd. decis. 212. num. 8. Et hoc etiam clarè innuunt verba 5 obligationis, † cum sint (de releuando in euentum molestiarum, quauis ratione, vel causa,) quæ verba comprehendunt omnem causam, Ang. consil. 228. num. 3. Cæpoll. cons. crim. 14. numer. 11. Marsil. consil. 80. numero 37. Nec restringuntur ex verbis sequentibus, (occasione prædicta,) nisi in quantum molestiæ 6 venirent aliunde, quam ex non solutione, † quia verbum, (occasione,) denotat causam etiam remotissimam, Ang. d. cons. 288. num. 3. cum alijs pluribus congestis per Tiraq. in tractat. cessant. caus. limit. 13. num. 8. Et propterea ad effectum releuationis, sufficit, quòd Seraphini molestentur ex dicta non solutione.

Montis Regalis Iurisdictionis. Lunæ 25. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *In Ecclesia Cathedrali regulari Archiepiscopus est loco Abbatis, & ideo puniēdis monachorum delictis non requiritur eorum consensus, nu. 2.*

3 *Regulares in Ecclesia Cathedrali regulari sunt loco Canonicorum in materia adaptabili.*

4 *Monachi suscipiendo religionē, facultatibus, & voluntati renunciant, & seipsos per obedientiā promissam aliorum potestati, & imperio subijciunt.*

5 *Monachi non habent velle, neque nolle.*

DECISIO CCCLX.

QVicquid sit de illa quæstione, an in delictis Canonicorum puniendis per Episcopum requiratur consensus Capituli, Rota censuit, in casu de quo agitur, in puniendis delictis Monachorum tam leuibus, quam grauibus non requiri consensum, aut consilium Prioris, Decani, & Monachorum, sed Dominos Archiepiscopos pro tempore posse solos procedere ad illorum punitionem. Et ratio decisionis fuit, 1 † quia cùm ista Ecclesia sit Cathedralis regularis, Archiepiscopus respectu Monachorum non dicitur Archiepiscopus, sed loco Abbatis. Et quicquid erat explicandum per Abbatem, explicatur per ipsum, vt dicit Abb. in cap. causam quæ, 1. numer. 9. versic. quæro ergo, vsq; ad finem numeri de iudic. † Et propterea in 2 puniendis per eum delictis non requiritur consensus Monachorum, prout nec requiritur, quando ipse Abbas regularis procedit, gloss. in cap. nullum, in verbo, rota, 18. quæst. 2. Ioan. Andr. in cap. reprehensibilis. num. 7. verb. & Capituli Præposit. ibid. num. 16. Imol. numer. 7. Bellam. numer. 4. Abb. qui dicit, contrarium communiter reprobari, num. 11. de appell. idem Abb. in cap. ad nostram, num. 2. vbi Dec. Franc. & alij, eodem tit.

Neque facit, quod Abbas in d. cap. causam quæ nu. 3 8. & 9. dicat expressè de monachis Montis Regalis, quod sunt loco Canonicorum; quia hoc dictum est intelligendum in materia monachis adaptabili, secus in non adaptabili, prout est, quod Archiepiscopus, qui est loco Abbatis, liberè non exerceat iurisdictionem; hoc enim repugnat renunciationi propriæ voluntatis. † Nam monachi suscipiendo religionem, 4 non solum facultatibus, sed voluntatibus proprijs renunciarunt, & se ipsos per promissam obedientiam penitus aliorum potestati, & imperiis subiecerunt, vt dicit tex. in cap. non dicatis, 12. quæst. 1. Abb. in cap. ex rescripto, numer. 1. vers. & facit, Alexand. de Neuo nu. 7. de iureiur. Et propterea monachi nec habent velle, nec nolle cap. 2. de testam. in 6.

Romana Sancti Thomæ. Merc. 27. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Agenti spolio probare debet, suam possessionem anteriorem, & reus posteriorem.*

2 *Titulus coloratus, ex diuturna possessione probatur.*

3 *Conductor possidet alteri, non sibi.*

4 *Clausula, ET OMNIA COMMITTANTVR, respicit tātum expressa, nisi constet de contraria mente disponentis.*

5 *Quæ pars Breuis vocetur à practicis, dispositio.*

DECISIO CCCLXI.

DOmini persliterunt in resolutis coram Illustrissimo Seraphino, scilicèt, Capitulum sancti Petri esse restituendum, quia constat de eius antiquiori possessione, & iuniori fratrum sanctissimæ Trinitatis, quæ non controuertitur. † Quæ duo extrema primum, 1 & secundum appellata requiruntur, & probari debent ab agente spolio, ex alleg. per Natt. consil. 562. num. 1. lib. 3. Ruland. cons. 50. numer. 4. & seqq. lib. 2. Primum autem extremum satis probatur, quia vltra plures locationes adminiculatas, quæ ponderantur vna cum testibus in decisione Illustrissimi Seraphini, concurrunt hodie partitæ extractæ ex censualibus sancti Petri ab anno 1397. vsque ad moderna tempora, quæ cum contineat diuersos actus possessorios, satis superque probant primum extremum ad fauorem Capituli, & operantur quod quatenùs in casu isto requireretur titulus coloratus, ex ipsa diuturna possessione; † quæ omnem calumniam tollit, censeatur pro- 2 batus,

batus, vt per Ægid. dec. 457. & ne Felyn. cons. 2. nume. 27. post Innoc. & Host. quos ita seq. Et fuit dictum in causa Saguntin. decimarum 21. Maij 1601. coram Illustrissimo Seraphino.

Minùs etiam fratres possunt se tueri ex Motu proprio Pij Quinti, quo datur facultas capiendi possessionem propria auctoritate citra vitium spolij, continens etiam alias clausulas, quia in clausula, (& cum absolutione, &c.) in qua ponitur secunda signatura, adest restrictiua, (& omnia committantur Vicario Vrbis, vel Vicesgerenti, prout de iure.) Et propterea nulliter fuit processum citato solùm conductore, non Capitulo sancti Petri, vt dicitur in decisione Illustrissimi Seraphini. † quia conductor non sibi, sed Capitulo sancti Petri possidebat, l. si quis ante, & l. quod meo, in princ. ff. de acq. poss. Corn. cons. 40. nu. 6. & vol. 4.

Nec placuit Dominis, quòd hæc clausula, (& omnia committantur,) non debeant referri ad specialiter expressa, ex l. doli clausula, ff. de verb. oblig. quia hæc regula non procedit, quando constat de contraria mente imponentis, prout in casu isto, stante quòd hæc restrictiua est posita in clausula, (& cum absolutione,) per quam Papa declarat id quod concedere vult, & exprimit, quomodò intelligat, id quod simpliciter per, (fiat,) concessit. † Et ideo hanc partem vocant practici, dispositionem, seu clausulas, vbi Papa conscribit illas clausulas, quas concedere vult, & dicit Rebuff. in praxi, tit. de signat. grat. numer. 23. versic. 3. ponitur.

Minùs etiam releuat, quòd hæc clausula, (& cum absolutione) non habet signaturam, (fiat,) quæ verè non legitur in Registro, & de originali non constat, quia si hoc est verum, Motus proprius non suffragatur fratribus, quia obstat regula cancellariæ de non iudicando iuxta formam supplicationum, quia clausula, (quòd sola signatura sufficiat,) est posita in dicta clausula, & cum absolutione, quam asseriunt non fuisse signatam, sed veritas est, quòd cum hæc clausula, (& cum absolutione,) signetur in margine, Notarius cùm commodè in registro in margine non posset apponere signaturam, omisit illam per errorem, in registris enim in margine non apponitur substantia scripturarum, sed solùm rubricatur.

Alia benè tolluntur ex decisione Illustrissimi Seraphini.

Tarturien. Decimarum. Merc. 27. Iunij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Habens intentionem fundatam in iure, agens coram iudice etiam incompetentem, interrumpit præscriptionem alterius, & causat malam fidem, etiã si liti cesserit, nu. 5.*

2 *Protestationes extraiudiciales si sunt aptæ inducere malam fidem, interrumpunt præscriptionem.*

3 *Transactio super decimis est nulla sine beneplacito Apostolico, etiam quòd agatur, quòd decimæ remaneant apud possessorem.*

4 *Transactio nulla transigenti non prodest.*

6 *Beneplacitum Apostolicum cursu longi temporis non præsumitur, sine obseruantia.*

D E C I S I O CCCLXII.

ROta censuit, Remissoriam non esse concedendam, sed eam tam esse expediendam, quia cum Parochus sit in causa, Eleemosinarius, qui prætendit præscriptiue decimas, cùm non præcedat titulus, eget præscriptione immemorabili; quæ visa fuit Dominis improbabilis, cum requirerentur testes, qui hodie essent ætatis 108. annorum. Demendum enim est tempus post litem motã de anno 1553. vt latè fuit dictum in decisione, sub die 18. Maij præteriti.

Neque facit, quòd hæc lis non interrumpit præscriptionem, cum fuit nulla, tanquam introducta coram iudice laico, qui non est iudex competens in materia decimarum, quia satis est, quòd Parochus egerit, qui cùm habeat intentionem fundatam de iure communi, constituit Eleemosinarium in mala fide, † & ideo sufficiebat ad interrumpendam præscriptionem; etiam quòd lis fuit introducta coram iudice incompetenti, Abb. cons. 19. numer. 2. vers. nec obstat si dicatur lib. 2. Balb. de præscr. 3. parte 6. partis quæst. 4. numer. 3. vers. restringit tamen. † Nam etiam protestationes extraiudiciales, si sunt aptæ inducere malam fidem, interrumpunt præscriptionem. Butr. in cap. gratis, numer. 11. in fin. de restit. spoliat. Abb. in cap. vt debitus numer. 11. vers. ad materiam, de appell.

Minùs etiam facit, quòd hæc lis fuerit terminata per transactionem de anno 1555. cum cessione litis, & propterea cùm lis fuit terminata ad fauorem possessoris, non fuit interrupta præscriptio. Nam fuit responsum, quòd transactio fuit nulla, cùm non interuenerit beneplacitum Apostolicum, quod requirebatur etiam in ista transactione, etiam quòd decimæ perciperentur per Eleemosynarium, cùm fuisset transactum, quòd penes ipsum remanerent, soluta certa portione parocho, Bar. & Ias. in l. nulli, num. 2. ff. de transact. cum alijs pluribus adductis coram me in causa Romana Casalis Turris Vergatæ, 19. Iunij 1606. Et est decisio Verallij 106. p. 1. & 308. p. 3. Et pluries fuit in Rota firmatum. † Et propterea ista transactio tanquam nulla non potuit prodesse Eleemosinario, l. 4 § condemnatum, & ibi Bar. & alij de re iud. † Et cessio litis facta per Parochum non potuit tollere malam fidem Eleemosinarij, causatam ex ipso iudicio moto per illum qui habet intentionem fundatam de iure communi, itaut non fuerit interrupta præscriptio, vt de sententia superueniente, quæ non purgat malam fidem, dicit Anchar. in cap. consultationibus, numer. 5. de iurepatron. Alex. cons. 73. col. fin. num. 50. lib. 4. Balb. de præscript. in 2. par. 3. partis, quæst. 5. Et fuit resolutum in causa Toletana decimarum, 22. Maij 1592. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Arrigono.

Neque etiam Eleemosinarius potest se tueri ex præsumpto beneplacito Apostolico ob cursum temporis, † quia cessat obseruantia, quæ insimul requiritur, Abb. in cap. Albericus, num. 6. de testibus, Alexan. cons. 52. num. 7. lib. 4. vt apparet ex alia lite mota de anno 1572. sententia lata de anno 1574. & transactione facta de anno 1575. quæ sententia, & transactio, nec potest suffragari Eleemosinario, quia sententia potiùs fundatur super æquitate, quàm super iuris rigore, vt in ea expressè dicitur, & non terminat negotium principale, sed mandat, quòd Eleemosinarius soluat certam quantitatem tritici Parocho, donec Ecclesia ipsa Parochialis ad pinguiorem fortunam venerit. Et hæc sententia fuit suspensa per appellationem introductam coram Nuntio, vt constat ex confessione partium in dicta transactione. Et postmodum fuit facta dicta transactio sine præiudicio successorum. Vnde ex ista serie facti apparet, quòd non potuit cessare mala fides Eleemosinarij, itaut præscriptio non dicatur interrupta, ex Ancharano, Alexandro, & alijs supra relatis.

Quod dicebatur, decimas, quas percipit Eleemosinarius

ficarius non esse illas debitas de iure communi. Parocho,non placuit Dominis, quia super istis fuit transactum,& agitatum,& adsunt confessiones Eleemosinarijs,vt dicitur in alia decisione.

Romana Domus Merc. 27. Iunij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Petenti alimenta, & sumptus litis, est necessaria probatio paupertatis.*

DECISIO CCCLXIII.

Visum fuit Dominis, Prospero non deberi alimenta,& sumptus litis,quia hic non agit ad vniuersam hæreditatem paternam, sed ad domum alienatam per fratres, quam prætendit fideicommisso esse suppositam, & ideo obmisso, vt videatur an constet de bono iure, ad hunc effectum satis est, quòd 1 non probet paupertatem, † quæ videtur necessaria in hoc casu, ex allegat.per Molin. de primogen. Hispan.lib.2.c.16.numero 46.Surd.de alim.tit. 1. quæst. 112.num.31.vsque ad fin.imo videtur probatum contrarium,nempe , quòd ipse habet domum, & vineas & inseruit in alia illustrissimi D.mei Cardinalis de Bubalis in nobili officio architriclini , vnde habet honestam portionem victus,vt deponunt testes, quorum copia data fuit.

Oueten. Mercedis. Mercurij 4. Iulij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Procurator reuocatus quoad vnam causam tantùm, si de tempore reuocationis est generalis, censetur reuocatus quoad omnes causas.*

2 *Decis. Rot.18.& 22.de procur.in nouis declaratur.*

3 *Procurator ad lites & negotia , si reuocatur quoad lites non censetur reuocatus,quoad negotia, & è contra.*

DECISIO CCCLXIV.

Dominis placuit vltima pars decisionis,ad quam, vt morem gererem parti, volui restringere difficultatem, scilicet quòd licet Iacobus fuisset constitutus procurator generaliter, & reuocatus tantum 1 quoad causam vertentem cum Bisgantia,† tamen censetur reuocatus quoàd omnes causas qu:a de eo tempore nullam aliam causam habebat Capitulum, & causa propter quam fuit facta reuocatio erat generalis, & non specialis. Vnde merito Iacobus censetur reuocatus quoàd omnes causas,ex Alciat.de præsumpt.reg.2.præsumpt.16.nu.5.

2 Non obstat decisio Rotæ 18. & 22. de proc. in no. quia non procedunt, quando causa reuocationis est generalis , & agitur de reuocando procuratore ad lites tantum, sed quando qui, habet procuratorem ad 3 lites, & ad negotia, & reuocat quoàd lites,† quia tunc procurator non censetur reuocato,quoàd negotia. Et bene , quia stant simul, quòd reuocetur quoàd lites, non autem quoàd negotia, secus in casu istos cum causa reuocationis sit generalis ; nec verisimile est stante ista generalitate, quòd voluerit reuocare quoàd vnam causam, secùs quoàd alias, & reuocatio specialis videtur facta, quia tunc nulla alia aderat causa.

Calaguritana Iurisprouidendi. Merc. 4. Iulij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Qui continuat,non attentat.*

2 *Gratia est obreptitia,si veritas fuit tacita.*

DECISIO CCCLXV.

Proposui dubium , an Breue concessum per sanctæ mem. Clem.8.sub die 4. Maij 1592.esset subreptitium.Et Rota censuit , affirmatiue respondendum, quia cùm fundetur super narratiua, quod non obstante inhibitione Rotali emanata per bo. me. Bubalum, & resolutione facta coram Illustrissimo Seraphino subrogato, quòd inhibitio afficiebat Episcopum, ipse processit ad exequutionem Motus proprij Sixti quinti, cuius etiam prætextu plures intrusit ; hæc narratiua nedum hactenus non fuit iustificata, sed nec vllo pacto potest iustificari, ex iure deductis in causa Calaguritana attentatorum 15. Maij 1600. coram bon. mem. Litta , & præsertim, quia non apparet , vnquam fuisse resolutum , inhibitionem afficere Episcopum, Et cum Episcopus esset in quasi possessione conferendi, non potest verificari narratiua intrusionis, † quia 1 qui continuationem attentat,c. cum teneamur, & ibi DD.de appell.Verall.dec.51.par.1.Hinc etiam resultat, quòd si Papæ fuisset narrata quasi possessio Episcopi conferendi,non mandasset,vt omnia post inhibitionem facta in pristinum reduceret. † Vnde Breue 2 etiam remanet obreptitium,c.super literis, vbi Fely. num. 8.de rescr. Paris.cons.vlt.num. 13.& 14. lib. 1.

Neque obstat quod pendente recursu ad signaturam sanctiss.mi Domini nostri. hæc causa proposita , quia fuit data fides Referendarij , quod amplius commissionem nolebat proponere, quia licèt postea mutauerit consilium,vt ex alia fide data cum scripturis, tamen Rota voluit capere resolutionem, qui recursum habebant ad signaturã,illi quia asserebant , se vl(imo)loco fuisse spoliatos . Dubium autem , de quo agitur, proponitur ad instantiam illorum qui spolium non commiserunt,qui plures sunt, vt fuit ostensum Rotæ, vtraq; parte informante , & sic,commissio nihil habet cõmune in hoc casu, quia in ea petebatur, quòd videretur super spolio , hinc sanctissimus D. N. mandauit R.P.D. meo Decano, tunc præsenti in signatura,prout ipse annotauit à tergo commissionis, vt non impedito iudicio spolij,videatur Breue Clementis Octaui,& propterea istis omnibus stantibus, visum fuit Rotæ,capere resolutionem.

Nucerina Paganorum.Mer.4.Iulij 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Possidenti datur mandatum de manutenendo.*

2 *Iudex*

2 *Iudex non ritè procedens, non priuat possessione.*
3 *Executor tum clausula VOCATO, dicitur mixtus executor, & ab eo datur appellatio.*
4 *Clausula CONTRADICTORES, intelligitur de contradictoribus de facto non autem de iure.*
5 *Agens remedio rei integrandæ censetur habuisse se pro spoliato.*

DECISIO CCCLXVI.

1 EX dictis dicebant Domini, Adanti dandum esse mandatum de manutenêdo in quasi possessione beneficiorum sanctæ Mariæ, sancti Iacobi, & sancti Leonardi; constat enim de eius possessione capta vigore signationis, sub die 16. & 12. Octobris 1604. & hodie, instat de littera.

2 Neque facit, quòd Lucas vigore mandati de immittendo obtenti per iudicem, ceperit possessionem, quia iudex, ex quo non ritè processit, non priuauit Adantem, vt per DD. in l. clã possidere, §. qui nundinas, ff. de acq. poss. Quòd satis ostenditur, † quia cùm in litteris Lucæ adesset clausula, (vocato Adante,) iudex erat executor mixtus, cap. exhibita, Vbi Abbas in 3. not. & ibi addit. de iud. Card. cons. 63. nume. 1. Et propterea tenebatur assumere partes iudicis, & sic ab eius sententia dabatur appellatio, vt per DD. in cap. finde præsumpt. vbi Felyn. numer. 23. Dec. consi. 173. num. 2. & cons. 273.

4 Neque suffragatur Lucæ, quòd in suis litteris adesset clausula, (contradictores appellatione postposita compescendo) quia hæc clausula intelligitur de contradictoribus de facto, secus autem de contradictoribus de iure, vt per Franc. in cap. 1. ante finem, versic. vel poterit. de concess. præben. Puteo decis. 271. numer. 6.

1 Adantes verò erat contradictor de iure, quia iudicialiter ius suum prosequebatur, vt fuit dictum in causa Calaguritana beneficij 18. Aprilis 1603. coram R. P. D. Lancellotto, & aliis sæpius.

5 Cæterum cum Adantes 6. Februarij 1606. obtinuisset per iudicem appellationis reintegrationem, quæ ostendit, mandatum de immittendo concessum Lucæ habuisse effectum, non potest obtinere manutentionem, cùm habuerit se pro spoliato, Solo enim animo perditur possessio. Butr. in cap. cùm ad sedem, num. 25. de restit. spol.

Neque ex ipsa reintegratione potest petere manutentionem, quia non fuit ritè, & rectè concessa, vt liquet ex processu. Hæc tamen non fuerunt deducta in positione causæ, & ideo supersedi in concessione dicti mandati.

Burgen. Beneficij de Robredo. Ven. 6. Iulij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Exemplum datum, & subscriptum à notario actuario habetur originali.*
2 *Monitio iudicis ad sententiam parti præsenti facta supplet defectum citationis.*

DECISIO CCCLXVII.

IN resolution bus causarum feci verbum, an huiusmodi causa esset expedienda. Et Rota censuit affirmatiuè respondendum, quia difficultates quæ fuerunt excitatæ in decisione, bene tollebantur. Nam quòd processus non esset in forma probanti, ex quo alij oppositores non fuerunt citati, tollebatur, ex quo est exemplum datum, & subscriptum ab ipsomet notario actuario & ideo habetur pro originali, vt per DD. in cap. vlt. de fid. instr. & in auth. si quis in aliquo, C. de eden. Secunda difficultas etiam cessabat, quia verè pro Petro se opposuit Ioannes Vinanco substitutus a Francisco Ortiz, de cuius mandato etiam constat, quod licet in processu careat die, & ideo dictum fuit, quod non est in forma probanti, tamen hoc fuit propter errorem Notarij, quia originale fuit rogatum in Curia, & habet diem, & alia requisita. Et sic cessat etiam tertia difficultas. Quarta & quinta difficultas etiam cessant, quia cùm Petrus esset captus beneficiari ex statuto, ei debebatur sua portio. Quòd etiam propter similem statutum fuit dictum in causa Burgen. beneficij de Velorado 18. Maij 1598. coram Reuerendissimo Pacen. Et quòd esset dimidius portionatius satis probant testes, contra quos licet opponeretur defectus iuramenti, ex quo notarius enuntiatiuè loquitur, tamen apparet per extensum de iuramento præstito. † Et quòd citationem partis, quod non interuenerit, non officit, ex quo adest monitio iudicis parte præsente, quæ supplet hunc defectum l. cessante, & ibi glos. & DD. C. quom. & quan. iud. Marant. in prax. par. 6. tit. de citat. num. 48. & seqq.

Viterbien. Fideicommissi. Lunæ 23. Iulij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Quadriennium datur ad petendam, & prosequendã restitutionem in integrum, nisi est per iudicem, vel partem, quominus causa expediatur, Tunc enim etiam vltra quadriennium se extendit.*

DECISIO CCCLXVIII.

MArcus & fratres de Diuitiis petebat pronunciari, ipsos restituendos, iuxta resolutiones factas, & protestabantur, quòd iam erat in fine quadriennij, quod datur ad petendum, & finiendum restitutionem, l. fin. C. de temp. in integ. restit. cap. 1. de rest. in int. in 6. Et cùm alia pars instaret audiri super decisione iam facta, cùm ipsa iura sua non deduxerit, Rota voluit illis morem gerere; nam erat quadriennium effluxum in fine, nihil deperit Marco, & fratribus, cùm per iudicem, & partem stet quominus causa restitutionis in integrum expediatur; † quo casu hoc iudicium etiam vltra quadriennium se extendit. Host. in cap. 1. in verbo quadriennij spatium, de in int. rest. cum alijs per Modern. de rest. in int. par. 2. q. 9. tit. 12. numer. 96. Et hæc voluerunt Domini annotari pro indemnitate Marci & fratrum.

Pampilonen. de Ianzi. Ven. 16. Octobris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Intrusus debet facere mentionem in gratia de fructibus perceptis post motam litẽ, si sibi debentur, nõ autẽ si debentur tertio, n. 4. de fructibus verò perceptis ante motam litem, non debet facere mentionem, n. 2.*
3 *Possessor bonæ fidei facit fructus suos.*
5 *Subrogato in iuribus defuncti beneficiati aliquando fructus debentur.*
6 *Venia dignus est, qui nec nocuit, nec deliquit.*

DECISIO CCCLXIX.

DOmini dixerunt, gratiam Antonij posse sustineri, etiam, quòd in ea non fecerit mentionem de perceptione fructuum. † quia licèt intrusus debeat facere talem mentionem in gratia quam impetrat, vt per DD. in c. dudum 2. de elect. vbi Host. num. 45. vers. sed pone, Fely. in c. in nostra numer. 10. vers. sed adde, de rescr. Rebuff. sup. concord. in form. mand. Ap. in verbo, præsentibus pro expressis, vers. §. etiam, & est decisio Put. 131. lib. 1. & 13. de præben. † tamen quoàd fructus perceptos per Antonium à die prouisionis, vsque ad diem motæ litis, non videbatur necessaria dicta mentio, cum non posset dici intrusus, ex quo habeat præsentationem, & institutionem ab Ordinario, Rota dec. 13. de caus. poss. & propr. Fely. in c. in nostra, nume. 12. de rescr. Rebuff. Vbi suprà, vers. 4. intrusio. Et proptereà fecit istos fructus suos. † Ad effectum enim illos acquirendi sufficit, malam fidem abesse, l. sed etsi lege §. scire, ff. de pet. hæred. vbi not. Bart. Cassad. dicta dec. 6. numero 9. vers. quia procedit. Et licèt Rota resoluitur, possessionem Antonij fuisse attentatam, posteà tamen subsistit, & ordinauit, quòd videretur de bono iure, & in omnem euentum intrat responsio, quæ modò dabitur ad non expressionem fructuum post litem motam perceptorum. † Nam regula illa, quòd debebat fieri mentio fructuum malè perceptorum, aliàs gratia sit nulla, non habet locum, quando isti fructus debentur tertio, Cassad. d. dec. 6. nume. 6. & dec. 7. de præben. Verall. dec. 217. par. 3. Et fuit dictum in causa Parmen. Prioratus, 23. Iunij 1589. coram Illustr. Mantica, & in causa Salamantina dimidiæ portionis 1. Aprilis 1591. coram Illustrissimo Pamphilio. Et ratio est, ne iste impetrans duplici dispendio afficiatur, scilicèt componendo cum Camera, & soluendo tertio. In præsenti autem casu Antonius fuerat condemnatus per tres sententias Rotales ad restituendũ fructus, & fuerat etiam concessum instrumentum liquidationis in partibus. Vnde licèt sententiæ essent latæ super iurepatronatus ad fauorem Catharinæ, cui tales fructus non erant debiti, potuit tamen dubitare Antonius, quòd essent debiti Ioanni præsentato à Catharina, qui mediante eius procuratore comparuit, in actis producendo iura, & declarando, se velle consequi ius suum, & Ferdinando postmodùm subrogato in iuribus Ioannis defuncti, † cùm etiam subrogato in quibusdam casibus fructus debeantur. Put. dec. 159. num. 3. lib. 3. Ægid. dec. 366. Vnde cùm saltem esset dubium, cui fructus essent debiti, venit excusandus Antonius, si de illis non fecit mentionem in gratia quam impetrauit. Cassad. d. dec. 6 nume. 9. vbi fuit admissa similis excusatio, prout etiam in dicta causa Salamantina dimidiæ portionis 1. Aprilis 1591. coram Illustrissimo Cardinale Pamphilio. † Venia enim dignus est, qui nec nocuit, nec deliquit, cap. 2. de constit. Aegid. dec. 4. nu. 2.

Bononien. Bonorum de Mausumatico. Lunæ 26. Octobris 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Alienatio rei Ecclesiasticæ in qua interuenit beneplacitũ Apostolicũ, præsumitur vtilis quousque de contrario doceatur.*

2 *Totus contractus est considerãdus, ad effectum quòd dicatur vtilis, vel læsiuus.*

DECISIO CCCLXX.

CVm in alienatione bonorum de quibus agitur, interuenerit beneplacitum Apostolicum, alienatio præsumitur vtilis, quousque per Rectorem doceatur de contrario. Bal. in c. 1. in princ. num. 7. de his qui feud. dar. poss. Abb. cons. 41. numero 2. lib. 1. Alex. cons. 75. num. 6. circa fin. lib. 1. Et fuit pluries resolutum in Rota. Et proptereà rector prætendebat læsionem probari, ex ipsomet instrumento locationis, cùm adsit pactum quòd canon 200. lib. possit redimi, vel assignando bona quę habent in redditibus lib. 210. vel assignando loca montium, quæ reddant lib. pariter 210. prout dicta loca fuerunt assignata. Et hinc resultat læsio, qui etiam considerato augumento, tamen habita consideratione ad deuolutionem bonorum, in euentum non solutionis canonis, & quòd canon nulli oneri erat obnoxius, ipse canon est maioris valoris, quàm loca Montium eiusdem redditus, & cum augumento decimæ partis, vt fuit resolutum in causa Romana domus 4. Maij 1601. coram Illustrissimo Pamphilio.

Prædictis non obstantibus, Rota censuit, ex ipsomet instrumento locationis, non constare de læsione, quia etsi decisio Illustrissimi Pamphilij sit vera in casu suo, tamen non applicatur ad præsentem casum, quia loquitur in casu, quo canon fuit affrancatus in instrumento separato; hic autem sumus in casu, in quo hæc fuerunt narrata Papæ, & proptereà non sufficit Rectori considerare hoc pactum separatum, sed deberet ostendere, quòd ex ipso contractu resultat læsio Ecclesiæ. Nam esse potest, quòd etiam stante ipso pacto, quòd possint assignari loca Montium, nihilominùs locatio fuerit vtilis Ecclesiæ. † Totus enim contractus est considerandus, ad effectum quòd dicatur vtilis, vel læsiuus, & non singulæ partes de per se sunt discutiendæ, l. Mæuius, §. fin. ff. fam. ercisc. Surd cons. 217. num. 13. & seqq. idem Surd. dec. 155. nu. 5.

Papien. Coadiutoriæ. Lunæ 5. Nouembris 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Attentata purgantur per liberam cessionem non autem per conditionalem.*

2 *Expensæ factæ in iudicio attentatorum, refici debẽt, et licèt expensę post cessionem liberam regulariter non debeantur, debentur tamen, si cessio fuit conditionalis, nu. 3.*

4 *Damna & interesse refici debent à die attentationis non a die motæ litis.*

5 *Depositum vnius iulij non admittitur in iudicio attentatorum.*

6 *Attentata possunt purgari per Principem iudicem, & partem.*

DECISIO CCCLXXI.

ROta censuit, attentata non fuisse sufficienter purgata per Camillum. † Cùm enim quoàd possessionem prætendat illa purgasse per cessionem, quòd est permissum, vt per Lancell. de attent. cap. 29. nu. 24. tamen illa cessio ei non suffragatur, cùm non fuerit libera, sed conditionalis, Lancell. vbi suprà numer. 31. Hinc sequitur, quòd nec respectu expensarũ † quæ etiam in hoc iudicio refici debent. Lanc. d. loco, num.

18, & 32. attentata dicantur sufficienter purgata, quia licèt expensæ post cessionem regulariter non debeantur, Verall. dec. 31. lib. 1. in manuscript. † Tamen hæc regula non habet locum in casu isto, cum cessio fuerit conditionalis, quæ propterea nihil posuit in esse. l. si quis sub conditione. ff. si quis omiss. caus. testam. Neque etiam attentata fuerunt sufficienter purgata respectu expensarum factarum ante aperitionem oris, quia licèt non adesset facultas reuocandi dicta attentata, per clausulam (sublata) positam in literis Camilli, tamen cum superuenerit aperitio oris, sicuti Rota potuit reuocare attentata, sic debent refici expensæ, quas clarum est fuisse factas in iudicio attentatorum, maximè, quia si non veniunt ratione expensarum, veniunt ratione damnorum, & interesse, quę attentans debet reficere à die attentationis, & non à die motæ litis, vt per Lancel. de tract. c. 31. qu. 173.

Neque in hoc casu suffragatur depositio vnius Iulij donec expensæ liquidentur, quia huiusmodi depositum non admittitur in purgatione attentatorum, Caput. dec. 221. tertius veniens ad causam, lib. 1. in manuscript. & 150. num. 6. lib. 1. in impress. Lanc. d. c. 31. nu. 176.

Ex quibus dixerunt Domini, quòd cùm attentata possint purgari per principalem iudicem, & partem mediante cessione, vt per Lancell. d. c. 29. & Camillus elegerit sibi hanc viam, de nouo liberè cedat, & reficiat expensas, & postmodum audiatur in negotio principali.

Corduben. Redecimarum. Vener. 16. Nouembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Vnica decima ex præcepto diuino solui debet.*
2 *Præceptum de soluenda decima ex parte soluentis est affirmatiuum, ex parte illius cui soluitur, negatiuum, nu. 6.*
3 *Solutio duplicis decimæ est contra ius.*
4 *Locatio de prædio decimatorio, intelligitur facta salua decima.*
5 *Glos. in cap. tua nobis, in verb. sic. & Dominus, de decimis, declaratur.*
7 *Decima prædialis debet solui Ecclesiæ, vel prædiali vel sacramentali, prout viget consuetudo, nu. 8.*

DECISIO CCCLXXII.

POst solutionem decimarum factam ex communi aceruo domini, & coloni iuxt. tex. in c. à nobis, versic. sicut colonus, de decimis, prætendunt Ecclesiæ parochiales dominorum fundi, aliam decimam ex portione dominica, redecimam nuncupatam; de 3 qua dubitaui, an sit præter, vel contra ius. † Et Rota censuit, esse contra ius. Ex præcepto enim, vnica tantum decima est soluenda, Exod. c. 22. in fin. & habetur, in c. 1. & in c. cùm homines, ibi nouem 1 partibus sibi retentis, & in c. pastorales, de decimis 2 cum aliis. † Quod præceptum licèt sit affirmatiuum ex parte illius qui soluere tenetur, continet tamen negatiuum ex parte illius cui soluendum est, vt compellere non possit ad soluendum vltra decimam. Bal. in l. fin. num. 73. in princ. & in C. fi. de hær. instit. Rimin. 3 iun. cons. 48. num. 25. vol. 1. Vnde sequitur, esse contra ius quòd duplex decima soluatur, prout etiam dixit Ion. in cap. cum non sit, num. 1. & seqq. de decimis, Abb. in c. cum non sit, nu. 6. ant. fin. vers. aliàs sequeretur, eodem tit. Et fuit resolutum in causa Toletana redecimarum 19. Nouembr. 1584. coram fa. rec. me mor. Clemente viii. & in eadem 21. Maij 1586. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Paphilio, & in causa Vallisoletana decimarum 21. Maii 1589. coram Orano, & in causa Corduben. redecimarum 25. Octob. 1593. coram bo. me. D. Gypsio. Et dicunt Doctores Hispani, Montalu in l. 4. tit. 5. lib. 1. fori, super verbo todos, & Sot. de iust. & iur. lib. 9. q. 4. art. 2. in fi. Honcal. in tract. de decimis parte 2. & prop. 6. & alij, quos refert, & sequitur Alphon. Azeued. lib. 1. tit. 5. leg. 7. nou. re4 compilat. †. Et hæc conclusio procedit, etiam quòd prædium locetur, & colonus soluat domino in pecunia, quia locatio censetur facta, salua decima. Inn. in d. c. cum non sit, numer. 2. vers. in domino autem fundi de decimis, Io. And. ibidem, nu. 4. vers. Vnde dicit ipse, Collect. num. 3. Anchar. num. 4. Host. num. 2. But. nu. 6. Card. numer. 2. vers. & ex hoc, & iidem Doctor in c. tua nobis, eodem tit. Card. nu. 4 vers. 5. quæro, Host. numer. 14. vers. hoc vltimum, Butr. num. 9. vers. credo, Anchar. num. 10. vers. & pro tanto dico, Collect. num. 8. Abb. nume. 14. vers. aut dominus locauit, & Anan. num. 7. & Vital in Clem. religiosi, num. 25. & seqq. de decim.

Neque prædictis resistit glo. in d. c. tua nobis, de decimis, in verbo, sic & dominus, quia non loquitur, quando aceruus est communis, neque quando quota est soluenda, sed quando certa quantitas non habito respectu ad fructus, quæ licet descendat ab aceruo decimato, tamen ipsa portio non est decimata. Et sic dictum glos. non sufficit, quando est communis; sed nec eius dictum est verum, quando aliquid soluitur domino ratione locationis non habito respectu ad fructus, vel quando certa pensio soluitur in pecunia, & glo. ipsa infrà videtur agnoscere veritatem, dum dicit, quòd colonus tanto minùs potest soluere Ecclesiæ; quod æquius videtur, Imò æquius, & iustius, dicit Host. ibidem, num. 12. & 13. Et ita hanc glo. intelligit ibidem Card. in 2. quæst. & dicunt ibid. Collect. num. 8. Anchar. num. 10. Anan. num. 7. Abb nume. 14. vers. aut dominus locauit, Host. in d. c. cùm sit, numer. 3. Inn. & alij suprà relati.

Neque etiam resistit, quòd de iure non reperiatur probibitum, ne duplex decima soluatur, quia cum in genere duplex sit præceptum affirmatiuum, & negatiuum, secundum sanctum Thom. 2. 2. quæst. 33. art. 2. in corpore artic. certum est, non adesse præce6 ptum negatiuum, † adest tamen affirmatiuum de soluenda decima, quod continet in se negatiuum, quòd, licet non efficiat præceptum negatiuum, vt obliget semper, & ad semper, cõtinet tamen negatiuam respectu Ecclesiæ, quæ exigendo vltra decimam, exigit contra ius, quòd dat tantum decimam.

Neque facit, quòd hæc redecima non soluitur eidem Ecclesiæ prædiali, sed Ecclesiæ Sacramentali, & 7 ideo non videtur posse dici contra ius. † quia cùm huiusmodi decima sit prædialis, Io. And. in d. c. cum non sit, num. 5. de decimis, glo. in d. c. tua nobis, in verbo, sic, & dominus, vers. satis potest dici & ibi etiam Host. 8 nu. 12. vers. potest dici, eodem tit. † Et cui Ecclesiæ sit soluendum an prædiali, vel Sacramentali ius non determinat, sed in hoc defert consuetudini, vt in d. c. cùm sint, de decimis, Achil. dec. 3. & 6. eodem tit. propterea, cùm consuetudo introduxerit in illis partibus quòd soluatur Ecclesiæ prædiali, sequitur, quòd sit contra ius, quòd Ecclesia Sacramentalis decimam exigere velit.

Cor-

Corduben. Beneficij de Oueyo. Lunæ 19. Nouembris 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Clausula* ARBITRIO ROTAE, *intelligitur, prout de iure.*
2 *Gratia iustificata debet exequutioni demandari.*
3 *Familiaritas probatur per testes.*
4 *Rotulus in quo sunt descripti familiares inseruit pro adminiculo.*
5 *In probando obitu ad effectum reseruationis, sufficiunt testes de publica voce, & fama, & leuiores probationes.*
6 *Præsentia partis supplet defectum intimationis.*
7 *Transactio dilationis tempore ad probandum, iudex potest validè sententiam ferre, & 8.*
9 *Clausula* SI SENSERIS TE GRAVATVM *per comparitionē partis soluitur in simplicem citationem.*
10 *Error notarij non potest parti præiudicare.*

D E C I S I O CCCLXXIII.

DOmini resoluerunt, non esse retardandam exequutionem Breuis, quia licèt si commissa arbitrio Rotæ, † intelligitur tamen prout de iure Bart. in extrauagan. ad reprimendum, in verbo, videbitur, num. 8. † Secundum, quòd Breuia postquam sunt iustificata exequutioni debent demandari, Capur. dec. 71. p. 1. & dec. 180. p. 3. Hìc autem Breue satis est iustificatū, quia cum fundetur in reseruatione per obitum Stephani de Monteroso familiaris Cardinalis de Gueuara, † huiusmodi familiaritas bene probatur per duos testes concludentes de omnibus requisitis ad faciendum aliquem familiarem, volg. l. vbi numerus, ff. de testibus. † Et hodie comprobatur ex rotulo familiarium eiusdem Cardinalis. Quæ probatio est attēdenda, cum non iustificet, sed corroboret probationes antiquas, quòd admittitur etiam in materia censurarum, vt fuit resolutum in causa Interamnen. pensionis 23. Ianuarii 1602. coram Reueren. Pacen. Obitus autem eiusdem Stephani in possessione beneficii de mense Iunii, seu Iulii, satis etiam probatur per eosdem testes, † quia cum agatur de probando obitu ad effectum reseruationis, sufficiunt testes de publica voce, & fama, & leuiores probationes. Put. dec. 266. lib. 3. Et fuit resolutum in causa Placen. Canonicatus, & præbendæ, 1 Martii 1599. coram Orano, & in causa Salamantina de Arapiles 3. Iulii 1600. coram R. P. D. meo Decano, & alias sæpius.

Nec obstat, quòd iudex mandauerit die 18. repeti testes, & sententia posteà fuerit lata die 22. absque aliqua repetitione, quia huiusmodi decretum fuit factum, nisi ad primam diem, cum intimatione, & D. Gundisaluus eadem die comparuit, & dixit, quod testes examinarentur sumptibus alterius partis, & sibi intimata hora. † Vnde cum ista comparitio suppleat intimationem, vt in terminis est decisio Verall. 322. num. 3. & 4. par. 2. & intra terminum præfixum testes non fuerint examinati, † iudex potuit procedere ad expeditionem causæ, l. siue pars. C. de dilat. Verall. d. dec. 322. nu. 4. par. 2. Et sic parum refert, quod intimatio fuerit facta die 13. quo tempore erat lata sententia, † quia non inde sequitur, quod fuit lata pendente dilatione, & sic nulla, iuxta decisio. Put. 174. lib. 1. cum comparitio Gundisalui sufficeret pro intimatione, vt dictum est.

Minus etiam subsistit, quod fuit motum iudicium via ordinaria propter clausulam in monitorio positam (si senserit se grauatum, &c.) Et quia termini substantiales in iudicio ordinario seruari soliti, fuerunt seruati, & propterea iudex non potuit procedere exequutiue. † Quia dicta clausula operatur, quod monitorium resoluatur in simplicem citationem comparente citato, Rip. in l. de pupillo, §. meminisse, num. 21. ff. de op. no. nunc. Non tamen operatur, quod censeatur processum ordinarie, quia in quolibet iudicio requiritur citatio partis, l. de vnoquoq. ff. de re iud. Et quod termini substantiales in iudicio ordinario seruari soliti fuerint seruati non est verum, quia fuerunt seruati quatuor termini in iudicio exequutiuo seruari soliti, licet verum sit, quod in reiteratione † Notarius extenderit terminos in iudicio ordinario solitos seruari, qui propterea non potuit præiudicare parti.

Quod Breue non sit iustificatum quoàd aliud beneficium obtentum per D. Gundisaluum non refert, quia istæ censentur duæ gratiæ, & hodie prosequitur tātum gratiam super beneficio de quo agitur.

Bononien. Transactionis. Mer. 5. Decembris 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Transactio propter dubium litis euētum sustinetur.*
2 *Clausula,* ET OMNI MELIORI MODO *operatur etiā vltra expressa.*
3 *Solemnitas, & vtilitas copulatiuè requiruntur in alienatione rei Ecclesiasticæ.*
4 *Beneplacitum Apostolicum supplet defectum solēnitatis requisitæ in alienatione rei Ecclesiasticæ.*
5 *Alienans rem Ecclesiasticam, & consentiens impetrationi beneplaciti Apostolici, non potest amplius pœnitere.*
6 *In matrimonio inter personā in gradu prohibito cōtrahendo, post dispensationem Apostolicā adhuc requiritur nouus consensus, secus est in alienatione rei Ecclesiasticæ post beneplacitum, nu. 7.*

D E C I S I O CCCLXXIIII.

DOmini resoluerunt pro validitate transactionis, quia cùm bona fuerint concessa in emphyteusim Bartholomæo pro se, & filiis masculis, & descendentibus per lineam masculinam tantum, quicquid sit de veritate quæstionis, an fœminæ ex masculis censeantur vocatæ ex alleg. in alia causa Bonon. deuolutionis bonorum 14. Ianuarij 1602. coram R. P. D. meo Iusto, negari tamen non potest, quin de hoc posset dubitari, & quin euentus litis esset dubius. † Ex quo sequitur, quod transactio sustinetur, vt in l. 1. ff. de transact. vbi DD. & in l. 2. C. eod. tit. Et quamuis dubium litis non excederet primum gradum fœminarū vltimi vocati, & in transactione bona fuerunt concessa fœminis, & eorum filijs masculis, & descendentibus per lineam masculinam, & sic fuerit excessum vltra id quod erat in lite, nihilominus cum hæc concessio non solum fuerit facta per viam transactionis, sed cum clausola, (& omni alio meliori modo,) † hæc clausula stāte copula [&] operatur etiā vltra expressa. Achill. decis. 1. de verb. sig. Cæsar. de Graff. decis. 1. numer. 4. de elect. Verall. decis. 271. libr. 1. in manuscr. Et pluries fuit resolutum. Et propterea concessio

sustinetur, si non per viam transactionis, per viam nouæ concessionis.

Non obstat, quòd siue ista sit transactio, siue noua 3 concessio, requiritur, solemnitas, & vtilitas, † quæ duo copulatiuè requiruntur in alienatione rerum Ecclesiæ, c. sine exceptione, 12. q. 2. c. nulli, de reb. Ec- 4 clesiæ non alien. & c. 1. eod. tit. in 6. † quia hìc interuenit beneplacitum Apostolicum, quod supplet defectum solemnitatis, iuxta cons. Abb. 41. lib. 1. quod etsi fuit impetratum longe post concessionem factam, 5 tamen hoc non refert, † cùm postquam semel Rector consensit, beneplacitum posse impetrari, non potest ampliùs pœnitere, Cephal. cons. 91. numer. 9. lib. 1. Et in istis terminis fuit resolutum in causa Romana locationis affictus 4. Iunij 1584. coram Illustrissimo Blanchetto, & in causa Leodien. domorum 10. Maij 1576. coram D de Rubeis, & nouissimè 16. mensis præteriti coram R. P. D. meo Lancelloto in causa nullius emphyteusis.

Nec releuat, quòd beneplacitum, licèt fuerit impetratum in vita Rectoris, qui fecit transactionem, tamen fuit præsentatum in vita Moderni Rectoris, qui alienationi, & transactioni non consensit; quia nihilominùs, stante Apostolica confirmatione, si contractus est vtilis, modernus Rector non potest pœnitere, & tollere ius quod erat iam quæsitum alteri parti, Alex. cons. 27. nn. 4. lib. 3.

6 Nec facit, quòd cùm res Ecclesiæ non possint alienari absque beneplacito Apostolico, post confirmationem obtentam requiritur nouus consensus, ad trad. per Abb. in c. super eo numer. 8. de condit. appos. quia Abbas loquitur in matrimonio contracto in gradu prohibito, quo casu deficiunt consensus, vt verba quia personæ non sunt habiles ad contrahendum, & sic deficit materia, & forma, & propterea requiritur 7 nouus consensus post dispositionem; † secus est in casu isto, quia alienatio rerum Ecclesiæ absque beneplacito Apostolico habet implicitum statum validitatis, saltem Ecclesia non reclamante, Cassad. dec. 1. nu. 2. de locat. Et fuit dictum in decisionibus suprà allegatis.

An autem ista alienatio fuerit vtilis Ecclesiæ, vel beneplacitum Apostolicum possit aliqua subreptione notari, reseruarunt Domini, vt particulariter videatur.

Vrbeuetana Fideicommissi. Lunę 10. Decembris 1607.

S V M M A R I V M.

1 Positi in conditione non censentur vocati, & nu. 2.
3 Ab hac conclusione receditur ex coniecturis, quas vide nn. 4. 5. 6. & alijs.
5 Testator magis censetur diligere descendentem in portione ascendentis, quàm in portione transuersalis.
9 Qui vult consequens, vult per necesse antecedens.
11 Exceptio est de regula.
12 Licentia nihil est aliud, quàm collatio libertatis concessa ei qui iam non habet ex se ipso.
14 Licentia præsupponit prohibitionem.
15 Substitutio facta si sine filijs, si decessit cum filijs euanescit. Contrarium verius, nu. 16.

DECISIO CCCLXXV.

Iterum dubitaui, an constaret de fideicommisso ad fauorem descendentium Petrucij, reseruato, vt videatur, an extendatur vltra pro nepotes, & an adsit reciproca inter ipsos. Et difficultas consistebat in eo, † quia isti descendentes sunt positi in conditione, 1 & ideo non censentur vocati iuxta glos. magis communiter approbatam, in l. Lucius, ff. de hæred. inst. quam etiam Rota sequitur. Et quia testator decessit, Vnico tantum filio Petrucio relicto, & tamen videbatur prouidisse solùm in casum, in quem decederet pluribus filijs relictis, cum instituerit Petrucium filium, & alios nascituros, & si quis eorum decederet in pupillari ætate, vel posteà quandocumque sine filijs masculis legitimè ex se descendentibus, substituit ei, & eis superuiuentes eorum filios masculos, & alios descendentes ex eis masculos, subdens immediatè, (cùm si aliquis ex filijs dicti testatoris, vel nepotibus masculis ex filijs, vel nepotibus, vel aliquis alius descendens masculus non superesset, substituit eis Hugolinum, & Leonellum, & alios masculos descendentes ex eis.) Et propterea cum non euenerit dictum casus, quòd testator obierit pluribus filijs relictis; videbatur dicendum, substitutionem expirasse, iuxta cons. Oldr. 177. Io. Andr. in addit. ad Specular. tit. de testam. §. 1. in add. mag. incip. cùm patronus, vers. occurrit casus nouissimus.

2 His tamen non obstantibus, maior pars Dominorum censuit contrarium, quia licèt positi in conditione non censeantur vocati, secundùm glos. in d. l. 3 Lucius, † tamen ab ista glo. receditur, quando ex coniecturis constat de contraria mente testatoris, vt per Illustrissimum Cardinalem Mant. de coniect. vlt. voluntat. lib. 11. tit. 20. numer. 19. prout Rota pluriès recessit, Put. dec. 215. lib. 3. & in causa Spoletana terrarum 21. Iunij 1599. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Milino, & eodem 15. Nouembris in causa Interamnen. bonorum coram Illustrissimo D. meo Cardinali Seraphino, & passim recedit, prout etiam pluries recessit du hoc anno.

4 Hic autem adsunt plures coniecturæ; nam vltra quòd descendentes vocantur ad portionem transuersalium, & ad portionem relictam fœminis, quatenus morerentur sine filijs, & ideo intrat coniectura, quòd censentur vocati, dum ponuntur in conditione, iuxta cons. Zas. 108. nume. 19. & seqq. lib. 4. pluriès in Rota canonizatum. Et quod plus est, testator post 6 institutionem factam de filijs, subdit; (& si quis eorum decederet in pupillari ætate, vel posteà quandocumque sine filijs masculis legitimè ex se descendentibus, substituit ei, & eis superuiuentes, & alios descendentes ex eis masculos.) Vnde si in hoc casu voluit substituere descendentes ex filijs ipsius testatoris, quatenus morerentur sine filijs, & sic transuersalibus, non est verisimile, quòd noluerit eosdemmet descendentes substituere suis ascendentibus, & sic Petrucio, cùm eos ponat in eademmet oratione in conditione: subdit enim, (quòd si aliquis ex filijs dicti testatoris, vel nepotibus masculis ex filiis, vel nepotibus, vel aliquis alius descendens masculus non superesset, &c.) † Testator enim magis censetur dili- 5 gere descendentem in portione ascendentis, quàm in portione transuersalis, vt considerat Rim. sen. cons. 189. num. 11. & 12. lib. 2. Gozzad. cons. 64. num. 10. lib. 1. Aym. cons. 62. nume. 10. Ruin. cons. 60. num. 24. lib. 2. Et hanc coniecturam de plano procedere dicit Modernus Eugubin. cons. 65. nume. 33. vers. quæ sine dubio, lib. 1. Quæ coniectura corroboratur, & clarè ostendit

ostendit mentem testatoris, cùm non exstantibus dictis filijs, aut nepotibus, vel descendentibus substituat eis Hugolinum, & Leonellum, & alios masculos descen-6 dentes ex eis, † & sic progreditur ad plures gradus substitutionum. Ex qua progressione colligitur coniectura, quòd voluerit vocare positos in conditione, Ancharan. cons. 74. num. 2. in fin. Alexand. cons. 64. nume. 5. vers. corroboratur lib. 5. cum alijs per Illustrissimum Cardinalem Manticam, de coniect. vlt. volunt. lib. 11. tit. 3. num. 13. qui dicit, hanc coniecturam vnà cum aliis multùm suffragari, & illam probauit Rota in causa Spoletana Terrarum 21. Iunii 1599. coram Illustrissimo D. M. Cardinali Milino, & de hoc anno 14. Maii in causa ciuitatis Castelli fideicommissi, coram R. P. D. meo Ludouisio, & etiam probauit Senat. Pedemót. vt per Thes. dec. 96. num. 17. Et eò magis debet suffragari in isto casu attenta serie, & structura testamenti.

7 † Concurrit insuper perpetua exclusio fœminarum, & quòd descendentes sunt positi in conditione cum qualitate masculinitatis, & quòd agitur de descendentibus testatoris. Quæ omnia coadiuuant, quòd isti descendẽtes positi in conditione, censeantur vocati, vt dicitur in alia decisione.

8 Et videtur cessare omnis difficultas, quia post dictam substitutionem de Hugolino, & in aliis in casu prædicto, in euentum, quòd testator moreretur sine filiis, & descendentibus, eosdem Hugolinum, & alios instituit, & filios filiorum ipsorum, concludens per hæc verba: (Ita quòd hæreditas nunquam ad filias, vel descendentes fœminas deueniat, & semper remaneat apud masculos de stirpe testatoris,) quæ clausula (Ita quod,) probat vehementissimam coniecturam, quòd vocauerit descendentes positos in conditione, quia si voluit, nunquam hæreditatem deuenire ad filias, vel descendentes fœminas, sed semper remanere apud masculos de stirpe, in necessarium antecedens, censetur illos masculos de stirpe vocasse, vt per Corn. cons. 22. num. 9. lib. 2. Illustrissimus Mant. de coniect. vlt. vol. lib. 6. tit. 15. Et fuit consideratum in causa Firmana de Fulchis coram Illustrissimo D. meo Car-9 dinali Pamphilio. † Qui enim vult consequens, per necesse vult etiam antecedens, iux. doctr. Bald. in l. quamuis, C. de fideic.

10 Neque est verum, quòd hæc clausula stet consequutiuè tantum ad institutionem Hugolini, & aliorum in euentum quòd testator moreretur sine filiis, quia hoc tollitur ex Verbis immediatè subsequentibus, nempe, (saluo quod dictus Petrucius, & alii filii dicti testatoris, & alii masculi descendentes ex eis, possent in vita ipsorum, & cuiuslibet ipsorum, de bonis ipsius testatoris ad eos pertinentibus facere velle ipsorum in totum vel in parte, non obstante substitutione prædicta.) Nam si testator moderat clausulam: (Ita quòd,) per clausulam [Saluo quòd,] in qua dat facultatem alienandi Petrucio, & descendentibus. Ergo voluit, & 11 eos esse comprehensos in clausula, (ita quod) † Exceptio, enim est de regula, Cald. cons. 5. de iureiuran. Gem. cons. 65. num. 8. vers. nam ex quo hic excipit, & regulam ipsam declarat. Bald. cons. 131. vers. super verbo, lib. 1. aliàs exceptio esset derisoria. Castr. cons. 79. nu. 3. lib. 1.

12 Et ex hac licentia alienandi, oritur & alia coniectu-13 ra quòd vocauerit dictos descendentes, † quia licentia nihil aliud est, quàm collatio libertatis concessæ ei qui eam non habet ex se ipso, cap. licèt de regulari-14 bus, Bald. cons. 290. art. fin. lib. 3. † Ergo ista licentia ostendit prohibitionem, l. fin. C. de iur. Emphyt. Et per consequens etiam vocationem, quia, quem non honoro, grauare non possum, §. 1. institut. de sing. rebus per fideicommiss. relict. l. planè si filium, §. vltim. & l. vendendum, de legat. 2.

15 Neque obstat secunda principalis obiectio, quòd cùm testator decesserit, vnico tantùm filio Petrucio relicto substitutio descendentium euanuerit, cùm aliquid non reperiatur particulariter dispositum in isto casu, per cons. Oldr. 177. † nam fuit responsum, 16 quòd communis opinio est contra Oldrad. vt testatur Ias. cons. 148 lib. 2. nume. 15. vers. 7. pro ista parte, & numer. 16. vers. & sic est diligenter aduertendum, vbi dicit, eam de iure esse veriorem. Et est opinio Bartol. in l. quamdiu institutus, 68. nume. 10. ff. de acquir. hæred. quam ibidem alii communiter sequuntur, vt dicit Ias. loco proximè allegato, & communem etiam dicit Pancirol. cons. 39. in fin. vers. non obstat cons. Oldr. & latè Murzat. de fideic. quæst. 13 per tot. & cons. 3. num. 1. & seqq. Et pro ista opinione, & in isto casu videtur bonus tex. in l. hæredes mei, §. cùm ita, ff. ad Trebell. vbi substitutio facta in euentum quòd omnes moriantur sine filiis, habet locum, etiam quòd vnus tantùm sine filiis moriatur, si non ex verbis, saltem ex mente testatoris, cùm non adsit diuersitatis ratio, prout in casu isto, maximè, cùm ex suprà ponderatis concurrat apertissima voluntas testatoris, prout etiam considerat Ias. in dicto cons. 148. ant. numer. 10. Vers. sed præmissis, cum sequentibus.

Barchinonen. Fructuum. Lunæ 10. Decembris 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Fructus à solo separati, & depositati, & non consumpti, spectant ad successorem in beneficio. Nisi consuetudo sit in contrarium, num. 2. Vt est in regnis Hispaniarum, & alijs locis, vt nu. 3.*

4 *Doctor attestans de consuetudine cum testibus de publica voce, & fama, probat.*

5 *Consuetudo potius est attendenda, quàm statutum, aut lex nu. 6.*

7 *Iuramentum de seruando statutum, non extenditur ad statutum abolitum.*

DECISIO CCCLXXVI.

Cum agerētur de fructibus à solo separatis, & depositatis tamen non consumptis, qui propterea 1 inspecto iure communi spectant ad successorem in beneficio, non ad hæredes, vt per multa iura concludit Cald. cons. 2. num. 1. vers. 3. casus de pecul. cler. non habita differentia, an beneficiatus esset administrator, vel ne, & Couarr. post alios in cap. cùm in officijs, num. 6. de testam. dicit gloss. in cap. præsenti, de offic. Ordin. in 6. esse falsam, cùm faciat distinctionem inter clericum administratorem, & non administratorem, Ias. qui de communi testatur in cons. 75. nu. 6. & 7. vol. 3. Card. cons. 110. numer. 2. Viu. com. op. in verbo Clericus, & tenuit Rota in causa Palentina fructuum 26. Februarij 1580. coram bon. mem. Card. Lancelloto, † Tamen prædicta conclusio inter alia 2 non habet locum, quando consuetudo viget in contrarium. Calder. dicto cons. 2. ant. fin. vers. puto concludendum de pecul. Cleric. Couar. in d. cap. cùm in officijs, num. 9. Bero. cons. 7. num. 9. vers. fallit 5. vol. 2. Viu. in dicto verbo clericus, numer. 11. qui alios alleg. & de communi testatur. Et hanc limitationem probauit Rota in dicta causa Palentina fructuũ 13. Maii 1602.

1602. coram R.P.D. meo Decano, & in causa Gerunden. fructuum 24. Maii 1599. coram R.P.D. meo Iusto.

3 In Regnis autem Hispaniarum adest talis consuetudo, vt adesse in prædictis locis firmauit Rota in decisionibus allegatis & in Regno Nauarræ est decisio Guidob. 50. aliàs 154. nume. 2. par. 1. Et de consuetudine generali Couar. testatur in dicto c. cùm in officijs, nume. 9. de test. Sarmient. de reddit. Ecclesiast. p. 4. c. 6. numer. 13. Io. Gutierez Canonic. quæst. lib. 1. c. 33. numer. 11. & 33. Molin. de primog. Hisp. lib. 1. c. 10. numer. 53. & seq. & in specie in Regno Valentiæ, quod est coronæ Aragonum, fuit resolutum in dicta causa Oriolen. fructuum, 13. Maii 1602. coram R.P.D. meo Decano. Et quòd hæc consuetudo vigeat in indiuiduo, in ciuitate Barchinonis, in qua est Archidiaconatus, de cuius fructibus agitur, quæ est Regni Aragonum; testatur Franc. Solsona, in tract. de laudem dupli, numer. 47. & 52. vers. & sic videamus. Cuius attestationi est standum, tum quia adminiculatur ex testibus examinatis in Curia, deponentibus

4 de publica voce, & fama. Quam probationem cum Doctore attestante de consuetudine, suffragari censuit Rota in dicta causa Palentina fructuum coram bon. mem. Cardinale Lancelloto. Tum quia hoc videtur esse notorium, cùm in Regna Hispaniarum non transmittantur collectores, nisi respectu Ecclesiarum Cathedralium. Et ideò in ea iudex supplere debet, vt per Dec. cons. 694. nu. 6. Tum denique quia ita seruatur in alijs Regnis, vt dictum est.

Neque obstat, quòd in Ecclesia Barchinonen. videatur statutum in contrarium, quia dato quòd istud

5 statutum esset contrarium, † tamen in concursu præualet consuetudo; quia est maioris authoritatis. Ang. cons. 53. num. 1. in fi. vers. quæ maioris authoritatis est,

6 Dec. dicto cons. 694. nu. 8. † Et non solùm vincit statutum, sed etiam legem. Gem. cons. 339. nu. 3. vers. consuetudo, Bal. cons. 251. in fin. lib. 2. & cons. 318. in fin. eod. lib. 2.

Minus etiam obstat, quòd iste Archidiaconus de cuius bonis agitur iurauerit seruare statuta Ecclesiæ,

7 † quia eius iuramentum non extenditur ad statutum iam abolitum per contrariam consuetudinem, Rol. cons. 99. num. 7. Vol. 2. Natt. cons. 19. nu. 8. Surd. cons. 58. nu. 14. & seqq. lib. 1.

Tarraconen. Præposituraruam. Vener. 11. Decembris 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Enunciatiuæ plures, & plurium instrumentorum probant, maximè si sunt adminiculatæ, nu. 2.*

3 *Dignitas Ecclesiastica, v.g. Præpositura, non censentur verisimiliter, dote carere.*

D E C I S I O CCCLXXVII.

PRosequendo disputationem iuxta diuisionem causæ factam die 14. Aprilis 1603. Dubitaui, an Præpositus ante Præpositurae suppressionem factam de anno 141[illegible], haberet bona particularia. Et Rota censuit, affirmatiuè respondendum, quia ex pluribus Instrumentis constat, Præpositum obligasse bona pro-

1 pria Præpositurae. † Quæ quidem enunciatiuæ, cum sint plures, & plurium instrumentorum, satis probant. Put. dec. 209. lib. 2.

2 Neque facit, quòd istæ enunciatiuæ emanarunt à persona suspecta, nempe à Præposito, & ideo non videntur probare, quia tunc non aderat aliqua suspicio. † Vltra quòd adeò sunt adminiculatæ, vt benè

2 probent, vt per Achill. dec. 1. de confess. Put. dicta dec. 208. lib. 2. & dec. 149. lib. 5. Et inter alia præbet maximum adminiculum, † quòd cum hæc Præpositura

3 esset dignitas Ecclesiastica, nõ est verisimile, quod fuerit absque dote, Put. dec. 374. in fi. lib. 1. Caput. dec. 62. par. 1.

Quæ autem essent bona Capituli, & quæ Præposituræ, erit particulariter agendum.

Bononien. de Mangiolis. Vener. 14. Nouembris 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Possessio probatur ex instrumẽto adeptæ possessionis, & possidenti datur mandatum de manutenendo.*

2 *Exequutio facta lite pendente, est nulla, nisi constet ex actis nullam ei contra quẽ fit exequutio defensionem competere, vel habere causam à litigante.*

3 *Exequutio facta sine citatione contra possessorem est nulla, nec ei nocet, nu. 4.*

5 *Nuncij relationi creditur.*

6 *Ratificatio vim habet aliquando mandati.*

7 *Tutores & Curatores cẽsentur dati insolidũ, etiãsi hoc non sit dictum, quando administrationes non sunt diuisæ.*

8 *Curator rectè datur habenti patrem fugitiuum, & agitur de recuperandis bonis fideicommissarijs per patrem alienatis.*

9 *Iudicium possessorium nihil habet commune cum petitorio.*

10 *Constituens procuratorem ad aliquam causam, cẽsetur ratificasse omnes actus quos fecit in illa causa procurator constitutus.*

11 *Procurator censetur constitutus per traditionem iurium.*

12 *Procurator cum facultate substituendi, potest substituere expressè, non tamen tacitè.*

13 *Per traditionem instrumentorũ emptionis, censentur donata & tradita quæ sunt empta, & continentur in instrumentis.*

14 *Requisita ad mãdatum præsumptũ, vide remissiuè.*

15 *Restringens se ad mandatum expressũ insufficiens, facit cessare præsumptum.*

D E C I S I O CCCLXXVIII.

CVm constet de possessione Comitis Bartholomæi ex instrumento adeptionis, quòd illam probat, l. prædicta vbi DD. ff. de acquir. poss. Fuit resolutum, esse dandũ esse mandatũ de manutenẽdo, §. hodiè, inst. de interd. non obstante, quòd contra ipsum fuerit exe-

2 quutum mandatum Rotale, † quia exequutio fuit nulla, cum etiam contra intrusum lite pendente non possit fieri, nisi constet ex actis, ipsum esse talem, & habere causam à litigante, & nullam ei prorsus defensionem competere, aliàs citari debet; † & nisi cite-

3 tur, exequutio est nulla, nec possessori aliquod præiudicium fit, Franc. in c. ex ratione, numer. 29. de appell. Gabr. cons. 31. num. 20. lib. 2. Sed ex actis de prædictis

non apparebat. Imo hodie ostenditur, quòd obtinuit possessionem de mandato iudicis competentis, quem potuit adire, cùm prætenderet bona ad se spectare, nec esset in causa Rotali.l.is.à quo ff.de rei vend.l. cognitio,ff.de liber. caus. † Et propterea cum executio fuerit nulla, non potuit ei nocere, nec possessio acquiri Comiti Antonio, & fratribus,l. fi.C. per vim,vel al. mod.Gabr.d.conf.3 1.num 21.lib.2.

Neque facit, quòd non constet de adeptione possessionis, nisi per relationem nuncij,† quia eius relationi statur, Tiraqu.de retract.lignag.§.8.gl.9.numer. 22. † Et licet etiam non constet de mandato illius, qui cepit possessionem, tamen sufficit ratificatio, l. Paulus,ff.rem rat.hab.Alex.conf.110.num.5.lib.1. De qua satis constat, cùm de mandato iudicis coloni recognouerint Iudithram tutricem, & curatricem, quæ etiam locauit bona eisdem colonis. Et potuit facere etiam quòd cum alio esset data tutrix, & curatrix, absque clausula insolidum, † quia est specialein tutore, & curatore, quando administrationes non sunt diuisæ, quod censeatur datus in solidum, l.r.C. si ex pluribus tut.vel curat.vbi Bald. & alij. † Et datio curatoris sustinebatur, etiam quòd Comes Bartholomæus haberet patrem, cùm tunc latitaret propter æs alienum, & ageretur de bonis per illum alienatis recuperandis vigore facultatis datæ descendentibus per fideicommittentem, glos. in l.si longius, §.1. in verbo dignitatem,& ibi Bar.nume.3.ff.de iudic.idem Bar.in l.in quæst.num.2. C.de sent.pass. Neque in isto iudicio possessorio est agendum, an de iure potuerit recuperare bona alienata per patrem, ipso viuente, vt aduertit,& distinguit, Bart.in d. l.in quæst.in dicto num. 2. quia satis est quòd habuerit possessionem, † cùm possessorium nihil commune habeat cum petitorio, l. naturaliter, §.nihil commune,ff.de acquir. poss.

Neque est verum, quod Comes Bartholomæus esset in causa Rotali, quia Iacobus Bonacurtius, die 2. Martij fuit admissus ad causam, docto de interesse pro Comite Bartholomæo, tanquam vnus de populo, & tunc non erat actor ad lites, quia fuit constitutus solùm die 5. Martij. Nec potest suffragari promissio de rato, quia de ratificatione non constat; † Quæ licèt iudicatur per constitutionem procuratoris ad certam causam, quoàd actus illius causæ, vt per Rotam dec.38.de proc.in no.tamen hoc procedit, data scientia gestorum in causa, vt post Ioan. And. ad Specul. declarat Alex.conf.1 1 2.numer.5.vers.& licet Io.And. lib.5.Hic autem actor ad lites non fuit constitutus ad istam causam, nec de scientia constat; quæ tamen debuisset esse certa,& specifica.glo.in c.concertationi, in verbo sciuerit,de appell.in 6.

Neque suffragatur, quòd D. Riccardus comparuerit in causa tanquam procurator Comitis Bartholomæi quia nec de eius mandato constat. Nec iuuat quòd produxerit mandatum in personam Ascanij ad ipsum substituendum tantum, quia de substitutione non constat, nec potest præsumi ex productione mandati in personam Ascanij, quia illud potuit habere aliunde. Et quatenus habuisset ab Ascanio, non inde resultaret substitutio, † quia licet per traditionem iurium quis censeatur constitutus procurator, & debeat admitti, saltem cum cautione de rato, vt per Imol.in l.Mæuia,50.ff.solut.matr. numer. 2. secus tamen est in procuratore, qui habet facultatem substituendi antequam efficiatur dominus litis, † quia licet possit vigore mandati substituere expresse, non tamen potest tacite, quia hoc non habet in mandatis vt in simili dixit Rota dicta dec.38. in fi. de proc. in nou. Et quamuis ex hac responsione tollatur etiam tex. in l. 1. C. de donat.tamen nec ius dispositio applicatur quia ibi per donationem, & traditionem instrumentorum emptionis, censentur donata, & tradita empta per dicta instrumenta. Et sic in casu illo aderat princ. pale, nempe donatio, & solum dubitabatur, an in donatione comprehenderentur empta indictis instrumentis, & in casu isto deficit principale nempe substitutio.

Neque etiam in hoc casu potest intrare aliquod mandatum præsumptum D. Riccardi, tum quia, solum produxit articulos, & citauit ad dicendum contra. Et sic non videntur concurrere requisita per Cassad.dec.vltim.num.4.& numer.5.de proc. & per Put. dec.214. lib. 2. † Tum quia cum restrinxerit se ad mandatum minus sufficiens, & illud produxerit, facit cessare tacitum, ad l.fi.C.de pact.conuent.Paris. conf. 43.num.75 lib.2.Et fuit resolutum in causa Lucana parochialis 21.Februarij 1603.coram me, & alias sæpius.

Theanen. Transactionis. Lunæ 17. Decembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Requisita ad validitatem transactionis vide remissiuè.*
2 *Enormis læsio vitiat transactionem. Debet tamen ista læsio ab allegante probari.*
3 *Institutio de sui natura nō refertur ad bona alienata.*
4 *Donatio facta per patrem filio non valet. Limita nisi interuenerit iuramentum, vel saltem ficta traditio per clausulam constituti, tunc enim morte confirmatur, si in ea perseuerauerit, num. 5.*
6 *Pater ex eo quòd filios æqualiter instituit in testamēto, censetur renocasse donationem omnium bonorum paternorum, secùs autem alicuius rei.*
7 *Donatio facta per pupillū tutori honorario nō tenet.*
8 *Tutela expirat statim atque pupillus excedit 14. annum.*
9 *Probatio æquiuoca non releuat.*

DECISIO CCCLXXIX.

Domini dixerunt, transactionem sustineri, quia ad eius validitatem concurrunt omnia requisita,de quibus per Rolan.conf.28.vol.4.qui licet num. 26. dicat, † propter enormem læsionem vitiari, tamen subdit, onus hoc probandi incumbere allaganti. Quòd non probat Ascanius; nam dum deducit enormem læsionem, ex quo transegit super bonis donatis per Cæsarem fratrem Ioanni Vincentio, in quibus erat ipse substitutus, & sic re ipsa fuit læsus, hoc non subsistit in facto quia pater non censetur disposuisse de istis bonis quæ prius donauerat Cæsari filio. † Institutio enim de sui natura non refertur ad bona aliena, præsertim cùm testator se restrinxerit ad bona sua. Surd.dec.93.in fin.& nu.20.

Neque releuat, quod donatio facta per patrem filio in potestate, non sustineatur.l.donationes, C.de don.int. vir. & vxor. † quia hæc regula non procedit, stante, quod interuenit iuramentum, vt per Clar.in §. donatio,q.8.num.9.vers.sed quæro. Et quia interuenit traditio, saltem ficta per clausulam constituti, & propterea morte potuit confirmari, Ang. de Perus. conf.44.in prin.Rom.conf.177.col.1. Et satis dicitur donatio morte confirmata, quando pater non reuocando

cando in ea perseuerauit. Quæ etiam perseuerantia præsumitur, nisi contrarium probetur. Rom. d. con. 377. col. 2. vers. secundum autem.

6 Neque ex eo censetur reuocata donatio, ex quo pater instituit filios æqualiter, vt fuit resolutum in causa Romana hereditatis de Anguillaria 26. Ianuarij 1589. coram Illustrissimo Serapnino, quia in casu illius decisionis, fuerant donata omnia bona paterna. Vnde ex institutione facta de filijs æqualiter, colligebatur euidens coniectura, quòd testator voluit reuocare donationem, quia alias institutio non fuisset æqualis. Et hoc prouenit ex coniecturata mente testatoris, vt considerat Cor. cons. 108. nu. 1. vers. præterea Vol. 4. Quod non est in casu isto, in quo pater donauit certum prædium, & remanebant alia bona paterna, in quibus institutio poterat esse æqualis.

Neque etiam facit, quòd in omnem euentum non possit sustineri donatio facta per Cæsarem Ioanni 7 Vincentio, cum esset eius tutor honorarius. † Donatio enim facta per pupillum tutori non tenet. l. si in emptione, §. si. ff. de contrah. empt. laté Duen. reg. 31. 8 † quia cùm tutela expiret statim quòd pupillus excessit 14. annum, in tit. quib. mod. tut. fin. in prin. non ostenditur, quòd de tempore donationis adhuc Ioannes Vincentius esset tutor. Neque hoc potest deduci ex confessione facta in transactione, quia licèt in ea dicatur, quòd fuit mota lis super dimissione bonorum donatorum contra Annibalem Raynaldum tutorem datum in testamento Cæsari, & Ascanio, non inde sequitur, quòd tunc temporis esset tutor Cæsaris, itaut dicatur, neque expirasse tutelam Ioannis Vincentij, cùm vterque esset datus in testamento, quia potuit agi contra Annibalem, non tanquam tutorem Cæsaris. † 9 Et ideo ista probatio, tanquam dubia non releuat. cap. in præsentia, de prob. cum vulg.

Tarraconen. Attentatorum. Lunæ 17. Decembris 1607.

S V M M A R I V M.

1 *Possessio antecessoris iuuat successores, & est manutenibilis respectu successorum.*
2 *Inhibitio Rotalis, siue iusta, siue iniusta causat attentata.*
3 *Reuocatio attentatorum quoàd præterita habet vim possessorij recuperandæ, & retinendæ, si pars se non habuit pro spoliata, quò verò ad futura, retinendæ.*
4 *Possessio solo animo retinetur.*
5 *Inhibitio obtenta à procuratore de cuius mandato non constat, cum cautione de rato, sufficit ad causandum attentata.*
6 *Qui continuat, non attentat.*

D E C I S I O CCCLXXX.

1 Rota dixit, D. Christophoro, & Paulo dandum esse mandatum de manutenendo in quasi possessione obtinuendi officia de quibus agitur, quia de possessione antecessorum non dubitatur. Quæ propterea iuuat etiam successores, iuxta dec. Guid. Pap. 619. quam Rota pluries sequuta fuit.

2 Neque releuat, quòd Capitulum priuauerit dictos DD. Christophorum, & Paulum officijs, quia ista priuatio tanquam facta post inhibitionem Rotalem, fuit attentata. Quæ inhibitio, siue iusta, siue iniusta est timenda, & eatenus attentata, prout Rota seruat. Et propterea non est habenda in consideratione. † Maximè cùm reuocatio attentatorum quoàd præterita, habeat vim possessorij recuperandæ; quo verò ad futura, retinendæ, vt per Ondr. cons. 206. num. 4. vers. nunc autem, imo etiam habet vim retinendæ, quoàd præterita, si pars non habuit se pro spoliata, † cùm solo animo possessio retineatur, Castr. in l. si. vt certò, §. si duobus vehiculum, num. 7. ff. de commod. 3 4

5 Neque facit, quòd inhibitio fuerit obtenta à procuratore de cuius mandato non constat, quia ad effectum attentatorum satis est, quòd fuerit obtenta cum cautione de rato. Put. dec. 142. lib. 3. Capur. dec. 47. lib. 2. in manutent. Achill. decis. 27. de appell. Lancel. de attent. 2. par. cap. 20. ampliat. 5.

Minus etiam facit, quòd Capitulum non esset nominatum in inhibitione, quia cùm in ea habeatur mentio Syndicorum Capituli, & adsit clausula, (omnesque alios, &c.) satis hæc clausula comprehendit residuum Capituli, vt per Sarn. in c. cùm in multis, nu. 69. de rescr. in 6.

6 Denique non officit, quòd Capitulum continuando suam possessionem, non attentauerit, quia conclusio est vera, si in specie causa non fuisset commissa super priuatione istorum officiorum: ex quo prætendebat Capitulum absque causa, & ob litem super augumento, quasi in odium, priuasse præpositos.

Romana Dotis, & legati. Ven. 11. Ianuarij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Legatum factum vxori non compensatur cum dote.*
2 *Receditur tamen ab hac opinione ex coniecturis.*
3 *Legatum factum vxori donec vitam vidualem seruauerit, si in euentū transitus ad secūdas nuptias diminuatur, adhuc petere potest dum vitam vidualem seruat.*
4 *In legato habitationis venit omne id sine quo nō potest commodè habitari.*

D E C I S I O CCCLXXXI.

Domini resoluerunt, Portiæ deberi legatum scutorum septingentorum, nec non & dotem, quia cum testator non legauerit dictam summam pro dote, vtrumque, dos scilicèt, & legatum debetur, 1 vt est tex. in l. l. vnic. §. sciendum, C. de rei vxor. act. quem eleganter explicat Cuiac. obser. lib. 3. c. 16. & alios alleg. Illustrissimus Card. Mantic. de coniec. vlt. vol. lib. 3. tit. 2. num. 12. † Et quamuis recedatur ex coniecturis ab ista conclusione, l. 2. §. 1. ff. de dot. prel. Cuiac. loco præcitato, vers. idemque dici potest, hic tamen nulla adest coniectura, quia etsi testator post factum legatum subdat, (& hoc dum vixerit, & vitam vidualem seruauerit, & si voluerit transire ad secunda vota, ei relinquo scuta 600. & non aliud præter eius indumenta, & luctum, quia eius dos fuit tantùm scutorum 500.) tamen non inde sequitur, quòd hæc petitio dotis fuerit prohibita in casum viduitatis, ex quo in casum transitus ad secundas nuptias videtur permissa, iuxta cons. Bero. 151. numer. 24. lib. 2. Rimin. Iun. cons. 192. numero 23. lib. 5. quia in casum dicti transitus ad secunda vota non est propriè permissa petitio dotis, sed petitio augmenti dotis vsque 2

que

que ad summ. 600. & indumentorum, nec non lecti quod denotant verba illa, (quia non habuit in dotem nisi 500.) Et suadetur, quia sicuti dilexit vxorem, etiam quod transiret ad secunda vota, augendo dotem, & legan ioin umenta, & lectum, non potest dubitari, quin magis dilexerit seruando vitam vidualem, cum ad eam respexerit, quod vtique nō esset, si legata cum dote compensarentur, quia habita ratione ad ipsam viduitatem, quodammodo esset peioris conditionis, vel saltem paulo melioris, seruando vitam vidualem, quàm transeundo ad secunda vota. Et hæc eo magis debent procedere attentis dictis, testatoris, & modicitate legati, vt per Surd. de aliment. tit. 9. quæst. 16. num. 44.

4 Est quoque debitus Portiæ vsus putei & cellæ vinariæ, quia cum testator ei legauerit habitationem medietatis domus, atque medietatem mobilium, censetur quoque legasse omne id sine quo commodè inhabitare non posset, l. g. l. 2. C. de verb. sign. & eorum quæ notat Alexand. consil. 68. num. 1. in fine, lib. 6 maximè cum esset cōtra honestatem istius mulieris quod exiret de domo pro istis seruitijs, ad quam respexit testator dum ipsi legauit habitationem totius domus, quando alteram medietatem hæres inhabitare noluit.

Ex quibus conclusum, sententiam extra Rotam latam fuisse iustam, & propterea debere confirmari.

Romana Administrationis. Vener. 11. Ianuarij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Administrator tenetur reddere rationem illi à quo fuit deputatus administrator, nu. 2.*
3 *Administrator non tenetur reddere rationem nisi finito officio durante tamen officio tenetur reddere rationem alicuius actus particularis.*
4 *Administrator producens computa, non censetur reddere rationem.*

D E C I S I O CCCLXXXII.

Domini resoluerunt, administratores bonorum Alexandri Raynerij deputatos per creditores ipsiusmet Alexandri, teneri reddere rationem D. Leo-
1 ni à die acceptationis deputationis, † quia non solum tutor & curator, sed quilibet administrator rationem reddere tenetur. l. 1. §. officio ff. de tutel. & rat. distrah. quem tex. de tutore loquentem ibidem Iacob. de Arena extendit, quòd habeat locum in quocumque administratore. Et idem tenet Bald. ibi sub num. 2. Rom.
2 consil. 414. num. 1. Dec. consil. 192. num. 1. † Et hæc quidem ratio est reddenda D. Leoni, quia licet ipse non interuenerit in deputatione administratorum, satis est, quòd negocium eius et com tunc, ad effectum, vt à dictis administratoribus rationem petere possit, vt in puncto dicit Bald. cons. 435. lib. 2. & ex in. l. si man. latum. ff. de neg. gest. Aym. consil. 805. num. 4.
3 Neque facit, quod administrator non teneatur reddere rationem, nisi finito officio, vt in terminis administratoris dicit glos. in l. qui proprio, §. fin. in fine, ff. de procur. quia conclusio procedit, quando agitur de totali administratione, quæ continet plura, vt per Socin. sen. cons. 147. num. 9. lib. 1. Et ita declarat glos. in l. 1. rationes, C. de adm. tut. Sayceti in l. aduersus, num. cr. 2. versic. nisi pro aliqua particulari. Et vt bene declarat Vitalis in Clem. quia contingit, num. §. in fine versic. dici posset, administrator tenetur reddere rationem non finito officio, non vt reliqua restituat, quia administratio duratsed vt actus sui rationem reddat.

4 Neque refert, quod D. Hortensius vnus ex administratoribus produxit computa administrationis, & sic reddidit rationem, quia illa computa produxit tanquam procurator, & non tanquam administrator. Vnde non satisfecit suæ obligationi, & cum redditio rationis contineat editionem librorum, quod calculus fiat solutionem reliquatus, & alia de quibus per Socin. loco proximè citato, omissis quæ spectent ad finalem redditionem rationis finito officio, nec alia in casu concurrunt, & propterea isti administratores tenentur reddere rationem.

Caputaquen. Frumenti. Merc. 16. Ianuarij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Sequestrum non est apponendum in actione personali, nisi reo conuicto.*
2 *Limitationem regulæ obijciens, illum probare debet.*

D E C I S I O CCCLXXXIII.

Visum fuit Dominis, sequestrum esse reuocan-
1 dum, quia cum ageretur actione personali, ad triticum, quod prætendebatur fuisse alias depositatum, non poterant sequestrari bona Archipresbyteri antequam legitime esset conuictus. l. vnic. C. de prob. seq. pec. & nisi concurrerent requisita de quibus per Guid. Pap. dec. 246.

Neque obstat, quod hæc regula limitetur multis modis, vt per glo. in d. l. vnic. quia non probatur quod sciamus in aliquo casu limitationis, † tamen hoc onus
2 incumbit alleganti. Paris. consil. 41. numer. 16. & seqq. lib. 1.

Et ita fuit resolutum in maximam alterius partis contumaciam, & postquàm fuit expectata vltra sex menses.

Interamnen. Pecuniaria. Merc. 16. Ianuarij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Repetens indebitum, debet probare plenè & concludenter, sed illud soluisse.*
2 *Laudum præsumitur iustum.*
3 *Laudum rescinditur propter manifestā iniustitiā.*
4 *Quietantia generalis comprehendit omnem causam, maximè si fuit habita relatio ad instrumenta, & apochas.*

D E C I S I O CCCLXXXIV.

De anno 1587. fuit deuentum ad diuisionem societatis inter Marcutium, & Gabrielem Ceccomutum, & Marcutio fuit assignatus censusfactioi communis societatis scutorum 600. & fructus decursi summæ

summæ scutorum 70 Gabriel verò constituit se debitorem Marcutij in scutis 1987. ad quorum computum vigore alterius concordiæ de anno 1590. illi dedit certum columbarium pro scutis centum minùs quàm ipse emit, & constituit se debitorem pro residuo, & facta insuper sibi cessione dicti census fatioli, se obligauit extinguere censum tantæ summæ debitum per Marcutium Vecchiarellæ, & soluere ipsi Marcutio fructus dicti census, vsque ad illam diem per fatiolum debitos, qui in laudo lato de anno 1591. inter ipsum Marcutium, & defuncto Gabriele inter Marcum Antonium eius fideiussorem, fuerunt liquidati ad scuta 116. & conuentum, quòd fructus in posterum decurrendi soluerentur Vecchiarellæ ad computum per Marcutium debitorum, quod tamen laudum non habuit effectum, quia vtraque pars ab eo appellauit, vt constat ex transactione facta de eodem anno 1591. mediante authoritate bon. mem. Ioãnis Cittadini, in qua imponitur silentium Marcutio super omnibus prætentionibus quas posset habere occasione instrumenti diuisionis, & venditionis columbarij, & quauis alia occasione, vel causa, non recedendo tamen à concordia de anno 1590. quoad extinctionem census Vecchiarellæ, & quoad solutiones fructuum census, & tandem laudatur, quòd Marcus Antonius fideiussor Gabrielis soluat Marcutio scuta 85. quauis occasione vel causa.

Postmodùm de anno 1595. 9. Decembris obtinuit Marcutius declarari, se esse creditorem, & graduari in bonis Gabrielis Cecconi in scutis 252. & in alijs scutis 773. & in alijs scutis 600. occasione dicti census Fatioli. Verùm hæc graduatio non habuit effectum, sed die 24. Martij 1596. Iulius Cecconus hæres Gabrielis constituit se debitorem Ioannis Baptistæ Peculij.

Præterea non dubitabatur, quin Marcutius habuerit fructus cẽsus fatioli nempe scuta 224.90. vt in decisione in hac causa facta 10. Decembris 1604. Et insuper Iulius 21. Iunij 1595. ei soluit scuta 100. mediante persona dicti Peculij, Item 24 Martij 1596. scuta 365. & Marcutius in publico instrumento celebrato 5. Maij 1597. fuit confessus, & palàm dixit, fuisse sibi satisfactum a Iulio de scutis 406. debitis vigore dictæ apochæ scriptæ manu Peculij, vt in decisione coram me facta 19 Ianuarij 1605.

Stantibus prædictis dubitaui, an esset recedendum à laudo extra Rotam lato, in quo vtraque pars absoluitur. Et Rota censuit, negatiue respondendum, quia cùm Iulius sit actor, ex quo agit condictione indebiti, 1 ideo tenetur plenè & concludenter probare, indebitum se soluisse. Alexand. cons. 83. lib. 1. Et fuit pluriès dictum in hac causa, maximè cùm veniat contra 2 laudum, † quod aliàs iustum præsumitur. Bartol. in l. societatem, §. arbitrorum num. 26. & seqq. & ff. pro soc. Calder. cons. 5. de arbitr. Abb. cons. 46. numer. 3. lib. 1. 3 † Et stantibus solitis clausulis compromissi, ad effectum quòd rescindatur, debet continere manifestam iniustitiam, Bart. in d. §. arbitrorum, numer. 24. & 25. Cum. cons. 50. num. 3. vers. ad id.

Neque obstat, quòd fuit extinctus census scutorum 400. cum Vecchiarella, quia non inde sequitur. Iulium soluisse indebitum, quia vt fuit resolutum. 12. Iunij 1606. & 31. Ianuarij 1607. in hac causa, Marcus Antonius, qui extinxit hunc censum, tenebatur illum extinguere aliunde, quàm ex concordia anni 1591. Quæ decisiones hodie non controuertuntur, & præsupponuntur in disputatione huius dubij.

Minùs etiam facit, quòd etiam non computato censu scuti 406. extincto Marcutius poterat prætendere solùm scuta 600. occasione census fatioli, & scut. 116. pro fructibus dicti census vsque ad diem cessionis prout fuerunt liquidati in primo laudo, & scuta 85. vigore concordiæ factæ authoritate Cittadini, & sic in totum scuta 801. & tamen habuit scuta 1095. & 90. & sic scuta 294. 90. vltra debitum; quia fuit responsum, † quòd cum quietantia anni 1597. sit adeo generalis, vt possit comprehendere omnem causam ad l. Iulianus, de leg. 3. maximè cum fuit habita relatio ad omnia instrumenta, & apochas, non inde sequitur, quòd hæc quietantia fuerit tantum pro isto negotio, ita vt inde resultet indebitum fuisse solutum. Vltra quòd; cum laudum anni 1591. non habuerit effectum, cùm vtraque pars appellauerit, non potest dici, quòd fructus census ascenderent solùm ad dicta scuta 116. nec integra summa scutorum 224. pro fructibus fuit soluta Marcutio, sed cùm Cecconus egisset contra fatiolum, & obtinuisset mandatum pro scutis 113. Marcutius voluit assumere onus soluendi pro fatiolo, & excomputare cum Ceccono, & sic, non apparet, Marcutium exegisse tantam summam pro fructibus. Vltra quòd est aduertendum, quòd in quietantia generali Marcutius fassus fuit, esse satisfactum à Iulio de scutis 406. debitis vigore apochę scriptæ manu Peculij; & sic de facili poterant in hac confessione cõprehendi pecuniæ solutæ post dictam diem 24. Martij. Vnde indebitum nullo modo videtur probatum.

Aquilana Beneficii. Merc. 23. Ianuarij 1608.

S V M M A R I V M.

1 Reo & possessori sufficit vincere per nõ ius actoris.
2 Solus Episcopus de iure habet intentionem fundatã in collatione beneficiorum suæ diœcesis.

D E C I S I O CCCLXXXV.

Cvm D. Franciscus sit reus, & possessor, & propterea sibi sufficiat vincere per non ius Hieronymi actoris, & inde non esset agendum de iure suo, Rota decis. 1 & 4. de re iudic. in nou. Ideo volui videre, an constaret de iure Hieronymi, quod cum proueniret ex permissione sibi facta à Venerabili Capitulo sancti Petri, ideo dubitaui, an collatio beneficij de quo agitur, spectaret ad dictum Capitulum. Et Rota censuit, negatiue respondendum, quia cum non controuertatur beneficium esse in Diœcesi Aquilana, collatio non potest spectare ad Capitulum, nisi de iure speciali, † Nam de iure communi solus Episcopus habet intentionem fundatam in collatione beneficiorum suæ Diœcesis, cap. omnes basilicæ, 16. quæst. 7. cap. regenda 10. quæst. 1. Rot. decis. 27. post princ. de præbend. & decis. 4. in princ. de concess. præbend. in nou. Et propterea cum Capitulum non docet de aliquo iure speciali, meritò dicendum est, quod collatio ad ipsum non spectet.

Et ita fuit resolutum expectata altera parte per biennium, & vltra.

Pientina Iurispatronatus Lunæ 28. Ianuarij 1608.

S V M M A R I V M.

1 Iurispatronatus probatur ex quasi possessione præsentandi.

2 *Antiquissima quasi possessio præsentandi probatur per multiplicatas præsentationes effectū sortitas.*
3 *Fama in materia iurispatronatus probatur ex pluribus enunciatiuis, quarū requisita, vide remissiuè.*
4 *Resignatio facta à præsentato longè post præsentationem non tollit quominus dicatur præsentationem habuisse effectum.*
5 *Enunciatiuę quæ emanarunt à personis suspectis probant, si recipiunt præsumptionem & fomentum ex actu in quo fuit enunciatum.*

DECISIO CCCLXXXVI.

1 FVit resolutum, beneficium de quo agitur, esse de iurepatronatus, quia satis probatur ex quasi possessione præsentādi antiquissima, vnà cum fama, iuxta doctr. Bald. in l. cum super C. de rei vend. quem Rota sequitur. Cæsad. dec. 2. numer. 4. de probat. Put dec. 60. in fine lib. 1 Achill. dec 6. de iurepatr. † De antiquissima autem possessione constat ex multiplicatis præsentationibus effectū sortitis, iuxta cons. Oldrad. 229. nu. 2. † De fama verò ex pluribus enunciatiuis, quæ habent requisita, de quibus per Aret. in c. cùm causam, num. 21. de prob. Et mouit etiam Dominos, quia ab anno 1345. vsque ad hæc tēpora habetur mentio huius iurispatronatus, siue in præsentationibus, licèt aliquas non constet habuisse effectum, siue in prouisionibus Apostolicis, vt fuit etiam consideratum in causa Lucana iurispatronatus coram me.

4 Non obstat, quòd vna ex præsentationibus ostenditur effectuata per resignationem, quia non inde probatio redditur æquiuoca, quasi præsentatus potuerit resignare eius quod habeat in beneficio cum resignatio longè post præsentationem fuerit facta etiam cum reseruatione pensionis, quæ posteà fuit soluta, vt fuit ponderatum coram me in causa Reatina prædij, 2. Maij 1603. Et quamuis vna etiam præsentationibus fit ad fauorem Salui Angeli de Afina longa, & prouisio per obitum Angeli Salui de Afina longa, & propterea stante diuersitate nominis non inde resultet effectuatio primæ præsentationis, tamen etiam dempta ista præsentatione adhuc remanet antiquissima possessio præsentandi, licèt etiam negari non possit, quin oriatur ex serie verborum magna præsumptio effectuationis.

5 Minus releuat, quòd enunciatiuæ emanarunt à personis suspectis, quia cùm recipiant præsumptionem, & fomentum ex actu in quo fuit enunciatum, satis probant. Achil. decis. 1. de consel & 7. de iurepatron. Put. dec. 149. lib. 3.

Romana Spolii. Lunæ 28. Ianuarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Agens spolio probare debet suam possessionem anteriorem, & ca se fuisse spoliatum.*
2 *Molendinum constructum in domo, censetur quid diuersum à domo.*

DECISIO CCCLXXXVII.

1 QVia in iudicijs restitutorijs principaliter requiritur, quòd quis possideret, & possidens spoliatus fuerit, Oldrad. cons. 209. in princ. ideo dubitaui an constaret de primo extremo Octauiani. † Et referebatur vt videatur, quoàd domum in qua est constructum molendinum, quod est quid diuersum ab ipsa domo Bald. con. 107. l. 3. Rota censuit, negatiuè respondendum, quia nihil deducitur, ex quo resultet iuridica probatio, de qua in titulo, ff & C. de probat. Imo ex multis constat potiùs de contrario.

Cesenaten. Bonorum. Lunæ 4. Febr. 1608.

SVMMARIVM.

1 *Mulier simpliciter cōtrahens nō cēsetur dare omnia sua bona in primo matrimonio. Ad probandū tamen contrarium admittuntur præsumptiones & coniecturæ, nu. 2.*
3 *Cōfessio mariti facta absente vxore de dote recepta, non prodest marito in præiudicium vxoris.*
4 *Fructus dotis spectant ad virum.*
5 *In materia probatoria, indefinita nō æquipollet vniuersali, etiam in instrumentis.*
6 *Testis de credulitate non probat.*
7 *Testis nō reddens causam scientiæ, etiam nō interrogatus in eis quæ pendet à iudicio intellectus non probat.*
8 *Testis cuius ratio restringit suam depositionem, non probat.*
9 *Ex simplici patientia mulieris sinentis sua bona per virum possideri, non infertur, quòd bona sint data in dotem.*

DECISIO CCCLXXXVIII.

NOn dubitabatur, Virginiam, & Clementinā esse vocatas in testamento Malatestæ auì, sed dicebatur Ludouicam filiam dicti Malatestæ dedisse omnia bona fideicommiso subiecta in dotem Liuio, & propterea potuisse postmodùm de eis disponere, iuxta tex. in l. mulier, §. cùm proponeretur, ff. ad Trebell. Tamen quicquid dicendum esset, si bona excederent quāntitatem congruæ dotis, & an in hoc casu dispositæ rit de omnibus bonis non constat, Ludouicam dedisse omnia bona in dotem, † quia cùm simus in primo 1 matrimonio, iure non reperitur cautum, quòd mulier simpliciter contrahendo, censeatur dare omnia bona in dotem, glos. 1. in l. mulier, ff. de iur. dot. Et post longam disputationem dicit Bart. in suis quæstionibus, quæst. 7. nu. 15. latè Roland. de lucro dotis q. 7. nu. 2. & fuit resolutum in causa Sabinen. dotis 13. Ianuarij 1576. coram bo. me. Cardinali Lancellotto.

Neque obstat, quòd admittuntur præsumptiones 2 & coniecturæ ad probandum cōtrarium, l. cum circa, vbi glos. & DD C. de iur. dot. quia hic non adest probatio sufficiēs. † Confessio enim mariti facta in instru- 3 mento, absente Ludouica, ei non prodest, cùm sit ad eius vtilitatem, vt dicit Corn. con. 254. in fine, vers. nec obstat, lib. 1. Et licèt videatur etiam respicere commodum mulieris propter lucrum, Socin. sen. cons. 80. nu. 19. lib. 4. tamen constituere dotem non est omnino vtile mulieri, sed magis vtile est habere bona propria propter fructus, † quia primo casu spectarent ad ma- 4 ritum. Rim sen. consil. 63. numer. 11. vol. 1. Et propter conseruationem dominij, & administrationis rei suæ eo casu amitteret. Bart. dicta quæst. 7. num. 16.

V vers.

vers. itē cū hic. Enunciatiue verò in instrumentis alienationum per hæc verba (inter alia bona, quæ Ludouica dedit in dotem,) non probant omnia bona fuisse in dotem data, † cum in materia probatoria indefinita non æquipolleat vniuersali, etiam in instrumentis. Surd. post alios, cons. 431. num. 69. lib. 3.

6 Testis nihil concludunt. Alij enim deponunt per Verbum [credo,] & propterea eorum dicto non est standum, c. relatus 5. quæst. 2. Bald. in l. conuenticulam, num. 7 C. de Episc. & cler. † Alij dicentes, Lucium fuisse dominum, nullam reddunt causam scientiæ, quam tamen tenebatur reddere, etiam non interrogati, cùm hoc pendeat à iudicio intellectus. Innoc. in cap. cùm causam, numer. 3. de testibus, Fel. ibidem, numer. 3. vers. fallit secundò dicta conclusio, † Alij reddunt rationem, quia viderunt Lucium possidere, quæ ratio restringit dictum, Alexand. con. 80. num. 6. lib. 2. Et ideo nihil probant, quia possessio non suffragatur in casu de quo agitur, cum non probetur Ludouicā passam fuisse Lucium possidere pro dote. Et cum non præcedat contractus, & agatur de præiudicio mulieris, † simplex patientia non sufficit. Bart. d. q. 7. nume. 6. Rol. de lucro quæst. 74. per tot. Annotatio vero in lib. Catasti nomine Lucij non releuat, cum alia non concurrant, nec probetur, fuisse factam de scientia Ludouicæ, & potuit fieri ex quo Lucius possidebat. Corn. cons. 165. num. 3. vol. 3. Prout nec releuat, quòd alia soror dedit omnia bona fideicommisso subiecta in dotem; quia non inde probatur, quod & hoc voluerit facere Ludouica, cum ex diuersis non inferatur, l. Papinianus, ff. de minor.

Quanta verò fuerit dos Ludouicæ, reseruatum Domini vt particulariter videatur.

Cæsenaten. De Aldinis. Lunæ 4. Februarij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Purgandum est spolium, etiam quòd constet de bono iure in petitorio.*

2 *Clausula* ARBITRIO ROTAE *operatur, vt recedatur ab vtroque extremo rigoroso, & seruetur æquitas.*

DECISIO CCCLXXXIX.

FVit resolutum, non esse locum restitutioni fructuum & expensarum in fine litis, & excarcerationi Ioannis Baptistæ, qui licèt videatur constare de eius bono iure in negocio principali, ex sententijs latis ad sui fauorem, tamen hoc est quoad fideicommissum, secus quoad bona per ipsum occupata, quia adhuc non constat, illa comprehendi sub fideicommisso. Et in omnem euentum, cùm spoliauerit Mineruam, istud spolium non debet sibi prodesse, & alteri nocere, † sed in primis est purgandum, etiam quòd constaret de eius bono iure in petitorio, ca. cum Ecclesia Sutrina, vbi Abb. præsertim, num. 37. vers. sed contra hoc facit, de caus. poss. propr. & Put. decis. 143. Vbi, etiam stante paupertate spoliatoris, lib. 1.

Neque releuat, quòd prædicta procedunt inspecto mero rigore iuris, prout etiam loquitur Put. Nam in casu illo causa fuit commissa prout de iure. Sed cùm hic causa sit commissa † (arbitrio Rotæ,) recedendum est ab vtroque extremo rigoroso, & seruanda est æquitas, vt per Bald cons. 177. numer. 4. lib. 1. quia hic nihil concurrit, vt recedatur à rigore iuris. Nam paupertas allegata non probatur: testes enim sunt nulliter examinati, & eorum dicta maximè debilitantur ex fide Catasti, in quo reperiuntur plura bona descripta nomine Ioannis Baptistæ.

Imolen. Diuisionis. Ven. 8. Februarij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Ablatiuus absolutus prolatus ab eo qui facultatem disponendi habet, importat dispositionem.*

2 *Taxatio alimentorum fieri debet habito respectu ad qualitatem personæ, & quantitatem patrimonij, & redituum.*

3 *Eiecto de domo quam inhabitat, competit restitutio.*

DECISIO CCCXC.

STante clausula, (subministratis alimentis, & sumptibus litis arbitrio Rotæ taxandis,) Rota dixit, quòd signatura disposuit circa præstationem alimentorum. † Nam ablatiui absoluti prolati ab eo qui facultatem disponendi habet, dispositionem important, ex alleg. per Rom. cons. 32. nume. 7. Et Rotæ arbitrio solum taxationem reliquisse, & propterea vltra illam arbitrium non debere operari, l. finali, §. Tria vbi Bart. ff. de lib. leg. Circa quam visum fuit, esse attendendam taxationem factam in partibus, † quia etsi taxatio debeat regulari ex quantitate patrimonij, & redditiuum, & ex qualitate personarum, l. 2. ff. vbi pup. educ. deb. l. penul. ff. de alim. & cib. leg. tamen in casu isto recedendum est à regula, quia cùm Matthæus inhabitaret in eadem domo cum fratribus, ipsi obtinuerunt Illustrissimo Legato, se fratri alimenta soluturos, si ad tollenda scandala rixarum, quæ quotidie oriebatur, de domo exiret, quæ propterea fuerunt taxata ad certam summam, quæ cùm non excedat quantitatem quam habuisset viuendo cum fratribus, & sic quantitatem personæ, propterea erat attendenda, etiam non habita ratione ad quantitatem patrimonij, & redditiuum, tum attenta dicta oblatione fructuum, † tum quasi Matthæus fuisset eiectus, potuisset petere restitutionem ad statum, ad effectum consequendi alimenta. Paris. cons. 98. in princ. lib. 2. Alber. cons. 174 nu. 7.

Circa expensas litis Domini arbitrati sunt, quòd nunc detur Mathæo scuta 15. pro disputatione dubiorum, deinde subministrentur arbitrio Rotæ.

Senogallien. Emphyteusis. Lunæ 11. Febr. 1608.

S V M M A R I V M.

1 *In alienatione rei Ecclesiasticæ requiritur solemnitas & causa.*

2 *Beneplacitum Apostolicū supplet defectum solemnitatis, non causæ, num. 3.*

4 *Emphyteota de fructibus liberè potest disponere, nec de eis facienda est mentio dum supplicatur pro beneplacito Apostolico.*

5 *Resoluto iure datoris, resoluitur ius acceptoris.*

DECISIO CCCXCI.

FRatres de Vigerijs, qui obtinebant certa bona in Emphyteusim ab Ecclesia Senogall. illa dederunt

Iacobæ

Iacobæ eorum sorori, certis conditionibus inter ipsos appositis respectu fructuum. Reuerendissimus Episcopus inuestiuit dictam Iacobam. Vnde dubitatum, an ista inuestitura esset valida. Et Rota affirmatiue respondit, † quia licet in alienatione rei Ecclesiæ requiratur solemnitas, & causa, cap. sine exceptione, 12. q. 2. & ibi Doctor. Couar. var. resol. lib. 2. c. 17. numero 2. † tamen cùm interuenerit beneplacitum Apostolicum, non est agendum solemnitatibus, iuxta cons. Abb. 41. lib. 2. quod Rota sequitur. † Et licèt illud non suppleat defectum causæ. Gemin. cons. 48. nume. 9. tamen facit, vt pro causa præsumatur, nisi probetur contrarium, & sentit Gem. dicto loco, & expresse dicit De. cons. 124. num. 1. vers. & cum dicatur.

4 Neque obstant cōditiones appositæ inter partes respectu fructuum, quia de illis potuerunt libere disponere, Grat. cons. 22. numer. 3. & cons. 54. numero 14. lib. 1. Et propterea de illis non erat facienda mentio, quia nec egrediebantur vitam conductoris. † Reso-luto enim iure datoris, resoluitur etiam ius accepta-toris, l. lex vectigali, ff. de pignor. Grat. locis præcitatis.

Oppiden. Iurispatronatus. Lunæ 11. Februarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Quasi possessio præsentandi ad hoc vt suffragetur debet habere aliqua requisita, de quibus vide remissiuè. Et vnaest vt ille in cuius præiudicium possessio quæritur, hoc sciat, & patiatur, nu. 2. Altera, quòd præsentatus fuerit admissus, & institutus, nu. 3.*

DECISIO CCCXCII.

CVm decisiones Rotales sint fundatæ in quasi possessione præsentandi Corneliæ Ruffæ senioris, & Corneliæ iunioris. Et propterea fuerit prænunciatum, Frouteram præsentatam à dictis mulieribus esse instituendum, iuxta terminos c. consultationibus, de iurep. tamen hodie ex nouiter deductis, Rota censuit hanc quasi possessionem non suffragari. Et ideo videndum esse de pertinentia iurispatronatus. † Ad hoc enim vt quasi possessio suffragetur, multa debent concurrere, vt per Calder. quem Rota sequitur in cons. 12 de iurep. Et inter alia † quod ille in cuius præiudicium possessio quæritur, hoc sciat, & patiatur. Hoc autem non interuenit, quia Gunditaltus habita notitia de præsentatione Zacconi, ex cuius putatione mulieres prætendunt acquisiuisse quasi possessionem, ipse præsentauit Ascanium Ramirez, qui obtinuit sententias ad sui fauorem, & mandatum de immittendo contra dictum Zaccoonum. Vnde licèt hæc sufficiant, tamen etiam reddunt turbidum aliud requisi-3 tum ad acquirendam quasi possessionem, † quòd præsentatus fuerit admissus & Institutus, & quòd tanquam Rector fuerit habitus in possessione beneficij. Ex quibus meritò conclusum, quòd videatur super pertinentia iurispatronatus.

Bononien. Capellę. Ven. 29. Februarii 1608.

SVMMARIVM.

1 *Contentum sequitur naturam continentis.*

2 *Capella non solet de facili concedi laicis in Ecclesia monialium.*

DECISIO CCCXCIII.

CVm ex visione plantæ, & ex relatione DD. qui in ciuitate Bononiensi commorati sunt, constet, Capellam de qua agitur, esse intra Ecclesiam, non potest dubitari, quin Moniales, sicuti habent intentionem fundatam in Ecclesia, ita quoque habeant in capella de qua agitur, † vt contentum sequatur naturam continentis, vt dicit Rota decis. 15. & 26. de iurep. in ant. quam sequitur Felin. in cap. cùm venerabilis, sub num. 37. vers. tu vide, de except. † Tanto magis cùm agatur de capella possessa per laicos in Ecclesia Monialium, quæ de facili laicis concedi non solet.

Nec obstant deducta pro parte assumptorum, quia tendunt ad probandum eorum ius, de quo hodie non quæritur sed de eo particulariter erit agendum, cùm Moniales tanquam actrices priùs voluerint fundare intentionem suam, prout requiritur, l. qui accusare, C. de edendo.

Bononien. Residui Pretij. Ven. 29. Februarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *In flumine quatuor considerantur, ripa, littus, alueus, & aqua.*

2 *Ripa est illa quæ flumen secundū naturalem cursum cōtinet. itē ripa dicitur locus qui incipit à termino, ex quo primū incipit vergere vsque ad aquā.*

3 *Terra prope flumen, quæ aliquādo per accidēs inundatur à flumine, non efficitur publici iuris.*

4 *Possessio vitata, arborata, & prattiua, dicitur etiam illa quæ non habet in omni gleba, & parte vites & arbores.*

5 *Bonum ius requiritur ad obtinendam restitutionem in integrum.*

DECISIO CCCXCIV.

CVm in venditione bonorum de quibus agitur, inter alia detur per confine flumen, Domini resoluerunt agri plagam existentem prope flumen esse mensurandum, maximè cum sit tornaturarum nouem, & vltra. † In flumine enim quatuor considerantur quæ inter se diuersa sunt, nempe ripa, littus, alueus, & aqua, Bal. eleganter cons. 463. per totum vol. 4. Et propterea cùm tantum contineatur inter ripas, quia ipsa est illa, † quæ Flumen secundum naturalem suum cursum continet, l. 1. §. ripa, ff. de Flumen. Et ripa locus dicitur, qui incipit à termino, ex quo primum vergere incipit vsque ad aquam, & per attractionem aquæ, l. penul. ff. de Flum. Bald. d. cons. 463. num. 2. Alex cons. 120. num. 7. lib. 2. latè Surd. cons. 376. numer. 16. Vol. 3. Inde sequitur, quòd cùm Flumen fuerit datum pro cōfine, plaga de qua agitur, fuerit comprehensa in venditione, & propterea debeat mensurari, vt per Alex. d. cons. 120. num. 6. lib. 2.

Neque obstat, quòd testes Odouardi deponunt, hanc non esse Berledam, sed glaream Fluminis, quasi infructiferam, & quòd hyemali tempore inundatur ab aquis, quia fuit responsum, quicquid sit, an hæc possit appellari Berleda, & an afficiat vtilitatem vel ne, quod considerant Domini, quando agitur de mensuratio-

V 2

ratione ripæ; hic ex designatione confinium clarè constat, fuisse habitam rationem huius plagæ, seu littoris, 3 † quæ licèt aliquando inundetur ab aquis, non inde efficitur flumen, & publici iuris, sed remanet priuati iuris, vt per Alex. dicto cons. 120. in fine, vers. postremò considerari debet fluminis consuetum, non accidentale. Surd. d. cons. 376. in fin. vers. vltimo non mouet.

Minus etiam facit, quòd fuerit vendita possessio terræ arboratæ, vitatæ, & pratatæ, quæ demonstratio non potest verificari in plaga, de qua agitur, quia vt deponunt testes, tota hæc possessio non est pratina, 4 nec tota aratiua, nec tota vitata. † Vnde sufficit, cùm fuerit vendita possessio terræ arboratæ, vitatæ, & pratiuæ, quòd in plaga, quæ circa ripam est adsint arbores: impossibile enim est, vel saltem non contingens, quòd in qualibet gleba, & particula terræ sint arbores, & vites simul, & quòd adsit terrenum aratiuum, & pratiuum, vt considerat Alex. alleg. cons. 120. numero 10.

5 Ex quibus fuit conclusum, non constare de causis restitutionis in integrum Oduardi, cum non doceat de bono suo iure, prout requiritur. Rot. decis. 1. de restit. in integ. in nou.

Neapolitana Pecuniaria Lunæ 3. Martij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Vnicus testis regulariter non probat.*
2 *Sublato principali tollitur accessorium.*

D E C I S I O CCCXCV.

Domini dixerunt, computa, quæ sunt in processu compulsoriali, non esse recognita per testes qui in dicto processu habentur; cum neque processus 1 ipse recognitus sit, nisi per vnicum testem, † qui regu-2 lariter non probat, c. licèt de testibus, † accessorium enim tollitur principali sublato, cum sine eo stare nequeat, c. accessorium, de reg. iur. in 6. l. cum principalis, ff. eodem. Vnde maiorem fidem non meretur, quàm principale mereatur.

Burgen. Præeminentiarum. Lunæ 3. Martij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Veniens contra transactionē, docere debet de læsione.*
2 *Transactio facta post rem iudicatam est nulla. Quod tamen declara, nisi res iudicata posset aliqua disputatione celari, vel in dubium reuocari, vel ex aliquo capite dici nulla, num. 4.*
3 *Causa nullitatis durat 30. annis.*
5 *In petitione cōfirmationis trāsactionis super re Ecclesiastica, non est facienda mentio, quod adsit res iudicata, sed sufficit facere mentionem de lite.*
6 *Per clausulam* LITIS STATVM, *censetur facta mentio de lite.*

D E C I S I O CCCXCVI.

1 Dubitaui, an constaret de causis restitutionis in integrum. Et Rota censuit, negatiuè respondendum; quia non docetur de læsione, quæ ad hunc effectum requiritur, l. nam & posteà, §. si minor, ff. de iureiur. Licèt enim sententia confirmet trāsactionem, 2 quæ prætenditur nulla, ex quo facta post rem iudicatam contra tex. in l. si causa cognita, C. de transf. l. eleganter, §. si post rem iudicatam, ff. de cond. indeb. tamen adhuc transactio sustinetur, quia etsi commissio appellationis non potuerit suffragari, ex quo non fuit legitimè interposita, † suffragatur tamen causa 3 nullitatis æquè principaliter commissa, quæ durat per 30. annos. Franc. in c. dilecto, num. 17. de appell. † Li-4 tant cùm ex isto capite negetur iudicatum, transactio possit sustineri, vt dicit tex. in dicto §. post rem iudicatam, C. de transact. vbi Bart. num. 3. Castren. numer. 20. qui dicunt, sufficere, quòd sententia dicatur nulla ex aliqua causa probabili, & euidenter non calumniosa, & quòd sufficiat, quòd possit res iudicata per aliquam disputationem etiam sollicitari, velari, & in dubium reuocari, itant tollatur illud notorium iuris, quod resultat ex re iudicata, propter quod improbatur transactio, dicit Angel. cons. 94. nume. 6. Hic autem de hoc satis apparet ex nullitatibus adductis, quæ licèt forsan non sustineantur prout etiam fuit præsuppositum in disputatione istius dubij, tamen satis est, quòd reddant negocium turbidum, maximè cum causa fuerit in Rota ab anno 1553. vsque ad annum 1574. & pluriès fuerint fatalia prorogata ab vtraque parte, quæ protelatio satis ostendit, rem non fuisse ita clarā.

5 Neque releuat, quod confirmatio Apostolica huius transactionis fuit nulla, ex quo non fuit facta mentio rei iudicatæ, quia cum res iudicata esset deducta 6 in controuersiam, sufficit, † quòd fuerit facta mentio litis per clausulam, (litis statutum, &c.) ita vt confirmatio non esset subreptitia. Rot. decis. 20. de rescr. in no. 6. & 7. Fel. in cap. cæterum, sub num. 2. in 7. limitat. vers. intelligas primò de rescript. Et fuit pluries in Rota resolutum.

Calaguritana Beneficij. Merc. 5. Martij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Ad petitionem interesse habentis, reuocantur attentata, nisi notoriè constet de non iure petentis, in causis beneficialibus. Et illud ius ita sit notorium, vt non requirat altiorem indaginem, n. 2.*

D E C I S I O CCCXCVII.

Domini censuerunt, Ioannem Ortiz posse petere reuocationem attentatorum, quia erat in causa, & vult docere, se esse grauatum. Vnde satis constat de suo interesse, 1 † propter quod attentata reuocantur. Lanc. de attent. part. 3. cap. 22. num. 5. & seqq. Cassad. decis. 3. de testit. spol. 2 † Quæ regula, quicquid dicendum sit in profanis, in beneficialibus licèt non procedat, quando notoriè constat de non iure petentis reuocationem attentatorum, Cassad. decis. 3. no. 4. vbi plures decisiones allegat, latissime Lancell. de attent. par. 3. cap. 24 nume. 9. cum plur. seqq. tamen hæc exceptio non procedit, nisi totaliter sit notorium, vt nō requirat altiorem indaginem. Ferret. cons. 4. nu. 5. Ofasch. decis. 116. num. 8. vers. non obstat. Lancell. dicto c. 24. nu. 80. vbi nu. 84. concludit, etiam quod sit lata sententia contra petentem reuocationem attentatorum. Vnde dubitari non potest, quin requirat altiorem indaginem, an in dicto Ioanne qui se opposuit ad hoc beneficium, concurrerent maiores qualitates, itaut

hoc

3 [illegible] esse debitum. † Et propterea non est dicendum non constare de non iure, quandiu de suo Iure potest doceri. Ægid. dec. 103. Lancell. sępiùs alleg. c. 24. nu. 84.

Taurien. decimarum Lunæ 10. Martij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Declaratoria fertur ob non paritionem.*
2 *Beneficiatus condemnatus ad restitutionē, & negans se aliquid habuisse vel confitens habuisse, sed conuertisse in Ecclesię vtilitatem, declarari non potest excommunicatus, nisi prius probetur perceptio, & præcedat liquidatio, nu. 4.*
3 *Frumentum, non durat vltra triennium.*
5 *Officiū eleemosynarij est distribuere redditus in vsus pauperum.*
6 *Contra monachum eleemosynarium non potest relaxari mandatum personale.*

D E C I S I O CCCXCVIII.

Rota censuit, adesse legitimas causas, vt Eleemosinarius sit absoluendus; quia licèt constaret ex 1 eius confessione, quod decimas percepit, † & propterea ante declaratoriam ferendam ob non paritionem, non videbatur necessaria alia probatio perceptionis, 2 quæ requiritur quando post latam sententiam condemnatoriam, & ante declaratoriam pars negat, se percepisse fructus, vel dicit, eos conuertisse in vtilitatem Ecclesiæ. Rot. decis. 5. de re iudic. in nou. & prima in fine de renunc. pariter in nou. Vestr. in prax. lib. 8. cap. vlt. num. 17. tamen confessio Eleemosynarij est, 3 quòd percepit quolibet anno 30. saccos grani, † quod cùm non duret vltra triennium, ex alleg. per Surd. decis 81. num. 1. debebatur estimatio Bart. in l. cum qui num. 1. ff. de his quibus vt indig. & in l. ex diuerso, §. 4 1. in fin. ff. de rei vend. † Et ideo prius debebat fieri liquidatio Bald. cons. 99. per totum lib. 5. Vestr. in prax. loco allegato.

Præterea respectu personæ dicebant Domini quòd 5 cum iste Eleemosinarius sit monachus, cuius † officium est distribuere redditus in vsus pauperum, Clem. 2. de præb. cap. quia contingit. de relig. dom. 6 † non poterat contra ipsum relaxari mandatum personale, Bald. in auth. causa quæ, num. 3. in fin. C. de Episc. & cler. Dec. in cap. reprehensibilis, nume. 30. & 31. de appell. vbi etiam Abb. nu. 16.

An autem facta liquidatione possit fieri executio contra bona, & redditus Eleemosinariæ, pendet ex duobus; nempe an iste monachus habeat Eleemosinariam in titulum, itaut potuerit præiudicare ipsi Eleemosinariæ, vel si non habuerit in titulum, an taliter haberet administratione, vt potuerit præiudicare Eleemosynarię, de qua materia per DD. in dict. Clem. quia contingit, in §. præmissa vero, & in d. cap. reprehensibilis. Et an ex quo isti redditus sunt deputati in vsus pauperum, Eleemosinarius potuit præiudicare pauperibus.

Idiaconen. Attentatorum. Ven. 14. Martij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Inhibitio Rotalis siue iusta, siue iniusta est timenda, & causat attentata.*
2 *Qui continuat, non attentat. Declara tamen, nisi iudicium reddatur elusorium.*
3 *Nota, quòd ponens non sequitur sententiam votantium quando sibi de iniustitia constat.*

D E C I S I O CCCXCIX.

D. Don Christophorus de Queralt, & Paulus campana obtinentes Dignitates, & Canonicatus in Ecclesia Tarraconen. petebant reuocari attentata, quæ prætendebantur, ex eo quòd lite pendente in Rota, fuerant priuati officijs Canonicis debitis. Et Rota censuit, constare de attentatis. Nam respectu Don Christophori negotium videbatur clarum, quia fuerat obtenta inhibitio à Rota, & præsentata per eius procuratorem Capitulo; & ideo in spretum illius inhibitionis nihil habebat innouare Capitulum, quia 1 † inhibitio Rotalis, siue iusta, siue iniusta est timenda, & causat attentata. Put. dec. 395. lib. 2. Achil. dec. 29. de appellat. Verall. decis. 128. lib. 1. in manuscript.

Neque obstat, quòd regula sit, quòd qui conti- 2 nuat, non attentat; & ideo Capitulum cùm sit in possessione priuandi Canonicos, non debuit priuari sua possessione lite pendente, c. 1. & 2. vt lit. pend. quia cùm lite pendente super augmento inter Præpositos, & Canonicos, prætenderent aliqui ex Præpositis obtinentes canonicatus, quòd grauarentur à Capitulo super priuatione officiorum, & ideò commiserint causam in Rota, sequitur quòd Capitulum, etiam stante eius possessione, non potuit lite pendente Canonicos obtinentes Dignitates priuare officijs absque vitio attentatorum, quia aliàs iudicium redderetur elusorium, contra tex. in cap. causam quæ, de iudic. Frustrarentur enim sua intentione, & si obtinerent, nil consequerentur, & ita eleganter limitatur, regula, quod qui continuat non attentat. Rip. in cap. cùm M. Ferrarien. num. 193. ante fin. vers. ad istud respondeo, de constit. quem sequitur Gabr. de acquir. posses. concl. 6. nu. 17.

Respectu autem Pauli licèt fuerit resolutum ex 3 deductis in alia decisione, constare de attentatis tamen adhuc animus Ponentis non acquiescit, quia nec antecessor Pauli in Dignitate fuit in causa, nec ipse Paulus, nec videtur posse iuuari ex eo quòd causa fuit commissa sub nomine Dignitatis, quia, vt dictum est eius antecessor non fuit in causa, nec Præpositi constituunt Collegium, nec officia sunt debita ratione Dignitatis, sed canonicatus. Vnde videtur etiam cessare, quòd Iudex ex officio possit reuocare huiusmodi attentata, quia non adest lis respectu Pauli, attentata enim semper præsupponunt litem. Nec minus fuit præsentata aliqua inhibitio nomine Pauli, prout fuit factum pro parte D. Christophori.

Corduben. Redecimarum. Vener. 14. Martij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Præscriptio respicit priuatam vtilitatem, siue genus personarum, nu. 2. Consuetudo publicam, & cōmunem, & omnibus ex consuetudine acquiritur ius siue ex publico, siue ex priuato ipsum extrahatur.*
2 *An Communitas in sui præiudicium possit inducere consuetudinem, etiam in fauorem personæ particularis.*
4 *Solutio diuturna ab initio voluntaria arguit consuetudinem, non præscriptionem.*
5 *Ex diuturna præstatione præsumitur voluntaria obligatio, quæ tamen cessat, si in primis solutionibus adfuit tumultus, vel rebellio, nu. 6.*
7 *Ad præscribendum contrarius requiritur quadragenaria cum titulo, vel immemorabilis.*

D E C I S I O CCCC.

ROta censuit, in casu de quo agitur, nos versari in præscriptione, non in consuetudine, quia cùm post exactionem decimarum, Episcopus, & capitulum exigant aliam decimam, redecimam vocatam, hæc est præscriptio, non consuetudo, † quia vtilitas etiam quod ex publico trahatur, Episcopo, & capitulo priuatim acquiritur, quæ est principalis repugnantia inter præscriptionem, & consuetudinem, quæ è conuerso ex communi, & permissiuo vsu ius constituit, & acquirit omnibus eius regionis, aut populi ciuibus, quibus ius illud est proportionabile, Vndecumque ius ipsum extrahatur, siue ex publico, siue ex priuato. Doct. in cap. final. de consuet. vbi Abb. numer. 20. Card. num. 16. quæst. 8 Buir. num. 39. Oldrad. cons. 244 num 7. Gem. cons. 232. nume. 2. Couar. in regula, possessor. par. 2. § 3. num. 2. Corn. cons. 268. numer. 16. lib. 4. latè Roland. cons. 5. qui alios allegat, numer. 76. vul. 1. Et hanc distinctionem sequuta fuit Rota in causa Caietana præcedentiæ 1. Martij 1563. coram Oriolen. & in causa Toletana redecimarum. 21. Maij 1586. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio, & in causa Hispalen. voti 26. Nouembris 1594. coram bon. mem. Gipsiu, & in eadem 26. Aprilis 1599. & 6. Nouembris 1607. & 17. Decembris 1603. coram R.P.D. meo Decano.

Neque facit, quòd in casu isto Episcopus, & capitulum exigant redecimam nomine totus Cleri, quia istud factum non probatur, & quatenus probaretur, non releuaret, quia non inde induceretur vniuersalis vsus, ita ut specialiter non prodesset vni, & semper ageretur de auferendo vni, & acquirendo alteri,
2 † Vnde ex prædictis remanet præscriptio, etiam quod acquiratur ad fauorem certi generis personarum, Purpur. cons. 115. num. 18. Abb. in cap. cùm Ecclesia Sutrina, per illum tex. num. 45. vers. ego fateor, de caus. poss. & propr.

3 Nun obstat, quòd cùm Communitas potuisset statuere, vt huiusmodi redecima deberetur Ecclesiæ, hęc est consuetudo, etiam quòd acquireretur personæ particulari. Butr. in dicto cap. fin numer. 49. antè med. vers. aduertendum quòd quandoque, & num. 39. vers. sed vbi hoc ius, de consuet. Aret. cons. 23. num. 11. vers. cessat igitur, quia dicebant Domini, quicquid sit de hac conclusione, quam pulchram, sed non bene probatam dicit Roc. de Curt. de consuet. numero 426. secundum magnam impressionem hoc procederet. Et maximè in nostris terminis, † quando solutio redecimæ ab initio fuisset voluntaria, vt in simili habetur in cap. ad Apostolicam, de symon. Abb. In cap. tuam, numer. 4. eodem tit. Cassad. decis. vnic. de consuet. Cast. cons. 364. num. 2. & seqq. lib. 1. Olalch. decis. 99. nu. 5. [4]

Neque facit, quòd cùm non constet de initio, ex diuturna præstatione præsumitur, populum voluntariè se obligasse, vt per Doct. in d. cap. ad Apostolicam, de sym. vbi Host. nu. 2. vers. & ex eo. Io. And. numer. 5. eodem vers. Cassad. dicta dec. vnica num. 6. Nam hæc præsumptio cessat in casu isto, quia ex sententia Regis Ioannis constat, quòd occasione solutionis huius redecimæ populus Ciuitatis se subleuauerat, & tumultum, & rebellionem mouerat. † Vnde cessat præsumptio voluntariæ obligationis, l. in rebus, C. de iur. dot. cum vulg. † Et ita conclusum, cùm versemur in præscriptione, non sufficere quadragenariam absque titulo, sed cùm huiusmodi redecima sit contra ius, iuxta resolutiones factas, requiri vel quadragenariam cum titulo, vel immemorabilem, iuxta tex. in cap. 1. de præscript. in 6. [5] [6] [7]

Barchinonen. Fructuum. Lunæ 17. Martij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Fructus beneficij à solo separati non cōsumpti de iure communi spectant ad successorem.*
2 *In profanis datur remissoria quotiescumque materia est releuans.*
3 *Statutum magis est attendendum, quam consuetudo generalis.*
4 *Probatio probationem non excludit.*
5 *Ex duobus statutis contrarijs, attenditur illud, quod magis est vsu receptum.*

D E C I S I O CCCCI.

POst resolutionem factam, quòd fructus de quibus agitur, spectant vigore consuetudinis ad hæredes, † licèt de iure communi spectarent ad successorem, qui etsi à solo sunt separati, non tamen sunt consumpti, ex alleg. per Calder. cons. 2. numer. 2. de pecul. cler. Archidiaconus petebat remissoriam ad probandum, quòd statutum disponens contrarium, scilicèt, quòd spectent ad successorem, est in viridi obseruantia, & quod in ciuitate Barchinonæ obseruatur Bulla Iulij iij. 9. in ordine, quę disponit, quòd fructus in exacti spectent ad successorem, prout sunt isti, qui adhuc remanent sub deposito. Et Rota censuit, remissoriam esse concedendam, † quia quotiescumque materia est releuans in profanis, datur remissoria, l. iudices, & auth. apud eloquentissimum C. de fid. instr. Put. dec. 201. lib. 1. Caput. dec. 68. num. 1. 3. Et passim seruat Rota: Releuantia autem hic satis apparet, quia articulatur, quòd statutum disponens, quòd fructus præfati spectent ad successorem in beneficiu, est in viridi obseruantia. † Vnde magis est attendendum, quàm consuetudo generalis. Io. And. in cap. cùm dilectus, col. 1. vers. specialis, de [1] [2] [3]

consuet.

consuet. Bart. in extrau. ad reprimen. in verb. non obstan. nu. 13. Abb. in c. fin. num. 25. de consuet. Et fuit resolutum in causa Recanaten. donationis, 28. Iunij 1577. & in causa Parmen. status 26. Iunij 1589. coram Illustrissimo Seraphino. Et quamuis prætendatur etiam probata consuetudo particularis, quæ debet præualere. Gem. cons. 139. num. 3. tamen articulus continet, quòd seruatur statutum, & regulæ sunt strictæ, 4 † quòd probatio probatum non excludit. Put. decis. 34. num. 4. lib. 1.

5 Non obstat, quòd in volumine statutorum adsit aliud statutum, quod videtur contrarium præfato statuto, quia adhuc remissoria est releuans, cùm hoc casu in concursu attendatur, quod magis est vsu receptum, Alex. cons. 132. num. 1. lib. 1. Natt. cons. 154. in 5. lib. 2. Cephal. cons. 124. num. 9. lib. 1.

Bononien. de Pepulis. Merc. 19. Martij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Rota non exequitur sententias aliorum Tribunaliũ nisi constito de iustitia.*
2 *Simpliciter adiectus solutioni non potest agere, sed recipere.*
3 *Declara, nisi sit adiectus in rem suam, vbi quando dicatur adiectus in rem suam.*
4 *Dictio* DONEC, *denotat tempus.*
5 *Indiuiduum quatuor modis dicitur.*
6 *Promissio quantitatis est diuidua.*
7 *Indiuiduum ratione formæ, est illud in quo adsunt verba formam denotantia.*
8 *Obligatio rem tradi est indiuidua.*
9 *Obligatio rem dari, est diuidua.*
10 *In facultatiuis non concurrit præscriptio etiamsi habens facultatem steterit per mille annos, quòd non sit vsus facultate, nisi antecedat prohibitio & acquiescentia.*
11 *Habenti aliunde vnde se alat, non sunt debita alimenta, quæ debentur ex dispositione iuris, vel iudicis officio, secus est in alimentis quæ debentur ex contractu, & sic iure actionis, nu. 12.*

D E C I S I O CCCCII.

Rota censuit, sententias de partibus esse exequendas, stante statuto de duabus conformibus, cum sententiæ appareant iustæ prout requirit stylus Ro-1 tæ, † quæ aliàs non dat exequutionem sententiis extra eam latis. Iustitia autem ex eo apparet, quia fratres de Pepulis in diuisione facta inter eos, mediante solemni stipulatione conuenerunt, vt emeretur creditum annui redditus scutorum 150. Comiti Aloysio. Vnde licèt Comes non interuenerit in huiusmodi instrumento, sed tantùm fuerit adiectus solutioni, ni-2 hilominus potest agere, † quia licèt simpliciter adiectus solutioni non possit agere sed tantum recipere, l. quod stipulatus ff. de solut. Dec. cons. 543. numero 11. 3 † tamen hæc regula non procedit in casu præsenti, cum Comes fuerit adiectus solutioni in rem suam, prout adiectus hoc modo intelligitur, quando interest adiicientis, vel adiecti, vt ipsi adiecto soluatur & solutum apud eum remaneat. Ruyn. cons. 209. num. 9. vol. 1. Paris. cons. 107. nu. 32. vol. 3.

Neque facit, quod erat in facultate Comitum fra-4 trum, vel emere creditum, vel soluere annua scuta 150. quia hoc non est verum. Promiserunt enim postquàm fuerint ætatis 20. annorum emere creditum, & donec emerint, soluere annua 150. & sic creditum est in obligatione, annua vero 150. in solutione ad tempus scilicet donec emerint creditum, quod denotat dictio, (donec.) Bald. cons. 421. in princ. lib. 5. Nec ista dilatio ad emendum debet esse perpetua, sed debet regulari arbitrio boni viri, iuxta notat. per glos. in l. neque ff. de leg.

Minus etiam facit, quòd cùm fuerit condemnatus Comes Philippus pro sua rata, ista condemnatio non tenet cum promissio sit indiuidua, ex quo fuit conuentum, quod emeretur census de bonis communibus quia veritas est, quod materia est diuidua. Nam 5 † indiuiduum dicitur quatuor modis, aut natura l. 1. §. illud, ff. de aq. quotid. & æst. l. 4. §. Cato, ff. de verb. oblig. aut ratione formæ, l. Græce, §. illud commune, ff. de fideiuss. aut ratione voluntatis contrahentium, l. Pedius, §. 1. ff. de arbitr. aut ratione dependentiæ, vt principale, & accessorium, l. tunc inutile, ff. de pecul. 6 legat. † Hic autem indiuiduum non potest dici natura, quia cum sit promissa quantitas, est diuidua, l. 2. 7 §. 1. & in l. in exequutione ff. de verb. oblig. † Non ratione formæ, quia nulla videntur apposita verba, quæ inducant formam, quæ alioquin requirentur, vt considerat Rom. cons. 66. num. 2. Non ratione voluntatis contrahentium, quia non sumus in obligatione rem 8 tradi, † quæ est indiuidua, sed in obligatione rem dari, 9 quæ est diuidua, Bart. in l. stipulationes non diuiduntur, num. 9. ff. de verb. oblig. Nec etiam ratione dependentiæ, quia hic nulla adest.

Neque præscriptio obstat Comiti Aloysio, quia in eius facultate erat agere, vt inuestimentum fieret. 10 † Et in facultatiuis non currit præscriptio, etsi habens facultatem steterit per mille annos, quòd non sit vsus facultate. Nisi antecedat prohibitio & acquiescentia, quæ non interuenit in casu isto. Bald. cons. 201. num. 1. lib. 2. Et propterea debet probari possessio contraria facultati. Bal. cons. 319. circa med. vers. sed contrarium, lib. 2. Cuman. cons. 149. numer. 1. Bellon. cons. 1. num. 14. vers. 3. respondetur, vbi dicit communem.

11 Denique non officit, quòd cum Comes Aloysius habeat vnde se alat aliunde, huiusmodi scuta 150. non sunt amplius debita, quia fuerunt promissa pro alimentis, quia conclusio procedit, quando alimenta sunt debita ex dispositione iuris, vel officio iudicis, vt in l. si quis à liberis, post princ vers. denique & §. 12 alimenta, ff. de lib. agnosc. † Secus autem dicendum est in alimentis de quibus agitur, quæ cum sint debita ex contractu, & sic iure actionis, debentur, etiam quod Comes Aloysius habeat aliunde vnde se alat, Alex. in l. de alimentis, numer. 2. Dec. num. 5. Ias. num. 6. C. de transact. Alex. cons. 7. numero 10. lib. 2. Et fuit resolutum in causa Romana alimentorum, 23. Aprilis 1572. coram Illustrissimo Seraphino, & in causa Portuen. bonorum 16. Febr. 1580. coram eodem & aliàs sæpius.

Paderbornen. Canonicatus. Lunæ 24. Martij 1608.

S V M M A R I V M.

4 *Procurator non potest esse testis in causa quam agitat vel agitauit, & nu. 4.*

2 *Decla-*

2 *Declara, nisi inducatur in testem contra suum principalem ab aduersario.*
3 *Contrarium vide huic declarationi hic, vbi distinguitur.*
5 *Procurator non potest esse testis contra suum principalem in causa quam agitat.*
6 *Procurator cogi potest ad subijciendum se examini in his quæ scit non tanquā procurator, sed vt ipse.*

DECISIO CCCCIII.

1 Regula est, quòd procurator non potest esse testis pro domino in causa quam agitat, vel agitauit, cap. Romana, de procur. in 6. l. fin. ff. de testib. Nisi in certis casibus, vtroque not. Doctor. & in c. insuper, & in cap. cùm à nobis de testib. Bart. in l. deferre, ff. de iur. fisc. & alios allegat Paris. cons. 70. nu. 2. lib. 4. & Vinc. de Franch. dec. 212. num. 1. & 2.

2 Sed quando aduersarius vult inducere procuratorem in testem contra suum principalem, in causa quam agitat, prout est casus noster, Henr. Boich. in dicto cap. insuper, in princ. de testib. Paris. dicto cons. 70. num. 3. Guido Pap. dec. 45. affirmant, quod hoc casu procurator possit induci in testem.

3 Cæterùm horum opinio non videtur vera. Nam allegant ibi glos. in d. cap. Romana, in verb. in testem, de testibus in 6. & ibi Franc. num. 8. Ioan. And. num. 2. vers. in glos. Archid. nu. 1. & 2. & Io. Monach. nu. 1. & 2. nec non & glos. in l. fi. ff. de testibus, & in l. etiam, C. eodem titulo, atque Bart. in d. l. deferre, numer. 2. & in fin. vers. hoc est verum, & in l. omnibus, numer. 7. vers. finito verò officio, C. de testibus, & Alberic. de Rosate, de testibus, §. expedita, numer. 6. Quæ tamen glos. & Doct. hoc simpliciter non dicunt, sed firmant, quòd quando causa est finita, vel quando procurator qui fuit in prima instantia, non est procurator in causa appellationis, si commodum, vel incommodum spectat ad procuratorem, vel si inducatur à domino contra aliam partem inuitam, non potest esse testis. Si verò producatur contra dominum, potest esse testis. Et hanc distinctionem facit expresse Bart. in d. l. deferre, quem ita cum glos. præfatis legit, & intelligit Put. dec. 294. num. 2. & 3. lib. 2.

Et præfatus intellectus suadetur, quia alias Bart. & alii Doctores essent sibi contrarii, vt aduertit Put. vbi supr. numer. 1. Nam Bart. in d. l. deferre. numero 2. ante med. vers. dic & [illegible] in dicta l. omnibus numer. 7. vers. tu dic breuiter, & Franc. in d. cap. Romana, num. 9. vers. & idem in procuratore, & Archid. ibidem, num. 1. vers. causa multo minus. expresse dicunt, † quòd procurator qui agitat causam, non potest interrogari vt testis. Et pro hac opinione est glos. in l. 2. in verb. interest. ff. quando appell. sit, & in dicta l. deferre, in verb. interrogari, & Archid. dat rationem, quia aliud debet esse testis, aliud pars, nè quis officio tam diuerso fungi debeat.

4

Et quamuis isti DD. & glos. non ita claré loquantur, vt percipi possit, an simpliciter velint quod procurator nō possit esse testis ad fauorem domini in causa quam agitat, vel etiam ad fauorem aduersarij contra dominum, † tamen quod Bart. in d. l. deferre, & glossæ præfatæ intelligi debeant, quoàd processum, non possit esse testis contra dominum in causa quam agitat, dicit Castr. Card. in d. cap. insuper. num. 3. de testib. & Bartholum ita etiam intelligit Put. d. dec. 294. nu. 3. lib. 2. quæ licèt non sit decisio, sed votum ipsius Auditoris, tamen non est spernendum, propter authoritatē tanti viri, & Rota de stylo seruat dictum Cardinalis, in d. c. insuper, vt est decisio Verall. 416. incip. licèt innoc. & Abb. lib. 2. in manuscr. & Fabij in causa Valentina Parochialis, quæ est sub num. 135. lib. 2. par. 3. inter impressas, cui omnibus non repugnat alia decisio Put. 36. lib. 3. quæ intelligenda, quòd Procurator possit cogi ad subijciendum se examini super his quæ scit non tanquam procurator, sed vt ipse, antequam esset procurator.

5

6

Ex quibus sequitur, quòd cum Alexander sit procurator, & agitet causam, non possit cogi ad subijciendum se examini. Et licèt dicatur, quòd conclusio non procedit, quando petitur, quòd procurator subijciat se examini super his quæ scit ex se non tanquam procurator & instructus à suo principali, vt expresse dicit Card. in cap. dilecto, numer. 1. de testib. Paris. dicto cons. 70. nume. 13. lib. 4. Vinc. de Franch. d. decis. 212. num. 9. in fine. Tamen hic propriè non agitur de his quæ ipse scit ex se, vel de his quæ ipse gesserit antequàm esset procurator. Vnde meritò non est cogendus, vt subijciat se examini.

Compostellan. Thesaurariæ. Lunæ 24. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Compulsor potest citare partes, deputare notarium, & facere alia necessaria ad compulsationem.*
2 *Iura extracta vigore Compulsorialium, & parte citata, sunt in forma probanti.*
3 *Notarij de stylo exequuntur citationes in Hispania.*
4 *Citatio ad interessendū compulsationi non expresso loco, si aliunde habuit notitiam, nō dicitur vaga.*
5 *Iura exibita, parte præsente, & non contradicente, a notario rogato nō egēt recognitione, nec citatione.*

DECISIO CCCCIV.

Fuit resolutum, processum compulsorialem esse validum, & iura quæ in eo continentur esse in forma probanti. Nam quantùm attinet ad processum, compulsor fuit legitimè deputatus per Rotam, † qui propterea potuit citare partes, & facere alia necessaria circa compulsationem, secundùm opinionem Rotæ, de qua in decis. 1. de fid. instrum. in nou. Vestr. in praxi. lib 6 cap. 1. num. 15. Et potuit deputare, prout fecit, notarium ad nudum ministerium, prout de stylo Hispaniarum fieri consueuisse testatur Couar. var. resol. lib. 2. c. 13. sub num. 10. Veral. dec. 265. par. 3. Et fuit resolutum in causa Calaguritana oblationum, 26. Martij 1590. coram Reuerendissimo D. Perusino, & in causa Segobricen. Parochialis 2. Decembris 1602. & 15. Ianuarii 1603. coram illustrissimo Pamphilio. Satis enim videtur in casu de quo agitur, deputasse ad nudum ministerium, ex verbis ipsius deputationis, quæ non alteratur, etiamsi fuerit data facultas testandi, cum insimul non fuerit data etiam facultas cogendi, vt fuit dictum in causa Licien. matrimonii 27. Aprilis 1587. coram illustrissimo Seraphino.

1

2 Iura autem existētia in dicto processu sunt in forma probanti, quia fuerūt extracta vigore dictarum literarū cōpulsorialium, & partim ex libris Alfonsi de Budillo œconomi Ecclesiæ, parte citata. Rot. dec. 31. de fid. instr. in nou. Quæ citatio, etsi fuit facta à notario, nihilominùs sustinetur, † quia de stylo Hispaniarum notarii solent exequi citationes, Gonzal. Suar. in prax. Eccles.

3

Ecclef. Tom 2. c. 2. de citat. Et fuit dictum in causa Toletana primitiarum, 20. Martij 1579. coram Bubalo, & in causa Toletana decimarum, 5. Maij 1589. coram R. P. D. meo Decano. † Nec huiusmodi citatio potest dici vaga, ex quo non fuit expressus locus compulsationis, quia cùm compulsatio deberet fieri in ciuitate Granaten. prout fuerat intimatum parti, & postmodùm in eadem Ciuitate iterum fuerit facta citatio ad interessendum compulsationi; satis hæc citatio dicitur certa, & non vaga, cum aliunde habuerit notitiam, quò loci compulsatio esset facienda, vt dicit Rota in causa Legionen. Iurisdictionis sancti Facundi 19. Martii 1590. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Pamphilio, & in causa Calaguritana de Maesso, 29. Octobris 1603. coram R. P. D. meo Lancelloto, & in causa Auricen. Parochialis 11. Februarii 1604. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Seraphino. Et hæc quidem iura fuerunt benè recognita per testes desuper examinatos. Iura vero exhibita per Petrum Valdez satis etiam sunt in forma probanti, quia licet pars non fuisset citata, neque minus dicta iura recognita, tamen cum ea parte præsente, & non contradicente dictus Petrus exhibuerit tanquam notarius rogatus, recognitione non egebant, Rot. dicta decis. 1. de fid. instr. in nou. in princ. nec minùs citatione, vt dicit additio ad dictam decisionem primam. Vestr. in prax. d. cap. 1. nu. 15. fine lib. 6.

Vercellen. Archiepresbiteratus. Lunę 21. Aprilis 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Legatus potest creare protonotarios absentes, & non subditos suæ prouinciæ.*

2 *Iurisdictio voluntaria concessa à Principe supremo non terminatur territorio, & potest exerceri inter non subditos prouinciæ, licèt contrarium videatur dicere Ancharanus, nu. 3.*

4 *Legatus potest conferre beneficia suæ prouinciæ existenti extra prouinciam ex quo collatio est voluntariæ iurisdictionis.*

5 *Ordo scripturæ non impedit causam iuris, & voluntatis, i. certam dispositionem, vel loquentis intentionem.*

6 *In facultate conferendi beneficia reseruata non veniunt reseruata ratione personarum.*

7 *Clausula executiua non alterant dispositionem principalem.*

D E C I S I O CCCCV.

POst resolutionem factam, quod beneficia Protonotariorum, etiam à Legatis creatorum, sunt reseruata, adhuc insistebatur, quòd Legatus non poterat creare protonotarium non subditum suæ prouinciæ; maximè absentem. † Contrarium tamen censuerunt Domini, quia creare protonotarios, est voluntariæ iurisdictionis, cùm volentes creentur absque contradictione, glos. 1. in l. 2. ff. de offic. Procons. Card. cons. 2. num. 2. vers. in contrarium, de elect. & cons. 8. de iudic. Et propterea iste non subditus prouinciæ, etiam absens potuit protonotarius creari, † iurisdictio enim voluntaria concessa è principe supremo non terminatur territorio, & potest exerceri inter non subditos prouinciæ, d. l. 2. ff. de offic. Procons. l. emancipare, ff. de adopt. glos. in l. extra territorium, ff. de iurisd. om. iud. Socin. reg. 264. incip. iurisdictio voluntaria. Oldrad. cons. 73. in princ. Et in terminis Legati de latere, etiam glos. in cap. excommunicatis, in verb. commissa, in fin. de offi. Legat. & dicit Flor. de S. Petro disput. 3. in vltimo dub. n. 16. & 17.

Neque obstat, quod Anchar. cons. 120. numer. 2. & Cassan. cons. 31. per totum, videatur dicere, quod iurisdictio voluntaria non possit exerceri vltra territorium, quia Anchar. loquitur quando Comes Palatinus creatus ab Imperatore legitimat subditum Papæ, vt succedat in castris existentibus in ditione Papæ. Cassaneus vero quando Legatus, cuius facultates sunt restrictæ ad certam prouinciam, dispensat subditum super beneficio incompatibili extra prouincia, quo casu non agebatur de dispensatione personæ, sed impedimentum proueniebat ex parte rei. Vnde, quicquid dicendum esset in istis casibus, longe distant à nostro, quia cùm facultas creandi protonotarios, non restringatur ad certum locum, merito cum sit voluntariæ iurisdictionis, prout vbique exerceri, etiam in non subditum prouinciæ, per supradicta. † Hinc videmus, quod Legatus potest conferre beneficia suæ prouinciæ vnicuique, etiam existenti extra prouinciā, ex quo collatio est voluntariæ iurisdictionis. Oldrad. con. 3. nu. 3. qui expresse loquitur in Legato, qui fil. sint legit. Capic. decis. 203. nu. 14. & seqq.

Neque est verum, quod protonotarius non poterat creari nisi recepto priùs iuramento, quia præstatio iuramenti refertur ad institutionem, ex deductis in alia decisione, quia Papa vtitur his verbis, (nonnullas facultates tribuendas duximus, &c. nec non vt & virtute præstantes videlicet clericos, in nostros & sedis Apostolicæ notarios accepto ab eis priùs solito iuramento, alios vero laicos in Palatij, & aulæ nostræ Lateranensis milites, &c. facta ab eis fidei professione, &c. creandi, recipiendi, instituendi, &c.) Vnde ex ista structura verborum apparet, quod gerundia sunt posita in fine totius clausulæ, elegantiæ gratia, & quod deberet fieri constructio, (tribuendas duximus facultates creandi, recipiendi, instituendi notarios, præstito priùs iuramento.) Et si cùm iuramentum præstetur de iure post assumptum officium, ex alleg. in alia decisione, ordo scripturæ non attenditur, sed ex iure sumitur, quid agi intelligatur. Et hoc est quod lex dicit † ordo scripturæ non impedit causam iuris & voluntatis, id est, certam dispositionem, vel loquentis intentionem, vt bene Oldr. cons. 314. num. 9. cum allegatis in priori resolutione. Quod autem Capitulum haberet facultatem conferendi beneficia reseruata, satis est sublatum ex deductis in alia decisione. Quibus addebatur, quod dato etiam sine veri præiudicio, quod quando Episcopus gaudet alternatiua, possit conferre Dignitates, & Canonicatus vacantes in mensibus Febr. & Maij adhuc remanentibus mensibus Martii, & Iunij, Septembris, & Decembris pro Capitulo, quod est conforme regulæ octauæ, adhuc non censeretur data facultas conferendi beneficia reseruata ratione personæ qualia sunt beneficia protonotariorum, vt in extrauag. ad regimen, de præb. in commun. quæ innouatur per regulam primam Cancellariæ, quia in generali facultate conferendi non veniunt reseruata. Franc. in cap. 2. nu. 3. de præb. in 6. Rot. dec. 3. de offic. leg. & decis. vlt. de præb. in nou. Simonet. de reseru. quæst. 81.

Neque obstat clausula, in qua derogatur constitutionibus Apostolicis, & reseruationibus Dignitatum in Cathedralibus, & reseruationibus facultatum conferendi reseruata, quia adhuc non censetur data facultas

cultas conferendi beneficia vacantia per obitum protonotariorum, quia hoc non legitur, neque in principali dispositione, neque in ista clausula, † quæ etiam cum sit in executiuis, non alterat ad principalem dispositionem Clem. 1. vbi Doctor. de præbendis.

Romana Census. Lunæ 28. Aprilis 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Liberam habens dispositionem, censetur habere dominium.*
2 *Dominium non potest esse apud duos in solidum.*
3 *Natura dictionis* TAMEN, *est restringere omnia præcedentia.*

D E C I S I O CCCCVI.

FVit resolutum, censum spectare ad Amadutium, quia illum emit Litius pro Vitellio, eiusque hæredibus, ac successoribus, ad liberam dispositionem tamen Horatij Amadutij, tam quoad sortem, quam quoad exactionem fructuum, & ipsemet Horatius soluit pecunias, mediante ordine directo Bancho. 1 † Vnde sequitur, quòd census spectat ad ipsum Horatium iure dominij, quia alias non potuisset de eo liberè disponere, l. in re mandata, C. mandat. & considerat Anchar. cons. 127. col. 1. in fine, vers. reseruando namque: & dixit in simili Rota in causa Romana Montium, 5. Nouembris 1576. coram S.M. Clemente viij.

Neque obstat, quòd acquisitio fuerit facta pro Vitellio, eiusque hæredibus, & successoribus, & sic fuit 2 ei acquisitum dominium. † quod non potest in solidum esse penes plures, ex alleg. per Signor. cons. 75. numer. 9. quia in hoc casu non fuit simpliciter Vitellio acquisitum, cùm acquisitio sit pro Vitellio, eiusque hæredibus, reseruata tamen dispositione Horatio, 3 † cuius dictionis natura est, restringere omnia præcedentia. Bald. cons. 195. num. 12. vers. 3. & lib. 2. Et sic retorquetur motiuum quòd cum dispositio & sic dominium sit penes Horatium, non possit esse penes Vitellium, cum apud duos in solidum esse non possit.

Minùs obstat quod census videatur emptus de pecunijs Vitellij, quia de contrario constat ex ordine dato per Amadutium Bancho ad effectum emendi censum, neque ex epistolis constat, quod tunc Horatius haberet in manibus pecunias Vitellij, & si constaret, necesse esset probare, quod Amadutius de eis soluerit, & tunc videndum esset, si Vitellius voluisset donare Horatio, & si donatio sustineretur, vel aliàs resultaret aliqua simulatio, vt dici posset, censum spectare ad Vitellium.

Calaguritana Beneficij. Ven. 2. Maij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia interloquutoria dicitur, quæ non decidit negotium principale.*
2 *Sententia interloquutoria ex qua sequitur damnum irreparabile, est mixta, vel saltem habet vim diffinitiuæ, & ab ea datur appellatio.*
3 *Gesta post appellationem sunt attentata.*
4 *Requisita ad appellationem à merè interloquutoria, vide remissiuè.*
5 *Clausula,* CONTRADICTORES; *intelligitur de cōtradictoribus de facto, non autem de iure.*
6 *Contradictor de iure est qui ius suum iudicialiter sequitur.*

D E C I S I O CCCCVII.

FVit resolutum, quòd licet sententia lata super eo quòd Ioannes non erat legitimus oppositor, esset interloquutoria, † quia non decidit negotium 1 principale. Bal. cons. 344. vers. in contrarium lib. 1. Butr. cons. 6. in princ. vers. ad propositum. † Nihilominùs cum ex ea sequeretur damnum irreparabi- 2 le, erat mixta, vel saltèm habebat vim diffinitiuæ, vt per Butr. d. cons. 6. Et propterea ab ea dabatur appellatio, sicut à diffinitiua. Card. cons. 72. numer. 11. & 12. vers. ad aliud dubium, Bald. d. cons. 344. in fin. vers. ex his. † Et propterea sequitur, quòd gesta post dictam 3 appellationem sint attentata, c. non solum de appe. in 6. cum vulg.

Neque facit, quod ad effectum, quod appellatio ab 4 interloquutoria admittatur, plura debent concurrere, vt per Rom. cons. 501. per tot. quia conclusio est vera, quādo appellatur à mera interloquutoria, secus autem quando habet vim diffinitiuæ. Bal. in l. minoribus, nu. 7. vers. attende C. de his quib. vt indig. cum aliis per Marant. in prax. par. 6. cap. de quandoque appellatur, num. 157.

Minùs etiam facit, quod in Breui Sixti V. adsit clausula, (contradictores appellatione postposita compescendo,) quæ quia cum posita in clausulis ex- 5 equutiuis intelligatur de contradictoribus de facto, non autem de contradictoribus de iure, ex alleg. per Lancell. de attent app. pen. limit. 8 num. 41. Et fuit pariter resolutum, Ioannes autem erat contradictor de iure, † quia coram Episcopo ius suum iudicialiter pro- 6 sequebatur, vt fuit consideratum in causa Calaguritana beneficij, 18. Aprilis 1603. coram R.P.D. meo Lancellotto.

Assisten. Census. Lunæ 5. Maij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Census in quo non interuenit pecunia numerata est feneratitius.*
2 *Simulatio non præsumitur sine causa simulandi.*
3 *Series facti multùm confert ad detegendam simulationem.*
4 *Ad ostendendum simulationem sufficiunt indicia, coniectura, & verisimilitudo.*
5 *Contractus in dubio non præsumitur simulatus, saltem ad effectum quod allegans simulationem teneatur illam probare.*

D E C I S I O CCCCVIII.

QVia secundum ea quæ de nouo proponuntur, nouum responsum dare oportet. Et primum non mutatur, sed thema, vt inquit Bald. in cons.

conf. 417. num. 4. in fine lib. 2. conf. 52. numero 2. in fin. lib. 3. Propterea ex nouiter deductis Rota censuit, pecuniam numeratam non interuenisse in constitutione census, de quo agitur. † Et per consequens esse fœneratitium, iuxta constitutionem s. m. Pij. Et vt euitaretur dicta constitutio, apparet de causa simulandi, sine qua simulatio non præsumitur iuxta cons. Bartol. 65. sub num. 4. pluriès canonizatum. † Attenta enim serie facti, quæ multùm facit ad detegendam simulationem, vt inquit Ias. in l. Prætor, §. si initium, numer. 3. ff. de eden. Dec. cons. 544. num. 18. constat, dictam pecuniam numeratam non interuenisse. Nam de anno 1580. inita fuit societas de emendo animalia cum pecunijs Bartholomæi Bononi emptoris census, de quo agitur inter ipsum Bartholomæum, Andræam, & Petrum Paulum, & postmodum de anno 1584. paulo postquam finita fuit dicta societas, Bognonus emit censum pretio scutorum 1500. super bonis Andreæ cum obligatione P. Pauli, quæ soluit partim in pecunia numerata, & partim in nominibus debitorum, & animalibus quæ ei obuenerant finita dicta societate pro dicto Capitale, & lucro. Et die 5. Septembris eiusdem anni fuit instrumentum secundæ societatis aliàs initę, finita prima, inter Andræam, & Petrum Paulum, super emendis; & vendendis animalibus, & asserebant in instrumento, iam fuisse exposita scuta 1500. in pecunijs, animalibus, & creditis. Quæ confessio satis arguit, fuisse exposita illa animalia, pecunias, & credita, quę fuerunt habita à Bognono pro pretio census, & postmodùm septimo eiusdem mensis Septembris fuit extinctus dictus census, & illinc ad 7. dies alius creatus cum pecunia numerata, vt constabat ex attestatione notarij in præsentia testium, quę satis probatur erronea; attenta dicta serie facti, ex quo postmodùm vigore istius societatis fuerunt exacta multa credita, quæ erant in prima societate, & quæ Bartholomæus dederat Andræę, & Petro Paulo pro pretio primi census, vt constat ex quietantijs existentibus penes debitores, & ex partitis librorum huius secundæ societatis. Vnde cessat ambigendi locus, quòd census fuerit extinctus ad effectum creandi nouum, cum fictione, quòd pecunia numerabatur ad euitandam constitutionem Pij V. † Cùm alias ad ostendendam simulationem sufficiant etiam indicia, & coniecturæ, & verisimilitudo, vt dicit Aym. in consil. 156. numer. 7. & seqq.

Neque obstat quod in dubio contractus non præsumatur simulatus, & maximè cum in hoc casu constet, post emptionem secundi census animalia fuisse empta, quia hoc est verum ad effectum, quòd allegans simulationem, illam teneatur probare, prout videtur probata ex prædictis. Quę probatio non eliditur ex dicta emptione animalium, quæ potuerunt emi ex pecunia numerata data in censu, & ex pecunijs quæ redigebantur ex animalibus, quæ dietim vendebatur, vt constat ex partitis librorum huius secundæ societatis.

Et sic conclusum pro simulatione.

Viterbien. Fideicommissi. Lunę 5. Maij 1601.

S V M M A R I V M.

1. *In restitutione fideicommissi attendédus est valor de tempore obitus grauantis, non grauati, vbi vide de bonis Drogheria.*
2. *Qui commodum sentit, sentire etiam debet incommodum.*
3. *Hæres vel ius procurator, nō tenetur aliquid lucrari vel negotiari in gratiam fideicommissarij, n. 4.*
5. *In fideicommissi restituendis veniunt ea quæ erant in hereditate de tempore obitus grauantis.*
6. *Fructus fideicommissi percepti per hæredem grauatum pendente conditione non restituuntur.*
7. *In fideicommisso vniuersali vna res, vel quantitas succedit loco alterius rei, vel quantitatis.*
8. *In restitutione fideicommissi vtensilium, & mobilium, cessante fraude, & dolo attenditur tempus purificati fideicommissi.*

D E C I S I O CCCCIX.

Dvbitaui, an in restitutione droghierię esset attendendus valor de tempore obitus grauati, an vero grauantis. † Et Rota censuit, esse attendendum tempus obitus grauantis, & non grauati quia genus, aut quantitas in genere est in fideicommisso, non species vel merces, quæ reperiebantur in drogheria tempore obitus grauati, aut quæ quodlibet tempore reperirentur. Ita quòd fideicommissum cresceret, & decresceret, sicut peculium, l. si ita, ff. de aur. & arg. l. Angelius, §. testamento, ff. de liber. leg. si ita scripsisset, ff. de leg. 2. Et est bonus tex. in l. hac edictali, §. mobilium, C. de secund. nupt. Bald. cons. 135. primò casanas, num. 3. lib. 1. Cùm enim agatur de drogheria, cuius bona non fuerunt subtracta, sed in vtilitatem grauati conuersa, † æquum est, vt cùm his suo commodo negotiaretur, ita & suo periculo, l. si socius §. 1. ff. pro soc. l. manifestissimè, §. sed cum in secunda, C. de furt. Et ratio suadet, quod sicut commodum non spectabat ad fideicommissarium, ita nec damnū, vt in puncto considerat Bald. alleg. cons. 135. num. 1. vers. præterea iste Titius, & in fine, versic. præterea cum ratio eadem. † Hæres enim non tenetur negotiari, & aliquid lucrari in gratiam fideicommissarij, Doct. in l. deducta, §. ante diem, vbi Alexand. numer. 2. ff. ad Trebel. † Nec esse eius procuratorem, postulante, §. sed in huiusmodi, in fine, ff. de euidentis tutio. † Et hæc regula generalis quia in fideicommissis restituendis veniunt ea quæ erant in hæreditate de tempore obitus grauantis, l. 3. ff. ad l. falcid. l. debitor, §. fin. l. in fideicommissariam, §. quoties, & l. ita tamen, §. 1. ff. ad Trebel. vbi fructus, pendente fideicommissi conditione percepti ab hærede grauato non restituuntur fideicommissario, quia non hereditati sed bonis accepto feruntur.

Neque obstat, quòd versemur in fideicommisso vniuersali, & in vniuersalibus vna res, vel quantitas succedit loco alterius rei, vel quantitatis, l. Imperator, §. fin. cum l. sequenti, ff. de leg. 2. l. cùm tabernam. ff. de pign. Bald. dicto cons. 135. numer. 1. versic. in contrarium, quia hęc non faciunt ad punctum, Essent enim consideranda, si merces quæ extabat in drogheria, fuissent suppositæ, & non genus, aut quantitas in genere. Tunc enim esset videndum, an desijssent extare facto dolo, aut culpa ipsius hęredis grauati, vel naturaliter, quos casus considerant Doctores, & ampliant, & limitant.

Non obstat, quòd aliquando attenditur tempus obitus grauati, quia conclusio procedit quoàd vtensilia, & mobilia domus, quæ restituenda sunt de tempore purificati fideicommissi, modo non dasit dolus, & fraus grauati, quia illarum rerum vsus censetur permissus à testatore. Et in his terminis loquitur decisio Foroliuien. fideicommissi 13. Nouembris 1595. coram bon. mem. Litta.

An

An autem constet, drogberiam fuisse versam in aromatariam, erit particulariter agendum.

Bononien. Residui Pretij. Vener. 9. Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Possessio aratiua, vitata, & pratiua dicitur, etiam illa in qua vna ex dictis qualitatibus verificatur.*
2 *An venditione facta ad corpus adiecto numero tornaturarum, si numerus non verificatur, id quod deficit debeat excomputari.*
3 *Emptor retinens rem, & pretium, tenetur ad fructus recompensatiuos.*

DECISIO CCCCX.

FVit resolutum, plagam, seu Berledam esse computandam, in numero tornaturarum venditarum: neque esse faciendum aliquod desalcum pro tornaturis deficientibus, excepta illa quæ fuit euicta, fructus autem deberi iuxta terminos l. curabit, C. de act. empt. Quantum enim attinet ad plagam seu Berledam, cùm veniat in venditione, iuxta resolutionem factam coram me, 29. Febr. præteriti, debet quoque computari in numero tornaturarum venditarum, ad faciendum numerum, cum fuerit vendita possessio terræ arboratæ, vitatæ, & priuatæ, & sufficit quòd aliqua ex dictis qualitatibus verificetur in Berleda, 1 † quia impossibile est vel saltem non contingens, quòd omnes qualitates verificentur in qualibet gleba, vt per Alexand. cons. 120. num 10. lib. 2. Et quantum attinet ad tornaturas deficientes, excepta illa quæ fuit euicta, non est facienda aliqua desalcatio; quia cùm sit in confesso apud partes, quòd venditio fuit facta ad corpus, non ad mensuram, licet fuisset enunciatum, esse tornaturarum 100. & reperiatur esse tornaturarum 97. tamen tornaturæ deficientes non debent 2 excomputari, † quia quicquid sit de illa quæstione, an in puris terminis venditionis factæ ad corpus à dicto numero tornaturarum, si numerus non verificetur, id quòd deficit debeat excomputari, de qua per Surd. decis. 64. num 11. & seqq. hic cessat omnis difficultas, propter verba adiecta in instrumento, (& quantacumque sit,) vt fuit latè deductum 14. Aprilis 1603. coram R.P.D. Ludouisio, in hac causa.

Quantum verò ad fructus recompensatitios, ad illos tenetur Macchiauellus, cum habuerit rem, & pretium, ad quod soluendum nulla erat data dilatio. Bald. in l. 2. num. 7. Castrens. num. 1. C. de vsur. Dec. cons. 119. colu. 3. versic. 6. adduci potest. Paris. cons. 60. numer. 26. & seqq. lib. 3. Soc. sen. cons. 176. colum. vlt. nu. 11. lib. 2.

Spoletana Dotis. Venet. 9. Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Confessio de dote recepta facta ante matrimonium præsumitur facta spe futuræ numerationis.*
2 *Exceptio non numeratæ dotis post biennium opponi non potest.*

DECISIO CCCCXI.

QVoàd scuta mille, de quibus in Capitulis matrimonialibus, Rota censuit esse debita Franciscæ pro sua dote. Guidobaldus enim in eisdem capitulis fassus est, habuisse, & recepisse à socero ducatos auri mille. † Vnde licèt confessio receptionis dotis facta si ante matrimonium, & propterea præsumatur facta sub spe numerationis, quo casu habet locum titulus de dot. caut. non num. Ioan. Andr. in addit. ad Specul. in rubr. de donat. inter vir. & vx. in vlt. memb. Bald. in l. penult. §. mulier, numer. 1. vbi etiam Angel. num. 1. ff. sol. matr. Alexand. cons. 142. nume. 5. lib. 5. Aret. cons. 86. num. 2. & 3. Bald. Nouel. de dot. 10. par. num. 7. Socin. in l. 1. numer. 75. ff. solut. matrim. & de magis communi opinione Doctorum testatur Couar. var. res. lib. 2. cap. 7. nume. 6. vers. est item hoc in tractatu. † Tamen cum sint elapsa tempora opponendi exceptionem non numeratæ pecuniæ, mulier potest petere dotem confessatam, vt dicunt DD. præcitati. Quod autem non competat exceptio non numeratæ dotis, satis patet, quia matrimonium durauit vltra biennium, licèt non vsque ad decennium, & tamen nec maritus, nec post eius obitum illius hæredes intra tempus à lege præfixum, opposuerunt de non numerata dote, vt habetur in auth. quod locum habet C. de dot. cap. non aut. num. Et hæc dicebant Domini sufficere, absque eo quòd videretur, si ex coniecturis constabat, confessionem non fuisse factam sub spe futuræ numerationis.

Quoàd alia scuta mille de quibus in literis Cambii factis constante matrimonio, erit particulariter videndum.

Romana Census. Lunæ 12. Maii 1608.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio datur ad statum in quo deponens erat ante factum depositum.*
2 *Clausula* SINE PRAEIVDICIO IVRIVM *facta in deposito, preseruat jus, non tamen tollit mentem à facto.*

DECISIO CCCCXII.

CVm Cæsar de Amannis cesserit ad fauorem suorum creditorum bona sua, inter quæ adest census de quo agitur, qui fuit à diuersis creditoribus exactus, & præsertim à Ioanne Paulo Guidotto, nomine suorum filiorum hæredum hæredis Bargini, mediante deposito facto à sororibus de Amannia, ad effectum soluendi creditoribus Cæsaris, data cautione de restituendo prioribus, & potioribus. † Domini dixerunt, 1 quòd creditoribus, & Guidottis ipsis, qui etiam sunt creditores, danda erat restitutio ad statum, vt scilicet pecuniæ deponerentur, soluendæ creditoribus, data dicta cautione, ex alleg. per Afflict. decis. 395. numer. 4. Put. dec. 31. de restitut. spol.

Neque obstat, quod depositum fuerit factum sine præiudicio iurium filiorum de Ammanis, quia ista protestatio preseruat ius in petitorio sororibus, sed non interim impeditur restitutio ad statum, cum sit adie-

cta

eta tantum ad præferendum, & non ad tollendum mentem à facto Oldrad. cons. 330. in fine. Sarn. in reg. de iur. quæs. non tollend. quæst. 1. in fine. Capux. decis. 282. lib. 1. in manuscr.

Pampilonen. de Ianzi. Ven. 23. Maij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Intrusus in noua gratia debet facere mentionem de fructibus perceptis. Declara, vt hoc nō procedat, quando fructus debentur tertio, maximè si super hoc fuerit condemnatus, nu. 3.*
2 *Ignorantia iuris admixta cum facto semper excusat.*
4 *Gratia non valet, non facta mentione rei iudicatæ.*
5 *Gratia non valet, non facta mentione intrusionis, saltem virtualiter, nu. 10.*
6 *Intrusio probatur, ex quo probatur possessio capta lite pendente.*
7 *Subreptitia non dicitur gratia in qua res non est expressa, de qua Papa potuit cogitare.*
8 *Vera intrusio propriè est perceptio fructuum.*
9 *Regula* DE SVBROGANDO *obstat intruso qui percepit fructus.*

D E C I S I O   CCCCXIII.

Dicebatur, gratiam Antonii non sustineri; tum quia non fecit mentionem, quod fructus percepit, tùm quia non narrauit, se esse intrusum. Quantum attinet ad primam difficultatem, licet intrusus debeat facere mentionem perceptionis fructuum in noua gratia, ex deductis in decisione facta, sub die 26. Octobris præteriti. Tamē Rota censuit, prout & in 1 illa decisione, quòd Antonius esset excusandus, † quia regula illa non procedit, quando fructus debentur tertio. Cassad. dec. 6. num. 6. & dec. 7. de præben cum allegatis in dicta decisione. Et licet dicatur, quod in casu isto fructus proprie tertio non deberentur, sed Cameræ; quo casu non intrat decisio Cassad. quæ fundatur in eo, quod mentio non est facienda quando fructus debentur tertio, quia impetrans duplici dispendio afficeretur, componendo cum Camera, & soluendo tertio. Tamen, quicquid dicendum sit, ad quem fructus spectarent, in casu isto hodie agitur de sola excusatione, ad quam admittendam satis est, quòd Antonius esset condemnatus in sententiis Rotalibus ad fructus restituendos, & quod esset instrumentum liquidationis concessum in partibus. Vnde verisimiliter posset credere, fructus spectare vel ad Ferdinandum subrogatum in iuribus Ioannis defuncti, vt dicuntur in alia decisione, vel ad alios.

Neque hic est agendum, ad quem vere dicti fructus de iure spectarent in casu isto, sed sufficit, quod stante condemnatione, Antonius posset de hoc dubi- 2 tare, † quia ignorantia iuris admixta cum facto semper excusat. Rota decis. 3. de præscript. in nou. Aegid. decis. 704. num. 1. Doctores communiter in cap. de 3 quarta: de præscript. † Tanto magis quia interueniebat authoritas iudicis, qui in sententia ipsum condemnauerat ad fructus. Butr. cons. 18. in fine. Et in terminis nostris est decisio Cassad. 6. num. 9. Et in simili fuit etiam resolutum in causa Salamantina dimidiæ portionis, 1. Aprilis 1591. coram Illustrissimo Pamphilio. 4 Quantum attinet ad secundam difficultatem, licet verum sit, quòd gratia non valebat, non facta mentione rei iudicatæ contra se reportatæ, vt per Alex. cons. 42. num. 5. lib. 4. prout non valet non facta mentione 5 intrusionis. Felyn. in cap. in nostra, num 10. corol. 2. de rescr. Gabr. de acq. possess. concl. 4. nume. 5. vers. 3. amplia, † quia intrusio satis ostenditur, ex quo possessio 6 fuit capta lite pendente. Ferret. cons. 12. num. 11. vers. addo ad ea. Tamen hæc non obstant, nam respectu trium sententiarum, non intrat fundamentum intrusionis, quia de tempore gratiæ Antonius non reportauerat contra se dictas sententias, ad fauorem Ferdinandi. Respectu verò possessionis captæ lite pendente quicquid dicendum sit, an Antonius propterea dici possit intrusus, satis de hac intrusione fuit facta mentio, cum in gratia narrauerit, institutionem, & possessionem lite pendente sibi factam fuisse. † Vnde 7 satis est ad tollendum subreptionem, quòd Papa in gratia de intrusione potuerit cogitare. Lap. alleg. 89. num. 6. vers. item licet taciturnitas, & numer. 7. Aym. cons. 79. num. 8 Et fuit pluriès resolutum. Nec Papa potuit intelligere in hoc casu de possessione legitima, iuxta decisionem Oradini in causa Pampiloneo. Prioratus 3. Iunii 1569. quia expresse fuit narratum, possessionem captam lite pendente, & in clausulis generalibus adest, quod Antonius possit expedire gratiam, (si neutri,) vel (si nulli.) Vnde Papa verisimiliter potuit cogitare de intrusione Antonij.

Neque obstat, quòd Papa potuit cogitare quidem de possessione, sed non de perceptione fructuum, † quæ propriè est vera intrusio, vt per Gig. de intrus. 8 numer. 70. quia Gig. loquitur ad effectum regulæ de subrogandis. † Vt enim obstet illa regula intruso, di- 9 cit, quod debet esse intrusus cum perceptione fructuum, sed non sufficit, quod qui fructus non percepit, non sit intrusus, imò contrarium dicit. Sed hæc non alterant casum nostrum, in quo dicendum est, satis esse quod fuerit facta mentio virtualiter intrusionis, quia quoad fructus, si erant debiti tertio, nulla erat facienda mentio, si Cameræ poterat fieri compositio, & vtcumque sit, vt dictum est, Antonius venit excusandus.

Calaguritana Decimarum de Tritol. Ven. 23. Maii 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia sine citatione est nulla.*
2 *Tēpus futurum non trahitur ad præsens, nec in præsenti verificatur.*
3 *Tempus certo modo determinatum, alterius temporis functionem non recipit.*
4 *Sententia productionem iurium circumducitur, & habetur pro cancellata.*

D E C I S I O   CCCCXIV.

Rota censuit, vtramque sententiam de partibus esse nullam ex defectu citationis ad sententiam, † quæ de iure necessario requiritur, Clem. sæpe, vbi 1 gloss. in verb. ad id, de verb. signific. l. 1. §. item cùm ex edicto, ff. quæ sent. sin. appel. rescind. Qui defectus non potest saluari propter conclusionem in causa, iuxta stylum illarum partium, quia respectu primæ sententiæ nulla adest cōclusio. Nā & si procurator Capituli petierit, in causa concludi, & iudex habuerit petitionem pro præsentata, & mandauerit, dari copiam actorū alteri

X parti,

parti, ad effectum respondendi, & si non responderit, procedet ad conclusionem causæ, & articulum de iure debitum, non ideo sequitur, quòd in causa concluserit, quinimò si procedet ad conclusionem causæ, sequitur, quòd non habuerit causam pro conclusa, l. sterilis, §. si sibi fundum, ff. de act. empt. l. qui fundum ff. de contr.
2 emp. † Tempus enim futurum ad præsens nō trahitur, nec in præsenti verificatur, l. cedere diem, iuncta glos.
3 in verb. pendente, ff. de verb. signif. † Et tempus certo modo determinatum alterius temporis functionem non recipit, l. vsusfructus mihi in biennium, ff. de vsufr. legat.

4 Quantum attinet ad secundam sententiam, licèt iudex in causa concluserit, tamen cùm ista conclusio fuerit circumducta per productionem iurium, Rot. dec. 3. de testibus, in nou. Alex. con. 84. numero 9. lib. 4. non potest suffragari, quia debet haberi pro cancellata, l. & post edictum. §. circumducto, ff. de iudic. l. acta, & ibi glos. in verbo circumduci, ff. de re iudic. Nec sustineri potest, ex quo dicatur lata partibus præsentibus quia de præsentia partium non constat, licèt iudex post sententiam promulgatam mandauerit partibus intimari, sed non partibus præsentibus, sed testibus præsentibus.

Bononien. Serici. Ven. 30. Maij 1608.

S V M M A R I V M.

1 Mediator de proprio facto deponens plusquam semiplenè probat.
2 Testi proxenetæ, quando agitur de perficiendo, aut tractando actum non creditur, secus quando agitur de probanda qualitate actus iam perfecti.

D E C I S I O CCCCXV.

DOmini resoluerunt, Cæsarem de Lettis emisse sericum nomine Occellorum, & non nomine
1 proprio. † quod probatur ex dicto mediatoris, qui, cùm deponat de facto proprio, plusquàm semiplenè probat. Aym. con. 178. nu. 7. Cæs. de Gras. dec. 2. in fine de empt. & vend. Et propterea concurrentibus insuper circumstantijs facti probat concludenter. Io. Andr. in cap. fin. nu. 4. ad finem, de succes. ab intest... Cæs. de Gras. decis. 3. nume. 6. probat. Hic autem satis concurrunt circumstantiæ facti, quia postmodùm Occelli fecerunt apochas crediti venditoribus serici, in quibus constituebant se debitores, & post decoctionem Occellorũ aliqui ex eis egerunt in iudicio, & obtinuerunt se graduari, & prædicta etiam corroborantur ex dicto cuiusdam religiosi, licèt deponat de auditu.

Non obstat, quòd testis qui deponit de facto pro-
2 prio fuerit proxeneta, cui non creditur: † quia conclusio procedit, quando agitur de perficiendo, aut retractando actum, secus autem quando agitur de qualitate actus iam perfecti. Alex. cons. 127. in fine, lib. 7. Gabr. de testib. conclus. 20. num. 8. Roc. Gen. dec. 188. nu. 9.

Minus facit, quòd in libris gabellæ. sericum fuerit descriptum sub nomine Letti, quia nihilominùs ex prædictis manifestissimè apparet, quomodo negotium se habuerit, & propterea illa descriptio non debet nocere veritati negotii, ex alleg. per Surd. consil. 80. nomer. 2.

Oueten. Mercedis. Ven. 30. Maij 1608.

S V M M A R I V M.

1 In taxatione salarij est attendenda qualitas personarum industria, & peritia.

D E C I S I O CCCCXVI.

CVm Capitulum nō neget, salarium esse debitum domino Quinones, prout etiam pluriès fuit firmatum, sed solùm discordia sit circa quantitatem, Rota censuit, non posse fieri Vim super decreto renunciationis D. Quinones, cum assignatione salarij scutorum 50. quia illa assignatio fuit facta post reuocationem, nec constat de aliqua acceptatione, sed domino Quinones deberi salarium ad rationem ducatorum 100. annuorum, iuxta resolutiones aliàs factas, quia dato etiam, quòd non constaret de aliqua promissione, quantitatis, † nihilominùs cùm hoc casu sit at- 1 tendenda qualitas personarum, industria, & peritia, vt dicit Bald. cons. 155. in fin. lib. 5. habita ratione ad dictas qualitates D. Quinones, hæc quantitas non videbatur excessiua, sed multum conueniens.

Romana Spolij. Merc. 4. Iunij 1608.

S V M M A R I V M.

1 In spolio vigore Aegidianæ non datur appellatio nisi notoriè constet de grauamine, nu. 9.
2 Iudex iniustè procedens, non priuat possessione.
3 Possessor de tempore litis motæ, est manutenendus, etiamsi contra ipsum lata sit sententia, à qua tamē benè appellauit, nu. 9.
4 In concursu possessio ciuilis anterior præfertur naturali posteriori.
5 Iuramentum calumniæ petitum, & non præstitum, annullat sententiam.
6 Mandatum generale, cum clausula ad iurandum de calumnia, ex communi obseruantia admittitur.
7 Sententia, lata sine probationibus est notoriè nulla, contra Afflict. dec. 28.
8 Sententia restitutoria, in causa appellationis potest ex nouiter deductis iustificari.

D E C I S I O CCCCXVII.

HErcules vigore mandati ad eius fauorem relaxati à primo Collaterali, obtinuit pro eius credito immitti in eius possessionē molendini. Et cùm postmodùm Octauianus introduxerit iuditium spolii corā Camerario, & obtinuerit, Herculis introducta causa in Rota, petebat manuteneri. Et Domini censuerunt esse manutenendum; † quia licèt vigore Ægidian. in 1 spolio non sit danda appellatio, & propterea non possit iuuari summariissimo possessorio, cùm sententia sit lata in plenario. Menoch. de retinen. remed. vlt. num. 59. tamen secùs est, si notoriè constat de grauamine, quia tunc datur appellatio, vt sunt verba formalia constitutionis, quæ refert etiam Corn. con. 10. in prin.

vers.

vers. item præsupponendum est, lib. 4. & dicit Put. decis. 4. de Ægidian. Et fuit pluriès firmatum in Rota. His autem constat, sententiam esse nullam, & notoriè iniustam ad effectum de quo agitur. † Et ideò Hercules non fuit sua possessione priuatus, vt per DD. in l. clàm possidere, § qui ad nundinas, ff. de acquir. possess. † Vnde debet manuteneri, §. hodie instit. de interd. † quia in concursu præfertur ciuilis possessio anterior naturali posteriori, secundùm opinionem quam Rota seruat, & sentit Menoch. loco allegato.

Nullitas enim iuris concludenter deducitur, ex quo fuit petitum iuramentum calumniæ, & non præstitum, cap. 1. de iuram. calum. in 6. vbi Franc. numero 4. Rot. dec. 2. de iuram. cal. in antiq. Put. dec. 398. lib. 2. Nec alia pars potest iuuari, ex quo iuramentum fuit præstitum in terminis substantialibus, secundum opinionem quam Rota aliàs amplexa fuit, quia nedum non constat de mandato speciali Pompeii qui alios seruauit, sed nec de aliquo mandato generali ad lites, cum clausula ad iurandum de calumnia, † quod (quicquid de rigore iuris,) ex communi obseruantia admitti, & ab ea non esse recedendum, dicit Bart. in l. qui bona, §. si alieno, num. 7. ff. de dam. infect. Mathesil. sing. 149. incip. nota quod, Gail. obseru. 83. nume. 3. in fine & nu. 4. lib. 1.

Notoria verò iniustitia deducitur, ex quo sententia fuit lata sine probationibus. Gem. cons. 76. numero 6. Versic. dicitur insuper, Anchar. cons. 37. num. 2. lib. 5. & 313. num. 2. versic. sed ponamus, eodem libr. Gabr. in tit. de sent. concl. 9. vbi de magis communi. Et hanc sententiam sequitur Rota, reiecta decis. Afflict. 28. quæ vult, iudicem potuisse aliunde se informare, vt per Chissan. decis. 179. in manuscr. & fuit sæpiùs dictũ. In hoc enim casu nullæ fuerunt factæ probationes, quia nec acta facta in Capitulo fuerunt transportata, vel producta ad effectum iurium, etiam Rota resoluit ex deductis coram Camerario non constare de primo extremo.

Neque releuat, quòd hodie ex testibus, & aliis, constat de primo extremo Octauiani, & regula sit, quòd in causa appellationis non deducta deducam, &c. & specie. † quòd sententia restitutoria possit ex nouiter deductis iustificari, est decisio Veral. 115. lib. 3. Et in omnem euentum constat de transportatione actorum; Quia fuit responsum, regulam præfatam esse veram, sed non applicari; quia hodiè non agitur de iustificatione sententiæ, ad effectum quòd possit confirmari, prout loquitur Veral. sed agitur ad effectum iustificationis appellationis, an esset admittenda, vel nec & ad hoc quòd dum agitur super iustificatione sententiæ sit danda manutentio. † Et ad hunc effectum sufficit Herculi, quod deberet admitti appellatio, ex quo sententia illa non iustificatur ex actis, vt bene videtur dicere Corn. dicto cons. 10. numer. 2. Vers. acta autem causæ, lib. 4. Hinc Bald. in istis terminis dicit, quod deferendum est appellationi, quando est aliqua, vel aliquabilis in cons. 367. in princ. li. 2. & aliàs gestà appellatione pendente, debent reuocari. Idem Baldus pariter in istis terminis, cons. 379. numer. 10. lib. 1. Et fuit resolutum in causa Faten. bonorum, 16. Ianuarii præteriti coram Reuerendissimo Domino Decano. Et prædicta nituntur maxima æquitate, quia aliàs per indirectum tolleretur Herculi defensio, qui, si vidisset aliam partem iura sua producere coram Commissario, etiam ipse iura sua deducendo, potuisset se defendere. Quantum vero attinet ad transportationem actorum, vel productionem, de ea in actis non constat. Vnde apparet, confessione Herculis, quod acta essent producta esse erroneas, maximè cum fuerint factæ in quibusdam protestationibus, in quibus asserebat, contrare de iure suo ex processu in actis producto, quæ fuerunt incidenter tactæ, & possunt habere alium sensum.

Tarraconen. Attentatorum. Merc. 4. Iunij 1608.

S V M M A R I V M.

1. *Inhibitione pendente nihil est innouandum.*
2. *Regula,* QVI CONTINVAT NON ATTENTAT, *fallit quando causa super ipsa cõtinuatione committitur.*
3. *Iudex ex officio potest reuocare attentata.*
4. *Reuocatio attentatorum, quòd præterita, habet vim possessorij recuperandę, quoad futura, retinendæ.*

DECISIO CCCCXVIII.

CVm Capitulum vigore specialis Commissionis fuerit inhibitum, ne aliquid innouaretur, circa punctationem officiorum, & tamen secùs fecerit, Rota censuit, constare de attentatis, † quia inhibitione pendente, nihil est innouandum; neque Capitulum potest iuuari ex regula, (qui continuat, &c.) † quia fallit, quando causa expresse super continuatione ipsa committitur. Rip. in cap. cum M. Ferrarien. numero 193. ante finem vers. ad istud respondeo, de constit. Et hæc de plano procedunt respectu D. Christophori quia constat de mandato illius qui præsentauit commissionem, & etiã respectu Pauli. Licet enim nec ipse, nec eius antecessor esset in causa tamẽ cũ causa fuisset commissa nomine Dignitatum, & generaliter inhibitum Capitulo, ne aliquid innouaret circa distributionem officiorum, † iudex potest ex officio reuocare attentata, cùm eius maiestas sit læsa. Cassad. decis. 3. nu. 6. de restit. spol.

Neque obstat, quòd cùm huiusmodi officia sint annalia, non est in quo detur manutentio dictis Dom. Christophoro, & Paulo, cum dubium disputetur ad hunc effectum, † quia fuit responsum, quod cum reuocatio attentatorum, quoad præterita, haberet vim possessionis recuperandæ, quo vero ad futura retinendæ, vt per Oldr. cons. 206. numer. 4. versic. nunc autem poterit in futurum dari manutentio, in præteritum vero cogi Capitulum ad restituendum quod percepissent dicti actores, si minime priuati fuissent.

Bononien. Fideicommissi de Mangiolis Lunæ 9. Iunij 1608.

S V M M A R I V M.

1. *Substitutio reciproca, quę etiam breuiloqua dicitur, se continet directas substitutiones, nõ autem fideicommissarias.*
2. *Substitutio compendiosa continet fideicommissariam.*
3. *Substitutio reciproca, quando adest clausula codicillaris per verba futuri temporis, continet etiam fideicommissariam.*
4. *Verbum* SVBSTITVO *est commune.*
5. *In dubio verba directè debent intelligi.*
6. *Verba* NON VALEBIT, *posita in hac clausula codicillari,* SI NON VALET, VEL VALEBIT IVRE TE-

MENTI, ETC. *non sunt restricta ad aliquod tempus.*

7 *Verba si sine filiis decesserit, posita in substitutione denotant tractum temporis, & an quando substitutio reciproca dicatur coniuncta cum compendiosa.*

8 *Verbum* DESCENDENTES, *est collectiuum plurium.*

DECISIO CCCCXIX.

COmes Hercules senior inter alia legauit Octauiano filio illegitimo, & successiuè eius filiis, & descendentibus masculis legitimis, & naturalibus ex eius filijs legitimis quatenus extarent, & præsertim Herculi nepoti naturali ex Bartholomæo filio legitimo, & successiuè eorum filiis & descendentibus masculis legitimis, & naturalibus, & [illegible] dictos Octauianum, & alios filios filiorum prælatos, & illorum descendentes inuicem substituit.

Hoc stante, dubium est, an Hercules & [illegible] eius descendentes sint actiuè vocati ad portionem Octauiani, & quatenus sit, an etiam passiuè.

Quantum attinet ad primam difficultatem, Rota censuit, affirmatiuè esse respondendum. Nam licèt 1 hìc sumus in substitutione reciproca, † quæ & Breuiloqua à Doctoribus appellatur, ex allegatis per Illustrissimum Manuç. de coniect. vlt. col. tit. 4. nu. 1. quæ continet in se tantum directas substitutiones, non autem fideicommissarias, l. iam hoc iure, vers. sed si aliter, ibi, in vulgarem tantummodò casum, & ibi notant DD. communiter, ff. de Vulg. Et ratio est quia sunt simpliciter, & non habet tractum futuri temporis, itaut 2 plura tempora complectatur, † prout habet compendiosa, quæ continet fideicommissariam, Ias. post Bart. in l. centurio, nume. 52. ff. de vulg. & pupil. Illustrissimus Mantica vbi suprà, nu. 5. Tamen secus dicendum est in casu isto, ex pluribus, & præcipuè, quia in hoc testamento adest clausula codicillaris per verba futuri 3 temporis. † Vnde certum est, substitutionem reciprocam continere etiam fideicommissariam. Cast. Corn. & alii in l. si frater, ff. de fideicom. Illustrissimus Mantica vbi suprà nu 9. vers. sed contrariam sententiam, vbi de communi, & magis communi, Et hoc probatur euidentissima ratione, secundum Grat. in 4 c. 8. numero 13. lib. 2. † Nam verbum (substitutio) est commune, & aptum comprehendere tam directam, quam obliquam substitutionem, & ex eo regulariter 5 comprehendit directam, † quia in dubio verba directè debent intelligi, quod cessat, stante clausula co- 6 dicillari, per quam disponitur, † quod si testamentum non valet, vel valebit iure testamenti, valeat de iure fideicommissi. Quæ verba significant, quòd si non valet, vel valebit iure directo, valeat iure fideicommissi, quæ verba, (vel non valebit,) non sunt restrictiua ad aliquod tempus, & ideò si adita hæreditate expirauit vulgaris directa, tunc valebit vt fideicommissaria, vt benè [illegible] per Soc. sen. cons. 6. num. 5. vol. 1.

7 Et [illegible] ex alijs apertissime deprehenditur, quia sub[illegible] de medio Hercule, & eius filiis, & moriente Octauiano sine filiis, substituit filios legitimos ipsius testatoris, quo casu substitutio reciproca dicitur coniuncta cum compendiosa, quia illa verba (si sine filiis,) denotant tractum temporis, & congruunt substitutioni compendiosæ, & ideò post aditam hæreditatem intelligitur facta fideicommissaria. Rol. cons. 25. num. 10. cum seqq. vol. 1. Imol. in l. Lucius Titius, 45. num. 12. vers. aut posita est conditio, ff. de hæred. instit. Capra cons. 7. num. 19. Illustrissim. Mant. loco allegato, num. 6. vers. idem quoque est intelligendum.

Quantum attinet ad secundam difficultatem; Domini censuerunt, Herculem, & eius descendentes non solum fuisse actiuè vocatos, verum & passiuè, ex quo vocantur descendentes; † quod verbum est collecti- 8 uum plurium, itaut vnus post alium videretur grauatus restituere, per cons. Socin. iun. 81. numer. 10. lib. 3. Aym. cons. 22. nume. 4. Et ponderabant etiam probibitioné alienationis, & alia, sed quia articulus est exemplaris, volui hìc tantum annotare sententias Dominorum, expectãdo ab ipsis ex solita benignitate denuo responsum, maximè quia circa hunc articulum vota non satis conueniebant.

Toletana Decimarum. Ven. 13. Iunij 1608.

EPITOME.

An per hæc verba *concedo prædium con todos diezmos de los ganados que criaren en todos sus tenimientos* censeantur etiam concessæ decimæ, an verò exceptio à solutione decimarum.

SVMMARIVM.

1 *Pascere dicitur, ille qui pabulum præbet.*

DECISIO CCCCXX.

EX deductis in hac causa 7. Aprilis 1606 clare constabat, quòd vigore stabilimentorum Religionis, etiam commendatrix Monasterii sanctæ Fidei, tenebatur soluere decimam ex animalibus propriis quæ nutriuntur in propriis prædiis. Sed difficultas consistebat in eo, an etiam tenerentur de propriis animalibus, quæ nutriuntur in prædio sancti Martini, quod fuerat concessum Monasterio per magnum magistrum, (con todos diezmos de los ganados que criaren en todos sus tenimientos.) Quæ verba interpretantur, & cum omnibus decimis gregum quos nutriuerint in omnibus suis tenementis. Et propterea hæc verba sunt intelligenda, vt possint habere decimas ab arrendatarijs, non quod sint exemptæ à solutione decimarum, cum hæc inter se differant, vt dicitur in alia decisione. Et huic intellectui non repugnant verba illa (quos nutriuerint,) quia satis Moniales dicuntur pascere, etiam, quod arrendent, † cum 1 pascere dicatur ille, qui pabulum præbet, vt colligitur ex tex. in c. 1. 13. quæst. 1. vbi quis pascit gregem, iuncta glos. in verb. pascit. Et facile fuisset Magno Magistro dicere, (concedo exemptionem a solutione decimarum,) prout dixit, (concedo decimas gregum, quos nutriuerint.) Et cessat omnis difficultas, quia in petitione confirmationis facultatis decimandi, moniales fatentur, huiusmodi prædium fuisse datum cum omnibus suis decimis, & quod plus est dicunt, percepisse decimas pacifice absque cõtradictione, & fuisse spoliatas. Vnde manifestissime apparet, Monialibus fuisse concessam decimam, non exemptionem à solutione decimarum. Et hæc corroborantur, cùm adsit stabilimentum, quòd facta concessione terrarum, non propterea liberatur prædium à solutione decimarum, cum quo censetur se conformasse magnus Magister. An autem Moniales doceant de tali obseruantia, quæ eis suffragetur, erit particulariter videndum.

Imolen. Diuisionis. Lunę 16. Iunij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Societas cum infante absque consensu tutoris contrahi non potest.*

2 *Societas omnium bonorum potest expresse & tacite contrahi.*

3 *Fratres, etiamsi aliquis sit infans, viuentes post obitum patris cum hereditate indiuisa, cum communicatione lucrorum, & rationis redditione, censetur contraxisse inter se societatem omnium bonorum. Et hec tria sunt requisita societatis omnium bonorum.*

4 *Ad effectum societatis omnium bonorum, quando societas est promercalis, non requiritur par industria.*

5 *Socius omnium bonorum non habitans cum alijs per modicum tempus, non censetur à tacita societate discessisse.*

6 *In tacita societate omnium bonorum veniunt ea quę acquiruntur ex actibus quęstuarijs, non quę ex legato, aut hereditate proueniunt.*

D E C I S I O CCCCXXI.

Obijt Ioannes Antonius pistor relictis post se quatuor filijs, inter quos Matthæus infans, Vnde dubitatum fuit, an fuerit inter ipsos fratres contracta societas omnium bonorum, etiam respectu dicti Matthæi infantis, non tamen ad effectum videndi, an societas possit contrahi cum infante absque consensu tutoris, 1 quia vera est responsio negatiua. Rom. in cons. 413. num. 14 vers. quod dictum, & ibi apostil. Alex. cons. 49 in princ. lib. 1. Sed ad effectum, quod cum fuerit negotiatum ex communibus rebus relictis per patrem, possit effectus maior petere communicationem, actione negotiorum gestorum, vt dicit Bald. in cons. 236. lib. 4. vel ratificare quod iam est communicatum, vel communi nomine actum. Alex. dicto cons. 49 num. 2. vers. hoc probatur. 1. lib. 1. Ias. fol. 1. num. 6. vers. vltimò limita, C. qui testam. fac. pos. Aym. cons. 285. nu. 1. Surd. cons. 9. numer. 17. lib. 1. vbi numero sequenti dicit, quòd satis dicitur ratificasse, cum effectus maior se ingesserit in negocijs societatis, prout in casu isto fecit Matthæus vt deponunt testes in summario num. 10. Et Rota censuit, ad effectum predictum fuisse contractam societatem omnium bonorum, etiam respectu Matthæi. 2 Nam cum societas possit induci tacitè & expresse, l. coiri, ff. pro soc. Bald. cons. 19. num. 1. vers. ad intelligentiam lib. 1. Ang. cons. 112. in princ. vers. sed hic videndum, licet hic non adsit societas expressa, adest tamen tacita, & quidem omnium bonorum, quę satis probatur ex actibus consonantibus ipsi societati, & dicit Ang. vbi supra, vers. alio modo contrahitur tacitè. Nam isti fratres post obitum patris per 25. annos, & vltra, continuè communiter, & pro indiuiso simul steterunt, & cohabitarunt, viuendo communibus expensis ad vnum panem, & vnum vinum, & ad vnam candemque mensam, & omnia eorum bona tam mobilia, quam immobilia, & nomina debitorum communiter, & pro indiuiso tenuerunt, & possederunt, promiscuè agendo, & communicando fructus prędiorum, nec non lucra, & salaria, sine vllo computo rationum, & nulla vnquam inter eos reddita ratione, soluendo etiam collectas, & munera, & faciendo alias expensas quę deprehenduntur ex ipsa aditione hæreditatis facta communi nomine, & exactione crediti officinæ paternę, illiusque iterum in eadem officina negotiando, ex restitutione dotis facta matri Matthæi, & ex solutione debitorum paternarum. Quę omnia communi nomine fuerunt facta. Et quod plus est, dotarunt communi nomine sororem ex vtroque latere Matthæi, nec non, & eodem communi nomine domum emerunt. Quę longe post obitum patris fuerunt facta. 3 Vnde cum, vt ex præfatis patet, isti fratres post obitum patris simul vixerint cum hereditate indiuisa, cum communicatione lucrorum, & rationis non redditione, istis tribus copulatiuè concurrentibus, censetur inducta societas omnium bonorum. Bart. in l. Titium, §. altero, num. 4. 5. ff. de adim. tut. Dec. c. 21. & numer. 1. & 2. vers. secundum Od. & cons. 628. num. 4. Ias. cons. 2. num. 16. & 17. volu. Et pluriès dixit Rota. Et hæc quidem non solum habet locum respectu artis pistoriæ, quę erat in hereditate paterna, verùm etiam respectu coniunctionis bonorum artis ferrariæ, vt cuprilinariæ, cum nulla appareat distinctio, & in his omnibus se ingesserit Matthæus, prestando operas suas, quę ingestio attenta origine, satis arguit etiam communionem in istis, quia semper fuit continuatum exercitium paternum, faciendo alias negotiationes, quę quodammodo proueniebant ex fructu negotiationis artis pistoriæ. Neque iuuat fratribus, quod opus Matthæi non esset æquiualens operibus ipsorum, 4 quia ad effectum communionis omnium bonorum, quando societas est promercalis, non requiritur par industria, vt dicit Bald. cons. 120. numero 1. vers. & est quędam societas, lib. 1. & quando professiones sunt diuersę, sufficit quod quisque se exerceat in sua. Ang. Aret. in cons. 45. numer. 8. 5 Nec communis habitatio ex eo eliditur, ex quo aliquando Matthæus alibi permanserit, quia hoc fuit per modicum tempus, non habitando in diuersa prouincia, & habenda est ratio expensarum domus quę fiebant de rebus communibus, vt considerat Ias. in cons. 2. numer. 32. vol. 3.

Neque obstat, quòd societas omnium bonorum non possit contrahi tacitè, quia quicquid sit de veritate illius opinionis, hęc est differentia inter tacitam, & expressam, 6 quia in tacita non veniunt nisi ea quę acquiruntur ex actibus quęstuarijs, de quibus hodiè quęritur, non quę ex legato, aut hęreditate proueniunt, l. coiri, cum quatuor legibus seqq. pro socio, Alex. cons. 49. nu. 2. lib. 1. Dec. cons. 190. numer. 13. & seqq. lib. 1. Et ideo Matthæo etiam suffragatur ista societas tacita.

Quòd autem dicebatur, in hereditate patris, non reperiri bona, considerat ouedigna, imò hęreditatem fuisse damnosam, non videbatur sufficienter ostensum, & de hoc si opus erit, poterit particulariter agi.

Romana Remissionis. Ven. 20. Iunij 1608.

E P I T O M E.

An, & quando locator teneatur ad remissionẽ mercedis, stante pacto, *che li locatori in caso dell'inondatione del Teuere siano tenuti, & obligati far remissione, & restaurare al conduttore.*

SVMMARIVM.

1 *In locatione ad plures annos pro damno vnius anni circa fructus, non fit remissio mercedis, sed annus sterilis cum fertili compensatur.*
2 *Conductori scienter conducenti casale subiectum inundationi fluminis, vel alteri impedimento, non fit remissio mercedis propter sterilitatem.*
3 *Stante pacto, quòd locator teneatur facere remissionem, & restaurum, si res locata propter inundationem fluminis non reddiderit fructus conductor tenetur ad remissionem, si damnũ sit tale, quod de iure communi requirat remissionem.*
4 *Pactum de quo suprà, operatur, vt annus sterilis cum fertili non compensetur;*
Item vt non sit imputandum cõductori quòd scienter conduxerit rem subiectam inundationi. In reliquis regulatur secundum ius commune.
5 *Stante pacto de quo suprà scil. ad hoc vt locator teneatur ad remissionem, requiritur quòd conductor non tantum perceperit, vt deductis expensis circa recollectionem fructuum, resultet læsio vltra dimidiam pensionis soluendæ locatori, & nu. 7.*
6 *Quoties agitur de remissione facienda, intelligitur quatenus de iure illi sit locus.*
8 *Peritus referre debet, iudex autem iudicare.*
9 *Damnum, secundùm communem vsum loquendi, aliquando intelligitur circa fructus.*
10 *Stante pacto de quo suprà, damnum accipiendum est quatenus est diminutio patrimonij, non quatenus est lucrum cessans.*
11 *Salic. in l. licet in fine C. loc. Ruin. in cõs. 81. vol. 1. Bald. in cons. 439. art. fin. lib. 1. Socin. iun. cons. 79. nume. 8. vol. 1. Surd. 383. num. 8. & 9. volum. 3. Aug. con. 112. n. 6. declarantur nu. 12. 13. 14. & 15.*
16 *Locatio est vnica quæ fit propter vnicam mercedem.*
17 *In remissione mercedis habẽda est ratiõ omnium rerum locatarum vnica locatione, & omnium fructuum, non autem vnius partis, aut certæ speciei fructuum.*

DECISIO CCCCXXII.

FVerat locatum casale ad nouennium, pacto in locatione apposito per hæc verba, (che in caso d'innondatione del Teuere, li Signori locatori siano tenuti, & obligati far remissione, & restauro al Signor conduttore da liquidarsi da doi periti, & che non si possino ritardare le paghe, se non doppo che il danno sarà liquidato.) Vnde cùm venerit casus inundationis, & præsupponatur nihilominùs, quòd locator tantum perceperit ex casali quòd sufficiat ad solutionem affictus, & pro expensis factis in fructibus colligendis. Dubitaui, an locatores teneantur ad remissionem mercedis, & ad restaurum. Et Domini censuerunt, negatiuè respondendum. Et pro intelligentia pacti de remissione facienda præmittebant duo, 1 † alterum quòd in locatione ad plures annos pro damno passo circa fructus in vno anno, non fit remissio mercedis, sed habetur ratio anni sterilis cum anno fertili, & è contra, l. si vno, in princip. ff. locat. l. licet, C. eodem tit. cap. propter sterilitatem, pariter eodem 2 titulo. † Alterum verò quòd cùm conductor scienter conduxerit casale subiectum innundationi Fluminis cessante pacto, locatores non tenentur propter inundationem, ad aliquem remissionem mercedis, vt in puncto est consilium Gozad. 74. numer. 4. & 5. quem sequitur Rim. iun. cons. 40. nu. 18. in fine, lib. 1. Et regulariter quando quis scit impedimentum de tempore locationis, vt belli, aut pestis, vel aliud simile, locator propter dictum impedimentum non tenetur facere restaurum: ex alleg. per eundem Rim. loco proximè allegato, num. 17.

3 His duobus præmissis, inferebant Domini ad intelligentiam pacti, & resolutionem dubij scilicèt, quòd pactum potest operari, vt non obstante quod locatio sit ad nouem annos, sit facienda remissio, non habita ratione anni sterilis cum fertili, & etiam non obstante quod scienter res subiecta inundationi sit conducta, si tamen concurrant requisita de iure communi ad talem remissionem faciendam. Non autem quod locatores pro simplici damno teneantur ad remissionem, vt in puncto dicunt Gozad. d. cons. 74. num. 15. & 16. Cephal. cons. 104. num. 8. lib. 1. Scrader. cons. 34. num. 4 32. & seqq. lib. 1. Nam licèt pactum debeat aliquid operari extra ius commune, tamen hoc est intelligendum secundum naturam contractus, vt considerant DD. præfati, & satis operatur, quia non est facienda computatio annorum, nec habenda ratio, quod scienter res subiecta inundationi fuerit conducta, & vbi potest pactum quid minimùm operari, sat est, quia vitatur superfluitas, & in reliquis restringitur secundum ius commune, vt per Cephal. d. cons. 104. numer. 17. Surd. d. cons. 34. num. 49. Et omnes Doctores, qui tractant hanc materiam, totum negotium conferunt quid ex serie pactorum actum sit, & in hoc versatur totum negocium: nam omnes fatentur, pacta seruanda esse.

In proposito autem casu, cùm præsupponatur, quòd conductor tantum percepit, quòd sufficiat ad solutionem affictos, & pro expensis factis in fructibus colli- 5 gendis, non est facienda aliqua remissio, seu restaurum, † quia ad effectum quod locator teneatur ad remissionem, requiritur, quod conductor non tantum perceperit, vt deductis expensis circa recollectionem fructuum, inde resultet læsio vltra dimidiam pensionis soluendæ locatori, DD. in l. licèt, C. locat. vbi Bart. num. 1. Bald. num. 15. Aret. cons. 52. nume. 2. vbi de communi Alex. con. 13. numer. 6. vers. idem si attento, vbi de communi, & magis communi, lib. 1. Rol. cons. 86. in princip. lib. 3. vbi pariter de communi, Alios congerit Rim. d. cons. 40. num. 46. Surd. d. cons. 34. nu. 7.

Et prædicta maximè corroborantur, quia verba præfata pacti, (che li Signori locatori, &c.) eo tendunt, vt duo contineant, scilicèt remissionem mercedis, & æstimationem damni, quæ debet fieri per peritos, quorum primum ostendunt verba illa, (che li Signori locatori siano tenuti far remissione, & restauro,) quæ verba sunt intelligenda quatenus de iure 6 sit locus remissioni. † Quotiescumque enim agitur de remissione facienda, semper intelligitur quatenus de iure illi locus sit. Paris cons. 38. numer. 12. vol. 1. Surd. cons. 53. nu. 26. Rim. iun. cons. 810. num. 21. & 22. Secundum verò de æstimatione facienda à peritis, satis ostendunt verba illa, (da liquidarsi da doi periti.) Vn- 7 de insurgit iuris communis dispositio, † quæ est, vt si tot fructus supersint, quibus conductor pensionis dimidiam partem possit soluere sibi restaurum non sit faciendum, vt dictum est. Vnde declarationem peritorum versatur circa factum, id est, in æstimatione damni, non autem circa ius, vt ipsi possint iudicare an restaurum sit faciendum, quando partes non conue- 8 niunt, † sed ad iudicem spectat iudicare. Ita Ceph. cons. 104. nu. 26. Rim. iun. cons. 810. numero 31. Et 9 stante prædicto intellectu, † licèt aliquando, damnum secun-

secundùm communem vsum loquendi intelligatur circa fructus vt voluit Socin. iun. cons. 78. nu. 14. vol. 2. Surd. cons. 383. num. 9. & 23. tamen in casu isto non adaptatur ista communis vsus loquendi, quia fuit promissa remissio mercedis propter damnum, & non simpliciter refectio damni. † Ergò damnum propriè est accipiendum, quatenus est diminutio patrimonij, non quatenus est lucrum cessans, quia aliàs non esset, mercedem remittere, sed esset soluere interesse, quod differt plurimum à remissione mercedis, Rim. iun. dicto cons. 810. num. 10. & 11. & benè Surd. cons. 34. nume. 36. Et sequeretur absurdum, quia si remissio deberet fieri pro lucro cessante, deberet conductor consequi fructuum seminis, prout si Tiberis non inundasset, & si lucrum excederet quantitatem pensionis, etiam ad illud locatores tenerentur. Vnde non solùm priuarentur debita mercede, sed etiam tenerentur de suo supplere, id in quo vltra pensionem conductor foret damnificatus, quod etiam esset alienum ab omni iniustitia, & æquitate, vt benè considerat Surd. cons. 34. num. 40. & post eum Rim. iun. cons. 810. num. 13.

11 Non obstat, quòd stante pacto prædicto Salyc. in l. licèt, in fin. C. locat. teneat, sufficere, quòd damnum reducat fructus ad exiguitatem, quia mouetur ex quo, pactum in casu isto nihil operari potuisset, nam de iure casus sterilitatis spectabat ad locatorem. Ergo per necesse dicendum erat, contrahentes sensisse de exiguitate, quod non est in casu isto, quia pactum, vt dictum est, multum operatur, & ita etiam respondetur ad Alexand. in l. Titius, in princip. num. 2. ff. de lib. & posthum. & in l. sed & si quis, §. quæsitum, nume. 15. ff. si quis caut. quia cùm alleget Salyc. debet intelligi iuxta terminos in quibus Salyc. loquitur, ex doctr. Bart. in l. non solùm, §. liberationis, numer. 7. ff. de liber. leg.

12 † & Rim. etiam in cons. 81. vol. 3. mouetur in casu suo, quia aliàs pactum fuisset otiosum, & sine virtute operandi. Et proptereà, vt dictum est, semper animaduertendum est, quid ex serie pactorum actum sit, quia omnes conueniunt, quòd pacta sunt seruanda.

13 Minùs obstat, quòd idem videatur voluisse Bald. in cons. 439. ante fin. lib. 1. scilicèt, quòd stante pacto, sit faciendum restaurum pro rata fructuum non perceptorum, quia, vt dicit Surd. dicto cons. 34. numer. 17. vers. parum etiam resistit Bald. loquitur, quando adest pactum expressum, quod fiat restaurum pro rata fructuum, & insuper tractat de modo faciendi restaurum, & subdit, quòd si Bald. loqueretur in terminis iuris communis, eius dictum esset falsum, quia remissio non fit, nisi quando deductis expensis pro fructibus tantum non superest, quod sufficiat ad medietatem pensionis. Et Rim. iun. cons. 40. numer. 13. dicit, quod Bald. tenet contra communem opinionem, & quòd parum sibi fuit constans, cùm contrarium tenuerit, in l. licet. Et quamuis excepta prima responsione Surd. aliæ sint intelligendæ, quatenus Bald. loqueretur in terminis iuris communis ideo melius potest responderi ad Bald. quod mouetur ea ratione, quòd pacta sunt intelligenda secundùm æquitatem, in casu autem isto vt patet ex prædictis, cum maxima æquitate pactum intelligitur, & multa operatur.

14 Neque etiam resistit Soc. iun. cons. 78. num. 2. quem sequitur Surd. & allegati per eum in cons. 383. numero 8. & 9. vol. 3. quia non loquitur in nostris terminis, sed in casu quo adsit pactum, quòd locator teneatur reficere damnum, quod passus fuit conductor vltra scuta 200. Et concludit, quòd huiusmodi pactum verificatur, quando damnificati sunt fructus supra conuentam quantitatem, itaut locator teneatur reficere, etiamsi conductor in pensione nihil damni senserit, quia recipit tot fructus, qui sufficiunt pro soluenda pensione. Et mouetur ea ratione, quia secundùm communem vsum loquendi, quando agitur de anno passo, intelligitur circa fructus, quia simpliciter dicitur, tantum damni habui ex ruptura fluminis, vel inundatione, quæ ratio, vt dictum est, non applicatur ad præsentem casum, cum fuerit actum de remissione mercedis, & sic de damno, non quatenus consistit in lucro cessante, sed in diminutione patrimonij, vt per Rim. & Surd. alleg. Vltrà quod quicquid sit de opinione Socin. & adhærentium, veritas est, quòd Surd. non sequitur simpliciter Socinum, cùm de eius dicto dubitauerit in cons. 34. num. 51. lib. 1. & in dicto cons. 383. numer. 9. & seqq. mouetur ex alijs fundamentis elicitis ex instrumento locationis, ex quibus colligebatur, quod partes senserint de damno circa fructus, & expressè contra Socinum consuluit Rim. iun. cons. 810. præterea, nu. 32. & sequentibus.

15 Nec est verum, quod aliter videatur sensisse contrahentes, ex quo conuenerunt, quòd locatores non teneantur facere aliquam remissionem pro quauis occasione grandinis, aut siccitatis, absentiæ, aut obitus Summi Pontificis, aut ex quolibet alio casu proueniente ex cœlo, aut à terra, & ideo cùm voluerint fieri remissionem ex inundatione, debet hæc remissio intelligi de simplici damno respectu fructuum, vt æqualitas seruetur ex illa correspectiuitate pactorum, vt considerat Ang. cons. 112. numer. 6. vers. & potissimè nam fuit responsum, quod Angelus mouetur ex præcisa mente contrahentium, elicita ex prægnantia verborum, vt habetur dicto num. 6. ibi, (sic enim voluerunt contrahentes) Et licet etiam moueatur ratione prædicta, tamen illa non militat in casu isto, quia si expresse non fuit cautum circa remissionem faciendam propter inundationem nullo pacto debuisset fieri, cum scienter res subiecta inundationi fuisset conducta, vt per Gozad. & Rim. alleg. Ergo illud pactum non fuit factum ad inducendam correspectiuitatem, sed ad declarandum, quod in euentum inundationis deberet fieri remissio, non obstante quod sciretur à conductore, quod casale erat subiectum inundationi. Quod etiam suadetur, quia casus belli, & pestis fuit remissus ad dispositionem iuris communis: Vnde expresse apparet quod mens contrahentium fuit declarare, in quibus casibus esset agendum de remissione, & in quibus non.

Non officit, quòd cùm casale partim sit montuosum, & partim inundationi subiectum, dicendum est, conductorem sibi voluisse prospicere, quoàd partem subiectam inundationi: quia fuit responsum

16 † quod cùm vnica sit locatio, ex quo fuit facta vnica mercede, ex alleg. per Natt. cons. 449. nume. 6. conductor legem sibi apertiùs debeat dicere,

17 † quia si ex pluribus rebus locatis vnica locatione, damnum patiatur conductor in vnica re, vel in certa specie fructuum, ad effectum remissionis, est h[illegible] ratio omnium rerum locatarum vnica locat[illegible] & omnium fructuum. Bald. in l. licet, num. 13 [illegible] C. locat. Natt. cons. 149. num. 5. & seqq. R[illegible] cons. 406. numer. 6. Calcan. cons. [illegible] mer. 6. in fine. Alios allegat Rim. iun. cons. 40. nume. 11. & cons. 810. nu. 12. Surd. consil. 34. nume. 21. vers. 2. quæstio & seqq.

Case-

Cæsenaten. de Aldinis. Vener. 20. Iunij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Clausula* ARBITR. ROTAE, *operatur, vt recedatur ab vtroque extremo rigoroso, & seruetur æquitas. Item operatur, vt actus factus sine iurisdictione sustineatur, si non adfuit totalis defectus iurisdictionis.*
2 *Verisimilitudo multum operatur ad mouendum iudicem.*
3 *Inanis est actio quam inopia debitori excludit.*
4 *Spolium ante omnia est purgandum, ad effectum, vt spoliator non possit audiri, secus ad effectum euitandi carceres.*

DECISIO CCCCXXIII.

ROta censuit, intrare arbitrium, vt adhibeatur fides testibus deponentibus super paupertate Aldini. Nam cum non fuerint examinati parte citata, & cum interrogatorijs, &c. solus adsit defectus iurisdictionis, quæ cum in totum non deficiat, vtique recedendum esse ab vtroque extremo rigoroso, & seruandam esse æquitatem. 1 † Talis enim est natura istius clausulæ, (arbitrio,) vt per Bald. in cons. 177 nume. 4. lib. 1. & alias in istis terminis fuit resolutum in causa Venetiarum illegitimitatis 7. Febr. 1601. coram Illustrissimo D. Capo. & in causa Meten. Monasterij 16. Febr. 1598. coram bon. mem. Litta, & coram Illustrissimo Millino 11. Ianuarij 1603 in causa Illerden. iuris decimandi Nec fides dictorum testium videtur debilitata, ex annotationibus bonorum in libris catasti, quia ista annotatio eliditur ex fide communitatis, quod ista bona possidentur ab alijs, &c. maximè cum non sit verisimile, quod Aldinus, vt non solueret scuta 40. 2 tamdiu sustinuisset carceres. † Quæ verisimilitudo licet non probet per necesse, multum tamen operatur ad mouendum iudicem, stante clausula, (arbitrio,) vt per Franc. Aret. in cons. 127. num. 2. vbi bene ad propositum.

Hinc sequitur, quod cum constet de paupertate Aldini, intret quoque arbitrium ad effectum, quod 3 excarceretur, † cum inanis sit actio quam inopia debitoris excludit, & impossibile præceptum non obligat. Abb. in cap. Odoardus, nume. 7. in fine, & num. 9. de solut. Fel. in cap. ad aures num. 1. de simon. Put. dec. 56. nu. 4. lib. 1.

Non obstat, quod spolium in primis, ante omnia est purgandum, etiam stante paupertate, Put. decis. 143. lib. 4. Quia Put. loquitur ad effectum quòd spoliator non possit audiri, non ad effectum euitandi carceres, & in [illegible] extremo rigore iuris, à quo receditur in casu isto, stante clausula (arbitrio,) vt per Bald. alleg.

An autem intret arbitrium, stante paupertate Aldini, vt fructus, & expensæ in fine litis reseruentur, & interim non tradatur, pendet ex eo an fuerit dolosus spoliator vt fuit consideratum in causa Toletani Parochialis 13. Ianuarij 1595. coram Reuerendissimo Pacen. in qua fuerunt allegatæ Put. decis. 143. lib. 4. & 4 de solut. & Mohed. 2. eodem titulo, de quo erit particulariter agendum.

Romana Fideicommissi. Vener. 27. Iunij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Acta causarum auocatarum, sunt transportanda ab illo qui vult in causa procedere.*
2 *Sententia non visis actis probatorijs est nulla.*
3 *Iudex potest procedere cum actis transportatis ab vna parte, quando altera pars est monita, & negligens in producendo iura sua.*
4 *Declara, vt hoc non procedat, quando adest vnus tantum processus apud notarium, communis vtrique parti.*

DECISIO CCCCXXIV.

DOmini resoluerunt, acta causarum auocatarum 1 esse transportanda ab eo qui vult procedere in causa, quia † secundum dispositionem iuris, senten-2 tia, non visis actis etiam probatorijs est nulla, Bartol. in l. 2. num. 5. C. de eden. Rim. sen. ibidem, num. 12. circa med. vers. tamen contraria opinio Felyn. in cap. Ecclesiæ sanctæ Mariæ, nu. 17. de constit. Cagnol. in d. l. 2. nu. 68.

Neque obstat, quod iudex potest procedere cum 3 actis transportatis, quando pars est negligens in producendo iura sua, &c. postquam fuit monita per iudicem, iuxta formam traditam per Cagnol. in d. l. 2. num. 70. Scyf. ibidem, num. 11. Quia responderunt Domini, hæc procedere quando iura separatim producuntur, & vnaquæque partium recipit iura sua. Tunc enim si altera pars est negligens in producendo, post monitionem factam iudex potest procedere, quia negligentia partis in producendo, non debet retardare expeditionem causæ, & sibi prodesse in præiudicium partis. † Sed quando sit vnicus processus communis, 4 qui remanet apud notarium, & pars quæ vult procedere in causa potest illum transportare, vtique transportandus est, quia etiam stante negligentia partis in producendo, alia pars potest habere acta, & satisfacere dispositioni iuris, quod iudex procedat visis actis. Et fuit semper seruatum in Rota, & ita seruatur in Romana Curia decis. Vant. de nullit. in tit. à quo, & quibus mod. num. 21. in fine, postquam plura deduxit ad propositum nostrum.

Palentina Beneficij. Vener. 4. Iulij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Possessio probatur per instrumentum, & per testes.*
2 *Possessor de tempore litis motæ etiam post sententiam priuationis contra se latam, à qua est appellatum, est manutenendus.*
3 *Recurrens per se, vel procuratorem ad iudicem laicum, denegatur audientia.*
4 *In probando recursu ad iudices laicos sufficiunt leuiores probationes.*

DE-

DECISIO CCCCXXV.

1 De possessione Alphonsi satis videbatur constare ex depositione testium. † Possessio enim non modò probatur per instrumentum adeptionis, verùm etiam ex depositione testium. Rebuff. in prax. de miss. in possess. numer. 41. Et fuit dictum in causa Placentina Capellaniæ 17. Nouembris 1603. coram Illustrissimo Pamphilio. † Vnde succedunt regulæ, quod possessor de tempore motæ litis, est manutenendus, §. hodie, instit. de interd. Et hæc procedunt etiam non obstante sententia lata contra Alfonsum, quia est suspensa per appellationem, & interim sua possessione non est priuandus.

3 Sed difficultas consistit in eo, quòd Alphonso est deneganda audientia, quia plures recursus habuit ad Iudices laicos, ita ut nec possit petere manutentionem, vt pluries fuit resolutum. Et ad hunc effectum sufficit, quod eius procurator recursus habuerit, quia præsumitur de mandato principalis fecisse, & cum res sit difficilis probationis, leuiores probationes sufficiunt, cùm agatur solùm ad effectum denegandi audientiam, donec obtinuerit absolutionem a sanctissimo Domino nostro.

Lucana iurispatronatus. Lunæ 4. Iulij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Patronus non potest præsentare lite pendente inter præsentatos.*
2 *Cap. 1. & 2. vt lit. pend. in 6. habent locum etiam in præsentatione.*
3 *An lite pēdente possit præsentari collitigans superstes.*
4 *Lis dicitur pendere super titulo beneficij, quando vterque collitigās prætendit, beneficium esse suum.*
5 *Lis calumniosa non facit beneficium litigosum.*

DECISIO CCCCXXVI.

1 Domini resoluerunt, vltimo loco præsentatum non esse instituendum, quia cùm lis penderet super titulo beneficij inter Franciscum Priami approbatum per concursum ab Ordinario, & Vincentium de Dominicis præsentatum, non potuerunt patroni post cessionem dicti Dominici, ex quo obtinuit aliud beneficium incompatibile, præsentare alium collitigantem, cap. 1. & 2. vt lit pen. in 6. † Quæ iura loquentia de electione, habent ex identitate rationis etiam locum in præsentatione. Calder. cons. 1. eodem titulo. Cassad. decis. 3. num. 5. pariter eodem titulo Cres. dec. 8. de iurepatronat. Lap. alleg. 22. nume. 3. vbi addentes in verb. renuntiare, dant concordantes, & DD. de communi testantur. † Quibus non resistit idem Crescent. decis. 10. eodem tit. de iurepatr. quia, quicquid sit de veritate illius opinionis, loquitur in præsentatione facta lite pendente, de collitigante superstite, qui fuerat præsentatus per prius, quo casu extinguitur lis, quod non est casu nostro.

Quòd autem lis penderet super titulo beneficii, non potest dubitari, quia post appositionem edictorum, se opposuit fiscalis, & postmodùm Franciscus asserens, se fuisse approbatum in concursu, & negans iuspatronatus, & dicens, hoc non posse impedire, quominus obtineret à sancta sede Apostolica prouisionem parochialis, iuxta dispositionem Concilij Tridentini. Quæ, & si fortasse non sufficerent ad faciendum beneficium litigosum, ex deductis per Bald. in auth. litigiosa, numer. 1. C. de litigiosis, tamen in progressu causæ produxit literas Apostolicas, & allegauit se possidere, & propterea non esse locum petitioni factæ per partem aduersam, quæ opposuit, literas præfatas fuisse subreptitias, ex multis. Vnde negari non potest, quin lis inter ipsos penderet, ex alleg. per Asin. in prax. §. 17. c. 1. nume. 7. † Et quod hæc lis esset super titulo beneficii, cum vterque prætenderet, beneficium esse suum, glos. in Clem. dispendiosam, in verbo beneficiis, ibi si vero agatur de iudice, vbi Card. num. 16 Vital. Imol. & alii de iudic. Bald. in dicta auth. litigiosa, num. 1. C. de litig. † Et hæc prætensio Francisci non poterat dici calumniosa, ita ut hæc lis non esset habenda ad hunc effectum in consideratione, vt per Lanc. de attent. in præf. num. 601. in vers. 8. & Vlt. limitatur, cum causa postea diu fuerit in Rota agitata, & valde dubitatum de hoc iure patronatus, vt patet ex decisionibus factis.

Neque obstat, quod sententia fuit in partibus lata tantum ad fauorem fisci, quia nihilominus patronus, & præsentatus fuerunt prosequuti etiam iudicium contra Franciscum Priami, narrando in commissione, quòd sententia fuerat lata, forsan etiam ad sui fauorē, & obtinuerunt, illum citari ad dicendum contra cōmissionem. Et semper iudicium cum ipso etiam fuit agitatum. Vnde non est quærendum, an ex dicta prolatione sententiæ tantum contra fiscum potuerit dici lis extincta, respectu Francisci, cùm postmodum iudicium semper contra dictum Franciscum fuerit agitatum.

An autem beneficium sit debitum Francisco, & an ei suffragetur subrogatio obtenta, non est præsentis inspectionis.

Romana Domus & Census. Vener. 4. Iulij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Duæ sententiæ conformes inter ciues, & incolas, ex statuto Vrbis, c. 178. lib. 1. faciunt rem iudicatā.*
2 *Statutum de duabus conformibus seruatur in Rota.*
3 *Sententiæ conformes in aliquo debent in eo exequi, licèt in alia re sint difformes.*
4 *Incolatus probatur ex eo quòd quis talem se vocat.*

DECISIO CCCCXXVII.

Domini resoluerunt, constare de re iudicata, & propterea esse locum exequutioni, iuxta tex. in l. 2. & l. si vt proponis, & l. exequutorem, C. de exequut. rei iudic. l. 1. ff. de re iudic. Nisi tamen obstet interesse Vrselinæ & Philippi, de quo erit particulariter agendum. † Fuerunt enim inter ciues, & incolas latæ duæ sententiæ Rotales conformes, quæ vigore statuti Vrbis, c. 178. lib. 1. habent vim rei iudicatæ. † Quod statutum, omissa quæstione, si simpliciter sumatur, ac censeri debeat ordinatorium, vel decisorium, satis est, quòd cum eo disponatur, vt debeat seruari in omnibus curiis inter ciues, incolas, & districtuales Vrbis, debeant quoque seruari apud nos, vt alias etiam ponderauit Rota in causa Romana hæreditatis de Comitibus, 21. Iun. 1557. coram S. M. Clemente

VIII.

VIII. Et quod sententiæ sint conformes, & iudiciũ pẽdeat inter ciues, & incolas dubitari non potest. Nam respectu primi hoc patet ex lectura sententiarum, quarum secunda, & si discordet à prima quoàd condemnationem fructuum qui percipi potuerunt, † satis est, quòd in aliis conueniant, ita ut possint exequi in ea parte in qua sunt conformes. Couar. practic. quæst c. 25. nu. 6. vers. 11. Afflict. decis. 362. in fine. Surd. cons. 102. num. 11. Respectu verò secundi, † cùm Laurentius vocauerit se incolam Vrbis, & eius filij vocent se Romanos, satis in eorum præiudicium probatur incolatus, & ciuilitas. Alexand. cons. 150. numer. 1. & 2. libr. 2.

Non releuat restitutio in integrum, quia fuit præfixus terminus ad docendum de causis restitutionis, & in termino nihil fuit doctum. Et licet hodie deducatur nullitas primæ sententię, tamen non officit, quia Rota habuit negocium pro intrigato, quoàd ea quæ deducebantur circa processum agitatum per contradictas contra Dominicum. Et ideo processit ad confirmationem, stante iustitia sententiæ, prout passim fieri consueuit, in vna causa Arianen. beneficii 26. Februarii 1567. coram Groopperio, & in causa interamnen. bonorum 14. Nouembris coram D. Ludouisio.

Vercellen. Archipresbiteratus. Ven. 4. Iulij 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Obitus probatur ex fide parochi.*
2 *Clericatus, & doctoratus probatur per testes de publica voce, & fama.*
3 *Reseruatio pẽsionis probatur ex literis reseruationis.*
4 *Valor beneficii probatur per testes.*
5 *Posita in literis, quæ non sunt posita in supplicatione, non egent iustificatione.*
6 *Exequutor cum clausula* QVATENVS PER DILIGENTEM EXAMINATIONEM IDONEVM REPERERIS, *potest procedere ad examen absque citatione partis.*

D E C I S I O CCCCXXVIII.

POstquàm per binas decisiones fuit resolutum, gratias D. Marci Antonii esse iustificatas, quoàd reseruationem, dubitaui, an quoque essent iustificatæ quoàd reliqua. Et Rota, omisso quòd particulariter videatur de valore, censuit affirmatiue respondendum. Nam quòd Archipresbiteratus, & Canonicatus vacauerint per obitum Octauii, bene probant testes iuxta 13. in summario num. 7. qui etiam probant super tertio, quòd Archipresbiteratus non est prima Dignitas post Pontificalem, & quòd vnà cum Canonicatu solet retineri sine dispensatione Apostolica. † Obitus verò in mense Septembri probatur ex fide Curati, vt in summario num. 3. & deponunt testes in summario num. 4. cum aliàs sufficerent leuiores probationes, cum non agatur de probando obitu in mense ad effectum reseruationis, iuxta decisionem Put. 266. lib. 3. pluries canonizatam, † Clericatum verò, necnon & Doctoratum probant testes in summario numer. 5. ad quæ probanda sufficiunt testes de publica voce, & fama, vt per Veral. decis. 277. part. 1. Quòd autem Archipresbiteratus habeat curam animarum, prout fuit suppletum narrari in gratia, (perinde valere,) probant testes in summario nume. 10. Qui etiam in summario num. 11. bene probant reseruationem pensionis, prout fuit narrata in eadem gratia (perinde valere.) † Et de ea etiam constat ex literis reseruationis. † Et in summario num. 15. probant valorem fructuum, ad quod probandum sufficit qualis probatio, & minor quàm semiplena, prout seruat Rota. Et denique intrusio de qua habetur mentio in primis literis, & in gratia [perinde valere,] † cum non legatur in supplicationibus, sed tantum in literis, non eget iustificatione, quia in illis apponitur ad euitandam solutionem annatę, donec impetrans possessionem possit consequi, vt fuit dictum in causa Legionen. præstimoniorum 5. Iulii 1593. coram Reuerendissimo Pacen. & in causa Calaguritana beneficij de Arriola 26. Iunij 1595. coram bon. mem. Gyptio. Et postremò commissio data exequutori, scilicet (quatenus per diligentem examinationem M. Antonii ad id idoneum esse reperetis,) fuit adimpleta, cum fuit examinatus, & idoneus repertus, vt in fide quæ habetur, nu. 6. † Ad quod examen potuit procedere exequutor absque citatione partis, vt post Inno. dicit Felyn. in cap. final. nume. 36. de præsumpt.

Romana Liquidationis fructuum Merc. 19. Nouembris 1608.

S V M M A R I V M

1 *Ex reuolutione registri probatur sententiæ validitas, vel nullitas.*
2 *Fructus officiorum liquidari possunt ex libris depositarij officiorum.*

D E C I S I O CCCCXXIX.

DOmini dixerunt, sententiam Rotalem liquidatoriam fructuum esse confirmandam, cum sit valida, & iusta. † Ex reuolutione enim registri apparet interuenisse omnia quæ requiruntur ad validitatem sententiæ, qui est modus probandi eius validitatem, vel inualiditatem. Gem. cons. 57. num. 1. Alexan. cons. 186. num. 15. lib. 2. Iustitia etiam est manifesta, quia cùm liquidet fructus officij scriptoriæ Breuis in ducatis de Camera nou. 543. 9. & scutis 15. monetæ, à prima die mensis Augusti anni 1601. vsque, & per totum mensem Septembris anni 1605. prout pars fuerat condemnata, apparet, huiusmodi liquidationem ritè & rectè factam, † cum fuerit desumpta ex libris D. Roberti Primi, qui est depositarius officialium scriptorum Breuium, qui non est præsumendus voluisse in sui præiudicium adnotare maiorem summam, quã officia redderent, stante maximè legalitate personæ, & propterea dictis partitis est standum, iuxta notata per Ioan. de Anan. in cons. 35. num. 2.

Cesenaten. Bonorum. Lunæ 24. Nouembris 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Promissio dotis in genere probari potest ex coniecturis.*

2 Quan-

2 *Quantitas dotis incertæ taxari debet à iudice, cuius arbitrio statur, etiamsi arbitretur, totum patrimonium esse dandum in dotem.*

DECISIO CCCCXXX.

CVm bona quæ obuenerunt in portione Ludouicæ, non excedant valorem scutorum 596. si constat de promissione dotis in genere, † quod admittebant Domini posse probari ex coniecturis, ex ponderatis per Surd. in cons. 94. numer. 18. lib. 1. de quo erit particulariter agendum, † cùm hoc casu quantitas debeat taxari arbitrio iudicis, Bald. cons. 102. in 1. col-lect. post med. vers. 2. casu, vol. 4. & l. fin. num. 8. C. de sent. quæ sin. cert. quant. tas. in rubr. ff. sol. matr. num. 2. cum aliis per Surd. d. cons. 94. num. 31. Domini arbitrati sunt, quòd omnia prædicta bona constituant dotem, quia attenta qualitate personarum, vt deponunt testes, "Vir tanta dote dignus erat. Quod etiam comprobatur, ex quo alia soror dedit suam portionem ascendentem ad similem summam in dotem viro. Vnde rectum est arbitrium, quod prædicta bona constituant dotem, etiam quod absorbeant totum patrimonium Ludouicæ. Bart. in l. si constante, nume. 78. ff. solut. matr. Bald. in d. l. fin. d. num. 8. & in l. nulla num. 7. vers. si autem de dote, C. de iure dot. & late Surd. vbi suprà nu. 29.

Paderbonen. Canonicatus. Vener. 28. Nouembris 1608.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium concessum simpliciter iudici, non debet lædere ius partis.*
2 *Prouisus ab Ordinario, & possidens, est legitimus contradictor contra prouisum Apostolicum gratiosè subrogatum, itaut agèdum sit ordinariè, non exequutiuè, & num. 4.*
3 *Exequutio literarũ Apostolicarum regulatur eisdẽ terminis quibus l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll.*
5 *Subrogatio gratiosa non prodest, nisi quando beneficium est litigiosum, ad effectum procedendi exequutiuè contra prouisum ab ordinario, & possessorem.*
6 *Rota de stylo concedit inhibitiones, asserto procuratori, etiam parte opponente, dummodo intra duos menses docuerit de mandato.*
7 *Ante exequutam citationem non dicitur lis introducta, ad effectum, quod beneficium efficiatur litigiosum.*

DECISIO CCCCXXXI.

DOmini resoluerunt, intrare arbitrium ad effectum supersedendi in exequutione literarum Apostolicarum, & non ad effectum illas exequendi, 1 † quia cum arbitrium concessum sit simpliciter iudici, non debet lædere ius partis. Bald. in cons. 217 circa finem, versic. vnde sciendum est lib. 4. Et propterea cum D. Theodorus sit in possessione collationis sibi factæ à Canonico Turnario, est legitimus contradictor, 2 † & contra eum non potest procedi exequutiuè, sed ordinarie est agendum, & ille obtinere debet, qui potiora iura habet, vel probauerit. Bart. in l. final. num. 21. vers. aut compareret aliquis qui dicit possidere, C. de edict. d. Adr. tol. Dec. ibidem, num. 41. Roland. cõs. 78. num. 5. & 27. lib. 3. qui licet loquantur in terminis l. fin. 3 † Tamen eadem est ratio in nostris terminis. Mohed. decis. 15. art. fin. vt lit. pend. Et in his terminis fuit resolutum coram me in causa Celsonen. Canonicatus, 1. Iunii 1607 & aliàs sepiùs.

4 Neque obstat, quòd D. Theodorus habeat titulum à Canonico Turnario, D. verò Gulielmus habeat titulum à Papa, & subrogationem gratiosam, quia nihilominùs D. Theodorus est legitimus contradictor ad effectum impediendi processum exequutiuum, iuxta notata in capitulo, si à sede de præben. lib. 6. Et fuit resolutum in causa Elerien. beneficii sancti Saluatoris, 16. Nouembris 1602. coram Reuerendissimo D. meo Decano. Et quoàd subrogationem gratiosam (quicquid dicendum esset si subrogatio gratiosa in casu illo intraret,) in hoc casu non est habenda ratio dictæ subrogationis, 5 † cum non possit, nisi quando beneficium est litigiosum. Vital. in Clem. 1. num. 41. vers. & ideo vt lit. pend. vel alias resertum, vel affectum, prout Rota seruat. Nam licet prætendatur adfuisse litem, tamen ea non probatur, cùm non constet de mandato expresso, aut tacito illius qui commissionem impetrauit. Et licet obtinuerit etiam inhibitionem cum promissione de rato, ex hoc magis arguitur, quòd non constet de mandato, 6 † quia de stylo Rotæ inhibitiones solent concedi asserto procuratori, etiam partè opponente, dummodò intra duos menses docuerit de mandato, vt per Verall. decis. 386. lib. 1. in manus. 7 † Vltra quod ante exequutam citationem non dicitur lis introducta ad effectum, quod beneficium efficiatur litigiosum, vt per Achil. decis. 10. de rescr. Vital. in clem. 2. nu. 24. & 25. vt lit. pend.

Denique non officit, quòd Papa voluit concurrere cum Ordinario, quod potuit facere, ex late deductis in in causa Meten. Canonicatus, 8. Nouembris 1577. coram bon. mem. de Rubeis, quia de his agendum erit In iudicio ordinario. Satis enim est, quòd in hoc casu non possit procedi exequutiue, cùm D. Theodorus sit legitimus contradictor.

Romana Fideicommissi de Marganis Ven. 28. Nouembris 1608.

SVMMARIVM.

1 *Census impositio super re fideicommissaria est valida pro quantitate legitimæ, & Trebellianicæ.*
2 *Res fideicommissaria super qua census est impositus pro quantitate legitimæ, & Trebellianicæ, resoluto censu restituitur fideicommissosi census super alia re subiecta fideicommisso imponatur.*
3 *Asserenti in sui fauorem, non creditur, nisi concurrant coniectura, vel verisimilitudo.*

DECISIO CCCCXXXII.

PRæsupposito inter alia, quod Stephanus, & Baptista de Marginis ante annum 1554. consumpserint legitimam, & Trebellianicam ipsis debitam in bonis Iacobi patris, Dubitaui an census impositus per dictos Stephanum, & Baptistam de dicto anno 1554. ad fauorem Ioannis à Porta super casali Criognolæ supposito fideicommisso esset validus, vel nullus. Et Rota censuit, esse validum, quia Ioannes priùs emerat

rat certam domunculam in regione Transtyberim à dictis Stephano, & Baptista, pretio scut. 400. quam cùm reperer it esse censu granatam, egit pro consequutione pretij, & obtinuit, & cum Domini Margani non haberent vnde soluerent, imposuerunt censum super dicto Casali, & illum vendiderunt Ioanni pro 1 dictis scutis 400. † Vnde cùm venditio domus fuisset valida, quia tunc non erat consumpta legitima, & Trebellianica, & propterea in eas veniat computanda, Aret. cons. 18. & 19. Ruin. cons. 135. num. 11. li. 3. sequitur, quod mediante ista restitutione pretij, venditio fuerit resoluta, & domus fuerit restituta fideicō-2 misso, † & census impositus censetur subrogatus in locum dictæ domus per priùs alienatæ, iuxta notata per Card. Mant. de coniect. vlt. vol. lib. 7. tit. 8. num. 28. & benè facit tex. in l. si donante, 37. §. si dominus, & ibi gloss. ff. de donat. inter vir. & vx. & not per Oldr. cons. 224. nu. 25. vers. ad hoc quia, & per Grat. in cons. 123. num. 8. & seqq. lib. 1.

Neque est verum, quòd non constat de alienatione 3 domus facta ad fauorem Ioannis à Porta, † & non creditur assertioni Stephani, & Baptistæ granatorum, l. qui testamentum, ff. de probat. Cresc. decis. 3. nume. 6. de constit. quia hæc procederent, si allegaretur nuda confessio, & ita loquitur tex. in d. l. qui testamentum. Sed concurrunt in casu isto coniecturæ, quia cùm retrouenditio fuerit facta, ex quo non erat libera, prout fuerat promissum, sed censu onerata, verè constat de impositione huius census, vt habetur in præsuppositis. Et sic, cùm constet de isto primordio veritatis, oritur maxima coniectura, quod confessio sit vera, vt per Alexand. cons. 18. per totum librum tertium, qui ita limitat dispositionem dicti text. in l. qui testamentum, Dec. cons. 96. numer. 3. vers. primo principaliter, vbi inquit, sufficere in terminis d. l. qui testamentum, quòd confessio sit verisimilis, prout in casu isto, quia non potest allegari ratio, ad quid hæc confessio fuerit facta, cū certum esset, quod in restitutione erat habenda ratio omnium alienationum, vt videretur, an aliquid vltra debitas detractiones fuerit alienatum.

Romana Rescissionis Contractus. Lunæ. 1. Decembris 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Statutum Vrbis cap. 151. lib. 1. de contractibus sine certa solemnitate non valituris, non habet locum, quando mulier se obligat pro dote vel pro augmēto dotis, nu. 2.*

3 *Habet tamen locum in augmēto dotis, quod fit à persona quæ non tenetur dotare, & prohibetur donare.*

4 *Proximioribus impeditis, aut interuenire nolentibus, cū decreto iudicis potest celebrari contractus, & proximiores dicuntur impediti, qui commodè eodem die interuenire non possunt.*

5 *Donatio cum onere alendi, non eget insinuatione.*

6 *Statutum Vrbis cap. 150. lib. 1 procedit in donationibus, quæ de iure insinuationem requirunt.*

7 *Donatio reciproca, aut ob causam non requirit insinuationem.*

DECISIO CCCCXXXIII.

Licèt Domini admittant conclusionem, quòd sta- 1 tutum Vrbis, cap. 151. lib. 1. de contr. sine cert. solem. non valituris, non habeat locum, quando mulier obligat se pro dote, vt per Lamb. de contr. glos. 21. nu. 2. & 4. & seqq. Put. decis. 160. lib. 3. Caput. decis. 199. part. 3. Et fuit resolutum in causa Romana dotis 29. Maii 1601. coram R. P. D. meo Ortembergo, & alias sæpiùs. † Et quod idem dicendum sit de augmento 2 dotis, vt per Gabr. cons. 10. num. 6. lib. 1. † Tamen pla- 3 cebat etiam, quòd hæc non habeant locum, quando augmentum dotis fit à persona, quæ non tenetur dotare, & prohibetur donare, quia tunc augmentum dotis præsumitur factum ad defraudandum statutum, vt benè cōsiderat in terminis statuti Vrbis Gabr. d. loco. Et propterea cùm in casu isto mulier, quæ post contractum matrimonium fecit augmentum dotis, non teneretur dotare, & prohibeatur donare, ideo dictum augmentum præsumitur factum ad defraudandum statutum, Sed videbatur cessare omnis difficultas, quia etiamsi hæc fuerit donatio, nihilominùs interuenerunt in ea solemnitates requisitæ in dicto cap. 151. quia fuit facta interueniente curatore, cum decreto iudicis, † qui proximioribus impeditis, aut in- 4 teruenire nolentibus, potuit celebrare contractum. Rom. cons. 36. nume. 1. in fine Abb. cons. 65. numer 2. post med. versic. & facit quod in similibus terminis, vbi de communi testatur, par. 2. Et fuit resolutum in causa Firmana restitutionis dotis, 23. Iunij 1603. coram R. P. D. meo Decano.

Neque releuat, quod Martha donatrix haberet consanguineos, quia non probatur, quod eadem die donationis essent in Vrbe, & quòd commodè interuenire potuissent iuxta not. per Bart. in l. si tertius, nume. 5. & 6. ff. de aq. plu. arc. Paris. cons. 56. nume. 35. lib. 1. Et meliùs ad propositum Bald. in l. in coniunctione, propè fin. num. 4. C. de nupt. Et in terminis stat etiam decisio Guidob. 97. incip. in casu statuti. Et fuit resolutum in dicta causa Firmana restitutionis dotis, coram R. P. D. meo Decano.

Neque etiam releuat, quòd ista donatio non fuit 5 intimata iuxta præscriptum statuti, in cap. 150. lib. 1. quia dixerunt Domini, quod cum fuerit donatio cum onere alendi, & soluendi scuta 15. annua, necnon scuta 10. post obitum donatricis, non eget insinuatione, † quia statutum loquitur in donatione, quæ de iure 6 insinuationem requirit, † qualis non est donatio reci- 7 proca, sed vicissitudinaria, aut ob causam, vt per Clar. in §. donatio, quæst. 16. vers. sed nunquid Tiraq. in l. si vnquam, in vlt. donatione largitus, num. 127. Aret. cons. 17. num. 9. Gabr. de donat. conclus. 1. numer. 60. 65. & 69. Et in terminis, quòd si donatio fiat vt donans alatur, & propterea quòd ista donatio, cùm non sit simplex, sed ob causam, non requirat insinuationē, dicit post alios Surd. de alim. tit. 8. priuil. 27. nu. 4. Et sæpè dixit Rota, vt in causa Romana Viridarii 23. Februarii 1590. coram bon. mem. Orano.

Et ità conclusum pro validitate contractus, reseruato tamen vt videatur, an donatio facta per Martham sit excessiua, ita vt in excessu requireretur insinuatio, vt per Alexand. cons. 21. nu. 4. lib. 3. Gabr. vbi supr. nu. 68. vbi alios allegar. & an huiusmodi donationi obstet defectus subscriptionis, iuxta dispositionem statuti, in cap. 149. lib. 1. de donat. int. vir. & vx. & caus. mortis.

Roma-

Romana Molendini. Ven. 12. Nouembris 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Quando plures actiones oriuntur ex diuersis factis, possunt simul, & semel intentari, siue sint omnes criminales, siue ciuiles, siue mixtæ.*
2 *Paritas in iudicijs est seruanda.*
3 *Causa criminalis præiudicialis ciuili, non impedit quominùs peti possit manutentio in ciuili, lite pēdente.*
4 *Iudicio possessorio, & petitorio simul pendente, coram eodem iudice, de possessorio prius poteſt cognosci, de eo priùs liquet.*

D E C I S I O CDXXXIV.

Domini dixerunt, in casu de quo agitur, causam criminalem non esse præiudicialem ciuili, itaut in ciuili supersedendum sit, donec terminetur criminalis, quia Hercules mouit iudicium ciuile de anno 1603. pro consequutione sui crediti, & vigore mandati ad eius fauorem relaxati, cepit possessionem molendini 3. Ianuarii 1604. Vnde licet 10. Maii eiusdem anni 1604. Octauianus introduxerit iudicium criminale, querelando contra eum, tamquam viturarium, in quo iudicio criminali, dato quòd potuisset contineri etiam iudicium spolii, quod prætendebat Octauianus vigore dicti mandati relaxati ad fauorem Herculis, tamen Octauianus potuit deducere principaliter eundem articulum spolii in alio iudicio, l. sed in antè ff. de except. Natt. cons. 137. in fine iuncto nu. 25. lib. 1. prout introduxit de anno 1605. & obtinuit contra Herculem. † Nam quando plures actiones oriuntur ex diuersis factis, possunt simul, & semel intentari omnes criminales, siue ciuiles, siue mixtæ, ex allegatis per Natt. dicto cons. 137. nume. 4. Surd. cons. 339. num. 6. lib. 1. Vnde cum Hercules appellauerit à decreto obtento per Mascarinum in iudicio spolii principaliter intentato, & causam introduxerit in Rota, non poteſt impediri Hercules, quominus petat manutentionem in Rota, quia, Octauianus ipse diuisit iudicium. Quæ diuisio ita prodesse debet Herculi, sicut profuit Octauiano, quia paritas in iudiciis est seruanda, cap. non licèt, & c. in iudicijs, de reg. iur. cum concord. per glos. Vtrobique alleg.

Nec est verum, quòd ex eo causa criminalis est præiudicialis ciuili ex quo pronunciato, quòd contractus sit vsurarius, non erit ampliùs agendum de possessione, quia hoc est verum lite finita, sed durante lite, cùm Hercules intent iudicium retinendæ, non est impediendus, quod pendente iudicio criminali non petat manutentionem, quia circa hoc petitorium criminale non præiudicat possessorio retinendæ ciuili quod durat solum quantum ipsa lis. Et ideo sententia ferenda non poteſt præiudicare huic possessorio durante lite, † & propterea sicuti petere posset manutentionem, si vtrumque iudicium, petitorium, & possessorium penderet coram iudice vnculatore, quia de possessorio, prius poteſt cognoscere, nisi de eo priùs liqueret, ex allegatis per Contard. de mom. possess. in secunda limitatione ratione mixturæ, §. 5. nume. 26. ita & cum Octauianus separauerit huiusmodi iudicia, dicendum est, causam criminalem non esse præiudicialem ciuili, itant in Rota non possit cognosci, an Hercules sit manutenendus.

Bononien. de Pepulis. Vener. 12. Nouembris 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Non poteſt quis alteri stipulari, etiamsi verba obligatiua proferantur in personam stipulantis, exequutiua verò in tertium, nisi stipulantis intersit, quo casu ipsi stipulanti ius acquiritur, & tertius non poteſt agere absque cessione, nu. 2.*
3 *Stipulatio fauore dotis ad fauorem tertij, est valida. Item ad fauorem pauperis, non alienantis, nume. 4.*
5 *Dispositio impersonaliter concepta in stipulatione, refertur ad stipulantem.*
6 *In stipulatione facta ad fauorem tertij, vt tertio ius quæratur, non est opus cessione.*
7 *Stante statuto disponente, quòd ex stipulatione alteri facta ius quæratur, ad effectum agendi cessio non est necessaria.*

D E C I S I O CCCCXXXV.

Nobiles fratres de Pepulis conuenerunt, quod solueretur certum quid annuum illi qui curam educationis Comitis Aloysii haberet, & postquam peruenerit ad 20. suæ ætatis annum, cessaret prædicta solutio, & subditur: (Et li detti Signori Fratelli l'habbino à comprare di commune vno credito di scudi 150. l'anno, & per fino che se li comprarà ciascheduno l'habbia da respondere, e pagare scudi 50. d'oro.) Et quoàd hæc omnia interuenit stipulatio inter ipsos fratres. Hoc stante, dubitaui, An Comes Aloysius posset cogere vnum ex fratribus ad faciendum dictum inuestimentum pro portione sua, in casu, & ad effectum de quo agitur, quia est, vt sententię de partibus super hoc ad fauorem Comitis latæ, sint iustæ, itaut sit locus statuto de duabus conformibus, quia Rota non sequitur sententias aliquorum Tribunalium, nisi docto de iustitia. Rota censuit, Comitem Aloysium potuisse petere inuestimentum, stāte dicta stipulatione, ex qua sibi fuit ius quæsitum. † Nam licèt quis alteri non possit stipulari, l. stipulatio ista, § alteri, ff. de verb. oblig. l. si quis alii. inst. de inutil. stipul. † Et hoc etiam procedit, quando verba obligatoria profeuntur in personam stipulantis, exequutiua verò in tertium, vt (promittis mihi, soluere Titio decem.) Nisi tamen stipulantis intersit, quo casu ipsi stipulanti ius acquiritur, & tertius non poteſt agere absque cessione, vt per Bald. contra Bart. in l. stipulatio ista, §. si stipuler, per totum, & ibi Angel. in §. si quis insulam, & Ias. in dicto §. si stipuler. numer. 10. ante fin. vbi de communi testatur Rom. cons. 441. in princ. Cast. cons. 171. nu. 2. col. 2. ante fin. Versic. cùm tamen de iure communi lib. 2.

Tamen dixerunt Domini, hanc conclusionem multis modis limitari, Vt per Bart in dicto §. si stipuler, & per Ias. ibidem num. 11. & seqq. cum. & alios. Et præsertim quando promissio est facta fauore dotis † quia tunc stipulatio sustinetur ad fauorem tertij, alio stipulante, ex latè congestis per Surd. de alim. tit. 8. qu. 73. nume. 8. vbi subdit, † quòd idem dicendum est de alimentis pauperis, quæ gaudent eodem fauore dotis, ex deductis per eundem Surd. loco præcitato. Et propterea, cum stipulatio fuerit facta pro alimentis Comitis Aloysij, qui tunc nihil habebat; quod pro-

batur quia est promissio annua, quæ non excedit quantitatem alimentorum, Surd. de aliment. tit. 2. quæst. 22. nu. 5. Vsque ad finem. Quod etiam suadetur, quia voluerunt promissionem annuam intrare in locum educationis particularis, iuxta notata per Surd. vbi suprà, quæst. 13. nu. 8. Vnde sequitur, quòd cùm ista stipulatio sit pro alimentis, etiam quòd sit facta per alium, ad fauorê ipsius Comitis Aloysij, sit valida. Et satis etiam probatur stipulatio, quia adest in clausulis generalibus, (quoàd omnia & singula contenta in diuisione,) (quæ licèt verba obligatiua debeant intelligi impersonaliter, prout sunt verba, (che li detti
5 fratelli l'habbino à comprare) † tamen hoc non refert, quia ad validitatem actus verba debent referri ad stipulatorem, vt per Ias. in d. l. stipulat. ista §. si stipuler, nu. 10. in fin. ff. de verb. obl. Et propterea in hoc casu
6 non est agendum de cessione, † quia cum stipulatio fuerit facta, non vt stipulanti quæratur sed Comiti Aloysio, cessio non erat necessaria, vt eleganter per Cum. qui benè distinguit hanc materiam in dicto §.
7 si stipuler, num. 8 vers. vnde dico. † Sed quatenus de iure cessio fuisset necessaria, in hoc casu non requireretur, stante Statuto Bononien. disponente, quòd ex stipulatione alter. facta agi possit, vt notat. Ias. in dicto §. stipuler, numer. 29. & ibi apostil. dat concord.

Neque est, verum, quòd ista promissio videatur indiuidua, & ideo non poterat agi contra vnum ex fratribus pro portione sua, quia vltra deducta in alia decisione, satis materia fuit diuidua, ex quo fuit actum de emendo credito in ipsa diuisione. Et sic videtur dicendum, satis constare, mentem contrahentium fuisse, vt quilibet teneatur pro portione sua.

Alijs obiectis videtur satisfactum in prima decisione.

Vrbeuetana Fideicommissi. Lunæ 15. Decembris 1608.

S V M M A R I V M.

1 *Obseruantia subsequuta non æquiuoca, declarat actũ antecedentem.*
2 *Heres non potest venire contra factum defuncti nisi repudiet hereditatem.*
3 *In diuisione hæreditatis possunt vni assignari bona subiecta fideicommisso, alteri bona libera, nisi reclamat.*
4 *Enunciatiua antiqua vnica non probat.*
5 *Transactio facta propter timorem litis, est valida.*
6 *Transactio operatur, vt promissum illius vigore sit debitum, etiam quòd verè non sit.*
7 *Verba sunt intelligenda secundum subiectam materiam.*
8 *Clausula* SALVO IVRE, *est iurium præseruatiua.*
9 *Fundans se in obseruantia, ostendere debet, actus obseruantiæ habuisse effectum, scientibus illis, & non reclamãtibus, in quorũ præiudiciũ agebatur.*
10 *Confessio pro exoneratione conscientiæ multum operatur.*
11 *Obseruantia valida non potest induci cũ mala fide.*
12 *Non potest agere spolio, qui facto proprio cecidit à possessione.*

DECISIO CDXXXVI.

POst resolutiones factas quòd constabat de fideicommisso ad fauorem descendentium Petrucij quia pars asserabat, obseruantiam esse in contrarium
1 & ex ea prætendebat declarari testamentum, iuxta not. per Aym. cons. 101. numer. 3. Menoch. cons. 349. num. 15. lib. 4. Decian. resp. 124. numer. 13. lib. 3. Ideo super dicta obseruantia volui particulariter videre. Et per Dominos fuit resolutum, dictam obseruantiam non adesse, nam dum primò deducebatur, ex quo Hugolinus nepos Petri testatoris ex Petrucio filio de anno 1365. dispoluerit dd. fructibus salicis, legando cuidam Religioso staterios 50. tritici, tamen non inde potest inferri ad aliquam obseruantiam destructiuam fideicommissi, cùm Hugolino ex persona patris competeret ius detrahendi, & propterea cùm ista obseruantia de necessitate non concludat contra fideicommissum, non releuat, iuxta notata in cap. in præsentia, de probat. Et tanto magis, quia cum instituerit
2 hæredem Franciscum vnicum fratrem, † dictus Franciscus non poterat venire contra factum testatoris, nisi hæreditatem repudiasset, l. cùm à matre, C. de rei vendi. Et hoc legatum nec etiam sufficeret ad ostendendam obseruantiam, nisi doceretur de illius effectuatione. Gem. cons. 14. nu. 5. vers. quoàd secundum, Alex. cons. 32. in princ. lib. 6.

Nec etiam dum secundò deducitur, quòd inter filios dicti Francisci fuit facta diuisio bonorum, & in portione alteriuss ex fratribus obuenerunt bona subiecta fideicommisso, in portione vero alterius bona libera, vt constat ex infeudatione dd. bonorum, quæ datur potest induci aliqua obseruantia, quia certi
3 iuris est, quod in diuisione, alteri ex fratribus non reclamant possunt assignari bona subiecta fideicommisso, alteri vero libera, vt notat Modern. de fideicom. art. 52 num. 62. & 63. Prout nec etiam induci-
4 tur obseruantia, ex quo Rodulfus vnus ex filiis dicti Francisci instituit hæredem Hugolinum iuniorem fratrem, quia vltra quòd hoc non probatur, cum allegetur vnica tantum enunciatiua, quæ licèt antiqua, cum sit vnica, non probat, l. non nudis, l. non epistolis, C. de probat. Tamen, etsi hoc probaretur, nec releuaret, quia non apparet, quòd disposuerit de bonis subiectis fideicommisso, & hoc deberet probari, & non sufficeret, nisi etiam ostenderetur, dispositionem habuisse effectum, iuxta notata per Gemin. & Alexand. locis superiùs allegatis.

Et pari modo etiam non suffragatur, quod Imperia neptis dicti Francisci, ex Carolo filio, de anno 1527. per viam transactionis cesserit iura sua, quæ habebat super castro Corbariæ, vigore successionis, & promissionis dotis, quia non inde oritur aliqua obseruantia contra fideicommissum, quia cum fuerit actum per
5 viam transactionis, † sufficit ad eius validitatem, quòd adesset timor litis, Rom. cons. 244. num. 2. Ang. Aret.
6 cons. 38. numer. 16. † Et operatur quod promissum illius vigore sit debitum, etiam quòd verè non sit l. liber. 2. C. de cond. indeb. Aym. cons. 717. nume 26. Sed propterea non potest inferri per necesse, quòd bona non fuerint habita tanquam subiecta fideicommisso. Et similiter etiam parum refert, quod de anno 1460. Ioãnes Franciscus, & Nicolaus filij dicti Hugolini iunioris diuiserint bona sua, & postmodum voluerint ea esse communia inter se, & successores suos, † quia hæc
7 verba sunt intelligenda secundùm subiectam materiam, vt comprehendat hæredes sanguinis, non quoscumque hæredes, ita vt censeatur derogatum fideicõmisso Gabr. de Verb. sign. concl. 2. nu. 7. Roland. cons. 96. nu. 8. lib. 1.

Iidem

Iisdem etiam non potest induci obseruantia, ex quo defunctis Io. Francisco, & Nicolao filiis dicti Hugolini iunioris, superstite ex Ioanne Francisco Marphisa de anno 1484. tamen cepit possessionem omnium bonorum, quæ postmodùm de anno 1488. fuerunt restituta Marphisæ quæ possedit vsque ad annum 1514. de quo tempore ea donauit Nicolao & Cæsareo filiis, & defuncto Cæsareo de anno 1528. confirmauit eandem donationem ad fauorem dicti Nicolai, & Bandini nepotis ex Cæsareo prædefuncto, quia si attenditur restitutio facta per Cameram, non nocet, quia non ostenditur, tunc fuisse ventillatum fideicommissum, & restitutio fuit facta cum clausula, (saluis iuribus aliis competentibus contra Marphisã,) 8 † quæ clausula præseruat ius Comitum vocatorum, quibus Papa noluit præiudicare Old. cons. 237. in fine vers. 3. quia Angel. Aret. cons. 101. num. 23. & seqq. vers. ex quo sequitur, & num. 28. vers. quod maxime patet. Et propterea verba illa in fine restitutionis, quod Marphisa molestari non possit, quouis prætextu, & alia similia conciliantur cum dicta clausula (saluo iure, &c.) itaut per ea censeatur præiudicatum illi quibus ius fuit reseruatum, vt per Ofasch. decis. 164. num. 6. & 7. & seqq. vbi nume. 9. testatur de communi. Et quatenus attinet ad præfatas donatio-9 nes, neque etiam faciunt, † quia necesse esset ostendere, quod habuerint effectum, habita notitia fideicommissi, & eo casu stante dubietate, non reclamantibus, & non aliis fuisset præiudicatum. Soc. sen. cons. 12. num. 10. lib. 3. Paris. cons. 11. numer. 39. lib. 2. Decian. resp. 87. nu. 22. lib. 2. Menoch. cons. 337. in fine lib. 4. Et cessat omnis difficultas, quia de anno 1539. eadem Marphisa donauit eadem bona Hieronymo, & fratribus filiis Dulcii senioris descendentis per rectam lineam à Raynutio fratre dicti Hugolini iunioris, & in eadem donatione asseruit, eam facere pro exoneratione suæ conscientiæ, quia bona erant subiecta fideicommisso ad fauorem masculorum de familia, vigore dispositionum Maiorum, & præsertim Comitia Petri antiqui, & asseruit, fecisse donationem filiis per vim, & metum, & quamuis de anno 1543. eadem Marphisa in instrumento publico dixerit, velle & valere donationem factam filiis ad fauorem Portiæ, & Lucretiæ filiarum Bandini nepotis, & ipsam fuisse seductam ad donandum dictis Hieronymo, & fratribus, tamen de anno 1547. cùm esset ætatis 83. annorum condidit testamentum, & eo repetiit dicta in donatione facta Hieronymo, & fratribus, & pro exoneratione suæ conscientiæ reuocauit donationem factam filiis, quia variis viis, & modis sciebant, ac ex relatione Maiorum, quod bona spectabant ad Comites masculos de familia, & non ad fœminas, & præser-10 tim vigore testamenti comitis Petri senioris. † Quæ confessiones per exonerationem conscientiæ factæ in dicta donatione, & in testamento contra proprias pronepotes multùm faciunt, iuxta notata per Socin. sen. in dicto cons. 12. numer. 20. lib. 3. quia non agitur de validitate donationum, sed agitur ad ostendendum malam fidem Marphisæ, qua stante non potest induci aliqua obseruantia, quæ suffragetur, iuxta notata per Bald. in cons. 118. numer. 4 per totum lib. 5. & benè Ioann. de Imol. cons. 73. numer. 4 & 7. Maxime quia constat de reclamatione Comitũ, cum de anno 1544. dicti Hieronymus, & fratres non modo commiserint causam super donatione sibi facta à Marphisa, sed etiam super fideicommisso, quam causam non modo prosequuti fuerunt dicti Hieronymus, & fratres, & etiam descendentes contra dictas Portiam, & Lucretiam, sed etiam contra Iuliam Cætarinam matrem, & hæredem ab intestato dictarum Portiæ & Lucretiæ, & eam etiam hodie prosequitur contra D. Liuiam Capranicam donatariam dictæ Iuliæ.

Vltimo loco non suffragatur sententia obtenta per dictas Portiam & Lucretiam contra Marphisam, quia fuit sententia absolutoria ab obseruatione iudicii, & meritò, quia Marphisa egerat spolio, quo iudicio agere non poterat, † ex quo, facto suo, mediante donatione 11 ceciderant à possessione, Socin. in l. rem quæ nobis, num. 8. ff. de acquir. possess.

Mediolanen. Sponsalium. Vener. 19. Nouembris 1608.

SVMMARIVM.

1 *Contrahens sponsalia per verba de futuro, non est cogenda contrahere per verba de præsenti, etiamsi sint iurata, nu. 8.*

2 *Si iusta causa dissoluendi superuenerit, quæ relinquitur arbitrio iudicantis.*

3 *Inhumanum, & iniuriosum est aliorum defectus debere.*

4 *Actus absque dolo factus, si ad iracundiam prouocat, facit offensam.*

5 *Paria sunt dare articulos, vel illos ratificare ab alio datos.*

6 *Voluntas facto, & verbis declaratur.*

7 *Reuocatio articulorum per alium datorum, operatur, vt contra articulantem non possit agi actione iniuriarum, non tamen efficit, vt inde non oriatur causa iusta dissoluendi sponsalia, si articuli erant iniuriosi.*

9 *Sponsalia habent tacitam conditionem, si res in eodẽ statu permanserit.*

DECISIO CCCCXXXVII.

DOmini dixerunt, sententiam Rotalem esse confirmandam, quia licet inter Marcum Antonium, & Annam Mariam fuerint contracta sponsalia per verba de futuro, † tamen ipsa non est cogenda contrahe- 1 re matrimonium per verba de præsenti, cum subsit probabilis causa, ex qua potest à sponsalibus recedere, cap. ex his 2. de sponsalibus vbi Doctor. not. † Et causa 2 probabilis committitur arbitrio iudicantis. Abb. in cap. requisiuit, numer. 4. de sponsal. Alex. cons. 212. nume. 8. lib. 2. Qui satis videntur concurrere in casu isto; nam pendente iudicio super dissolutione horum sponsalium Marcus Antonius dedit in iudicio articulos concernentes honorem matris ipsius Annæ Mariæ, necnon & natales eiusdem Annæ. Qui defectus, etiam quod fuissent veri, cum prouenirent absque culpa ipsius Annæ, sequitur quod grauiter fuerit offensa ei talia obiiciendo, vt per Roman. cons. 99. numer. 1. & 2. vers. 2. vera opinio. † Defectus enim nostros inhumanum, 3 atque iniuriosum est detegi, l. 2. vers. quid enim, C. quando, & quib. quarta pars debetur, lib. 10. Vnde meritò orta sunt odia, & rancores, quæ ne perpetuum pariant dissidium, hæc iusta videtur causa, vt recedatur à sponsalibus, & matrimonium impediatur, Abb. in dicto cap. requisiuit, nu. 4. Alexand. cons. 212. nu. 8. Gutier. lib. 1. quæst. canonic. c. 20. nu. 23. ne matrimonium infœlicem exitum habeat, prout habere solet, etiam quando post contractum superuenit odium, vt considerat Iacob. Menoch. cons. 69. nu. 44. & seqq. nu. 1.

Neque obstat, quod præfati articuli fuerint dati pro Marco Antonio ad tuendum ius suum, quia Anna dicebat, eum sibi non esse natalibus parem, & propterea videtur dicendum, iniuriam non intulisse, vt per Roman. loco allegato, nu. 2. vers. mihi vero, quia hæc procedunt ad effectum, quòd Marcus Antonius non teneatur iniuriarum actione, quia caret dolo, sed non ad effectum quòd dicatur culpa carere, itaut non fuerit sequuta offensa, vt considerat Castren. consil. 4 45 5. col. 2. vers. his non obstantibus, lib. 1. † actus enim licèt fiat absque dolo, si tamen ad iracundiam prouocat, facit offensam, Bart. in cons. 188. in princ. vers. quasi dicat, lib. 1. Poterat enim Marcus Antonius euitare offensam modestiùs excipiendo contra Annam, vt ostenderet, natalibus esse parem, absque eo quod ex professo honorem matris, & natales ipsius tangeret.

5 Neque releuat, quòd Marcus Antonius ipse non dedit articulos, imo & illos reuocauit, quia sufficit, quod illos approbauerit, requirendo testes, vt super 6 illis deponerent. † Voluntas enim non minus facto, quam verbis declaratur, l. Paulus, ff. rem rat. haber. Et reuocatio fuit facta hic in Curia, longè post datos articulos, & postquàm Marcus Antonius requisiuit dictos testes. Vnde ista reuocatio ei non suffragatur, ad effectum de quo agitur, cùm non possit tollere o-7 dium quod inde prouenit. † Et Doctores loquentes de reuocatione loquuntur ad effectum, vt non possit agi actione iniuriarum, vt per Felin. in cap. dilecti, nu. 16. de except. quia actione non agit Anna, sed ad aliud effectum, vt dictum est.

8 Neque facit, quòd ista sponsalia sint iurata, quia si superuenit noua causa, non contrahendi per verba de præsenti, iuramentum non obligat, eum assumat naturam, & conditiones contractus cui adiicitur, l. 9 fin. C. de non num. pecun. † Sponsalia verò habent tacitam conditionem, si res in eodem statu permanserit, id est, si causa ab eis recedendi non superuenit, c. quemadm dum, de iureiur. vbi glos. in verb. oculos, Hostien. n. 8. Io. Andr. nu. 13. Anchar. nu. 3. Butr. nu. 13. Bald. in princ. Abb. nu. 9. Imol. nu. 3.

Romana Laudi. Ven. 19. Decembris 1608.

SVMMARIVM.

1 *Laudum nullum non debet exequutioni mandari.*
2 *Laudum latum post præfixum terminum ad laudandum est nullum, si non appareat de expressa prorogatione, nu. 4.*
3 *Iurisdictio iudicis potest prorogari à compromittentibus, & prorogatio debet absentibus intimari, n. 4.*
5 *Tacita prorogatio non potest induci à compromittentibus quando vna pars nunquam comparuit.*

DECISIO CDXXXVIII.

Quia in concordia inita inter hæredes Ioannis Gauæ, & Bernardinum Cinum super societate Magazeni, fuit assignata portio capitalis dictis hæredibus, & compromissum circa lucrum, & redditionem rationis, ad quam tenebatur Cinus. Dubitaui, an mandatum relaxatum per AC. super exequutione laudi inde lati, esset confirmandum. Et Rota 1 censuit, esse infirmandum, † quia cum laudum fuerit nullum, non poterat exequutioni demandari, iuxta 2 not. in l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudic. † Nullitas aut m est euidens, quia fuit latum post terminum præfixum in compromisso, nempe post sex menses, Bald. cons. 170. num. 1. vers. aut non erant feriæ, lib. 1. & cons. rot. numer. 15. lib. 3. & cons. 321. in fine lib. 5. Vbi quod hæc est veritas, Angel. cons. 404. in princip. Signorol. cons. 227. in princ. Ioan. de Anan. cons. 83. pariter in princ. vers. & inter alia, Rom. cons. 67. in princ.

Neque releuat, quòd fuerit data facultas prorogandi ad sex mensa, quæ facultas à partibus potest con-3 cedi, Bald. cons. 60. numer. 1. lib. 3. † quia cùm non ap-4 pareat de expressa prorogatione, adhuc laudum remaner nullum, Bald. cons. 321. & 322. lib. 5. Et prorogatio partibus absentibus debuisset intimari. Bald. in dicto cons. 101. num. 10. lib. 3. & latius cons. 102. num. 4. & 5. & cons. 103. nu. 2. vers. verba dicunt, lib. 3. Curt. sen. cons. 31. & 32. † Nec potest induci aliqua proro-5 gatio facta à partibus quæ habeat vim noui compromissi. Socin. cons. 104. num. 3. in fine, & nu. 4. lib. 4. Alex. cons. 84. num. 3. & seqq. lib. 5. Quia post primos sex menses licèt alia pars pluriès comparuerit coram iudice tamen pro parte Bernardi nunquam fuit comparitum.

An autem laudum sit iustum, vel iniustum, hoc pendet à veritate calculi, de quo esset particulariter agendum, maximè cum non sit verum, quod in laudo Cinus condemnetur in scut. 966. sed computatis partitis, ascendentibus ad summam scutorum 193. in residuo tamen condemnatur.

Perusina Liquidationis Fructuum Vener. 13. Ianuarii 1609.

SVMMARIVM.

1 *Liquidatio fructuum in spolio non violento, neque attentato, est facienda à die mota litis, & non à die spolii. Et non ad fructus qui percipi potuerunt, sed ad fructus perceptos.*
2 *Fructuum perceptio debet probari per testes qui perceptioni fuerunt præsentes, quantitas verò fructuum probari potest per testes deponentes a consuetis percepi.*
3 *Illud præsumitur perceptum, quod percipi cõsueuit.*
4 *Vna pars, altera non opponente, potest procedere coram secundo auditore in locum alterius impediti subrogato, etiam re integra, quando iurisdictio est perpetuata.*

DECISIO CDXXXIX.

Domini dixerunt, cum non versemur in spolio 1 violento, neque attentato, liquidationem fructuum esse faciendam à die motæ litis, & non à die spolii, & non ad fructus qui percipi potuerunt, sed ad fructus perceptos, vt latè fuit deductum in causa Romana Vineæ 14. Iunii 1577. coram bo. me. Episcopo Oriolen. Quorum fructuum quantitatem (spectantem ad portionem dominicam respectu tritici, Vini, & olei, bene probant testes à consuetis percipi, nempe tritici tria mas treacum dimidia, Vini barrilia quadraginta, olei verò, vt dicunt, Mezzo Mezzolino. † Nam 2 licet Bald. in l. 1. num. 21. C. de fruct. & lit. expens. dicar, quod fructuum perceptio debet probari per testes, qui fuerunt præsentes perceptioni, tamen hoc dictum procedit, quando agitur de probanda perceptione. Si verò non dubitetur de perceptione, sed solum de quantitate, prout in casu isto, quia bona super quibus

quibus fuerat commissum spolium erant de sui natura fructifera, vt declarat Negus. de pign. nu. 2. memb. 3. partis num. 19. vers. sed in hoc posset dubitari tunc sufficit probare a consuetis, vt est decisio Achil. 22. de rest. spol. quæ ita declarat dictum Baldi. † Nam illud præsumitur perceptum, quod communiter consuit percipi. Bald. in cons. 323 in fine lib. 2. & in cons. 53. pariter in fine lib. 1. Respectu verò valoris fructuum nihil firmarunt Domini, sed dixerunt, esse attendendum calmerium ciuitatis Perusinæ prout fuit seruatū in causa Imolen. tutelæ 27. Octobris 1595. coram Illustrissimo Pamphilio.

Quod dicebatur, vltimam sententiam Rotalem fuisse nullam, ex quo Auditor Rotæ qui eam tulit, fuerat per tunc D. Decanum subrogatus in locum bonæ memoriæ D. Littæ infirmi, qui ante prolationem sententiæ conualuerat, est merum somnium. Tum quia veritas est, vt reperio notatum in meis Diariis, quòd D. Litta à die Martii 1607. vsque ad diem 23. Iulii non fuit in Rota, & sententia fuit lata die 9. eiusdem mēsis Iulii. † Tum etiam quia quando est perpetua iurisdictio, parte non opponente, potest procedi coram secundo Auditore deputato, etiam re integra. Put. dec. 470. lib. 2. Et ita practicatur.

De aliis vero nullitatibus, & obiectis, erit particulariter agendum.

Fauentina Dilationis. Ven. 16. Ianuarij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Maior pars creditorum potest præiudicare minori seruata forma, l. vltimę C. qui bon. ced. poss. vbi quod est de substantia, vt creditores insimul conueniant, num. 2.*

3 *Maior pars creditorum, si debitum est iuratum, non potest præiudicare minori.*

4 *Iuramentum seruandum est nisi tendat ad interitum salutis animę.*

D E C I S I O CCCCXL.

DVbitaui an sententia extra Rotam lata, sit confirmanda, vel infirmanda. Et quia agebatur de concordia inita inter illos de Gadis, & illorum creditores, pro directione causæ, voluerunt Domini, quod sit icte informaretur super eo, An in casu de quo agitur maior pars creditorum potuerit præiudicare minori in dilatione danda. Et Rota censuit, negatiue respondendum, quia licet si vera conclusio, simpliciter loquendo, † quod maior pars possit præiudicare minori in dicta dilatione danda, l. vltima, C. qui bon. ced. poss. vbi Bart. nu. 5. & Bald. nu. 2. Angel. nu. 1. vers. bene ergo possunt, Alber. & alii, Roman. con. 439. nu. 1. & 2. cum seq. Tamen debet seruari forma dictæ l. vltim. scilicet vt creditores insimul conueniant. Quæ forma non fuit seruata, sed fuit actum per viam subscriptionis folij, absque dicta conuentione, † quæ est de substantia, vt dicit Alexand. cons. 205. nume. 1. lib. 2. ex mente Bald. in dicta l. vltima, in princ. quicquid dixerit Paris. con. 100. nu. 5. lib. 3. quem reprobat Stracc. de decoct. in 6. par. n. 19. † Vltra quod nec maior pars potest præiudicare minori, quando debitum est iuratum, vt alleg. per Boer. decis. 296. nume. 5. qui licet subdat, quòd hoc non viderit seruari, tamen de iure non probat, quod non debeat seruari, prout nec hoc probat Tesaur. dec. 186. nume. 6. & Guido Pap. decis. 211. nu. 1. & alii quos in cōtrarium posset allegari, cùm regula sit † quod iuramentum debet seruari, nisi tendat ad interitum salutis animæ, c. si vero de iur. iur. cap. quamuis, de pactis, in 6.

An autem illi qui subscripserunt concordiæ, teneantur illi stare, erit particulariter videndum.

Barchinonen. Prioratus. Ven. 23. Ianuarij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *A sententia in qua pronunciatur, quē esse instituendum datur appellatio, secùs à decreto.*

D E C I S I O CCCCXLI.

CVm per sententiam diffinitiuam fuerit pronunciatum, Paulum esse instituendum, Rota dixit non esse procedendum ad illius institutionem, quia ab illa sententia dabatur appellatio, licèt secus esset si per decretum fuisset pronunciatum, vt distinguit Benintend. dec. 79. Contard. de moment. posses. limit. 3. num. 18. Gail. obser. 7. num. 4. & 7. lib. 1. Et sæpè Rota fecit hanc distinctionem, & præsertim in causa Bergomen. præeminentiarum, 16. Iunii 1606. coram R. P. D. meo Manzanedo. Et propterea Paulus debet expectare tres conformes, quia prius sententiæ exequi non debent, nisi transitum fecerint in iudicatum ob non interpositam appellationem.

Papien. Salarij. Lunæ 26. Ianuarij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Salariū non debetur illi, qui culpa sua non inseruiuit.*

D E C I S I O CCCCXLII.

DOmini voluerunt, Camillo coadiutori non deberi aliquod salarium per Vespesianum coadiutum, † quia cum vigore literarum coadiutoriæ, sibi fuit assignatum pro seruitio, & ipse culpa sua non inseruierit, ex quo cepit possessionem, attentando post inbibitionem Rotalem, meritò sibi non debetur dictū salarium, ex deductis per Bolognin. in l. diem functo. nu. 56. & seqq. ff. de offic. Assessor.

Nec potest iuuari ex eo, quòd lite iniusta mota per Vespesianum coadiutum, fuerit impeditus, quominus resideret, quia adhuc non constat litem fuisse iniustam, & si constaret, non releuaret, quia inhibitio obtenta per Vespesianum non fuit ordinata ad hoc, vt Camillus contraueniendo attentaret, sed culpa sua Camillus attentauit, & propterea Vespasianus non tenetur ad salarium. Abb. cons. 49. num. 3. vers. 2. principaliter, par. 2. Roman. cons. 508. num. 4. in fin. vers. cùm igitur dicta villa.

Pientina Beneficij. Lunæ 26. Ianuarij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *In causis beneficialibus censetur omne ius ab initio causa deductus.*

2 *In causis beneficialibus proceditur simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, sine libello, & sine litis contestatione.*

3 *Exequutor datus in gratia* IN FORMA DIGNVM *impetrata per tertium, lite pendente in Rota inter alios, non potest dare possessionem prouiso, sine vitio attentatorũ, & idem est in gratia* SI NEVTRI, VEL SI NVLLI, *num.* 1.

4 *Lite pendente non licet principi supplicare.*

DECISIO CCCCXLIII.

PEndente lite coram me inter tres præsentatos, & prouisum Apostolicum, Tantuccius vnus ex dictis præsentatis impetrauit hoc beneficium ob non delationem habitus per Albertum alterum ex præsentatis, & obtinuit literas in forma Dignum, & in eisdem gratiam si neutri, vel si nulli, directas Vicario Pientino. Et cùm dictus Vicarius fuisset inhibitus iuxta formam commissionis, Rota censuit, inhibitionem fuisse legitimè concessam, itaut moderari non debeat, † quia in beneficialibus censetur deductum omne ius ab initio, Aegid. decis. 661. incip. si ex gratia. Put. decis. 83. num. 3. lib. 1. Et fuit dictum in causa Gerunden. Scholastriæ coram Pabro. † Nam in causis beneficialibus proceditur simpliciter, & de plano, ac sine strepitu, & figura iudicii, vt in Clem. dispendiosam de iudic. hoc est, sine libello, & litis contestatione, & aliis, vt declaratur in Clem. sæpè de verb. signif. Vnde tacitè sequitur, quòd censeatur deductum omne ius ab initio, quia pars non se restringit ad certum libellum. Et propterea in proposito censetur per Tantuccium ab initio etiam deducta ista noua gratia, de qua in Rota cognosci debet, † itaut exequutor datus in dicta gratia, non possit vllo pacto absque vitio attentatorum procedere ad illius exequutionem, quia Auditor deputatus in causa vigore Clem. auditor, de rescript. potest purificare gratiam de qua agitur coram se Vital. in dicta Clem. auditor. nume. 49. Aegid. decis. 666. incip. auditor deputatus. Et pluries Rota reuocauit similes exequutiones tanquam attentatas, vt in causa Salamantina portionis, 23. Iunij 1586. coram Bubalo, & in causa Aquilana beneficij, 1. Iulij coram Orano, vbi dicitur, quod licèt mentio litis operetur, quòd gratia sustineantur, ea non obstante, † cùm lite pendente non liceat Principi supplicare, Franc. in cap. vt debitus, numer. 34. de appell. Aegid. decis. 46. Cassad. decis. 18. numer. 6. de præbend. Non tamen operatur, quod ea pendente, & exequutor absque vitio attentatorum possit procedere ad exequutionem propter prædicta.

5 Respectu verò gratiæ si neutri, vel nulli, visa fuit Dominis cessare omnis difficultas quia quatenus Vicarius posset procedere ad exequutionem, nihilominùs debet expectare euentum litis in Rota, vt expressè legitur in dicta gratia, & ideo vlterius non est insistendum, iuxta notata in l. ille, aut ille, §. cum in verbis, de leg. 3.

Romana de Magdalenis. Ven. 30. Ianuarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Species restringunt genus vt non comprehendat nisi species pares expressis, quando in dispositione præcedunt species, & postea sequitur genus, ne contineat maiora expressis, quoad qualitatem, aut quantitatem num.* 2.

3 *Dictio* ALIAS *est interpretatiua similium.*

4 *Soluens debita, eaque dinumerans, si aliquod omittit, censetur illud ignorasse, maximè si est considerabilis magnitudinis num.* 5.

6 *Verisimilitudo multum operatur ad intelligendam mentem disponentis.*

7 *Species posita post genus, declarationis causa, non restringit dispositionem.*

8 *Solutio debitorum commissa in testamento, censetur facta pro exoneratione conscientiæ.*

DECISIO CCCCXLIV.

DOmini pro maiori parte dixerunt, hæredem Antoninæ non teneri ad solutionem debiti de quo agitur. Nam licèt Antonina inter alia legauerit per infrascripta verba. (Item lascia alli heredi di Maistro Marco physico scudi cento, & scudi cento alle figliuole d'vna certa Erminia. Et quelli del sud. maestro Marco, & quelli della sudetta Donna li lascia per sgrauare affatto l'anima del sign. Fabio de Crescentijs, ordinando all'infrascritto suo herede, che li paghi, & se riuscissero altri debiti del sud. sign. Fabio, il che non crede, ordina che il sudetto herede li paghi tutti, & non lo facendo, l'aggraua la sua conscientia.) Tamen non propterea sequitur, quòd stantibus verbis illis, (& se riuscissero altri debiti, &c.) hæres teneatur ad solutionem debiti census sortis principalis scutorum 2700. vnà cum fructibus, vsque ad obitum Fabij decursis, † quia quando in dispositione præcedunt species, & postea sequitur genus, species restringunt genus, vt non comprehendat, nisi species pares expressis, l. fin. §. cum dulcia, ff. de trit. vin. ol. leg. vbi quia testator dixit, (lego tibi vina, & omnia dulcia,) sub illo genere, (& omnia dulcia,) veniunt omnia dulcia, dummodò sint potabilia. In proposito autem cum testatrix voluerit per viam legati soluere debitum pecuniæ scutorum 100. quod sonabat in mercedem, & scuta centum filiabus Erminiæ, quæ videntur habere certam causam particularem, maximè, cùm testatrix dixerit, hæc duo legata velle solui, per sgrauare à tutto l'anima del sign. Fabio,) sequitur, quod cùm dixerit, (che se appariranno altri debiti,) (il che non crede) (li paghino tutti,) quod illa verba generalia posita post dictas species, sint intelligenda de similibus debitis, † itaut non contineat maiora expressis, neque quoad qualitatem, neque quoad quantitatem, Bart. in l. quæsitum. §. si quis fundum. numer. 15. circa medium, vers. si verò dubitatur, ff. de fund. instr. Abb. in cap. sedes, num. 2. & nume. 12. vers. quandoque, & 3. vbi etiam Felin. num. 5. in 4. declar. vers. non obstat 2. declaratio de rescript. Et tanto magis, quia genus fuit appositum post species per dictionem (alias) † quæ interpretatur de similibus expressis, Felin. in dicto c. sedes, num. 6. vers. dictio alius, Alex. cons. 1. nume. 10. lib. 4. & cons. 34. nu. 2. lib. 1.

Et prædicta etiam suadentur. Nam Antonina habuerat scientiam huiusmodi debiti, quia cum esset hæres ipsius Fabij cum beneficio legis, & inuentarij, & peteret immissionem in 5. parte casalis, super quo fuerat impositus huiusmodi census, sibi opponebatur immissionem non deberi, quia tanquam hæres Fabij, tenebatur pro huiusmodi censu reseruare indemnes dominos de Magdalenis. Vnde manifestissimè apparet, quod ipsa non censetur de isto debito, quia cum dixerit, (& se riusciranno altri debiti, il che non crede,)

des) per hæc verba (s'il che non crede) si debita 4 postmodùm apparerent, testatrix censetur negasse veritatem ob ignorantiam facti. Fed. de Sen. cons. 33. in fin. Calderin. cons. 4. de confess. Oldrad. cons. 329. num. 2. Qui ignorantia facti cum non possit verificari in [illegible] dequo testatrix habebat scien-5 tiam, dicendum est, quod de eo non senserit, † maximè cùm non sit verisimile, quod si de eo sensisset, propter eius magnitudinem, aliquam expressionem non fecisset, vt dicit Paris. in cons. 96. nume. 19. & seqq. 6 lib. 3. † Quæ verisimilitudo etiam multum operatur ad detegendum, de quo fuerit dispositum, vt dicit idem Paris. loco allegato, numer. 15. & seqq. Osasc. decis. 70. nu. 10.

Neque prædictis obstat tex. in l. nomen debitoris, §. final. de leg. 3. vbi quòd filius non solùm tenetur soluere debitum testatoris, ratione mutui, quod fuerat expressum, sed debita ex alia causa, propter rationem expressam, vt quod sorori cohæredi reliquerat, 7 liberum proueniret. † Quia in casu illius textus primo loco fuerat expressum genus. Et licèt postmodùm fuerit expressa vna species, tamen non causa restringendi genus ad similes, sed causâ declarationis, vt notat ibidem Bart. & meliùs declarat in § final. dicta l. quæsitum ff. de fund. instr. ad quam se refert, & benè etiam declarat Felyn. in dicto cap. sedes, loco sæpiùs allegato, & tanto magis, quia non solùm species fuerant positæ post genus, sed aderat ratio expressa, vt quod cohæredi reliquerat, liberum proueniret. At in casu nostro non fuit primo loco positum genus, sed fuerunt primo loco positæ species, quæ declarant genus per supradicta, neque aliqua ratio expressa quoad alia debita, sed solùm ad debita medici, & [illegible] muliebris.

8 Minus releuat, quod ista solutio debitorum, cum sit demendata in testamento, censetur demandata pro exoneratione conscientiæ Fabii iuxta notata per Natt. in cons. 402. nu. 56. quia quicquid sit de hoc, in casu isto quæstio voluntatis est, an Antonina intellexerit de isto debito, iuxta notata, in l. si ita fuerit, ibi, quòd si ex his quæ scripsit, ff. de manum. testam. Et cum ex prædictis constet, Antoninam non sensisse de huiusmodi debito, non est quærendum, ex qua causa voluerit solui debita Fabii quæ apparerent, cum satis sit, quod de isto debito non intellexerit.

Bononien. Bonorum de Mansumatico. Ven. 6. Februarij 609.

S V M M A R I V M.

1 *In alienatione rei Ecclesiasticę solemnitas, & causa copulatiuè requiruntur.*
2 *Beneplacitum Apostolicū in alienatione rei Ecclesiasticæ supplet defectū solemnitatum, non causę.*
3 *Causa alienandi est necessitas, vel euidens vtilitas Ecclesiæ.*
4 *Euidens vtilitas in alienatione rei Ecclesiasticæ est consideranda, non solū respectu valoris fructuū, sed etiam valoris rei.*
5 *Ad validitatem alienationis rei Ecclesiasticæ sufficit ab initio vtilitas putatiua, licèt Ecclesiæ detur posteà restitutio in integrum, si non fuit vtiliter contractum.*
6 *Ecclesię contra contractum alienationis obseruatū per 40. annos transacto quadriennio non datur restitutio in integrum.*
7 *Restitutio in integrum propter enormissimam læsionem datur post quadriennium.*
8 *Tempus Prælati alienantis in alienatione rei Ecclesiasticæ ab initio malè factæ non computatur in præscriptionem, secus si fuit benè facta.*
9 *Ecclesiæ alienanti datur restitutio in integrum contra contractum validè factum, si fuit læsa.*

D E C I S I O CCCCXLV.

POst resolutionem factam, quòd ex eo, quia in instrumento locationis non constabat de læsione, licet in eo fuisset data facultas affrancandi, quia istud pactum de per se non erat considerandum, sed totus contractus. Dubitatum est, an esset danda remissoria ad probandum, quòd tornaturæ alienatæ erant 110. & quòd de tempore alienationis nempe de anno 1562. erat valoris librarum 50. Bonon. pro vnaquaque tornatura, & quòd non erant subiectæ aquis, & quod de anno 1578. de quo tempore fuit facta affrancatio, erant valoris librarum 600. monetæ pro qualibet tornatura. Vnde in effectu articuli tendunt ad probandum, quòd tornaturæ alienatæ ascendunt ad valorem locorum Montium assignatorum pro affrancatione. 1 † Et difficultatem faciebat, quia in alienatione rerum Ecclesiæ, duo copulatiuè requiruntur, solemnitas scilicèt, & causa, vt latè per Couar. var. res. lib. 2. cap. 17. 2 numer. 2. † Et licet beneplacitum Apostolicum suppleat solemnitas, iuxta cons. Alb. 41. numer. 3. lib. 1. tamen non supplet defectum causæ. Gemin. cons. 48. num. 9. Dec. cons. 142. numer. 5. vers. non obstat. Et hæ 3 conclusiones sunt tritæ in Rota. † Quæ quidem causa est necessitas, vel euidens vtilitas, ca. 1. de reb. Eccles. non alien. in 6. Clem. 1. eodem tit. Rebuff. de alien. 4 reb. Eccles. num. 9. Couar. loco sæpius allegato. † Et hæc euidens vtilitas hic non adest, cum sit consideranda, non solùm respectu valoris fructuum, sed etiam respectu valoris rei ipsius, vt si detur Ecclesiæ res maioris fructus & minoris valoris, non est euidens vtilitas si e conuerso per Ecclesiam [illegible] res maioris valoris, licet minoris redditus. Ioan. de Anan. in cap. vt super, in fin. de reb. Eccles. non alien. Et fuit dictum in causa Placentina bonorum 7. Nouembris 1580. in fine decisionis coram Illustrissimo Domino Cardinale Seraphino.

5 Verùm respondebatur, quòd in alienatione rerum Ecclesiæ sufficit vtilitas putatiua, vbi ab initio adfuit causa primaria vtilitatis, vt quia bona erant sterilia, licet non fuerit vtiliter contractum in pretio. Et hoc casu contractus non est nullus, sed Ecclesiæ datur restitutio. Cui tamen non est locus in casu isto, vt mox dicetur. Butr. in c. 1. num. 19. & seqq. de in integ. restit. vbi etiam Franc. nu. 10. vers. item nota, & nu. 16. circa fin. & Abb. nume. 17. Couar. loco superius allegato, num. 2. circa med. vers. sed opinio posterior. Et fuit dictum in causa Lucana bonorum 24. Nouembris 1574 & 15. Ianuarii 1575. coram bo. mem. Cardinale Lancelloto. Verùm hæc responsio non placuit, quia ex ipsomet instrumento concessionis constabat, bona esse fructifera, & non esse sterilia.

6 Secundò respondebatur, quod contractus erat validus, quia interuenit beneplacitum Apostolicum. Et cum fuerit seruatus spatio 40. annorum, obstat Ecclesiæ præscriptio cap. de quarta, de præscrip. Et cùm sit lapsum quadriennium ad petendam restitutionem, deberet ostendere enormissimam læsionem. Et ideo remissoria non est concedenda, quia ei non suffragatur, cum non articulet enormissimam læsionem,

pro-

7 † propter quam datur restitutio in integrum post dictum quadriennium datum ad illam petendum. Couar. var. res. lib. 1. cap. 3. num. 10. & 14. Oldr. de restit. in integr. par. 1 quæst. 19. art. 7. num. 1. 66. vers. in con-
8 trarium. † Neque in hoc casu est deducendum tempus Rectoris alienantis, ex quo alienatio non fuit male facta, videlicet absque beneplacito Apostolico. Tunc enim tempus antecessoris subducitur, quando alienatio fuit male facta ab initio. Guido Pap. decis. 150. nu. 2. late Roland. de reb. Eccles. non alien. de sign. verb. alien. §. item sub vocabulo alienationis, num. 5.

Verum quia pactum de affrancando potest intelligi de affrancatione facienda, assignando rem æqualis valoris rei alienatæ, & cum assignatio fuerit facta de anno 1578. à quo tempore nondum effluxerant 40. anni, non obstat Ecclesiæ præscriptio. Et quatenus pactum intelligeretur, vt laicus posset affrancare pro re minoris valoris licet contractus esse validus, stan-
9 te quod alienatio est facta cum solemnitatibus, † tamen Ecclesiæ ex ista lesione competere restitutio in integrum, vt per Butr. & alios in dicto cap. 1. de restit. in integr. Et potest dubitari hoc casu, an Ecclesiæ obstaret præscriptio, quia affrancatio fuit facta de anno 1578. Ideo statui, super hoc dubio iterum consulere Dominos, maxime quia Ecclesia non deduxit in hac positione iura sua.

Romana Molendini. Ven. 6. Februarij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Clausula*, PARITO IVDICATO *dat iurisdictionem conditionalē, & de stylo signaturæ solet apponi, quando adsunt tres conformes, non autem quando adest vnica tantum sententia, etiam quod ob nō interpositam appellationem, vel prosequutionem trāsiuerit in iudicatum, num. 2.*

3 *Clausula*, PARITO, *non obstat ei, qui per vnicā sententiam fuit condemnatus, & ab ea appellauit.*

4 *In spolio à sententia iniusta etiam vigore Aegidianæ datur appellatio.*

D E C I S I O CCCCXLVI.

DOmini resoluerunt, in casu de quo agitur, non obstare clausulam (parito iudicato,) quominus possit procedi ad vlteriora †; quia licet per ipsam
1 detur iurisdictio conditionalis, Put. dec. 439. lib. 1. quæ exerceri non potest ante paritionem, ca. cum dilecta
2 de rescript. ca. cum olim de offic. deleg. † tamen cum stylus signaturæ sit, quòd detur solum quando adsunt tres conformes, non autem vbi adest vnica tantum sententia, etiam quod ob non interpositam, vel prosequutam appellationem transiuerit in iudicatum, vt fuit resolutum in causa Mediolanen. Capellaniæ, 13. & 23. Maii 1591. coram Illustrissimo Seraphino, & in causa Toletan. Capellaniæ, 14. Aprilis, & 12. Maii 1595 coram Illustrissimo D. meo Cardinale Milino, & in alia Toletana pensionis 12. Decembris 1597. co-
3 ram bon. mem. Litta; & propterea non debet obstare Herculi, qui per vnicam tantum sententiam fuit condemnatus, & ab ea appellauit.

Neque releuat, quod sententia fuerat lata in spolio, & propterea vigore Aegidianæ non dabatur appellatio, vnde clausula (parito,) debet operari, cum adsit iudicatum, non ex negligentia partis, in non appellando, vel prosequendo, sed ex dispositione Con-
4 stitutionis. † Nam fuit responsum, quod quando sententia in spolio est notorie iniusta, vel nulla, etiam vigore Aegidianæ datur appellatio; quia Constitutio habet hanc exceptionem in ventre. Et propterea cùm in casu isto fuerit resolutum, appellationem suffragari Herculi, absque eo quod pars opponeret de clausula (parito,) sequitur, quod dicta clausula (parito,) non debeat operari, quia cum sit admittenda appellatio, non adest iudicatum.

Pampilonen. de Ianss. Lunæ 9. Februarij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Intrusus dicitur qui remanet in possessione post rem iudicatam.*

2 *Impetrans gratiam post rem iudicatā aduersus gratiam prouisi Apostolici nō debet facere mētionē de re iudicata, quæ non est ad fauorē prouisi Apostolici.*

3 *Neque tenetur facere mētionē de continuatione intrusionis, tanquam accessoria ad rem iudicatam.*

4 *Accessorium attenditur vti principale, quando in eo militat ratio diuersa.*

D E C I S I O CCCCXLVII.

DVo opponebantur contra gratiam Antonii. Alterum quod non fecerat mentionem rei iudicatæ, alterum, quod non fecerat mentionem intrusio-
1 nis, quam incurrerat, † ex quo remanserat in possessione post ipsam rem iudicatam; iuxta consil. Ferret. 12. num. 11. vers. addo ad ea, lib. 1. quæ non obstare Anto-
2 nio Domini censuerunt, † quia cum impetrasset gratiam aduersus gratiam Ferdinandi, de re iudicata non habebat facere mentionem, cùm non esset ad fauorem Ferdinandi tanquam prouisi Apostolici de hoc beneficio, sed esset ad fauorem patronæ, & propterea hoc casu non erat facienda mentio, vt colligitur ex gloss. in l. final. ponderando verba, vt sententia retractetur, C. sent. rescind. non posse. Et idem sentit Alexand. in consil. 93. numer. 2. ibi, imo nec rescriptum factum in contrarium tenet, lib. 3. Sic ex hac resolutione pen-
3 det etiam resolutio secundi dubii, † quia cùm fecerit mentionem de intrusione, quia lite pendente ceperat possessionem, de ista continuatione, quæ proueniebat ex sententiis latis contra ipsum non erat facienda mentio, cum esset accessoria ad dictam rem iudicatam, de qua, si non tenebatur facere mentionem, multo minus nec de ista continuatione intrusionis, tanquam accessoria ad ipsam rem iudicatam, iuxta notata per Anchar. in consil. 361. num. 4. in princ.
4 Neque releuat, quod accessorium attenditur vti principale, quando in eo militat diuersa ratio, vt per Alexand. consil. 4 num. 5. lib. 1. prout in casu isto, nam intrusio potuisset mouere Papam ad denegandum gratiam. Quia hoc esset verum, si Papa non sciuisset, Antonium esse in possessione beneficii, & iam fuisse intrusum, quia ceperat possessionem lite pendente, & propterea, cùm factum non esset omninò ignotum Papæ, quia sciebat, Antonium fuisse intrusum, videtur dicendum, quòd in continuatione intrusionis propter rem iudicatam, non militet diuersa ratio ab ipsa

re iudicata, itaut de ipsa continuatione intrusionis esset facienda mentio.

Baren. Iurisdictionis. Lunæ 16. Februarij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Episcopus habet intentionem fundatam in tota sua diœcesi exercendi iurisdictionem temporalem.*
2 *Fundamentum suę intentionis quilibet concludenter probare tenetur.*
3 *Verba ambigua sententiæ debent interpretari ex libello, & petitione, cui conformis esse debet.*
4 *Forum Ecclesiasticum de iure cognoscit de multis causis inter laicos.*
5 *In odiosis stricta interpretatio est facienda.*
6 *Sententia est stricti iuris, & nihil amplius probat, quam ex ea necessario infertur.*
7 *Dispositio correctoria iuris communis est interpretanda vt minus quam fieri possit corrigat ius cōmune.*
8 *In dubio facienda est interpretatio contra illum qui se in sententia fundat.*
9 *Institutio de iure communi spectat ad episcopum.*
10 *Ad episcopum spectat reseruare casus in sua diœcesi.*
11 *Dictio, PROVT HACTENVS, aliquando stat conditionaliter.*
12 *Ad præscribendam iurisdictionem quasi episcopalem requiritur vel immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo, sicut qualibet præscriptione contra ius.*
13 *In probanda immemorabili, vel quadragenaria est demendum tempus litis.*

D E C I S I O CCCCXLVIII.

FVit per Dominos resolutum, laudum ad fauorem Archipresbiteri Acquæuiuæ latum, non esse iustum, † quia cum terra Acquæuiuæ sit in Diœcesi Baren. D. Archiepiscopus de iure communi habet intentionem funda am, quod dicta terra sit iurisdictioni spirituali sit subiecta, cap. cùm personæ de priuil. in 6. cap. omnes Basilicæ 16. quæst. 7. Rom. consil. 180. nu. 4. Vers. habet enim Episcopus. Feder. de sen. cons. 145. num. 6. ante finem, vers. Vnde si aliquis. Et proptereà sequitur, quòd allegans, iurisdictionem ad se spectare, tenetur hoc concludenter probare', † eum sit fundamentum intentionis suæ, iuxta notata per Innoc. in cap. super his, num. 10. vers. sed argumentum contra, de accusat. & per Bart. in l. in illa, nu. 5. ff. de verb. oblig. Quod non probat Archipresbiter. Primò enim nullibi apparet, prout illi conceditur in laudo, quod in terra Aquæuiuæ, eiusque territorio liceat sibi exercere iurisdictionem in causis ciuilibus, & criminalibus, & mixtis, ad forum Ecclesiasticum spectantibus. Nam sententia declaratoria Archiepiscopi, Andreæ lata de anno 1221. hoc sibi non concedit, nec minùs sententia Episcopi Vigilien. lata de anno 1452. quia licet vtraque sententia, dicat, quòd possit ferre sententias de motis quæstionibus coram ipso, tamen, si attendatur prima sententia, ex præcedentibus, & subsequentibus verbis apparet, quòd semper loquitur de Clericis Ecclesiæ sancti Eustachii terræ Acquæuiuæ, & eodem modo loquitur sententia Vigilien. Nam in Commissione, quæ inseruit loco libelli, dicitur, quòd cognitio causarum inter clericos Ecclesiæ sancti Eustachii, spectat ad Archipresbiterum. Ex quo sequitur quòd cùm in sententia dicatur, quod Archipresbiter de motis quęstionibus coram ipso sententiam ferre possit, intelligenda sit de motis quæstionibus inter clericos dictæ Ecclesiæ sancti Eustachii. † Vbi enim verba sententiæ ambigua sunt, debent interpretari ex libello, & petitione, qui conformis esse debet, l. vt fundus, ff commun. diuid. & not. in c. licet Heli, de simon. Bald. in l. 1. nume. 6. C. si plur. vn. sent.

Vnde sequitur iniustitia laudi, quod dat facultatem Archipresbitero, vt possit cognoscere causas ciuiles & criminales, & mixtas ad forum Ecclesiasticum spectantes, quia in hoc excedit. † Tamen quia multæ sunt causæ, quæ de iure etiam inter laicos spectant ad forum Ecclesiasticum, vt notatur, in cap. final. de except. in 6. & in cap. licet, de iurer. eodem libro, & in alijs iuribus, quæ hic esset longum recensere, de quibus nulla habetur mentio in dictis sententijs. Tum etiam quia datur huiusmodi facultas cognoscendi, non solum quoàd clericos sancti Eustachii, sed generaliter quoàd omnes in terra, & territorio Acquæuiuæ, & tamen pariter in sententijs nulla habetur mentio dicti territorij, sed solum quoàd clericos sancti Eustachii. † Et cùm materia sit odiosa, nempe contra dispositionem iuris communis, vt in specie habetur in cap. vltimo, de offic. Archipresbiteri, proptereà dictum territorium non comprehenditur sub dispositione Ecclesiæ sancti Eustachii terræ Acquæuiuæ, vt bene per Oldrad. in cons. 131. num. 8. vers. 3. sicut ibi habet, † maximè cùm dispositio sit in sententia, quæ est stricti iuris, itaut nihil amplius probet, quàm ex ea necessariò inferatur. Alex cons. 84. nu. 3. lib. 3. Anchar. cons. 437. in fine. Ioan. de Anan. con. 18. in princ. Achil. decis. 21. numer. 3. de restit. spoliat. In tantum quod omissum habetur pro omisso, ad effectum, vt remaneat in dispositione iuris communis, Anchar. dicto cons. 437. in fine, qui expresse loquitur in sententia tribuente iurisdictionem. Dec. cons. 445. numer. 3. Tum denique quia dictum laudum concedit etiam iurisdictionem criminalem Archipresbitero contra dispositionem Sacrosancti Concilii Tridentini, sess. 24. cap. 20. de reforma. in §. ad hæc. Circa quam iurisdictionem sententiæ non tribuunt aliquid Archipresbitero, quia verba illa sententiarum, quod Archipresbiter possit cognoscere de motis quæstionibus coram ipso, in hac materia odiosa debent intelligi de causis ciuilibus. † Quando enim dispositio est correctoria iuris communis, sufficit, quod aliquid operetur, & est interpretanda, vt minùs quàm fieri possit, corrigat ius commune, c. cum dilectus de consuet. lib. 2. C. de noxal. Roman. cons. 199. numer. 6. Paris. 110. num. 6. lib. 3. † Maximè cum in dubio fiat interpretatio contra illum qui se in sententia fundat. Alex. cons. 81. nu. 3. lib. 3. Dec. cons. 321. nu. 4.

Laudum quoque remanet iniustum, dum dat facultatem conferendi beneficia in terra Acquæuiuæ, eiusque territorio, quia sententiæ sunt restrictæ ad beneficia Ecclesiæ sancti Eustachij, & nullum verbum in eis de territorio. Et ex isto capite laudum etiam remanet iniustum, quoàd alia omnia in eo contenta, quia in sententiis antiquis nulla habetur mentio territorii, neque ad illud possunt extendi, per supradicta. Et in specie remanet etiam iniustum, dum dat facultatem Archipresbitero, instituendi præsentatos à patronis, & casus sibi beneuisos reseruandi, & monitio-

nitiones de contrahendis matrimoniis abbreuiandis, ac omnia alia, & quęcumque ad iurisdictionem ordinariam spectantia, & pertinentia exercendi. Nam quoàd facultatem instituendi præsentatos, nihil de hoc habetur in dictis sententiis. 9 † Et de iure communi in institutio spectat ad Episcopum, cap. cum ea iniuncta in fine, de hæretic. cap. nobis de iurepatr. Abb. cons. 106. num. 3. lib. 2. 10 † Prout etiam ad Episcopum spectat; in sua Diœcesi casus reseruare, vt post constitutiones antiquas adest constitutio Concil. Tridentini, sess. 24. c. 7. de cas. reseru. Et etiam eorumdem prudentiæ, & iudicio committitur, an expediat, monitiones remittere, vt habetur in eodem Conc. sess. 24. c. 7. de reformat. matrim. Et tandem iniustitia laudi apparet, dum in eo dicitur, quòd Archipresbiter omnia alia & quæcumque ad ordinariam iurisdictionem spectantia, & pertinentia exercere possit, præterquam monitiones, sub pœna excommunicationis ad finem reuelationis pro rebus deperdictis concedere. Nam nullibi constat, Archipresbiterum habere hanc iurisdictionem. Et licèt in sententia Vigilien. dicatur post prædicta enumerata, & alia iurisdictionalia exercere, prout hactenus consuetum extitit in terra Acquæuiuæ, tamen, omisso quod sententia non loquitur de territorio, vt sæpèdictum est, dictio illa 11 † (prout hactenus consuetum extitit,) stat condictionaliter, scilicèt, quatenùs sit consuetum, & non causatiue, scilicet quia consuetum, ex quo refertur ad illa iurisdictionalia incerta, & sic non ad aliquid certum, vt declarat Bolog. in l. edicta, qui expressè loquitur in sententia, numer. 141. C. de edend. vbi dicit, ita intelligendam esse communem sententiam Bartoli in extrauag. ad reprimen. in verb. prout, num. 2. Et ex structura verborum apparet, quòd dictio (prout,) refertur ad verbum impersonale (exercere,) & non ad verbum personale (concedimus,) vel (declaramus.) Et proptereà debet accipi conditionaliter, vt distinguit tex. in cap. Abbate sancti Syluani de verb. sign. quia cùm adiungitur verbo impersonali indefinito, quod non habet certum numerum, & personam, indefinitiue intelligitur, quod cùm sit incertum, & additum, non potest significare rem certam. Et ideò necesse est intelligere illam dictionem conditionaliter. Io. Andr. in dicto cap. Abbate, num. 6. Hostien. num. 13. Cardinal. ibidem, in 5. contra quod nu. 5.

12 Nec laudum potest iustificari ex depositionibus testium, quia Archipresbiter, seclusis sententijs, deberet probare, aut immemorabilem, aut quadragenariam cum titulo, vt notatur in cap. personæ, de priuil. in 6. Et regulare est omni præscriptione contra ius, cap. 1. de præscript. in 6. vbi not. Doctor. Hic autem quicquid dicendum sit circa testium dicta examinatorũ coram AC. non possunt probare intentum Archipresbiteri, cũ alter sit annorũ 26. alter verò 28. Testes verò examinati in Rota, vltra quòd sunt examinati, sede Archiepiscopali vacante, nemine citato, & hæc fuerunt positi ad partes, nec intentum Archipresbiteri possunt probare, cùm fuerint examinati de anno 1592. & lis fuit mota de anno 1590. & de tempore examinis vnus erat ætatis 35. annorum. Et licèt alter esset ætatis 60. annorum, tamen nec immemorabilem probat, neque quadragenariam, cum sit vnicus, & eius dictum elidatur ex multis processibus factis per Dominos Archiepiscopos pro tempore. Testes verò examinati coram arbitriis, alter est ætatis 45. annorũ, alter verò 50. & fuerunt examinati de anno 1600. Et sic, quicquid deponunt, certum est, quòd ex defectu ætatis, neque immemorabilem, neque quadra- 13 genariam probare possunt. † Maximè cùm sit demandum tempus litis, Bartol. in l. Celsus, nume. 26. & seq. ff. de vsucap.

Romana Domus, & Census, Lunæ 16. Februarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Sĕtĕtia in qua quis non citatus, est cõdemnatus, non afficit non citatũ, non tamen est nulla quoàd alios.*
2 *In iudicio citãdus est ille contra quem principaliter agitur, nec est necesse citare omnes interesse habẽtes, nisi propter extensionem præiudicij.*
3 *Citatio per proclama est necessaria, ad hoc vt sententia præiudicet.*
4 *Sententia lata contra hæredem, non potest exequi contra legatarium.*
5 *Succumbens ex suis iuribus, non potest de ijsdem iuribus dare ex persona alterius.*
6 *Sciĕtia litis æquipollet citationi per proclama. Sciĕtia verò probatur ex constitutione procuratoris ad causam.*
7 *Interesse tertij quod obuenit lite pendente ab vno ex litigantibus, non impedit exequutionem.*

DECISIO CCCCXLIX.

DE validitate primæ sententiæ Rotalis non potest dubitari, quia licèt in ea fuerit condemnata Vrsolina non citata, tamen non inde resultat nullitas sententiæ, sed tantum non afficit ipsam, licèt in sententia fuerit condemnata, vt in specie dicit Salicet. in l. 1. nu. 4. C. si aduersus rem iudicatam. 1 Neque dicta prima, & secunda sententia Rotalis possunt dici nullæ, ea quod dicta Vrsolina & Philippus non fuerint citati pro suo interesse, † quia pro validitate iudicii 2 sufficit, citare illum contra quem principaliter dirigitur petitio; nec est necesse citare omnes interesse habentes nisi propter extensionem præiudicii, Bald. in l. ab eo, num. 17. C. quomod. & quando iudex.

Neque interesse Vrsolinæ potest retardare exequutionem sententiarum Rotalium, † quia licet verum 3 sit secundam opinionem quam Rota seruat, citationem per proclama esse necessariam, ad hoc vt sententia præiudicet illi de cuius interesse secundariò agitur, iuxta decisionem Achil. 5. & 6. de dol. & contum. tamen interesse Vrsolinæ hodie non potest retardare exequutionem, quia licet fuisset relicta per virum vsufructuaria, hoc interesse cessauit per obitum dictæ Vrsolinæ. Et quamuis etiam fuerit, ei legata portio bonorum filii qui ingressus fuerat Religionem, † & sit 4 verum, quod sententia lata contra hęredem non possit exequi contra legatarium non citatum, vt per Achil. decis. 8. de dol. & contum. prout exequeretur saltem in parte, quia per restitutionem domus, & census, minueretur portio ei relicta. Tamen fuit responsum, quòd aut filii successerunt matri, aut non. † Si 5 successerunt, cum ipsi succubuerint, ex eisdem iuribus non possunt hodie ex persona matris dare de eisdem iuribus, vt in fortioribus est decisio Veral. 553. nu. 1. & seqq. par. 3. Aut non successerunt matri, & non est in causa persona legitima, quæ opponat de iuribus Vrsolinę.

Neque etiam interesse Philippi potest retardare exequutionem dictarum sententiarum, qui licet habe-

ret

ret interesse pro sua legitima, vel etiam ex quo fuit admissus per fratres ad portionem hæreditatis, non obstante quod fuerat exhæredatus: Tamen fuit responsum quod interesse legitimæ non obstat, ex quo scivit causam tractari, quod probatur ex constitutione procuratoris, qui postea renuntiauit mandato, 6 † Nam hæc sententia sufficit, & æquipollet citationi per proclama, vt in istis terminis dicit Achil. alleg. decis. 5. de dol. & contumac. Interesse vero ex quo fuerat admissus per fratres ad portionem hæreditatis, non est considerabile, ex quo prouenit lite pendente ab eisdem fratribus hæredibus institutis, contra quos fuerunt prolatæ sententiæ, ex iuribus quæ hodie Philippus posset deducere, iuxta notata per Verall. in alleg. decis. 253 num. 1. & seqq. par. 3. 7 † Vltra quod interesse tertii, quod obuenit lite pendente ab vno ex litigantibus non impedit executionem, iuxta notata per Franc. in cap. ex ratione, numer. 29. de appell. Gabr. consl. 31. num. 20. lib. 2.

Assisien. Census. Lunæ 23. Februarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum publicatū per notarium de eo rogatū, probat.*

2 *Instrumenta per patrem producta sunt in forma probanti.*

3 *Instrumentum extractum ex Archiuio probat inter subditos.*

4 *Quietantię recognita per testes habētes notam manum scribentis probant.*

DECISIO CCCCL.

FVit resolutum, iura super quibus est fundata decisio vltimo loco facta, esse in forma probanti, 1 † instrumentum enim societatis anni 1580. est in forma probanti, quia est publicatum per notarium de eo rogatum. Rot. decis. 1. num. 1. de fid. instrum. in nou. Caput. decis. 244. par. 2. Instrumentum verò emptionis census sub die 11. Iulij 1584. & aliud extinctionis eiusdem census sub die 7. eiusdem anni, & instrumentum creationis noui census 14. eiusdem mensis, & anni, satis sunt in forma probanti, ad effectum quòd 2 Iudex possit se fundare in illis, † cùm fuerint producta per partem aduersam. Rot. decis. 2. de fid. instr. in nou. Put. decis. 415. lib. 1. & 119. lib. 2. Instrumentum verò societatis 7. Septembris 1584. satis etiam est in 3 forma probanti, † quia fuit extractum ab Archiuista ex archiuio, quod propterea probat inter subditos. Felyn. in cap. ad audientiam, nume. 12. vers. qui tamen non negaut, de præscript. Cardin. consl. 72. num. 8. Ve4 rall. decis. 42. lib. 1. † Quietantiæ etiam super quibus est fundata decisio, sunt in forma probanti, quia fuerunt recognitæ per testes habentes notam manū, & hoc sufficit de stylo Curiæ, cùm vertiretur in scriptura, quæ testibus non eget. Vt fuit resolutum in causa Romana hæreditatis de Mazzochis 9. Martii 1580. coram bon. mem. Lauretano.

Spoletana Dotis. Lunæ 9. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Dotis numerata confessio facta ante contractum matrimonium, vel post, præsumitur facta sub spe futuræ numerationis, vel ex eo quod fuit soluta, et aliis de causis, nu. 2. & 5.*

In dubio autem confessio facta constante matrimonio, præsumitur facta sub spe futurę numerationis, nu. 3.

4 *Reuocatio confessionis, parte non intimata, nō interrumpit præscriptionem.*

DECISIO CCCCLI.

CVm in capitulis matrimonialibus Guidobaldus confessus fuerit, se recepisse scuta mille, & post contractum matrimonium confecerit literas Cambij sibi directas, in quibus promisit, in euentum restitutionis dotis, se restituturum alia 1000. Qui modus contrahendi fieri consueuit in ciuitate Ragusina, vt constat ex sententia lata in illis partibus, & deponit Vulcus testis qui datur in summario, numer. 6. Rota censuit, cùm venerit casus restitutionis dotis hæredes Guidobaldi teneri restituere, vtrumque mille. 1 † Nam quoàd scuta mille confessata ante contractum matrimonium, illa præsumuntur confessata sub spe futuræ numerationis, secundum magis communem Doctorum sententiam, vt dicitur in alia decisione vltimo loco facta. Et propterea cum matrimonium durauerit vltra biennium, licet non vltra decennium, & neque maritus, neque hæredes, opposuerint de non numerata dote intra tempus à iure præfixum, mulier potest illam petere, vt in auth. quod locum habet, C. de dot. caut. non numerata. 2 † Et idem dicendum est etiam quoàd alia scuta mille confessata in literis cambii post contractum matrimonium. Cum. consil. 31. numer. 1. vers. circa 2. vbi de communi testatur. Aug. de Perus. cons. 4. num. 5. in fine. Nam, vt dicit Alexan. cons. 142. numer. 5. vers. etiam quando est confessata, lib. 5. 3 † confessio dotis receptę constante matrimonio, in dubio præsumitur facta sub spe futuræ numerationis.

Neque releuat, quòd Guidobaldus reuocauerit dictas confessiones in actis cuiusdam notarii AC. 4 † quia ista reuocatio non fuit parti intimata, & propterea non interrumpit præscriptionem, vt in terminis dicit Bald. in l. in contractibus, §. fin. & ibi etiam Castr. C. de non num. pecun.

5 Considerabant etiam Domini, quòd cùm confessio dotis possit fieri nedum sub spe futuræ numerationis, verùm etiam ex eo quod fuit soluta, & etiam aliis modis, vt per Abb. in cons. 73. num. 2. & 3. lib. 2. non erit inconueniens dicere, quod confessiones fuerint factæ, ex quo dos fuerat soluta. Nam in ciuitate Ragusina ita consueuit contrahi, vt dictum est, & quod plus est, nunquam Guidobaldus negauit istam dotem, quia reuocatio confessionis non suffragatur. Et vere ex serie facti apparet, reuocationem fuisse factam propter rixas, quæ tunc erant inter ipsum Guidobaldum, & socerum. imò post latum laudum, in quo inter alia ordinabatur, quod Guidobaldus assecuraret dotem, ipse laudum simpliciter acceptauit.

Nec

Nec videtur spernendum, quod vxorem per nouennium habuit, tanquam hoc modo dotatam, quia licèt ad hunc effectum requireretur decennium, vt per Socin. in l. 1. numer. 8. in fine, solut. matr. tamen hæc coniectura non deducitur principaliter, vt per se probetur, sed vt al ias coadiuuet, & fratres ipsius Guidobaldi, ipso defuncto, quodammodo etiam agnouerunt bonam fidem, assignando certum terrenum pro dote.

Ex quibus conclusum, dotem deberi quoad vtrumque mille.

Cæsaraugustana præeminentiarum. Ven. 13. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Possessor de tempore litis motæ est manutenendus, etiam in præeminentijs.*
2 *Possessio anterioris suffragatur successori, etiamsi antecessor esset Capitulum regulare, verbi gratia quod fuerit mutatum in sæculare, nu. 6.*
3 *Confessio antecessoris præiudicat successori.*
4 *Possessio probari per testes.*
5 *Possessio præsumitur continuata vsque ad tempus litis motę, cum animo retineatur.*
7 *Ius est metiendum ex parte actoris non rei.*
8 *Capitulum regulare, quod mutatur in sęculare, non mutat subiectionem.*
9 *Legislator per viam declarationis procedens, nihil de nouo inducit.*
10 *Confessio procuratoris non præiudicat domino.*

DECISIO CCCCLII.

1 FVit resolutum, Ecclesiæ de Pilari dandum esse mandatum de manutenendo aduersùs Decanum, & Capitulum Cæsaraugustanum, quoàd præeminentias, de quibus in mandato aliàs per Rotam relaxato, quia concurrunt requisita ad hunc effectum: nempe possessio de tempore litis motæ, & turbatio, de quibus in §. retinendę, instit. de interd. Bart. in l. 1. §. hoc interdictum, numer. 1. & §. final. num. 18.
2 ff. vti possid. Angel. conf. 19. num. 1. & 4. † Dicta enim possessio Capituli de Pilari, quæ suffragatur etiam successoribus in Canonicatibus, iuxta decis. 1. de restitut. spoliat. in nou. latis probatur ex dicto mandato per Rotam relaxato, & per capitulum Cæsaraugustanum
3 acceptato, cum obligatione de parendo, † quę præiudicat successoribus in dicto Capitulo Cæsaraugustano, cùm non proueniat à nuda voluntate dicti Capituli Cæsaraugustani, sed ex necessitate, stante iudicio, iuxta notata per Cald. in conf. 5. de confession. Ægid.
4 decis. 695. † Et adsunt etiam testes probantes possessum post dictum mandatum, qui est vnus ex modis probandi possessionem. Rebuff. in prax. tit. de missione
5 in possess. num. 41. † Quæ possessio præsumitur continuata vsque ad tempus litis motæ, cùm animo retineatur, l. licet, de acquir. possess. Abb. in cap. cùm ad sedem, numer 15. de restitut. spoliat. Put. decis. 17. libr. 2.

Nec releuat, quòd non probetur possessio contra Capitulum sæcularizatum, sed solùm contra regulares, quia sufficit, quod probetur possessio contra Ca-
6 pitulum, prout probatur, † quia regulares constituebant Capitulum, & erant loco Canonicorum. Doctor. in cap. causam quæ, 1. vbi Abb. numer. 8. de iudic.
7 † Et propterea cùm ius metiendum sit ex parte actoris possessoris, mutatio personarum Capituli Cæsaraugustani rei, contra quod possidetur, non mutat possessionem Capituli de Pilari, actoris, iuxta decisionem Guido. Pap. 689. pluriès in Rota canonizatam.
8 † Et in terminis sæcularizationis in fortiori videmus, quod sęcularizatio non mutat subiectionem. Abb. in cap. 2. num. 9. vbi Imol. num. 4. circa med. vers. sed videtur, de capel. Monach. & Vt dicit Vital. in clem. 1. num 31. de elect. idem iudicium est de Ecclesia cathedrali, siue sit regularis, siue sæcularis. Et cessat omnis difficultas, quia sanctæ mem. Clemen. VIII. per suum Breue declarauit, suæ intentionis non fuisse, per sęcularizationem præiudicare præeminentiis Ecclesiæ de Pilari. Et propterea ex dicta secularizatione illi nullum fuit illatum præiudicium, cum Papa
9 processerit per viam declarationis † quæ nihil de nouo inducit, sed per retrotractionem, quod erat, detegit, vt dicit Bald. in l. leges, & constitutiones, nume. 5. C. de legibus.

Denique non officit, quòd dictum mandatum de manutenendo aliàs à Rota obtentum, videatur nullum, ex quo Capitulum de Pilari fassum fuerit in commissione, quod fuerat spoliatum, & ideo ei competebat remedium recuperandæ, & non inter dictum re-
10 tinendæ, quia illa fuit confessio procuratoris, quæ non potuit præiudicare Domino, cum non pendeat ab eius potestate, iuxta decisionem Achil. 4. de confess. & adest secunda commissio, in qua simpliciter petebatur manutentio. Et in omnem euentum de possessione Capituli de Pilari, etiam post mandatum de manutenendo, constat ex dictis testium, vt dictum est.

Ex quibus conclusum, Priori & Capitulo Beatæ Mariæ maioris de Pilari dandum esse mandatum de manutenendo, aduersus Capitulum Cæsaraugustanum, quoàd præeminentias, de quibus in mandato Rotali.

Pientina Iurispatronatus. Vener. 13. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Ex donatione acquiritur iurispatronatus interueniente consensu Ordinarij, nu. 2. & 6.*
3 *Assertio donantis iuspatronatus, quod hoc fecerit cũ cõsensu episcopi, probat etiam inter personas prohibitas concurrentibus adminiculis.*
4 *Clausula OMNIA ET SINGVLA, in fine posita, refertur etiam ad enunciata.*
5 *Diuturnitas temporis sine obseruantia inseruit pro adminiculo ad pręscribendum.*
6 *Notarius episcopi in donatione iurispatronatus non est necessarius ad contractum donationis, sed ad translationem iurispatronatus in donatarium.*
7 *Consensus episcopi potest interuenire ante, vel post donationem iurispatronatus.*

DECISIO CCCCLIII.

FVit per Dominos resolutum, iuspatronatus non spectare ad dominos de Cacciacommitibus, cum olim Bartholomæus, à quo isti descendunt, donauerit il-

ut illud Iulio de Albertis, eiusque haeredibus, & successoribus, † qui est vnus ex modis acquirendi iuspatronatus, c. illud, de iurepatr. c. vnic. eodem titulo, in 6. Veral. decis. 287. par. 1. Lambert. de iurepatr. lib. 1. par. 2. quaest. 1. art. 1. nu. 2. & qu. 4. art. 1. fol. 149. Rot. decis. vltim. de iurep. in antiq. † Et quamuis ad hunc effectum requiratur consensus Ordinarii, vt in dictis iuribus, † tamen de eo satis videbatur hic constare, ex assertione donationis, quae concurrentibus adminiculis probat, etiam quod sit inter personas prohibitas, vt latè per Tiraquell. in l. si vnquam, in verb. donatione largitus, num. 102 C. de reuoc. donat. Achill. decis. 1. de concess. Ista autem non est nuda assertio, sed interuenit etiam nominatio notarii, qui de dicta licentia fuit rogatus, & iuramentum, ibi, (impetrauit licentiam ab Ordinario Episcopatus Pientiae, prout constat per publicum instrumentum manu Ser Antonii Roselli.) & infrà, (cum licentia dicti D. Ordinarii, de qua in dicto instrumento,) & inferius, (iurauit dictus Bartholomaeus tactis, &c. omnia, & singula fuisse vera.) Vnde censetur iurasse, verum etiam esse, consensum fuisse habitum ab Ordinario, † quia dicta clausula (omnia, & singula, &c.) in fine posita refertur etiam ad enunciata. Alex. cons. 17. num. 2. lib. 3. Ruyn. cons. 137. num. 6. lib. 1. & cons. 103. nume. 11. lib. 4. Paris cons. 97. num. 91. lib. 1. Cresc. decis. 5. de fid. instr. concurrit etiam lapsus 36. annorum, qui si esset cum obseruantia, cessaret omnis difficultas. † Sed cùm nunquam beneficium in isto tempore vacauerit, negari non potest, quin iste lapsus inseruiat pro adminiculo. Concurrit insuper amissio scripturarum notarii qui de dicto consensu fuit rogatus. Et insuper considerabant Domini non esse verisimile, quod dicta assertio fuisset facta, si vere consensus non interuenisset, cum non possit excogitari causa, ex qua voluerit donans mentiri, † cum consensus Episcopi in donatione iurispatronatus non sit necessarius ad donationem, seu contractum donationis, sed ad translationem iurispatronatus in donatarium, cum contractus possit fieri praeiudicium donantis; cum disponat de iure suo, sed non translatio iurispatronatus in qua requiritur consensus Episcopi. Rota decis. vltima, numer. 5. versic. item non est necessarius, de iurepatronat. in antiqu. Roch. eodem tractatu, in verb. ipse, vel eis nume. 31. vers. aduerte tamen. †, Hinc dicitur, quod consensus Episcopi ante, vel post donationem, potest interuenire. Rota dicta decis. vltima, Roch. in verb. pro eo, numer. 9. & est decisio Than. 20. Et propterea potuisset donatarius post donationem impetrare huiusmodi consensum, qui de facili concedi solet, maximè cum non fuerit donatum potentiori.

Sabinen. Decimarum. Lunae 16. Martii 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Parochus praetendens decimas ex praedio debet plenè & concludenter probare, praedium esse intra limites suae parochię.*

2 *A limitibus iurisdictionalibus non infertur ad decimatorios. In dubio tamen aliquando infertur, n. 4.*

3 *Parochiae fuerunt diuisae per Dionysium Papam.*

5 *Praesumitur adfuisse Ecclesias in loco vbi fuit Castrum.*

6 *Gens aduentitia tenetur sumere sacramenta a Parocho in cuius parochia degit.*

7 *Omnis Ecclesia parochialis dicitur habere curam: non tamē in omnis Ecclesia habens curam, est parochialis, sed requiritur ad effectum parochialitatis, quod de necessitate administret sacramēta.*

8 *Ex eo quod Ecclesia sit matrix, non infertur, quod Ecclesia castri diruti sit in eius parochia.*

D E C I S I O CCCCLIV.

DOmini censuerunt, non constare tenutam Montis Maioris esse intra limites parochiae montis Libertorum, ad effectum quod illius Parochus dicatur habere intentionem fundatam in decimis illius tenutae quae percipiuntur à Rectoribus Ecclesiarum ruralium, iuxta tex. in cap. fin. de paroch. & cap. cùm sint, de decimis. Nam cum dicti Rectores sint in possessione longissima quadraginta annorum percipiendi dictas decimas, vt patet ex testibus in summario Rectoris num. 3. † Parochus Montis Libertorum debet plenè & concludenter ostendere, dictam tenutam esse intra limites suae parochiae, l. eum qui ff. de probat. Et in terminis est consilium Bertrand. 350. per totum, & praesertim, numer. 6. vol. 2. par. 1. Quod non probauit dictus Parochus, quia licèt deducat plures testes ad probandum, quod tenuta Montis maioris sit de limitibus iurisdictionalibus castri Montis Libertorum, & quod ipse administrauit Sacramenta pastoribus, & aliis aduentitiis in dicta tenuta, & quod ex eadem tenuta sepelliuit mortuos, & quod haec beneficia de consensu Rectoris fuerunt translata ad Ecclesiam Montis Libertorum, tanquam ad matricem, tamen haec probatio ad effectum de quo agitur non suffragatur. † Primo quia non bene infertur à limitibus iurisdictionalibus ad decimatorios, in quibus versamur. Hostien. in cap. super eo, nu. 3. & 12. de paroch. & in cap. querimoniam, num. 2. & ibi etiam Butr. nume. 6. de iurepat. Et fuit dictum coram me in Pacen. decimarum del'Hebrero 9. Ianuarii 1601. Et ratio est, quia parochiae olim fuerunt diuisae per Dionysium Papam, & in cap. 1. 13. q. 1. c. pastoralis de his quae fiunt à Praelatis, Io. Andr. Abbas, & alii in rubr. de Paroch. Bertr. in alleg. cons. 350. vol. 1. par. 1. Et licet aliquando arguatur à limitibus iurisdictionalibus ad decimatorios. Butr. in cap. 1. num. 15. de reliq. domib. Fel. in c. quia iudicante, nu. 6. vers. cum istis concordat, de praescript. Franc. March. dec. 352. nu. 2. par. 2. tamen hoc procedit in dubio. Et propterea in casu isto non potest argui, tum quia constat, limites decimatorios parochiales Montis Libertorum esse omnino distinctos, & separatos à dicta tenuta, & illius limitibus decimatoriis, mediantibus finibus naturalibus vnius fontis nuncupati de Monte Maggiore, & aliorum, de quibus deponunt testes dati in summario, n. 1. in fine, & num. 4. Tum etiam quia constat, olim in tenuta praefata fuisse quatuor castra certis finibus inter se distincta, & à territorio Montis Libertorum separata, vt colligitur ex instrumento acquisitionis castri Caminatarum factae de anno 1428. & deponunt testes, qui dantur in summario num. 1. Vnde non solum redditur aequiuoca probatio, quòd tenuta originaliter de iurisdictione castri Montis Libertorum, verum etiam oritur vehemens praesumptio, quod cum adessent dicta castra, adessent etiam Ecclesiae parochiales propter populum fidelem, iuxta notat. per Archid. in c. licet canon. nu. 2. Gemin. nu. 4. de elect. in 6. Per quae eliditur intentio parochialis Montis Libertorum.

Et quoad administrationem Sacramentorum considerabant Domini, quod licèt gens aduentitia teneatur sumere Sacramenta à Parocho in cuius Parochia degit, vt per Hostien. in cap. omnis vtriusque sexus,

num. 23. & Abbatis pariter, nu. 23. de pœnit. & remiss. tamen cum in ista tenuta non adsit populus permanens, sed aliqui pastores, & rustici aduentitij, proptereà non videbatur oriri certa præsumptio, quod ex administratione Sacramentorum tenuta sit de parochia. Tum quia isti pastores & rustici in loco non habebant, neque habent domicilium, tum quia licet omnis Ecclesia parochialis dicatur habere curam, tamen non è conuerso omnis Ecclesia habens curam dicitur parochialis, sed requiritur ad effectum parochialitatis quòd de necessitate administret Sacramenta, & quod illa populus ab eadem de necessitate recipiat, gl. in clem. dudum in verb. impendant, de sepult. vbi Imol. num. 32. cum aliis allegatis in causa Rocanaten. parochialis, 20 Maij 1576. coram bo. me. Lauretano, quæ hic non probantur quinimò testes de quibus in summario numero vltimo deponunt, pastores, & rusticos prædictos ad suscipiendum Sacramenta accessisse, modo ad vnam, modo ad aliam Ecclesiam castrorum, propè tenutam existentium prout eis magis videbatur, & commodius erat, per quæ necessitas exclusa remanet.

Quo vero ad translationem beneficiorum ruralium ad Ecclesiam Montis Libertorum, non videbatur Dominis probatum, quod huiusmodi beneficia fuissent translata tanquam ad matricem. Et si probaretur non relevaret, quia ex probatione, quod Ecclesia Montis Libertorum esset matrix, non sequeretur, quod tenuta Montis Maioris esset in sua Parochia, quia staret simul, quod huiusmodi Ecclesiæ rurales essent in aliena parochia, & quòd nihilominus Ecclesia Montis Libertorum esset matrix. Et ita conclusum.

Portugallen. Pensionis. Lunæ 16. Martij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Notarius publicè excommunicatus non fictione iuris sed in veritate facti non potest cōficere instrumenta, alias secus.*
2 *Notarius bannitus potest facere instrumenta.*
3 *Translatio pensionis facta à balbutiente, vel habente linguam grossam, vel semimortuo, modo intelligeretur, est valida num. 5. secùs si facta sint ab illo qui loqui non potest. nu. 4.*
6 *Suasiones ad aliquid agendum factæ ægroto non reperiuntur in iure improbatæ.*
7 *Translatio pensionis potest in stipulationem deduci, & ideo stante stylo quod pars debeat subscribere manu propria contractum, non habet locum in translatione pensionis.*
8 *Præsentia notarij in translatione pensionis requiritur ad illam probandam non ad inducendum aliquem contractum.*

D E C I S I O CCCCLV.

Domini resoluerunt, pro validitate translationis pensionis, ex deductis in aliis decisionibus, quibus non obstabant ea quæ de nouo deducebantur. Nam quod notarius qui fecit instrumentum translationis, esset excommunicatus, & bannitus, non releuat, † quia excommunicatio ad effectum quod obsistet, debet esse publica non fictione iuris, vt quia sit lata sententia, sed publica in veritate facti, vt quia peruenerit ad aures illorum qui ad notarium currebant pro instrumentis, vt declarat Feder. de Sen. in cons. 74. nu. 3. vers. sed posito quod communis opinio. † Et bannum non priuat notarium, quominus possit facere instrumenta, vt dicit Anchar. in consil. 287. nu. 2. vers. ex notarium, de iure sentio. Et vtrumque etiam obiectum cessab. t ex facto, quia cum notarius fuisset excommunicatus, ex quo in die Paschatis non fuerat cōfessus, & communicatus, iuxta dispositionem tex. in cap. omnis vtriusque sexus de pœnit. & remiss. constat, quod posteà vtrumque fecit, ex dispositione Abbatis qui est parochus, & scriba. Et quoad bannum, probatur, quod non habuit effectum, vel quod notarius fuerat absolutus, ex quo reperiebatur in loco banni.

Quod verò transferens ita titubaret, vt male loqueretur non sufficit, † quia licet, si nō potuisset loqui, quia deficeret, translatio non teneret, per tex. in l. iubemus, C. de testam. tamen hoc procederet, si ita transferens balbutiisset, vt non potuisset intelligi. Sed si poterat intelligi prout in casu isto, licet balbutiret, valet translatio prout etiam valuisset, si habuisset linguam grossam, & fuisset semimortuus, modo intelligeretur quid diceret, ex notatis per Alex. in cons. 101. nu. 7. vers. & si qua difficultas lib. 7. Coactio verò allegata non probatur ex testibus. † Suasiones vero, quæ ex dictis testium colliguntur, iure non reperiuntur improbatæ, vt in l. final. C. si quis aliq. test. prohib.

Quod denique dicebatur, de stylo illarum partium requiri, quod partes quæ faciunt contractus, vel instrumenta, debeant subscribere, aliàs sint nullius valoris, non placuit; quia hic non versamur in contractibus, vel in instrumentis inducentibus obligationem ex contractu, † cum non agatur de re quæ possit in stipulationem deduci. Bald. cons. 104. in princip. lib. 1. Sed in nuda translatione pensionis facta ex concessione Papæ, iuxta notata per Cassad. decis. 4 nu. 5. de locat. Quæ facultas, cum sit concessa militibus, † præsentia notarij requiritur ad probandum translationem, non ad probandum, vel inducendum aliquem contractum, vt per Put. decis. 344 num. 2. lib. 2. Et proptereà non est necessaria subscriptio partium.

Romana Accomanditæ. Ven. 20. Martij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Clausula* ASSECVRATO IVDICIO *importat cautionē de iudicio sisti, & de iudicatum soluendo.*

D E C I S I O CCCCLVI.

Cvm AC. relaxasset mandatum contra D. Philippum pro scutis 500. qui appellauit, & obtinuit eidē AC. rescribi, vt prævia repositione procedat omni & quacūq; appellatione remota, & de voto Rotæ assecurato iudicio. Rota censuit in casu de quo agitur, † quod ista clausula (assecurato iudicio,) nedum importet cautionem dari de iudicio sisti, sed etiam de iudicatū soluendo, quia signatura voluit prouidere vtrique parti nempe D. Carolo, quia iam obtinuerat mandatum, vt daretur ei cautio de iudicatum soluendo, alias non sibi fuisset æqualiter consultum prout Domino Philippo, qui obtinuit repositionē, & quod procederetur de voto Rotæ. Et signatura voluit maturiùs negotium videre, consulendo tamen in omnibus indemnitati Domini Caroli.

Romana Lucri Dotis. Ven. 9. Ianuarij, & Lunæ 23. Martij 1609.

EPITOME.

Statutum Vrbis c. 137. lib. 1. habet locum in dote, & in lucro dotis.

SVMMARIVM.

1 *Fructus dotis & lucri debentur a die iudicialis intimationis.*
2 *Dispositio clara non eget interpretatione.*
3 *Statutum Vrbis de fructibus dotis habet locum in lucro dotis, nu. 6.*
4 *Disposita per statutum in dote an habeant locum in donatione propter nuptias.*
5 *Distingue, & dic, quòd ad effectum prælationis non est idem dicendum de augmento dotis dato a muliere, & lucro dotis, quod prouenit à viro. Secus est ad effectum fructus debeantur ob moram non soluti lucri dotis, nu. 6. & 7.*
8 *Debitum vigore statuti est debitum necessarium.*
9 *Testator legans creditori censetur voluisse compensare cum debito: quod limitatur quando legatum fuit factum ex alia causa, nu. 10.*
11 *Terra, quæ sunt in districtu Vrbis comprehenduntur sub statuto Vrbis.*

DECISIO CCCCLVII.

1 DOmini resoluerunt, fructus dotis, & lucri dotalis deberi portiæ, a die 25. Februarij 1607. quo die fuit facta iudicialis interpellatio, vsque ad diem, quo fuit restituta, & quo lucrum restituetur, intrat enim clara dispositio statuti Vrbis quod fructus dotis debeantur Viduæ, ob moram non solutæ dotis, post iudi- 2 cialem interpellationem, vt in c. 137. lib. 1. † Cuius verba, cum adeo clara sint, interpretatione non egent, 3 l. ille, aut ille, §. cùm in verbis de leg. 2. † Quod statutum, licèt non loquatur in lucro dotis, tamen etiam lucrum sub eius dispositione comprehenditur, quia quod statutum est de dote principali, tacitè intelligitur statutum in augmento, quod venit in consequentiam. Bald. in l. etiam per illum, tex. in princ. vers. nam quod iuris est de antecedẽti, & nu. 4. vers. 2. nota C. de iur. dot. Bart. in d. l. etiam, in fine, idem Bald. in l. 2. nu. 3. vers. vltimò nota C. de bon. quæ liber. Natt. con. 253. num. 4. lib. 2. Ruin. de augm. conclu. 5. per totum, & concl. 9 in princ. Et in hanc sententiam aliàs Rota inclinauit in causa Romana fructuum dotis. 17. Aprilis 1600. coram Illustrissimo Domino cardinali Millino. Et fuit expresse resolutum in causa Romana dotis de Maximis, 3 Martii 1606. coram R. P. D. meo Pam- 4 philio. † Neque obstat, quod disposita per statutum in dote non videantur habere locum in donatione propter nuptias, vt expresse dicit Fulgos. in con. 92. numero 3. vers. de donatione verò propter nuptias, & Natt. dicto cons. 253. nu. 7. constituit differentiam inter augmentum dotis datum à muliere, de quo loquuntur Doctores prædicti, & etiam tex. in §. in his consequens, in authent. de æqualit. dot. & donationis propter nuptias, 5 in qua nos versamur. † Quia pro responsione distinguendum est, quòd aut agitur ad effectum prælationis contra creditores, & hoc casu non est idem dicendum de augmento dotis dato à muliere, & lucro dotis quod prouenit à Viro. Et ita loquitur tex. in l. finali C. qui pot. in pig. hab. quem allegat Fulgos. loco prædicto. Et ita expresse loquitur Natt. qui allegat tex. in dicto §. his consequens, qui loquitur in istis terminis. 6 † Aut agitur ad effectum, quod debeantur fructus lucri dotis ob moram non soluti dicti lucri, & hoc casu disposita à statuto in dote, habent locum etiam in lucro dotis, quia dos & lucrum æquiparantur, ex prædictis, quæ licèt loquantur in augmento dotis dato à muliere, tamen in casu de quo agitur eadem est ratio in lucro quod prouenit à viro, quia de iure communi, nedum debentur fructus dotis, quando concurrunt requisita Abbatis in cap. salubriter, de Vsur. sub nu. 6. Angel. in l. diuortio, num. 4. vers. si autem mulier, Imol. nu. 6. vers. tu potes dicere, ff. sol. matrim. 7 † Verùm etiam debentur fructus lucri dotalis, seu donationis propter nuptias, iuxta receptam sententiam, de quo per Gramm. in decis. 103. numer. 98. Vbi quod Consilium Neapolitanum recessit ab opinione contraria, quam alias tenuit, vt decisione Afflict. 291. & Capic. decis. 65. Thes. decis. 45. num. 3. vbi alios allegat Vrsill. ad Afflict. dicta decis. 291. Surd. de alim. num. 1. quæst. 42. nu. 75. Vers. limitat rursus. Et inclinauit, & dixit Rota in decisionibus supra allegatis.

8 Non obstat quod cum istud lucrum deberetur vigore statuti, erat debitum necessarium, ex allegatis per Illustrissimum Mantic. de coniectur. vltim. vol. 9 lib. 12. tit. 2. num. 3. † Et propterea cum testator reliquerit scuta 7. cum dimi. in menstrua, censetur voluisse compensare cum isto debito necessario, idem Illu- 10 strissimus Mantic. vbi supra num. 2. † Quia hæc conclusio limitatur, quando ex alia causa legatum fuerit factum, vt author idem dicit, vbi suprà, nume. 10. vers. 3. debet restringi, prout in casu isto, quia legatum menstruum fuit relictum donec Portia vidualem, & honestã vitam seruauerit. Et fuit in propriis terminis resolutum in causa Romana donationis propter nuptias, 12. Decembris 1594. coram bon. mem. Litta.

Quæ dicuntur de consuetudine in terra Fiani, quòd non soluatur lucrum dotis, non egent responsione, quia talis consuetudo non fuit probata, & si probaretur, videndum esset, an esset attendendum domicilium originis, vel habitationis viri; interim intrant prædicta, quia 11 terra Fiani est in districtu Vrbis, † & propterea comprehenditur sub statuto, vt in cap. 42. lib. 1.

Tullen. Canonicatus. Vener. 27. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Publicatio resignationis probatur instrumẽto super ea confecto.*
2 *Literæ prouisi probant modum prouisionis contra prouisum.*
3 *Valor beneficij probatur ex testibus de publica voce, & fama, & sufficit qualis qualis probatio.*
4 *Clericatus probatur ex testibus de publica voce & fama.*
5 *Exequutio literarum Apostolicarum non conceditur prouiso de canonicatu ante fidei professionem.*

DECISIO CCCCLVIII.

CVm Henricus resignasset ius quòd habeat in Canonicatu de quo agitur, ad fauorem Nicolai Roca censuit, procedendum esse ad exequutionem literarum Apostolicarum, quia sunt iustificatæ, iuxta nota per Mohed, decis. 13. vt lit. pend. Nicolaus enim nedum ostendit publicationem, prout tenetur, quia est pars resignationis, vt fuit resolutum in causa Calaguritana Thesaurariæ, 4. Februarii 1579. coram sanctæ Mem. Clemente 8. & 14. Iunij 1600. in causa Hispalen. præstimoniorum, coram R. P. D. meo Lancellotto. Verum etiam in reliquis iustificat suam gra-
1 tiam. † Et quantum attinet ad publicationem, ostenditur ex instrumento super ea confecto, quod probat. Oldrad consi. 139. in fine vers. decimo Gem. cons. 27.
2 in princ. † Modus autem ex quo fuit prouisus Henricus probatur ex eisdem literis prouisionis, quæ contra ipsum probant, ad l. cum precum, C. de liber. caus.
3 † Valor autem Canonicatus probatur ex testibus deponentibus de publica voce, & fama. Verall. decis. 277. nume. 8. par. 1. Put. decis. 29. lib. 1. Ægid. dec. 674. prout iidem probant valorem obtenti, ad quem probandum sufficit qualis qualis probatio, iuxta notata
4 per Aegid. decis. 628. in princ. † Clericatus verò probatur ex depositionibus testium de publica voce, & fama, iuxta dictam decisionem. Verall. 277. par. 1. Quod Henricus non fuerit adeptus possessionem canonicatus, colligitur ex ipsamet narratiua in resignatione, & in mandato dato ad resignandum.

Non obstat, quod Nicolaus non emiserit professionem fidei, & quod sit clericus regularis, quia emissio professionis fidei poterit fieri ante exequutionem li-
5 terarum, † quæ poterit concedi facta professione fidei. Quod autem sit clericus regularis non probatur, immò ex eisdemmet testibus qui dantur, constat de contrario.

Imolen. Diuisionis. Ven. 27. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 Auiamentum, & creditum apothecæ, recipit æstimationem.

DECISIO CCCCLIX.

EX deductis in alia decisione, constat de societate omnium bonorum inter fratres de Russellis, quæ non inficiabantur per fratres qui negant communionem, sed solum dicunt, quod non aderant bona cum quibus possit continuari exercitium paternum, & proptereà quòd totum lucrum prouenit ex industria propria. Sed replicabatur, quod non probabatur, quod bona non adessent, † quod in omnem euentum considerandum erat, auiamentum, & creditum paternum, quæ recipiunt æstimatione, & stante dicto auiamento, & credito paterno, prouenit lucrum. Vnde Rota permansit in decisis, ex rationibus tunc deductis, quæ vt dictum est, non inficiabantur.

Sed quia aliqui ex Dominis dicebant, velle videre statum hæreditatis, & considerare etiam, si fuisset tenuis, an vna cum auiamento & credito posset esse talis considerationis, vt dici posset lucrum non prouenisse ex propria industria, quod, & Ponenti placet. Ideo tutius videtur, eligere peritum, qui videat, & referat statutum hæreditatis.

Sabinen. Villettarum. Lunæ 30. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 Confinia probantur per sententiam. Item per testes, nu. 2. Item per enunciatiuas, num. 4.
3 Confine prędij illud dicendum est, quod prædio magis adaptatur, & conuenit.
5 Cessantibus verbis, dispositio debet cessare.
6 In probandis confinibus admittuntur præsumptiones, & coniecturæ.

DECISIO CCCCLX.

DOmini vna tantum parte informante, censuerunt, Villettas contineri intra fines designatos per homines Montorii, non autem intra designatos per homines Viuarii. Nam cum in concessione facta vtrique Communitati ab Abbatia Farfensi, & in sententia lata de anno 1520. † quæ probat confinia, vt 1 per Bald. in cons. 420. vers. item probatur per sententias, lib. 1. dentur pro confinibus ab vno latere pertinentiæ Porticæ, vt in planta, num. 17. annotato cum signo asterisco, † & probant etiam testes qui admit- 2 tuntur ad probandum confinia, vt per Bald. loco superiùs allegato, vers. interdum per vulgi opinionem, qui dicunt, etiam hodie dictas pertinentias, esse de territorio Vallis infredæ, sequitur, quod fossatum Stephani sit illud designatum pro confine ab hominibus Montorii, vt in planta, numer. 26. quod homines Viuarii in planta sub litera I. quod homines Montorii vocant de Morconi. Nam si esset istud designatum ab hominibus Viuarii, nullo pacto posset verificari confine de pertinentijs Porticæ, quæ sunt extra istud fossatum, quod homines Montorii dicunt, Stephano, & intra hæc duo fossata adsunt pertinentiæ Castri diruti Finibaldi, vt in planta, num. 18. † Et proptereà 3 dicendum est, fossatum Stephani esse illud designatum ab hominibus Montorii, iuxta notata per Alexand. in l. si nomine, num. 3. vbi etiam Castr. nume. 4. vers. item quòd si exprimit, C. de testam. Rolan. cons. 67. numer. 19. vol. 2.

Et prædicta corroborantur, quia in donationibus antiquissimis factis Abbatiæ de hoc territorio, nempe de anno 1021. 1203. & 1206. datur pro confine fossatum Stephani. † Quæ instrumenta donationum, cùm 4 contineant enunciatiuas, satis probant confinia, glos. & Doctor. in cap. cum olim, de censibus, Alex. consil. 89. nu. 6. & cons. 50. num. 9. lib. 5. cum verò hodie in vtraque concessione facta per Abbatem Communitati dentur pro confine pertinentiæ Porticæ, quod confine, vt dictum est, cum adhæreat fossato Stephani designato per homines Montorii, sequitur, quod illud confine fossati sit reale, & verum, & nõ illud designatum ab hominibus Viuarii.

Et hinc etiam sequitur, quòd nedum illud sit fossatum Stephani, sed etiam quod petra ficta naturalis, sit illa designata in planta ab hominibus Montorij, sub numer. 14. quæ datur pro confine in dictis donationibus, & non designata ab hominibus Viuarii, sub litera G. Nam expressè in donatione facta de anno 1203. datur pro confine ab vno latere fossatum, quod dicitur Stephani, ascendens in Volubrium, & petram fictam, & per ipsam supra fossatum ascendens in riuum sancti Martini. Nam si petra ficta, & fossatum Stephani essent illa designata ab hominibus Viuarij, fossatum

descen-

descenderet ad petram fictam, quæ non conueniunt confinibus assignatis in dicta donatione. † Et propterea elidiitur intentio hominum Viuarii. Bart. in l. 4. §. toties, ff. de dam. infect. Roman. cons. 197. in princ. vers. neque præmissæ. Et ideo petra ficta, & fossatum sunt illa designata ab hominibus Montorii, quia ascendit in Volubrium, & petram fictam, vnde ista designatio Communitati Montorii suffragatur, iuxta notata per Castr. in cons. 154. in princ. lib. 1.

Quod etiam suadetur quia in donatione facta de anno 1206. datur pro confine à capite volubriũ, & petra ficta naturalis, & terra quæ distat inter Viuarium, & Malã mortẽ, & Serræ, id est, cacumina montiũ, datur pro cõfine, tã in alia donatione facta de ann. 1021. quàm in sententia lata de anno 1520. in qua expresse datur pro confine Serra Viuarij, & etiam in concessione facta hominibus Montoriæ. Vnde si petra ficta naturalis esset illa designata ab hominibus Viuarii, non verificaretur, quod à capite pro confine esset petra ficta naturalis, & Serræ, quæ distant inter Viuarium, & Malam mortem, quia in loco vbi designatur petra ficta naturalis, ab hominibus Viuarii, non potest verificari, quod ibi adsunt Serræ Viuarii, prout verificatur in designatione facta per homines Montorii, vt in plãnta, nu. 13.

Et cessat omnis prorsus difficultas, quia vt dictum est petra ficta naturalis datur pro confine à capite, petra autem ficta designata ab hominibus Viuarii, est à pede quod clare ostenditur quia hæret riuo sancti Martini, qui in omnibus donationibus prædictis, & in sententia datur pro confine à pede, prout etiam datur in concessione facta hominibus Montorij. Ex quo dicendum est, petram fictam naturalem, & fossatum Stephani esse designata ab hominibus Montorii. † Maxime cùm in materia confinium admittantur præsumptiones, & coniecturæ cũ cùm causam, in fine, vbi Fel. in princ. de probat. Dec. cons. 42. num. 10. vers. his tamen non resistentibus, Paris. cons. 27. num. 15. lib. 1. Natt. cons. 627. nu. 13. lib. 4.

Quo ad alia confinia, non est controuersia, quia quoad riuum sancti Martini, partes sunt concordes, & tota difficultas consistit in eo, an petra ficta, & fossatũ Stephani sint designata ab hominibus Montorii, prout sunt ex prædictis. Ad quam autem ex istis duabus Cõmunitatibus spectent Villetę, erit particulariter videndùm.

Firmana, seu nullius Iurispatronatus Lunæ 30. Martii 1609.

SVMMARIVM.

1. *Concilium Tridentinum sess. 25. c. 9. de reform. habet locum tam in petitorio, quam in possessorio.*
2. *Præsentationes effectum sortitæ vltra 100. annos probant iuspatronatus.*
3. *Existens in quasi possessione prę sẽtãdi, vel instituẽdi, si de iurepatronatus constet, est manutenendus.*

DECISIO CCCCLXI.

FVit resolutum, Antoniæ Bonacursiæ, & Priori sanctæ Victoriæ, dandum esse mandatum de manutenendo, quoad quasi possessionem præsentandi, & instituendi respectiue. † Nam licet dispositio Concilii Tridentini sess. 25. cap. 9. de reformat. habeat locum tam in petitorio, quàm in possessorio, vnde solaquasi possessio non suffragatur, vt censuit Congregatio Illustrissimorum Interpretum, & dixit Rota in causa Romana Parochialis 31. Ianuarii 1600. coram Reuerendissimo Pacen. tamen in casu isto quasi possessio D. Antoniæ præsentandi, & Prioris instituendi, debet suffragari, quia constat de iurepatronatus ex donatione, & fundatione, qui est modus probandi iuspatronatus. † Et adsunt præsentationes effectum sortitę vltra centum annos. Quæ centenaria possessio probat iuspatronatus. Et censuit Congregatio Concilii, & pluries dixit Rota. † Et propterea cũ cõstet de iurepatronatus D. Antoniæ, quæ est in quasi possessione præsentãdi, & Prioris in quasi possessione instituendi, debet dari manutentio, §. hodie, instit. de interdict. cap. cum Ecclesia Sutrina, vbi not. de caus. poss. & prop.

Viterbien. Fideicommissi. Lunæ 30. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1. *Testis vnicus concurrentibus coniecturis probat læsionem.*

DECISIO CCCCLXII.

CVm peteretur restitutio in integrum aduersus aditionem hæreditatis Pacifici de Diuitia Domini, ante quàm de aliis cognosceretur, voluerunt videre, an adesset læsio. Et affirmatiuè fuit resolutum, quia cùm non dubitetur de fideicommisso ad fauorem Octauii, & aliorum resolutio pendet ab eo, an Pacificus reliquerit bona propria: & non reliquisse, satis probatur ex depositione vnius testis, qui dicit, quod Pacificus nihil proprii habebat, sed omnem substantiam sibi fuisse relictam à patre. † Qui testis licet sit vnicus nihilominus satis probat, ex quo cum dicto ipsius concurrunt coniecturæ, & præsumptiones ex circumstantiis facti, iuxta doctrinam Io. Andr. in cap. fin. num. 4. vers. nam vt dicit, de successión. cæs. de Grass. decis. 3. numer. 6. de probation. Dictæ autem coniecturæ, & præsumptiones, satis colliguntur ex depositionibus duorum testium, qui deponunt, quod Pacificus erat lusor, & quod male viebatur substantia sua, illam alienando. Vnde non est verisimile, quòd bona acquisiuerit, ita vt ex aditione suæ hæreditatis, non resultet læsio.

Neque prædicta possunt velari ex aditione ipsa hæreditatis, quasi fuerit cum maturitate addita, quia aditio firmiter facta non adest, & fuit solum inducta ex quibusdam coniecturis, vt in decisione coram me facta, sub die 5. Aprilis 1604. Vnde conclusum pro læsione.

Vrbeuetana Fideicommissi. Ven. 3. Aprilis 1609.

SVMMARIVM.

1. *Filij positi in conditione censentur vocati, quando testator respexit ad conseruationem agnationis, & nu. 6.*
2. *Exceptio est de regula, & limitat regulam.*
3. *Substitutio facta cũ clausula, SI SINE FILIIS DECESSERIT, habet locũ etiã si decesserit cũ vno filio.*

4 *Substitutio fideicommissaria facta cum clausula, SI DECESSERIT SINE FILIIS, si substitutus decedat vno superstite filio, fideicommissum expirat, nisi contrarium constet ex coniecturis, nu. 6.*

5 *Filij non censetur grauati ex eo quod sunt vocati, nisi contrarium constet ex coniecturis nu. 7.*

8 *Fideicommissum inducitur inter descendentes ex eo quod testator habuit rationem conseruãdæ agnationis.*

DECISIO CCCCLXIII.

PEtrus testator instituit Petrucium filium, & alios filios masculos nascituros, & si quis eorum decesserit in pupillari ætate, vel posteà quandocumque, sine filiis masculis, legitimè ex se descendentibus, substituit etiam & eis superuiuentem, & superuiuentes, & eorum filios masculos, & alios descendentes. Quod si aliquis ex filiis dicti testatoris, vel nepotibus, vel aliquis alius descendens masculus non superesset, substituit eis Hugolinum, & Leonellum, quos etiam substituit in euentum, quòd ipse Petrus testator decederet sine filiis. Concludens testamentum: Ita quod hæreditas dicti testatoris nunquam ad filias vel descendentes fæminas deueniat, sed semper remaneat apud masculos de stirpe dicti testatoris, saluo, quod dictus Petrucius, & alii filii testatoris, & alii masculi descendentes, ex eis possint in vita ipsorum, quilibet ipsorum de bonis ipsius testatoris ad eos pertinentibus liberè facere ad velle ipsorum, in totum vel in parte, non obstante substitutione præfata.

1 Vnde stante tenore huius testamenti, Rota tertia vice resoluit constare de fideicommisso ad fauorem descendentium Petrucii, reseruato tamen videatur particulariter, an extendatur vltra pronepotes, & an adsit reciproca inter ipsos. Et vltra deducta in aliis decisionibus, particulariter considerabant Domini, quod licèt in clausula, (quod si aliquis, &c.) descendentes sint positi in conditione, & propterea ex communi sententia non censeantur vocati, tamen contrarium dicendum est in casu isto, stante alia clausula, (ita quod hæreditas dicti testatoris nunquam ad filias vel descendentes fæminas deueniat, sed semper remaneat apud masculos de stirpe,) per quæ verba per necesse dicendum est, descendentes fuisse vocatos, quia cum expresserit rationem, (ita quòd bona semper remaneat apud masculos de stirpe,) & sic pro conseruatione agnationis, † videtur etiam voluisse vocare descendentes, quos posuit in conditione. Et 2 hæc est firma, & communis conclusio, vt dicit Paris. in cons. 6. nu. 16. volum. 3. latè illustrissimus Mantic. de coniect. vltim. vol. lib. 11. tit. 3. nu. 15. Et hoc etiam manifestissimè ostenditur ex facultate alienandi concessa descendentibus in dicta clausula (saluo quod &c.) quæ cum denotet exceptionem dispositorum, & sit de regula, Signorol. consil. 75. num. 8. vers. sed aduocatus, & importet limitationem & exceptionem, vt ea quæ sunt salua non veniant in fideicommisso, vt bene per Ancbar. cons. 27. num. 5. & 6. vers. accedit ad hoc, per necesse dicendum, est cum fuerit data facultas descendentibus Petrucii alienandi, quod fuerit vocatus ad fideicommissum, quia ista exceptio est regula, & venit limitatoriè ad disposita. Ergo in dispositione veniunt etiam descendentes, quibus data est hæc facultas iuxta notata per Ancbar. & Signorol. locis præcitatis.

Neque est verum, quod prædicta procederent si testator decessisset pluribus filiis relictis, sed cùm decesserit vnico tantum filio relicto, prædicta non habent locum, iuxta cons. Oldrad. 177. † quia vt fuit dictum in aliis decisionibus communis sententia est contra Oldrad. & Doctores sequuntur sententiam Bart. in l. quamdiu institutus, 68. num. 19. ff. de acqu. hered. vt dicit Ias. in cons. 148. num. 15. lib. 2. Marzar. de fideicõmissis, quæst. 13. per totum. & cons. 1. nu. 1. 3

Neque etiam facit, quod in omnem euentum expirauit fideicommissum, quia substitutio est facta si quis decederet sine filiis. Vnde cùm Petrucius obierit cum filiis expirauit fideicommissum, iuxta consil. Old. 21. † Et eius filii & descendẽtes ex eo quod sũt vocati, non ideo infertur, quòd sint grauati, quia non bene infertur de vocatione actiua ad passiuam. Marzar. cons. 6. & 7. Paris. cons. 31. num. 28. lib. 2. Et fuit dictum in causa Romana hæreditatis de Fossanis. 12. Febr. 1588. coram bon. me. Gyptio. † Nam consiliũ Oldrad, non habet locum quando constat de contraria mente testatoris etiam per coniecturas. Corn. cons. 146. num. 7. & seqq. lib. 2. Dec. cons. 477. n. 4. Curt. iun. cons. 121. num. 15. Soc. iun. cons. 1. nume. 70. Et in specie non habet locum, quando testator habuit rationem conseruãdæ agnationis, vt per Curt. in dicto cons. 121. num. 25. cum seqq. Marzar. cons. 4. num. 11. & cons. 7. num. 11. Rim. iun. cons. 456. nu. 32. prout in casu isto, quia non solùm semper vocauit descendentes masculos exclusis fæminis, sed post descẽdẽtes vocauit agnatos transuersales. Aym. cons. 98. sub. nu. 1. & cons. 326. nu. 16. vers. 3. concurrit. Gabr. de fideic. concl. 7. numer. 7. Guido Pap. quæst. 551. num. 6. vers. 1. quia est. Ex hac responsione tollitur etiam quod dicitur, non inferri ex vocatione ad grauamen, † quia conclusio non procedit, quando ex coniecturis constat de contrario, vt admittunt Doctores præcitati, prout in casu isto, quia vocatio est qualificata, & declaratur, ita quod bona semper remaneãt apud masculos de stirpe, & numquã ad filias fæminas deueniant. † Vnde ex ista ratione conseruandæ agnationis videtur inductum fideicommissum inter descendentes, iuxta consil. Cum. 2. nume. 4. vers. ad hoc etiam facit. Dec. cons. 217. nu. 6. vers. nam dum testator. Et fuit ponderatum in aliis decisionibus.

4 5 6 7 8

Quæ incu cabantur circa obseruantiam contra fideicommissum, non egent responsione, quia sunt sublata, ex vltima decisione particulariter super hoc facta cum qua transierunt Domini, cum nihil de nouo deduceretur.

Terdonen. Iurispatronatus Ven. 6. Aprilis 1609.

SVMMARIVM.

1 *Præsentatus debet institui, quando constat de iurepatronatus, nu. 2.*

2 *Conc. Trid. sess. 25. c. 9. de reformat. habet locum in petitorio: & in possessorio.*

3 *Possessio defuncti non transfertur in hæredem, etiam suum, sine noua apprehensione.*

4 *Statutum laicorum, quod possessio cõtinuetur in hæredem, non procedit in iurepatronatus.*

5 *Præsentatus non habens maiorem partem vocum, debet institui.*

6 *Iuspatronatus acquiritur ex generali institutione hæredis. Item acquiritur ex donatione nu. 7.*

8 *In donatione iurispatronatus facta compatrono, non requiritur consensu Episcopi.*

9 Tutrix

9 Tutrix potest præsentare ad iuspatronatus, & constituere procuratorem ad præsentandum, numero 10.

11 Patronatus potest accumulando præsentare etiam ab alio compatrono præsentatum, itaut vxor vtriusque præsentato debeat computari.

DECISIO CCCCLXIV.

ROta dixit, quod licèt præsentatus ab eo qui est in quasi possessione præsentandi, debeat institui iuxta tex. in cap. consultationibus de iurepatron. tamen hæc conclusio est vera, quando constat de iurepatronatus, † quia dispositio Concilij sess. 25. cap. 9. de reform. habet locum tam in possessorio, quam in petitorio, vt censuit Congregatio Illustrissimorum interpretum, & pluries dixit Rota, & quando ille met qui hodie præsentat, aliàs præsentauit, † quia Rota tenet illam opinionem, quòd possessio defuncti non transfertur in hæredem sine noua apprehensione, iuxta tex. in l. cùm hæredes, vbi Doctor. ff. de acquir. possess. quod habet locum etiam in suis hæredibus. Bald. in l. fin. num. 2. C. de edict. Diu. Adr. toll. Alber. in l. 1. §. hoc interdictum, nu. 2. ff. quorum bonorum. Natt. cons. 439. numer. 5. Alexand. cons. 37. sub num. 5. post medium, vers. saltem. in casu nostro, lib. 1. vbi de communi. Et fuit dictum in causa Spoletana census 27. Ianuarii 1603. coram R. P. D. meo Lancellotto, & aliàs sæpiùs. Et in terminis iurispatronatus est decisio Achil. 5. de caus. possess. & propr. & Verall. decis. 420. par. 2. Et fuit dictum in causa Tarusina, seu nullius iurispatronatus 17. Martii 1603. coram R. P. D. meo Decano, & in causa Ianuen. iurispatronatus, eadem die & anno coram bon. mem. D. Litta. † Neque in terminis iurispatronatus potest intrare statutum laicorum quod possessio continuetur in hæredem, quia licet Verall. annotauerit, tale statutum suffragari, vt in decisione 211. par. 3. tamen Rota semper recessit à dicta annotatione, tanquam nitente falso fundamento, vt signanter fuit dictum in causa Comen. iurispatronatus, 8. Iunii 1601. coram bon. mem. Illustrissimo Cardinale Seraphino olim nostri ordinis insigni Auditore.

Et propterea in casu de quo agitur, duo sunt videnda. Primum, an constet de iurepatronatus. Secundum, quis habet maiorem partem vocum, † quia ille debet obtinere cap. 3. & ibi glos. in verb. qui maioribus, vbi Ioan. Andreas, Cardin. & alii in princip. de iurepatr. Et quantum ad primum, cum neque Episcopus, neque ab eo prouisus sint in causa, sed agatur inter compræsentatos, sufficiunt leuiores probationes. Hic autem multa adsunt quæ videbantur Dominis sufficere quantum verò attinet ad secundum, de anno 1542. præsentarunt infrascripti patroni, Antonius, Petrus, Ioannes, Dominicus, Symon, Carolus, Iacobinus, Marcus Antonius, & Antonius Galeatii, mediante persona Ioannis eorum procuratoria, & Ioannes della Torre, mediante persona Simeonis, & eius procuratoris, omnes de Guidobonia, de cuius Ioannis voce hodie non est agendum, quia non est qui pro eo compareat. Vnde fit, quòd remaneant quatuor voces. Vnde cum Ioannes Guidobonus filius, & hæres Simonis, vt probant testes in summario, nume. 1. præsentauerit Ioannem Paulum Guidobonum eius filium, & cum idem Ioannes tanquam donatarius Augustini filij Ioannis Dominici, cuius descendentiam probant testes in summario numer. 4. & etiam tanquam donatarius Castallini filii Marci Antonii, cuius descendentiam probant testes in summario num. 5. & etiam idem Ioannes tanquam hæres Iacobini, præsentauerit eundem Ioannem Paulum sequitur, quod ipse Ioannes Paulus habeat quatuor vota ex persona dicti Ioannis, cum præsupposito tamen, quod constet de dictis institutione & donationibus, † quia per generalem institutionem hæredis acquiritur iurispatronatus hæreditarium, Bart. in l. quis perinde, vers. restituta, ff. ad Trebell. Bald. in l. final. numer. 59. vers. si autem hæreditatem, C. de edict. D. Adr. toll. † prout etiam acquiritur ex donatione, cap. vnic. de iurepatr. in 6. Lambert. de iurepatr. lib. 1. par. 2. art. 1. quæst. 1. num. 2. fol. 109. & art. 1. quæst. 14. fol. 149. † Nec in casu nostro requiritur consensus Episcopi, ex quo donatio fuit facta compatrono Verall. decis. 131. lib. 2. Et idem Ioannes cùm eundem Ioan. Paulum præsentauerit, tanquam procurator D. Placidę matris, & tutricis Petri pronepotis Petri, qui præsentauit de anno 1572. cuius descendentiam probant testes in summario, num. 2. si de tutela matris constabit, & de mandato procuratæ tutricis hoc votum proderit Ioan. Paulo. † Tutrix enim potest præsentare, iuxta notata per Lambert. de iurepatr. lib. 2. par. 1. quæst. 2. art. 10. in princ. Aym. cons. 76. num. 2. Rocch. in eodem tractatu, in verb. competens, in 4. quæst. Rot. decis. 6. de iurepatron. in antiq. † Et constituere procuratorem ad præsentandum, iuxta notata per Lambert. de iurepatron. lib. 2. par. 1. quæst. 4. art. 3. num. 1. 2. & 6. Habet quoque dictus Ioannes Paulus vocem Antonii iunioris descendentis ab Antonio Galeatii, † qui accumulando, præsentauit eundem Ioannem Paulum, quod licuit ei facere, cap. cum autem, vbi Abb. & Doctor. de iurepatr. Et propterea sequitur, quod attenta voce Antonii, quæ debet vtrique computari, Ioannes Paulus habeat sex ex nouem vocibus, Ioannes Baptista verò in omnem euentum non potest habere, nisi quatuor voces, & sic institui debet dictus Ioannes Paulus iustificatis prædictis, vt in dicto cap. 3. de iurepatronatus.

Cryptæ Ferratæ, seu nullius iurisdictionis Lunæ 6. Aprilis 1609.

SVMMARIVM.

1 Quando præiudicium est vicissitudinarium, vt quia vna causa propter facti possibilitatē approbet aliam, & oriantur ex eodem facto, & vna non sit prius intentata, prius cognosci debet de maiori.

2 Exceptio præiudicialis ciuilis prius cognosci debet, quam causa principalis criminalis, stāte clausula CONSTITO QVOD CAVSA CIVILIS PRAEIVDICET CRIMINALI.

DECISIO CCCCLXV.

LIcèt verum sit, quòd quando præiudicium est vicissitudinarium, vt quia vna causa propter facti possibilitatem approbet aliam, & oriatur ab eodem facto, & vna non sit prius intentata, debeat cognosci primo loco de maiori, qualis est criminalis, l. 1. C. qui accus. non poss. Salyc. in l. final. numero 1. vers. causa hæc. C. de ordin. cogn. Bart. in l. fundum. nume. 5. ff. de except. Tamen in casu de quo agitur, non est agendum de maioritate causæ, sed solùm an causa ciuilis sit præiudicialis criminali, stante rescripto signaturæ, quæ voluit, vt constito Rotæ, quod causa ciuilis esset

præiu-

præiudicialis criminali, latrunculatori inhiberetur.
2 Quod quidem præiudicium est clarissimum: † nam cum fuerit processum contra Ministros Abbatiæ, tanquam turbatores iurisdictionis Domini Arcis Papæ, replicatur, locum in quo prætenditur, turbatam fuisse iurisdictionem, non esse de territorio Arcis, sed de territorio Abbatiæ, ex qua replicatione oritur præiudicium nam obtento per Abbatem quod locus sit de territorio Abbatiæ, oritur exceptio rei iudicatæ in causa criminali, vt per Bartholum in dicta l. fundum, num. 4.

Conchen. Decimarum *della torre el monje.* Lunæ 6. Aprilis 1609.

SVMMARIVM.

1 *Sumptum sumpti non probat.*
2 *Immemorabilis ad sui probationem quæ requirat.*
3 *Sententia lata parte non citata, vel citato procuratore non legitimo, est nulla.*
4 *Sententia lata contra arrendatarium, nõ præiudicat Domino.*
5 *Testes examinati sine citatione ad vidẽdum iurare, sunt nulliter examinati.*
Obseruantia debet esse proxima, aliàs non suffragatur.

DECISIO CCCCLXVI.

IN causa restitutionis in integrum aduersus rem iudicatam, super eo quòd Capitulum Conchen. habet de iure intentionem fundatam super decimis de quibus agitur, stante legitima donatione sibi facta per Episcopum Ioannem, iuxta resolutiones factas sub die 9. Decembris 1602. coram illustrissimo D. Cardinale Pamphilio. Dubitaui, an sententia lata de anno 1516. & testes nuper examinati, releuarent. Et Rota censuit, negatiuè respondendum, tum quia sen-
1 tentia non est in forma probanti, † cum sit sumptum sumpti, auth. si quis in aliquo, & ibi Dec. numer. 36. & seqq. C. de eden. Put. dec. 159. nume. 4. lib. 1. Caput. decis. 244. num. 5. par. 2. Quod probatur, quia copia producta non est extracta ab originali, sed à quodam transumpto producto in ciuitate de Alcala, de anno 1524. Tum etiam quia sententia est manifestissime iniusta, quia cum canonizet immemorabilem ad fauorem laici, de contrario constat, ex arrendamentis factis per subhastationem ab anno 1403. vsque ad annum 1531. Nam si Capitulum erat in possessione à dicto anno
2 1403. vsque ad annum 1531. † impossibile est, quod immemorabilis potuerit probari ad fauorem laici, cùm ex ista possessione capituli excludatur, quòd testes potuerint deponere de visu per 40. annos de auditu a suis maioribus, & quòd ipsi numquam audiuerint contrarium de publica voce, & fama per verbum (fuit,) & (est.) Quæ omnia requiruntur in dicto teste, ad hoc vt probet immemorabilem, iuxta glos. in
3 cap. 1. de præscript. in 6. quam Rota seruat. † Tum & tertio, quia sententia est nulla, cùm fuerit lata non citato Capitulo, neque eius legitimo procuratore, quia licet fuerit citatus Rodericus de Anaya, tanquam re-
4 fectuarius, & arrendatarius prout vere erat, † tamen sententia non potuit Capitulo præiudicare. Innoc. in cap. quoniam frequenter, §. si super in glos. nomine, de re indic. Alexand. in l. sæpe numer. 114. ff. de re indic. Et licet fuerit citatus, etiam tanquam procurator, tamen de mandato non constat, nec potest præsumi mandatum ex obseruantia sententiæ, quia de ea non constat. † Nam testes qui fuerunt inducti in par- 5
tibus ad illam probandam, sunt nulliter examinati ex defectu citationis ad videndum iurare testes, l. si quando C. de testibus. Testes verò examinati vigore remissoriæ Rotalis de anno 1606. non releuant, quia cum à die prolatæ sententiæ vsque ad diem examinis effluxerint 90. anni, non probant obseruantiam, † cum de- 6
beat esse proxima, iuxta notata per Socin. sen. in cons. 6. num 2. lib. 1. Et fuit sæpissime resolutum. Nam testes non deponunt de obseruantia proxima post sententiam, sed longe post, nec illorum ætas patitur, vt deponere possint de dicta obseruantia proxima. Et quamuis deponant etiam de publica voce, & fama, tamen conuincuntur, quia constat de possessione Capituli, ex arrendamentis vsque ad annum 1532. Et in omnẽ euentum, sententia remanet iniusta cum canonizet immemorabilem ad fauorem laici, & tamen ex prædictis constat de contrario.

Et ita conclusum, vna tantum parte informante.

Perusina Fideicommissi. Lunæ 4. Maij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Quando nomen filiorum ponitur in conditione, non deficit conditio, si extant nepotes, & alij descendentes.*
2 *Instrumentum cum apostilla in margine non requirit subscriptionẽ notarij attestantis se apostillã scripsisse, quando est certum, à quo instrumentum cum apostilla fuerit scriptum. Contrarium vide nu. 4. 5. & 6.*
3 *Ex visione scripturæ probatur an instrumentum, & additionem scripserit idem notarius.*
5 *Notario soli non creditur, quòd contractus fuerit celebratus, vel ab eo recessum.*
6 *Notario attestanti, se fecisse instrumentum, creditur.*
7 *Arbitrio iudicis relinquitur, an scriptura facta sit eodem atramento.*
8 *Dispositum in institutione nõ censetur dispositum in substitutione, nisi exprimatur.*

DECISIO CCCCLXVII.

PRoposui dubium pro R.P.D. meo Pamphilio adhuc conualescente; an constaret de fideicommisso ad fauorem Dominorum de Zanettis, & litis consortum. Et difficultas consistebat in eo, an essent legenda verba illa in testamento (masculis vel fœminis) interlineata post alia, (& si quis suorum filiorum decederet sine filijs legitimis, & naturalibus;) quia si addenda sunt prædicta verba, (masculis, vel fœminis,) non intrat fideicommissum, cum Alexander de cuius successione agitur, filius testatoris obierit relictis nepotibus ex filia prædefuncta, & sic non fuit purificata conditio sub qua fuit dispositum, iuxta notata in l. Lucius. 2. ff. de hæred. instit. † quia quando no- 1
men filiorum ponitur in conditione, non deficit conditio

ditio si extent nepotes, & alii descendentes. Bartol. in l. liberorum, 220. num. 18. in fine, ff. de verb. signific. Bald. in l. 1. num 4. C. de condit. insert & alios allegat Socin. iun. in cons. 249. nu. 2. lib. 2. Vbi etiam de communi testatur, & in cons. 17. num. 1. colum. 2. in princ. vers. nam licèt prædicta opinio, lib. 4. Vbi etiam de magis communi.

Et Domini dixerunt, legenda esse verba illa, (masculis vel fœminis,) quia licèt sint interlineata, & non adsit probatio notarii, tamen cùm ex visione constet, esse manu eiusdemmet notarii, licet non sint incorporata, non est præsumendum, notarium ea falso apposuisse. 2 Nec nocet, quod notarius non attestetur, se scripsisse, quia istud tunc requiritur, cùm aliquid reperitur de quo ignoratur à quo factum fuerit, ad tollendam suspicionem; non autem quando constat à quo factum fuit, vt expressè & in nostris terminis dicit Castrens. in cons. 131. nume. 2. vers. si constat, quòd sunt de manu eiusdem notarii, lib. 2. quem sequitur Aym. in cons. 88. num. 2. & 4. vbi in fine dicit, hoc probari ratione naturali, & inconuincibili, quia ad alium finem non requiritur talis attestatio, nisi vt sciatur, an ipsemet notarius fecerit talem apostillam, vel alia persona. Sed vbi de hoc constat, superflua videtur attestatio. Et hæc est doctrina Imol. in cap. ex literis, numer. 5. post medium, vers. aut non potest, quam sequitur ibidem Feyn. num. 14. vers. idem si ex comparatione, de fid. instrum. Et est etiam doctrina Bald. in rubr. C. eodem tit. nume. 52. ad fin. & in l. nostram, nume. 8. C. de testam. quam etiam sequitur Alexand. in cons. 147. num. 11. lib. 2. & cons. 14. num. 28. vers. quinimò lib. 6. & cons. 104. nume. 6. in fine lib 7. & Berou. cons 91. 3 num. 4. & 12. lib. 3. † Et quod prædicta additio sit manu eiusdemmet notarii, nedum ostenditur ex visione scripturæ, vt dictum est, sed etiam comprehenditur ex quo idemmet notarius paulo post factum testamentum dedit partibus copiam authenticam cum dictis verbis appositis in corpore. Vnde nedum resultat corroboratio, quod apostilla sit manu eiusdem notarii, verum etiam, quod habuerit illam pro sua manu conscripta & pro bona, & legali.

4 Et quamuis Ruyn. cons. 68. numer. 34. & 5. libr. 4. teneat contrarium, & dicat, magis communem opinionem esse vt declarat Alexand. in l. si vnus, C. de testam cum Ioan. Andr. in addit. ad Specul. tit. de instr. edit. in §. ostenso, in additione quæ incipit, dixit Rolandinus, qui videtur tenere, apostillam etiam scriptam manu eiusdem notarii non operari, nisi sit approbata; tamen veritas est quòd Ioannes Andræas non dicit id ad quod allegatur per Ruyn. quia Ioannes Andræas non loquitur quando notarius corrigeret illud quod prius tanquam rogatus à partibus vel à testatore omisisset, prout est casus noster, sed loquitur, quando notarius fuisset rogatus de instrumento, & antequàm fuisset data copia instrumenti in margine scripsit cancellatum de voluntate partium, & sic cancellauit illud quod primò tanquam rogatus à partibus scripserat. Et in hoc puncto dicit Alexand. in dicta l. si vnus, ante numerum 9. vers. Ioan. Andræas verò loquitur, C. de testam. sententiam dicti Ioannis Andreæ esse veriorem, & quod plus est, Alexand. in casu nostro sub num. 8. sentit pro hac parte. Et ratio diuersitatis est in promptu, & colligitur ex eodemmet Ioanne Andræa, 5 † quia soli notario non creditur, an contractus intercesserit, vel ab eo sit recessum. Et propterea bene procedit dictum ipsius, quod non credatur, si dicat instru- 6 mentum cancellatum de voluntate partium. † Creditur tamen notario, an instrumentum fecerit, & propterea cum doceat de instrumento, licèt adsit apostilla, tamen cùm sit manu eiusdem, ei est standum, quia non adest diuersitatis ratio, quod ei credatur, si adest verbum (approbo) & si non adest non credatur, quia cùm sit manus eiusdem, facile fuisset, illud apponere, per supradicta.

Et licet adhuc inculcaretur dictæ apostillæ non esse habendam fidem, tum quia ex diuerso atramento conscripta, tum quia etiam ex ea resultat maximam incongruentia in testamento, tamen dicebant Domini, quòd diuersitas in atramento non apparet, & si appareret, quicquid dicendum esset, ex notatis per Aym. dicto cons. 88. num. 7. † tamen placeret illa sententia, quod 7 negocium esset relinquendum religioni iudicantis, vt per Ruin. in cons. 95. numer. 1. Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. cent. 2. cas. 187. numer. 35. & 38. in fine. Et propterea cum in casu isto non adsit talis diuersitas, imò nulla visa fuerit adesse dicendum est, non constare de tali defectu, vt apostillæ fides non sit adhibenda. Quod vero attinet ad incongruentiam, dicebant Domini, quicquid dicendum esset, si ex dictis verbis resultaret, in casu isto non resultare. Nam testator instituit quinque filios quos habebat, & si quis eorum decederet sine filiis masculis, vel fœminis vocat superstites, & præmortuorum filios; si vero omnes filij instituti decederent sine filijs legitimis & naturalibus masculis, tunc eisdem sic descendentibus substituit cippum domus ipsius testatoris; & casu quo in casu isto extarent filiæ fœminæ descendentes ex dictis suis filiis, tunc & eo casu mandauit eas dotari secundùm qualitatem domus. Nam & si in dicta secunda substitutione mandauerit filias dotari, & vocauerit cippum domus; tamen iste casus est diuersus à primo, & potest habere etiam rationem diuersitatis, quia substitutio est facta in euentum, quòd omnes filii instituti decederent sine filiis masculis. Et isto casu, voluit fœminas dotari secundùm qualitatem familiæ, & vocauit cippum. At in primo casu non ita mandauit fœminas dotari, sed eas vocauit, & meritò quia in secundo casu agebatur de tota & vniuersa hæreditate, in primo autem casu de parte tantum illius qui decederet sine filiis masculis. Quæ pars, secundum iudicium testatoris poterat esse talis, quæ non excederet quantitatem congruæ dotis filiæ fœminæ, maximè si plures adessent. † Hinc in primo casu nullam fecit mentionem 8 de donatione filiarum, prout fecit in secunda. Vnde resultat euidens coniectura, quod ita testator voluerit disponere, cùm si voluisset, in primo casu fœminas excludere, eas mandasset dotari prout mandauit in secundo, iuxta notata in l. qui filiabus, vbi Bart. & alij, de leg. 1. Et potest etiam considerari ratio differentiæ, quia si omnes hæredes instituti decedebant sine filijs masculis totum patrimonium exibat extra familiam; quod secus erat si non omnes sed aliqui quia relinquêtes posteritatem masculinam, poterant patrimonium augere, prout hodie augent Domini de Banzettis agêtes, inter quos adsunt publici legum professores, & alii viri conspicui.

Bergomen. Fructuum. Lunæ 11. Maij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Symonia est studiosa voluntas, seu cupiditas, seu vitium emendi vel vendendi aliquod spirituale, vel spirituali annexum.*

2 *Qui tenetur soluere partem fructuū beneficij tertio,*

potest

potest se ad hoc obligare, absque vitio symoniæ.
3 *Attestatio Episcopi de beneficio tanquam vnito nō probat vnionem, nisi alia concurrant.*

DECISIO CDLXVIII.

1 Domini d'xerunt, non constare de symonia, quæ cum sit studiosa voluntas seu cupiditas, siue vitium emendi, vel vendendi aliquod spirituale, vel spirituali annexum, glos. & Doct. in rubr. de symon. Clar. io §. symonia, in princip. hic talis cupiditas seu vitium non interuenit; nam licèt Horatius se obligauerit soluere Monialibus libras 370. annuas, hæc obligatio non fuit de facto exorta à monialibus, sed ex eo quod cum parochialis esset vnita Monasterio, Episcopus de anno 1565. vigore Concilij Tridentini, sess. 7. cap. 7. de reform. deputauit Vicarium perpetuum, & ei assignauit bona parochialis, cum onere soluendi Monialibus dictas libras 370. & residuum fructuum reliquit Vicario pro congrua. † Et propterea sequitur, quod Moniales, exigendo ab Horatio successore in dicta vicaria obligationem de soluendo dictas libras 370. & Horatius ipse se obligando de soluendo, nullam contraxerint symoniam, iuxta decisionem Verall. 132. par. 1. & 259. nu. 2. & 3. par. 3.

3 Neque releuat, quod vnio non probatur aliunde, quam per assertionem Episcopi quæ non probat, iuxta consil. Alexand. 70. num. 10. in fine lib. 3. quia in casu de quo agitur, ne dum concurrit assertio Episcopi, verum etiam prouisio antecessoris Horatii, vt de Vicaria perpetua, & prouisio etiam ipsiusmet Horatij. Quæ satis visa fuerunt Dominis sufficere, cum nō agatur principaliter de vnione, sed ad effectum excludendi, quod prouisio de soluendo sit symoniaca.

Barchinonen. Prioratus. Lunæ 11. Maij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Legitimè præsentatus debet institui.*
2 *Conc. Trid. sess. 25. cap. 9. de reform. habet locum tā in petitorio, quam in possessorio.*
3 *Confirmatio Conc. Trid. fuit facta de anno 1564.*
4 *In iurepatronatus quod potest reuideri ex Cōc. Trid. interim dum reuidetur, existens in quasi possessione præsentandi est manutenendus, licèt ius sit si iuspatronatus ex priuilegio vacat in mense reseruato nu. 5.*
6 *Transactio obseruata cum casus euenit, spatio 30. annorum, præsumitur confirmata.*
7 *In diuiduis sententia potest valere respectu vnius, & non respectu alterius.*

DECISIO CCCCLXIX.

1 Fuit per Dominos resolutum sententiam Rotalem esse confirmandam, † quia cum concurrat vacatio beneficij, præsentatio in tempore quatuor mensium facta à patrono existente in quasi possessione præsentandi, & habilitas præsentati; vtique præsentatus debet institui, cap. consultationibus, cum ibi not. de iurepatr. cum vulgar.

2 Neque obstat, quod iuspatronatus debeat esse ex fundatione, & donatione, vt habetur in Conc. sess. 25. cap. 9. de reform. Cuius dispositio habet locum tam in possessorio, quam in petitorio, vt censuit Coogregatio, & sæpè dixit Rota. Prioratus autem de quo agitur, est ex priuilegio propter augmentum dotis. Nam respondebatur, quod quando beneficium est de iurepatronatus, ex augmento dotis, prout est illud, concessum per Clem. VII. de anno 1533. licet possit per Ordinarium reuideri, stante dispositione Concilij dicto cap. 9. colū 3. vers. similiter, cum non fuerit concessum per 40. annos ante confirmationem Concilij, 3 † quæ fuit de anno 1564. vt declarauit Congregatio Illustrissimorum Interpretum in causa DD. de Ottonibus. † Nihilominus, dum cognoscitur an iuspatro- 4 natus sit reuocatum, & vtile sit Ecclesiæ, patronus qui est in quasi possessione præsentandi, debet manutenēri, vt resoluit Congregatio concilij in dicta causa Dominorum de Ottonibus, & fuit dictum in causa Lucana Canonicatus 18. Maii 1590. coram Bubalo. † Li- 5 cèt secus, si quando beneficium de iurepatronatus ex priuilegio vacat in mense reseruato quia tunc quasi possessio non suffragatur, propter clausulas regulæ 8. Veral. decis. 29. & 326. lib. 1. in manus. Et fuit latè dictū in causa Valentina Parochialis de Carlet. coram R. P. D. meo Lancellotto.

Neque etiam facit, quòd Prioratus sit regularis, & propterea non poterat clericus sæcularis præsentari, & cum constet de anteriori statu, non interuenerit tempus sufficiens ad mutationem status regularis. Nā fuit responsum, quòd cum in priuilegio Clementis detur facultas præsentandi personam idoneam, † & in 6 transactione effectum sortita spatio 30. annorum, quæ propterea præsumitur confirmata, detur facultas præsentandi clericum secularem, prout fuit semper præsentatus, satis apparet, quod sufficiat præsentare secularem, maximecùm nec verba priuilegij Clementis repugnent, cum detur facultas præsentandi personam idoneam, & prouisus ab Ordinario suo se ligone percutiat, cum & ipse sit clericus secularis, & non regularis. Et ista obseruantia licet videatur remota à transactione, cum inceperit de anno 1569. tamen non refert, ex quo per prius semper Prioratus fuerat commēdatus. Et propterea sufficit, quod veniente occasione præsentandi, fuerit præsentatus clericus secularis, & quod fuit continuatum ita fieri per spatium 30. annorum, & vltra.

Neque releuat, quod præsentatio non fuit facta coram habente instituere, nempe coram Priore, quia ista facultas fuit data in transactione, in priuilegio autem fuit concessum, quòd præsentationes fierent corā Ordinario, & propterea cum transactio non fuerit in ea parte obseruata, dicendum est in ea non fuisse confirmatam, cum ad hunc effectum requiratur lapsus temporis, & obseruantia, vt dictum est.

Quæ dicebantur contra validitatem sententiæ, non placuerunt Dominis, quia licet inclinarent, sententiam posse saluari, etiam respectu patronæ; † tamen dato 7 quod non valeret respectu ipsius, potest tamen valere respectu præsentati, cum materia sit diuidua, l. de vnaquaque, ff. de re iud. latè Gabr. conf. 56. nu. 16. vol. 1. Ruyn. cons. 75. n. 13. lib. 5. prout materia de qua agitur est diuidua, iuxta notata per Lanc. de attent. 2. par. c. 12. ampliat. 11. nu. 12. & per Rot. decis. 1. de iurep. in nou. Lamb. de iurepatr. lib. 2. par. 2. quæst. 8. art. 3. per totum. Et in specie in istis terminis fuit dictum coram me in causa Lucana iurispatronatus, 21. Maii 1603.

Mantuana, Dationis in solutum. Ven. 15. Maij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Venditio dicitur facta ad mensuram, in qua adsunt verba, iuxta mensuram faciendam.*
2 *Procurator constitutus ad dandum bona in solutum, potest bona facere mensurari, & mensurationem approbare & si recipiens in solutum nolit bona retinere, sed vendere, protestari quod illud plus quod venduntur ponatur ad creditum sui principalis, nu. 5.*
3 *Procuratori cui committuntur consequentia censentur commissa antecedentia.*
4 *Ex obseruantia 30. annorum, præsumuntur omnia solemniter gesta.*
6 *Probatio ex positionibus habitis pro confessatis, non seruata forma c. 2. de confess. in 6. non releuat.*
7 *Dispositio rigorosa debet ad vnguem seruari.*

D E C I S I O CCCCLXX.

DOmini resoluerunt, constare de bono iure Horstij, & litis consortum. Nam cum eis bona fuerint euicta, sub prætextu quod Cardinalis ipsorum author plus debito egerit, hoc non subsistit, quia cum factis cõputis Cardinalis remaneret creditor Ioannis Marci, in scuta 500. auri in auro, vltra hanc summam ipse non exegit. Cum enim habuerit in vna manu ex primis bonis assignatis ducatos 290. & sol. 18. & ex secundis ducatos 274. sol. 48. hæc summa insimul conflata constituit dictam summam scutorum 500. auri in auro.

1 Neque facit, quod primum prædium erat bubulcarũ 32. & fuit assignatum ad rationem ducatorum 10. pro bubulca, & secundum fuit venditum pro ducatis 311. & sic Cardinalis indebitum exegit, quia istæ summæ excedunt quantitatem scutorum 500. auri in auro.

Nam ad primum fuit responsum, quod venditio primi prædii fuit facta ad mensuram, non ad corpus, quod deprehenditur, ex verbis illis, (aut quantacumque sit iuxta mensuram faciendam,) Surd. dec. 64. per totum, quæ mensuratio fuit facta, & repertum quod prædium erat tantum bubulcarum 29. tab. 2. vt constat ex enunciatiua in instrumento quietantiæ factæ per Cardinalem emptoribus dictarum bubulcarũ, Quam mẽsurationem approbauit procurator Ioannis Marci, quia cum esset constitutus ad dandum bona in solutũ Cardinali pro residuo, tot solũ bona assignauit, vt computatis dictis ducatis 290. sol. 18. Cardinalis haberet tantum scuta 500. auri in auro. Vnde per necesse approbauit mensurationem iam factam, iuxta notata in l. rem mobilem, ff. de proc. † Et hoc potuit facere dictus procurator, licèt esset constitutus ad dandum bona in solutum pro residuo, cum nõ posset soluere residuum, nisi priùs illud liquidaret. † Cui enim committuntur consequentia videntur commissa antecedentia, l. ad legatum, vbi not. Bart. ff. de procur. Butr. cons. 44. nu. 2. vers. agit enim. † Vltra quòd cum hęc omnia fuerint effectuata spatio 30. annorum, præsumuntur solẽniter gesta. Felin. in cap. Albericus, nu. 4. post princ. & ante finem, vers. si autem in instrumentum de testibus.

Ad secundum verò fuit responsum, quòd mediante constitutione procuratoris ad dandum bona in solutum Cardinali pro residuo, fuit effectuatum hoc mandatum, cum prædium fuerit simpliciter ei datum in solutum, sed quia Cardinalis fuerat protestatus, quòd illud nolebat retinere pro Ecclesia, sed vendere, ideo procurator faciendo conditionem Domini meliorem, conuenit, quod si vltra summam, ob quam fuerat datum in solutum, venderetur quod euenire poterat ex affectione ementis, illud plus solueretur creditoribus Ioannis Marci. † Et propterea hoc sibi facere licuit, l. si quis mihi bona, §. penult. vers. aliter atque, ff. de acquir. hæred. Aym. cons. 278. numer. 17. vers. 6. respondetur. 5

Neque est verum, quod illud prædium sit valoris scutorum 700. quia cum hoc deducatur ex positionibus habitis pro confessatis, † ista probatio non releuat, cum non fuerit seruata forma c. 2. de confess. in 6. quam examinat ibidem Franc. nu. 19. Rot. Ianuen. decis. 161. nu. 10. † Quæ dispositio tanquam rigorosa ad vnguem debet seruari, Rot. decis. 3. de confess. in antiq. 6 7

Baren. Iurisdictionis. Lunæ 18. Maij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Episcopus habet intentionem fundatam cognoscendi causas criminales, & matrimoniales & interim donec super hoc cognoscitur, est manutenendus.*
2 *Conc. Trid. sess. 24. cap. 20. ad hæc, non tollit immemorabilem.*

D E C I S I O CCCCLXXI.

VIsum fuit Dominis, Reuerendissimo Archiepiscopo Baren. dandum esse mandatum de manutenendo aduersùs Archipresbiterum Aquauiuæ, quoad cognitionem causarum criminalium matrimonialium, quia ipse habet de iure intentionem fundatam, vt in cap. cum personæ, de priuil. in 6. & adest dispositio Concilii Tridentini sess. 24. cap. 20. §. ad hæc, de reform. vbi quod causæ criminales, & matrimoniales iudicio Episcopi, non Decani, Archipresbiteri, aut aliorum inferiorum relinquantur. † Cuius dispositio licèt non tollat immemorabilem, tamen donec probetur, episcopus debet causas cognoscere, vt censuit Congregatio Illustrissimorum interpretum, & dixit Rota in causa Marsicana iurisdictionis, 18. Maii 1607. coram R. P. D. meo Manzanedo. Et propterea cessat quod dicit Archipresbiter, scilicèt se habere sententiam Episcopi Vigilien. in qua dantur ei certæ facultates, & in ea subditur, (& alia iurisdictionalia exercere, &c.) quæ iam Rota resoluit, quod illa verba non intelliguntur respectu causarum criminalium, & matrimonialium, & propterea dum pendet examen testium super obseruantia dictorum verborum sententiæ, interim Reuerendissimus Dominus Archiepiscopus debet manuteneri, iuxta mentem Concilij, quam ita declarauit Congregatio, & censuit Rota, vt dictum est. 1 2

Bono-

Bononien. Capellæ. Lunæ 25. Maii 1609.

SVMMARIVM.

1 *Confraternitas laicorum constituit collegium personale, non naturale, necessarium, & reale, cum de per se consideretur, & nullam habeat coniunctionem cum aliqua Ecclesia, nu. 2.*

3 *Monialibus interdicitur conuersatio cum alijs personis.*

4 *Templum Vestæ, & Virginum apud Ethnicos non fuit consecratum.*

5 *Senatus aut Curia non poterat nisi in augurato loco haberi.*

6 *Possessio sine titulo præsumitur esse iure familiaritatis, & nullius est considerationis.*

7 *Confraternitas libere potest de vno loco transire in alium.*

8 *Prælato Ecclesiæ licet expellere ab ea Confraternitatem, quæ conuenit in Ecclesiam, & in ea tantum habet possessionē conueniendi iure familiaritatis.*

DECISIO CCCCLXXII.

DOmini censuerunt, Assumptis Confraternitatis laicorum in Ecclesia Monialium Sanctorum Vitalis, & Agricolæ, non competere aliquod ius in Capella de qua agitur, 1 † quia huiusmodi confraternitates constituunt Collegium personale, non naturale, necessarium, & reale, 2 † cum nullam habeant coniunctionem cum Ecclesia, sed de per se considerentur. Innoc. in cap. dilecta, num. 5. de excess. Prælat. Petr. de Vbal. de canonica Episcopali, nume. 9. & 22. Et propterea non sequitur ex eo quod ista societas est sita in dicta Ecclesia, cum non constet de aliqua concessione; quod habeat ius in dicta Capella, quia vt dictum est, istæ societate nullam habent communionem cum Ecclesia, sed de per se, vti separatæ considerantur. Quæ eo magis procedere debent in Ecclesia Monialium, 3 † quia eis interdicitur conuersatio cum aliis personis, vt notatur in cap. prouenit, 18. quæst. 2. 4 † Sic etiam legimus templum Vestæ, & Virginum apud Ethnicos non fuisse consecratum, ne illuc Senatus accederet. 5 † Non enim poterat alibi quam in augurato loco Curia, aut Senatus haberi, vt notat Seruius in 7. Æneid. ibi. (Horrendum syluis, ac religione parentum.)

Neque releuant testes in contrarium adducti, quia, & si deponant, quod Capella inseruiebatur per Capellanum deputatum ab Assumptis confraternitatis, non inde fit, quod eis competat ius in Capella, cum non doceant de titulo. Et propterea cum Moniales habeant de iure fundatam intentionem, nedum in Ecclesiis, sed etiam in ista Capella, iuxta resolutiones factas, & non constet de titulo Assumptorum, 6 † eorum possessio præsumitur iure familiaritatis, & propterea nullius considerationis Socin. sen. In cons. 60. num. 7. lib. 1. Alexand. cons. 6. nume. 14. & 15. lib. 3. vbi Apostil. in verb. familiaritatis iuris. allegat concordantes. Aym. cons. 61. num. 2. latè Surd. cons. 6. numer. 10. lib. 1. 7 † Hinc fit, quòd confratres possunt à loco liberè discedere, vt per Petr. de Vbald. locis superius allegatis. 8 † Et propterea licitum etiam debet esse monialibus habentibus de iure intentionem fundatam eos expellere iuxta notat. in l. final. C. communi diuid. & per Olorad. cons. 241. nu. 1.

Viterbien. de Franguellis Merc. 27. Maij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Vnicus testis deponens de facto proprio plus quàm semiplenè probat, concurrentibus verò adminiculis probat concludenter, nu. seqq.*

2 *Inhabentibus symbolum facilis est transitus.*

3 *Ex præsumptionibus coniecturis oriri potest probatio concludens.*

4 *Liber primatus regulariter non probat, facit tamen adminiculum.*

DECISIO CCCCLXXIII.

DOmini resoluerunt, constare Drogheriam fuisse transfusam, in aromatariam, hancque fuisse consignatam Laurentio Franguello. 1 † Primum enim probatur ex depositione testis, qui deponit de facto proprio, cum fuerit vnus ex illis, qui omnia bona drogheriæ transportauit in aromatariam. Et propterea plusquàm semiplenè probat, iuxta cons. Aym. 178. numer. 7. pluries in Rota canonizatum, & signanter in causa Vrbeuetana bonorum 4. Iunii 1576. coram bo. mem. Illustrissimo D. Cardinali Seraphino. Et propterea cum eius dictum adminiculetur ex dicto secundi testis qui deponit, statim clausa drogheria, fuisse apertam aromatariam, & credere, bona drogheriæ fuisse translata in aromatariam, 2 † quod verisimile est, cùm sit facilis transitus in habētibus symbolum. Aym. cons. 549. numer. 14. & melius ex dicto primi testis pro parte Laurentii examinati, qui deponit, quòd massaritiæ, quæ hodie existunt in aromataria sunt illæmet, quæ erant in drogheria. Vnde fit, quod dictum istius testis de facto proprio adminiculatum probet concludenter. Cæs. de Grass. decis. 3. numer. 6. de prob. Et fuit in specie dictum coram me in alia Viterbien. fideiussionis 29. Ianuarii 1601. Secundum autem de consignatione drogheriæ in societatem Laurētio, satis probatur ex alibrato, ex descriptione facta in libris per Dominicum, & ex testibus deponentibus de administratione Laurentii. Ex istis enim eliciuntur tales coniecturæ, & præsumptiones, 3 † ex quibus potest oriri probatio concludens, quæ releuat, iuxta cons. Aym. 73. num. 19. & 178. nu. 10. Et fuit dictum in causa Oscen. Archidiaconatus, 10. Iunij 1602. coram R. P. D. meo Lancellotto. In Alibrato enim constat, quòd Maximus & Hieronymus electi consignarunt bona aromatariæ Laurentio. Et quamuis non adsit subscriptio ipsius Laurentii, adest subscriptio dictorum Maximi, & Hieronymi bene recognita per testes. Concurrit insuper descriptio facta per Dominicum in suis libris, 4 † quæ etsi regulariter non probet, tamen cum esset vir bonæ conditionis, & famæ, facit magnum adminiculum. Bald. in cons. 275. nu. 1. lib. 3. Gabr. de probat. concl. 1. nu. 67. Concurrit & 3. quòd Laurentius administrauit istam aromatariam, ita, & taliter, vt videretur dominus, vt colligitur ex depositionibus testium, & quòd etiam post obitum Dominici, alienauit bona istius aromatariæ. Ex quibus omnibus simul iunctis fuit conclusum, nedum constare drogheriam fuisse versam in aromatariam, verùm etiam fuisse in societate consignatam Laurentio,

Sabi-

Sabinen. Villetarum. Lunæ 1. Iunij 1609.

E P I T O M E.

Deciditur hic in facti contingentia, in cuius territorio sita sint bona cõtrouersa, & qualia confinia sint antecedenda.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia inseruit pro titulo.*

D E C I S I O CDLXXIV.

ITerum dubitaui, intra quos fines continerentur Villetæ, quia cum vtraque Communitas Montorii, & Viuarii, de eis habeat concessionem ab Abbatia Farfen. videndum est primò, intra quos confines contineantur & postmodùm ad quam harum Communitatum spectant. Et tota difficultas consistit in eo, vbi adsint pertinentiæ Porticæ, quæ nedum dantur pro confinibus in sententia lata de anno 1520. ad fauorem Communitatis Montorii, etiam pro interesse Abbatiæ, contra Dominum Viuarii. † Quæ quidem sententia inseruit pro titulo, iuxta notata per Felyn. in con. 2. nu. 25. Verùm etiam & in concessione facta ab eadem Abbatia eidem Communitati de anno 1578. & in concessione postmodum facta Cõmunitati Viuarii.

Et pro resolutione, primò firmandum est, vbi adsint fossatum Stephani, & petra ficta naturalis, quæ licèt in concessionibus non nominetur, nihilominùs ab vtraque parte fuerunt allegata pro confinibus, ex quo in donationibus antiquis factis Abbatiæ bonorum de quibus agitur, dictum fossatum, & petra ficta fuerunt data pro confinibus, & ideo multùm faciunt ad informandum animum, vt videri possit, quæ bona fuerint concessa. Et Domini iuxta aliam resolutionem dixerunt, fossatum Stephani esse illud designatum ab hominibus Montorii, vt in planta, nume. 16. quod homines Viuarii, vocant (Condemese,) & non designatũ ab eisdem hominibus Viuarii in planta, sub litera I. quod homines Montorii vocant de (Morconi.) Et pariter petram fictam naturalem esse designatam ab hominibus Montorii, in planta, nume. 14. & non designatam ab hominibus Viuarii in planta sub litera G. Nam expresse in donatione facta Abbatiæ de anno 1023. datur pro confine ab vno latere fossatum, quod dicitur Stephani, ascendens in volubrium, & deinde petram fictam, & per ipsum supra fossatum descendens in riuum sancti Martini. Quæ descriptio non potest verificari in designatione facta ab hominibus Viuarii, cùm, stante dicta designatione, fossatum descendat ad petram fictam, & propterea benè verificatur in designatione facta ab hominibus Montorii, quia fossatum ascendit ad petram fictam. Et prædicta corroborantur, quia in donatione facta de anno 1026. datur pro confine à capite Volubrium, & petra ficta naturalis, & serræ, idest cacumina Montium, quæ distant inter Viuarium, & Malam mortem, & dictæ serræ dantur etiam pro cõfine in alia donatione facta de anno 1021. & etiam in dicta sententia lata de anno 1520. Et propterea petra ficta non potest esse designata, ab hominibus Viuarii, quia non conuenit, quod ibi adsint serræ Viuarii, & quia dicta petra ficta esse à pede, & non à capite, prout datur pro confinis, quia hæret riuo sancti Martini, qui in omnibus donationibus, & in sententia de anno 1520. datur pro confine à pede.

His positis, non potest etiam dubitari, quin pertinentiæ Porticæ Castri dirupti sint illæ designatæ in Planta sub num. 17. annotatæ cum signo asterisco, cohærentes fossato Stephani designato ab hominibus Montorii. Nam cùm sint incorporatæ territorio Vallis frigidæ, vt deponunt testes, dominus Vallis frigidæ nihil prætendit vltra illud fossatum. Et cùm testes deponant, quòd dictæ pertinentiæ Porticæ nõ excedunt duo fossata, cessat omnis difficultas, quòd vltra illud fossatum extendantur dictæ pertinentiæ. Et quamuis dicatur, quòd dictæ pertinentiæ cohærent castro diruto Sinibaldi subtus fossatum sancti Martini, hoc nullibi probatur, & deinde testes deponunt contrarium: tum quia deponunt, dictas pertinentias non excedere duo fossata, tum etiam quia deponunt, quòd sunt incorporatæ territorio Vallis frigidæ, & istud territorium prope castrum dirutum Sinibaldi subtus fossatum sancti Martini, est territorium Canis mortui. Quæ etiam corroborantur, quia in concessione facta hominibus Montorii ab vno latere dantur dictæ pertinentiæ Porticæ, à pede verò riuus sancti Martini, & castrum dirutum Sinibaldi. Vnde si dictæ pertinentiæ extẽderentur ad castrum dirutum Sinibaldi, essent pro confine à pede prout castrum, & non ab vno latere. Et quamuis in concessione facta hominibus Viuarii, dicatur ab vno latere Castrum dirutum Sinibaldi, & pertinentiæ Porticæ, tamen ista enunciatiua detegitur erronea, ex dictis testium, & aliis suprà ponderatis.

Non obstant enunciatiuæ datæ ad ostendendum, quòd Portica, & Vallis frigida sint diuersa, cùm in quodam instrumento vtrumque confine enuncietur, quia hoc potuit esse ante dirutionem dicti Castri, sed non propterea eliditur, quòd territorium hodiè sit vnicum.

Oueten. Beneficiorum. Ven. 12. Iunii 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Semel possessor non semper præsumitur possessor, quando hoc allegatur a tertio, secus tamen est respectu proprietatis, quia qui semel obtinuit beneficium, præsumitur retinuisse vsque ad obitum. Et hoc potest allegari a tertio, nu. 2.*

2 *Beneficia non possunt haberi pro derelictis nuda voluntate.*

3 *Resignatarius tenetur iustificare titulum resignãtis, si non fuit resignans triennalis possessor vna cum tit. & nu. 5.*

4 *Titulus ad beneficium decennio præsumitur, triẽniũ verò requiritur ad illum tuendum.*

5 *Possessor sine titulo, sed decennalis, ad hoc vt iuuetur triennali, debet post decennium possedisse pacifice per triennium.*

6 *Citatio exequta impedit cursum regulæ de triennali.*

7 *Notarij de stylo Hispaniarũ, exequũtur citationes, & illorum relationi creditur absque testibus, n. 8.*

9 *Obitus in mense reseruato probatur per testes de publica voce & fama.*

D E C I S I O CDLXXV.

DIxerunt Domini, gratiam, Iacobi esse iustificatam. Quòd enim beneficia de quibus agitur vacauerint per obitum Andreæ Prata, satis probatur ex

Aa testibus

testibus, qui dantur in summario num. .. quia cùm deponant, Andræam legitime obtinuisse hæc beneficia, ille qui dicit ea renuntiasse, vel alias perdidisse, tenetur concludenter hoc probare. 1 † Nam licèt respectu possessionis, semel possessor non semper præsumatur possessor, quando hoc allegatur à tertio, quia solo animo perditur possessio, vt latè per Alciat. de præsumpt reg. 2. præsump. 21. nu. 2. & 3. secùs tamen est, 2 respectu proprietatis, † quia tertius potest allegare, quòd qui semel obtinuit beneficia, præsumitur retinuisse vsque ad obitum, quia ex nuda voluntate non possint pro derelictis haberi, Abb. in cap. cùm ad sedem, nu. 16. vers. idem volunt. Butr. nu. 15. vers. ex his includit, de restit. spol. Et ita eleganter fuit consideratum in causa Eluen. Canonicatus 5. Martii 1603. corã R. P. D. meo Lancellotto. Et propterea in casu isto, pro iustificatione gratiæ, sufficit, quòd Iacobus probet, dictum Andræam obtinuisse dicta beneficia, ad effectum quod præsumatur obtinuisse vsque ad obitum, cùm agatur de proprietate, & non de possessione.

Neque obstat, quod per obitum dicti Prateæ fuerit prouisus D. Ioannes Vigil. cuius resignatarius est Toribius Vigil. eius Frater qui hodie est in causa, quia admisso sine veri præiudicio, quòd hoc esset verum, 3 † adhuc resignatarius teneretur iustificare titulum resignantis Put. dec. 342. & 343. lib. 1. Et licet secùs sit quando resignans fuit possessor triennalis; Cassad. dec. 2 de caus. possess. & prop. & 3. & 4. eodem titulo. Lap. alleg 89. Tamen hæc conclusio intelligitur, quando resignans fuit possessor triennalis vnà cum titulo. Si autem de titulo resignantis non constat, prout in 4 casu isto, † requiruntur decem anni ad præsumendum titulum, triennium verò ad illum tuendum. Sarnens. in reg. de triennal, quæst. 24. nu. 7. vers. nam si aliquis, & quæst. 26. nu 7 Et fuit resolutum in causa Boianen. pentionis 15. Ianuarij 1603. coram R. P. D. meo Decano. 5 † Hic autẽ dato, quod D. Ioannes fuisset possessor triennalis, tamen cùm de titulo non constet, adhuc post decennium requiritur triennium pacificum, vt dictum est, ad hoc vt releuetur resignatarius ab onere iustificandi titulum sui antecessoris, quòd non in-6 teruenit, † cum contra ipsum fuerit exequuta citatio, die 2. Nouembris 1603. quæ sufficit ad impediendum cursum regulæ de triennali, vt per Achill. decis. 2. & 5. super dicta regula. Et huiusmodi exequutio satis probatur ex relatione notarii, quæ licet sit absque 7 testibus, tamen cùm ipsi de stylo Hispaniarum exe-8 quantur citationes, † satis probat absque testibus. Gonz. Suar. in practic Ecclesiast. to. 2. c. 2. decitat Et fuit resolutum in causa Toletana primitiarum, 20 Martii 1579. coram Bubalo, & in causa Toletana decimarum 5. Maii 1589. coram R. P. D meo Decano. Et cessat omnis difficultas, quia cùm non constet de resignatione ad fauorẽ Toribii, etiam quod D. Ioannes posset iuuari regula de triennali, ex ea non iuuatur Toribius, cùm non sit eius successor. Sarn. in dicta regula de trienn. quæst. 13. nu. 6 Et fuit dictum in causa Legionen. præstimoniorum, 20. Iunii 1594. coram Illustrissimo D. Cardinale Pamphilio.

Obitus verò in mense Nouembris reseruato non controuertitur per partem. Et quicquid dicendum esset, si Dominus Ioannes hodie esset in possessione, qui propter decennium haberet præsumptionem tituli, cùm sit in possessione Toribius, qui non docet 9 de aliquo titulo, † sufficit Iacobo, docere de obitu in dicto mense, per testes, de publica voce & fama, Vt sæpe fuit decisum, & præsertim in causa Ægitanien. Scholastriæ 14. Aprilis 1603 coram R. P. D. meo Lu-10 douisio. Et ratio † quia quando existens in possessione non habet titulum, non est legitimus contradictor ad impediendum exequutionem literarum Apostolicarum, vt per Bart. in l. fin. num. 31. ante med. versic. si verò allegat possessionem post mortem defuncti, C. de edict. Diu. Adr. toll. Vnde sequitur, quod agitur de re modici præiudicii, † quæ satis probatur per testes 11 de publica voce, & fama, Bart. in cap. veniens, 1. sub num. 6. vers. si aliter factum esset, vbi etiam Abb. num. 8. de testibus, Bart. in l de minore, §. tormenta, num. 3. vers. si verò. ff. de quæst. Valor autem beneficiorum de quibus agitur, quòd non excedat ducatos 200. satis probatur ex testibus de publica voce, & fama. Vestal. dec. 277. lib. 1. Valor verò obtentorum etiam bene probatur, prout Clericatus, quòd sit ex dioecesi.

Barchinonen. Fructuum. Ven. 22. Iunij 1609.

S V M M A R I V M.

1. *Fructus beneficii depositati spectãt ad successorem in beneficio de iure communi, cessante consuetudine. Et hic vide quinque casus, & nu. 4.*
2. *Bulla Iulii tertii quæ est 9. in ordine in quibus fructibus habeat locum.*
3. *Fructus consignati beneficiato, vel alteri nomine beneficiati dicuntur separati à solo.*

D E C I S I O CDLXXVI.

VAcante Archidiaconatu, fructus fuerunt depositi, iuxta terminos cap. cùm vos de Offic. Ordin. Et propterea cùm Cordelles fuerit postmodum de dicto Archidiaconatu prouisus, † ad ipsum dicti 1 fructus spectabant, dictu cap. cùm vos, vbi glos. verb. futuris. Sed cùm Archidiaconus Cordelles ante obitum non rehabuerit depositum; difficultas stat in eo an spectent ad successorem in Archidiaconatu, vel ad hæredem ipsius Archidiaconi Cordelles. Et pro resolutione considerabatur, quod isti fructus erant separati à solo, & propterea in istis terminis solent distingui quinque casus, vt per Calder. in cons. 2. de pecul. cleric. quod scilicèt; aut beneficiatus moritur fructibus separatis, sed in area, vel in campo iacentibus: aut secundo fructibus reconditis à colono, sed nondum beneficiato traditis, aut tertio beneficiato assignatis, sed nondum consumptis; aut quarto quando certi fructus, vel pretium debentur post separationem, per vnum, duos, vel tres menses, & interim beneficiatus moritur; aut quinto, si beneficiatus moritur post dictum terminum, nondum dicta specie vel pecunia soluta. Et excepto tertio casu, in quo agitur de fructibus perceptis nondum consumptis, † in aliis casibus, 2 qua agitur de fructibus inexactis, loquitur Bulla Iulij III. quæ est 9. in ordine. Et in omnibus istis casibus, inspecto iure communi cessante consuetudine, fructus spectant ad successores, vt per Calder. dicto loco qui doctè, & magistraliter loquitur.

His positis dicebatur, nos versari in tertio casu, nempe in fructibus assignatis beneficiato, nondum tamen consumptis. † Nam ad effectum, quòd fructus dican-3 tur à solo separati, & consignati, sufficit, quòd sint consignati beneficiato, vel alteri suo nomine, Calder. in terminis vbi suprà. num. 1. ante finem, vers. & intelligitur horreo suo, vel alieno, suo nomine. Hic autem isti fructus erant consignati depositario nomine futuri Archidiaconi, & propterea dubitari non potest, quin essent fructus à solo separati, & cõsignati beneficiato, † qui etsi, vt dictum est, inspecto iure communi 4

spectent

spectent ad successorem, vt in specie dicit Calder. vbi supra, numer. 2. vers. 3. casus, tamen ibidem, in vers. puto concludendum, dicit, attendendam esse consuetudinem, prout etiam fuit dictum in hac causa prius coram R. P. D. meo Iusto, & postmodum coram me. In Regnis autem Hispaniarum adest consuetudo, quòd isti fructus spectent ad heredes, non ad successores in beneficijs, vt fuit firmatum in dictis decisionibus. Et consuetudo corroboratur etiam ex probationibus noviter factis per heredem Archidiaconi Cordelles. Vnde dubitari non potest, quin attenta consuetudine isti fructus spectent ad hæredem Archidiaconi Cordeles.

Non obstant testes examinati pro moderno Archidiacono, & sententiæ per eum productæ, quia loquuntur de fructibus inexatis in quo articulo, an scilicet de consuetudine spectent ad successorem in beneficio, vel ad hæredem, licèt probationes videantur contrariæ, tamen nos sumus extra istam difficultatem, quia non agitur de fructibus inexactis, sed agitur de fructibus à solo separatis, & nomine beneficiati exactis, qui de consuetudine spectant ad hæredem beneficiati, vt fuit firmatum in aliis decisionibus.

Terdonen. Iurispatronatus. Lunæ 15. Iunij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Vnicus tantùm patronus potest habere voces ad præsentandum.*
2 *In probando iurepatronatus, sufficiunt leuiores probationes, quādo Episcopus, vel ab eo prouisus non est in causa, & non agitur illius canonizatione.*

D E C I S I O CCCCLXXVI.

Domini resoluerunt, vocem Ioannis esse computandam tamquam pro quatuor vocibus, quia nedum habet suam vocem, verùm etiam est donatarius Augustini, & Castellini, & hæres Iacobi, vt constat ex donationibus, & testamento in actis productis, ex quibus exquiritur iurispatronatus absq; alia approbatione Episcopi, cùm Ioannes esset compatronus, vt dicitur in alia decisione. Quòd autem Ioannes præsentauerit tanquam procurator Placidæ matris, & tutricis Petri, licèt non constet de dicta tutela, & mandato, nihilominus idem Petrus in tempore quatuor mensium ratificauit dictam præsentationem, & quatenus opus esset, de nouo præsentauit, quod sufficit. Nam aut præsentatio Placidæ sustinetur, aut non. Si sustinetur, præsentatus habet intentum: si non, pariter habet intentum, quia de nouo fuit præsentatus. Et hæc præ-
1 sentatio ei suffragatur, † quia præsentatio facta a minoribus maioribus tamen septennio, præfertur præsentationi factæ à tutore, ex alleg. per Lambert. de iurepatr. l. 2. par. 1. quæst. 2. artic. 9. in princ. num. 3. & 4. & seqq.

2 Quantum attinet ad iuspatronatus, cum Episcopus, neque prouisus ab eo, sint in causa, neque agatur de illius canonizatione, sufficiunt leuiores probationes, iuxta notata per Put. dec. 36. lib. 3. Et ideo visum fuit Dominis, ex deductis, de eo satis constare.

Calaguritana Beneficii de Auxeso. Merc. 17. Iunij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Petens restitutionem ad beneficium, debet habere titulum, saltem coloratum, & probare vtrumque extremum, nu. 2.*
3 *Possessio tradita ab illis qui habent potestatē conferendi, habet vim collationis.*
4 *Possessio potest acquiri per procuratorem.*
5 *Secundū extremum probatur ex sustentatione litis, concurrentibus adminiculis.*
6 *Vltimum spolium est purgandum.*
7 *Consentiens sequestro, non potest lite pendente petere illius reuocationem.*
8 *Sequestrum aliud est voluntarium, aliud necessariū.*
9 *Sequestrum voluntarium dicitur quod partibus consentientibus ponitur, & reuocari non potest durāte lite, nisi precedat protestatio.*
10 *Sequestrum necessarium est quod fit officio iudicis nobili, vel mercenario, & non priuat possessione, & nu. 13.*
11 *Put. dec. 77. in fin. lib. 1. reprehenditur. Et dicitur sequestrum post latā primā sententiam in causa restitutionis contra tres conformes, non potuisse apponi vigore Clemen. vnic. de seq. poss. & fruct.*
12 *Sequestrum appositū vigore Clem. vnic. de seq. pos. & fruct. durat ad finem litis, & lite pendente nō debet reuocari.*
13 *Reuocatio sequestri necessarij peti potest lite pendente, ab illo qui illius expeditionem procurauit.*
14 *Natura sequestri necessarij non est, vt duret vsque ad finem litis.*

D E C I S I O CCCCLXXVII.

Domini persliterunt in resolutis, scilicèt Petrum esse restituendum, quia nedum constat de titulo colorato, † qui in beneficialibus requiritur, ne de- 1 tur vitiosus ingressus, iuxta decis. Rot. 2. de testib. spol. in nou. & 20. eodem titulo, in ant. Verum etiam de vtroque extremo, † quæ debent probari ab eo qui petit 2 restitutionem. Innoc. & DD. cap. sæpè, de restit. spol. Abb. in cap. si diligenti, de præscript. Titulus autem prædictus probatur ex instrumento prouisionis beneficiatorum, ad quos spectat huiusmodi prouisio, vt deponunt testes, † quod cum insimul contineat 3 traditionem possessionis, cùm fuerit tradita ab illis qui habent potestatem conferendi, iuncta electione præcedente habet vim collationis. Rot. decis. 16. de concess. præb. in nou. Put. dec. 120. & 125. lib. 3. Achill. dec. 4. num. 3. de præbend. Et hinc resultat etiam probatio primi extremi, quia possessio fuit capta à procuratore Petri ad hoc specialiter constituto, † qui est v- 4 nus ex modis acquirendi possessionem, §. pen. instit. per quas personas nobis acquir. & ibi not. glos. † Se- 5 cundum verò extremum probatur ex ipsa sustentatione litis, ex quo cum ea concurrunt plura adminicula, iuxta decisionem Achill. 4. nu. 2. de rest. spol. Abb. in c. epit. tit. de vtroque extremo, §. 5. Et fuit sæpè decisum.

Non obstat anterior prouisio Michaelis, vigore Motus proprii Sixti V. & possessio subsequuta. Quia, dato quòd dicta possessio concludenter probaretur, nihilominùs non releuaret, cum constet ipsum fuisse eiectum vigore Motus proprii S. M. Clementis VIII. † Et propterea vltimum spolium est purgandum, vt 6 consideratur in alia decisione, & plenius in Calaguritana beneficii de Ormilla. 3. Martii 1606. coram bon. me. Domino Litta. Quibus non obstant latè deducta contra dictum Motum proprium, quia illius abundantius fuit satisfactum in eadem causa Beneficij de Ormilla 11. Ianuarii 1608. coram R. P. D. meo Sacrato, & propterea frustrà hic sunt repetenda.

 Minus

7 Minus releuat, quòd Petrus consensit sequestro, & ideo non videtur lite pendente posse petere reuocationem, iuxta decisionem Put. 77. in fine lib. 1. † quia fuit per Dominos responsum, sequestrum aliud esse voluntarium, aliud verò necessarium. Aret. in l. interesse, per totum ff. de acquir. posseß. Cardin. in clem. vnic num. 23. & seqq. de sequestr. posseß. & fruct. Doctor. in cap. examinata, de iudic. De voluntario hic 9 non est agendum, † quia est illud quod ponitur partibus ita conuenientibus, vt per Doct. vbi suprà, & reuocari non potest durante lite, nisi præcedat protestatio, vt per Cardinal. in dicta clem. vnica, numer. 23. Sed agendum est de necessario, quod fit, aut ex officio iudicis nobili, vel mercenario, quod inseruit Monitorio, aut ad instantiam alterius ex partibus, vt per Cardin. in dicta Clem. vnic. numer. 28. quale fuit hoc 10 appositum ex officio per Rotam, † quod certum est non priuare possessione. Aret. in dicta l. interesse, Cardin. n dicta clem. vnic. num. 23 Cassad. dec. 14. numer. 12. super reg. Satn. in reg. de annal. quæst. 46. vers. adde Rebuff de sequestr. glos. 1. art. 1. num. 19 Et propterea Petrus ex huiusmodi sequestro non fuit sua possessione priuatus, vt considerant Doctores præfati, quia quod nostrum est, sine facto nostro à nobis auferri non potest.

11 Non obstat decisio Put. allegata, quia illa decisio non loquitur in istis terminis, sed loquitur in casu dictæ Clem. vnic. de sequestr. poss. & fruct. vbi quòd in beneficialibus post latam primam sententiam appositum sequest. um non reuocandum, licet in casu Putei non debu sset apponi, etiam quod fuisset lata sententia, quia erat lata in causa restitutionis in integrum contra illum qui obtinuerat per tres conformes in causa principali, & ei fuerat tradita possessio; tamen cùm de facto fuerit appositum, & pars non appellauerit, imò obtinuerit etiam i. l us expeditionem, censetur acquieui se præfato decreto super sequestro. Feder. de Sen. conf. 102. col. 2. in princ. vers. ad secundum. 12 Aym. cons. 103. in princ & cons. 108. nu. 3. Et propterea sequestrum non debeat reuocari, sed remanere vsque ad finem litis, iuxta naturam sequestri, quod 13 apponitur vigore dictæ clem. vnic. † At in casu isto, cùm simus in sequestro apposito per iudicem ex officio, cuius natura est, vt per illud nō perdatur possessio, non est dicendum, quòd Petrus ex quo consensit, petēdo expeditionem, non possit petere illius reuocationē, 14 † cùm natura istius sequestri non sit, vt duret vsque ad finem litis, vt eleganter fuit consideratum in allegata causa Calaguritana de Ornilla, coram R. P. D. meo Sacrato.

Romana Rescissionis contractus. Merc. 17. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Cōtractus mulieris cū interuentu curatoris factus, si proximiores poterāt cōmodè interuenire, est nullus*
2 *Statutū Vrbis, cap. 151. lib. 1. in defectū coniūctorum proximiorum, mandat deputari curatorem.*
3 *Coniunctorum appellatione veniunt etiam affines.*
4 *Statutum Vrbis d. c. 151. non habet locum quando mulier se obligat pro augmento dotis. Quæ cōclusio non procedit, si augmentum fit à persona, quæ non tenetur dotare, & prohibetur donare, num. 5.*

DECISIO CDLXXIX.

1 Fuit per Dominos resolutum, constare de nullitate donationis, quia non fuerunt seruatæ solemnitates statuti Vrbis in cap. 151. lib. 1. quod inualidat contractus factos non seruata solemnitate illius statuti. In casu enim de quo agitur, non interuenit Ioannes Iandel progener Marthæ, qui die donationis erat in Vrbe, non detentus aliquo impedimento, vt deponunt testes, & propterea non erat locus deputationi Curatoris, † quem statutum deputari mandat in defectum 2 coniunctorum proximiorum. † Quorum coniunctorum appellatione ven uni etiam affines, qualis erat 3 Ioannes Blanch. de compromissio, quæst. 1. nu. 12. & 13. Et in his terminis dicit Modernus Ferrarien. de clausulis, claus. 7. glos. 12. sub numer. 5. vers. secus verò erit, si coniunctorum mentio fiat.

4 Neque releuat, quòd obligatio Marthæ, fit facta pro augmento dotis, & dictum statutum Vrbis non habet locum quando mulier obligat se pro augmento dotis, vt per Gabr. conf 10 num. 6. lib. 1. † quia fuit re- 5 sponsum, conclusionem non habere locum, quando augmen um dotis fit à persona quæ non tenetur dotare, & prohib. tur donare, quia tunc augmentum præsumitur factum ad defraudandum statutum, vt considerat Gabr. dicto loco. Et propterea cùm Martha, quæ non tenebatur dotare, & prohibebatur donare, post contractum matrimonium fecerit dictum augmentum, præsumitur illud fecisse ad defraudandum statutum, vt fuit etiam consideratum in alia decisione, sub die 1. Decembris præteriti.

Romana Fideicommissi. Lunæ 22. Iulii 1609.

SVMMARIVM.

1 *Substitutio reciproca facta inter fratres, intelligitur facta quatenus sine liberis decedant, & nu. 3.*
2 *L. cùm auus ff. de condit. & demon. habet locū, nedū quando substitutus est ex descēdētibus testatoris, sed etiā quando remanēt tantùm filiæ fœminæ: & an habeat locum quando testator expressè in alia parte posuit filios in conditione, nu. 5.*
3 *Appellatione liberorum, absque scrupulo veniunt fœminæ.*
4 *Si duo sunt adinuicem substituti, quorū alter est simplex laicus alter Eques Hierosolymitanus, laicus censetur substitutus Equiti in omnē casum, Eques verò laico, si sine filijs decesserit, & nu. 5.*

DECISIO CDLXXX.

Domini dixerunt, non constare de fideicommisso ad fauorem Equitis, siaut ille potuisse succedere Virgilio, exclusis filiabus fœminis Virgilij. Nam & si testator ipsos instituerit, & adinuicem substituerit, 1 † substitutio intelligitur facta, quatenus Virgilius decederet sine liberis, iuxta terminos, l. cùm auus, 2 ff. de cond. & dem. † Cuius dispositio habet locum, nedum quando substitutus est ex descendentibus testatoris, sed etiam quando remanent tantum filiæ fœminæ, vt de primo i st casus in dicta l. cùm auus, vt not. DD. ibidem, & in l. cùm acutissimi, C. de fideicom. quos refert. Card. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 10. tit. 7. num. 2. & secundum declarat tex. in d. l. cum acutissimi, C. de fideicom. & in l. generaliter §. cum autem, C. de instit. & substit. Et meritò, quia, l. cum auus, vtitur verbo (liberis,) † quod de sui natura, & absque scrupulo 3 comprehēdit tam mares, quàm fœminas, l. cog. oscere, §. liberorū, et l. nō. sr fine liberis, ff. de ver. sign. Et hoc expressis verbis videtur voluisse testator. Nā cum Virgilio decedenti sine masculis, aut fœminis, substituerit Fla-

Flaminium nepotem, voluit, substitutionem habere effectum, nisi Eques, & Virgilius decederent, quia vnum ad inuicem alteri substituit. Ergo videtur dicere, quòd substitutio fuerit facta in euentum, in quem Virgilius decederet sine filijs masculis, aut fœminis, & tantò magis hæc habent locum, quia aliàs si venisset casus huius substitutionis durante vita Equitis filij Virgilii, non habuissent vnde possent se sustentare, & filiæ fœminę vnde se dotarent.

Non obstat, quod testator instituerit Equitem, & Virgilium, quos ad inuicem substituit, & ipsis decedentibus substituit filios masculos nascituros, & sic videtur voluisse substituere Equitem Virgilio, etiam quòd dictus Virgilius filios haberet, cùm ipsos ad inuicem substituerit, & ipsis decedentibus substituit filios masculos nascituros Virgilii. Nam tota difficultas consistit in verbis illis, (& ipsis decedentibus,) quæ sunt illa quæ recipiunt tacitam conditionem, si sine liberis, & quæ dederunt causam Papiniano ad decisionem tex. in d. l. cùm auus. † Et propterea dicendum est, quòd Eques, & Virgilius fuerunt instituti à patre, & ad inuicem substituti, taliter quod Virgilius in omni casu succederet Equiti, quia cùm esset miles Hierosolimitanus, non poterat habere filios ex legitimo matrimonio. Eques verò Virgilio, si sine liberis decederet. Nec verba illa, (& ipsis decedentibus substituit filios masculos nascituros,) importarent, quod debeat expectari obitus vtriusque, vt habeat locum ista substitutio filiorum Virgilij, sed operatur secundùm subiectam materiam, vt scilicet frater alteri fratri succedat. Eques quidem Virgilio decedenti sine filijs, & Virgilius simpliciter, & ambobus scilicet Equiti, & Virgilio filii dicti Virgilij.

Neque facit, quod dispositio l. cùm auus, non habet locum quando testator in alia parte expresse posuit filios in conditione. Quia ista opinio habet difficultatem ex allegatis per Card. Mantic. d. lib. 2. tit. 8. nu. 22. Et contrariã opinionem, & benigniorem dicit Crass. in §. fideicommissum, quæst. 21. ad finem. Sed quicquid dicendum esset de illius veritate, nullo pacto potest habere locum in casu isto: nam consideranda est series testamenti, & ponderandum, quòd filii Virgilii sunt positi in conditione in alia parte, vt testator denotaret, in quem casum vocabat transuersales, scilicet in euentum extinctionis totius lineę descendentium, vt suprà fuit consideratum. Et propterea cùm testator non posset aliter suam mentem declarare, nisi ponendo filios in conditione, ex hoc non potest induci aliqua coniectura, quòd voluerit substituere Equitem Virgilio, etiam quod decederet cum filiis. Et negari non potest, quin in casu isto magis præualeat coniectura pietatis, de qua in dicta l. cùm auus, maxime quia si euenisset casus huius substitutioni, durante vita Equitis, filii Virgilii non habuissent, vnde possent viuere, & filiæ fœminæ remansissent indotatæ contra mentem testatoris. † Et propterea cum istæ coniecturæ sint longe fortiores debent præualere.

Romana Census. Lunæ 22. Iunij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Dominium officij non acquiritur illi cui fit a Principe concessio, sed illi cui reseruatur facultas percipiendi fructus, & dispositio.*

2 *Dominium acquiri potest per procuratorem absẽti.*

3 *Dominium penes duos insolidum esse non potest. Et ideo si in eodem contractu vni est acquisitum dominium alicuius rei, alteri verò dispositio, intelligi debet de dispositione administrationis, saluo alterius dominio.*

DECISIO CDLXXXI.

Licet vera sit conclusio, quòd dominium officii non acquiritur illi, in cuius personam fit à Principe concessio, & super cuius vita ponitur sed illi cui reseruatur facultas percipiendi fructus, & de officio disponendi, vt fuit resolutum, in causa Romana Montium 5. Nouembris 1576. coram S. mem. Clemente VIII. & aliàs sæpiùs; tamen in casu isto termini non sunt pares, quia non agitur de officiis, in quorum emptione solent aliqui erogare pecunias, & acquirere sibi modo prædicto, & solum currere periculum vitæ illorum, in cuius caput ponunt officium, sed agitur de emptione census quem Garganus vendidit Alexandro Mariæ absenti, Liuio in hac parte procuratore, & agente, præsente, & vnà cum notario stipulante pro dicto Alexandro Maria, eiusque hæredibus, & successoribus † Vnde fit, quòd mediante persona dicti procuratoris, Alexander Maria acquisiuit dominium dicti census, §. pen. instit. per quas person. nob. acq. Thesaur. dec. 70. nu. 13 vbi alios allegat.

Neque releuat, quod incontinenti dicatur, (ad dispositionem tamen Horatij, &c.) quia ista dispositio non intelligitur respectu dominii, quod cùm mediante stipulatione fuerit acquisitum Alexandro Mariæ, non potuit incontinenti acquiri etiam Horatio, † cum penes duos in solidum esse minime possit, l. si vt certo, §. si duobus vehiculum, ff. commod. Sed dicta dispositio debet intelligi de administratione, quod innuunt etiam verba instrumenti inferiùs apposita, (& de illo, & illius iuribus libere administrandi, & disponendi,) hoc est, ad effectum quod habet quamcumque administrationem, saluo tamen dominio acquisito Alexandro Mariæ, prout in simili fuit resolutum in causa Romana Officii 30. Ianuarii 1609. corã R. P. D. meo Lancellotto, vbi Rota dicit, officium spectare ad Victoriam, cum Papa illud Victoriæ donauerit, & non ad hæredes Cassandræ, licet omnimoda dispositio quoàd administrationem, esset relicta dictæ Cassandræ.

Neque releuat, quod post acquisitionem factã Alexandro, in incontinenti dicitur, (ad dispositionem tamen Horatii,) & sic videtur acquisitum dominium Horatio, quia contrarium est verius. Nam si retineretur hic intellectus, nomen Alexandri inseruiret de vento in instrumento, & magis congruit prædicta interpretatio, vt dominium fuisset acquisitum Alexandro, cum administratione tamen Horatii, quæ potuit adhiberi iustis de causis, maximè cùm Horatius esset familiaris honorarius domus Alexandri.

Neque est verum, quòd census fuit emptus cum pecuniis Horatii, quia pecuniæ fuerunt solutæ per procuratorem, nomine Alexandri absentis, cui etiam fuit facta quietantia. Et licèt dicatur, (mediante mandato dato per Horatium, ad banchum,) non inde sequitur, quòd Horatius soluerit de pecuniis propriis, maxime cùm vt constat ex epistolis in alia positione datis, Horatius solitus esset habere in manibus pecunias Alexãdri, & illas administrare.

Ex quibus Domini recesserunt à resolutione facta sub die 28. Aprilis 1608.

Viterbien. Fideicommissi. Lunæ 22. Iunij 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Fides baptismi per se sola probat ætatem.*

2 *Rota tamen hanc conclusionem admittit iunctis adminiculis.*
3 *Causa restitutionis in integrum intra quadriennium debet expediri, nisi steterit per partem aduersam.*

DECISIO CCCCLXXXII.

POst resolutionem factam, quod constaret de minori ætate Octauij, necnon etiã de læsione ob aditam hæreditatem paternam; dubitari an constaret de minori ætate Marci, ad effectum restitutionis in integrum aduersus dictam aditionem. Et Rota censuit, affirmatiuè respondendum. Nam licet non sit ita expeditum, an fides baptismi de per se probet minorem ætatem, ex notat. per Mandos. super reg. 18. quæst. 10. † tamen idem Mandos. tenet partem affirmatiuã, prout eam etiam tenet Ioseph. Ludou. dec. Perus. 55. num. 7. Odd. de restit. in integ. quæst. 37. art. 9 numero 83. qui alios allegat. † Et Rota perpetuo seruauit, quòd concurrentibus adminiculis, probetur ex dicta fide minor ætas, vt in pluribus causis fuit resolutum. Hic autem concurrit maximum adminiculum, nempe quod de anno 1584. 14. Febr. fuit datus curator Marco, cum assertione, quòd tunc erat ætatis annorum 6. quæ assertio concordat cum fide baptismi, in qua apparet, Marcum fuisse baptizatum die 25. Martii 1578 & sic per necesse, de dicto anno 1584. fuisset ætatis annorum 6. prout asserebatur.

Nec obstat, quod Parochus sancti Andreæ attestatur, quod in sua Ecclesiam qua adest liber Baptismi, non adest fons baptismalis, quia idem attestatur, quod parochus sancti Andreæ administrat hoc Sacramentum parochianis suis in Ecclesia Cathedrali, & postmodùm de hoc faciunt memoriam in libro baptizatorum, prout constat fuisse factum in casu isto. Nam ex partita extracta apparet, quod parochus ipse baptizauit Marcum, & postmodùm fecit memoriam in libro Baptizatorum.

Minùs releuat, quod licèt Marcus, & Octauius petierint restitui, 5. Aprilis 1604. tamen intra quadriennium non expediuerunt causam restitutionis in integrum. † Quia hoc prouenit culpa partis aduersæ, quæ non curauit informare. Imo fuit contumax, vt dicitur in decisione facta sub die 16. Februarii 1607. Et proptereà non debet iuuari cum aliena iactura, vt in his terminis post Hostien. & alios dicit Odd. de restit. in integ. pa. 1. quæst. 19 art. 12. num. 96. Et quamuis replicetur, quòd probationes illuc vsque non erant sufficientes tamen si pars informasset, & ita Rota respondisset, non erat præclusa via Marco, & Octauio faciendi nouas probationes, prout fecerunt, postquàm Rota dixit, probationes esse sufficientes. Et hæc etiam contumacia detegitur, quia nec in ista decisione voluit informare. Sed ad intricandum negotium post resolutiones factas produxit iura prædicta mendicata, quæ communicauit cum Dominis in relationibus causarum, die 3. & 24 Iulii, & ea considerata, dixerunt nõ releuare. Et proptereà producendum ad vlteriora.

Barchinonen. Prioratus. Ven. 26. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Verba in dubio interpretari ab obseruantia.*
2 *Institutio facta ab existente in quasi possessione instituendi, est valida.*

DECISIO CCCCLXXXIII.

ETsi Prioratus de quo agitur, esset regularis, tamen cùm in indulto Clemen. VII. detur facultas præsentandi personam idoneam, absque alia mentione, quod esset regularis, & semper fuerit præsentatus Clericus sæcularis: Domini dixerunt, verba illa (personam idoneam,) intelligi etiam de clerico sæculari. † Verba enim dubia debent interpretari ab obseruantia, Fulgos. cons. 215. circ. fin. Abb. cons. 9. in fin. li. 2.

Non obstat quod institutio spectabat ad Abbatem, † quia sufficit ad effectum validitatis institutionis, quod Episcopus esset in quasi possessione instituendi, vt in specie dicit Lap. alleg. 95. in fine, vers. immò ille qui instituit. Et fuit resolutum in causa Lunen. Sarzanen. Capellaniæ, 1. Martii 1602. corã R.P.D. meo Sacrato.

Ex quibus Domini perstiterunt in resolutis die 21. Maii præteriti.

Romana Bonorum. Vener. 26. Iunii 1609.

SVMMARIVM.

1 *Quod statuitur in furioso habet locum in demente & è contra.*
2 *Furioso est mente captus cum sæua dementia.*
3 *Mente captus verò est cum quieta dementia.*
4 *Quilibet præsumitur esse sanæ mentis.*
5 *In concursu magis creditur testibus habẽtibus præsumptionem pro se, quàm non habentibus.*

DECISIO CCCCLXXXIV.

ETsi curator nedum sit dãdus furioso, verum etiã mente capto, † quod enim ius statuitur in furioso, habet locum in demente, seu mente capto, & è contra, vt not. Fulgos. in cons. 79 ante numer. 1. vers. super eo quod quæritur. † Furiosus enim est mente captus cum sæua dementia, & quadam veluti rabie, † mente captus vero est cum quieta dementia. Bald. in l. humanitatis, num. 15. vers. venio ad 4. notabile, C. de impub. & aliis substit. sequitur Fulgos. dicto loco, num. 1. vers. nam eleganter. Tamen in casu isto non est locus curatori quia de furore nullo pacto constat, qui debet probari ab allegante, † cùm quilibet præsumatur sanæ mentis ex alleg. per Illustrissimum Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 2. tit. 5. nume. 2. Circa dementiam verò licèt probationes videantur contrariæ, tamen magis est standum testibus deponentibus contra dementiam, quia cùm, vt dictum est, quilibet præsumatur sanæ mentis † in concursu magis statur testibus, qui habent præsumptionem iuris pro se. Bald. in auth. omnes peregrini, nu. 10. in princ. C. commun. de success. & latè prosequitur Franc. Curt. de testib. conclus. 9. numer. 22. Et, si dicatur quod ex depositionibus testium resultat dubium facti, quod debet deduci secundum naturalem æquitatem, vt per Bald. in loco proximè allegato, tamen nec vlla naturalis æquitas suadet, quod in concursu probationum magis credatur testibus deponentibus super dementia, quàm testibus deponentibus super sana mente.

Sabinen. Decimarum. Merc. 1. Iulii 1609.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus habet intentionem fundatã in decimis prædiorum,*

diorum, in nullius parochia existentium.

2 *Immemorabilis, vel quadragenaria cũ titulo requiritur ad praescribendas decimas cõtra Ecclesiam.*

3 *Immemorabilis, aut quadragenaria cum titulo non requiritur ad praescribendum decimas contra illũ qui de iure fundatam habet intentionem in illis, potest tamen illas concedere, aut alienare. Sed sufficit quadragenaria sine titulo, quia illius scietia, & patientia inseruit pro titulo, n. 4. Secùs autem si non potest concedere, seu alienare.*

5 *Episcopus post Concilium Lateranense non potest infeudare decimas laico, absque auctoritate summi Pontificis.*

6 *Immemorabilis cum fama priuilegii requiritur, ad hoc vt laicus possit pręscribere decimas. Nec sufficit quadragenaria cum patientia Episcopi.*

7 *Immemorabilis, aut quadragenaria cũ titulo requiritur ad hoc, vt Ecclesia possit contra Episcopum praescribere decimas, quas ipse possedit. Ad illas verò pręscribendas quas nunquam possedit sufficit quadragenaria cum scientia, & patientia, numer. 8.*

9 *Episcopus potest decimas recuperatas quas nũquam antea perceperat, vel sibi retinere, vel alteri Ecclesiae concedere, nu. 11.*

10 *Praelatus ante acceptationem potest in quaerendis pręiudicare Ecclesiae, non autem in illis quęrendis quę de iure communi debentur Ecclesię.*

DECISIO CDLXXXV.

AGitur inter Ecclesias rurales existentes in possessione à 40. annis, & vltra exigendi decimas, licèt iuxta resolutiones factas non sint parochiales, & Illustrissimum D. Cardinalem Episcopum Sabinen. 1 † qui dicit, se habere intentionem fundatam de iure cõmuni in dictis decimis, ex quo praedia ex quibus percipiuntur, sunt in nullius parochia, c. quoniam, in 2. dicto ibi, alioquin, vbi Host. nu. 1. & seqq. Butr. nu. 2. Anchar. nu. 4. Abb. nu. 2. Boich. nu. 2. de decim c. dudum, vbi glos. in verb. de iur. commun. in vers. verius puto & ibi Anchar. nu. 1. in fin. Butr. nu. 2. Card. n. 1. eodem 2 tit. de decim. † Et propterea subiungebatur, quod dictę Ecclesię contra Episcopum debeant docere de immemorabili possessione, aut de quadragenaria cum titulo, cap. 1. de praescript. in 6. DD. in cap. fin. vbi Rocch. n. 293. de consuet. Rebuff. de dec. qu. 13. nu. 82. Et fuit resolutum in causa Ciuitaten. decimarum 18. Maii 1596. coram bo. me. Giptio. De quatamen immemorabili, aut quadragenaria cum titulo non docet Rector dictarum Ecclesiarum ruralium.

3 In hoc articulo qui visus fuit satis subtilis, dicebant Domini pro resolutione, quod quãdo quis habet de iure fundatam intentionem super aliquo, si potest nihilominùs illud concedere, aut alienare, quod tunc non requiritur immemorabilis, aut quadragenaria cum titulo, ad hoc, vt contra ipsũ praescribatur, sed sufficit quadrage- 4 naria. † Nam scientia & patiẽtia illius qui potest cõcedere, vel alienare, inseruit pro titulo, secus autem, si ille qui habet de iure intẽtionem fundatam, non potest concedere, vel alienare Card. in cap. cùm Ecclesia, in §. verùm quàm de caus. poss. & prop. in vers. oppono de hoc. Et de capitulo ad decimas. Rip. in d. cap. cùm Ecclesia, nu. 25. vers. decima solutio. Abb. n. 46. Felyn. in cap. si diligenti, de praescript. num. 7. circa finem vers. 2. reseruatio in fine dictae 2. reseruationis, vers. tamen propter auctoritatem praedictorum.

5 In proposito autem, si ageretur contra laicum, cui Episcopus post Concilium Lateranense non potest infeudare decimas, absque auctoritate summi Pontificis, vt in cap. prohibemus, de decimis, Rebuff. de decim. quaest. 13. nu. 73. Hostien. in summ. eodem tit. n. 3. in §. 3. quaeritur. Ias. cons. 19. nu. 13. Vers. vnde transactio li. 3. † non sufficeret quadragenaria cum patientia Episcopi, vt per Doctor. in dicto cap. cum Ecclesia, sed re- 6 quireretur immemorabilis cũ fama priuilegii. Io. Andr. & alii in cap. cũ Apostolicae, de his quae fiunt à Prael. Fel. in cap. causam, nu. 3. de praescript. & cap. cum contingat, nu. 4. vers. si tamen. de form. cõp. Rebuff. de decim. quaest. 13. nu. 66. & seqq.

7 Sed in hoc casu, cùm agatur cum alia Ecclesia, dicẽdum est, quod si Episcopus possedisset istas decimas, cùm in alienatione rei ũ Ecclesiae requiratur certa solemnitas, vt latè per Couar. var. resol. lib. 2. & 17. nu. 1. propterea isto casu non sufficeret quadragenaria cum scientia & patientia Episcopi, vt dictum est, per suprà allegatos Doctores in praecitato cap. cum Ecclesia, sed requireretur immemorabilis, aut quadragenaria cum 8 titulo, vt in iuribus suprà allegatis pro Episcopo. † Sed cùm Episcopus nunquam possederit decimas, quae sunt in nullius parochia non agitur de iure quaesito amittẽdo, sed de iure non quaesito, & sic Episcopo debito praescribendo, vt per Abbatem, in cap. quoniam, n. 4. Butr. nu. 5. Card. in vers. oppono decimis. Et propterea sufficit sola quadragenaria cum scientia & patientia Episcopi, vt per allegatos DD. in cap. Ecclesia, † Episcopus 9 enim post recuperationem istarum decimarum, potest illas, vel ad opus suum retinere, vel secundùm discretionem sibi à Deo datam alteri Ecclesiae concedere, vt in cap. quoniam, & ibi Doctores omnes, de decimis.

10 Non obstat, quod licèt in quaerendis ante acceptationem, Praelatus possit praeiudicare Ecclesiae, vt per Franc. in cap. 1. sub nu. 26. limit. 11. & nu. 27. de reb. Eccles. non alien. tamen secùs dicendum est in quaerendis, non in debitis de iure communi, vt colligitur ex notatis per Franc. ibidem. Quia respondetur, quòd hodie non agitur, an Episcopus potuerit praeiudicare Ecclesiae in non quaerendo decimas de iure communi sibi debitas. † Sed dicitur quòd cùm de iure potuisset concedere istas decimas alteri Ecclesiae ex quo illas nunquam percepit, & sunt in nullius parochia, 11 cum istae Ecclesię possederint spatio 40. annorum cum scientia, & patientia ipsius Episcopi, ista inseruiunt pro titulo, quia Episcopus poterat illas concedere istis Ecclesiis, vt suprà dictum est. Nec agitur, an Episcopus potuerit praeiudicare in non quaerendo illa quae de iure communi ad suam Ecclesiam spectant, sed solùm quòd spatio 40. annorum possint illae praescribi cum scientia Episcopi, quae Episcopus ipse concedere potuisset.

Bracharen. Parochialis. Merc. 1. Iulij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Possessio capta per procuratorem specialiter ad hoc constitutum, vt in beneficialibus requiritur, est manutenibilis.*

2 *Possessor de tempore litis motae est manutenendus.*

3 *Possessio licèt anterior, capta lite pendente, nullius est considerationis.*

DECISIO CDLXXXVI.

DOmini dixerunt, Ioanni dandum esse mandatum de manutenendo, † quia satis docet de sua 1 possel-

possessione, ex mandato de immittendo sibi per Rotam concesso, & possessione capta mediante persona sui procuratoria specialiter constituti, etiam ad capiendam possessionem beneficiorum, prout in beneficialibus requiritur. Lap. alleg. 70. nume. 6. Et propterea est 2 manutenendus. † Possessori enim de tempore motæ litis datur manutentio, ad instar interdicti retinendæ, ex alleg. per Veral. dec. 198. lib. 2.

Non obstat asserta possessio anterior Sebastiani, quia de ea non constat, & si de ea constaret, non releuaret, 3 † quia lite pendente inter Ioannem, & Petrum, & sequestrata possessione per Rotam, intrusit se in possessione huius beneficii, ex alleg. per Lancel. de attent. par. 1. c. 3. n. 69. in 10. limit. Bisignet. dec. 1. vt lit. pend.

Romana Scutorum Quatuor millium Ven. 30. Octobris 1609.

S V M M A R I V M.

1. *Relatum est in referente cum omnibus suis qualitatibus, ita vt dicatur pars referentis.*
2. *Paria sunt exprimere nominatim, vel relationem.*
3. *Dictio* IN RELIQVIS *comprehendit omnia contenta in instrumento ad quod habetur relatio.*
4. *Præsentia probari potest ex coniecturis.*
5. *Clara dispositio in instrumento reddit inuerisimile, quod aliter se habeat res, quam dicitur in instrumento.*

D E C I S I O CDLXXXVII.

Domini dixerunt, D. principem teneri præstare patientiam, vt iugalis satisfiat super fructibus Multiplici nisi tamen obsint clausulæ Motus proprii, super quibus erit particulariter agendum. Nam ipsi Iugali retrouendiderunt Dominis Vrsinis tenutam sanctæ Margaritæ, sub die 10. Iunij 1594. pretio scutorum viginti millium ad effectum, vt illam venderent D. Principi, itaut super illis nullum ius acquiratur ipsis Dominis Vrsinis, vel eorum creditoribus. Et conuenerunt, quod pretium solueretur certis modo, & forma. Deinde die 19. Iulii sequentis, inter easdem partes fuit notatum hoc instrumentum circa solutionem pretii, & conuentum, quòd scuta sexdecim millia deberent solui per D. Principem pariter certis modo, & forma ibi præscriptis, & scuta quatuor millia deberentur solui per Dominos Vrsinos, modo in instrumento præscripto, cum additione, quod deficientibus Dominis Vrsinis, vel eorum hæredibus in solutione, in totum vel in parte, solui deberent de fructibus quindecim millium scutorum, & aliarum multiplicationum exinde faciendarum. Et consenserunt Iugali, quod D. Princeps, celebrato contractu emptionis Nomenti, & acceptatis obligationibus solutionum, posset propria auctoritate capere possessionem tenutæ. Vnde cùm postmodùm die 21. eiusdem mensis Iulij fuerit celebratus contractus venditionis Nomenti, & inter alia D. Princeps promiserit soluere scuta sexdecim millia Iugalibus pro pretio dictæ tenutæ, adimpletis priùs per Iugales in instrumento retrouenditionis promissis, & in reliquis, modo, & forma contentis in alio instrumento celebrato sub dicta die 19. Iulii, de quo D. Princeps asseruit instrumentum fuisse, sequitur propterea, quod D. Princeps teneatur præstare dictã patientiam, cum approbauerit dictum instrumentum celebratum sub die 19. Iulii, ibi, (& in reliquis modo & forma, &c.) † Relatum enim est in referente 1 cum omnibus qualitatibus suis, l. asse toto, ff. de hæred. instit. vbi Bart. & Doctor. itaut dicatur pars referentis, & sic instrumentum celebratum die 19. dicendum est, quod fuerit pars instrumenti emptionis Nomenti, iuxta notata per Alex. in cons. 35. numer. 8. lib. 4. vbi apostil. in verb. pars. † Non adest enim di- 2 screpantia, quod quid nominatum exprimatur, vel per relationem. Paris. cons. 122. nume. 3. & seqq. lib. 1. & cons. 2. nu. 51. lib. 3. Castren. cons. 91. in fine lib. 1. Et quod D. Princeps voluerit habere relationem non solùm ad modum soluendi scuta sexdecim millia, sed etiam ad omnia alia instrumento contenta, satis apparet, quia aliàs faciliùs sibi fuisset, dicere, & secundùm germanum modum loquendi, (promisit soluere scuta sexdecim millia adimpletis promissis per Iugales in instrumento retrouenditionis, & modis & forma, prout in instrumento celebrato sub die 19. Iulii,) & non vti verbis illis, (& in reliquis modo & forma) † quod verbum, (& in reliquis,) comprehendit alia 3 contenta in dicto instrumento, l. 2. C. de hæred. inst. itaut sensus verborum sit, promisit soluere scuta sedecim millia, & in reliquis, modo, & forma scilicèt, se obligauit prout in instrumento celebrato die 19. Iulii. Quod maximè suadetur, quia hoc instrumentum sub die 19. fuit celebratum in Palatio Capitolino in cubiculo D. Senatoris Vrbis, cuius præsentia de facili arguitur, cùm non possit excogitari alia causa, ex qua instrumentum fuerit celebratum in proprio cubiculo D. Senatoris, nisi quia ipse interueniret pro parte D. Principis, cùm ipse egerit totum hoc negotium emptionis castri Nomenti. † Præsentia enim potest etiam 4 probari ex coniecturis, Boer. decis. 353. num. 9. Ruyn. cons. 154. nume. 11. & seqq. li. 5. Hinc etiam videmus, quod in alio instrumento impositionis census scutorum 12. inter D. Principem, & Iugalos celebratum, sub die 13. Augusti 1596. expresse dicitur in narratiua instrumenti, (& promiserit scilicèt Dominus Princeps pro residuo pretii dictæ tenutæ soluere Iugalo scuta sedecim milia, & in reliquis, seruata forma alterius instrumenti,) quæ verba nimis clara sunt, & expresse in dicto instrumento Iugali reseruarunt sibi ius exigendi summam scutorum quatuor milium, super fructibus dicti Multiplici, iuxta formam instrumẽti celebrati sub die 19 Iulii, & tamen nũquam D. Princeps reclamauit contra istas narratiuas, & reseruationes. 5 † Nec est verisimile, quod permisisset, Iugalos ita clarè loqui contra ipsum in instrumẽto dum ipso celebrato, nisi negotium ita se haberet. Rim. iun. cons. 137. n. 30.

Ex quibus omnibus simul iunctis fuit conclusum, D. Principem teneri præstare patientiam, vt Iugalis satisfiat super fructibus Multiplici, nisi obsint clausulæ Motus proprij, de quibus erit particulariter agendum.

Romana de Luccatellis. Ven. 30. Octobris 1609.

S V M M A R I V M.

1. *Possessor de tempore litis motæ, est manutenendus.*
2. *Possessio probatur per instrumẽtũ captæ possessionis.*
3. *Statutum c. 147. lib. 1. non habet locũ, quando possessio fuit capta a tertio ante aditam hæreditatẽ. Item nõ habet locum in bonis emphyteoticis n. 5.*
4. *Statutum de quo supra, procedit in suo hærede.*
6. *Omne ius defuncti transit ad hæredes, excepto iure personali, & nu. 11.*
7. *Statutum recipit interpretationem a iure.*

8 *Posses-*

8 *Possessio quæ transfertur per statutum, et possessio ciuilis, & artificialis nu. 12.*
9 *Possessio non potest esse penes duos.*
10 *Emphyteota habet cum naturali possessione quandã possessionẽ ciuilem, quę differt a possessione coloni, & solo animo retinetur, & stante statuto de continuanda possessione, potest suffragari contra tertium licèt non contra dominum.*
12 *Omnis exceptio quæ pertinet ad petitionem bonorum habet perimere fictionem, & beneficium statuti de continuanda possessione.*
13 *Hæredi competit interdictum adipiscendæ, quando ante aditam hæreditatem possessio naturalis fuit ab alio occupata.*

DECISIO CDXXXLVIII.

DOmini dixerunt, Ioanni & Baptistæ fratribus dandum esse mandatum de manutenẽdo in quasi possessione domorum de quibus agitur, cum ille qui habet possessionem de tempore litis motæ, debeat manuteneri, iuxta tex. in §. retinendæ, instit. de interd. † de qua satis constat in casu isto, ex instrumento adeptionis l. non idcirco, vbi notant Doctor. C. de fid. instr. & in l. prædia, ff. de acq. possess. Filii enim Bernardini non possunt se iuuare ex statuto, cap. 147. de continuanda possessione in hæredem, † tum quia eius dispositio non habet locum, quãdo possessio à tertio ante aditam hęreditatem fuit occupata, ex allegatis per Gabr. de acq. possess. concl. vlt. nu. 18. Tiraq. in tract. le mort saisit, 5. par. declar. 3. nu. 1. & seqq. Et sæpè dixit Rota, vt in decisionibus allegatis in causa Romana vineæ, & hospiti, 13. Martii 1606. coram R. P. D. meo Decano. Et quatenus esset verum, quod huiusmodi limitatio non haberet locum in suo hærede, † in quo loquitur dictũ statutum, quia aditione opus non habet, vt in terminis dicit Gabr. cons. 56. num. 13. lib. 1. adhuc nihilominus filii Bernardini non possunt se iuuare dicto statuto, † quod non habet locum in bonis emphyteoticis. † Quia & si omne ius defuncti transeat in hæredem, excipitur tamen ius personale, l. hæres ff. de acq. hæred. prout est illud, quia emphyteusis est finita per obitum Bernardini, & propterea dictum statutum nõ debet intelligi de ea possessione, quæ cohæret iuri personali, † cùm recipiat interpretationem à iure, vt in terminis dicit Cuman. in cons. 173. in fine, quem sequitur Rub. Alex. in cons. 121. numer. 5. & Ias. cons. 125. lib. 4. & Gabr. de acq. possess. concl. vlt. nume. 13. Et fuit resolutum in causa Imo en. bonorum 10. Aprilis 1591. coram D. Cardinali Pamphilio in causa Mediolanen. bonorum 28. Martii 1598. coram D. Cardinale Millino, & in dicta causa Romana Vineæ coram D. Decano, maximè cum possessio † quæ transfertur per statutum, sit possessio illa ciuilis, vt dicit Alex. in consil. 24. num. 3. lib. 3. Tiraq. in tract. le mort saisit, part. 3. declarat. 2. num. 4. quæ remanet penes dominum directum, lib. 3. §. ex contrario, cum ibi notatis ff. de acq. possess. † Nec potest esse penes duos, glos. in l. si vt certò, §. si duobus vehiculum, in verb. dominium, ff. commod. & ibi Castr. nu. 7. Et propterea non habuit Bernardinus, quid transmitteret in hæredem.

Neque releuat, quod licet emphyteuta non habeat possessionem ciuilem, habet tamen cum naturali quandam possessionem ciuilem, vt dicit Anchar. in consil. 63. n. 4. quæ differt à possessione coloni, & solo animo retinetur, vt per eundem Anchar. 443. numer. 11. quæ, & si in istis terminis non potest suffragari contra dominium directum, potest tamen suffragari contra tertium iuxta distinctionem Host. in cap. olim, 12. n. 16. de restit. spoliat. † Satis enim est, quod statutum habeat in quo possit operari artificium suum. Hæc enim possessio dicitur artificialis. Alex. cons. 24. num. 3. vers. & appellatur dicta possessio l. 3. Nam fuit per Dominos responsum, quod quatenus prædicta essent vera, adhuc non releuant in casu isto, quia sumus in iure personali extincto per obitum Bernardini, vt dictum est, & propterea nec illa possessio ciuilis quam habet emphyteuta, quæcumque illa sit, posset iuuare contra tertium. Et licèt hæc videantur respicere petitorium, tamen possunt opponi in casu isto possessorio, † quia omnis exceptio quæ pertineret ad petitionem bonorum, habet perimere fictionem, & beneficium statuti, vt in terminis dicit Bald qui loquitur in simili statuto, in cons. 141. num. 3. lib. 1.

Neque facit quod dicitur, competere in omnẽ euentum hæredi interdictum adipiscendæ vt per Tiraqu. d. 5. par. declar. 3. num. 16. & per Gabr. pariter loco allegato num. 28. & per Rub. Alex. dicto cons. 121. num. 5 & 6. † quia Doctores præfati loquuntur, quando ante aditam hæreditatem fuit occupata possessio naturalis, quod tunc hæredi non competit interdictum retinendæ, sed adipiscendæ. Et quicquid dicendum esset si filii Bernardini intentassent hoc remedium, quia obstarent prædicta, vt in puncto etiam considerat Rub. Alex. vbi s. num. 6. vsque ad finem, hoc videtur extra dubium, quia agitur hodie de interdicto retinendæ, non adipiscendæ.

Ex quibus fuit conclusum, Ioanni, & Baptistæ fratribus dandum esse mandatum de manutenendo.

Romana Melioramentorum. Vener. 6. Nouembris 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Conductori competit actio ex conducto, tam prò melioramentis necessarijs, quã vtilibus contra locatorem, non alium. nu. 2. & 3. & retentio nu. 5.*
2 *Actio ex conducto est personalis.*
4 *Conductor qui bona fide facit melioramenta, recuperat expẽsas necessarias, & vtiles, si dominus fuisset easdem facturus, aut si esset venditurus rem, aut si non sunt nimis onerosæ, & extra istos casus recuperat per abrasionẽ; expẽsas verò voluptuosas recuperat, si illas erat dominus facturus, vel est rem venditurus, nu. 5.*
6 *Conductor habens causam a malæ fidei possessore, recuperat expensas siue habuerit ignorantiam facti, siue iuris, nu. 7.*

DECISIO CDLXXXIX.

POst latam sententiam contra D. Alexium possessorem domus de qua agitur, ad fauorem Longobardæ, & post etiam appositum sequestrum vigore statuti Vrbis c. 169. lib. 1. per conductorem fuerunt facta multa melioramenta in dicta domo, partim necessaria, partim verò vtilia, & partim etiam Voluptuosa. Vnde dubitaui, an conductori daretur retẽtio pro istis melioramentis aduersùs Longobardam. † Et licèt pro negatiua diceretur, quòd licet conductori competat actio ex conducto pro melioramentis, tam necessariis, quam vtilibus, l. sed addes, §. si inquilinus, & l. colonus, ff. locat. l. habitator, vbi gloss. in verb. coniuncta, ff. de rei vendic. † tamen huiusmodi actio non competit contra Longobardam, quæ domum minime locauit; hæc enim est actio ciuilis personalis, §. sequens illa diuisio, instit. de act. & bonæ fidei, §. actionum, eadẽ tit. quæ competit locatori cõtra conductorem ad præstandum

standum quod bonũ & æquum est, qui instit. de oblig. ex consensu, in vers. item in his contractibus.

3 Contrarium tamen cẽsuerunt Domini in casu isto, quia licet conductor non possit agere actione ex conducto contra Longobardam, † tamen cum esset bonæ 4 fidei possessor, & bona fide fecerit melioramenta, recuperat nedum expensas necessarias, vt in l. in fundo ff. de rei vend. verum etiam vtiles, si dominus fuisset easdem facturus, aut si non sunt nimis onerosæ, dicta l. in fundo vbi Bart. num. 6. & 7. Et extra istos casus recuperat per abrasionem, si fieri potest, vt habetur in dicta l. in fundo, & loco allegato notat Bartol. & bene 5 Castr. in cons. 247. numer. 7. lib. 1. † Prout etiam recuperat voluptuosas per abrasionem, vel si dominus aliàs erat facturus, vel erat rem venditurus, perinde ac si essent expensæ vtiles, vt inquit Bart. in dicta l. in fundo, nu. 10. Et propterea, sicuti pro istis melioramentis datur actio ita competit retentio, ex late deductis per Rim. iun. in cons. 411. nu. 4. & seqq. vol. 4.

Neque obstat quod conductor habeat causam à D. Alexio qui erat malæ fidei possessor, quia hoc non re- 6 fert. † Satis enim est, quòd conductor habuerit igno- 7 rantiam facti vt dicatur bonæ fidei possessor. † Immò, quòd plus est, sufficit in istis terminis ignorantia iuris, cùm agatur de damno euitando, vt per Castr. in dicto cons. 247. nu. 7. in princ. lib. 1. Corn. cons. 147. nume. 9. & seqq. & cons. 2 · 3. nu. 6. & 7. lib. 2. Quod dicitur, conductorem iam fuisse satisfactum ex pensionibus, non est præsentis inspectionis.

Gerunden. Iuris interessendi in Capitulo Ven. 6. Nouembris 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Possessore de tempore litis motæ datur mandatum de manutenendo, interessendi in Capitulo in actibus capitularibus.*
2 *Opinio quod possessio defuncti non continuetur in hæredem absque noua apprehensione, non procedit, quando Ecclesia vel dignitas est in possessione, & agitur nomine Ecclesiæ vel dignitatis.*
3 *Possessio censetur continuata vsque ad tempus litis motæ, cum solo animo retineatur.*
4 *Actus possessorii capitulares, etiam non effectuati, per canonicum facti constituunt canonicum in quasi possessione, in præiudicium eorum a quibus fuit admissus.*
5 *Regulares in Cathedrali, vel Collegiata, sunt loco Canonicorum.*
6 *Ius metiendum est parte actoris.*

D E C I S I O CDXC.

1 DOmini dixerunt, portionariis Ecclesiæ Collegiatæ de Villa Bertrandi, dandum esse pro nunc mandatum de manutenendo in quasi possessione interessendi in Capitulo, dum agitur de actibus, in quibus ostendunt ex publicis instrumentis productis, quod aliàs interuenerint, reseruato, vt videatur, an ex illis actibus sint constituti in quasi possessione vniuersali, ita vt generaliter sit danda manutentio, vt semper in Capitulo interuenire debeant. De earum enim possessione constat ex ipsis actibus capitularibus, ex quibus probatur possessio, iuxta notata in l. non idcirco, vbi Bald. in princ. C. de fid. instr. Bart. in l. prædia, numer. 5. ff. de acq. possess. Quæ possessio suffragatur etiam suc- 2 cessoribus in portionibus. † Nam licet Rota non sequatur illam opinionem, quod possessio continuetur in hæredem absque noua apprehensione, hæc tamen regula non procedit, quando Ecclesia vel Dignitas est in possessione, & agitur nomine Ecclesiæ, vel Dignitatis. Innoc. in c. quia, numer. 1. vers. quidam tamen dixerunt, ibi, quia illud habet locum, & ibi Host. nu. 3. in fine, vers. quod non placet. Ioan. And. num. 6. vers. illud enim. Abb. nu. 11. in 3. casu vers. secus dicit Innoc. de iudic. Rota. dec. 13. num. 2. de procur. in nou. & dec. 1. de restit. spol. pariter in nouis. † Et propterea cùm pos- 3 sessio censeatur continuata vsque ad tempus litis motæ, cum animo retineatur l. licet, C. de acq. poss. Abb. in cap. cùm ad sedem, nu. 13. de rest. spol. Hinc sequitur, quod concurrant requisita ex quibus datur manutentio, nempe possessio de tempore litis motæ, & turbatio, vt in §. retinendæ, instit. de interd. & not. Ang. in cons. 19. num. 1. & 4.

4 Et ista quasi possessio suffragatur, etiam quod actus non ostendatur effectuati, quia effectuatio non est necessaria in præiudicium Canonicorum, qui Portionarios admiserunt. Rip. in cap. cùm Ecclesia Sutrina, num. 93. vers. sed dubitatur de caus. posses. & propr. Et fuit resolutum in causa Florentina de Riciolis, 2. Febr. 1604. coram D. meo Lancellotto, & aliàs sæpiùs. Et etiam suffragatur respectu actorum factorum antequam Ecclesia esset secularizata, quia cum regulares 5 constituerent Capitulum, † & essent loco Canonicorum, vt not. Abb. in cap. causam quæ, 1. nume. 8. de iud. mutatio personarum non mutat possessionem Portio- 6 nariorum, † cum ius sit metiendum ex parte possessoris iuxta dec. Guido Pap. 629. Pur. dec. 151. lib. 3. Æg. d. cons. 21. circa med. vers. 3. quod Martinus, Gig. de pens. quæst. 47. nu. 10. vers. 3. sciendum. Et in istis propriis terminis fuit resolutum coram me in causa Cæsaraugustana præeminentiarum, 13. Martij 1609.

Burgen. Præeminentiarum. Lunæ 16. Nouembris 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Trãsactio facta post rem valide iudicatam, est nulla, secus autem quando dubitatur, an sit iudicatum, vel sententia releuat, vel res sit dubia, nu. 3.*
2 *Sententia nulla non potest transire in rem iudicatã.*

D E C I S I O CDXCI.

1 CVm prætenderetur, transactionem fuisse inualidam, tanquam factam post rem iudicatam l. si causa cognita, C. de transact. l. eleganter, §. si post rem iudicatam, ff. de cond. indeb. Ideo dubitaui, an sententia Episcopi Conchen. quæ prætendebatur transiuisse 2 in iudicatum, esset valida, vel nulla, † quia si nulla, non potuit transire in iudicatum, l. si expressum, vbi Bart. Ias. & alii ff. de appellat. Et Domini animaduertentes, quod negocium disputabatur ad effectum validitatis transactionis, dixerunt, transactionem sustineri, quia licet non possit transigi post rem iudicatam, hoc tamen est verum, quando transigitur post sententiam 3 indubitatam, quę nullo remedio attentari potest, † secus autem si incertum sit, an iudicatum sit, vel sententia valeat, vt expresse dicitur in d. §. si post rem iudicatam, & bene Bart. in l. post rem iudicatam, num. 3. ff. de transact. vbi ad effectum transactionis sufficit, quod ex aliqua probabili causa sententia possit dici nulla, in casu autem isto causa fuit commissa bon. me. D. Dezza, qua pendente fuit facta trãsactio, quæ sustinetur: nam licet videretur Dominis nullitates oppositas posse saluari, non tamen inde resultat inualiditas transactionis, quia multa poterant allegari pro dictis nullitatibus ita vt dicendum sit, materiam fuisse dubiam. Alex. cons. 222. nu. 9. vers. denique, & num. 10. lib. 2. & cons.

142.nu.12.lib.5.Aym.583.nu.7 Et inde transactionē sustineri, vt in dicto §.si post rem iudicatam, & per Bart. loco præallegato.

Barbastien. Parochialis. Vener. 27. Nouembris 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Sequestrum apponitur, quando neutra partium possidet, vel quando possessio est attentata, nu. 2.*
3 *Possessio attentata non est manutenibilis.*
4 *Tradēs claues alicuius loci, amittit illius possessionē,*
5 *Possessio capta vigore monitorij habentis clausulā, SI QVIS, si nullus aderat possessor, vel legitimus contradictor, est valida.*
6 *Possessio capta vigore exequutorialium, parte consētiente, non est attentata.*
7 *Possessio capta vigore monitorij habentis clausulā, SI QVIS, stante legitimo contradict. est attentata.*
8 *Clausula, SI QVIS, posita in monitorio, parte comparente resoluitur in citationem. Cuius vigore censetur lis introducta ad effectum attentatorum, in præiudicium obtinentis monitorium.*

D E C I S I O CDXCII.

1 DOmini dixerunt, neutri ex partibus dandum esse mandatum de manutenendo, sed apponendum sequestrum. Apponitur enim quando partes litigantes non sunt in possessione, Abb. in cap. dilectus, nume. 2 14. de sequestr. possess. & fruct. † Vel quando possessio est attentata. Vesall. dec. 52. lib. in manuscript. AA. decis. 9. lib. 1. Hic autem Martinus am sit possessionē, & ideo non est agendum de manutentione, quæ non 3 datur nisi possidenti, §. hodie, instit. de interd. † Bernardus verò attentauit, illam capiendo, quæ propterea non est manutenibilis, ex alleg. per Lancell. de attent. c. 4. declar. 4. nu. 49. Nam Martinus, licèt sibi in-4 timato monitorio AC. fuerit protestatus, † acquieuit tamen traditioni possessionis, cum dederit etiam claues Sacrarii, & propterea, dicendus, sit possessionem amisisse, cùm solo animo perdatur, l. 3. §. ammittenda, ff. de acquir. possess. Et in terminis de traditione clauium fuit resolutum in causa Vicen. Vnionis 29. Maij 1595. coram D. Cardinale Mantica.

5 Bernardinus verò non poterat capere possessionem vigore dicti monitorii habentis clausulam, (si quis,) quia licet eam potuisset capere, si non adfuisset possessor vel legitimus contradictor, vt fuit in terminis resolutum in causa Triden. Parochialis sanctæ Christinæ, 4. Nouembris 1592. coram D. Cardinale Pamphilio. Vel si adfuisset, & cōsensisset, vt dicitur de exe-6 quutorialibus, † quarum vigore, si capiatur possessio parte consentiente, non dicitur attentata, etiam quod non reproducantur, vt seruentur quatuor termini, iuxta stylum, vt in decisione Burgen. Iurisdictionis, 12. Ianuarii 1582. coram D. de Rubeis. Tamen in casu isto intimato monitorio, Martinus se opposuit, vt dictū est, & fuit protestatus, quòd erat possessor Ecclesiæ, & quòd propterea appellabat ad sanctam sedem 7 Apostolicam. † Et ideo stante clausula, (si quis senserit se grauatum, &c.) posita in monitorio, fuit resolutum in simplicem citationē. Vnde Bernardus absque vitio attentatorum non potuit capere possessionem, 8 † quia ad effectum, quod nihil per ipsum deberet innouari, satis censebantur introducta lis, Clem. 2. vt lit. pend. Rot. decis. 6. vt lit. pend. in nou. Rom. cons. 330. num. 2. ante fin. Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. in præfat. numer. 36. Nec potest dici quod protestatio fuerit facta post possessionem captam, quia ea ipsa intimatione constat de contrario, cùm incontinenti dederit cedulā dictæ protestationis. Vnde fit, quòd licèt postmodùm præstiterit patientiam, quod Bernardus caperet possessionem quod ista patientia operetur, quòd se habuerit pro spoliato, non autem quod possessio Bernardi non sit attentata, cum fuerit capta lite pendente coram AC. quæ ex ipso monitorio resoluto in citatione censebatur introducta in præiudicium ipsius Bernardi, vt nihil deberet innouare, vt dictum est.

Quæ dicuntur de possessione vniuersitatis, nihil faciunt; quia Vniuersitas non potest prætendere possessionem Ecclesiæ, ex deductis per Crotum in cons. 26. nu. 14.

Vrbeuetana Fideicommissi. Ven. 27. Nouembris 1609.

S V M M A R I V M.

1 *Fideicommissum in quo sunt vocati descendentes masculi, extenditur vltra pronepotes.*
2 *Nomen DESCENDENTES, est collectiuum, & comprehendit de sui natura omnes descendentes in infinitum.*
3 *Dictio, EA, aliquando denotat causam immediatam, aliquando remotam.*
4 *Dictio, EXTRA, verificatur etiam in causis successiuis non immediatis.*
5 *Filius participat de substantia patris, nepos de substantia patris, & filii, pronepos de substantia patris, filij, & nepotis.*
6 *Clausula, ITA QVOD, declarat, & regulat præcedentem dispositionem.*
7 *Testator volens bona sua remanere apud masculos de stirpe, intelligitur voluisse perpetuum fideicommissum, & 8. & 10.*
8 *Fideicommissum inductum ex prohibitione alienationis, non extenditur vltra quartum gradum, secùs quando constat de voluntate testatoris.*
9 *Substitutionis reciproca requisita.*
10 *Testator volens totam suam hæreditatem remanere apud masculos de stirpe, censetur induxisse fideicommissum, & onus restituēdi superstitibus.*
11 *Substitutio dicitur facta vltimo morienti, si adsunt verba, ETSI ALIQVIS.*
12 *Testator diuidens hæreditatem inter filios per quotas censetur substituisse illos in tota hæreditate, si præcessit reciproca substitutio.*
13 *In toto comprehenditur qualibet pars, in omnibus verò partibus simul sumptis totum continetur.*

D E C I S I O CDXCIII.

POst resolutiones factas quod constabat de fideicommisso ad fauorem descendentium Petrucij qui licèt essent positi in conditione, tamē ex coniecturis censebantur vocati, dubitaui super reseruatis in dd. decisionibus, scilicèt, an fideicommissum extendatur vltra pronepotes, & an adsit reciproca inter ipsos. Et Dominis, præsuppositis dictis decisionibus, quas tamen voluerunt reuidere, quoàd vtrumque caput affirmatiuè resoluerunt. † Et quantum attinet ad primum, cùm sint vocati descendentes masculi, sequitur, quod fideicommissum tendatur vltra pronepotes, † quia nomen (descendentes) est collectiuum, 1 2

&

& comprehendit de sui natura omnes descendentes in infinitum, §. 1. in auth. de hæred. ab intestato venien. l. si 1. C. de su s & legit. hæred. late Cardin. Mantic. de con. vlt. vol. lib. 8. tit. 12. nu. 1. & Nat. cons. 64. numer. 6. li. 1. Et fuit resolutum in causa Bononien. de Felicinis, 28. Febr. 1591. coram bo. mem. D. Cardinale Seraphino, & nuperrimè in causa Florentina fideicommissi de Decis. 3. Decembris 1607. coram R. P. D. meo Mãzanedo. Et in isto casu videtur cessare omnis difficultas, quia testator expresse vocauit descendentes vltra pronepotes, ibi, (quòd si aliquis ex filiis dicti testatoris, vel nepotibus masculis, ex filiis, vel nepotibus, vel aliquis alius descendens masculus non superesset) Vnde si primo posuit in conditione filios, deinde nepotes ex filiis, & postmodùm nepotes, vtique intellexit de pronepotibus, cùm expresse prius posuerit in conditione nepotes ex filiis: aliàs enim induceretur repetitio verborum sine aliquo effectu operandi, vt in terminis considerat Alex. cons. 125. nu. 11. & seqq. lib. 5. Et benè etiam in puncto Castilioneus, cons. 26. nu. 8. versic. rursum, cum seqq. Cuman. cons. 13. nu. 2.

Neque releuat, quod illa clausula, (quòd si aliquis,) est repetitiua immediate antecedentis clausulæ, (& si quis eorum,) (scilicet Petrucius filius, & alii nascituri hæredes instituti) decederet in pupillari ætate, vel postea quandocumque sine filiis masculis legitime ex se descendentibus, substituit etiam & eis superuiuentem & superuiuentes, & eorum filios masculos, & alios descendentes masculos ex eis. Vnde cùm primò substituerit superuiuentes filios, & eorum filios masculos, & sic nepotes, & deinde alios descendentes ex eis, non excedit gradum pronepotum, cùm vocet descen-
3 dentes ex nepotibus. † Quæ dictio ex, denotat causam immediatam, vt in terminis dicit Cephal. cons. 330. n. 39. & seqq. Nam fuit responsum, quod Cephalus monetur, quia dictio, ex, denotat causam primam, sed subdit, quod denotat etiam causam remotam quando constat de mente testatoris, prout in casu isto, ex dicta sequenti clausula, (Quòd si aliquis ex filiis dicti testatoris,) in qua simpliciter ponit descendentes masculos in conditione, & in ea verbis expressis, vt dictum est, vocauit descendentes vltra pronepotes. Et hæc eo am-
4 plius procedunt, † quia dictio, (ex,) de sui natura verificatur etiam in causis successiuis non immediatis, quando aliquis de substantia primi retinet, veluti nepos pronepos, dicitur descendens ex auo, & ex pro-
5 prio corpore aui, † quia sicut filius participat in generatione de substantia patria, & nepos, de substantia filii & patris, & pronepos de substantia nepotis, filii, & patris dicitur verificari dictio, (ex) Ita Castrens. in cons 164. nu. 4. vers. constat autem, lib. 2. Et in puncto fuit resolutum in allegata causa Bononien. de Felicinis. Quæ optime confirmantur, ex quo testator post dictos suos descendentes substituit transuersales, concludendo testamentum per hæc verba, (Ita quod hæreditas semper remaneat apud masculos de stirpe, & nunquam ad descendentes filias, vel fœminas deue-
6 niat.) † Quæ clausula, licet sit accessorie, & declaratorie, & non ampliatiue ad prius disposita, nihilominus declarat & regulat præcedentem dispositionem. Soc. sen. cons. 49. nu. 2. vers. aut dicemus, & num. 5. vers. ad
7 propositum lib. 2. † Et propterea cum testator voluerit bona remanere semper apud masculos de stirpe, dicendum est intellexisse perpetuum, & absolutum fideicommissum, quia aliàs eius intentio non posset effectuari. Gozad. cons. 102. nu. 7. vers. 8. Crot. cons. 48. nu. 25. lib. 1. vol. 1. Ruyn. cons. 147. nu. 12. & 13. vol. 2. Gabr. de fideicom. concl. 10. num. 12. Et fuit dictum in causa Perusina Bonorum de Herculanis, 22. Aprilis 1580. coram Brauo, & in Firmana fideicommissi de Fulchis 2. Aprilis, & 10. Decembris 1601. coram Illustrissimo Pamphilio.

Neque facit, quòd fideicommissum non extendatur vltra quartum gradum, vt in §. nos igitur, auth.
8 de restit. fideic. † Quia hoc procedit in fideicommisso inducto ex prohibitione alienationis, quod etiam non est simpliciter verum, in omnibus, vt declarat Natt. in cons. 64. num. 6. lib. 1. Sed quando constat de voluntate testatoris, vt quia fideicommissum sit factum fauore agnationis prout est istud de quo agitur, vt dicitur in aliis decisionibus, extenditur vltra quartum gradum, vt bene per Cephal. in cons. 137. num. 38. & seqq. vbi pluries alios allegat. Dec. cons. 321. col. 2. in princ. vers. non obstat, quod dispositio testatoris.

9 Quantum attinet ad secundum caput, an adsit reciproca inter descendentes, licèt ad hunc effectum tria requirantur; primum nempe, quod omnes sint à testatore honorati. Secundum, quòd substitutio sit facta vltimo morienti. Tertium, quod sit facta in tota hæreditate, tamen idem sequitur, si ex coniecturis constat, testatorem inter vocatos voluisse adesse reciprocam, ex allegatis per Illustrissimum Manticam de coniect. vlt. vol. lib. 7. tit. 5. nu. 15. Hic autem satis hoc apparet, tam ex coniecturis, quàm quia expresse dicta requisita adsunt. Ex coniecturis, quia si testator vocauit descendentes, & extendit fideicommissum vltra pronepotes, & illud fecit fauore agnationis, vtique hoc non posset esse, nisi reciproca adesset inter ipsos, ex allegatis per Illustrissimum Mant. vbi suprà in fin. quod etiam suadetur ex clausula, (ita quòd hæreditas dicti testatoris semper remaneat apud masculos de stirpe,)
10 quæ declarat mentem testatoris, vt dictum est. † Vnde, si testator intellexit de tota hæreditate, vt mox dicetur, cùm voluerit semper remanere apud masculos de stirpe, censetur inductum fideicommissum, & onus restituendi superstitibus. Soc. cons. [illegible] lib. 3. Aym. cons. 130. nu. 10. Curt. iun. cons. 145. nu. 9. in fine. Soc. iun. cons. 140. nu. 8. lib. 3. Rol. 2. 3. nu. 21. lib. 4. Et fuit resolutum in causa Bononien. de Sauignanis, 15. Maij 1589. coram bon. me. D. Cardinale Seraphino. Et quia prædicta requisita adsunt. Vocatio enim quæ est primum requisitum, est clara ex tribus decisionibus in hac causa factis, quæ in huiusmodi disputatione præsup-
11 ponuntur, vt dictum est. † Secundum verò quòd substitutio sit facta vltimo morienti, satis patet ex verbis æquipollentibus, superiùs relatis, ibi, (& si aliquis, &c.) & ibi, (quod si aliquis, &c.) Socin. sen. cons. 110. num. 35. lib. 3. Tertium vero, quod substitutio sit facta in tota hæreditate satis patet ex dicta clausula, (quòd si aliquis ex filiis dicti testatoris, vel nepotibus, &c.) substituit eis Hugolinum, & Leonellum, & Ioannem, & Fantufum, scilicèt, prædictos Hugolinum, & Leonellum pro duabus partibus, & prædictos Ioannem
12 & Fantuphum pro reliqua tertia parte, &c. † Vnde cũ diuiserit hæreditatem per quotas, censetur facta sub-
13 stitutio in tota hæreditate. † Sicut enim in integrali toto comprehenditur quælibet eius pars, ita in omnibus partibus simul sumptis totum continetur; ex notatis per Bald. in cons. 153. in princ. lib. 3. & per Cald. cons. 10. in fin. de feud. Et in specie hoc fuit resolutum in causa Firmana bonorum, 28. Martij 1583. sub num. 5. coram bon. mem. Cardinale Lancellotto, & in allegata causa Bononien. de Felicinis. Cui tertio requisito non obstat facultas data alienandi; quia hæc non tollit, quòd substitutio sit facta in tota hac hæreditate, si non fuerit alienata, vt considератur in aliis decisionibus.

Roma-

Romana Vineæ de Corbinellis. Merc. 2. Decembris 1609.

S V M M A R I V M.

1 Confessio facta in vno iudicio probat in alio, contra confessum, eius hæredem. nu. 2.
3 Sine primo extremo non competit actio spolij.
4 Possessio ciuilis præsumitur continuata vsq; ad decē annos.
5 Possidens naturaliter, non potest agere spolio contra anteriores possidens ciuiliter, aut contra habētes causam ab eis.
6 Petens immissionem, si habet ciuilem, intelligitur petere immissionem pro naturali.
7 Possessio non potest esse penes duos.
8 Possessio ciuilis præsumitur retenta per decē annos.
9 Acquiescentia decem annorum præsumitur mutatio voluntatis.

DECISIO CDXCIV.

EX confessione Adolæ facta in iudicio cōtra dominos de Bādinis, constat, ipsā fuisse in possessione Vineæ de qua agitur, nomine suo, & sororū. Quę confessio, cū sit facta ab ipsamet Adola, probat etiā in alio iudicio, vbi dictæ sorores essent in causa, & prosequerentur idem ius contra præfatos dominos de Bandinis. l. sel. ine 1. n. 18. vt lit. non contest. † Et nocet Cæsari filio, & hæredi ipsius Adolæ. Parisi. cons. 11. nu. 39. & 40. vol. 3. Dec. cons. 44. n. 77. & seqq. vol. 3. Vnde sequitur, quòd sententia A. C. remaneat iusta, quia Cæsar nō poterat agere spolio, nisi pro tertia parte, & non pro alijs duabus, vt cōstaret de primo extremo illius tertiæ partis tantum, † sine quo non competit actio spolii, c. cum ad edem, de rest. spol. S. cin. in l. rem quæ nobis, nu. 16. ff. de acqu. rend. possess.

Non obstat, quòd Adola primū, & deinde Cæsar possederint totam vineam, vt probatur ex testibus, & ex locationibus, & ū perceptione fructuū. Et in omnē euentum, dato, quòd dictæ sorores aliàs possederint, habuerunt se pro spoliatis, cùm obtinuerint immissionem, licèt nolliter, non citato Cæsare. Nā fuit responsum, quod cùm ex confessione Adolæ, cōstet de possessione dictarum sororum, vt dictum est, cùm non constet, quod ex possessione totius vineæ, quā postmodū habuit, Adola, & Cæsar habuerint se pro spoliatis præsumūtur ciuiliter possedisse, † quia possessio saltē ciuiliter præsumitur continuata, vsque ad decem annos, Bald. consil. 446. nu. 2. & 3. vers. nec obstat si diceretur, lib. 1. vbi de communi. Et in specie de possessione, quæ probatur ex cōfessione partis, dicit Alc. de præsūpt. reg. 2. præsūp. 21. n. 10. vers. sed ista ratio nō est bona. † Et propterea Cæsar, ex possessione naturali quā habuit totius vineę, non potuit agere spolio contra dictas sorores ciuiliter possidentes, vt in specie dicit Host. in c. olim, 12. n. 16. vers. hoc casu, de rest. spol. & per consequens nec cōtra Burgium habent causam ab eis, cùm in istis terminis exceptiones competens principali competat successori, vt per Alciat. vbi suprà nu. 5. vers. adoerte.

6 Nec ex quo obtinuerunt immissionē dicendum est, habuisse se pro spoliatis, quia de hoc non constat, imò potiùs apparet de contrario, quia petierūt manuteneri in possessione vineę, seu immitti. Et ideo dicēdū est, petiisse immissionē pro naturali possessione, & pro nō ciuili, quam animo præsumebatur retinere, vt dictū est.

7 † Et non potest esse penes duos glos. in l. si vi certò, §. si duobus vehiculū, in verb. dominiō, vbi etiam Castr. o. 7. ff. commod. Et sæpius hoc fuit resolutū in Rota, & signāter vltimo loco in causa Carthagio. Canonicatus, 25. Maii præteriti, coram R. P. D. meo Lancellotto.

8 Neque releuat, quòd cessat præsumptio retentionis possessionis ciuilis, cū sit lapsum decenniū Alcia. dicto loco, nu. 52. qui plures allegat, quia conclusio prædicta procedit, concurrente acquiescentia. † Nā per acquiescientiā decem annorum, præsumitur mutatio voluntatis. Quæ acquiescētia hic non adest, cū de anno 1596. dictæ sorores petierint manuteneri, vel immitti in possessionē dictæ vineæ. Et considerauit Rota in causa Romana fructuū, 9. Aprilis, 1601. corā R. P. D. meo Ludouisio. Et est de mēte loco proximè allegato.

Fulginaten. Fideicōmissi. Merc. 2. Decembris 1609.

S V M M A R I V M.

1 Bona fideicommissario non possunt alienari, & in dubio quis nō censetur de illis disposuisse, n. 2.
2 Alienatio si prohibita a testatore extra familiam, non censetur permissa in familia.
3 Prohibitio alienationis facta per fideicommissum declaratur, & restringitur a fideicommisso.

DECISIO CDXCV.

DOmini dixerunt, Tiberium nō potuisse disponere de bonis subiectis fideicōmisso ad fauorē filiorū Francisc. Mariæ eius fratris præmortui, in præiudiciū Equitis Ioannis Baptistæ vocati ad dictum fideicōmissum. Ruyn. cons. 117. n. 26. lib. 2. & cons. 168. nu. 1. lib. 3. Curt. iun. cons. 167. nu. 4. vers. si enim, prout nec in dubio censetur disposuisse, ex allegatis per Surd. decis. 292. n. 19. Nā & si testator prohibuerit alienationē extra familiā, i. est, filios, & descendētes ipsius testatoris, non inde sequitur in casu isto, quòd permiserit alienationem in familia, subuertēdo ordinem fideicommissi, quia cū dicta prohibitio sit facta statim post fideicōmissū, est annexa, & coniuncta dicto fideicommisso, & ideo recipit declarationē, & restrictionē à dicto fideicommisso, apponendo etiam illi maius vinculum, vt bene declarat, & exornat Dec. in cons. 636. nu. 7. & seqq. pluriès in Rota canonizato, Verall. dec. 123. incip. Comes Guid lib. 2. in manuscript. Et fuit resolutū in causa Perosina de fumaiolis, 5. Decē. 1597. & 21. Apr. 1598. coram bo. me. D. Litta, & in causa Firmana fideicōmissi de Fulcbis, 2. Apr. 10. Decem. 1601. coram Illustrissimo D. Cardinale Pamphilio & alias sæpiùs.

Et propterea non est opus hic ingredi illā quæstionē, quando grauatus possit disponere, & quomodo si est prohibitus alienare extra familiam, vel grauatus relinquere in familiam, vel quando fideicommissum est relictum familiæ, vt conciliando opiniones post alios distinguit Surd. cons. 247. n. 14. lib. 2. Illustrissimus Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 8. tit. 12. nu. 19. secundū nouam impressionem. Et Rota in causa Bonon. de Sauignanis, 15. Maii 1589. coram bo. me. Illustrissimo D. Card. Seraphino, quia satis est, quod ista prohibitio alienationis declaretur à fideicommisso, ita ut grauati non possint alienare, etiam in vocatos, subuertendo tamen dictum fideicommissum, per supradicta.

Cæsenaten. de Aldinis. Merc. 9. Decembris 1609.

S V M M A R I V M.

1 Spoliator regulariter non auditur, nisi priùs purgato spolio.
2 Clausula ARBITRIO ROTAE operatur, vt omisso rigore seruetur æquitas, num. 7.
3 Spoliator pauper, non dolosus, stante clausula ARBITRIO ROTAE, potest audiri, reseruatis expensis & fructibus in fine litis.
4 Authoritas iudicis excusat a dolo.
6 Condemnatio valet in eo in quo fuit probatum, licet plus si petitum in quantitate, vèl tempore.
7 Paupertas regulariter non suffragatur ad hoc vt audiatur ante purgatum spolium, secus tamen est,

stante

stante clausula, ARBITRIO ROTAE.

8 *Præceptum impossibile non obligat.*

DECISIO CCCCXCVI.

1 ETsi spoliator nō debeat regulariter audiri,nisi prius purgato spolio,c.conquerente,vbi Bald.vers.
2 in textu ibi integrè de rest.spol.† tamē cū signatura cōmiserit hoc negotiū arbitrio Rotę, quod secūdū quòd omisso rigore,reseruatur æquitas.Cresc.dec.4.de testi-
3 bus.Dec.in l.certum,n.14.C.vnde legit.† Domini cēsuerūt,Ioannē Baptistā posse audiri,reseruatis expēsis, & fructibus in fine litis,cum non fuerit dolosus spoliator.Mobed.dec.2.de resolut.Put.dec.4.eodē tit. & dixit Rota in causa Toletana parochialis 13. Ian. 1595. coram Reuerendiss.Pacen.Ista enim est mēs Signaturæ.Et ita seruatur in Rota,vt dicit Pātan.de spolio li. 4.c.2.n.31.Nam licèt ei non debuisset concedi immis-
4 sio,nisi prius factis detractionibus, tamen auctoritas Iudicis cū excusat à dolo,vt post Angel.in l.1.§.hoc interdictum,ff.de vi,& vi arm.dicit Alberic.in cōs.778. n.41.Nec ex eo potest deduci dolus cū non constet de identitate bonorū,quia de ea datur magnus fumus.Et licèt bona in quæ Ioannes Baptista fuit immissus , non videantur concordare cum bonis descriptis in libello, hoc non refert,quia si probabitur identitas,licet nō in
5 omnibus bonis petitis,hoc sufficit , quia etiamsi plus petatur in quantitate,vel tēpore, valet cōdemnatio in eo quod fuerit probatū.Aug.cons.523.per totū,Alex. cons.108.n.7.lib.7.Rō.cons.21.per totū vbi apostil.Et hæc sāio magis placuerūt Dominis quia fideicōmissū est canonizatūad fauorē Ioānis Baptistæ per tres con-
7 formes,& eius paupertas iā est probata. Quæ licet nō soleat suffragari in istis terminis,vt per Put.dec.143.li. 1.tamē secus est,stāte clausula(arbitrio,)secūdū quā,si est seruāda æquitas,omnis æquitas suadet , quod stāte
8 paupertate,audiatur reseruatis dictis fructibus , cum impossibile præceptū non obligat. Abb.in c.Odoardus, nu.7.in fine,& nu.9.de solut.Put.dec.56.nu. 14.lib.1.

Gerunden. Iuris interessendi in Capitulo Ven. 11. Decembris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Canonici constituunt Capitulum.*
2 *Ex quasi possessione certorum actuum non aquiritur possessio vniuersalis,nu 6.secus si est actus Vniuersalis, num 5.*
3 *Bart in l. 1.ff hoc interdicto,nu.1.vers.pone exemplum.ff. de itiner act. priuat.declaratur.*
4 *Possessio per vnicum actum iure familiaritatis factum non acquiritur, secus si non est iure familiaritatis.*
5 *Creatio in Priorem,vel consiliarium à Communi , est actus Vniuersalis.*

DECISIO CCCCXCVII.

DOmini resoluerūt,nō constare de quasi possessione vniuersali portionatorum interessendi in Ca-
1 pitulo,quia cum ipsis vis resistat, Canonici enim cōstituunt Capitulum, Compostel.in c. 1.ou.4.vers. nun-
2 quid Portionarij,de elect. Veral.dec.84.par. 1. ex quasi possessione certorū actuū nō fuit acquisita quasi possessio vniuersalis,iuxta notata per Bald.in cōs.234.col. 2.in prīnc.vers.nec sufficere videtur,lib.2.Sed ad hunc effectū esset necessaria possessio omnium rerū,vt per eundem Cast.dicto loco col.3.post med. vers. & licèt excusio.Vel quòd fuissent in possessione,permittentibus Cannonicis,votandi in iuribus generalibus quæ haberent signa Vniuersalitatis,vt per Abb.in cons.62.col. penult.in fin.vers,ex quo quis exercet.
3 Neque obstat,quod in illis actibus in quibus Portionarii fuerunt admissi,dicitur,(Canonici,& Portionarii Capitulum repræsentantes,)Et ideo videtur acquisita quasi possessio vniuersalis,ex dotrina Bart.in l. 1.§ hoc interdicto,n. 1.vers.pone exemplum,ff.de itin. actuque priuat.quem sequitur Barbat.in cons.69.col.2.in princ. vers,vnde dicit Bart.vol.3. vbi quòd si Commune præteretur aliquē esse de prioribus, vel semel præponeret illum in Concilio tanquā consiliariū,ex vnico actu acquiritur possessio Quia iuxta resposū,quòd Bart.loquitur ad effectum cognoscēdi an possessio sit iure familiaritatis,† quia si est iure familiaritatis,per vnicū actū
4 non acquiritur possessio,secus autem,si quis fieret de Prioribus,vel proponeretur tāquam consiliarius, quia tunc per vnicū actū acquireretur possessio , cū non esset iure familiaritatis. Et quatenus dicatur colligi ex Bartholo,quòd ille qui fieret de Prioribus, vel proponeretur tāquā cōsiliarius,acquireret quasi possessionē Vniuersalem,tamen hoc non facit,† quia quod quis sit
5 de Prioribus,vel publicetur tanquam consiliarius , est actus vniuersalis,vt colligitur ex Abbate in dicto cons. 62.in dicto vers.ex quo quis exercet,& per Cast.in dicto cons.234.vers.& licèt excusio.Et ideo nihil mirū, si acquiritur quasi possessio vniuersalis.† In proposito
6 autem actus sunt particulares,non vniuersales.Et propterea in illis dicendum est,verba illa(Capitulum repræsentantes)verificari,quia hæc verba non denotant talem vniuersalitatem , vt cēseatur acquisita quasi possessio vniuersalis,iuxta notata per Gem.in c.fin.n.5. in fine,vers.in dubio nō videtur sequi,de præb.& digo.

Lugudunen. Comput. Ven. 11. Dec. 1609.

SVMMARIVM.

1 *Petenti interesse, vel damna, incumbit onus probandi, se illa passū fuisse propter causā ob quā petit interesse, vel dāna & nu.2.*
3 *Ruin.cons.104.num.6.lib.1 reprobatur.*
4 *Cautio de restituendo in euentum succumbentia , pecunias quæ soluuntur, operatur, vt sequuta succūbentia perinde sit,ac si nunquam fuissent soluta , & fructus illarum spectent ad soluentem.Quod declara,vt nu.5.*
5 *Fructus rei spectant ad dominum, etiam reuocabiliter dominum,& nu seqq.*
6 *Cautio de restituendo pecunias in euentum succumbentia, operatur,vt dominium cēseatur acquisitū reuocabiliter.*

DECISIO CDXCVIII.

CVm domini de Oricellariis vigore mandati executiui coacti fuerint soluere dominis de Cuianis tā pecuniarium summam,data tamen cautione de illā restituendo in euentum succūbentiæ, cum dicti Cuiani postmodum succubuerint,& dictas pecunias restituerint,Dubitaui an cōstaret de damnis,& interesse ratione dictæ sūmæ quæ venirent restituēda Dominis Oricellariis.Et Rota censuit negatiue respondendū,† quia
1 onus probandi interesse,& dāna,incumbit Oricellariis ea petētibus,Innoc.in c.2.n.1.de ordin.cog.& ipsi nihil probant,quod releuet.Non quidē respectu lucri cessantis,cū non ostendāt in specie,quod si dictæ pecuniæ minime solutæ fuissent,tātum fuissent locati quæ probat in interalia requiritur,vt interesse prædicti debeatur.Castr.in l.3.§.fin.ff.de eo quod certo loco.Mobed.
2 dec.3.de vsur.† Nec etiā respectu dāni emergētis,quia illud debet probari obuenisse ex dicta solutione,Innoc. in c.r.de vsur.Mobed.dec.1.n.1.& dec.2. eodem tit. & tenuit Rota in causa Romana Cambiorū de Gradis. 15.Maii 1592.corā Illustrissimo D.Cardinale Mantica, & in causa Romana de Zaberiis.7.Aprilis 1581.corā bon.me.Cannuccio,& in causa Romana vineæ de Brunis,2.Decēbris 1591.corā bo.me.Orano.† Rota enim
3 vt habetur in dictis decisionibus,non sequitur dictum Ruin.in cons.104.nu.6.lib.1.quòd sufficit constare de damno,& quo præsumitur,quod si id quod debebatur fuisset solutū,illud nō fuisset incursū,sed vult, quòd in specie probetur,damnū fuisse incursū ex illa non solutione,& propterea licèt tunc domini Oricellarii pecunias habeterent ad censum,tamen cum non probet in specie,quod si dictas pecunias non soluissent dictos cēsus redemissent,eis non debet refici aliquod damnum passum occasione dictorum censuum , secundum opinionem Rotæ,vt dictum est.

4 Neque

4 Neque obstat, quòd stante dicta cautione de restituendo in euentum succumbentiæ, sequuta succumbentia, perinde fuit ac si pecuniæ nūquā fuissē solutæ, Castr. in cōs. 285. in princ. lib. 2. Et fuit resolutū in causa Romana Casalis coram bo. me. D. Iusto, & proptereà cū Cusani succubuerint, pecuniæ fuerunt Oricellariorū, & ipsis erant debiti fructus census empti per Cusanos ex dicta pecunia, ex tex. in l. apud Labeonē, ff. de præscrip. verbis, vbi, qui equos venales experiēdos recipit, quicquid ex ipsis lucratur restituit domino equorū. Nā fuit responsum, quod hic non probatur identitas pecu-
5 niarum, & si probaretur, nō releuaret, † quia dato etiā quod pecuniæ essent Oricellariorum, nihilominùs cùm Cusani ex dictis pecuniis acquisiuerint, effecti fuerunt domini cēsus empti ex dd. pecuniis, & tenebātur ad dictas pecunias, l. si ex ea, C. de rei vend. lib. 1. & l. penult. C. si quis alteri, vel sibi, & fructus ad ipsos spectabant, cùm sequantur rei dominium, l. 1. & 2. C. de pign. act. l. Iulianus, §. si fructibus, ff. de act. empt. Et proptereà non sumus in casu l. apud Labeonem, in quo lucrum proueniebat ex re aliena, non ex re sibi acquisita ex pecunia aliena. Et in omnē euentū, veritas est, dominium pecuniarum fuisse dominorum de Cusanis, quia etsi solutio fuerit facta cum dicta cautione de restituendo in euentum succumbentiæ, nihilominùs ex illa traditione fuit translatum dominiū in Cusanos, &c. l. traditioni-
6 bus, C. de pact. † Et dicta cautio operatur tantum, vt dominium censeatur acquisitum reuocabiliter, scilicèt, vt resoluatur in euentum succumbentiæ; non autem irreuocabiliter. Medio tamen tempore Cusani habuerint dominium pecuniarum. Angel. de Perus. cons. 311. n. 2. vers. super 3. vbi multa affert exempla. Et ita loquitur Castr. in d. cōs. 285. ibi, (si apparuerit alios esse æquales, perinde est ac si solutum non fuisset.) Et proptereà sequitur, quòd solutio non fuerit conditionalis, sed dominium simpliciter translatum, resoluendum tamen ex causa, scilicet in euentum succumbētiæ. Vnde licet illa causa expost facto fuerit resoluta, quia Cusani succubuerunt, tamen interim fuerunt domini pecuniarum, & proptereà lucrati fuerunt fructus inde prouenientes, vt declarat Soc. sen. in cons. 170. nu. 9. lib. 2.

Spoletana Dotis. Ven. 15. Ianuar. 1609.

E P I T O M E.

An & quando confessio dotis facta à marito constāte matrimonio, censeatur facta sub spe futuræ numerationis, vel animo donandi.

S V M M A R I V M.

1 Confessio dotis facta à marito, constante matrimonio, nulla pendente promissione, in dubio non censetur facta ad probationem veritatis; contrarium vide nu. 2.

3 Limitatur conclusio, si adsint coniectura in contrarium, quas vid. n. 7. 8.

4 Exceptio non numeratæ dotis, facta sub spe numerationis, nō potest opponi à marito, eiusque successoribus, post lapsa tempora, secùs si confessio facta sit animo donandi.

5 Intra quæ tempora opponi possit exceptio non numeratæ dotis.

6 Nō opponēs exceptionē nō numeratæ dotis, videtur renūtiare.

8 Dos congrua dicitur, quæ est conformis dignitati natalium, facultatibus patris, & qualitatibus mariti.

9 Maritus emens bona nomine vxoris præsumitur donare, nisi constet, mulierem aliunde habere pecuniam.

10 Reuocatio confessionis, parti non intimata, non prodest, etiā si facta sit apud acta notarij, si lis non pendebat apud eundem notarium secùs si lis pendebat.

11 Ignorantia facti præsumitur, nisi contrarium probetur.

D E C I S I O CDXCIX.

1 NOn potest controuerti, quòd confessio dotis facta constante matrimonio à marito, nulla præcedēte promissione, in dubio non censeatur facta ad probationem veritatis, vt sæpiùs Rota conclusit, teste Veralli, dec. 12. lib. 1. in manus. Paleott. dec. 192. alias 594. li. 3. par. 3. Gabr. cons. 163. nu. 20. lib. 2. nouissime Illustrissimus Mant. de tacit. & ambig. cōuent. li. 11. tit. 10. nu. 20. in quibus locis testantur, ita omnes tenere, sed difficultas est, an huiusmodi confessio fuerit facta sub spe futuræ numerationis, vel animo donādi. Et licet in alia decisione ego dixerim, non bene percipiendo mē-
2 tem DD. meorum, † quòd in dubio censetur facta sub spe futuræ numerationis deceptus a Cumano in cons. 31. nu. 1. vers. circa secundum, vbi de communi testatur, tamen res non ita de plano procedit, quia Rota nūquam firmauit huiusmodi articulum satis intricatum, & dubium. Nam Gabr. d. cons. 163. num. 8. dicit, quod haud potest facile percipi, quæ opinio sit communior, licet ille procliuior sit quod dicta confessio facta sit animo donandi, & Menoch. lib. 3. præsumpt. 12. nu. 60. dicit, contrariam sententiam, nempe. quòd cōfessio facta sit sub spe futuræ numerationis sibi magis probari, & num. 66 dicit, quòd hæc opinio est magis vera, licet contraria sit magis recepta. Et proptereà difficile esset in iudicando ab ea recedere. Vnde, omissa hac quæstione, pro resolutione dicebant Domini, quod quatenus tenenda esset opinio, quòd confessio dotis facta constāte matrimonio censeretur facta animo donādi, hoc esse verum in dubio, † secus autem concurrentibus con-
3 iecturis, in contrarium, vt dicit Gabr. vbi supra nu. 41. & 48. illustrissimus Mantica pariter loco allegato nu. 19. Salyc. in l. si mater, nu. 1. vers. & vltra videas, C. de contrahen. empt. Dec. cons. 96. nu. 3. vers. nec talis confessio, vbi apostilla, in verb. verisimilis, Alex. cons. 18. n. 3. vol. 3. Soc. Sen. cons. 65. nu. 8. vol. 1. Bald. in l. 1. n. 4. vers. vnde quæritur, C. de priuileg. dot. Mohed. decis. 2. n. 6. de confess. latissime Surd. cons. 489. Gozad. in cōs. 41. nu. 13. vers. 4. inst. Et tenuit Rota in causa Amerina domus, nu. 17. sub die 4. Maii 1579. coram Cantuccio. Hic autem ponderatis coniecturis, excludebatur quod dicta confessio fuerit facta animo donandi, sed potiùs causa agnoscendi bonam fidem, & ad probandam numerationem, vel saltem dictæ coniecturæ efficerent, vt cōfessio censeatur facta sub spe futuræ numerationis,
4 quę in casu isto operatur eundem effectum, cum sint lapsa tempora ad opponendam exceptionem non numeratæ dotis, & contrarium non appareat probatum. Glos. in l. 1. vers. facit, C. de dot. cauta non numer. Couar. var. resol. lib. 1. c. 7. n. 5. in fi. vers. quòd si velimus, Illustrissi. Mant. dict. lib. de tacit. & ambig. conu. nu. 9. Menoch. alleg. lib. 3. præsumpt. 12. n. 75. vers. cæterū, si probamus. Licet secùs sit, quādo confessio fuit facta animo donandi, ex alleg. per eundem Menoc. loc. proxi-
5 me cit. nu. 74. Quòd autem sint lapsa dicta tempora, satis patet, nam etsi de iure Codicis, intra annum à die soluti matrimonii locum habeat dicta exceptio l. vlt. C. de dot. causa non numer. tamen de iure nouissimo Authentic. hoc locum habet si matrimonium intra bienniū sit solutum, si vero fuerit solutum post bienniū, vsque ad decennium prout in casu nostro, hæc querela conceditur hæredibus mariti intra tres menses post matrimonium dissolutum, auth. quod locum, eod. tit. Gozad. cons. 28. n. 2. Plot. inter cons. vltim. vol. lib. 1. cons. 168. n. 42. Et proptereà, cum hæredes mariti nihil opposuerint intra dictum tempus, eis obstat dicta exceptio, etiā quod confessio sit facta constante matrimonio. Soc. sē.
6 cons. 82. in prin. & nu. 1. & seqq. lib. 3 Hæc enim videtur quædam tacita renunciatio. Cephal. cons. 474. n. 8. Illustrissimus Mant. sæpius alleg. loco, nu. 10.

Quòd autem hic adsint coniecturæ, satis suadetur quia Aloysius pater Franciscæ erat diues, & alias filias nuptui tradidit cum simili, & maiori dote, vt deponūt testes in summ. nu. 5. & Guidobaldus tanta erat dignus dote, cum in primo matrimonio similem dotem scutorum 2000. habuerit, nec decreuerat in officio cum de tēpore secūdi matrimonii, esset a secretis inclitæ Rei-

publicæ

publicæ Ragusinæ, & in eadem ciuitate, vxoré duxit.

8 † Vnde fit, quòd ista dos censeri debeat competens, & congrua, & non excessiua, cum sit conformis dignitati natalium, facultatibus patris donantis, & qualitatibus mariti, & secundùm quantitatem aliis filiabus Aloysii datam, l. quæro, ff. de iur. dot. l. filiæ pater, ff. de leg. 3. Fulgos. cons. 32 nu. 1. ante fin. vers. & notan. cum aliis per Thesaur. dec. 192. n. 1. Et hæc coniectura augetur ex confessionibus Guidobaldi, & suorum hæredum, de quibus deponunt testes in summ. num. 13. & 14. & ex mandato dato per eundem Guidobaldum ad ratificandum confessiones dotis, & ex acceptatione literarum cambii facta per eosdem hæredes, qui promiserunt cõputare dictam doté in quibusdam bonis stabilibus per prius Franciscæ assignatis. Et detegitur veritas huius facti iunctis prædictis, & sequentibus. Nam in ciuitate Ragusina adest statutum, quòd dotes non excedant sũmam scutorum mille, vt deponunt testes in summ. n. 3. qui dicunt, quod propterea in pactis matrimonialibus fit confessio à marito pro scutis mille tantũ, & postmodum pro residuo dotis, aut fiunt scripturæ priuatæ, aut fiunt literæ cambii ab ipsismet viris eisdem etiam directę, prout fuit factum in casu isto post noué menses à die contracti matrimonii, quòd tempus ad hunc effectum non est considerabile. Vnde fit, quòd cum dos sit congrua, habita ratione ad omnia prædicta, & concurrant etiam alia adminicula, & causa, ex quo modo prędicto fuerit contractum, cessat coniectura donationis, vt per Salyc. Dec. Alex. & Socin. loc. pręcit. vbi dicunt,

9 † quòd si maritus emit bona, & dicat emere de pecunia vxoris, cessat præsumptio donationis, nisi constet, mulierem aliũ se habere pecuniam. Ita in proposito, cùm dos videatur congrua & digna viro cessat pręsumptio donationis, cùm præsumptio contraria magis videatur præualere, vt per Salyc. & alios allegat.

Neque prædictis resistit, quod confessiones fuerint reuocatæ per Guidobaldum, quia, aut ex prędictis probatur. quod confessio fuit facta ad agnoscendam bonã fidem, & ad probãdam numerationem, & parũ refert

10 dicta reuocatio, † aut prædicta probant, confessionem fuisse factam sub spe futuræ numerationis, & etiã parum refert, cum non fuerit parti intimata. Bald. in l. in contractibus, §. fin. & ibi etiam Castr. C. de non num. pecun. Neque pro intimatione inseruit quod reuocatio fuerat facta in actis eiusdé notarii, vnde præsumitur scientia, & vbi adest scientia, non requiritur intimatio, vt per Put. dec. 110. lib. 2. quia quicquid dicendum esset, an sufficiat in hoc casu scientia præsumpta, in omné euentum prædicta procederent, si lis penderet & apud acta notarii causæ fuisset facta reuocatio. Hic auté re-

11 uocatio non fuit facta penes acta notarii causæ, † vnde nullo pacto potest inferri ad scientiam, cum ignorantia facti præsumatur, nisi probetur contrarium, iuxta not. per Bart. in l. si quis patré, in fin. ff. ad Maced. Fulg. cõs. 196. col. 2. cir. med. ve. & sic fit t. Alex. cõs. 13. in fi. l. 2.

Barchinonen. Distributionum. Ven. 15. Ian. 1610.

S V M M A R I V M.

1 *Portio deficientis in Choro, seruientibus accrescit.*

2 *Clausula, sine pręiudicio alicuius, præseruat omne ius, etiam minimum.*

3 *Portio deficientis propter statutũ, vel consuetudiné, aliquando non accrescit seruientibus, sed Ecclesiæ.*

4 *Excipiens probare tenetur exceptionem, alias succumbere debet.*

5 *Clausula sine pręiudicio alicuius, non præseruat ius euentuale.*

D E C I S I O CCCCC.

1 CVm in Ecclesia Barchinon. adsint certæ distributiones, quæ spectãt ad canonicos, & beneficiatos simul, quarum natura de iure est, vt portio deficientis accrescat seruientibus. Gloss. in Clem. 2. in verb. suspensus, de vit. & honest. Cler. & in Clement. vt ij, in verb. dimidia, de ætat. & qualit. ordin. & vtrobique notant Doctores. Et cum sit communis sententia, vt per Co-

2 uarr. variar. resol. lib. 3. cap. 13. nu. 7. † Domini censuerunt, constare de tali iure beneficiatorum circa dictas distributiones, quòd fuerit præseruatũ per clausulam: (sine præiudicio alicuius,) appositam in literis suppressionis nouem Canonicatuum, facta per sanctissimum D. N. nam per talem suppressionem deficit spes beneficiatis lucrand. portionem distributionum spectantem ad Canonicos. De quo præiudicio cum non fuerit facta mentio in literis dictæ suppressionis, fuit præseruatum per dictam clausulam, quæ præseruat omne præiudiciũ non expressum. Oldr. cons. 330. in fin. Sarné. super reg. de iure quæs. non tollen. cap. fin. etiam quod minimũ sit, Put. dec. 6. lib. 3. Cæsar. de Grass. dec. 1. n. 4. de verb. signif.

3 Neque obstat, quod adsint distributiones, quarum natura est, vt portio deficientium non accrescat alijs, sed Ecclesiæ. Gloss. in d. Clem. vt ij, & notat Couarr. loc. alleg. Vnde beneficiati qui pręetendunt præiudicium debent ostendere quod agatur de primo genere distributionum, non de isto secundo. Nam fuit responsum, regulam stare pro beneficiatis, vt portio distributionũ non inseruientium accrescat seruientibus. Et licèt verum sit, quando statuto, vel consuetudine Ecclesiæ cauetur, quod certa portio detur seruiẽtibus, & sic certa quota, quod portio non inseruientium non accrescit seruientibus, sed Ecclesiæ, vt per Gloss. in dicta Clem. vt ij. & declarat super dicta gloss. Imol. nu. 3. post med. Couarr. loco alleg. Tamen Capitulum non ostendit, adesse

4 tale statutum, vel consuetudinem. † Et propterea cũ beneficiati habeant regulam pro se, cum Canonici non iustificent suam exceptionem, debent succumbere, l. qui accusare, C. de eden. & in terminis excipiẽtis, Corn. cons. 80. num. 4. in fin. vol. 3.

5 Minus etiam facit, quòd per talem clausulam non pręseruatur ius euentuale, vt per Sarnen. in reg. de non tollen. iure quęs. quæst. 5. num. 1. & seqq. Nam fuit responsum, hic nos non versari propriè in præiudicio euentuali, sed in præiudicio quod habet spem, & respectum de præsenti, quia morientibus Canonicis, vel non inseruientibus, portio accrescit aliis seruientibus. Et propterea istud ius videtur præseruatum, vt per Sarn. loco allegato, nu. 14. vers. secundus casus est.

F I N I S.

INDEX PRIMVS DECISIONVM PER DIOECESIM.

INDEX PRIMVS.

Montis

INDEX PRIMVS.

TE-

INDEX PRIMVS.

INDICIS PRIMI FINIS.

INDEX SECVNDVS
PRINCIPALIVM MATERIARVM
QVAE IN HIS DECISIONIBVS CONTINENTVR.

F I N I S.

INDEX TERTIVS

RERVM ET VERBORVM·

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

D. significat decisionem. Primus numerus numerum Decisionum, secundus numerus numerum Decisionis.

INDEX TERTIVS.

INDEX TERTIVS.

ARGV-

INDEX TERTIVS.

INDEX TERTIVS.

INDEX TERTIVS.

Clausula

INDEX TERTIVS.

Concef-

INDEX TERTIVS.

Contra-

INDEX TERTIVS.

Depo-

INDEX TERTIVS.

DI-

Fun-

INDEX TERTIVS.

DOLVS.

DOMINIVM.

DOMVS, DOMICILIVM.

DONATIO.

INDEX TERTIVS.

Enuncia-

INDEX TERTIVS.

INDEX TERTIVS.

FAMA.

FAMILIARITAS.

FALSI CRIMEN.

FIDEICOMM. FIDEICOMMISSARIVS.

FIDEIVSSOR.

Conditio

INDEX TERTIVS.

Testis

INDEX TERTIVS.

IVS INFERENDI.

IVRISDICTIO.

IVS ACCRESCENDI.

IVS CONGRVI.

IVS IVRA.

IVRISPATRONATVS.

INDEX TERTIVS.

LAESIO.

LAPI ALLEGATIO.

LAVDVM.

LEGALITAS.

LEGATVM.

LEGATVS.

LEGITIMA.

LIBERATIO A MOLESTIIS.

LIBERI.

Quod

NECES-

INDEX TERTIVS.

FIDES.

FILIATIO.

FILIVS, A.

INDEX TERTIVS.

Testis

INDEX TERTIVS.

INDEX TERTIVS.

INVENTARIVM.

INVESTITVRA.

INVESTIMENTVM.

IVDEX.

IVDICIVM.

IVRAMENTVM.

Iura-

INDEX TERTIVS.

Quod

INDEX TERTIVS.

INDEX TERTIVS.

NECES-

INDEX TERTIVS.

INDEX TERTIVS.

INDEX TERTIVS.

Sufficit

INDEX TERTIVS.

Reuoca-

Non

INDEX TERTIVS.

INDEX TERTIVS.

Inta-

INDEX TERTIVS.

INDEX TERTIVS.

TITVLVS.

TRANSACTIO.

Episco-

LEGES, AVTHORES, ET DECISIONES IN HOC LIBRO DECLARATAE.

DOCTORES.

DECISIONES.

AXIOMATA QVÆ IN HIS DECISIONIBVS CONTINENTVR,

ET CERTVM, ET COMMODIOREM LOCVM non videntur habere.

Exclusio vnius est inclusio alterius, d.68 nu.8.

Nemo præsumitur immemor salutis æternæ, d.69.nu.4.d.207.nu.19.dec.230.numer.4.

Præcedentia declarant sequentia, d.81.nu.7.84.nu.5.

Qui iure suo vtitur, alteri non facit iniuriam, d.92.nu.3.

Nullus præsumitur iactare suum, d.95.n.9.

Non est curandum de modo, cùm habetur effectus, d.143.nu.8.

Ex separatis non fit illatio, d.157.num 19.

Quilibet in re sua est moderator, & arbiter, d.203.n.13.d.240.n.1.d.267.n.10.

Dualitas ad rei interitum parata est, vnitas ad conseruationem, d.238.nu.4.

Duæ specialitates circa idem non præsumuntur, 329.nu.7.

Quilibet præsumitur viuere vsque ad 100. annos, & non vltrà, 345.nu.5.

Venia dignus est, qui nec nocuit, nec deliquit, 369.nu.6.

Contentum sequitur naturam continentis, 393.nu.1.

Qui sentit commodum, sentire debet incommodum, 409.nu.2.

Inhumanum, & iniuriosum est, aliorum defectus detegere, 437.nu.3.

In habentibus symbolum, facilis est transitus, 473.nu.2.

Quilibet præsumitur esse sanæ mentis, d.84. nu.4.

In toto cōprehenditur qualibet pars, in omnibus verò partibus simul iunctis totum continetur, d.493.nu.13.

Præceptum impossibile non obligat, dec.496. nu.8.

ILLVSTRISS. AC REVERENDISS. D.

LVDOVICI GOMES
EPISCOPI SARNEN.
DECISIONVM
LIBER PRIMVS.

EX BIBLIOTHECA IOANNIS BAPTISTÆ COCCINI Rotæ Romanæ Decani.

VT LIT. PEND.

EPITOME.

Attentare non dicitur qui habet potestatem capiendi possessionem propria authoritate, licèt antea cõmiserit causam super iactationibus.

DECISIO I.

ATTENTARE nõ dicitur qui habet potestatem capiendi possessionem propria authoritate, licet antè causam commiserit super iactationibus, molestationibus, & manutentionibus. Ita hodie 28. Octob. 1531. conclusit Rota corã D. Petro Vortio in causa Farfen. Prioratus, Pro Fratre Cathèrino contra fratrem Herculem, per cons. Alex. 131. In causa, & lite, lib. 4. Et ita limitatur communis opinio de qua Ias. in l. 2. nu. 114. C. de iur. emphyt.

De Præben. & Rer. Permut.

EPITOME.

Beneficium sine redditibus potest dici beneficiũ, & permutari.

DECISIO II.

BEneficium sine redditibus potest dici beneficium, & permutari cum habente reditus, nisi fraus arguatur Dec. cons. 210. Contrar. um Rota 1530. de mense Ianuarii coram Ioanne Paulo, vt dixi in recollectis, & super reg. de annali.

DE PRÆB. CARDIN.

EPITOME.

Cardinales non sunt familiares continui commensales Papæ, & comprehenduntur in indulto concesso Cardinali ordinario.

DECISIO III.

CArdinales non sunt familiares continui commensales Papæ. Ita tenuit Rota decis. 8. in nou. 1531. in vna Valentina Archidiaconatus Xatiuæ coram me iuxta glos. in reg. 3. Cancell. Item tenuit, quòd Cardinales comprehendantur in Indulto concesso Cardinali ordinario, etiamsi de illis non fiat mentio. Itaque fuit conclusum quod in Indulto Leodiensis Cardinalis, qui est Valentinus Episcopus, comprehendatur beneficium vacans per obitum Cardinalis.

DE PACTIS.

EPITOME.

Correspectiui dicuntur actus qui fiunt eodem loco, & coram iisdem testibus.

DECISIO IV.

COrrespectiui dicuntur actus, qui fiunt eodem loco, & coram iisdem testibus. Dec. in l. certi condictio, §. si nummos num. 13. & cert. pet. Felio. in cap. Pastoralis in pen. col. de rescrip. Et ita fuit iudicatum coram Camillo, in causa Gerunden. de anno 1532.

DE FID. INSTRVM.

EPITOME.

Declarationi Papæ statur etiam in præiudicium tertij.

DECISIO V.

DEclarationi Papæ in præiudicium tertij stari debet. Dec. cons. 114. col. pen. Et declaratio potest fieri quandocumque, etiam post terminum, Cardin. in Clem. cons. 1. quæst. 1. de elect. Gemin. cap. præsentium. § testes. num 9. prope finem, de testib. lib. 6. Vide Ias. & Doct. in l. petens C. de pactis. Et ita fuit dictum in Rota in vna Tridentina Decanatus coram D. Ioanne Clerico de mense Februarij 1534.

DE DECRETIS.

EPITOME.

Decretum irritans potest apponi ab inferiore, sed non ligat ignorantes.

DECISIO VI.

DEcretum irritans potest ab inferiore apponi, sed non ligabit ignorantes. Communis opinio, Dec. cons. 182. quam tenet Rota, Petr. Gambar. in ext. tractag. Iulij 2. nu. 278. & 279. Licèt ipse teneat contrarium Lap. alleg. 14. Sed de decreto inferioris contrà t n t Cosmas in prag. sol. 83. col. 1. in glos. censetur, & Ioannes Brunelli in tract. legati concl. 19. in fine fol. 56. & glos. in verbo decretum in cap. propositi in fine, 81. distinct. quòd liget, dicit ferè [illegible] Collecta in cap. Ecclesia vestra de sortileg. Contraria est magis communis. Alex. cons. 90. vol. 7. Ita indicauit Rota coram Clerico, in causa nullius de mense Maij 1533. Hanc tenet Aeneas de Falco in tract. reseruat. 9. quæst. princ. vlt. parua.

DE FIDEIVSSORIBVS.

EPITOME.

Excussio non fit inter mercatores insolidum obligatos.

DECISIO VII.

EXcussio inter mercatores in solidum obligatos, an fieri debeat? Anchar. quod fit, cons. 337. col. penul. tonne. Fulgos. consil. 209. in fine col. penult. contrà Curt. cons. 6 col. 1. per glos. in §. absoluté et editoribus, propè finem, in auth. de fideiuss. Quam sequitur Bald. alibi, & Ruthan. in consil. 392. col. 4. quia excussio est de apic. bus iuris, Alex. cons. 114. num. 9. vol. 6. Socin. cons. 24. col. vlt. Et contra mercatores non seruatur, Dec. l. lecta. §. certi, pat. Rota coram me de anno 1532 in causa inter Gbifios, pro Iacobo Petrucio de mense Nouembris 1532. Ita tenet Barbat. c. dilecti num. 47. col. 4. & seq. de iudic.

DE PROCVRATORIBVS.

EPITOME.

Excusator habens litteras, per quas constat de voluntate excusan. non admittitur sine mandato, etiam ad causam probabilem.

DECISIO VIII.

EXcusator ad causam probabilem, putà discrimen viarum, non admittitur sine mandato. Nec sola voluntas per litteras illius qui excusatur, sufficit. Ita hodie Rota coram Paulo Capizucco, in causa Anglicana matrimonij inter Regem, & eius vxorem, in qua Imperator interuenit. Et hoc per doctrinam Bart. in l. ad crimen, de public. iudic. Rota hodie 25. Octobris 1531. Pro qua allegaui cap. cùm dilecti de dol. & contum. Nam licèt text. dicat, speciale in electione, quæ requirit celeritatem, Innoc. in cap. querelam. de procur. idem dicitur in causa matrimonij quæ celeritatem requirit. Dict. in cap. oblatæ, in fin. de appell. Et argumentum de vno ad aliud, tanquam de spirituali ad carnale valet. c. 2. c. quanto. de translat. Episc. Felin. in c. quoniam §. porrò. vt lit. non contest. Nec obstat motiuum Aduocatorum Regis, ponderando verba Bart. dil. ad crimen. ibi, quia nescit quid absens velit. Ergo si habemus voluntatem Regis per litteras, satisfactum est: quia respondetur, quòd illud non dicit Bart. sed sumitur à contrario sensu verborum illius, quod non licet, quia ex dictis Doctor. capi non potest A ex. qui Salicet. reprehendit in l. 1. col. 10. de leg. 2. Maximè cum text. d. cap. cùm dilecti. Quæ inductio placuit Rotæ, licèt Marcellus, & Nicolaus Aragoniæ fuerint sibi contrarij.

DE CONCESS. PRAEBEN.

EPITOME.

Expectatiua non capit reseruata.

DECISIO IX.

EXpectatiua non capit reseruata, Roman. consil. 342. Card. q. de præbend. Roman. 160. in proposito, & 442. Et est regula Cancellariæ, & Rotæ in Zamoren. Archidiaconatus coram Marcello de mense Ianuarij 1532.

DE PRAEBEN. DE CARDIN.

EPITOME.

Familiarium appellatione veniunt Cardinales, non tamen continuorum Commensalium.

DECISIO X.

FAmiliarium appellatione veniunt Cardinales, Oldrad. cons. 48. ius commune. Roman. cons. 498. in casu quæritur. Faciunt ad causam Valentinam de qua suprà nu. 3. versa inter nepotem Hieronymi Cinthij, & Constantinum Castelli.

DE

DE CONCESS. PRAEB.

E P I T O M E.

Irregularis potest esse exequutor expectatiuæ.

D E C I S I O XI.

IRregularis potest prouidere ex pectãti tanquam exequutor 8. Nouembr. 1531. tenuit Rota in Gibennen. Parochialis coram D. Nicolao Picolomineo.

DE IVREIVRANDO.

E P I T O M E.

Iuramentum non præsumitur præstitum, nisi probetur, etiamsi præstari sit solitum.

D E C I S I O XII.

IVramentum licet sit solitum præstari in aliquo actu tamen non præsumitur præstitum, nisi probetur. Socin. conf. 85. col. 2. Purpur. l. certi condictio §. si nummos nu. 33. si cert. pet. Socin. conf. 97. in fine. Et quòd præsumatur præstitum, Cardin. conf. 137. col. 2. Socin. in l. Gallus §. idem credendum col. 2. de lib. & posthum. Et iste casus nunc pendet coram D. Nicolao Piccolomineo in causa locationis sancti Andreæ in Scotia.

DE IVREPATR. ET PRÆB.

E P I T O M E.

Iuspatronatus præsumitur laicale, si laicus est in quasi possessione præsentandi & Ecclesia per clericum fundata est de iurepatronatus laicorum, nisi appareat fundata ex bonis Ecclesiæ.

D E C I S I O XIII.

IVspatronatus si laicus est in quasi possessione præsentandi, præsum. ius laicale. Ita Rota, de mense Nouembris 1534. in conc. Hen. capellaniæ, coram Mohedano, ne præsumatur detentator, contra l. merito, pro socio, cùm non possit habere, nisi ex fundatione & dotatione; & Aduocatus dicebat, aliàs in Caurienſi sanctæ Catherinæ coram Contado Mansio conclusũ, quòd Capellania fundata per Religiosos beneficiatos censeretur de iurepatronatus laicorum, nisi probaretur, quòd bona illa essent acquisita ex bonis Ecclesiasticis. Et pro Martino Spinosa contra Ioannem Gilianum notarium D. Pauli in Niciburgien. Canonicatus. Videndus Roch. verb. ius penult. quæst. contra Felin. in cap. ex literis, de const it.

VT LIT PEND.

E P I T O M E.

Lis post sententiam etiam quæ transiuit in rem indicatam durare dicitur propter exequutoriales.

D E C I S I O XIV.

LIs dicitur etiam post sententiam, propter exequutionem Bald. l. 1. de iuram. calum. & in l. si causa. Cod. de exequut. rei iudicatæ, & l. litis. post Bart. C. de agr. & cens. lib. 10. & in 5. vol. alleg. fol. 24. Io. faber. l. 2. C. de litig. Vbi tenet, quod post sententiam adhuc dicitur lis pendere. Et ita tenetur in vna Ouetens. coram Ioanne Clerici à Rota, de anno 1533. Sam. reg. 138. quod post sententiam quæ transiuit in rem iudicatam, dicatur lis durare, propter exequutionem. Vid. Iacob. Narniensem 5. vol. alleg. fol. 35. facit text. in ca. 1. & in §. fin de except. 6. in contrarium Bald. in addit. Specul. tit. de cess. act. in princ.

DE IVDIC. ET EXCEPT.

E P I T O M E.

Negans non punitur, nisi in casibus a iure expressis.

D E C I S I O XV.

NEgans non punitur, nisi in casibus à iure expressis Dec. cap. pastoralis num 70. de except. facit l. nemo ex his, de reg. iur. vbi Dec. Idem notat, & reprehendit Aretin. §. si. Instit. de action. pro quo tenuit Rota vt dico in nouissima decisione, & Ias. in l. sin autem §. quòd autem. ff. de re iud. Et l. 1. col. penult. C. de transactionibus.

DE IVD. ET DEPOSITO.

E P I T O M E.

Oblatio deponen. vnum Iulium, sufficit ante liquidationem.

D E C I S I O XVI.

QVòd ante liquidationem fructuum sufficiat oblatio deponendi vnum Iulium, donec liquidentur, tenuit Bald. in l. 1. C. ne liceat tert. prouocare col. 2. Vers. modo quæro num. 4. Dec. in l. edita col. fin. Et ita de mense Maij 1538. tenuit Rota in Bononia Cruciferorum coram Marcello.

DE PROBAT.

E P I T O M E.

Obitus probatur per vnum testem, qui publicè audiuit, & alium de publica voce, & fama, vt decernatur processus per Auditorem.

D E C I S I O XVII.

OBitus bene probatur, quoàd effectum decernendi processum per contradictas, per vnum testem qui publicè audiuit, & alium de publica voce, & fama. Ita Rota in Cæsaraugustana de Moscarella parochialis, coram me, 27. Octobris 1531.

DE CONCESS. PRAEB. PRIV.

E P I T O M E.

Preces Imperatoris per totum Romanum Imperium non comprehendunt beneficia vacantia in Ciuitate Nouariensi.

D E C I S I O XVIII.

PReces Imperatoris cõcessæ per totum Romanum Imperium, non comprehendunt beneficia vacantia in ciuitate Nouariæ, licèt sit de directo dominio Imperatoris, quia requiritur, quòd omni casu subsit. ita Rota 25. Octobris 1531. in vna Nouariensi Canonicatus sancti Gaudentij, coram Nicolao Aragonia. Pro qua opinione allegaui Aloysium Tri-

Ianum 2. vol. alleg. qui id dixit in Rota iudicatum, & Antonium Caffarellum in quadam quæstione super preeibus. Quod forte ortum habuit à Ioanne Andrea referen. Specul. in c. 18. his quidem, de præben.

DE PRIVILEG.

EPITOME.

Scriptores Apostolici non præferuntur veris familiaribus, continuis, commensalibus.

DECISIO XIX.

Scriptores apostolici non sunt verè descripti, sed virtualiter per priuilegium, & ideo non præferuntur veris familiaribus Papæ, continuis, commensalibus qui sunt verè, & non per priuilegium descripti. Ita bis in Rota in vna Barchinonensis, Canonicatus inter Ioannem Cordellas, & Michaelem Pignet corã D. Iacobo Simonetta, de mense Nouẽbris 1534. Sarn. reg. 38.68.

DE RENVNCIAT.

EPITOME.

Consensus trahitur ad diem datæ supplicationis, nisi medio tempore facta esset alia resignatio, & desuper præstitus consensus.

DECISIO XX.

Consensus præstitus super renunciatione facta retrotrahitur ad tempus datæ supplicationis, etiam si sit præstitus longo tempore post obitum consentientis, etiamsi in medio sit facta alia resignatio. Ita Rota in causa Cardinalis Cibo per Bullam Alexandri; vt refert Cassad. in suis decis. 1. & 2. de renunc. Hodie tamen 25. Octobris 1532. coram Camillo in causa Gretacen. Custodiæ Sanctæ Mariæ Rota limitauit, nisi antequam consensus fuerit præstitus, idem resignans 2. loco resignauerit, & postea præstiterit consensum; quia tũc consensus posteà præstitus, ad primam resignationem non retrotraheretur, quia media esset impedita. Nam licitum fuit resignanti ante præstitum consensum pœnitere, & 2. resignare, & consentire. Et maximè, quia in casu isto, etiam in medio erat lis. Et ita fuit iudicatum pro Andrea, contra Ioannem possessorem, qui habuit ex prima cessione Cardinalis SS. Quatuor, quæ per secundam, vt dixi, fuit reuocata. Rauellen. 189.

DE PRÆSVMPT. DE DISPENS.

EPITOME.

Dispensatio ad incompatibilia præsumitur ex diuturnitate temporis.

DECISIO XXI.

Dispensatio ad incompatibilia, ex diuturnitate temporis præsumitur. Anchar. consi. 117. 119. 172. per quod ita fuit iudicatum per Marcellum Auditorẽ, de anno 1533. in Regien. Plebaniæ.

DE SOLVTIONIBVS.

EPITOME.

Cap. Odoardus, & cap. peruenit, non iuuat condemnatum per tres sententias.

DECISIO XXII.

Cap. Odoardus, de solut. & cap peruenit, de fideiuss. non iuuant condemnatum per tres sententias, vt hodie Rota in Arboren. Parochialis de Lazaro coram Marco Antonio 24. Nouembris 1540. & in signatura iustitiæ in Asten. plebaniæ. Fundamenta scribo in fin. tract. signaturæ.

DE SPONSALIBVS.

EPITOME.

Publicatio non arguit matrimonium.

DECISIO XXIII.

Cap. 2. de clan. despõs. quod publicatio arguat matrimonium contractum, conclusum est in Colonien. matrimonii coram Raynaldo Petrucio 15. Nouẽbris 1538. Rota 3. in 4 antiq.

QVI FIL. SINT LEGIT.

EPITOME.

Superius legitimatur per subsequens matrimonium, & sine dotalibus instrumentis etiã in terris Imperij.

DECISIO XXIV.

Cap. tanta, qui fil. sint legit. an habeat locum in terris Imperii, Ang. cons. 29. tenet, quòd non, quia legitimatus vt hic, non admittitur ad successionem nisi in terris Papæ. Contrarium tenet Ang. Aret. in §. fin. instit. de nupt. & latius Guil. Bened. in repet. cap. Raynutius in Verf. & vxorem fol. 65. Ias. consil. 234. vol. 2. & 168. col. 5. vol. 4. Dec. 155. col. 2. Idẽ Ias. in l. sed et si quæsitum, col. penult. de lib. & posthum. & l. generaliter §. cùm autem, col. final. C. de instit. & subst. Tamen cum Angelo dicto con. 19. tenet. Curt. iun. con. 136. Et ista quæstio pendet coram Raynaldo, in Colonien. Matrimonii de mense Nouembris 1538. & pro Ias. in d. l. sed est quæsitum, quæ est communis, tenet Nicol. Vbald. in tract. success. 1. parte fo. 13. alleg. text. in §. reliquis, in auth. quibus modis naturales effic. sui. & Dec. cons... & Tiraq. post Rip. l. si vnquam, C. de reuoc. donat. Et Rota hoc iudicauit, nemine contradicente, 15. Nouembris 1537. in dicta causa Colonien. vt supra num. 1.

DE IVREPATRONATVS.

EPITOME.

Immiscens se administrationi beneficiorum, etiã inferiorũ, cadit ab omni iure per c. auaritiæ de elect. in 6.

DECISIO XXV.

Cap. auaritiæ, de elect. in 6. habet locum in præsentato administrante ante institutionem Lap. alleg.

alleg. 8. Calder cons. 8. de elect. curt. de inrepatr. ver. honorificum, quæst. 39. Rota in Salamantina capellaniæ coram Marcello 13. Ianuar. 1535. facit glos. final. in c. sciant cuncti, in eodem. Et 28. Ianuarii fuit in eadem conclusum; quod hoc cap. haberet locum in beneficiis inferioribus à dignitate, vt anteà etiam conclusum fuerat. Hoc addito, quod licèt textus dicat de illis, qui se administrationi ingerunt, & de bis qui sub aliquo quæsito colore se immisceant, tamen Rota voluit, quòd haberet locum, etiamsi beneficium non haberet administrationem, vt erat ea capellania, propter odium se immiscentis, & fauore Ecclesiæ, attento procemio istius cap. Et tunc verbum (administratio) capitur hic aliter, quàm capiat Domi. in cap. præsente, de offic. ordin.

DE OFFICIO VICARII.

E P I T O M E.

Sicut nec beneficia cõferre, ita nec cũ illegitimo dispẽsare põtest Vicarius Episcopi sine speciali mãdato.

D E C I S I O XXVI.

CAp. vltimo de offic. Vicar. in 6. Officialis, aut Vicarius generalis Episcopi beneficia conferre nõ potest neque etiam cum inhabilibus dispensare, nisi specialiter, vt probat Paul. cons. 348. notan. lib. 1. Ita Rota in Cæsaraugustana portionis coram Clerici de mense Octobris 1532. pro Ferdinando Caualero contra Nicol. Casa Franca illegitimum qui ab Officiali dicebatur dispensatus Io. Paul. 47. Satnen. primo M.

DE OFFICIO VICARII.

E P I T O M E.

Sufficit communis reputatio, etiam sine consuetudine, in Officiali deputato, & Metropolitano in Diocesi suffraganei, quando agitur inter præsentatos, & non inter Episcopum & Metropolitanum.

D E C I S I O XXVII.

CAp. de offic. ordin. in 6. nisi aliud Rhemensis Ecclesia circa talium Officialium institutionem de consuetudine obtineat specialiter, & ad idem sufficeret communis reputatio, licet non esset consuetudo, vt conclusit Rota 3. Martij 1542. in vna Abulen. matrimonii coram Ioanne Mohedano, præsertim non contradicente Episcopo, vt ibi. Iste igitur tex. procedit, quando agerentur inter Episcopum & Metropolitanũ. Nam Metropolitanus non potest Vicarium constituere illo contradicente, nisi adesset consuetudo 40. annorum, secùs quando agitur inter partes priuatas super nullitate actus.

DE PROCVR.

E P I T O M E.

Reuocatio procuratoris parte aduersa tacitè vel expressè consentiente fieri potest litem contestatã.

D E C I S I O XXVIII.

CAp. 2. de procur. in 6. verb. posteà. Vid. Paul. de Castr. in l. quæ omnia §. actus ff. eodem, qui limitat, nisi tacitè vel expresse pars aduersa renunciauerit, aliàs non potest reuocari. Et ita 26. Nouembris 1535. Rota coram me in Recanaten. Canonicatus.

DE PROCVR.

E P I T O M E.

Duo Procuratores licèt cum libera, non intelliguntur insolidum.

D E C I S I O. XXIX.

CAp. si duo de procur. in 6. limitatur tribus modis, vt per Dec. post Abb. cap. prudentiam col. 7. de offic. deleg. in quibus est, quando constituti sunt cum libera, quia censetur in solidum constituti. Bald. in rub. C. de exercitoria, col. fin. cum quo transit Philippus Franc. hic, & Dec. cons. 297. sed contrarium tenet Aret. cons. 66. col. fin. & Dec. d. cap. prudentiam & latius Aret. in l. eandem col. 2. ff. de duob. reis & Rota 4. Febr. in vna Vlixbonen. Nullitatis emphyteusis corã Thoma de Ianis. Vide Io. Paul. 104. decis.

DE RESTIT. IN INTEGR.

E P I T O M E.

Vltra quadriennium in beneficialibus non datur restitutio in integrum.

D E C I S I O XXX.

CAp. 1. de restit. in integr. in 6. Die 29. Nouembris 1540. Tenuit Rota, multiplicatis votis, tribus exceptis in beneficialibus post quadriennium nõ dari restitutionem, ne sit frustratoria dispositio illius tex. vt declarat Felin. in c. 1. col. fin. in fine, de præscript. Et ita tenuit Rota in vna Astoricen. pensionis coram M. Antonio, & concordat Cassad. decis. 2. isto titulo. Ratio videtur quia hoc beneficium restitutionis post quadriennium minori, vel Ecclesiæ datur propter enormissimam læsionem, vt dicit Ias. cons. 54. & seqq. nu. 17. lib. 1. declarando vt per Socin cons. 166. col. 10. Sed hæc lęsio non potest prætendi in beneficialibus, Innoc. cap. querelam, de elect. Rota decis. 8. de proc. in antiq. Fel. cap. si diligenti col. 8. de for. compet. igitur non militat ratio textus, quia hoc cap. seruiret nobis de vento, si cuilibet restitutio concederetur, cùm tantum hoc priuilegium minori, vel Ecclesiæ sit concessum. Et in materia beneficiali minor maior reputatur, cap. final. de iudic. in 6. Nec obstat quòd vbi agitur de peccato restitutio post quadriennium debet concedi, vt Felin. in cap. lator. de re iudic. quia illud est verum quando vitium non est remissibile per taciturnitatem partium, secùs si est remissibile vt exemplificat Abb. cons. 60. Vol. 2.

VT LIT. PEND.

E P I T O M E.

Patronus qui vnum præsentauit pendente lite non potest alium præsentare.

D E C I S I O XXXI.

CAp. 1. vt lit. pend. in 6. An iste textus habeat locum in præsentationibus; Roc. de iurepat. verb.

honorificum q.23 Et quod sic, tenuit Rota hodie 27. Nouembris 1535.coram Marcello, in Barchinon. beneficij sancti Christophori. Vide latissimè Laberi.fol.308.quòd patronus qui præsentat unum non potest lite pendente alium præsentare.

DE PRÆB.

E P I T O M E.

Prouisio Ordinarij præfertur prouisioni Papæ eadē die facta, si prouisus ipse habeat possessionem etiam postea captam.

D E C I S I O XXXII.

CAp.si à sede de præben.in 6.de mense Aprilis, & Maij 1541.coram Raynaldo Petrutio in vna Aquilana Archidiaconatus fuit dubitatum, Numquid collatio ordinarij præcederet collationem Papæ factam eodem die, si prouisus ab ordinario per septem dies post, assequutus fuit possessionem. Cassad.decis. 15.de præbend.post Gemin & Franc. tenet, quòd non, quia possessio debet esse eodem die, vel ante prouisionem, non post. Idem tenet Dec.cons.169. col. penult. facit quod Barbat.cons.23.col penult.lib.1. & Socin. cons.67.lib.3. Sed istis non obstantibus, Rota 3. Maij conclusit, verum esse si possessio fuisset capta posteà per aliquot dies quia retrotrahitur, & facit, quòd collatio ordinarii est potior Apostol ca, per cons. Steph. Bertr. 87 lib 3. Calder.de præb.cons 7.& alia tunc deducta. Et vide latè per Rebuff.de pacific.possess.pag. 57. & seq.in glos.non appa.ex tib. nisi probetur per testes de hora.

DE PRAEB. DE RESTIT. SPOLIAT.

E P I T O M E.

Habens horam in instrumento, seu gratia, præfertur habenti eodem die sine hora, etiam possidenti. Vide tamen an sit verum.

D E C I S I O XXXIII.

IN glos.in verb.nec apparet, ibi, Vt si probetur per testes de hora. Cassad.decis 20.de præbend. dicit, se pronunciasse in vna Viterbiensis capellaniæ, de mense Iunii 1521.quod habens diem & horam in instrumento possessionis captæ vigore expectatiuæ, restitueretur aduersus habentem possessionem eadem die sine hora. Imo tenuit volunt Rota 20. Septembris 1530.in Placen.Capellaniæ,coram me, quod Ioannes Segobia habens in acci ptat one sua diem, & horā, præferatur Gometio Ferdinando habenti acceptationem eiusdem diei,& possessionem, per illum tex. iuncta hac glo. & Socino l.1.ff.solut.matrim.col.2. Vbi vide Rip.& glos.reg cancel.15.& in regula p æ rogatinarum Iuli. Contrarium tamen in duobus instrumentis eadem die fabricatis tenuit Rota Fulg'n. ten.coram Marc.Anton o per dictum Dec.in cap.pastoralis, de rescript. & in reg u a in amb guis. Ego tamen contrà per dictum Bald.in capitulum,de rescr p.col.1.

DE REGVLARIBVS.

Mendicantes sunt capaces legatorum ad effectum vendendi.

D E C I S I O XXXIV.

IN cap.1.§ confirmatos de relig. dom b. in 6. glo. domum, si legetur eis domus vt vendant, benè poterunt recipere. Ita communiter dicit lecitari Bald. cons.80.lib.3.Cardin.cons.66.102.Calder. de testam. cons.48.col.7 Alex.cons.87.col.2.vol.1.qui dicit, communem esse,& Dec.cons.559 Nicol.Vbald.de success. ab intest.q.3.Rot.17 Martii 1542.coram Thoma de Thanis in Abulensi bonorum pro monialibus ordinis Prædicatorum.

DE PRÆB. DE MORA.

E P I T O M E.

Commenda ad annum a die captæ possessionis non expirat, licet commendatarius per duos annos ceperit possessionem.

D E C I S I O XXXV.

CAp. imputari de reg.iuris in 6. Declarat hoc las. 1 post Alex.in l.centesimis,§.1.col.1. ff.de verb. oblig. Socin. in l.Iure ciuil.ff.de cond. & dem. Alber. & alii in l.cùm ab eo ff.de contrab.empt. Gemin. cōs. 78. Per quæ Rota in Salamantina beneficii de Palaicos Rubios 28.Octobris 1540.coram Marcello, quod commenda facta Episcopo Salamantino ad annum à die captæ possessionis non expirauerat, licèt Episcopus per duos annos possessionem non acceperit, quia ex quo conditio erat in faciendo voluntar è non incidebat in pœnā, nisi interpellaretur, vel moneretur, quia in actu d gratiuo hoc requiritur, ux. Inn oc.& alios in cap.ex tépande de præbenda, præsertim cum alius esset intrusus, & quia propter negligentiam quis iure suo non priuatur, vt tenuit Rota in pluribus causis, de quibus dixi in regula de iur.quæsit nō tollend.quæst.5.in fine. Et prædicta magis declarata fuerunt per A ber. in l. ex sī post tres ff. si quis caut. Sed considera, an in contrarium faciat cons. Calder.de præben.

DE PROCVR.

E P I T O M E.

Per cessionem, seu renunciationem iuris extinguitur mandatum, & omisso procuratore contra renunciante procedi potest per contradictas.

D E C I S I O XXXVI.

CLem. vlt. de procurat. procedit etiamsi solùm sit 1 facta renunciatio iuris,& non litis, † quia licèt 2 per mortem non extinguatur lis in Rota, sed per sententiam, † tamé extinguitur mandatum, etiam per re- 3 nuntiationem ipsius iuris, & contra renunciantem potest procedi per contradictas. Ita hodie 14. Decembris 1537.in Oxomen. Archidiaconatus coram me pro Roderico Lopez contra Alphonsum Henriquez, qui renuntiauerat iuri in fauorem tertii, & sic Lopez neglecto

neglecto procuratore per contradictas habuit senteo-tiam. Facit Rota decis 376. in nou. Roman. cons. 174. præsens est quæstio. Stephan. Bertrand. cons. 250. vol. 2. licet Guido pap. contra decis. 547. Viden. Felyn. cap. licet lib. 2. de offic. deleg.

DE SEQVESTR. POSSESS.

EPITOME.

Clem. 1. de sequestr. possess. & fructibus habet locum in eo qui incederet in habitu Decanatus in processionibus, quia per hoc violatur sequestrum, sicut per prædicationem. Non habet locum in attentatis, neque in sequestro apposito vigore sententiæ latæ super attentatis. Item non habet locum in eo qui accipit fructus post sequestrum separatos ante sequestrum.

DECISIO XXXVII.

1 CLem. 1. de sequestr. possess. & fruct. hodie 24. Nouembris 1534. in Tarusina Decanatus coram Ioanne Mohedano, tenuit Rota, quòd pœna huius Clem. haberet locum quando quis incederet in habitu Decanatus in processionibus, quia per hoc dicitur violari sequestrum, sicuti violatur per prædicationem,
2 vt dicit Aegid. decis. 42. Non tamen habet locum in attentatis. Aegid. dec. 54. Felin. in rubr. de te iud. col. 4. Cassad. decis. 134. 135. 136. 143. Et hodie 8. Februarij 1539. tenuit Rota in Gerunden. beneficij de Storna coram Ioan. Mohedano, quòd hic text. non habet locum in sequestro apposito vigore sententiæ latæ super attentatis. Nam violans illud non incidit in pœnã istius textus. Item voluerunt, quod pœna istius textus
3 non afficit illum, qui accepit fructus post sequestrum, qui erant iam collecti seu separati ante sequestrum, vt tenet Bonif. Vital. hic in fine princip. Et saltem auctoritas eius Doctoris, qui fuit Auditor Rotæ excusat capientem, vt in ea causa accidit, in qua etiam fuit capta quantitas minima, videlicet vnius Ducati.

EPITOME.

Pœna priuationis imposita violanti sequestrum, non applicatur parti, sed beneficium debetur primo impetranti.

DECISIO XXXVIII.

1 ITem pœna violationis sequestri, hoc est priuatio beneficij, non censetur applicata colliganti, quia fauore non apponitur priuatio, sed propter iudicis contemptum, & ideo primo impetranti debitur. Ita hodie 20. Nouembris 1539. in Vrgellen. Archidia-
2 conatus coram Marcellopro Cardinali Grimaldo, qui impetrauit cum ea clausula, (quouis modo,) contra Antonium. Nam voluit Rota, illam clausulam, (quouis modo,) comprehendere vocationem per priuationem istam, iux. alleg. Lap. 6. Vide Cardin. cons. 45. circa istam Clementinam, in eadem ibi, illi restituat qui fi-
3 nalem, &c. Per ista verba fuit alias in Rota dictum, quòd sequester non potest præsentare pendente sequestro, sed expectare finem litis, Felyn. in cap. cum Bertholdus, col. fin.

DE FIDE INSTRVM.

EPITOME.

Verbis narratiuis Papæ dicen. aliquem rebellem non creditur. Clem. 1. de probat. habet locum in Imperatore sicut in Papa. Papæ fundanti se in facto alieno non creditur, nec facit præsumptionem, nisi rescriberet motu proprio.

DECISIO XXXIX.

1 CLem. 1. de probat. De mense Aprilis & Maii, vt sæpiùs disputata, conclusit Rota in Vrbeuetana Castri 1541. coram Ioanne Mohedano, quod non creditur verbis narratiuis Papæ, quòd aliquis laicus, etiam subiectus Ecclesiæ sit rebellis, ad effectum, vt confiscentur eius bona, nisi aliunde probetur per ea quæ latè tradit Dec. cons. 445. & 544. Ias. cons. 34. lib. 3. & 86. col. 1. lib. 3. Et plures alios quos allegauit Ant. Gabr. non obstante consilio Socin. 266 col. 12. Et ita etiam anno 1532. mense Aprilis tenuit Rota in causa Bonon. Bentiuolorum coram Paulo Capizucco. Item
2 14. Aprilis 1559. in Parmen. Vallium conclusit Rota, istam Clementinam habere locum in Imperatore sicut in Papa. Et quod dictum Gemini. cons. 96. non sit verum, cùm non detur diuersitas rationis, licet Felyn. in cap. cum a nobis de testibus dubitauerit. Et omnia alia consilia Decij, & aliorum, quæ allegabantur, loquuntur in inferioribus ab Imperatore, & ideo non obstant. Latè Dec. cons. 544. in glos. fecisse, in fine. Cõmunis opinio est contra istam gloss. Videlicet, quòd
3 Papæ fundanti se in facto alieno non credatur, nec faciat præsumptionem. Ita Alexand. cons. 113. vol. 7. & Cur. sen. cons. 20. col. 5. Aret in c. cum à nobis col. 2. de testib. R pal. 1. 2. respons. 6. col. 1. Aret. cons. 23. col. 2. Abb. cap. dudum de priuil. Oldrad. cons. 258. Rota 27. Maii 1541. in vna Vrbeuetana Castrorum coram
4 Ioanne Mohedano. Quòd verum est, nisi Papa rescriberet (motu proprio) per dictum Lap. hic, quem sequuntur Doctores præfati, & Curt. iun. cons. 61. col. 5. lib. 1. Socin. cons. 266. col. 12.

DE RESTIT. SPOLIAT.

EPITOME.

Execrabilis spoliatus non restituitur.

DECISIO XL.

EXtrauagans Ioannis 22. execrabilis, de præbend. An execrabilis debeat restitui spoliatus, quòd non tenet Rota in antiquis. 371. Roman. cons. 499. Rot. decis. 16. in nou. Contrarium videtur sentire additio vlt ad decis. 3. de restit. spol. in nou. & Oldrad. consil. 227. Cassad. in regul. de annal. fol. 180. Dixi in eadem regula. Vide glos. hic, verbo ipso iure Corsettus in regula quod spoliatus fallen. 16. & 33 Abbas in disp. Titius 3. dub. & in cap. in literis col. penult. de restit. spol. Et ita fuit coram Petro Bertio. 8. Octobris 1535. in Giennen. beneficij pro Rodico Lopez contra familiarem Cardinalis Genen. conclusum, quod execrabilis, probata incompatibilitate non restitueretur.

DE-

DE IVD. DE FOR. COMP. DE PRIVIL.

EPITOME.

Gesta in partibus contra Curialem, vel ad curiam venientem, non tamen prius citatum sunt nulla, sine monitione vel inhibitione.

DECISIO XLI.

EXtrauagans Eugenii 4. de priuil. Rota in vna Gerunden. hebdomadae 2 coram me de mense Februarii 1542. tenuit, quod sententia, & acta gesta in partibus contra Curialem sunt nulla, etiamsi contra iudices, vel partes prosequen. nullam anteà decretum fuisset monitorium vel inhibitio, & eodē modo decis. 13. eiusdem, Rota in eadem tenet, istam extrauagantem eo iam modo tueri venientes ad Curiam, nisi illi priùs fuerint per citationem praeuenti, & ex eo quia in quantum fieri potest extrauagans in dubio debet interpretari secundum ius commune, vt notat Salic. in l. 2. de noxa.

DE RESTIT. SPOLIAT.

EPITOME.

DECISIO XLII.

REmedium cap. reintegrandae 3. quaest. 1. An istius Canonicis remedium perpetuò competat idest, vsque ad 30. annos, an verò fine praefinitione temporis latè disputat Cassad. decis. 6. de restit. spoliat. & Socin. cons. 39. col. 2. li. 3. tenet, quòd praescribatur spatio 30. annorum, & in cons. 466. col. 4. & seq. & 8. lib. 1. Sed quod competat post mille annos, & in perpetuū, Rota in Placentin. Castrorum te sęp us disputata coram Ioanne Paulo de mense Martii, Aprilis, & Maii 1541.

DE RESTIT. SPOLIAT.

EPITOME.

Spoliatus a iudice non restituitur.

DECISIO XLIII.

CAp. praesentium 7. quaest. 1. in glos. in aliam, ibi quod spoliatus à iudice non possit petere restitutionem circa illam glos. de spoliato à iudice Decian. in cap. referente numer. 4. de praebend. Felyn. in cap. si quando, in princ. de offic. deleg. dicit, singularem. Limita vt per Socin. in l. nulle ff. de acquireo. possess. Rip. in §. nihil commune l. naturaliter ff. eod. Ias. in l. à Diuo Pio §. 1. in venditorem ff. de re iud. Et latius in informatione causae Romanae Casalium inter Camillū & Iulium coram Ioanne Paulo 1541. in qua, Rota iudicauit istam doctrinam.

DE RE IVD. DE CAVS. POSSES.

EPITOME.

Sententia super possessorio debet ferri in scriptis, de aequitate tamen tolleratur, si sine scriptis feratur.

DECISIO XLIV.

ABb. cap. vlt. de iudic. numer. 13. item debet ferri in scriptis. Quod sententia super possessorio, sit diffinitiua; & debeat in scriptis proferri, tenuit 16. Febr. 1540. coram Iac. Puteo in causa Vlixbonen. decimarū per ista dicta Abbat. Et quod sit diffinitiua tenuit Dec. dicens, esse communem, in cap. consultationibus, de offic. deleg. Et Ias. in l. quod iussit, de re iud. & Franc. Arct. in tract. quae sit sentētia. Et prouincial. fol. 34. cum aliis tunc allegatis. Hoc tamen intellexit Rota, quando causa possessorij est causa principalis, secùs si accessoria, vt quia est cōmissum petitoriū, & licèt ista de iure vera putaretur, tamen quia in praefata causa sententia erat multum iustificata, tendens in fauorem Ecclesiae, fuit dictum, quòd de aequitate poterat sine solemnitate praedictae scripturae tolerari, per dictum Cyni in l. iudicii C. de iudic. vt dixi in cap. fin. §. verum n. 17. de iudic.

DE RESTIT. SPOLIAT.

EPITOME.

Exceptio spoliationis repellit solùm illū qui spoliauit.

DECISIO XLV.

ABb. cap. cum dilectus de ordin. cogn. num. 12. Exceptio spoliationis solum repellit illum qui tenetur interdicto Vnde vi. Ista opinio videtur communis nam eam sequitur Paul. Salicet. Alexan. Ias. & Corn. in l. si te bonis, C. de iur. delib. & dec. Tolle 443. & Neapol. 19. Ioan. Andr. & Gemin. cap. frequens, de restitut. spoliat. in 6. Rota in Perusina Praedii siue spolii coram Iacobo Puteo de mense Octobris 1541 & Mil. verb. possessoriū deductis cum aliis de quibus Hier. Castel.

DE PRAEBEN. DE REGRESS.

EPITOME.

Ex lapsu decem annorū videtur quis habere beneficiū pro derelicto, & amittit possessionem, non titulū.

DECSIO XLVI.

ABb. cap. contingat de dol. & contumac. nu. 14. ibi, videtur quis habere beneficium pro derelicto, intelligitur. quoad possessionem, secus quoàd titulum. si ue ius mihi competens, quia illud non perditur ex patientia, vel negligentia mea, nisi in casibus à iure expressis, vt dixit Rota in l. solēt. §. fin. de offic. Proconf. Balb. de praescript. fol. 13. nu. 49. Et ita intelligitur Abb. in cap. cum venissent, de restit. spoliat. Et in cap. capitulum de rescript. Ias. in l. 1. col. penult. C. de seruil. fugit. Rota in vna Gebennen. pro Cardinali Anconitano coram Camillo 3. Iulii 1531. & 24. Nouembris 1539. Rota tenuit in Vrbeuetana Archipresbiteratus coram Ioanne Paulo, quòd ius regressus per cessum nō perderetur per negligentiam cardinalis Farnesii nunc Papae, non petentis. Vid. Ioann. Paul. 56. 58.

DE PRÆBEN. DE CONSTIT.

EPITOME.

Canonici conferentes Canonicatum contra formam statuti iurati sunt periuri, licèt collatio teneat.

DECISIO XLVII.

ABb.cap.dilecto, de præben.num. 18.vers.& ideo, dicit Ioan.Andr.Hodie 10.Decembris 1553. de voto omnium qui bis super hoc votauerunt, sententiam in Burgen. Canonicatus pro Ioanne Ruiz contra Ioannem Ognati, nam Canonici contra statutum iuratum contulerunt Canonicatum Ioanni Ruiz qui non erat antiquior portionarius, quia secundum statutum debebat dari antiquiori, vt erat Ioannes Ognati.

DE SOLVT. DE VAL. DE PENS.

EPITOME.

Moneta debet solui illius valoris, cuius erat tempore quo fuit promissa.

DECISIO XLVIII.

ABb.cap.olim de censibus num. 4. vers. iuxta monetam quæ erat tempore contracti debiti. Ista est communis opinio, vt latè probat Brun. de augm. monet. fol. 25. vers. bis sic præmissis. Quid autem in pensionibus soluendis; dicit idem. Declarandum tamen, vt per Abb. in c. quanto, numer. 14. de iur. iur. Citius opinio in hoc est communis secundum Brun. d. tract. fol. 28. vers. 8. & fol. 29. col. 2. Et ista quæstio de pensionibus pendet tunc de mense Aprilis 1540. in Segobien. pensionis coram Puteo.

DE DISPENS.

EPITOME.

Illegitimus dispensatus per Episcopū potest obtinere portionem in Ecclesia Cathedrali.

DECISIO XLIX.

DEcis. 2. de fil. presbyt. in nou. alias 136. Fuit hodie 28. Martij 1546. coram Nicolao Aragonia conclusum, quòd illegitimus dispensatus per Episcopum ad beneficium, possit obtinere portionem in Ecclesia Cathedrali, in causa Ciuitaten. dimidiæ portionis.

DE PROCVR.

EPITOME.

Valent gesta per Procuratorem etiam ignorantem se esse procuratorem.

DECISIO L.

DEcis. 7. de procurat. in nou. alias 145. in fine. Pro ista decisione facit decis. 19. eodem tit. in antiq. Felyn. cap. scriscitatus, col. fin. de rescript. Et hodie 12. Decembris 1533. iudicauit Rota in Zamoren. coram Syluestro, duobus exceptis. Vbi quidam Titius tanquam Procurator Ioannis obtinuit commissionem, & citationem contra Hieronimum, & deinde ille Procurator se absentauit, posteà Hieronymus citatus comparuit, & petijt declarari litem nullam, attento, quòd ille Titius non habebat mandatum, & vere ignorauerat se habere, quia impetrauerat tanquam assertus procurator Ioannis. Comparuit quidem Titius nomine Ioannis, & produxit mandatum Titij. Concluserunt Domini, quod sufficiebat, & licèt Titius ignoraret suū mandatum, tamen clausula rati quæ in ea erat, sufficiebat quoad actum per eum factum nomine domini ad notata per Domi. in cap. is qui, de procur. in 6. Imo iste stylus fuit intellectus per Rotam, quando non constaret de mādato, vel in prima, vel in tertia instātia, & vltra. Ita in quadam Corduben. Prioratus corā Marcello anno 1531. Sed Alexand. cos. 72. Vol. 4. dicit, quod post conclusionem in causa non potest produci mādatum, sed vide eundem cons. 75. vol. 5. Vide latissimè Curt. iun. cons. 67. per totum. Vide quæ dixi in 19. cod. in antiq.

DE PROCVR.

EPITOME.

Gesta per procuratorem valent, licèt de procura tunc non appareat, si tamē erat procurator, & probari potest, quem esse procuratorem etiam per testes, etiam post sententiam.

DECISIO LI.

DEcis. 19. eod. tit. in antiq. alias 248. Sed posteā apparuit, & sic post sententiam. Et ita hodie practicatur in Rota, vt dixi in 7. eodem in nou. Et ista decisio non solum procedit in mandato in scriptis, sed etiam quando post sententiam quæ transiuit in rem iudicatam probaretur mandatum interuenisse, per testes, vt conclusit hodie 4. Febr. 1538. Rota in Mediolanen. Præpositura de Vico Baldono coram me inter Cardinalem Triuuldum, & Episcopum Nouarien.

DE PROCVR.

EPITOME.

Mandatum generale ad lites, trahitur & intelligitur etiam de futuris.

DECISIO LII.

DEcis. 32. eod. tit. in nou. aliās 413. Mandatum generale ad mouendum omnes lites, & singulas causas, quam, & quas habet, & posset habere, quæ & mouere vult, & intendit contra quascumque personas, & ipsæ personæ contra ipsum, &c. extenditur ad futuras lites; Fuit hodie 18. Febr. 1538. conclusum per omnes in Calagaritana Archidiaconatus pro Ioāne Angliano contra Ioannem Mahedatium, & idem coram me fuit tentum in eadem causa in prima instantia pro fundamento istius decisionis, quæ est communis, vt tenet Alexand. in addit. ad Bart. & ibi, Roman. in l. damni 18. §. si is, de damn. infect. & tenet Abb. in cap. non iniustè de procur.

DE

DE PROCVR. DE RENVNCIAT.

EPITOME.
Procurator nomine alieno agens in re in qua habet interesse, videtur iuri suo renunciare. Vide An sit verum.

DECISIO LIII.

Decis. 34. eod. tit. in nou. aliàs 415. & ibi, &c. quibus inribus Felyn. cap. literas col. 2. de præscript. in cap. quamuis in fine de re iudic. in verb. procurator agit. Præpos. cap. iudicis, de nat. ex lib. ven. Et pro hac decisione Dominus Manilius Rotæ Auditor tempore Leonis Decimi iudicauit in causa Compostellana de Nauazo, in eo qui tanquam Procurator comparuit, v. videatur iuri suo renuntiasse. Ita in quadam Bisontina Prioratus coram Mercurio allegauit Ioan. Baptista. Tantò magis, quando comparuerat in causa, non tanquam Procurator. Item videretur tunc iuri suo renunciasse si peteret, beneficium alteri adiudicari. Sed si se reum defend t, & stet in terminis defensionis, non potest dici renunciasse Abb. cap. ex literis, de renunc. Item, quia ista decisio multò magis procedit in illo qui ignorauit cessionem beneficii factam in sui fauorem, ideo non potest dici renunciasse iuri quod ignorabat. Ioan. Andr. notat. in d. cap. ex liter. & l. si mater de inoff. testam. C.

DE DOL. ET CONTVM.

EPITOME.
Quando Iudex est præsens in loco, non requiritur insertio commissionis in citatione.

DECISIO LIV.

Decis. 15. de dol. & contumac. in nou. alias 355. in fin. Declarat tamen, hoc procedere, quando citatio fit in loco vbi est Iudex, secus si in loco remoto, quia tunc requiritur insertio. Ita Rom. l. sciendum, col. 12. nu. 49. vers. quinta conclusio ff. de verb. oblig. Et opinionem Romani, quando Iudex est præsens, tenonerunt Ant. & Abb. cap. præterea, de dilat. Ias. in l. 2. col. 1. ff si quis in ius voc. non ier. & cons. 145. col. 11. vol. 4. Et iste casus mo lo pendet coram Thoma in Colimbrien. de Penacona 15. Nouembris 154.

DE TESTIBVS.

EPITOME.
Iudex potest esse testis.

DECISIO LV.

Decis. 5. de testibus in nou. aliàs 89. Iudex potest esse testis. Ita hodie 4. Nouemb. 1541. iuxta istã decisionem iudicauit Rota, in Dolen. Pensionis, corã D. Iac. Puteo Vidend. Alber. de Malectis in tract. de testibus fol. 7. vbi hoc examinat, Franc. cap. Romana col. 2. de testibus Mil. in verb. testificari potest, Felyn. cap. cùm dilectus de accus. col. 3. cap. quia nobis, col. penult. de testib.

DE LOCAT.

EPITOME.
Successor recipiens pensionem à conductore antecessoris, pro tempore quo recipit intelligitur remanere.

DECISIO LVI.

Decis. 2. de locat. in nou. aliàs 233. ibi, pro tempore quo recepit pensionem. Iuxta istam decisionẽ tenuit Rota in Romana Affictus, siue Portuen. inter Cardinalem Franen. & Petrum de Maximus, de mense Octobris 1541. coram Puteo. & de mẽse Martij 1542. iterum ventilatum coram eodem, vt infrà 75.

DE PROCVR.

EPITOME.
Nomina capitularium non sunt de necessitate specificãda in mãdato sed sufficit dicere, PRAELATVS, ET CAPITVLVM, & quod sit appositum sigillum capituli.

DECISIO LVII.

Decis. 36. de procur. in antiq. aliàs 791. Etsi non ponat capitulũ. Ista decisio hodie seruatur in Rot. & non contrariatur alia in antiquis 132. vt Simo etta iudicauit in Placentina decimarum 1511. Et idem tenuerunt in Elboren. fructuum, de mense Decembris 1539. coram Petro Vortio, qui ita iudicauit.

DE CONCESS. PRAEB.

EPITOME.
Acceptanti beneficium incumbit probatio, si dicat postea, non cadere in sua gratia.

DECISIO LVIII.

Decis. 8. de caus. poss. aliàs 593. in antiq. Acceptanti incumbit probatio. Ista decisio fuit approbata per Dominos triplicatis vocatis in causa Placen. Parochialis de Pagho, de mense Ianuarii & Februarii 1542. coram Puteo, reprobata decis. Aegid. 528. Eorum hac concurrit Gemin. cons. 103. Sylua de benef. 3. parte quæst. 11. Lsp. alleg. 120.

DE IVDIC. DE FOR. COMPET.

EPITOME.
Per decretum citationis perpetuatur iurisdictio, quoad iudicem secus quoad partẽ, nisi sequatur executio.

DECISIO LIX.

Decis. Bisign. 1. de offic. deleg. vers. nõ tamen quo ad partem istam decisionem tenuit Rota in vna Vlixbonen. decimarum coram Paulo, licèt plura in contrarium allegata fuerint.

DE

DE PRÆBEN.

E P I T O M E.

Reseruatio beneficiorum exceptis spectantibus ad collationem Episcopi, intelligitur de illis in quorum quasi possessione conferendi est Episcopus.

D E C I S I O LX.

DE iis. Bisign. 5. de præben. Cald. cons. 23. Et ista decisio fuit seruata in causa Terracinen. Canonicatus pro Robust.

DE CONCESS. PRAEBEN.

E P I T O M E.

Impetrans tenetur probare, beneficium esse infra taxam suæ expectatiuæ.

D E C I S I O LXI.

DEcis. Bisign. 6. eod. tit. In gratijs factis sub ista forma speciali, prout hodie fit, expectatur: & istam decisionem tenuerunt Domini hodie 28. Iunij 1538. in vna Calaguritana Archidiaconatus coram Marcello pro Ioanne Anguiano contra Martinum Ximenez, qui dedit de expectatiua, quem Domini voluerunt astringere ad probandum, Archidiaconatum prædictum cadere infra taxam expectatiuæ per istam decisionem, & aliam Aegid. Et hocidem 22. Nouembris 1540. fuit conclusum in Aflotiicen. beneficiorum coram Ioanne Paulo, & præteritis annis. Idem tenuisse Rotam in duabus alijs causis, vt annotauerat Marcellus, vt ipse in Rota retulit, rationes ponit Felyn. cap. ad aures de rescript.

DE RE IVDIC.

E P I T O M E.

Nihil refert in cuius persona Domini, vel possessoris verba sententiæ concipiuntur.

D E C I S I O LXII.

DEcis. in nou. in addit. vlt. de procurat. in cuius persona sint concipienda verba sententiæ, Canonistæ tenent nihil referre. Istam opinionem tenuit Rota de mense Octobris 1532. in Gennen. Decimarum coram me.

De Pact. Contractibus constit. dot.

E P I T O M E.

In alienatione rei dotalis æstimatæ immobilis requiritur solemnitas auth. SIVE A ME.

D E C I S I O LXIII.

AVth. siue à me, Cod. ad Senat. Consult. Velleian. versic. & multò magis idem in dotibus, locum habet, quia ista auth. respectu consensus geminati, & alterius solemnitatis requisitæ in donatione propter nuptias, etiam habet locum in alienatione dotis æstimatæ rerum mobilium. Ea æstimatione quæ non facit emptionem; quod tenuit Rota 6. Octobris 1536. in Romana Domus coram Paulo Capizucco. Itaque doctrina Bart. hod. in 2. lect. & Paul. Castr. fuit approbata, ad ampliationem, vel limitationem l. si æstimatis, ff. solut. matr.

DE EMPT. ET VEND. DE CONT.

E P I T O M E.

Læsus vltra dimidiam rescindit venditionem contra singularem successorem, qui iustè emit.

D E C I S I O LXIV.

L. 2. C. de rescind. vend. Ista lex est repetita per Socin. oum. 519. An habeat locum contra singularem successorem, Alex. cons. 92. lib. 1. tenet, quòd non. Contrarium tenent plures, quos allegat Pantaleo hic in repetitione col. 26. Et ita Rota 29 Octobris 1535. coram Bortio in Romana officij sequuta opinione Bald. hic 13. quæst. & Salicet. Et quòd habeat locum in subhastatione tenet latè Pantaleo, in repetit. limit. 8. col. 26. Dicit communem Alexan. cons. 117. in fine vol. 7. & in l. pretia ad l. falcid. Ita Rota de mense Nouembris 1535. coram Petro Bortio in Romana.

DE IVD. DE DOTIB. DE TVTEL.

E P I T O M E.

Retentio dotis non fit matri quæ tutelam administrauit, quousque rationem administrationis reddat.

D E C I S I O L X V.

L. vnica §. taceat. C. de rei. vxor. act. Numquid ob administratam tutelam possit fieri retentio dotis matri, donec reddat computum administrationis? Socin. cons. 126. & 180. tenet, quòd sic; & respondet ad illum tex. Sed quidã Ant. Neguz. de pignor. 1. memb. 2. partis, tenet contrarium. Hodie 27. Aprilis 1541. dubium discutitur in Vicentina dotis coram Ioanne Paulo, & die 26. Maij 1546. coram Fabio Accorambono in eadem conclusum est contra Socinum.

DE TESTAM.

E P I T O M E.

Testamentum imperfectum patris valet inter liberos, quando sunt æqualiter instituti, sed testamentum inualidum ratione præteritionis, non valet inter liberos.

D E C I S I O L X V I.

L. hac consultissima, §. ex imperfecto C. de testam. Iste tex. limitatur, non procedere quando pater non æqualiter testatur inter filios, sed in odium vnius, & commodum alterius, sed quando æqualiter in omnium commodum. Ita Roman. cons. 179. col. 1. editione & 385. in 2. col. Cret. cap. Raynutius col. 29. de testam. Sequitur Dec. cons. 105. col. fin. Et istud pũctum modò pendet coram Ioanne Paulo in Lucana de mense Decembris 1540. Et ita fuit conclusum; nam communis est opinio, quòd iste tex. non procedit quando testa-

testamentum est inualidum ratione præteritionis, vt dicit Claud.l. inter cætera col. 1. de lib. & post. Ias. l. si filius qui in potestate, col. 6. eod. tit. Et pro opinione Dec. d. cons. 105. tenet Ant. Rub. cons. 6 & 7. & idem Dec. in l. 1. C. vnde liberi, & cons. 63. Vide Tiraq. in tract. de iure primog. qui tenet hanc partem.

DE EXPENSIS.

EPITOME.

Priuilegium vni ex collitigantibus ex causa onerosa concessum non competit alteri.

DECISIO LXVII.

L. vlt. C. de fruct. & lit. expens. Rot. 5. Martii 1540. in vna Conchen. Parochialis coram me tenuit, priuilegium concessum notariis Rotæ de litigando gratis quoad expensas, non prodesse aduersario non priuilegiato condemnato, quominus teneatur soluere expensas quas si ipse vicisset, in causa fecisset. Nec obstat iste textus, quia procedit in priuilegio gratioso, non autem in oneroso, vt dicit Salicet. quale est notariorum, & similium exercentium sua officia, vel laborantium in vinea Domini. Et ita Franch. Pisguisa obtinuit contra Ludouicum de Torres.

DE PIGNOR.

L. 2. C. de pignor. Notabiliter limitat Chassan. in tract. glor. Mund. in par. 99. consid. 25. limit. fol. 102. Cremen. sing. 54. Ant. Negus. de pignor. 1. membr. 8. partis num. 20. fo. 163. Quos sequuta est Rota in Romana domus 21. Nouembris 1540. coram Petro Bortio.

DE FORM. COMPET.

EPITOME.

Vbi quis exercuit argẽtariã, ibi rationes edere debet.

DECISIO LXVIII.

L. prætor ait, §. 35. et iam ff. eden. quòd vbi argentariam exercuit. Et sic in vna Florentina pecuniaria coram Ioanne Paulo tenuit Rota de mense Iunii 1538.

DE PIGNORIBVS.

EPITOME.

Pignore reddito debitum peti potest, nec præsumitur solutio.

DECISIO LXIX.

L. postquam v rò, ff. de pact. debitum peti posse Cuman. cons. 39. col. 2. Et ita tenuit Rota coram Mohedano de mense Iunii 1537. in vna Redonen. Parochialis de Rostonis pro Ioanne Clerici contra Ioannem Mullium.

DE CONCESS. PRAEB.

EPITOME.

Qualitas adiecta verbo intelligitur secundùm tempus verbi. Secundùm finem gratia cõcessa sine præiudicio expectantium, intelligitur de illis qui essent tempore vacan. licèt non essent tempore gratiæ.

DECISIO LXX.

L. in delictis §. 1. de noxal. in summar. Bald. Qualitas iuncta verbo, significat secundum verbi tempus Card. cap. perpẽdimus col. 8. de sent. excom. ponit notabilem limitationem. Et quod qualitas debeat attendi secundùm irritum, & tunc dicatur tempus verbi, est decis 857. & seq. in antiq. per istum text. & alia quæ tenet Oldrad. cons. 58. & 168. in 2. quæst. Et Cassad. decis. 3. de præben. Iuxta quas decisiones Rota mense Decembris 1540. in Virdunen. Canonicatus, coram Puteo, tenuit, quòd si Papa in sua gratia dicat illam concedere sine præiudicio expectantium gratias suas prosequendi, quòd illa verba debent intelligi de expectatiuis, non solùm de extantibus tempore datæ gratiæ, sed de concessis tempore post vacationem beneficii. Et sic illud tempus debet considerari. Et hoc propter dictionem tunc positam in gratia. Et ita excluditur ratio l. si ita de aur. & arg. legat. in contrarium alleg. ad quam decis. 857. respondet. Et quòd qualitas adiecta debeat interpretari iuxta tempus verbi, Bartol. Bria. latè in repertorio, in verb. qualitas Vid. Ægid. dec. 575. & cõtrariam 1. & Dec. in nou. de proc.

DE PROCVR.

EPITOME.

Procurator ex iusta causa potest etiam in faciendo excedere fines mandati.

DECISIO LXXI.

L. si hominem ff. mandati. Quòd ista lex procedat etiam si procurator excellat in faciendo, Rota 20. Maii 1538. in Manticana Zuccarorum corã Petro Bortio. Pro qua facit l. in confirmando vtilitatem ff. de confirm. tutor.

DE PACT. DE CONTR.

EPITOME.

Prouisio casuum fortuitorum comprehendit insolitos.

DECISIO LXXII.

L. fistulas, §. vlt. ff. de contrah. empt. Quòd prouisio casuum fortuitorum comprehẽdit insolitos, conclusit Rota, coram Mohedano in Mediolanen. pensionis de mense Ianuarii 1534. Vide Socin. in l. si ex toto, in princ. col. 2. de legat. 1.

DE

DE EXPENSIS.

E P I T O M E.

Relocatio solum pro tempore, quo pecunia recipitur facta intelligitur per successorem.

DECISIO LXXIII.

L. Item quæritur §. qui impleto, ff. locat. limitat. vt dixi in nou. decis. 233. num. 55. vbi est bona decisio, quam tenuit Rota coram Puteo Octobris 1541. in causa Porticen. affictus inter Cardinalem Tranen. & Petrum de Maximis. Et hodie 17. mensis eiusdem conclusit Rota pro Cardinali N. contra Petrum de Maximis, quòd licet Cardinalis post finitam locationem per promotionem Cardinalis Tranen. eius prædecessoris, non receperit aliquas pensiones nomine affictus, non per hoc censetur locasse dictas possessiones Portius, licèt Petrus probauerit fuisse de consuetudine 40. annorum illas possessiones locari solitas ad nouennium. Nam hoc non obstante, non videtur Cardinalis tacitè relocasse nisi pro illo anno currenti iuxta dispositionem illius text. ad quem videnda est decis. Neapol. 366. & Aegid. decis. num. 348. & not. iuxta illius decis. Neapol.

DE PROCVR.

E P I T O M E.

Patronus laicus excommunicatus potest præsētare, & Clericus etiam si non fuit declaratus, & publicatus, secus si fuit declaratus.

DECISIO LXXIV.

L. Duo sunt Titii ff. de testam. tutel. Calder. de prinil. consf. 6. & Oldrad. cons. 1. 2. volum. vbi loquitur de duobus mandatis, & duobus testamentis. Et 2 Quando duo mandata eiusdem dantur, vnum purum, & alterum sub conditione, quod debeat valere Vid. Aegid. decis. 322. Pendet causa coram Marcello in Montis Regalis Archipresbiteratus, de mense Ianuarii 1539. Et 13. eiusdem, tenuit Rota neutrum valere. Nec obstat Bald. l. falsus C. de furt. col. 9. quia loquitur quando duo mandata differunt in summa, secus si in qualitate. Ita Alex. in l. 1. §. si stipulanti, col. 1. ff. de verb. oblig. & de duobus mandatis, quòd debet valere minus præiudiciale, Bald. in l. falsus col. 9. vers. suas tamen & ibi. Apostill. C. de furt. Ias. in l. 1. 2. & 3. ff. solut. matr. Dec. in l. in ambiguis, de reg. iur. Tamen Rota in Vna Montis Regalis coram Marcello de mense Ianuarii 1539. vt dixi, tenuit neutrū valere. Et ita dicit, à Rota fuisse suo tempore decisum Rom. sing. 251. vbi allegantur alia. Idem tenet Alex. in l. si quis antea, & ibi Socin. 6. not. & Ias. de acquir. possess. Et omnes sequuntur Bald. d. l. falsus. Quod intelligitur quando mandata sunt diuisa in qualitate, prout in casu proposito, quia vnum erat ad renunciandum iuri simpliciter, aliud eodem die coram iisdem testibus, & notario factum eidem personæ ad permutandum, tunc neutrum valet, secus in summis, vt ibi, & prædictam opinionem tenet Ias. in l. edita nu. 35. C. de edict. diu. Adr. tollen. Gemin. cap. si à sede 10. col. de præbend. in 6. Et ita declarat additio ad Bald. d. l. falsus, & hoc tenet Oldrad. cons. 1. col. 1.

QVI FIL. SINT LEGIT.

E P I T O M E.

Filius præsumitur mariti, & nō adulteri nisi in cōtrarium plures præsumptiones concurrunt.

DECISIO LXXV.

L. Miles §. quapropter, in fine ff. de adult. singularis, vt latè Barbat. cons. 58. lib. 2. & Crem. notab. 126. Et hodie 3. Iunii 1538. Rota in Placētina legati de Todeschis coram me tenuit, præsumptione istius §. nō procedere, quando in contrarium essent plures præsūptiones, vt in dicta causa, quos refert Aloysius Aduocatus.

DE PROBAT.

E P I T O M E.

Successor non tenetur probare omnia narrata in gratia antecessoris, vt putas, Doctoratum, vel familiaritatem.

DECISIO LXXVI.

Aegid. decis. 561. Probatio Doctoratus & familiaritatis narratorum in gratia Ioannis non pertinet ad P. Et ita de mense Decemb. 1533. fuit iudicatū coram Ioanne Clerici in Tirasonen. canonicatus pro Torres, & in Zamorensis Archidiaconatus coram Camillo pro Galerano Buoninsegne. 12. Decemb. 1533. Pro quibus Ias. in l. 2. C. de iur. emphy. & Socin. cons. 145. Et facit Aegid. decis. 112. & 641.

De Excommunicat. de Iur. Patr.

E P I T O M E.

Patronus laicus excommunicatus potest præsentare, & clericus etiam si non fuit declaratus, & publicatus, secus si fuit declaratus.

DECISIO LXXVII.

Excommunicatio. Patronus excommunicatus non potest præsentare, in antiq. dec. 761. Hoc tamen fuit declaratum in Rota in vna Zamoren. Archidiaconatus coram Ioanne Clerici, de mense Martii 1533. procedere in clerico, secus in laico. Et forte si clericus non esset declaratus, & publicatus, potest præsentare, per extrauag. Martin. Vide Felin. c. ad proband. de re iudic. decis. 522. in antiq.

DE PRÆBEND.

E P I T O M E.

Gratiam si NEVTRI, continentem priuationem faciēdam sufficit intimare procuratori.

DECISIO LXXVIII.

Gratia, si neutri debet per Auditorem reo absenti intimari, in nou. dec. 420. licet in casu de rescri-

 & 750.

& 750 in antiquis, aliàs 20. de dol. & contumac. Quæ dicit quòd quando committitur priuatio beneficij, debet fieri intimatio principali, & non procuratori existenti in Curia. Et iste casus modò pendet coram me in Conuersana Archidiaconatus, & Archipresbiteratus, de mense Februarii 1539. in qua fuit conclusum, quòd sufficeret Procuratori intimare gratiam (si nemini) continentem priuationem faciendam: secus, si est simplex gratia cum commissione priuationis, quia tunc procedit decis. 750.

De Concess. Præben. De sent. excomm.

E P I T O M E.

Irregularis acceptare & prouidere potest expectanti, sicut exequutor excommunicatus & laicus, tanquã procurator & capax prouisionis ab exequutore.

D E C I S I O LXXIX.

Irregularis potest acceptare, & acceptanti prouidere. Ita hodie 8. Decembris 1533. coram Nicolao Piccolomineo in Giennen. Parochialis pro Ioanne Potno contra Gabrielem Vgnoli. Quia ratio decisionis 128. in antiq. quæ vult, quod exequutor excommunicatus prouidere possit, à fortiori militat in isto casu. Tum etiam quia collatio tali facta valeret, ad not. in cap. nostra, de concess. præbend. Ergo & [illegible] alteri fa[illegible] [illegible].

De Concess. Præben. de Procur.

Laico procuratori clerici potest fieri prouisio per exequutorem, & potest acceptare. Abb. in cap. accedens, de præbend. Et ita hodie 20 Iunij 1539. tenuit Rota in Palentina Sacristiæ coram Paulo Capizucho, & temporibus præteritis idem tenuit in alia, coram eodem, vt notauit Marcellus.

DE PRIVIL.

E P I T O M E.

Nominatus ab habente facultatem, si per Superiorem recipitur, licèt nominatus desinat habere facultatem, non expirat nominatio.

D E C I S I O XXC.

Habens facultatem nominandi loco sui ad participationem priuilegiorum, vt Milites sancti Petri, si nominant vnum, & ille nominatus expediuit gratiã expectatiuam tanquam talis, & Papa concedit talis nominatio non expiratet iãsi nominatus desinat esse miles, vt conclusit Rota de mense Decembris 1532. corã Ptolomeo, in Placentina. Pro qua allegabatur text. in cap. bonæ 1. & 2. de postulat. Præ at. vbi nominatio nihil iuris tribuit, sicut postulatio: quæ re integra potest reuocari. Si tamen illam admittit Superior, fit irreuocabilis, d. cap. bonæ 2. quia tunc effectus dicitur consumatus, & cessante causa non cessat effectus. Et pro de[illegible] est consil. Franc. Xip. 2. li. 2. respons.

DE DILAT. DE REMISS.

E P I T O M E.

Obligantis se de stando vnicæ sententiæ noua dilatio pro remissoria datur licèt in primo termino fuerit negligens.

D E C I S I O XXCI.

Remissio ad partes non conceditur cuilibet partiū nisi semel. decis. 520. & 830. in Antiq. Ægid. 36. Tamen quando quis obligatur stare vnicæ sententiæ, solet iterum vel pluries ex iustis causis dari, vt in Casanien. coram Marcello, & in Placen. coram Simonetta. Vid. in nou. 215. & 218. Item quando est suspicio calumniæ remissoria nõ datur, Innoc. in c. post electionem, de concess. præb. Ægid. dec. 427. qui dicit idem in eo qui fuit in notabili negligentia exequendi remissoriam infrà tempus; nam alia dilatio danda non est, vt latè idem Ægid. cons. 36. In contrarium facit 20. de testib. in nou. Sed hodie 6. Octob. 1536. fuit limitata decisio, & con. Aegid. Nisi petens dilationem ad exequẽdam remissoriam emissam per negligẽtiam, se obligaret stare vnicæ sententiæ. Ita concluserunt in vna Virdunen. Canonicatus coram Aragonia.

D E C I S I O XXCII.

Sententia lata ab obseruat. iudicij etiam per ineptitudinem libelli, est interloquutoria habens vim diffinitiuæ. Et ideo ab ea appellari potest verbo sicut in diffinitiua, c. cordi. de appell. in 6. & clem. appellanti tali casu non habet locum. Ita per omnes conclusum est, excepto Nicolao Picolomino in Gebennen. Prati, corã me 29. Febr. 1532. Et quod haberet vim diffinitiuæ allegabatur der[illegible] 3. de dol. & cont. in antiq. Felyn. in rubr. de re iud. col. antepenult. In contrarium per Nicolaum Aragon. allegabatur quoddam Concilium, Aret. & Ias. in l. propter andum §. & si quidem, de iudic. Dixi latè in addit. ad Bart. in l. Titia, de accusat.

DE RE IVD. DE APPEL.

E P I T O M E.

Debitor sub pœna, non tenetur facere consignationem in loco destinato solutioni, si ibi non adest certus procurator ad recipiendum.

D E C I S I O XXCIII.

Bart. in l. si reus ff. de procur. in fine. Hoc dictũ Bart. limitatur, tantùm habere locum in casibus in quibus requiritur consignatio, vt ad impediendum vsuram cursum, alias secus, vt declarat Alex. cons. 92. num. 10 lib 1. vbi tenet, neque istam consignationem, neque oblationem esse necessariam, sed de bene esse. Ita tenuit Aret. cons. 162. incip. verũ est Ias. in l. ad diem, de Verb. oblig. circa finem. Anchar. cons. 85. Qui omnes tenent oblationem nõn esse necessariã. Et ita tenuit Rota in vna Cremonen. pẽsionis coram Christophoro Panigarola Decembris 1529. & Febr. 1540. in Astoricen. patrimonij coram Ioanne Paulo, vbi sicut in illa Cremonen. agitur de priuando ob non solutionem pensionis, seu assignationem non factam in loco

in loco destinato solutioni. Nam conclusit Rota, quod si non est certus procurator ad recipiendum, non tenetur debitor de necessitate consignare, per præfata, cum quibus transit Marcus Antonius Bauetius, de mora, in fine Ias. in l. 2. q. 20. C. de iur. emph. Purpur. in l. vinum nu. 24. Facit decisio in l. non hoc culpa, col. penult. C. Vnde leg. Corn. conf. 79. col. vlt. vol. 3.

De Iudic. de Caus. Possess.

E P I T O M E.

Creditoribus habētibus hypothecam, si debitor cadat a possessione datur vtile interdictum pro illa reuocanda.

D E C I S I O XXCIV.

Bart. in l. si rem alienam, de pignor. act. nu. 9. intentatibus vtile interdictum. Istam opinionem dicit Ias. communiter teneri in §. Item Seruiana col. 17. Tenuit Rota in Romana viginti millium ducatorū Ducis Florentiæ nomine Alexandri coram Iacobo Puteo.

DE CONFESS. DE PROCVRAT.

E P I T O M E.

Procurator generalis non potest reuocare confessionem a tatis factam per principalem sub prætextu erroris, nisi probet iustam causam erroris.

D E C I S I O XXCV.

Bart. in l. si hominem ff. mandati. Rota in Legionē. Parochialis coram Puteo 27. Febr. 1541. tenuit, procuratorem generalem non posse reuocare confessionem in actis factam per principalem sub prætextu erroris, nisi probet iustam causam erroris, per doctrinam Bart. hic & Bald. in l. error. in fine C. de iuris & facti ignor.

DE TESTAMEN.

E P I T O M E.

Etiam ex causa præteritionis testamento nullo, clausula codicillaris operatur.

D E C I S I O XXCVI.

Bart. in l. 1. ff. de iur. codicill. nu. 9. Iaco. Bald. & antiquus glossator tenet istam opinionē contra glos. in auth Et communiter tenetur, vt probat Dec. cons. 242. col. 2. & Guill. Bened. in cap. Raynutius vers. in eodem testam. 1. num. 242. & Rota 4 Februarij 1541. indicauit in Liuians hæreditatis corā Ioanne Paulo.

DE TESTAMENT.

E P I T O M E.

Clausula Codicillaris ex consuetudine notariorum cēsetur apposita, & de ea præsumitur notarius rogatus, si eam legerit coram testatore.

D E C I S I O XXCVII.

Bart. ibidem num. 10. in fine, magis de consuetudine notariorum quàm quòd testator deliberet, quid importet. Item plures quos allegat Curt. iun. cons. 3. col. vltim. quid dicit, communem. Et vid. Ant. Gabr. in causa Lucinia coram Ioanne Paulo mense Decembris 1540. in qua idem tenuit. Rota tamen contra Bart. & quòd clausula codicillaris censeatur apposita de voluntate testatoris. Dec. post Bart. & alios in l. Vt liberis nu. 14. C. de collat. quod latè Alexan. cons. 142. col. 3. & 4. vol. 2. Vbi respondet ad contrarium, de quo ipse col. 2 Et quòd licèt clausula non sit apposita, censetur notarius rogatus ex consuetudine. Alex. cons. 53. col. 3. lib. 7. Declarat. Aret. ista dicta Bart. & defendit, cons. fin. col. fin. Nam coram Bart. dicitur, quòd notarius præsumitur rogatus ponere dictam clausulam, consueta quia dicit esse verom, quando eam legit coram testatore, tunc licèt testator nihil dicat, præsumitur rogatus, secùs si eam non legerit, sed postea apponat. Et ita debet intelligi Bart. Facit Corn. cons. 50. col. 3. lib. 3. Vbi præsuppon t clarum lecturam, vt præsumatur posita de voluntate testatoris. Idem Corn. cons. 225. col. fin. lib. 3. Et Socin. cons. 93. col. 9. num. 27. vol. 4. non solum requirit lecturam, sed quod testator intellexerit vim clausulæ, & quòd etiam si non legatur, fletut notario, ex consuetudine loci. Guill. Bened. in cap. Raynutius fol. 20. de testam.

DE CAVS. POSSES.

E P I T O M E.

Quasi possessio eligendi perditur, si alius eligat, & possidens eligere negligat.

D E C I S I O XXCVIII.

Bart. in l. 1. §. huius, num. 30. ff. vti possid. vers. istud commune, perderet quasi possessionem. Vide plura per Roch. de incepatr. Verb. competens, nu. 42. Rota 13. Februarij 1542. in Romana viginti millium ducatorum coram Iacobo Puteo pro hæredibus Alexandri de Medicis contra Margaritam Austriam.

DE PROBAT.

E P I T O M E.

Concessum ex duplici causa finali, nō cessat vna cessāte

D E C I S I O XXCIX.

Bart. in l. si neutri §. 1. ff. de priuil. cred. num. 1. Vbi aliquid concedit ex duplici causa finali, idem in rescriptis, & priuilegijs procedit. Cassan. cons. 64. col. 5. Fel. c. ex parte, col. 12. vers. fallit. 3. de rescript. Ita Rota in Parmen. seu Ferrar. Præceptoriæ coram Marcello de mense Iunij 1541. Sylu. nupt. latè, fol. 25. col. 4.

DE SOLVTION.

E P I T O M E.

Debitores rebellium liberantur soluendo Superioribus ciuitatis.

DECISIO XC.

BArt.in l.creditor 102.ff.de solution.nu.2.vers. in contrarium videtur, quòd sint liberati. Hoc latè tenet Dec.cons.25.& Afflict.decis.150.Rota de mense Martii 1540.in Foroliuien.pecuniaria, coram Maynoldo Episcopo Foroliuien.contra hæredes de Strozzis

DE PRÆSCRIP.

EPITOME.

Naturalis obligatio tempore non tollitur, sed omnis eius effectus.

DECISIO XCI.

BArt.in l.vltima §.ff.rem rat.haberi. Licet tempore non tollatur naturalis obligatio, tollitur tamen omnis eius effectus. Ita est communis opinio Bald.de præscript.1.par.quæst.6. Rota bis de mense Februarij 1541.in Fulginaten.pecuniaria coram Petro Vortio.

DE TESTIBVS.

EPITOME.

Trebellianica in filijs primi gradus hodie prohiberi potest.

DECISIO XCII.

TRebellianica potest prohiberi per testatorem in liberis primi gradus Alex.cons.29. lib.50. Rota coram Marcello de mense Ianuarii 1512. in Romana de Bubalis,& aliàs bis idem tenuit Rota,vt notauit Simonetta.

DE VSVR.

EPITOME.

Vsurarius est contractus census disponens,re super qua imponitur perepta,esse impositū super alijs bonis

DECISIO XCIII

VSurarius iudicatus fuit contractus per Staphil. in causa Argentina census, propter clausulā insolitam,quod si periret res super qua census imponitur,super aliis bonis suis census esset impositus. Vid. Bald.cons.447.& 7.art.9. Aret.cons.8.& 9.Vol.1.& l.si quis sub conditione,ff.de cond.t.instit.& ibi Paul. de Castro.

De Probat. De Restit. in Integr.

EPITOME.

Restitutio in beneficialibus maiori 24.annis non datur.

DECISIO XCIV.

AEtas per instru. curæ ad effectum restitutionis non probatur. Salicet.in l.si minorem C. de restitu.in integr. Item licèt probetur,non sufficit in beneficialibus,nisi sit minor 14 Lap.alleg.52.numer.10.in fine. Contrà Rota 9.Martii in Toletana Canonicatus contra Episcopum Placen.coram Panigarola.

DE PRAEB. DE PRIVIL.

EPITOME.

Etiam in causa restitutionis allegans priuilegiū debet probare eius qualitatem.

DECISIO XCV.

PRædicatores qui allegant Martinianam, vt Religiosi possint habere domos cum sufficienti dote, deberent in causa restitutionis probare ante omnia, quòd domos istas habuerunt, cum illa qualitate in eo requisita. Nam est regula,quod vtens priuilegio, vt sibi prouideatur,debet probare qualitatem in eo requisitam. Bart.in l.1.§.quòd ait, ff ne quid in l.admin. pub. Late Felin.e.p.auditis,col.penult. de præscript. Rota pridie Nat.il.Domini 1529.coram Petro Bertio in Toletana dom.s.& bonorum.

De Restit. in integr. de iureiur.

EPITOME.

Enormis læsio non obstante iuramento operatur restitutionem.

DECISIO XCVI.

ENormis læsio facit,vt non obstante iuramento, de non contrauenjendo,quis restituatur. Abb.cap. cum contingat,de iureiur. Rota de anno 1513.in Romana domus de Columna.

De Restit. Spoliat. de iudic.

EPITOME.

Restitutio datur monialibus etiam excommunicatis,nō tamen publicatis.

DECISIO XCVII.

REstitui debent Moniales in causa Abulen. coram Ioanne Clerici,19. Nouembris 1513. cùm vna nocte sint omnes asportatæ, & vna nuda à Crucifixo, maximè cum habeant sententiam Non obstante,quòd is iudex f.e ir recusatus, quia hoc fieri non poterat, quia Religiosus.Franc.cap.postremo vers.6.quæro,de appell. Nec obstat,quod Moniales sint excommunicatæ,cùm non sint confessæ,quia cum non sint publicatæ, & agant de se redimendis ab huiusmodi tyrannide, & vsurpatione possunt impetrare,& agere. Felin.c.vlt.col. de except. Dominicus cap.1.in fine de rescript.in 6.Et ita Auditor de voto Rotæ iudicauit,quòd Moniales cōpulsæ sunt reintegrandæ,& religiosus iudex non potest recusari,vt suspectus.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Statutū Vrbis requirēs solemnitatē in donatione inter viuos

viuos, vel causa mortis, non habet locum in patre donante filiæ.

DECISIO XCVIII.

Lib. 4. cap. 22. statut. Vrbis de donat. inter viuos, vel causa mortis. An habet locum hoc statutum, quando Pater donat filiæ pendet in Rota coram Marcello in Romana Parafreni, & 10. Februarii 1533. tenuit quòd non, per dictum Iaf. in l. præsens & l. transactionem not. C. de transact. Bald. in l. pactum C. de collat.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Statutum Vrbis requirens solemnitatē in obligatione minorum, & mulierum non procedit in patre vel matre donante.

DECISIO XCIX.

IN nouis statutis cap. 19. de pactis & donationibus, non valituris. Limitatur, non procedere hoc statutum in patre, vel matre donante filio propter affectionem. Bald. in l. pactum, C. de collat. Alex. cons. 166. co. 1. & 29. col. 3. dec. cons. 180. Ias. 133. vol. 4. & in l. transact. & Rota 24. Iunii 1542. coram Thoma de Thanis in Romana dotis pro Curtio, & fratribus de Matthæis. Vide quæ addidi in §. omnium col. 10. de act.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Consanguineorum appellatione in statuti Vrbis veniūt cognati.

DECISIO C.

IB' (Nisi duobus consanguineis proximioribus,) cōcluſit Rota in vna Romana coram Capizucho mense Maii, ac Iunii 1536. quod sub isto verbo comprehendūtur cognati, vel proximiores ex parte matris.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Interesse consideratur in actu super quo præstandus est consensus in statuto Vrbis.

DECISIO CI.

IBi, (quorum non interest.) Istud interesse declarat 12 Iunii 1536. in Romana coram Capizucho, de interesse super actu, super quo præstari debeat consensus. Et hoc sæpiùs Rota dixit.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Statutum excludens sorores dotatas à successione fratris intelligitur de dotatis ex bonis defuncti fratris

DECISIO CII.

CAp. 4. de success. ab intest. Vide latè Brun. de statut. quòd stantibus masculis argu. 8. quæst. 16. & Rota de mense Martii 1542. in Romana hæreditatis de Flores corā Thoma de Ianis tenet, hanc congruam dotationem debere intelligi de bonis defuncti fratris, Bart. in l. 1. C. de leg. & Brun. Sed vbi non sunt dotatæ à defuncto, sufficit, quod fratres qui succedere volunt excludendo sororem, sint parati eadem dotare vt ibi dicitur.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Terminus iuris secundùm statutum Vrbis, est quinque dierum, illorum, qui per idem statutum dantur ad repræsentandam appellationem.

DECISIO CIII.

CAp. 48. de temp. apostolor. peten. 12. Octobris 1531. fuit propositum dubium istius statuti per Simonet. An per statutum istud dentur alii 5. dies appellanti pro termino iuris vltra illos quinque quos habet ad repræsentandum, iuxta formam statutorum lib. 1. cap. 162. fol. 41. An verò illi quinque dies dati ad repræsentandum, dentur etiam per istud statutum pro termino iuris. Et fuit conclusum, quòd esset vnus & idem terminus. Pro qua opinione facit, quia istud statutum est declaratorium, & qui declarat nihil de nouo inducit, l. heredes, ff. de testa. Secundo, quia ista verba (ille idem terminus,) important identitatem termini, non alium terminum quinque dierum, quia esset terminus similis illi de quo in primo statuto & nullū simile potest dici idem: l. quod Nerua, ff. de posit. Et quia est hic relatus ille qui se ad aliud refert.

DE PROCVRATORIBVS.

EPITOME.

Procurator ad componendum non potest gratuitum pactum facere.

DECISIO CIV.

FEder. conf. 177. super primo puncto, puto non posse gratuitum pactum facere, cùm huiusmodi pactum sit donatio Hoc consilium sequitur Ias. in l. contra iuris §. si filius ff. de pact. & tenuit Rota, in Abulen. pecuniaria de mense Octobris coram Paulo.

DE TESTAM.

EPITOME.

Vt supra decis. 67.

DECISIO CV.

ROman. cons. 176. fol. 129 col. 2. beneficia quæcūque quæ consequuntur per testamentum pater. num factum inter liberos: locum habet quando pater, si plures habet filios, in omnium fauorem disposuit. Limitatio ad §. ex imperfecto, quā sequitur Dec. cōl. 105.

col.final.Idem Roman.conf.385.col. 2. sequuta est Rota 17.Decembr.1540.in vna Liuiana coram Ioanne Paulo compromissa. Vide supra 67.

DE IVREPATR.

E P I T O M E.
Procura ad praesentandum in genere, est valida.

D E C I S I O CVI.

ROch.de iurepatr.verb.honorificum quaest. 5. Aduertendum est, circa hanc quaestionem, quòd sufficit, Procuratorem esse constitutum ad praesentandum in genere. Ita hodie 7.Maii 1540. tenuit Rota in vna Astoricen.Canonicatus coram Raynaldo Petrutio, vbi tractabatur de indulto Marchionis Astoricen. vigore cuius potest praesentare ad Canonicatum, & beneficia vacantia, ac si esset patronus ex dotatione, & fundatione, quia Marchio constituit Procuratores idoneos ad praesentandum personas idoneas ad beneficia vacatura; & istud valet. Et ita ibi iudicauit Rota pro Bernardino de Quiros contra Franciscum cumel.

DE FID. INSTR. DE PROBAT.

E P I T O M E.
Licentia ordinarij probatur per verba enunciatiua in instrumento Ordinum.

D E C I S I O CVII.

CArdinal.cap. Albericus, de testibus. Per instrumentum Ordinum celebratorum de consensu Ordinarii probatur consensus. Hoc tenuit Rota 23.& 27.Octobris 1542.in vna Calaguritana Prioratus corã D.Fabio, licet contrà, teneat Cassan.cons.10. nume. 19. quia licentia debet praecedere actum, & in scriptis debet de ea constare, vt idem dicit in consuet. Burgundiae.

DE DISPENSAT.

E P I T O M E.
Dispensatus vt fructus percipiat, a fortiori habebit distributiones quotidianas.

D E C I S I O CVIII.

GEmin.in cap.ex eo, §.elapso, de elect.in 6. Quando in dispensatione dicitur, quod fructus recipiat interim absẽs. Ita sequitur hic Philippus, & Ancardi, hoc est in fructibus, fortius in distributionibus quotidianis, argum.cap.final. de rescript.cap. cum non deceat, suprà eodem. Et tenet expresse Ant. cap. cum ex ratione, in fin.de aetat. & qualit. Ita anno praeterito, & nunc de mense Februarii 1540. tenuit Rota in Romana Canonicatus Sancti Celsi contra Ioann. Baptistam de Nigronis pro Capitulo corã Ioanne Paulo.

F I N I S L I B R I P R I M I.

ILLVSTRISS. AC REVERENDISS.

D. LVDOVICI GOMES EPISCOPI SARNEN. ROTÆ ROM. DECIS.

LIBER SECVNDVS.

DE CONCESS. PRAEB.

EPITOME.

Si in gratia sunt clausulæ, & facultates insolitæ, non videtur expectatiua, sed potius reseruatio, tamen fuit tentum contrarium.

DECISIO I.

FVIT dubitatum in vna Hispalen. Canonicatus, & Præbendarum coram Capizucho. An gratia Petri Suarez concessa per Leonem decimum, ad Canonicatum, & præbendam Hispalen. cum creatione in Canonicum, & ad quæcumque beneficia etiam reseruata, & seruitoria, cum clausula suspensiua, siue derogatoria quarumcumque gratiarum, & expectatiuarum, & cum clausula (quod illa gratia perinde valeret, ac si,) sub data Kal. Nouembr. Pontificatus sui anno V. & processus die 3. Iulii decreti fuissent, quo tempore concessæ fuerant expectatiuæ per Leonem; & cum clausula, (volumus cæteris anteferri,) debeat iudicari expectatiua, An verò reseruatio: cùm inter ista maxima sit differentia propter regulas Cancellariæ. Quòd esset reseruatio plura adducebantur. Primo, quia creatus in Canonicum per expectatiuam non potest acceptare beneficia simplicia seruitoria, secundùm regulam Cancellariæ eiusdem Leonis. Secundo. Expectans non capit reseruatas, vt est alia regula, & decis. Rotæ. Tertiò quia expectatiua de stylo non suspendit alias expectatiuas. Quartò quia ista gratia erat qualificata, & non simplex; Ergo non debet regulari super regulis loquentibus simpliciter de expectatiuis, argum. cap. statutum, de elect. in 6.

Ex aduerso dicebatur, quod sit expectatiua vberior, & hoc annotauit Simonett. in tract. de reseru. quod patet ex relatione datæ, quia Papa voluit illam videri concessisse Kal. Nouembris, & sic tépore, quo nullæ reseruationes concessæ fuerant, sed dumtaxat expectatiuæ, & sic initium debet attendi. Secundo si ex eodata gratia expectatiua est creatio in Canonicú, quæ creatio solet fieri in gratiis expectatiuis dumtaxat, non in reseruationibus. Tertio, quia in dicta gratia est clausula (volumus anteferri,) quæ solet de stylo poni in expectatiuis dumtaxat. Quartò addebam ego vnum aliud quòd Papa appellabat dictam gratiam expectatiuam in quodam Breui. Breuiter post multa fuit per omnes dominos conclusum, quod dicta gratia diceretur expectatiua exuberans, prout similes gratiæ pingues solebant concedi tempore Leonis. Nec obstant tria prima motiua, quia in dicta gratia fuerat derogatum regulis, & sic illa tria non obstant. Nec illud de gratia qualificata, quia illud procedit quando qualitas mutat substantiam rei, vt in dicto cap. statutum, secus verò quando vtraque qualitas manet, nec vna est alterius detractiua, sed cumulatiua vt in casu nostro. Et ratio præsentis istius decisionis fuit, quia licet præfata gratia partim saperet gratiam expectatiuam, partim reseruationem, placuit tamen in isto dubio controuerso, potius istam gratiam expectatiuam iudicare, ex eo quia expectatiuæ sunt de sui natura, & secundùm regulas, & stylum, minus odiosæ & præiudiciales, quàm reseruationes. Ergo in meliorem debet fieri interpretatio ad regulam, Odium, &c. Et ita fuit iudicatum prædicta die 25. Octobris 1539. per D. Paulum pro D. Petro contra Episcopum Scalen.

De Concess. Præben. de Procur.

EPITOME.

Acceptare potest in genere, in Archiuio habens expectatiuam, licèt cum qualitatibus insolitis.

DECISIO II.

FVit etiam in causa Hispalen. supradicta, facta alia dubitatio. Vtrùm D. Petrus potuerit in genere acceptare in Archiuio Romanæ Curiæ per procuratorem, & acceptatio illa valeret. Fuit decisum, quòd sic, cùm non reperiatur prohibitum. Nã omnia censétur concessa, quæ non sunt expresse prohibit. l. nec non ff. ex quibus caus. maior.

DE PACTIS.

E P I T O M E.

Promissio talea pro omnibus in vna domo existentibus facta ab omnibus nominatim, intelligitur pro virili, nec alij tenētur pro mortuis, vel non soluēdo.

D E C I S I O III.

Eodem mense, & anno fuit conclusum in Romana taleæ Reuerendissimi D. Cardin. quòd talea trigintaquinque millium ducatorum, pro qua fuit redempta domus dicti Cardinalis, cum ibi se recipientibus, & ad quam se obligauerant præfati recepti nominatim, intelligeretur pro virilibus partibus, ita quòd si aliqui ex nominatis mortui fuerint, vel effecti non soluendo, vel vt dicebatur, incogniti remanentes, non tenerentur ad soluendam eorum partem, sed de parte Cardinalis, qui pro illis soluerat dictam summam trigintaquinque millium ducatorum. Et remanentes nō tenentur nisi ad illam partem dumtaxat, quam soluere tenerentur si omnes viuerent, vel essent soluendo.

DE PACT. DE FID. INSTRVM.

E P I T O M E.

Obligatio facta a muliere pro redemptione personæ, & bonorum, valet, etiam forma statuti non seruata.

D E C I S I O IV.

Fuit etiam dubitatum in eadem causa Romana taleæ, Numquid ex quo fœminæ pro redemptione personarum, & bonorum in dicta domo constitutarum se obligauerant ad dictam taleam sine consensu consanguineorum, & sic non seruata forma statuti Vrbis, An tenerentur. Fuit conclusum, quod sic, ex eo quia in causa talis necessitatis cessat tale statutum, sicut videmus in Clericis, qui ad onera non tenentur, nisi in casu necessitatis, & redemptionis.

DE CONSENSIS.

E P I T O M E.

Iuramentum in supplementum delatum fuit Cardinali pro summa quinque millium ducatorum, stātibus duobus testibus singularibus de auditu. Credo fuisse factum propter grauitatem personæ, & verisimilitudinem.

D E C I S I O V.

Ex eodem facto fuit etiam contentio inter Dominos, vtrum D. Cardinali esset deferendum iuramentum in supplementum probationis ad quinque millia ducatorum, attento quòd instrumentum non cantabat nisi de triginta millibus, illa quinque millia fuerunt promissa in secreto illi Duci exercitus nominato Maramao; Attento quòd per duos testes dicebatur, audiuisse in domo de illa remuneratione; fuit per maiorem partem, nemine contradicente conclusum, quòd sic. Dicebam tamen, quòd obstabat dictum Bald in l. de quibus ff. de legib. quem allegat Lanfranc. c. quoniam contra de probat. vbi voluit, quòd iuramentum in supplementum non deferatur, vbi sunt testes singulares.

De constit. de Concord. Nicol. Pap. Cum German.

E P I T O M E.

Dignitas maior in Collegiata, etiamsi non excedat decē ducatos vigore concordatorum, per ordinarium conferri non potest.

D E C I S I O VI.

Conclusum etiam fuit 25. Nouembris 1529. corā Capizucho in alia causa exemplari Meten. Præpositurae Sancti Saluatoris, quæ est principalis dignitas in Collegiata: Numquid de illa posset Ordinarius prouidere vigore concordatorum attento quòd non excedit eius valor decem ducatos? Dicebatur, quòd non, ex eo quia concordata excipiunt principales Dignitates in Collegiatis. Ergo quod indistinctè excipiuntur, non facta differentia valoris, Ordinarius conferre non potest. Ex aduersò replicatur, quòd principales Dignitates fuerunt in Concordatis Nicolai Papæ exceptæ, vt reseruatæ. Patet, quia per regulas suas idem Nicolaus easdem dignitates priùs reseruauerat. Contra ergo concordata quæ posteà fecit idem Nicolaus cum natione Germanica, vt reseruatas excepterat, ex quo per regulas apparebat, circa quas concordata simpliciter loquentia intelliguntur: Sed sic est, quòd talis reseruatio non ligat manus Ordinariorum, nisi dictæ dignitates transcendant summam decem ducatorum, vt patet per regulas modernorum Pontificum, sub quibus dicta Dignitas Præpositurae vacauit; Quod patet quia de illa potuit Ordinarius prouidere. Sed tamen in his non obstantibus, fuit pro prima parte conclusum, videlicet, quod Ordinarius prouidere non possit, ratione, quia concordata sunt quidam Contractus, quem facit Papa cum ipsa natione. Vnde est declinatum ab ipsa Regula, neque cum ea quid commune habet. Ergo illa exceptio posita in Concordatis, indistinctè seruari debet, nō habito respectu ad regulas. Et sic quòd priuat ordinarios

DE PRIVIL.

E P I T O M E.

Alternatiua non dicitur reuocata per regulam de reuocat. priuilegiorum, & indultorum Apostolicorū, de dispositione beneficiorum.

D E C I S I O VII.

De eodem mense Nouembris 1529. dubitum etiam maximum fuit in Lunen. Sarzanen. coram Panicarola, Vtrum regula Clementis reuocatoria expectatiuarum, & concessionum &c. sub illis verbis (Et quòd priuilegia & indulta Apostolica de disponendis comprehendant alternatiuam sex mensium concessam Episcopo.) Fuit resolutum per omnes dominos, quod non, per rationem, quia alternatiua est fauorabilis, vt probat Ancar. cons. 131. incip. ad exclusionem. Et regula reuocatoria odiosa, vt dicit Calder. cons. 22. de praben. in qua nulla expressa fit mentio de alternatiua. Ego pro hoc allegaui, optime facere

re conf. Roman. 498. 436. Prætereà quia sub illis verbis priuilegia non possunt comprehendi, cùm priuilegia sint contra ius commune, cap. 2. de concess. præbend. Ergo sub istis verbis non includitur neque sub verbo (Indulta,) quia indultum est concessio temporalis concessa loco, non personæ, vt dicit Ant. de Butr. in cap in nostra in secunda opposit. de sepult. Alternatiua verò est concessio perpetuò personæ concessa, vt patet ex verbis alternatiuæ, Cum igitur sic se habeant, vt species appositæ, vnum sub alio non comprehenditur. Et ita istam partem tenui consulendo in Alternatiua Episcopi Algaren. cōmissa Romano Cardinali. SS. Quatuor, vbi pluribus fundamentis probo istam partem, quæ ibi videri possunt.

DE TESTIBVS.

EPITOME.

Testes ante publicationē recepti examinari nō possunt post dudicita testificata, & publicationem testium.

DECISIO VIII.

DE eodem anno & mense coram Panigarola in vna Romana Responsionis Casalis, inter Hectorem de Mutin's ex vna, & Ioannem Baptistam Puccinum ex altera, fuit conclusum in Rota, quod post publicationem attestationis, non possunt examinari testes, qui fuerunt recepti ante publicationem, contra dictum Mariani Socin. in repet. cap. Fraternitatis, in 6. limit. de testib. quæ contrarium dicit. Et rationem istius decisionis ego tunc in Rota existens assignaui, quia si hoc permitteretur, aperiretur via fraudibus isto modo, nam semper dubitans de iure suo, ad maiorem cautelam, faceret ante publicationem recipere aliquos testes sine examine, ad effectum, vt posteà petens publicationem testium publicatorum, & videns quòd dicta testium publicatorum non facerent pro ipso, faciletè testes subornaret, vt supplerent, vel deponerent pro ipso. Et ideo illa ratio quæ militat, quando nullus testis esset productus ante publicationem, militaret etiam si esset receptus, cum vtroque casu timeatur subornatio. Est tamen verum, quod si probaretur, quòd post publicationem testium non fuerunt didicita testificata, quod tali casu posset saluari dictum Mariani. In dubio tamen præsumentur didicita, cum ad illum effectum publicatio testium petatur.

DE DILAT.

EPITOME.

Dilationes ad partes non dentur procuratori, si dominus per edictum in partibus fuerit citatus, nec etiam quando quis est citatus in Curia, vel loco proximo, vt Neapoli.

DECISIO IX.

DIctum etiam fuit in alia coram Marcello, de eodem mense, & anno, non debere dari procuratori generali dilationem ad certificandum dominum, quando dominus fuit citatus per edictum in partibus, constito de non tuto accessu, ex quo lex præsumit scientiam in domino. Vnde sicut non datur, si ipse comparuisset, pariformiter, nec eius procuratori. Sicut etiam citato in Curia, vel in loco proximo, vt in Neapoli, dari non debet.

DE TESTIB. ET ATTEST.

EPITOME.

Habens interesse in causa potest pro aliis in ea esse testis, cum protestatione, quòd ex dicto suo non vult commodum consequi.

DECISIO X.

IN causa Romana taleæ Cardinalis de Valle, cuius in quibusdam decisionibus facta fuit mentio, extitit de mense Nouembris eodem anno conclusum coram Panigarola, quòd prætendentes habere ius in dicta causa quæ tractabatur, poterant esse testes in ea, si protestabantur, quod ex dicto eorū nullū volebant cōmodum consequi, per dictum Bald. in l. dictantibus, C. de testament. quem cum pluribus concordatis sequitur Soc. in tract. regulari. vers. testes in sua causa, in prima fallen. Et vltra ipsum Alex. consil. 71. in 4. col. vol. 1. Felyn. cap. insuper, in fine de testib. Et iuxta illud fuit iudicatum, & decisum per Dominos.

DE DONAT. DE PACT. DE CONTR. stipul.

EPITOME.

Renunciatio l. si vnquam C. de reuoc. donat. facta in contractu doloso in quo est enormissima læsio, non valet.

DECISIO XI.

MAgna fuit contentio in vna Carpentoraten. Rescissionis contractus, contra Ioannem curatorem pro Ludouico Fratre coram Petro Vortio de mēse Decembris 1519. An renunciatio l. si vnquam C. de reuocan. donat. facta in contractu doloso, per illum qui intendebat præsbiterari, valeret: Et quidam ex Dominis, duo numero, dicebant, quod sic, cum illi legi renunciari possit, & in puncto ad gatur text. cap. quicumque, cap. final. 17. quæst. 4. Contrà tamen per alios fuit conclusum, ex eo quia principalis intentio & finalis illius renunciationis fuit, quia volebat præsbiterari, & [illegible] non habere filios. Sed si ante presbiteratum duxit vxorem, & plures filios habuit, cessat causa finalis, de quasi tempore renunciationis fuisse interrogatus, An vellet filios suos priuare, dixisset, quod non. Et propterea ista ratio debet haberi pro expressa iuxta glos. in l. tale pactum §. fin. ff. de pact. Ergo & effectus, iuribus vulgar. Pro ista parte facit conf. Socin. libr. 3. Curt. sen. conf. 2. Non obstat text. d. cap. quicumque, qui attento iure Poli, id est, æquitate, vt ibi exponitur, quam Rota solet obseruare, restitui debeant bona. Et iuxta hoc ille textus faceret pro ista parte. Secundò quia text. est Augustini, qui potestatem legis condendæ non habuit. Tertiò super illo textu non potest fieri fundamentum, cum variè exponatur per Doctores in cap. in præsentia de probat. & text. qui variè exponitur, eius veritas ignoratur: propterea fundamentum in eo fieri non potest, iuxta doctr. Bart. in l. in ambiguo [illegible] seb. dub. Vltimo & hoc est fundamentum

tum totale huius decisionis, quia dominus Ioannes curator, & maior induxerat Ludouicum fratrem suũ minorem, sub reuerentia, & eius cura, & obedientia educatum, ad faciendum donationem duorum castrorum de quibus agebatur, valentium in annis redditibus 350. ducatos vel circa, & quod illi constituerat expensas pro se & duobus famulis, & duobus equis. Deinde quia istud instrumentum non sufficiebat, induxit iuuenem ad faciendum secundum instrumentum, in quo dimittit vnum famulum, & equum: Et quia adhuc eius auaritiæ non putabat satisfactum, cùm tamen diues esset, & sine liberis, induxit tamen, & tertio ad faciendum aliud instrumentum trãsactionis, in quo abstulit equum, & expensas, & illi constituit ducatos 50. vel 60. Ita quòd ex omnibus istis apparuit dolus dicti Ioannis, & enormissima læsio Ludouici. Vnde visum fuit de æquitate Rotæ, quòd licèt renunciatio beneficii dictæ legis (si vnquam,) valeat iuxta magis communem opinionem, hoc tamen fallit; quando fieret in contractu doloso, quia ex ratione, qua quis fuit inductus ad contrahendum, eadem præsumitur inductus ad renunciandum, iuxta doctrinam Bart. in l. fin. §. non quæsiuit, de condict. indeb.

DE CONFESS. DOT. RECEPT.

E P I T O M E.

Cõfessio dotis facta à marito, statim sequuta promissione soceri, spe futuræ numerationis facta præsumitur, secùs sequuta promissione extranei.

D E C I S I O XII.

Coram D. Camillo de Baglionibus eodem die, & anno fuit in vna Gabennen Dotis inter Robertum de Doria, & Hugolinam de Pandectis coniuges ex vna, & Petrum tutorem filiorum quondam Ioannis de Artibus primi eius mariti, conclusum per omnes Dominos, quòd decis. Bart. in l. penult. §. si vir. ff. solut. matr. non habet locum in socero promittente dotem confessatam à genero, per dictum Felyn. in c. si cautio col. 20. vers. fallit. t. de fid. instr. & Roman. cons. 445. in t. dubio, quia confessio generi præsumitur potiùs facta, vt sibi prospiciat, & sic spe futuræ numerationis, non promissionis, vt dicebat Bartol. Nam actus agentium debent iuxta eorum intentionem regulari: & intentio confitentis se recepisse dotem, præsumitur omni meliori modo, &c. l. 3. de milit. testam. maximè si constante matrimonio, vt in casu nostro fuisset facta, quia cùm donatio tali casu non valeret, non potest præsumi, fuisse facta eo animo vt promissionem statim sequuta per socerum in solutum reciperet, quia tali casu esset species donationis: & omnis alia præsumptio potiùs est consideranda, quam ista ad l. cùm de indebito, cum simil. Et quia in casu nostro pro promissione sua dedit pignus genero, Ergo non potest dici, illi solutum per solam promissionem. Nam pignus non fuisset necessarium.

DE PROBAT.

E P I T O M E.

Possessio per tres testes, vnum de visu, alium de auditu, & alium de publica voce, & fama probatur.

D E C I S I O XIII.

Possessio alicuius probatur per tres testes, per vnũ de publica voce & fama, per alium de visu, & per alium de auditu. Et ita fuit conclusum coram Marcello in vna Redicen. 3. Decembris eodem anno.

DE FIDEIVS.

E P I T O M E.

Fideiussor vti principalis, & in solidum, mortuo principali, remanet obligatus ad ea omnia pro quibus fideiusserat.

D E C I S I O XIV.

Alphonsus Villetal Abbreuiator de maiori, dederat cuidam Ioanni ad societatem 200. ducatos ad emendum quoddam officium, & in euentum quòd non emeret, in mutuum dedit sub pactis & conuentionibus in similibus societatibus apponi solitis. Pro qua societate Nicolaus Cauart Rotæ notarius fideiusserat, & se principaliter obligauit. Dubitatum fuit in Rota, nunquid mortuo Ioanne, ille notarius diceretur. Dicebatur, quòd non, cùm societas fuisset nulla, ex quo in ea non erat appositus locus, ad not. cap. 1. & 2. de fid. instr. Ergo fideiussio non valebat, l. qui contra, ff. de fid. instr. Præterea quia fideiussio, se referebat ad societatem, & societas non reperiebatur: Ergo &c. Ex aduerso replicabant alii Domini, quod dictus notarius se obligauerat principaliter, vt debitor, quo casu d. l. qui contra non habet locum, cùm principalis obligatio non habeat relationem ad aliam sed subsistat de per se, vt latè probat Castren. cons. 53. tria sunt, in 2. volum. col. fin. qui sic limitat prædicta iura. Nec obstat l. si quis in aliquo, quia limitatur in fideiussoribus, quæ si faciat mentionem de alia obligatione non requiritur, quod illa producatur. Ias. tenet, d. l. si quis in aliquo, col. fin. Alex. & alii in l. sciendum, de verb. oblig. Fuit conclusum per omnes Dominos pro secunda ista parte, dummodò Alphonsus prædictus probaret, numerationem pecuniæ fuisse factam. Et hoc duplici ratione, primò quia illa fideiussio erat restricta ad societatem, & contenta in ea, & quia illa dissoluta per mortem Ioannis, restabat obligatus Cauart ex causa mutui propter illam clausulam, & contenta in ea: & in mutuo requiritur quòd constet de actuali numeratione, Ideo &c. Et hoc fuit æquum, quia dictus Cauart notarius, ex quo neque comederat, neque liberat dictas pecunias, foret acerbum, quòd in casu numerationis condemnaretur. Nam quando numerata fuit pecunia, potest agere de euictione, & tali casu magis imputandus, quòd fideiusserit. Et ita coram Panigarola die 3. Decemb. fuit conclusum.

DE PENS. DE POEN.

E P I T O M E.

Regressus ob non solutionem pensionis canonizari non potest, nisi principali sit facta literarum intimatio.

DE-

DECISIO XV.

Conclusum fuit in vna Cremonen. pensionis coram Panigarola 10. Decembris 1529. quod quoad incurrentium priuationem ob non solutionem pensionis non sufficeret notitia vaga & incerta: Vel etiam quòd Procurator meus sciat, etiam quod ego eius acta ratificarem; sed requiritur principaliter, vt intimatio fit facta principali per ea quæ tradit Felyn. In cap quoniam § porro col. ante penult. vt lit. non contest. & & cap. cùm contingat, col. penult. de rescript. Et quæ notantur in clem. causam, de elect. Maximè quia priuatio est res odiosa quæ per quamlibet causam, etiam insufficientem, euitatur; iuxta ea quæ notat Bart. in l. fin. de leg. 2. & pluribus alijs, quæ pro ista parte D. Aloysius de Aragonia ex aduerso adduxit, quæ breuitatis causa non refero.

DE PENS. DE PROTEST.

EPITOME.

Si pẽsionarius non est in loco nõ requiritur aliqua protestatio ad hoc ne sit morosus, nec ob non solutionẽ priuationem incurrit.

DECISIO XVI.

In eadem per eundem fuit etiamsi quæsitum, An debitor pensionis ad certum diem, residens in beneficio, constituatur in mora post lapsum diem ad effectum priuationis, si creditor qui erat diuersi fori, non interpellauit, cùm dubium faceret doct. Bartol. in l. Item illa, ff. de constit. pecun. qui vult, quòd debitor quando videt, quòd instat, & venit dies solutionis debet protestari coram notario, & testibus, quòd ipse est paratus soluere, sed quòd non reperit in loco, cui soluat. Nam hoc excusat adeo quod Alexand. consil. 170. in fine Vol. 5. dicit, hoc requiri de necessitate, & plures alij in cap. significante de pignor. & alibi sæpe. His tamen non obstantibus, per maiorem partem fuit conclusum contrarium, videlicèt, quòd talis protestatio non requiritur, sed fit de bene esse, & de consilio, & ita latissimè conclusit idem Alexan. cons. 92. col. 3. in 1. vol. & Ioãnes de Anania cons. 5. col. final. Facit quia si quis non soluit post lapsum diei, si non est interpellatus non est in peccato, nec mala fide, Host. in sum. de præscript. Abb. in cap. fin. col. fin. eodem tit. Si nõ est in peccato, ergo priuari non debet l. sancimus. C. de pœn. cap. ex parte de constit. cap. ac si clerici ext. de iudic.

DE DOL. ET CONT.

EPITOME.

Sufficit, notariũ dicere, quòd affixit in valuis, insinuauit, notificauit, insinuauit, & publicauit, etiamsi non dixit, legit.

DECISIO XVII.

Pulchra etiam fuit disceptatio in vna Monasterien. Thesaurariæ, & Canonicatus coram D. Camillo Decemb. 1529 An sufficeret, quod notarius dixerit in instrum. appellationis extraiudicialis, quòd illud in valuis Cathedralis Monasterien. affixerit, intimauerit, notificauerit, & publicauerit, absq; eo quòd dixerit, (legit;) fuit conclusum, quòd sufficeret, & sic esset satis factum clem. causam, §. quòd si forsan. de elect. Et secundum hoc declaratur decis. de dol. & cont. in nou. quæ ponit lectionem, vel publicationem disiunctim. Et ita etiam fuit dictum, alias fuisse in vna alia sentum.

DE RE IVDIC.

EPITOME.

Clausula, si quid exequendum, operatur, si res est indicata.

DECISIO XVIII.

Fuit etiam coram me in vna Parmen. pensionis eodem die, mense, & anno conclusum, quòd mandatum de suspenden. præsentatum per R. D. Ambrosium Triuulcium, in quo excipiatur executio facienda super re iudicata, quod illa verba non comprehenderent sententiam latam per A. C. de soluend. pensione, à qua fuerat appellatum, licet in commissione dicetur, quod procederet, etsi quod exequendum erat quod exequeretur, quia talis sententia non est res iudicata.

DE SOLVTION.

EPITOME.

Cessio bonorum etiam a condemnato per sententiam fieri potest.

DECISIO XIX.

Die 10. Decembris 1529. coram Panigarola, fuit quæsitum, An cessio bonorum fieri possit per tribus sententijs condemnatum & conuictum. E conclusum fuit per omnes Dominos, vno excepto, quòd non, per ea quæ tradit Bald. in l. 1. C. de his qui bon. ced. poss. & Aret. & Ias. in §. cum qui, instit. de act. Socin. reg. 46. in antepenultima limit. Pro qua parte benè allegata fuerat ea quę dicit Bald. auth. contra quæ proprium col 3. C. de non num. pec. qui dicit, quòd fideiussor negans, si conueniatur, perdit beneficium discussionis, & cedendarum. Quod dictum sequitur cum multis concordan. Hypol. Marsil. in tract. de fideiuss. Q. 46. vbi latè. Tamen cùm causa fuisset iterum proposita, & diutiùs cogitarem, ex nouis motiuis ortæ sunt mihi, & maiori parti Dominorum diuersæ opiniones. Itaque fuit visum contrarium concluden. Primò per text. in l. nemo ex his, ff. de reg. iur. vbi est casus, quod negans debitum, nunquam priuatur beneficio iuris, nisi in casibus à iure expressis, & ibi per illum text. Dec. expresse reprobat opinionem Aretin. in d. §. final. Et quia pœna & priuatio iuris non debet alicui imponi, nisi lege caueatur; §. cùm igitur in auth. de non eligen. 2. nuben. Et ita per istam rationem, in simili, vel ferè eodem casu, dicit indicatum fuisse Ias. & pluriès consuluisse in l. sicut autem, §. quod autem ff. de re iud. & in l quod te, 11. col. numer. 31. & seq. col. fin. ff. si cert. pet. & in l. 1. col. penu. C. de transact. Et licèt in d. l. 1. col. penult. C. de transact. videatur. Ias. tenere contrarium, illud est in casu de quo ibi loquitur, Videlicet, in tutore, sed in casu nostro regula quam ipse facit, non procedit.

DE

DE OFFIC. VICAR.

EPITOME.

DECISIO XX.

De 10. Maii 1530. coram D. Capizuccho fuit disputata causa salarii, quæ vertebatur inter D. Petrum Stella sancti Laurentii in Damaso Vicarium, ex vna, & Canonicos dictæ Ecclesiæ reos conuentos. Nã denegabant soluere Domini Petro salarium 8. rubeorum grani, & 4. ordei & 12. barilla vini. Petrus autem petebat illa sibi dari multis de causis. Pro ratione salarii, quia erat Vicarius, & interueniebat in diuinis, & in tractatibus, & negotijs Dominicæ Ecclesiæ. Secundò quia prædecessores sui soliti fuerant illa exigere à dictis Canonicis, & illud idem fuerant illi per quinque annos præstitum. Tertio, quia etiamsi non deberetur ratione salarii, tamen debebatur sibi ratione visitationis. Istæ fuerãt rationes Petri. Canonici verò pro quorum parte iudicauit D. Paulus, ex aduerso dicebant, quòd ad salarium Vicarii ipsi non tenebantur, sed ordinarius eum ponere, per text. in cap. si Episcopus de offic. ordin. in 6. lib. Nec obstat, quòd prædecessores Vicarii, & ipse Petrus soliti fuerant recipere dictum salarium, quia respondebant, illud fuisse illis concessum, ex quadam gratia, & liberalitate per modum facultatis, non autem quod præcesserit aliquis titulus promissionis, vigore cuius posset præscribere contra Capitulum, qui quidem titulus licèt esset præscriptus 40. annis probari deberet, ex quo contra Ecclesiam ad iura vulgaria. Cum igitur hic nullus titulus fuerit percipiendi, sed sola facultas, eaque iure facultatis percipiebantur, non præscribuntur; sicut si solitus fuisses, ex nemore meo ligna confcindere, & ex cisterna mea squam capere, & in furno meo panes coquere. Nam licet per mille annos hoc feceris, non præscribis, quia potest hodie negari, vt tradit Cæpoll. in tract. seru. vrban. num. 7. lat. in §. æquè. inst. de action. Rip. in cap. cum Ecclesia Sutrina, num. 68. extra de cauf. possess. & propr. vbi latè in ista materia, sicut in proposito dicebatur. Nec id faciebat, quod iure Visitationis, videbatur sibi deberi, quia hoc non est verum, pluribus de causis. Primò quia in Vrbe nihil capi solet iure visitationis, cùm cessent omnes rationes propter quas procuratio conceditur visitantibus. Nam illa datur visitantibus diocesim, & sic loca extra, secus, si in eadem Vrbe. Et ita Vsus Romæ obtinuit, qui teuendus est. Sed supposito quòd procuratio deberetur Vicario visitanti in Vrbe, illa tamen cessat quando Ecclesiæ redditus per calamitatem temporum defecerunt, iuxta cap. cauendum 10. quæst. 3. & notatur in c. cùm Apostolus, de cens. Sed redditus S. Laurentij sunt longè diminuti. Ergo &c. Et esto quod illa ratio non esset, clarum est, quòd procuratio datur ratione alimentorum tempore quo quis visitat, ita quod si D. Petro Vicario daretur, deberet dari quando visitat, quòd contingit semel, vel bis in anno. Sed in illis vicibus nõ est possibile, quod cõsumat comedendo 8. rubeos grani, 4. ordei, & 12. barilos vini. Igitur &c. Ex quibus omnibus fuit conclusum, Canonicos non teneri ad illam præstationem. Et ita iudicatum fuit.

DE STATVT.

EPITOME.

DECISIO XXI.

De mense Decembris 1532. coram Panigarola discussa fuit vna Romana Cisatiũ ad dilucidationem duorum statutorum disponent um circa tempus appellationis & instantiæ. Vide Dec. 22.

DE APPELL.

EPITOME.

Appellatio interposita vltima die termini, vel circa horam noctis valet.

DECISIO XXII.

In alia catanien. Canonicatus. & præbendæ coram D. Petro Bortio fuit prounciatum contra Hieronymum actorem, & pro Gerardo reo, qui appellauerat vltima die termini ad appellandum à iure præfixi, circa vnam horam noctis. Nam fuit dubitatum, numquid talis appellatio valeret. Et certe si fuisset intra terminum, non esset dubium, quòd valuisset, quia licet de nocte pronunciari non possit, vt traditur in c. conclusit, de offic. deleg. appellari tamen potest, vt trad. Ang. in l. more. ff. de fer. & Bald. in auth. hodie cu. col. penult. C. de appell. Felyn. in cap. final. de appell. vers. 8. quæritur & in cap. cum M. num. 34. de constit. In casu nostro appellatio fuit in vltima die circa vnam horam noctis, & ideo erat dubium, numquid ille dies vltimus deberet computari vsque ad occasum solis, & sicut vsque ad 24. horas, an verò vlteriùs. Et fuerunt plura hinc inde allegata. Tamen pro ista parte fuit iudicatum, scilicet quòd appellatio fuisset rectè interposita. Primò l. more Romano de feriis quæ diem de media nocte vsque ad aliam dimidiam noctem numerat, 2. quia dies dicitur quousque vnus alium discernere potest, licèt sol non videatur oculis noctis, quis illa claritas resultat ex sole, cap. 3. & ibi not. omnes de hom'cid. late Angel. in tract. malefic. in vers. de nocte. Præterea quia in dubiis opinionibus iudicare debemus, ne appellatio sit deserta, quia per hoc ius partis conseruatur. Ita dicit Paul. Castr. se consuluisse in l. 1. per illum text. ff. si quis caut. cum quo ibi transit Alexand. & Ias. cum concord. vt trad. Felyn. in cap. significauerunt, in 2. col. de testib. Et ita per D. Petrum pronunciatum fuit pro D. Gerardo reo 10. Ian. 1530.

EPITOME.

Instantia appellationis hodie secundũ statuta Vrbis incipit currere à die repræsẽtationis appellationis.

DECISIO XXIII.

Sunt duo statuta in Vrbe. Primum antiquum, disponens quod appellantes post 8. dies qui dantur ad appellandum iuxta stylum Capitolij habent etiã quinque dies continuos ad repræsentandum appellationẽ, deinde 40. pro instantia, & dicti 40. dies sunt vtiles, & numerantur à die repræsentatæ appellationis. Est & aliud statutum nouum correctiuum istius veteris quod ad tollen. intricationes dierum vtilium disponit, quòd pro instantia dentur 60. dies. Dubium modo est, numquid isti 60. dies debeant computari à die appellationis, an verò à die repræsentationis eius? Et dubium faciebat finalis ratio statuti noui supradicti, quod vult, hoc esse factum, vt lites breuius finiantur. Ista ratio innuit, quod dicti 60. dies incipiant currere à die appellationis, ita quod in eis includantur illi 5. dies

dies ad repræsentan. Sed contrarium fuit conclusum in vna Lunquetana coram D. Christophoro Panigarola 14. Ianuarij 30. in qua concluserunt omnes Domini, excepto D. Paulo, & Marcello, quòd alias quando certa lis etiam fuerat proposita, dixerunt, quod illi 60. dies instantiæ appellationis debent numerari à die repræsentationis, non appellationis. Ita quod post appellationem habebit appellans 65. dies. Itaq. illi 5. dies non computabuntur in 60. Ratio decisionis est, quia ea quo dictum statutum nouū est correctorium circa dies tantùm vtiles, non debet extendi ad dies continuos de quibus non loquitur, quia dispositio super vno casu expressa non extenditur ad alium dimissum non expressum cap. nonne de præsumpt. l. quamuis C. de impub. & aliis substit. quia ex diuersis non fit illatio, vulgata l. Papinianus. ff. de minor. Remanebat igitur iste casus quinque dierum continuorum sub dispositione antiqui statuti: Et secundum istam rationem correctio quæ est odiosa non corriget in totum antiquum statutum, sed remanebit, & operabitur in illo casu 5. dierum. Et ista interpretatio est fauore litis ex alio, quia per eam minùs læditur ius commune. Et quia de iure antiquo terminus instantiæ erat annus; & ex causa biennium, cap. cùm sit Romana, & cap. ex tenore, de appell. Quæ quidem dispositio iuris communis minùs læditur, si illi 5. dies continui sint vltra illos 60. quàm si in his computarentur. Et maximè quia in casu nostro si dicti 5. dies fuissent computati, causa fuisset deserta, & sic ius partis periret. Ne igitur pereat, sed conseruetur, dixi in dubio iudicandū esse pro non desertione, vt dicit Paul. de Castr. & Moder. in l. 1. ff. si quis cautio. Felin. in cap. significauerunt, in 2. col. de testibus.

De Procurat. de Confess.

E P I T O M E.

Procura seu mandatum ad recipiendum computa, & habere pro bonis, & quietandum, debet intelligi de vere receptis.

D E C I S I O XXIV.

Coram D. Paulo in vna Càfalen. Pensionis eisdem die & anno, fuit tentum per omnes Dominos, excepto Marcello, quod mandatum ad recipiendum computa, & habendum pro bonis & quietandum, debet intelligi de iure receptis. Nec creditur notario asserenti, computa fuisse facta bene, legitimè, & legaliter per ipsum procuratorem; nisi probetur, quod recepperit, vel quod habuerit, ad confitendum recepta, per ea quæ dicunt DD. in l. 2. §. creditum ff. si cert. pet.

DE PROCVR.

E P I T O M E.

Procura facta a priore ad lites, valet sine consensu fratrum monastery.

D E C I S I O XXV.

Eadem die, & anno, coram D. Petro Bortio fuit conclusum in vna Toleta. domus. An mādatū factum per Priorem Prædicatorum ad consentiendum in arbitros, vel sente otiari, valeat sine consensu fratrū illius monasterij? Et fuit dictum, quod sic, per not. in cap. edoceri, de rescript. Nam si canonicus potest agere pro Ecclesia sua sine mandato, & Præ atus. Ergo & procuratorem constituere, vt ibi notatur.

DE RENVNC. DE PROCVR.

E P I T O M E.

Procurator quia me recepit mandatum alicuius ad resignandum in mei fauorem, ad mei instantiam tenetur illud exhibere.

Alexandrina non habet locum quando non est lis de beneficio, & quando aggressio non fit animo iniuriandi, vel verberandi, seu occidendi.

D E C I S I O XXVI.

Magna etiam fuit altercatio in vna Pacen. exhibitionis mandati coram D. Christophoro eadem die, An procurator constitutus ad resignandum, qui recepit mandatum ab eo in cuius fauorem resignari debebat, & præstare fecit consensum à tergo, teneretur mandatum exhibere. Et pro parte negatiua considerabantur tria. Primo quia constituens fecit aliud mandatum ad resignandum in fauorem alterius, antequam supplicatio resignationis facta vigore dicti mandati esset redempta a manibus Datarij. Et sic videbatur illud mandatum non pertinere ad ipsum Gasparem actorem. Secundo, quia nemo cogitur edere iura sua l. Prætor, cum ibi not. ff. de eden. cum simil. Tertio quia probatum fuit per testes, quod dictus Gaspar quoad effectum, vt facilius capi faceret d. procuratorem, contra quem vltra censuras habebat brachiū seculare, armatus aggressus fuerat dictum procuratorem, non ad effectum occidendi, vel verberandi, cùm hoc haberet in facultate, secundum dicta testium, sed detinendi, & tradendi cum Batisello, qui promiserat D. Gaspari, se statim affuturum. In qua quidem contentione secati fuerūt duo, vel tres digiti procuratoris ex vulnere. Nesciturtamen, an illati ab eo ipso in contentione recepti; & sic videbantur obstare extrauag. Alexandrina, quæ aggressores percutientes litigantes, priuat iure suo &c. Breuiter fuit conclusum pro parte affirmatiua, quod dictus procurator teneatur ad exhibitionem dicti mandati; nec Gaspar ob prædictam aggressionem perderet ius suum. Ratio primi dicti fuit, quia licèt quis non teneatur edere rationes suas; fallit de æquitate Canonica, quam sequitur Rota, vel nisi ex coniunctione iuris mei sequatur edit o sui, vt trad. Doctor. cap. 1. de probat. Et in proposito ista duo concurrebant, non solùm æquitas canonica, sed etiam interesse dicti Gasparis, propter consensum resignationis præstitum à tergo. Nec amisit ius suum Gaspar propter aggressionem prædictam. Tum quia lis negotij principalis super beneficio aderat contra procuratorem: tum etiam quia illa aggressio non fuit facta ad effectum occidendi, vel vulnerandi, sed detinendi ad effectum facilioris exequutionis brachij secularis. Et ita conclusum fuit per omnes Dominos, vno excepto.

DE FIDEIVSS.

E P I T O M E.

Vt supra.

D E C I S I O XXVII.

In alia coram eodem Romana societatis inter Alphonsum Villaraten, & Ioannem Camert notarium Rotæ, contra quē agebat Alphonsus ad 250. quæ fuerant

rant espe fita pro societate officij scriptoris registri rũ quodam Petro contracta. Dicebatur ex parte Ioannis non teneri, ex eo quia societas non valebat, & in eius instrumento deficiebat locus contractus, ad cap. 1. & 2. de fid. instr. & ibi latè Moderni. Præterea dicebatur, ex instrumento fideiussionis non teneri, quia non erat in eo expressa quantitas, sed referebat se ad instrumentum societatis, quod, vt dicebatur, erat nullum. Et, si ex illo & alijs coniecturis saltem semiplena probatio elici posset, illa non sufficiebat, nec debebat deferri iuramentum D. Alphonso in supplementum probationis, quia conuincebatur ex dictis suis vsurarius, ex quo petebat dictos ducatos 250. etiã ex causa mutui, cum interesse, seu fructibus. Hoc enim sapiebat vsuram manifestam, ad e. consuluit eum simil. de vsur. Et ideo fuit conclusum inter Dominos, dandam esse remissoriam D. Alphonso ad probandam numerationem, si noluerit concordare, qua non probata absolui deberet Ioannes, vt supra, decis. 14.

DE PROBAT.

E P I T O M E.

Literis Episcopi nunciantis mandat, etiam iuncta assertione notarij dicentis, se rogasse non creditur.

D E C I S I O XXVIII.

PRopositi ego in vna Bertusen. canonicatus & præbendæ, vtrum dubium, An crederetur literis Episcopi factis super permutatione dicti Canonicatus, in quibus asserit, sibi constare de mandato legitimè facto vnius ex permutantibus, etiam ex assertione notarij, qui in instrumento prouisionis asseruit, constare etiam de mandato apud ipsum celebrato, & breuiter fuit conclusum à Dominis, quòd non.

DE RERVM PERMVT.

E P I T O M E.

In fraudem expectantium siue reseruationem habentium, non valet permutatio facta cum beneficio nullius valoris quod statim ordinario redditur.

D E C I S I O XXIX.

PRoposita fuit vna Tarraconen. Parochialium coram D. Paulo 28. Ianuarij 1530. numquid extrauag. Bonif. : Pastor. locum habeat in beneficijs renunciatis per [illegible] iam permutationis factæ cum beneficio de pe[illegible] [illegible] gariter nuncupato, quod quidem beneficiu[illegible] odum consuetudinem dictæ diocesis confectu[illegible] it ad introducendas permutationes, & ideo semper [illegible] seans. Nam Episcopus confert illi, in cuius fauorem resignatio veri beneficij fieri debet dictum beneficium de pertica, vt ipse permutans cum resignante videatur consequi verum beneficium ex causa permutationis, quo facto, statim beneficium redditur ordinario. Cùm igitur in casu proposito, quidam N. infra duos dies resignauerit tres Parochiales recepto dicto beneficio de pertica, dubitatur, numquid hic militaret præsumpta fraus dictæ extrauagantis. Tres ex Dominis dicebant, inter quos ego eram, quòd in casu illo circumscripta consuetudine illius Diocesis, quæ fuit probata per testes, quòd ibi permutationes passim fieri solent; non video quare permutatio valere non debuisset. Nam ex quo clarè constabat de voluntate resignantis, quia sciebat se recipere ex permutatione dictum beneficium de pertica nullius valoris, non dicitur volenti & scienti fieri fraus, vulgata regula, scienti de reg. iur. in 6. Nec obstat decisio 369. de rerum permutatione in antiq. quæ vult, permutationem præsumi fraudulentam, quando fit cum beneficio tenui, quia respondetur quòd tenuitas sola non sufficit, cùm tria alia requirantur, & contrarium tenet Feder. in tract. de rerum permutatione, quæst. fin. Et hoc in casu nostro factum fuit, non in fraudem, sed ad euitandas fraudes, & vt resignantes debito effectu non frustaretur, quia contingebat sæpe, quòd beneficia resignata simpliciter in manibus ordinarij capiebantur contra voluntatem resignantis per reseruationes, & accessus ad vacantia per cessum vel decessum. Vt igitur fraudes istæ tollerentur, & vt resignantes haberent exitum secundùm voluntatem resignantium, inuentum fuit ab ordinarijs illius diocesis & similium, vt resignationes præfatæ fierent ex causa permutationis prædictæ, & sic excludantur accessus, & reseruationes, quæ non capiunt beneficia vacantia ex causa permutationis. Tamen his non obstan. quatuor ex Dominis qui iam priùs dederant votum, & forte ista priùs non cogitarunt, tenuerunt, tales permutationes cum illo beneficio nullo non tenere; & eorum dictum iuditio meo generaliter non esset verum; sed in casu proposito posset sustineri, ex quo propter breuitatem temporis istarum trium permutationum non præsumitur, neque probatum fuit, quòd ille qui successiuè resignauerat illas tres Parochiales tribus personis, recipiendo à singulis dictum beneficium de pertica, illud in qualibet resignatione resignasset iterum ordinario, quoàd hoc vt ordinarius iterum conferret secundo permutare volenti, ille secundus iterum daret. Nam alias si resignans in prima resignatione habuit beneficium de pertica, non potuit a secundo, & tertio permutantibus habere, sine noua renunciatione, & collatione, cum vnicum tantum fuerit beneficium de pertica, & non potuit vno tẽpore esse penes duos vel tres.

De Regul. de Trien. de Præsum.

E P I T O M E.

Noua prouisio impetrata in Curia, pro eo qui nulliter fuerat prouisus in partibus, tribuit iustum titulũ ad effectum regulæ de trien. poss.

D E C I S I O XXX.

PRoposita fuit vna Traiecten. coram Vortio 22. Ianuarij 1530. Numquid noua prouisio impetrata in Curia pro absente, qui fuerat prouisus a capitulo, de cuius potestate non constabat, daret præsumptum titulum ad effectum regulæ de trieno. possess. Dubium faciebat, quia non constabat, quòd noua prouisio fuisse impetrata de consensu, siue ad instantiam absentis; Imò verba nouæ prouisionis videbantur innuere contrarium, ex quo in ea dicebatur, possessione forsan subsequuta, & sic videbatur dubitare de possessione; de qua tamen clarè constabat: &, si non constaret, in facto proprio quilibet debet esse certus, l. quamquam C. ad Velleian. cap. ab excommunicato, de rescriptis Et per consequens, videbatur, quòd ista noua prouisio fuisset impetrata ab aliquo amico absentis, eo inscio. Secundò, quia posito, quòd absens mandasset impetrari nouam prouisionem, tamen non constabat, quòd fuerit, eam esse expeditam. His tamen non obstan-

ſtantibus fuit concluſum per omnes Dominos, excepto Domino chriſtophoro, qui dubitabat, nouam prouiſionem ſufficere ad effectum regulæ de trienn. Non obſtan. prædicta, quia ego qui eram ſecundus reſponſalia, reſpondebam, quòd erat deciſio clara, & firma Doctorum, in l. cùm ſeruus, de verb. oblig. quòd actus factus cum impenſa, præſumitur factus ad inſtantiam abſentis, & terminis ſupplicationis impetratæ pro abſente tenet Oldrad. conſ. 136. col. 2. Et ſic, etiam reſpondebam ad ſecundum motiuum, quòd ex quo dicta noua prouiſio tendebat in commodum abſentis, præſumitur facta, & impetrata, & expedita, eo ſciente, iuxta conſ. Rom. 360. Et maximè quia à tempore datæ decurrerat tantum tempus, ita quòd veriſimiliter potuiſſet ad ipſius peruenire notitiam.

DE REG. DE TRIENN.

E P I T O M E.

Collatio Capituli de cuius poteſtate non conſtat, non tribuit iuſtum titulum ad effectũ regulæ de triẽnali.

D E C I S I O XXXI.

Circa eandem regulam de trienn. fuit dubitatum, numquid poſſidens beneficium per triennium ex collatione Capituli, de cuius poteſtate præſupponebatur, quod non conſtat, eſſe tutus auxilio dictæ regulæ. Fuit per omnes concluſum, quòd non, ex eo quia regula loquitur de collatione ordinaria. Ergo debet intelligi de ordinario Epiſcopo habente collationem de iure communi, non autem de habente ex priuilegio, vel iure extraordinario, arg. l. ſcio, §. medico, de ali. & ciba. legat. quia verba in dubio debent intelligi ſimpliciter, & non iuxta qualitatem, l. 1. ff. de donat. l. 1. §. hoc interdicto & ibi Bart. ff. de ſent. l. hoc legatum, & ibi Bart. de legat 3.

E P I T O M E.

Noua prouiſio etiam non faciens mentionem de ætate, in qua per Bullam expectatiuæ erat expectãs diſpenſatus, ſupplet diligentias.

D E C I S I O XXXII.

Fuerat etiam corã D. Petro Vortio die 14. Februarii 1530. propoſita vna difficultas in vna cauſa vertente inter Ferdinandum Gundiſaluum ex vna, & Ioannem Anglianum reum ex altera; numquid noua prouiſio non faciens mentionem de ætate, in qua expectans fuerat diſpenſatus per Bullam expectatiuæ suppleret diligentias? Dicebatur pro parte Ferdinandi, quòd non, ex eo quia per comiſſionem diligentiarũ gratia expectatiua, acceptatio, & prouiſio fuerant ipſo iure annullatæ. Ergo noua prouiſio, ex quo totaliter reſtaurat gratiam, debet etiam facere mentionem de ætate, aliàs non ſupplet, quia quod nullum eſt, ſuppleri non poteſt, l. eius, ff. ſi cert. pet. & notant Modern. in cap. ex tenore, de reſcrip. Et hoc in propoſito tenet Domin. poſt gloſ. ibi, in cap. ſi Apoſtolicæ, de præben. lib. 6. dicens, quòd in omnibus literis per quas ius nouum tribuitur, vel augmentatur, requiritur mentio de contentis in prima gratia, alias literæ ſunt nullæ. Et hoc in terminis dicit Roman. in conſil. 383. in propoſito caſu dico, in 1. colum. ſequitur Felyn. in cap. in noſtra in 16. correl. de reſcript. Pro parte Ioannis Anglian. dicebatur, quòd dicta noua prouiſio ſubintrat in locum primæ gratiæ, quoàd effectum diligentiarum, nihil aliud iuris noui adijciens, quàm quod vigore primæ gratiæ continebatur. Ergo debet talis noua prouiſio indicari vt prima; Et ſic ea ratione, quia in prima non requiritur mentio aliqua, ita neque in iſta; per ea quæ dicit Felin. in d. cap. in noſtra in d. verſ. primus eſt deciſ. Rota in nou. de præbend. 274 Præterea quia noua prouiſio continet duo, ſcilicèt prouiſionem, & ſupplementum diligentiarum. Vnde licèt quoàd primum eſſet nulla, manet ſecundum, maximè quia Anglianus non petit ſibi prouideri vigore nouæ prouiſionis, ſed expectatiuæ.

Non obſtat quòd gratia annullaretur, quia illud eſt verum ſub conditione reſolutiua, iuxta notata in cap. cæterum de reſcript. Et plura alia motiua fuerunt tunc facta quæ breuitatis cauſa omitto, per quæ ita fuit tentum, & concluſum in Rota.

E P I T O M E.

Noua prouiſio etiam nulla, ſupplet negligentias, & publicationem.

D E C I S I O XXXIII.

Et hodie 16. Nouembris 1534. in vna Tullen. Parochialis coram Ioanne Clerici fuit concluſum per omnes, exceptis duobus, quòd noua prouiſio etiam nulla ſuppleret publicationem: per iſtam rationem, quia publicatio eſt quid facti, & illa ita fit per actum nullum, ſicut per validum: nam ratio quare fuit receptum in Rota, quòd noua prouiſio ſuppleat diligentias, fuit quia coram Principe vbi fit ſignatura, præſumuntur nota, & publica omnia l. omnium, & ibi not. Iaſ. C. de teſtam. Iſta ratio militat in noua prouiſione, licèt nulla, quia nullitas non impedit publicationem quæ eſt facti ſed bene prouiſionem, & licèt prouiſio ex actu nullo reſultans non valeat, quia eſt iuris, valet tamen publicatione non facta. Secundò, quia quòd noua prouiſio bona ſuppleat diligentias, fuit ideo tentum, quia regula requirens publicationem eſt pœnalis, & vt euitaretur pœna, fuit illud receptum. Sed iſta ratio militat etiam in prouiſione nulla, quia actus nullus excuſat à pœna, iuxta gloſ. in cap. venerabilis, de conſuet. & gloſ. in cap. denique, maximè quia concurrit voluntas impetrantis ſecundum quam actus debet regulari, l. non omnis, ſi cert. pet. Et quia ex actu nullo declaratur etiam voluntas l. ſi. ff. de reb. eorum. Et ita concluſerunt Domini me præſente, & quia vidimus quòd diſpoſitio nulla excuſat à pœna extrau. execrabilis.

DE FID. INSTR.

E P I T O M E.

Exequutio debet fieri contra eum ad quem pecunia peruenit, licèt alius ſit inſolidum obligatus.

D E C I S I O XXXIV.

Exequutio per vnum ex obligatis inſolidum poteſt peti, quòd fiat periculo ſuo contra alium ad quem pecunia deuenit, per doctr. Bart. in auth. hoc ita in 7. quæſt. nu. 29. C de duob. reis & in l. 3. ff. eodem titulo. Ita fuit tentum in vna Romana pecuniaria verten. inter Petrum, & fratres Maximis ex vna, & hæredes Sigiſmundi Ghiſij die 11. Febr. 1530.

DE PROCVR. DE RENVNC.

E P I T O M E.
Error diœcesis non nocet, si de corpore constat.

D E C I S I O XXXV.

Octaua Martij 1530. in vna Dolen. Parochialis de Plenguen. fuit tentum per omnes Dominos, quòd error diœcesis, si de corpore constat per testes, non nocet, quominùs ille qui ex renunciatione errantis venit, non possit suam prouisionem canonizare. Et ita ego canonizaui in fauorem Petri Nabusen. contra Ioannem Gentilem, qui per noctem anteà præsentiens ius non habere, cessit liti, iuri & causæ in fauorem D. Petri.

DE PROCVR.

E P I T O M E.
Duo Procuratores ita simul constitui possunt, vnus post alium, consentire.

D E C I S I O XXXVI.

IN vna Barchinonen. Parochialis de Papio'l, coram Clerici Clemente Maij 1530. fuit tentum, quòd ista verba posita in mandato ad resignandum, & consentiendum videlicèt (constituo duos procuratores simul) & non insolidum &c. recipiant constitutionem tantùm, non autem exequutionem; & ideo vnus potuit de per se consentire, & posteà ex interuallo alius. Pro qua opinione facit decisio in nou. tit. de procur. nu. 107.

DE PROCVR. DE RENVNC.

E P I T O M E.
Ex duobus procuratoribus ad resignan. non obstat quòd vnus consentiat post alium, & post annum, etiam post mortem resignantis, & postquàm tertius impetrasset.

D E C I S I O XXXVII.

POsteà 3. Iunij fuit dubitatum de validitate consensus, ex eo quia vnus post alium per annum consensus, post mortem constituentis, & posteà quidam tertius veniens causam, impetrauit, & litem mouit. Et ego tenui, cum quo maior pars Dominorum fuit, quòd valet, & allegaui pro hoc decisionem notabilem Rotæ in antiq. 873. quæst. 17. de iure patr. incip. quidam.

DE PROCVR. DE RENVNC.

E P I T O M E.
Alexandrina nō ponit affectum, nisi sequatur effectus.

D E C I S I O XXXVIII.

DIe 29. Nouembris tenuit Rota coram D. Capizucho, in vna causa Lucensi, quòd extrauag. Alexandri 6. non habet locum in eo qui procurauit aliquem vulnerare, vel interficere, nisi deducatur ad effectum.

DE CONCESS. PRÆBEN.

E P I T O M E.
Expectans potest acceptare secundum beneficium, quādo primum non possidet pacificè, & resignato secundo, potest capere primum.

D E C I S I O XXXIX.

EOdem die, & anno, fuit tentum coram me in vna Seguntina Parochialis de pradōs redondos, quòd quis potest acceptare secundam Parochialem, quando primam acceptatam non possidet pacificè, licèt post renunciationem cum reseruatione pensionis obtinuerit, cum exequutorialibus primam acceptatam.

DE RE IVDIC.

E P I T O M E.
Exequutoriales per prædecessorem intimatæ intruso, per subrogatum intimari possunt Procuratori intrusi cui datur dilatio ad partes.

D E C I S I O XXXX.

DIe 23. Iunij 1515 fuit coram D. Ioanne Paulo in vna Aurien. Monasterij de Olcea conclusum per omnes exceptis tribus, quòd subrogatus ad prosequutionem exequutorialium, quæ fuerant iam priùs per prædecessorem subrogati intimatæ intruso, non tenebatur eas denouo personaliter intimare intruso, sed sufficeret, eas intimare procuratori eius reperto in Curia, qui, si petebat dilationes, concederentur.

DE REGVL. DE TRIENN.

E P I T O M E.
Regula de triennali defendit illegitimum.

D E C I S I O XLI.

EAdem die coram D. Petrutio in vna Romana Parochialis concluserunt omnes Domini, quòd regula de triennali defenderet illegitimum.

E P I T O M E.
Vsura non est, pactum, quòd pro dote soluantur septem cum dimidio pro centenario.

D E C I S I O XLII.

EAdem die coram D. Ioanne Paulo in vna Palentina pecuniaria, siue dotis, fuit conclusum, quòd valet pactum inter socerum, & generum, de dando tot annuatim, purà septem cum dimidio pro centenario, donec dos solueretur, pro oneribus matrimonij, vt per Alexand. cons. 31. viso themate, præfato lib 6 & per Doctor. in cap. salubriter, extra de vsur. & latiùs per Bald. Nouel. in tract. de dot. fol. 34. in 3. speciali, & per Campeg. in eod. tract. par. 2. q. 6 & per sum. Ang. in verb. vsura. 1. Non obstante dicto Ioannis Andreæ

Andreæ in d. cap. salubriter, & Socin. conf. 79. quia loquuntur, quando pactum focat in vsuram, vt latè in informatione D. Ioannis Aloysij.

DE FEVDIS.

E P I T O M E.
Licèt Imperator creauerit Ducem Mediolani, potuit feudum, & exemptionem ab illo alij concedere, quia sicut Papa, Imperator concurrit cum omnibus inferioribus.

D E C I S I O XLIII.

EAdem die coram Aragonia, in vna Parmen. Vallium, fuit conclusum per omnes, excepto Ioanne Paulo, quod licet Imperator Vladislaus concesserit Duci Mediolani statum suum, & eum creauerit Ducem, dando plenissimam potestatem infeudandi, & alia faciendi; tamen potuit Federicus Imperator eius successor concedere DD. de Corrigio feudum, & eos eximere à Duce Mediolanensi, quia licèt plenam Duci concesserit auctoritatem, maiorem tamen apud se retinuit Imperator, argum. c. dudū, de præb. In 6. & quia Imperator concurrit cum omnibus inferioribus, sicut Papa: vt latè Brun. conf. 47. cum aliis allegatis in informatione.

DE EMPT. ET VEND.

E P I T O M E.
Facta venditione plurium animalium per aliquorum morbum contagiosum omnia redhiberi possunt.

D E C I S I O XLIV.

EAdem die coram D. Marco Antonio in vna Romana Vaccarum, fuit conclusum per maiorem partem Dominorum, quòd quando fuit facta venditio plurium Vaccarum, si aliquę sint infectæ morbo contagioso, videlicèt pulmonasiæ, propter illas cæterę redhiberi possunt, quia aliàs non esset verum, quòd verisimiliter eas fuisset empturus. Præsertim cùm ille morbus latenter serpat, & videri non possit, quænam sit infecta, donec morte detegatur per allegata in informationibus.

DE IVDIC.

E P I T O M E.
Suspectum quis dicere non potest iudicem ab Aduersario electum si ipse priùs se elegit.

D E C I S I O XLV.

DIe 11. Ianuarii 1538. fuit conclusum per Dominos, quòd quando aliquis accepit aliquos iudices pro sua remissoria exequenda, non potest illos postea ille qui eos priùs approbauit, si aduersarius eosdem nominat pro sua remissoria, recusare vt suspectos, etiā cum iuramento, nisi specificando suspicionis causam alleget. Ita tenuerunt omnes coram me, in vna Regien. Parochialis contra Stephanum de Crescentiis.

DE PENSION.

E P I T O M E.
Resignans non excusatur à solutione pensionis, nisi sit absens a beneficio.

D E C I S I O XLVI.

EOdem die, & anno, fuit etiam conclusum per Dominos, coram Mohedano, quod per resignationem, non excusaretur quis à solutione pensionis, quia præsumitur manifestè in detentatione, nisi probetur, fuisse absentem à beneficio. Et idem concluserunt Domini diebus præteritis coram eodem in vna Oxonen. pensionis pro Sebastiano Ponte, contra Malatestam de Medicis.

De Regula. De Vacan. per Obitum fam. Cardin.

E P I T O M E.
Regula de familiaribus Cardinaliū habet locum in reseruatione de beneficio vacaturo, sicut de vacāte.

D E C I S I O XLVII.

DE mense Martij 1532. coram D. Ioanne Maria in vna Atiminen. Canonicatus, fuit conclusum per Dominos, quòd regula de familiaribus Cardinalium, haberet locum in reseruatione de beneficio vacaturo, ex eo quia illa regula est fauorabilis, & debet latissimè interpretari in præiudicium concedentis; Maximè, vbi non fit præiudicium tertio. Ego tamen cum quibusdam alijs Dominis tenebam contrarium, quòd regula loquitur de beneficio vacante. Ergo non debet habere locum in vacaturo, per rationem regulæ vigesimæ primæ, & quia regula habet in se diuersam rationem, quia in vacante sumus certi de persona quæ obijt, an sit familiaris Cardinalis, vel non, & ideo tunc debet fieri talis mentio, sed in vacaturo non possumus diuinare personam morituram, an sit futura familiaris, vel non. Et ideo meritò ratio regulæ non militat. Ad istam rationem non fuit respōsum, & ideo quatuor ex Dominis fuerunt pro hac, & quinque pro alia parte.

DE EADEM REGVLA.

E P I T O M E.
Regula de familiaribus Cardinalium habet locum, etiā in gratia, Motu proprio.

D E C I S I O XLVIII.

EAdem die in eadem causa fuit conclusum per maiorem partem, quòd eadem regula habet locum in impetratione (motu proprio.) Ego tamen cum quibusdam alijs tenui contrarium, non solùm ea ratione, quia aliàs ita fuerat tentum in Rota coram Sabinen. vt refert P. Andræas Gambar. in tract. de offic. leg. Sed etiam, quia regula loquitur in impetrante, & gratia motus proprij non est impetratio. Vbi igitur verba regulæ non adaptantur, nec etiam habet locum eius dispositio: nisi dicamus, quòd gratia motus proprij

largn modo dicatur intelligi, & interpretari per Ba'd. in cap.nisi.num.4.de offic.deleg.de quo tamen latiùs dicam in dicta regula.

DE IVREIVR. DE REB. ECCLES. de Præsum.

E P I T O M E.

Iuramentum de non alienan rebus Ecclesiæ, non præsumitur præstitum à Prælato.

D E C I S I O XLIX.

Eodem anno & mense, coram Nicolao Picolomineo, in casu Archidiaconatus sancti Andreæ fuit conclusum per Dominos, quod iuramentum solitum præstari de non alienandis rebus Ecclesiæ, inconsulto Romano Pontifice per Prælatos in promotione sua, non præsumitur præstitum, nisi probetur. Pro qua opinione ego allegaui Imolam & Abb. post Ant. in cap. penult. de iureiur. & Socin. consi. 85. num. 5. lib. 1. cum concordatis quæ scribunt Modern. Tautinen. in l. certi condictio, §. si nummos, ff. si cert. pet. vbi volunt, quòd licèt regula sit quòd ea quæ sunt solita interuenire in actu, præsumuntur interuenisse, fallit tamen in iuramento, propter eius formalitatem. Ita ibi Aret. & Modern. in l. sciendum, ff. de verb. oblig. in l. vt liberi. C. de collat.

DE REB. ECCLESIÆ.

E P I T O M E.

Alienatio facta contra iuramentum a Prælato valet, sed ipse est periurus.

D E C I S I O L.

Coram eodem in eadem fuit tentum per quinque ex dominis, aliis in contrarium tenentibus, quòd alienatio facta à Prælato contra iuramentum de non alienan. valeret, licèt esse periurus, quod tamen non est verum sine maxima difficultate, per ea quæ dicit Signoro. consi. 71. quem plures sequuntur.

DE PENSION.

E P I T O M E.

Abbas sine consensu Conuentus authoritate Papæ potest imponere pensionē super fructibus Abbatiæ.

D E C I S I O LI.

IN vna Gerunden. coram Aragonia, de eodem anno, & mense fuit conclusum per maiorem partem Dominorum, exceptis duobus, quòd Abbas sine consensu Conuentus possit authoritate Papæ imponere pensionem super fructibus Abbatiæ Coosistorialis. Et hoc propter authoritatem Papæ, licèt Episcopus ex authoritate sua, sine consensu Capituli, non posset eam imponere fructibus sui Episcopatus, nec etiam Abbas. Et ita procedit tex. cap. Pastoralis. de his quæ fiunt à Prælat. sine consens. cap.

DE IVREPATR.

E P I T O M E.

Episcopus potest prorogare tempus ad præsentandum.

D E C I S I O LII.

Coram Vortio in vna Placen. eodem anno, & mense, fuit conclusum per maiorem partem Dominorum, quòd Episcopus potest prorogare tempus ad præsentandum, licèt ex aduerso adducerentur not. per Alex. in l. 2. ff. de re iud. vbi communiter concluditur, quòd quando à lege imponitur tempus sine ministerio iudicis, non potest illud minui, neque prorogari sine causæ cognitione. Ad quę respondebatur, quod procedebat in profanis, secus in quibus causa præsumitur in Episcopo.

DE IVD. ET DILAT.

E P I T O M E.

Actori qui commisit causam, venienti pro interesse vigore clausulæ, omnesque alios, &c sed non datur dilatio ad partes secus si veniret vigore specialis commissionis, cui inniteretur.

D E C I S I O LIII.

FVit etiam 22. Martii eiusdem anni conclusum in Rota, coram me in vna Caurien. quòd Actor, qui commisit causam contra Aduersarium, non debet habere dilationem contra tertium venientem ad causam vigore clausulæ (omnesque alios, &c.) licèt ille tertius priùs petierit, se admitti pro interesse, vigore specialis commissionis, & actorem citauerit ad dicendum contrà cui commissioni renunciauit. Nam licèt aliqui ex Dominis vellent, dilationes dari ex eo quia prius venit vigore specialis commissionis, quę facta erat communis per citationem ad dicendum contrà; tamen maior pars Dominorum voluit, quod attento quod iste tertius habebat duas vias veniendi ad causam; Primam vigore specialis commissionis, Secundam vigore clausulæ (omnesque alios, &c) primam eligendo, non videbatur renunciare secundæ, cùm non sint vetæ contrariæ, & nemo pluribus defensionibus vti prohibetur, reg. nemo, de reg. iur. in 6. Renunciando igitur primæ potest deuenire ad secundam.

DE ORD. COG. DE REST. SPOL.

E P I T O M E.

Falsi causa introducta restitutio impeditur.

D E C I S I O LIV.

IN causa Romana spolii de Sinibaldis coram Simoneta, 7. Aprilis 1532. fuit conclusum per omnes Dominos, quòd licèt exceptio criminis non impediat restitutionem spolii, vt in cap. item cùm quis, de rest. spol. hoc tamen non habet locum, quando causa criminalis putà falsi instrumenti, prout hic erat, fuisset posteà

posteà commissa Gubernatori, quo quidem instrumẽto, si probaretur falsum, resolueretur spolium. Nam in tali casu veluti in connexis, causa criminalis impedit cognitionem causę ciuilis, iuxta l. fin. C. de ordin. iudic. & quæ tradunt Petr. de Anchar. cons. 26. & Dec. l. edita numer. 19. vers. 5. reg. C. de eden. cum concord. quæ congerit Præpos. in cap. porrò in 3 & 4. col. de diuort. Et ista adeo sunt vera, vt etiam si fuisset lata sententia super spolio, quæ transijsset in rem iudicatam, impediretur exequutio per l. 1. cap. si ex fals. instrum.

DE REG. IVR. ET QVÆSIT.

EPITOME.

De priuilegio in fauorem Reipublicæ concesso, non requiritur expressa derogatio regulæ de iur. quæs. nõ tollend.

DECISIO LV.

FVit etiam coram eodem Paulo, eodem die, in Vna Bonon. bonorum de Ghisiletiis conclusum, quòd regula de non tollen. iure quæsito, non obstat priuilegio concesso fauore Reipublicæ, per quod infertur maximum præiudicium alicui. Nam in tali priuilegio non requiritur expressa mentio regulæ, quia sufficit clausula generalis, non obstant. per ea quæ not. Felin. in cap. nonnulli 17. fallen. de rescript.

DE SEQVESTR. POSSES.

EPITOME.

Resignatario habenti solam supplicationem, non relaxatur sequestrum decretum vigore sẽtentiæ latę in fauorem resignantis, nisi literis expeditis.

DECISIO LVI.

Dixerũt etiam Domini in alia causa corã Camillo, eodem die, quòd resignatario habenti solã supplicationem, non relaxaretur sequestrum dec. eũ vigore sententiæ latæ in fauorem resignantis nisi ex. edit. literas, alias non nisi officio debere relaxari. Per ea quæ dicit Card. clem. 1. de seq. poss. & fructibus, &c.

FINIS LIBRI SECVNDI.

INDEX PRIMVS
RERVM ET MATERIARVM IN DECISIONIBVS CONTENTARVM.

B

C

D

INDEX

Iudex

INDEX SECVNDVS

PRINCIPALIVM MATERIARVM.

CAPITVLORVM, LEGVM, ET AVTHORVM, qui in Decisionibus continentur.

Feder.

INDEX TERTIVS.

VERONAE, Apud Franciſcum Rubeum. M.DC.XLVI.

SVPERIORVM PERMISSV.